Оссолінсъкі колекції.

CD – диск виконано в рамах угоди укладеної з квітня 2004 р. між Львівською науковою бібліотекою НАН України у Львові і Національним Закладом ім. Оссолінських у Вроцлаві.

Lwowska Naukowa Biblioteka im. W. Stefanyka NAN Ukrainy. Oddział Rękopisów.
Zespół (fond) 4.
Zbiór rękopisów Biblioteki Baworowskich

Dział (opys) 1

355. Cursus Philosophicus juxta mentem... Joannis Bacconii Angli Carmelita... studio totus Generalis Leopoliensis D.G.A.R.O. propositus A.D. 1754.

STRONY NIEZAPISANE NIE ZOSTAŁY ZDIGITALIZOWANE

Львівська бібліотека
АН УРСР
ВІДДІЛ РУКОПИСІВ
Бов. 355

Nr. 355.

VIII. A 22

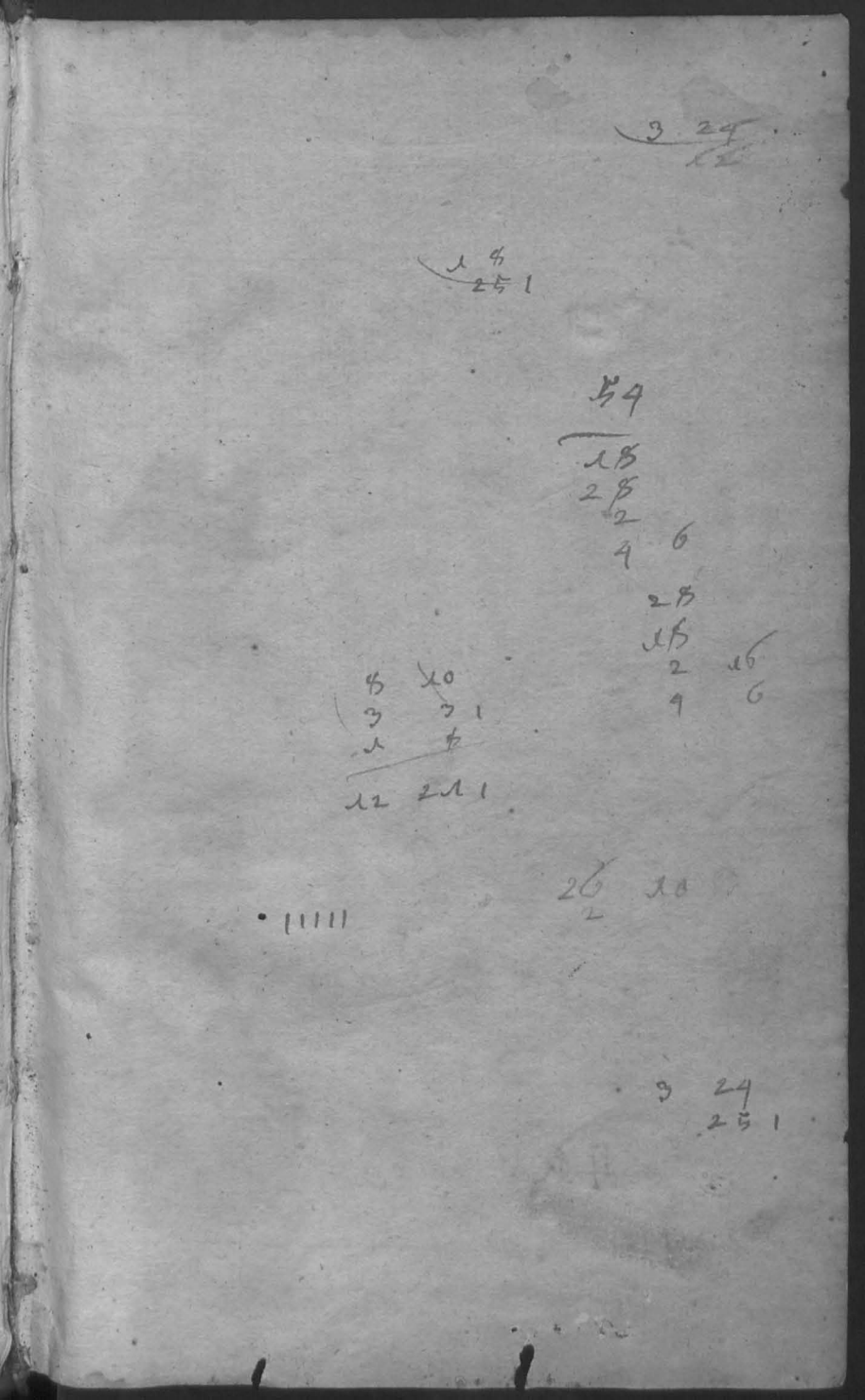

H. B. S.

In Nomine Domini Amen. Amen

CURSUS PHILOSOPHICUS

Juxta mentem V. P. Magistri

JOANNIS BACCONII

Anoli Carmelitæ

Cognomento.

RESOLUTI DOCTORIS

Studio Juvtus Generalis Leopoliensis

O. C. A. R. O.

PROPOSITUS.

Anno Domini 1754.

Manu q. Patris Elisei Skorynowicz

S. T. L. Actualis Phil. profess. Conscriptus.

Duabus vicibus hic Cursus Philosophicus dabatur
In Conventu Majori Leopoliensi

Inceptus 24 9bris. Anno 1754

Inc. 24 9bris

H.

Ad Neos Philosophos Carmelitas.

Anglia in Senioru feracissima egregium Virum Carmelo edidit, Summo a natura instituum ingenium: hic fuit noster D. P. M. Joannes Baconius insolubilis Atheastarum, Achilles ab intrepida, purissima Conceptionis propugnatione Doctor vere marianus ab Astrea cognominatus. A Parisiensi Academia proclamatus Resolutus Dr: a Cardinali Bellarmino Theologorum sui temporis Princeps: a Xisto Senensi Princeps Theologorum Sapientiæ Canonicæ, Scientiæ: et Jacobo Philippo Bergamensi Sacrarum Literarum Scientiâ nemini secundus. et Guilhelmo Parisiensi Hæreticorum Malleus. multisq aliis titulis sue Sæculo vocatissimus fuit. ne evolvam Chronicorum multa multorum volumina a fastis testem evoco Joannem Pisæum. hic in suo Tractatu de illustribus Anglis Scriptoribus de tanto Resoluto Viro ingentia Scripsit volumina ut Corpus non sufficiat quod ingenium protulerat. ex illo ordine quamvis doctissimorum Carmelitarum ex anglia vix hujus unquam prodiit parem. imo vix orbis Christianus illa ætate doctiorem, nemo doctius confundebat Judeos, nemo nervosius Confutabat Turcas vel quoscunq in fideles, nemo solidius Christi veritatem deducidebat, nemo manifestius antichristi falsitatem et impostoras detegebat suis Coloribus depingebat, nemo subtilius difficiles nodus solvebat, nemo clarius obscura Sacræ Scripturæ loca explanabat, et Sensus reconditos et arcana misteria diucidius aperiebat. Sed quot hominis virtutes omni laude majoris hic laudare aggredior. Jo quantum pro Authore opera ejus quæ edidit numero 267 hinc cum Credidenint inter majores totius ecclesiæ Scriptores referendum Concludit idem ille Casuarum nullo tempore nomen habet. Quapropter Fratres Religiosissimi de Sapientissimi hujus Doctoris Resoluti doctrina Sustinenda liberter accurramus, nullisq parcamus laboribus qui in ejus via Cursui philosophico obviaverint, Jabor circa hoc negotium non semel desudandum esse verum Scitis. Curâ labore sudore ac Vigilij. Omnia

omnia Comparare et presertim Scientias. Explorate
Studiatricem humanis Ieroptimi Maximi gratiam
ut laboribus mentis reficiamini ab eo. demum pro
Ductrice Cursus Philosophici presentis offero
Patronam Studiorum nostrorum Scripturam
Virginem Magdalenam de Pazzis iam vero
pro ima protectrice dignetur adesse nobis
Verbi Incarnati Magistra Maria, Fac Sit
Deus ut bene hoc peragantur citra quod
ad Dei Gloriam animarum profectum sunt
inchoata.

INTRODUCTIO ad MICROLOGICAM. Innus

Ex Nostro Sapientissimo Magistro ac R. Doctore Joanne Baconio in primo dicitur Constat Cujuslibet disputationis primordia a nominibus et ipsorum ratione ducenda esse. In omni enim quidlibet disputatione Significatum terminorum decet et oportet Salvare et supponere. ac si diceret: ad quamlibet Controversiam de re promittere oportet nominis Significatum, quo tandem adrei Significata Cognitionem deveniamus, nomina enim dicuntur quasi novimina aut notamina, ea quod rerum naturas exprimere Solent ergo et nos ejus Sententiæ studiosi Logicam tractaturi nomen primo explicabimus. Quapropter.

Nota imo Logica nomen derivatur a greco nomine Logos quod latine rationem, Sermonem, definitionem atq; argumentationem Significat, unde Logica juxta Suinominis Ethimon erit Facultas rationalis, seu directiva rationis ad recte definiendum et argumentandum.

Nota 2do Dividitur Logica in Magnam et Parvam, magna dicitur illa quæ ait de rebus prout habent adjunctas objective 2das intentiones rationis. de qua Deo dante post finitam Dialecticam agendum erit. et hæc vocatur Logica absoluta. nam ut dicit exposite RD in xto de Gra. nomina absolute prolata Supponunt pro potiori et proprio ejus Significato. Logica autem Parva quæ est Dialectica qm nunc tractaturi Sumus. est facultas compendio se tractans ea omnia quæ in Logica Magna per extensum tradi Solent. hic tamen adverte Quod Dialectica non ideo vocatur Logica Parva quod parvi momenti Sit facultas Sed quia Summatim perstringit omnia ea quæ in magna Logica tractantur Late. qua propter Dialectica quantitate parva est. Sed virtute magna.

Nota 3tio Ideo Dialectica antequam fusee tes professo tradatur, sui Compendium et Summulas præmittat quia Logica ut pote ars differendi non aliter dicenda est

quam diffierendo sed non pt diffierendo disci absqali qua diffierendi notitia ergo hac notitia prämittenda est necessario. Sed diffierendi notitia traditur a logica ergo logica addisci non pt quin aliquod sui compendium prämittat, quare sicut lux est ratio formalis videndi se ipsam et alia ita similiter Logica est modus sciendi sive ratio addiscendi se ipsam et alias Scientias.

Ex dictis constat Tractatum Micrologicum id est Dialecticum esse quasi novitiatum ad logicam et alias Scientias, sicut enim in novitiatu instruitur Religiosus ad vitam regularem 2dum diversas regulas et Constitutiones, ita in presenti tractatu instruitur intellectus 2dum diversas regulas et precepta, qua tenus recte eliciat Definitiones, Divisiones et argumentationes

Nota 1to Quia Logicam definivimus quod sit facultas rationalis, hoc non aliunde nisi quod sit Scientia dirigens operationes rationis. et si ratio idem sonat ac intellectus sciendum ergo est quot sunt operationes hujus intellectus. pro quo

Nota 2to Operationes nostri intellectus esse 3, quarum 1ma vocatur Apprehensio 2da Judicium 3tia Discursus. his recte gubernandis correspondent tres Logicä inadäquata 1ma vocat Logica Apprehensiva 2do Judicativa 3tia vero Discursiva Sic nos presentem Micrologicam in 3 distinctiones dividemus in 1ma de Logica Apprehensiva in 2da de Logica Judicativa in 3tia de Discursiva acturi.

Nota 3to Quamlibet operationem Intellectus posse dupliciter sumi 1mo formaliter 2do objective, operatio intellectus formaliter sumpta est Cognitio alicujus rei, operatio vero objective sumpta est ipsa res Cognita, unde Cognitio Petri apprehensive sumpta est apprehensio formalis ipsius Petri, Ipse vero Petrus Cognitus per apprehensionem est apprehensio objectiva.

§ 1mus de Apprehensione

1ma Intellectus operatio dicitur Apprehensio et est simplex Cognitio rei sine affirmatione et negatione vg

Cognitio attingens precise Petrum nil affirmando aut negando de ipso et hæc Cognitio vocat simplex.

Nota 3ma Licet apprehensio sit Cognitio rei sine affirmatione et negatione. pt tamen attingere negationem in re Cognita obtive, nam Cognitio attingens Incorporeum est vera apprehensio, et tamen attingit negationem Corporis in suo objecto, sicut Cognitio (que Deus Cognoscit mendatium) attingit falsitatem ex parte obti sine ulla falsitate ex parte actus, ita Cognitio attingens incorporeum precise attingit negationem ex parte obti absq ulla negatione ex parte actus.

Nota 2do Dividit apprehensio in Simplicem et Compositam, Simplex est Cognitio unius tantum termini. et hanc vocat RD intelligentiam indivisibilium ex A3 de anima. Apprehensio Composita est Cognitio attingens unum terminum in ordine ad alium, sive Conferens unum Cum altero vg Cognitio attingens filium in ordine ad Petrum v Cognitio Conferens album Cum nigro.

§ 2dus
De Juditio

2da Intellectus operatio vocatur Juditium et est Cognitio rei Cum affirmatione v negatione rei, 2dum quam intellectus judicat rem esse v non esse enunciando unum de alio vg hæc Cognitio Petrus est homo. de hac ait RD in 3mo dist 23 2 ubi judicium vocat propositionem. propo

Nota 3mo Propositio est oratio in qua unum de alio dicitur vg Petrus est hoo. in qualibet autem propositione hæc tria reperiuntur Subtum, Copula et prædicatum, Subjectum est id, de quo aliquid dicitur. Prædicatum est id quod dicitur de Subto. Copula vero est unio illa qua reperitur inter Subtum et prædicatum

Nota 2do Propositio dividit in affirmativam et negativam, affirmativa est illa quæ non habet negationem affixam Copulæ vg Petrus est hoo. negativa vero est illa quæ habet negationem adjunctam verbo vg Petrus non est lapis. Affirmativa dicit, quid res sit, negativa dicit, quid res non sit.

§ 3tius

De Discursu.

3tia Intellectus operatio vocatur discursus Seu Cursus ex Cognitione in aliam Seu est argumentatio unam in ferens ex alio. quare

Nota 1mo Argumentatio est oratio in qua unum infertur ex alio Seu est oratio Constans antecedenti 2sequenti et Consequentia. Antecedens dicitur illa propositio ex. qua infertur alio. 2sequens dicitur illa quae infertur ex. ante cadenti. Ante cadens dr est unum Simplex et aliud Compositum, ans Simplex est illud quod Constat unica propositione positam ante particulam ergo ut Petrus Currit ergo movet. ans Compositum est illud quod Constat duplici propositione ante particulam ergo quarum 1ma vocatur major 2da minor 3tia omnis homo est ans Sed Petrus est homo ergo petrus est ans. Propositio major dicitur illa quae ponitur 1mo loco ante particulas Sed, atque propositio minor vocatur illa quae ponitur post particulam Sed et ante particulam ergo, Consequens tandem dicitur propositio quae ponitur post particulam ergo, et haec vocatur 3tia Conclusio.

Nota 2do In omni argumentatione datur Consequens et Consequentia, valde tamen interest differunt 1mo quia Consequens potest esse falsum, 3tia bona ut patet in hac argumentatione asinus volat ergo habet alas. 2do Quia Consequens potest esse verum et 3tia mala ut patet in hoc argumento Sol lucet ergo Leo rugit.

DISTINCTIO 1ma

De Logica Apprehensiva

1mam operationem intellectus dirigit 1ma pars Logicae quae apprehensiva vocatur, Sed dicet quis quam. Apprehensio non potest errare ut Constat ergo non indiget directione logicali 3tia patet nam directio ponitur vitandi erroris causa. Ad hoc respondendum est apprehensionem indigere directione logicali ut concipiat terminos Simplices, quos debet, quando debet, quo modo debet. Si enim

Si enim prolata propositione hac Gallus est avis, gallina mine hominem francum apprehendat, intellectus in errorem incidet, deinde apprehensio licet 2dum se errare non ſit, ſt tamen errorem inducere, nam sepe disponit ad judicium falsum, quem ad modum disponit ad verum. Si enim intellectus apprehendat Convenientiam inter hos duos terminos. homo, lapis, apprehensio hæc, disponit potentiam ad errorem, licet ipsa 2dum se errare non ponitis quod suum obtum sine affirmatione attingat. ad hos igitur et similes defectus vitandos inventa est Logica apprehensiva.

QUÆSTIO 1ma
De Termino Dialectico.

S.D.R. in 1mo d3 gr articulo ultimo infine Constat Cognitionem intellectus Creati incipere a terminis Simplicibus, qua propter ut Cognitionis Creatæ juxta vere mus, a termino Simplici præsentis tractatus primordia ducimus. Sit ergo.

ARTICULUS 1mus
Quid Sit terminus Dialecticus?

Hoc nomen Terminus plures sortitur Significationes 1mo enim Significat finem alicujus rei 2do Significat finem operis, in quo sistit actio operantis. unde RD in 1mo d3 gr ax ait Terminus vocatur Super quo dicitur sit actio agentis, et in quo sistit actio et finitur 3tio Significat formam Sublem, ea quod generatio sistat in ipso. unde RD in 2do d1 q 6 a2 ait forma est 1mus generationis: et alibi Tre ad formam ordinatur ad terminum 4to Terminus Significat Cognitionem rei. unde RD in 1mo d22 q a2 p 2 ait Actus intelligendi ut Continet obtum in fine intellecto producto habet rationem 1mi. Hujus ratio est. nam ut infra videbitur in Sententia RD Verbum mentis non distinguitur a gente. Sed Verbum mentis est 1mus intentionalis ejus et Cognitio. 5to Significat voces pertinentes ad facultatem, unde dicitur hoc nomen: universalis ejus 1mum Dialecticum,

has vero voces, Xtus Sacramentum, Trinitas esse tres Theologicos. Ceteris postermissis acceptionibz adhuc Trus Significat, partem Compositivam alicujus totius, unde m terminus Dialecticus vocabitur pars Compositiva orationis Dialecticæ. et in hac acceptione nunc agimus determinando.

Varia Variorum reperiuntur definitiones Termini Dialectici imo Magister Dominicus Soto cum sic definit: Vox Significativa ad placitum cuqua Simplex Conficiz propositio. hæc definitio nobis displicet: imo quia hæc definitio non convenit omni definito, quia dantur m tres qui non sunt voces, scilicet tres propositiones mentalis, qui sunt interni, voces autem sonant quid externum. Tum quia Angeli possunt Conficere propositionem dialecticam et veres tres Dialecticis (nam in Angelo reperitur Logica, sicut m reperitur in Deo, imo m. pt dari in homine muto a natiuitate) ergo non bene definitur Trus Dialecticus per esse vocis. Tandem voces nil Significantes habent veram rationem tres Dialectici, ut constabit ex nostra doctrina tractanda infra, ergo non bene m definitur per esse vocis Significativæ.

Ariaga Sic Trum definit Extremum propositionis Sed quia et hæc non arridet nobis ideo Contra imo Idem Sonat Trus propositionis ac extremum propriis, licet verbis differant, sicut ensis et mucro ergo hæc definitio non est Clarior et notior Sua definito, ac per consequens est vitiosa. Ultra 2do Minor propositio est Trus Silogismi, atqui non est extremum ipsius ergo non bene definitur Trus per esse extremum. Ultra 3tio hæc definitio non convenit omni tres ergo non est bona ans pt genus et differentia sunt tres Dialectici atqui non sunt extrema propriis, cum sint extrema Definitionis ergo &c

Aristoteles Sic Trum definit: Terminum voco in quem resolvitur propositio, tanquam in prædicatum et Subiectum ad hanc quoq definitionem respondemus non esse rigorosam et essentialem, neq ut talis fuit ab ipso data

p.

hac 2da pars ptt ex eo, quod Aristoteles non dixit Terminus est, Sed Tnum voca, quasi Solum descripserit, non definierit. 1ma autem pars pbz Sic: Hæc definitio non Convenit Tnis Definitionis et Argumentationis ut perse ptt ergo non est bona. Im pugnatur 2da eadem definitio. Definitio essentialis debet explicare Conceptum primarium rei, alioqui definitio dicis tot elica non explicat Conceptum 1marium Tni Dialectici ergo rigorosa non est. pbz nor Illa definitio explicat Tnum per esse id, in quod resolvitur propositio, Sed hic non est Conceptus 1marius Tni Dialectici ergo a ptt nor prius est quod propositio Componatur ex Tnis, qm quod resolvatur in ipsos ergo esse id in quod resolvitur propositio, non est Conceptus 1marius Tni.

Quidam Recentior Sic definit Tnum Dialecticum Signum enunciabile. Sed hæc quoq definitio a nobis admitti non pt, nam in Sententia SCD voces non significativæ habent rationem Tni Dialectici, de quo infra, et tamen illis non Convenit prædicta definitio, nam Cum nihil Significent, non habent rationem Signi. quare: 2da 1ma Ratio Signi non est genus Tni. quod Sic pbz: Variato genere variantur Species, Sed variata ratione Signi non variatur ratio Tni ergo ratio Signi non est genus Tni. Jor est Certa Ohapth nor pbz hoc et quos distinguuntur Spetie in ratione Signi, quia Significant res Spetie diversas, nam distinctio Signorum desumitur a distinctione Signatorum, Sed Solum differunt numero non Spetie in ratione Tni; uterq enim illorum est Tnus Categorematicus. ergo 2da Ctr 2da Et Spatialiter: Illa particula enunciabile non Conveniat omni Tno, ergo non est bona definitio. pbz ans Illa particula enunciabile idem valet, quod prædicabile, nam enuntio idem Significat, quod elo quar, declaro, dico, ut Constat ex Calepino unde illud enunciatur de aliquo, quod declaratur, seu dicitur de illo, Sed ly prædicabile non Convenit omni Tno quia licet Conveniat prædicato, non tn Convenit Subjecto ergo bis

rato

Ratio ulterior est; quia illud dicitur predicabile, quod de facto predicatur in prõpne Sed Subtum non predicat in prõpne ergo non convenit ei ratio predicabilis.
2do Subtum non est predicatum neq Subicibile ut tale est predicabile, quia sunt duæ Spaties tñi Dialectici ergo Subtum quod est Subicibile, non poterit vocari predicabile. Sed

Dices Licet Subicibilia exerceant munus Subti respectu predicati Superioris, Semper tamen sunt Signa enumerabilia seu predicabilia de inferioribus, ut patet in hoc vg tñus homo quilicet Sit Subtum respectu animalis in hac propne; hoc est ãnl, tamen ptñse predicatum respectu Petri, in hac propne Petrus est hoc Sed.

Itra Licet tñus universalis vg homo posit esse predicatum respectu Petri, tamen quatenus est Subtum animalis in hac propne hoc est anl; non est formaliter predicabilis, Sed quatenus est Subtum est formaliter tñus Dialecticus, ergo datur tñus qui non est formaliter predicabilis. ꝑbz jor Spaties ut formaliter Subicibilis non est formaliter predicabilis ergo hic tñus hoc quatenus est Subtum, non est formaliter predicatum ergo non est Signum enuntiabile.

Retrusis Aliorum Sententijs nostram definitionem proponimus. Terminus Dialecticus sic optime definit. Pars perse obtiñ Constitutiva orationis Dialecticæ.

hæc definitio Colligit ex SRD in tmo d3 q5 a3 ubi videt tñum Constituere per eadem intentionum partis Compositivæ Sic quoq noster Dionisius placet
Explicatur prædicta definitio per partes: illa particula pars est genus, per quod Convenit tñus Dialecticus cum partibus orationis grammaticalis, cum partibus entis naturalis, et cæteris quæ non sunt tñi dialectici, dicitur pars perse per quod differt tñus dialecticus ab adverbijs, quæ Solum per accidens ingrediunt orationem Dialecticam: Cujus Signum est, quod illis ablatis perseverat integra oratio Dialectica vg in hac propositione Petrus Contingenter est philosophus. pono

Comitur mitta particula perse ad Significandum quod Ens Dialecticus perse obtive. ordinetur ad oratio nem Dialecticam; nam in Sententia AD qm late ca plata bimus in logica. add intentiones Logicales universales et predicabiles, quae sunt de ratione Ens Dialectici non sunt accidentia superaddita Conceptibus obtivis, sed formalitates quaedam Congenitae Cum ipsa ens in telligibili. dicitur perse obtive Ig subtum et predica tum sunt Conceptus obtivi non formales, nam in hac Ig propria Petrus est hoc, non predicatur de Petro Cognitio hominis, quae est Conceptus formalis sed ipse hoc Cognitus qui est Conceptus obtivus. Ig ordo Intentionalis ad orationem dialecticam non dependet a Conceptu formali sed praeexistit in Conceptu obtivo ideo Ens dicitur pars obtive. Dicitur pars obtive Constitutiva Quia Conceptus simarius Ens, non est actualiter Componere, sed posse Componere. dicitur denique Pars Constitutiva orationis et non propositionis; ut definitio Comprehendat omnes Enos dialecticos, tam propriae qm definitionis, Divisionis et argumentationis. dicitur tandem. orationis Dialecticae ut Ens Dialecticus distinguatur a Ente grammaticali. Hunc patet bonitas definitionis explicata.

† Patet 1mo Haec definitio Constat Constat genere et differentia, et servat omnes leges rectae definitionis ergo est bona. Ita pat ans autem Constat ex dictis, et amplius Constabit ex dicendis.

Patet 2do Haec definitio explicat Constitutivum Enis ergo est bona. ans pat praedicata posita in definitione assignata, aliquid Constituunt, sed nihil aliquid Constituere possunt nisi Ens dialecticum, ergo haec definitio explicat Constitutivum Enis dialectici.

Confirm Nullus est Ens physicus, qui non sit pars totius Physici ergo nullus erit Ens Dialecticus, qui non sit pars totius dialectici, sed oratio dialectica est quoddam totum, ergo Ens erit pars perse Constitutiva orationis Dialecticae.

Advertendum et bene mandandum est memoriae Quod terminus in extra propositionem habet rationem Enis Dialectici.

Licet tunc non exerceat munus Xni, Sicut anima rationalis extra Corpus existens, est vera humani Corporis forma, licet tunc non exerceat munus formæ informativæ: unde ut supra innuimus, Xnus non constituitur per actu Componere, Sed per posse Componere ita DD, fundamentum hujus est, quia 2da intentio Logicalis non constituitur per actu Cognosci, Sed per posse Cognosci, ut ex profe docet DD in 1mo dig 9 ray Sed Xnus dialecticus constituitur per 2dam intentionem Logicalem, ergo non constituitur per actu Componere, stia ptt nam Si constitueretur per actu Componere, constitueretur per actu Cognosci.

Confirmatt, Intentio 2da Logicalis non dependet a Cognitione actuali, ergo 2da intentio Xni non dependet a Compositione actuali. stia ptt nam Compositio cum sit actus judicij; est Cognitio actualis. ans autem est Sententia expresa DD loco citato ubi docet quod 2da intentio Logicalis prdicit actum intelligendi.

Pro Solvendis objectionibus quæ possunt militare Contra nostram Definitionem Nota 1mo Ubi non est actu totum, non est actu pars, quæ adhærentium, ptt tamen esse pars actu quæ adesse tiam, ptt hoc in anima Separata. unde Xnus extra propositionem est actualiter pars, licet tunc actu non Componat; habet enim actualiter relationem partis Compositivæ, in qua consistit ejus ultima differentia

Nota 2do Relata debent esse simul, Si dicant relationem prædicamentalem, Si autem dicant relationem transcendentalem, non est necesse quod sint simul; nam Deus dicit ordinem transcendentalem ad Creaturas, et ptt esse sine illis. anima Separata ordinatur transcendentaliter ad Corpus et tamen ptt esse sine illo: Xnus autem dicit relationem transcendentalem ad Compositionem, et dicit relationem ad totum, non ut actu Compositum, Sed ad totum ut Componibile; unde hic reperitur relatio modo potentiæ. illa vera regula de simultate, deficit in relativis modo potentiæ Sic DD

Nota hic Terminum Dialecticum antecedenter ad actualem Compositionem non vocari Subiectum aut prædicatum, nam hæc nomina significant actualem Compositionem prædicationis, sed potius vocari Subicibile et prædicabile, unde in hac acceptione ptefecimul subicibilis et prædicabilis sub diversa formalitate. Sicut non implicat, quod homo sit simalis et desimalis etiam eidem bruto, sub diversa formalitate animalis et rationalis.

ARTICULUS 2dus

An definitio termini Convertiat vocibus non significativis?

Dubitamus in præsenti an voces nil significantes vg Plictri, Syndapsus &c habeant rationem Tmi dialectici: pro cujus declaratione.

Nota 1mo, Ex infra dicendis Suppositionem quæ est proprietas termini, sic definiri: Positio unius loco alterius unde dicimus Pro regem supponere pro Rege, quia ponitur loco ipsius, et voces in Sententia Communi dicunt Supponere pro rebus quas significant

Nota 2do Non esse idem significare ac Supponere, nam filius significat Patrem, non tamen supponit pro Patre Pro rex autem supponit pro Rege qm significat. Quare omne qd supponit significat, non e contra. Hinc Consurgit ratio dubitandi nam hæc vox nil pro parte negativa, nam hæc vox Plictri nil significat ergo pro nullo supponit ergo non habet rationem Tmi Dialectici. ptl Tha nam Suppositio est proprietas Tmini.

Nota 3tio Esse in 2do dupliciter dari de esse: unum reale et aliud nominale. v alijs terminis, esse 2dum quid rei, et esse 2dum quid nominis; his Correspondent duæ veritates: una realis et alia nominalis. Esse reale est esse physicum existens a parte rei, Super hoc fundatur veritas 2dum quid rei, Cui Correspondet ab hum reale ex hinc cum. talis est veritas hujus propositionis Deus est Esse nominale non Consistit in aliquo esse physico et entitativo, sed in quodam esse objectivo intentionali habet diminuto. Quod quidem est Convenientia quædam inter prædicatum et Subjectum, taliter ut in quo cunq intellc

intellecte panantur illi termini non dicant repugnantiam Sed Convenientiam. Super hoc esse nominale. Sundatur veritas 2dum quid nominis, quid Consistit in Compossibilita te Trnorum, quin ipsis Correspondeat obtum realecū hinsecum. talis est veritas reperta in hac propositione. nihil est nihil. his prenotatis sit

Resolutio Definitio tni Convenit vocibus nil Significantibus. ita videbar sentire RD in 2do dxqy ay ps ubi docet Voces quibus non Correspondet obtum extrinsecum, perse Componere orationem Dialecticam. Sic enim ait: Intellectus pt facere ens rationis puta hanc propositionem nihil est nihil: huic tamen non Correspondet aliqua res, Sed quid nominis tantum, et possibilitas Trnorum et insuper hic ipse in smo dxg qx ay ps ait: Cum dico nil est nil, planum est quod ista propositio est vera, et tamen obtum nullum Correspondent positivum habebur hec verba sunt RD. ex quibus tale forme argumentum ad propositum 2dum Ista propositio nil est nil, est vera propositio ergo Constat veritatis tnis, Sed hi tni sunt voces nil Significantes ergo ratio tni Convenit vocibus nil Significantibus.

Rdebis hanc vocem nihil esse Significativam ex parte modi Significandi, licet ex parte rei non Significet aliquid, q uia Significat aliquod nihil ac significat aliquid. Deinde aliud est Significare et aliud est Significare nihil, nam illud dicit Curentiam Cujus libet Significationis: hec vero est Significare negationem entis. Sicut aliud est nil Cognoscere, et aliud Cognoscere nihil.

Fatear hanc assertionem esse bonam et Subtilem Sed tamen adhuc urgeo rationem propositam: hec vox nihil non ideo est pars Compositiva propositionis quod sit Significativa ex parte modi, imo hoc sibi accidit ut ait RD Sed quia Compossibilis est cum alio tno aliquibus Compossibilitas Convenit vocibus non Significativis ergo sunt tni dialectici yt nec non minus sunt Compossibiles isti tni Plicti est vox qm isti nihil est nihil ergo Compossibilitas Trnorum Convenit vocibus non Significativis

Conclusio voces nil Significantes sunt Compossibilitatis nominalis ergo possunt informari rationibus Subtilitatis dicati.

P. Rds

Pbz 2do Ad rationem tñi non requiritur Supponere 2dus
pro aliquo ase distincto ergo voces non significantes dd
ans ptz Subtum huius propositionis: hoc est vox, habet
veram rationem tñi dialectici, atqui non Supponit pro
aliquo ase distincto ergo ꝺ ptz nor Si ille tñus hoc inpriꝰ
fata propre Supponeret, pro aliquo ase distincto, maxi
me pro nra humana, atqui non Supponit pro illa, nam
Si pro illa Supponeret, propositio ꝺ ett falsa, cum sit
falsum dicere: nr natura humana est vox. ergo Subtum
illius propositionis non Supponitur pro aliquo ase distincto.

Ridebis hoc nomen hoc ese tñum, quia ꝑt Supponere
pro aliquo ase distincto, licet in prꝺdicta propre non
Supponat Sed
Stra ergo ꝓlictñ Syndopsus ꝺd Sunt tñi dialectici
quia posunt Supponere pro aliquo ase distincto, licet
actu pro nullo Supponant Pbz hoc ꝓlictñ et Simles
tñi posunt instituri ab hominibus ut Significent ali
quid ase distinctum ergo posunt Supponere pro
aliquo ase distincto. et sic ultimo Concludimus
voces non Significativas habere rationem tñi Dialectici.

Quæritur m hic an Verbo Convenirat ratio tñi Dialectici.
Quenimus in præsenti an Copula quæ in propositione
reperitur inter Subtum et prꝺdicatum habeat ratio
nem tñi dialectici pro qua.

Flota 1mo Copulam posse dupliciter Sumi vel formaliter vel obtive. Copula obtiva est ipsa identitas quæ
reperitur inter Subtum et prꝺdicatum ex parte rei Con
cepta. Copula formalis est Signum representans illam
identitatem; Sive tale Signum Sit Verbum in tñum Sive sit
verbum extrum.

Flota 2do Verbum est posse dupliciter Sumi 1mo
prꝺcise quatenus est nexus inter Subtum et prꝺdicatum
2do quatenus Significat existentiam rei, qm Secum
Semper importat. dum enim dicimus: hoc est, idem
est ac dicere, hoc est existens. inquirimus ergo
an verbo Convenirat ratio tñi.

Quid in hac difficultate dicendum Sit in sententia
RR facile Colligi ꝑt ex his quæ habet in 2do dis ꝑt 5ta
qr aa ꝑ 4 in principio ubi docet Compositionem Logicalem

Compositionem Logicalem fieri ad Similitudinem Compositionis physicæ et mea affirma. ita ꝛ℞ Sic in Intencionalibus philosophandum est Intentionaliter, Sicut in physicis physice. in physicis enim decet ℞ unionem nanqᵉ distinctam formam a partibus, aut enim Unio nil addit Supra partes ergo ꝛ in intencionalibus dicendum est Unionem esse indistinctam a partibus orationis dialecticæ, Sed istæ Sunt tres dialecticæ ergo et verbum erit Thus Dialecticus. Sit ergo

Resolutio. Copula obtiva quæ reperitur inter extrema propositionis habet veram rationem termini Dialectici. ita ℞ loco Citato 3tra Communem. Adverte dixi in Resolutione Copula obtiva nam Supra hic diximus, Thum debere esse partem Constitutivam obtive.

℘ 1mo Resol: Subjecto et prædicato Convenit definitio Thi dialectici ergo et Copula ℘ 3tia Copula eandem habet rationem quæ Convenit Subto et prædicato, Sed definitio Thi Convenit Subto et prædicato ergo et Copulæ

℘ 2do Copula obtiva est pars obtive Constitutiva orationis Dialecticæ ergo illi Convenit ratio Thi Obiectionis ℘ Copula physica quæ reperitur int̃ maamet fermam est pars Constitutiva Compositi physici ergo et Copula obtiva Seu intencionalis quæ reperitur int̃ Subtum et prædicatum.

℘ 3tio Authoritate Doctij 1mo Thapicorum aitille Terminos voco nomina et verba quibus recitur propositio. Item Authoritate ℞ Quodlibetorum 8tio q. 2a ubi docet Eundem Conceptum posse Simul esse medium verbum et Copulam ergo Copula Convenit ratio Thi.

℘ 4to Sicut medium Verbum est unio inter extrema propositionis Silogismi, ita verbum Copulativum est unio inter extrema propositionis alqui ratio unionis non affert a medio verbo rationem Thi in Silogismo ergo ratio unionis non affert a verbo Copulativo rationem Thi in propositione.

Pro Solvendis objectionibus notabile quæ Subsequuntur

Nota 1mo Unire extremam non est contra rationem Thi, quia prædicatum ut prædicatum est Thus Dialecticus Sed ut prædicatum est, est unio intentionalis Sui ipsius Cum Subto; quia prædicari est identificari

intentionaliter ergo unire extrema non est tradere

Nota 2do Copula erit pars orationis Dialectice licet non maneat destructa propositione; sicut anima equi licet non manet destructo equo, est tamen vera pars constitutiva ejus. deinde destructa proportione manet Copula obtiva identificans Subtum et predicatum, nec obest quod non maneat quo ad exercitium copulandi, quia nec Coteritini manent quo ad exercitium Copulandi destructa propositione.

Nota 3tio Copula est idem cum predicato ideo non constituit 4tum terminum distinctum cum propositione. Si vero inquiras Cur Copula potius identificatur cum predicato quam cum Subto: Hoc idem est quia Subtum assimilatur male et predicatum forme, Sicut ergo inter partes physicas unio Subtum identificatur cum forma: ut Deo dante dicetur in physica, ita unio intentionalis inter partes propositionis Subtum identificatur cum predicato. 2do ideo nam Copula seu verbum est Significat esse rei, esse autem est a forma non a mā.

Nota ultimo Copula formalis distinguitur ab extremis propositionis, non vero Copula obtiva de qua procedit resolutio nostra, itaq licet verbum est et nomen animal differant grammaticaliter, ut voces quidam sunt, tamen non differunt obtive est parte rei Significata, Sicut gradius et ensis non differunt in Significando, licet nominaliter differant. his prenotatis modo sit

ARTICULUS 8tius

De Variis Terminis Dialectici Divisionibus.

Moneo dicenda in hoc articulo bene mandanda esse memoriæ, ut pote Summe necessaria Tyronibus pro exacta totius Philosophiæ intelligentia, unde habetur in provervio: disce terminos et fuge a scholis.

Dividitur unus Terminus in Internum et aternum, Internus est idem ac mentalis, a quo Solum monte Coneaptus.

Externus est signo aliquo externo manifestativo vg voce, Scripto, & nutu. Terminus mentalis est pars constitutiva orationis mentalis. Terminus vocalis est pars constitutiva orationis vocalis. Scriptus est pars constitutiva orationis scriptæ. Terminus Internus subdividatur in formalem et obtivum. Formalis est cognitio rei, obtivus vero est ipsa res cognita: dicitur autem cognitio Thus formalis, quia est imago formalis obti, et species expressa ipsius. Terminus Internus formalis subdividatur in Ultimatum et non ultimatum: Conceptus ultimatus est cognitio rei significatæ per vocem, Conceptus non ultimatus est cognitio ipsius vocis, nam qui audit aliquam vocem, Cujus significatum ignorat formatde tali voce Conceptum non ultimatum; et hoc intelligitur de voce significativa, nam si vox Canat significatione Conceptus cognoscens talem vocem erit ultimatus. ita DD in 2do d 27 q 2 ar 3 ps

Praeterea idem terminus mentalis formalis subdivt in Directum et Reflexum. Terminus Directus est cognitio alterius rei vg Petri. Reflexus autem est cognitio cognitionis existens in ipso cognoscente vg cognitio qua cognosco me cognoscere Petrum. Rursus idem Thus non talis formalis dividt in intuitivum et abstractivum. Thus intuitivus est cognitio rei præsentis per propriam Speciem v per aliquid eminentius propria specie vg cognitio hujus Scripti, dicit v per aliquid eminentius propria specie qua cognitio Creaturarum in Deo est intuitiva licet non fiat per propriam Speciem, nam fit per medium eminentius propria specie Terminus abstractivus est cognitio rei absentis per aliquam Speciem, v per aliquid imperfectius propria specie vg cognitio qua cognoscimus Angelum per Species rerum materialium. Hic adverte Deum per immensitatem ubique presentem physice in hac vita Sed non intentionaliter quia ipsum non videmus et hoc sufficere est ut cognitio abstractiva Dei dicat cognitionem talis.

Terminus Externus subdividatur in Cathegorematicum et Syncathegorematicum Terminus Cathegorematicus idem sonat quod significativus: et est ille qui solo aliquid determinate significat, ita ut sine addito

posit esse Subtum v predicatum vg hoc Terminus Sincathegorematicus alter vocatus Consignificativus dicitur: ille, qui se solo non significat aliquid determinate; ideo per se ipsum non pt esse Subtum v predicatum, nisi adjungatur termino Cathegorematico vg hoc nomina; omnis nullus quidam tot quare omnia adjectiva et adverbia sunt tni Sincathegorematici.

Dicas Hoc nomen Categorematicus est adjectivum ergo est tnus Categorematicus ergo male dicimus omnia adjectiva esse tnos Sincategorematicos

Reds 1do non est tnus Categorematicus in re nego in significatione damur et nego 2do iam Sicut hoc nomen Substantivum in re est Substantivus licet in Significatione sit Substantivus

Dicas 2do nomina adjectiva per se ipsa possunt esse extrema propositionis, ut pt in hac propositione Petrus est albus Sed cum est dicit Sbm ergo et adjectiva sunt tni Categorematici

Redet bene Te D Dionisius Blasco Nomen adjectivum nunquam predicabitur, nisi intelligatur aliquod Substantivum; nam dicere Petrus est albus idem est ac dicere Petrus est albedinis albedinis, verbum enim est non pt identificare petrum cum albo adjectivo Sed cum subto albedinis.

Terminus Categorematicus dividit in Communem et Singularem. Terminus Communis dicitur ille qui Significat rem multis Communem vg hoc Significat naam humanam Communem Petro Paulo et alijs individuis. Terminus Singularis est qui unam tantum rem Significat vg Antichristus.

Hic nota Non solum esse tnum Communem qui plura actu Significat Sed m qui plura Significat in potentia unde hoc nomina Sol luna phœnix Sunt tni Communes ita DD in dogmat

Nota 2do Hoc nomen Deus esse tnum Singularem qui Significat naam Divinam quæ unica et Singularis est nam licet Sit Communicabilis Personis tamen immultiplicabilis est 2do ideo quia nomen Singulare est perfectius nomine Communi ut observat D Singularia enim Sunt perfectiora universalibus Sed hoc nomen Deus est perfectissimum omnium

Terminus Singularis Subdividit Indeterminatum et vagum. Determinatus est qui Significat unam rem tantum vel absolute ut hoc nomen Adam v medio pronomine demonstrativo ut hic homo v ex Suppositione aliqua ut filius Virginis Significat Xtum. ex Suppositione quod ipse solus natus Sit ex Virgine. Terminus vero vagus dicit ille qui significat unam rem tantum Sed incerte et non determinate

ut quidam hoc. Terminus Communis seu universalis sub dividit in Collectivum et divisivum. Collectivus est qui plura significat sed non predicatur de singulis sorsim ut hic Unus Civitas, qui significat plures Cives ita ut de nullo seorsim possit predicari. Divisivus vero est qui plura significat, ita ut de singulis dicatur vg homo qui dicitur de Petro Paulo. Ita eundem terminum posse esse Collectivum et divisivum res pecte diversorum. Item excipe nomina significantia totum similare vg aqua, Sal, quantitas: nam hæc possunt vocari Uni divisivi in ordine ad partes integrales res significatas quia predicantur de singulis unde homina nomen trans cendentalia sunt Uni divisivi in sensu explicato.

Terminus Communis divisivus subdit in transcendentalem et non transcendentalem. Transcendentalis est ille qui in omnibus et singulis rebus mundi invenitur, terminii hujus tota series exprimitur his 6 literis in voce RCUBAU quod quidem est Res, Ens, Verum, Bonum, Aliquid, Unum: itaq quidquid est in universo est Res quia habet rationem et firmam essentiam. est Ens quia habet aptitudinem ad existendum. est Verum, quia est cognoscibile est Bonum quia est amabile, est Aliquid hoc est aliud quid quia distinguitur ab alijs. est Unum quia est res una et non plures. Terminus non transcendentalis est ille qui non divagatur per omnium rerum genera vg lapis.

Terminus transcendens pt dividi in transcendentem simpliciter, et transcendentem Quoad quid. Transcendens simpliciter dicit ille qui divagatur per omnium rerum genera tales sunt 6 Uni Contenti in voce Rebau Transcendens Quoad quid vocat ille qui transcendit omnes differentias unius tantum entis Sed non alionum ut est accidens quod transcendit omnia genera et differentias accidentium non vero substantiæ.

Alia Divisiones Terminii

Rursus dividitur terminus in univocum et æquivocum. Unus univocus est ratio mentis significans plura quatenus convenient in re significata per nomen vg hæc nomen animal quod significat plura animalia quatenus

Conveniunt in ratione sinoritis significata per hoc nomen Aquus
Unus dquivocus est nomen significans plura quatenus
non conveniunt in significata per nomen ut canis qua
tenus significat animal terrestre, sydus et piscem procyon
intelligentia Flota Quadrilla quæ conveniunt
in una ratione possunt differre in alia: nam Petrus
et Paulus conveniunt in ratione hominis et differunt
in Petreitate et Paulcitate. terminus igitur significa
cans Petrum et Paulum prout conveniunt in ea qua
ratione est univocus. terminus vero significans plura
quatenus in ea differunt erit dquivocus unde hoc
nomen Petrus comparatum ad suos homines ejusdem
nominis erit dquivocum quia ipsi tantum conveniunt
in nomine sed omnino differunt in ratione signi
ficata per nomen.

Terminus univocus est RD Subdt in metaphysicam
et logicum. illa dicuntur convenire metaphysice quæ
sunt idem eadem rem et rationem seu quæ conveniunt
in modo essendi naturali. Illa vero dicuntur con
venire univoce univocatione logica quæ sunt tan
tum idem eadem rationem, seu quæ tantum convenire
niunt in modo prædicandi. Eva Substantia sendi
modo prædicatur de utroq licet non eveniant in
modo essendi. et dicitur hæc univocatio logica, quia
Logica sola has prædicationes considerat, ad modum
autem essendi non attendit.

Adhuc unus univocus subdividit in strictum et latum
univocatio logica stricta est illa quæ fundatur super
univocationem metaphysicam, eadem quam ideæres
conveniunt in modo prædicandi quia conveniunt 12
in modo essendi. Alter univocus logicus est qui fun
datur in minori modo prædicandi, licet modus
essendi sit diversus. hæc autem univocatio ad Aris
logicam reducit, nista ejusdem doctrinam DD in degrad

Terminus dquivocus subdt in dquivocum a casu
et dquivocum a consilio. dquivocus a casu dicit
ille qui casu et fortuito significat plura vg hoc nomen
Petrus ad plures homines ejusdem nominis dquivocus

de quivocus a Consilio est ille qui est advertentie impo
niter ad plura significanda, ut no men Petrus ad fa
tem et filium, qui Patris intuitu vocat Petrus.

Adverte non dari aquivocationem mentalem 1ma 2ua
hec Cognitio Ioannes non est lapis licet attingat plura
ut physice distincta tamen attingit illa ut Co nuchiunt
intentionaliter in ratione Cognoscibilis Comparative
ad Cognitum = m in ratione tui respective ad illam
orationem dialecticam idea est Cognitio univoca.
2da hoc no men Canis est aquivocum quia repraesen
tat plura vage et indeterminate, ita ut intellectus Cogni
cens non valeat se determinare, Sed omnis Cognitio
attingens plura ut plura clare et determinate attingit
illa, nec ptese erroni subjecta, non repraesentat
utrumq determinate idea talis Cognitio non est aqui
voca.

Inter univocum et aquivocum versatur Analogus
quem propterea vocat medium RD hunc in precedenti Di
sione non numeravimus, Ig subdivisio est RD debet esse binum
bris quantumcumq pt. Ig reducitur ad univocationem logi
cam: definitur autem Sic est nomen significans unam
rem Communem multis ita ut uni Conveniat propriet
intrinsece alteri vero impropie et extrinsece et pergun
dam similitudinem vg hoc nomen Nero, respectu Cesaris
et hominis Crudelis, itaq ratio significata per hoc nomen
analogum nec est omnino eadem nec omnino diversa sed
partim eadem partim diversa.

Pro Analogis dua assignantur Regule 1ma Analogum
per se sumptum stat pro famosiori significato, unde
hic Petrus hoc per se sumptus absque additamento pro latus
stat pro homine vivo non pro picto seu RD 2da Tales
sunt subita quales permittunt ab eorum predicatis.
id est nomen plura significans restringit ad unum
ratione predicati = alterius particule ut patet in hac
propositione Ste crosius Imperator in qua nero restrin
git a predicato ut solum accipiatur pro famosiori
significato. Hec regula tenet in indquivocis Si eorum
restringunt a predicato solum pro uno aquivocato accipiunt.

Rursus dividit terminus in Complexum et in incomplexum
Incomplexus est Simplex Trus Categorematicus vg homo
Complexus est Trus compositus ex Categorematico et Syncatego
rematico vg hoc albus.

Plato Trum Complexum debere Significare res diversas
unde nomina Sinonima Significantia eandem rem vg Mar
cus Tullius Cicero non Constituunt Trum Complexum, non
tamen requiritur quod Significet res diversas in esse
physico. Sufficit enim Significare res diversas in esse
intentionali: unde hic Trus Deus Sapiens est Complex
licet Solum Significet res diversas in esse intentionali.
Dicitur 2o Trus Complexus Trus plurium Conceptuum
nam Cum Significet res diversas, et citat diversos Conceptus
in intellectu, debent tamen isti Conceptus Sub ordinari
inter se, nam Conceptus de albedine Sub ordinatur Con
ceptui de homine, in quo differt Trus Complexus ab Om
voco Qui licet Correspondeant plures Conceptus, unus Th
non ordinatur ad alium.

Adhuc Alia Divisiones Termini

Dividitur insuper Trus Categorematicus in Absolutum
et Relativum. Absolutus dicit ille qui Significat rem
sine ordine ad aliquid extrinsecum ut homo. Relativus cotqui
Significat rem in ordine ad aliquid extrinsecum vg
Pater qui Significat ordinem ad Filium.

Terminus Relativus Subdt in realem et rationis
Ille Significat rem ordinem inter duo extrema ut Pater.
Relativus rationis et Trus Significans ordinem ubi ordo
non est: talis est Relatio Petri in Columna respectu ante.
Relativus realis iterum dividit in physicum et inten
cionalem Physicus Significat ordinem aliquem existen
tem extra intellectum. Relativus intentionalis Significat
ordinem ad ipsum intellectum ut verum.

Relativus realis intentionalis Subdt in rem et ad
intentionalem Relativus rei intentionalis est Cappe
citas qm habet res ut Cognes est ad eam ea qua habet
in se ipsa non pensato ordine ad intellectum; ut Cognos
cibilitas lapidis ad eam gravitatem, qui enim Cognos
ceret lapidem ut Corpus grave, attingeret ipsum ad eam
ea qua habet inde non pensato ordine ad intellectum
Relativus realis ad intentionalis est Cognos abilitas rei

rei quatenus est definibilis. Divisibilis &c.

Nota Relativum 1mo intentionalem pertinere ad alias Scientias reales, at vero relativum 2do intentionalem pertinere ad Considerationem Sabii Logici, ut bene observat P.D. Notam relativum 2do intentionalem habere esse independenter ab intellectu ut docet capitale P.D. ideo numeram anabis inter Species relativi realis. dogma late in logica

Colligo ex dictis hæc nomina Genus Species, universale, esse Unus 2do intentionis, quia significant cognoscibilitatem rei 2dum ea quod habent in ordine ad intellectum.

Colligo 2do omnem Unum 2do intentionis esse relativum ex P.D: ratio est, quia omnis Unus 2do intentionis ordinat ad intellectum et cognitionem.

Rursus dividit Unus in absolutum et Connotativum Unus absolutus Significat rem ad modum persistentis vg albedo. Connotativus Significat formam per modum alteri adjacentis ut album. quod Significat albedinem adjacentem subito, unde Unus Connotativus Significat unum et Connotat aliud.

Præterea dixit Unus in abstractum et concretum. Abstractus Significat formam 2dum se vg albedo Concretus Significat formam in subito vg album.

De Terminis in Numero pluriali

Termini dividunt in Pertinentes et Impertinentes. Pertinentes dicunt illi quorum unus infert alium v positive v privative, ut Pater et Filius quia mutuo inferunt Impertinentes dicunt illi qui nec se mutuo inferunt nec se mutuo excludunt vg album et dulce unde termini impertinentes vocant in diparabi.

Termini pertinentes alij sunt pertinentes Sequela et dicunt illi quorum unus infert alium ut Pater qui infert Filium. Alij sunt pertinentes repugnantia et sunt illi quorum unus infert repugnantiam alterius vg homo et Leo nam bene sequit homo ergo non est Leo Termini pertinentes Sequela subdunt in Convertibiles et non convertibiles Convertibiles dicunt illi quorum unus infert alium et infert caille vg Petrus et filius non convertibiles dicunt illi quorum unus infert alium

Sed non inferr̃ exillo q̃ hoc dant, ma͞m licet valeat Se
quela est hoc ergo est ans, non tamen valet est ans ergo est hoc.
Termini pertinentes Repugnantia. Alij sunt Contrarij
alij sunt Contradictorij. Tres Contrarij sunt duo tres positi
vi si simul repugnantes q̃ Calor et frigus. Termini Contradic
torij sunt forma et ipsius Carentia q̃ Calor et non Calor.
Repugnantia inter tres Contrarias p̃t vinci ad ca, non
tamen Repugnantia inter Contradictorios, unde idem
subtum p̃t se Divinitus simul album et nigrum, non
tñ p̃t se simul album et non album, quia impossibile
est idem simul esse et non esse. Tandem Carentia
Dividitur in privationem et negationem. Privatio est
Carentia formæ in subto apto ad talem formam ut Caren
tia visus in homine Cæco. Negatio vero est Carentia
formæ in subto inepto ut Carentia visus in lapide.

Et licet hæc iam Sufficerent determinata Dialectica
tamen propter abundantiorem ejusdem notitiam ad
huc de Universalitate illius breviter tractabimus. Igit̃
Terminus universalis qui de pluribus univoce ac distributive
dicitur est triplex nempe Genus, differentia, Species, Propri
um et accidens, etenim tres multis Convenientes de aliquo
dictus q̃ significat ejus essentiam, q̃ id quod Consequit̃ ad
essentiam? Si essentiam? q̃ illam significat totam q̃ etiam
quatam q̃ non? Si totam iam est Species, Si vero solum
dicit partem essentiæ, q̃ dicit eam partem per quam
res Convenit cum alijs rebus, et sic erit Genus. q̃ di
cit illam partem essentiæ per quam res differt, et sic
erit differentia ut q̃ rationale. Si vero exprimit id quod
Consequit̃ ad essentiam; illud q̃ erit necessario connexum
et inseparabile ab ea; et sic erit proprium. q̃ erit sepa
rabile et disjungibile et sic erit accidens ut albedo.
Genus ergo sic definit̃ et tres universalis qui de pluribꝰ
Species differentibus predicatur in quid in Complete,
dicit̃ in quid. quia explicat quidditatem rei, dicit̃ in
Complete, quia eam non explicat totam q̃ animal de homi
ne et bruto.
Species est tres universalis qui de pluribus numero differen
tibus in quid Complete predicatur ut q̃ hoc de hac
et illo homine. Nota Species est duplex una subalterna

scilicet, quod Substse alias Continet ut vg animis quod Continet Substse aquitam Columbatilis. et 2da infima quod alias Substse alios Continet sed solum modo Singularia vg hoc

Differentia Sic definitur Terminus universalis qui de pluribus predicatur in quale quid id est discernendo essentialiter unum ab aliis. Sic vg rattle discernit hominem ab nobis.

Proprium est Terminus universalis qui de pluribus predicatur in quale necessario ut vg risibile de homine.

Accidens vero est Terminus universalis qui de pluribus predicatur in quale contingenter ut vg albedo v nigredo de homine. Sed de his fusius in Logica majori

De Terminis Predicamentalibus.

Predicamentum est Series Specierum Subalternarum Superiorum genere Coordinatarum. Sc autem sunt predicamenta nempe Substantia, Quantitas Relatio, Qualitas, Actio, Passio, quando, ubi, Situs et habitus. ut autem hæc magis memoriæ mandetur. has versiculos disce.

Arbor Sex Servos Calore refrigerat ustos
Cras Rus Stabo nec Tunicatus ero

Ratio hujus divisionis est: Quia omnis Terminus universalis ut vg est genus v Significat aliquid per se stans et tunc erit Substantia v Significat aliquid alteri inhærens et tunc erit accidens, quod quia q Species habet de eo possunt instituri quæ sita et sic Supponamus de homine vg ut queri Cujus Substantiæ Sit? et ecce quantitas, Cujus filius Sit? et ecce Relatio, Cujus Coloris albus ne an niger? en qualitas, quomodo hæc v illud egerit? ecce actio. quomodo tam multa tormenta sustinuerit? ecce passio, quo tempore vixerit? ecce quando, quo in loco studij operam navarit? ecce ubi, quomodo studendo se gesserit. stans ne v sedens. ecce Situs. galerum ne an pileum in cumenum habuerit? ecce habitus.

Substantia dicit Ens per se stans id est quod non habet esse in alio, sed quod recipit in se alia ut vg rationalitatem Colorem &c.

Quantitas est accidens extensivum rei in partes. Alia autem est permanens Cujus partes Si mul sunt vg quantitas mensæ. alia Successiva Cujus partes non sunt simul sed Continua Successione fluunt. Quantitas permanens alia est Continua Cujus partes communi termino

efficiunt ut vg quantitas hujus mensæ, alia est discreta seu Contigua cujus partes non uniuntur vg quantitas numerum hominum.

Relatio est accidens cujus totum esse est ad aliud se habere vg Patritas, quia nihil aliud est quam respectus ad filios.

Qualitas est accidens dispositivum rei inde ipsa ut Sanitas dispositivum hominem ad bene se habendum. hujus vg sunt species Scilicet habitus et dispositio quæ determinat subtum ut bene vel male se habeat, ut Sanitas Aegritudo, Scientia, error &c. Et Potentia et impotentia quæ determinat ad operandum fortiter vel languide ut vg visus invenem et Senem. Passio et passibilis qualitas quæ determinat subtum ad mutationem sensibilem ut Calor et Frigus. Tandem Forma et Figura quæ determinant quantitatis partes ad certum modum, ut rotunditas quadratura &c.

Actio est Accidens quo Causa Constituitur ad aliquid causans ut urere, secare. alia est immanens quæ dicit vitalis et hæc nihil extra Suum principium producit ut intelligere videre &c alia est transiens quæ aliquid extra principium Suum ponit ut urere secare &c.

Passio est accidens quo subtum constituitur aliquid a Causa recipiens, ut uri secari &c.

Ubi est accidens rei ex eo quod sit in loco ut esse Romæ Parisiis

Situs est accidens rei juxta certam partium ejus dispositionem ut sedere stare &c.

Habitus est accidens rei ex circumpositione Corporis illam rem ornantis aut obtegentis, ut esse ornatum Toga vel Coronatum &c.

De Terminis Post prædicamentalibus.

Quinq modi inveniuntur in rebus sub prædicamento Constitutis, et hi a Philosophis post prædicamentales dicuntur: Tales sunt Oppositio, Prioritas, Simultas, motus, et modus habendi.

Oppositio est repugnantia unius rei cum alia. hæc autem est quadruplex, nempe Contraria, Relativa, Privativa, et Contradictoria. Oppositio Contraria est repugnantia duarum rerum, quæ licet sint sub eodem genere, tamen de mutuo expellunt ab subto ut vg Calor et Frigus. Oppositio relativa est repugnantia earum rerum quæ ita se habent ut

ut inter Patrem et filium. repugnat enim ut ys Petrus qui est filius Iacobi, sit ejusdem Iacobi Pater.

Oppositio Privativa est repugnantia inter formam et ejus privationem. ut inter visum et cecitatem. Sed hę omnes oppositiones reducuntur ad hanc ultimam nempe ad Contradictoriam, quę ut diximus est affirmatio et negatio ejusdem de eodem dictum idem, id est affirmatio ejusdem et negatio ejusdem prędicati de eodem subto dictum idem medium et eadem cum circumstantias, ac sub eadem ratione.

Prioritas vero est ratio quâ unum res alium prędecedit est autem triplex Scilicet Durationis ut inter juventutem et senectutem. Ubi cum unum infert aliud ipse intelligi illud supponit ut ys Consequentia supponit prioritatem ordinis. Cum unum exigit prędecedere aliud ut rectè sit dispositio. Sic logica est prior aliis Scientijs. Dignitatis cum unum dignius altero est. ut ys Rex subdito naturę cum unum naturaliter pendet ab alio ut ys radius a sole unde sol naturę dicit prior radice, licet non sit prior duratione Simultas opponitur prioritati, ideo tot modis Continget quot modis continget et prioritas

Motus est transitus rei ab uno ad alium statum, v. g. ab esse in potentia ad esse in potentia. Species autem sunt 6 una est generatio et dicit sic transitus rei a non esse ad esse Sicut homo. Alia Corruptio quę est transitus ab esse ad non esse Alia Augmentatio quę est transitus a minori ad majorem quantitatem Alia Diminutio quę est transitus a majori ad minorem quantitatem Alia Alteratio quę est transitus ab una ad aliam qualitatem Alia Latio quę est transitus ab uno ad alium locum.

Modi habendi sunt Scilicet per inhęsionem ut pannus habet albedinem. Per modum Continentis ut lagena habet vinum. Per Possessionem ut heus habet agrum. Per Relationem ut Pater habet filium. per Quasi positionem ut heus habet vestem sibi et hęc iam sufficiant dictum de his tam in particulari quam in universali modo dictis

QUÆSTIO 2da.

De Affectionibus seu Proprietatibus Terminorum.

Plures sunt nominis proprietates seu affectiones quibus illi
ratione sui significationis conveniunt, et a nomine tmus signi
ficativis communicant. quas autem sint in sequenti patebit. quaest

ARTICULUS IMUS.

De Suppositione.

Adverte ex supra dictis non esse idem significare et supponere
nam fumus significat ignem, non tamen supponitur pro
illo. Quare supponere unum pro alio est aliquam rem in
alterius locum subrogare ut prestet idipsum quod alio
prestitere erat.

Suppositio in communi definitur sic: Positio unius pro alio.
dicit pro alio quia inter suppositionem et rem pro qua
supponitur debet dari distinctio aliqua, saltem rationis
diversas formalitates. ut infra dicemus. de Signo

Suppositio Logicalis de qua in presenti definitur sic:
Positio tmi pro alio de qua verificatur eo tempore quod
significat Copula. Quare ut tmus Dialecticus supponat
pro aliquare necesse est quod verificetur de illo. eo tempore
quod significat Copula. unde hec propositio peccatum
Divi Petri est abominabile, dicitur de subito non propo
nente quia D Petrus non habet peccatum tempore presenti,
quod significat verissimum est.

Suppositio est parte Modi Significandi dividit in ma
terialem et formalem. Materialis: est acceptio tmi pro
se ipso. et hec suppositio convenit vocabus nil significa
tivis. ut patet in hac propositione Homo est vox. Sup
positio formalis est acceptio vocis pro suo significato
distincte ut in hac propositione Petrus est homo
potest in dari suppositio mixta. Quando scribitur tmus
supponitur pro se et pro suo significato distincte ut
in hac propositione Petrus est ens, in qua vox Petrus
supponitur tam pro se, qm pro suo significato, quia
tam vox qm ipse petrus sunt ens.

Suppositio ex parte rei significate dividit in materialem
et formalem. Illa est acceptio vocis pro suo significato
materiali. hec vero est positio vocis pro suo significato
formali. Explicatur hoc: homo vox album significat corpus
de materiali, et albedinem de formali. in hac autem pro

Propositione. album est dulce Supponit. album. materialiter nam facit hanc Sensum Subditum albedinis est subditum dulcedinis. in hac vero album est Coloratum Supponitur ly album formaliter semper pro formali Significato.

Suppositio Formalis Subdividit in Propriam et metaphoricam. Suppositio propria est acceptio tni prout pro proprie Significat. ut quando dicimus Leo Rugit. Suppositio metaphorica seu impropria est acceptio tni prout quam impropie Significat ut quando dicimus Vidit Leo de tribu Iuda, ubi Leo Supponitur metaphorice pro tyranno.

Rursus Suppositio formalis subdit in essentialem et accidentalem. Essentialis tunc dicitur quando aliquid essentiale de subto enunciatur ut in hac propositione Petrus est homo. Accidentalis tunc dicitur. quando aliquid accidentale de subto dicit ut in hac propositione Petrus est Philosophus.

Preterea Suppositio dividit in Communem et Singularem. Suppositio Communis est acceptio tni pro re significata multis Communi ut homo est. Petrus est homo. Suppositio accidentalis Particularis est acceptio tni pro re significata quod tantum convenit uni co individuo ut in hac propositione Petrus est homo.

Dividit in Suppositio in Physicam et intentionalem. Suppositio physica est acceptio tni pro re significata secundum ea quae illi conveniunt a parte rei et sine ordine ad intellectum ut in hac propositione Sol lucet. Suppositio intentionalis est acceptio tni pro re significata secundum ea quae illi conveniunt in ordine ad intellectum ut in hac propositione homo est genus.

Dividit in Suppositio in singularem et personalem seu in immediatam et mediatam. pro quorum intelligentia Nota hanc vocem hoc et alias similes duo significata habere unum immediatum ad quod significandum ima nio et per se est instituta secundum vero mediatum quod secundario atq extensive significat. Sic vox predicta homo ima et per se immediate significat naturam humanam multis Communem individuis et mediate ipsa individua. ut extra Plato vq per se ima significat individuum nec humanitatem nec personam sed secundario vero et mediate naturam humanam in Platone existentem hoc Suppositio.

Suppositio

3tius

Suppositio Simplex est acceptio tini pro re qm immediate significat ut in hac propositione hoc est Species ubi vox hoc Sumitur pro natura humana in communi qm immediate significat.
Suppositio Personalis est acceptio tini communis pro re qm mediate significat, ut in hac propositione Deus generat in qua ille tinus Deus sumitur in particulari pro Persona Patris quam mediate significat: generans enim non convenit Deo in communi sed Deo Patri in particulari.
Preter has dat m Suppositio mixta est Simplicis et personalis Quando scilicet tinus Supponitur tam pro significato immediato qm mediato ut in hac propone Deus est trinus ubi Deus supponitur tam pro natura divina qm pro personis
Suppositio communis subdt in Copulativam Distributivam, determinatam et confusam.. Suppositio Copulativa est acceptio tini communis pro omnibus significatis simul et pro nullo seorsim ut in hac propone omnes Apostoli sunt xii inquit Apostoli Supponit pro omnibus apostolis simul sumptis et pro nullo seorsim quia falsum est dicere S. Petrus sunt apostoli xii. Suppositio Distributiva est acceptio tini communis pro suis significatis communi et pro quolibet contento in particulari. ut si dicas omnis homo est animal Supponit etiam communi et pro quolibet in particulari. Suppositio determinata est acceptio tini communis pro aliquo eorum suis significatis determinate ut cum dico aliquis homo currit ubi tinus homo Supponit pro Petro aut aliquo alio indeterminate currente determinate. Suppositio confusa est acceptio tini communis pro aliquo eorum suis significatis, indeterminate tm, ut cum dicitur aliquis oculus requiritur ad videndum ubi ly oculus Supponit confuse quia non requiritur oculus dexter nec sinister ad videndum sed unus indeterminate v sinister v dexter. unde Suppositio determinata agnoscitur quando determinatur actio seu exercitium rei vel aliquis logicus scribit. Suppositio vero confusa agnoscitur quando enunciatur necessitas, imperium, exigentia exercitij seu actionis non vero ipsa actio ut ptt in hac propone aliquis calamus est necessarius ad scribendum.
Suppositio distributiva est dr. completa et incompleta seu pro singulis generum et aliis progenitibus singulorum

Suppositio Completa est acceptio Uni Communis tam pro inferioribus Spetiebus qm pro individuis Spetierum vg omne ani est Sensitivum. Suppositio incompleta seu pro generibus Singulorum est acceptio Uni Communis pro omnibus inferioribus Spetiebus, non tamen pro Singulis individuis Spetierum ut cum dicitur omne animal fuit in Arca Noe Vg ani Supponitur distributive pro generibus Singulorum, quia redditur hunc Sensum ex omnibus Spetiebus Sub animali Contentis fuit aliquod ani in arca Noe.

Ex dictis Colligo nil pro bare Silogismum, in Cujus prmissis fit Suppositionis Variatio. unde nil valet hoc argumentum. hoc est Speties Sed Petrus est hoc ergo Petrus est Speties, quia variatur Suppositio, nam Vg hoc in majori Supponitur 2do intentionaliter et in mori Supponitur 1mo intentionaliter, quod suppositionis Variatio viciat prdictum Sylogismum: ratio est: quia Silogismus bene dispositus debet Constare 3bus tantum Vnis, omnis autem Sylogismus in quo fit Suppositionis Variatio Constat 4 Vnis ideo corruptus est hoc in presenti Silogismo in quo sunt 4 Uni Scilicet Speties Petrus hoc 1mo intentionaliter Sumptus in una prmissa, et hoc 2do intencionaliter Sumptus in alia.

Quidam Ans Suppositio Veniat tantum Subto an vero etiam Conveniat prdicato

Rs Affirmative ratione: nam in hac propositione Petrus est hoc Sicut Vg Petrus Supponitur pro re significata, ita Vg hoc Supponit pro eadem humana existente in Petro ergo Suppositio Venit prdicato 2do Qui a hoc propositio hoc est ani in corpore cum habet falsam Suppositionem ex parte prdicati Supponit enim dari animalia in corpore ergo duppositio non solum Venit Subto Sed 1 prdicato.

Ad hoc autem quod Dialectici solent dicere propositio nem cse de subto non Supponente nunquam tamen de prdicato non Supponente Respondetur est Prdictum modum loquendi Salvari per hoc quod Suppositio

Quod Suppositio primus Conveniat Subto qm predicato unde DD in omi as pt inquit In omni propositione primus Conuipimus Subtum qm predicatum.

ARTICULUS 2dus

De Statu et Distractione Pri ac de Cditionis ejus proprietatibz.

Status Pri nil aliud est qm existentia rei significata in illa temporis differentia qua[m] par Copulam importat unde in hac propone Petrus legit ille Pnus Petrus dicit stare quia cum Petrus non possit legere nisi existat dicit quod stat, hoc est existit in illa temporis differentia qm significat verbum legit.

Status pt[es] 3 plex. primus de presenti ut Xtus orat in Cris 2dus de preterito ut yz adamus peccavit 3tius de futuro ut Antichtus nascet.

Distractio Est existentia Pri obtivi in tempore distincto abillo quod significat Copula ut dicitur in homine Cdi vident Claudi ambulant Surdi audiunt &c. quia illi Pni non existunt in tempore presenti sed in tempore antecedenti unde propositio hoc reddet hunc sensum illi qui aliquando fuerunt Cdi Surdi Claudi nunc vident audiunt ambulant.

Ste Suntl proprietates quæ Competunt nominibus media[m] dime rectis. et a nominibus communicantz 9mis. Vide licet Remotio, Alienatio, Apellatio, Ampliatio, Restrictio, Diminutio, Status et distractio. ex his aliqua Significationem ipsam principaliter scopi ciunt, et Tales Sunt tres videlicet Remotio, Alienatio et apellatio.

Remotio vocatur qua[m] tunc Contingit quando tota Significatio a Subto removetur vg Angelus Corporeus

Alienatio definitur Translatio Pri a propria ad impropriam Significationem vg Flor de radice egre. Apellatio definitur est applicatio Significatis nis unius Pri ad alium vg Petrus Est Bonus Astrologus, ly bonus no applicat Petro sed Astrologo. Nota Pnus denominans dicit apellans, Pnus denominatus dicitur apellatus unde ly Astrologus dicit apellans qua[m] predicatum de nominat Subtum, ly Petro Petrus dicit apellatus Sic denominatus.

Circa Appellationibus aliqua regula sunt observanda.
1ma Regula Quando ex parte Subti fuerint duo termini
unus Substantivus et alter adjectivus, tunc prdi
catum non apellat Supra adjectivum Sed Supra
Substantivum vg Alexander magnus est victor
ly victor non apellat Supra magnum Sed Supra
Alexandrum unde Sensus illius propositionis
est Alexander qui vocat magnus est victor. Excipe
tamen ab hac regula propositiones in quibus
prdicatum Convenit Subto ratione Sui adjectivi
Cum ipso Connexo, tunc enim prdicatum non
apellat Supra Substantivum Sed Supra adjectivum
vg hoc Sanctus est amicus Dei, ly amicus Dei non
apellat Supra hominem Sed Supra Sanctum.
2da Regula est Quando Subtum est unus Simplex
prdicatum vero Componitur ex duplici adjectivo
Scilicet ex uno adjectivo et altero Substantivo, tunc unus
adjectivum apellat Supra aliud utrq Petrus est
magnus Philosophus, ly enim philosophus apellat
Supra magnum, minime vero Supra Petrum.
Fiunt enim hunc Sensum Petrus est magnus in Phi
losophia.
3tia Regula est Quod prdicatum semper denomi
nat Subtum prout capax est talis prdicati Seu
denominationis Sic vg hoc est albus ubi ly
albus denominat hominem Europeum Simpliciter
Ethiopem vero Idem quidq nempe Idem dentes.
Tandem notandum est in Illogismo Cavendam
esse apellationis variationem non minus qm
Suppositionis, Si enim variat apellatio in ante
cedenti et Sequenti, variabitur in Sequentia
quare non valet Petrus albus est monachus ergo
Petrus est monachus albus.

Aliq proprietates Competentes nominibus
quæ circa piciunt Significationis extensionem Sunt
Tres: videlicet Ampliatio, Restrictio et deminutio.
Ampliatio est extensio rei animati ad majorem
Significationem vg Justus est Deograph ubi ly
Justus est qui est vi Copulæ est Significare Solum
modo justum præsentem, sed ampliationem extendit
ad omnem, et quemcunq justum, Sive præsentem

Nam in antecedenti dicitur quod Petrus est Corpore albus in Sequenti vero quod est Albus Albus.

Sive quidsentem, Sive futurum v̄ posibilem. Ubi nota. 2uod Ampliatio pt fieri ad 4 temporis differentias scilicet ad presens, preteritum, futurum et posibile. vg omnis hoo est aīal. Cujus Sensus est omnis hoo qui est aut fuit aut futurus est aut posibilis, est animal.

Restrictio est Coarctatio tñi amajori ad minorem significationem vg omnis hoo qui perseveraverit usq infinem Salvus ent. ubi ly tñi omnis, hoo, qui Significarent omnem, et quemcunq hominem nunc Solum ipsos perseveraturos Signifficant. Fit autem variis modis 1mo cum apponitur ad jectivum Substantivo ut hoo albus 2do restringit tñus Superior per additionem inferioris ut aīal rationale. 3tio quando adjungitur recto Casus obliquus vg 2dius virginis

Hic notandum est q modos ese arguendi in ampliationibus 1mus a non amplo ad amplum valet 9tia affirmative vg est hoo ergo est aīal 2dus a non amplo ad non amplum non valet 9tia negative vg non est hoo ergo non est aīal. 3tius Ab amplo ad non amplum valet 9tia negative vg non est aīal ergo non est hoo. 4tus ab amplo ad non amplum non valet 9tia affirmative vg est animal ergo est hoo. Eodem modo quo Comparatur amplum ad non amplum, Comparatur restrictum ad non restrictum, et ideo ijdem modi Sunt argumentandi in tertio.

Diminutio est restrictio tñi a Significatione totius ad Significandam partem Sc est Coarctatio Significationis absolute ad 2dum quid idest 2dum partes physicas. ad differentiam a restrictione qua fit 2dum partes metaphysicas vg Cthegs est albus 2dum dentes. Valet autem 9tia a tra diminuto ad non diminutum, nam quod revera affirmatur de parte absolute dicit de toto.. Propositiones diminutd vocant de dicto 2dum quid idest 2dum partem physicam in qua differt diminutio a restrictione qua fit 2dum partes metaphyseas. Si autem dictio diminuens totam Significationem

a subtracta removeat diect remotio. ut Sidicas Angelus Corporeus, ubi ly Corporeus non diminuit sed removet omnem significationem. ab angelo et fit propositio de subiecto non supponente.
Alia proprietates competentes nominibus et per consequens tris sunt illa. quae significatus dura tionem respiciunt. et tales sunt duae videlicet status. et Distractio ut diximus supra.

ARTICULUS 3tius

An Voces Supponantur pro Rebus: an vero pro Conceptibus.

Nota 1mo non esse idem significare et supponere ut dicemus in sequenti quaestione de signo.
Nota 2do contra quae habet Ioannis Vlasco rem illam quae supponitur logicaliter pro alia determinata ad illam significandam: unde homo qui esse significat plures formalitates hominis identificatas determinate in hac propositione: homo est animal significandam tantum formalitatem animalis. et ideo dicitur supponere pro illa.
Nota 3tio Conceptum formalem qui est cognitio rei identificatae intentio naliter cum ipsa re cognita. itaq in sententia RD cognitio Petri est ipse Petrus obtive cognitus.
Nota 4to ut certum voces significare conceptus formales. Tum quia sunt institutae ab hominibus, ut cogitationes internas sibi invicem patefacerent ut docet RD cum D Thoma. Tum si voces non significarent conceptus cogitantis tunc mentiri non posset homo, quia contra mentem nunquam iret si vè diceret.
Nota 5to Voces non solum significare conceptus formales sed mediate obtivos ita expresse RD. ait enim voces sunt signa intellectuum. et rerum, id est rerum et intellectus sunt. Ratio est: nam per voces non solum manifestamus conceptum nostrum sed mediate illud quod concipimus. 2do nam certe significatum est hoc nomen lapis, significare rem quae dicitur lapis
Nota 6to voces eadem significatione significare

res et Conceptus, Sicut Scientia eodem actu attingit obtum mãale et formale; ratio est clara: nam Conceptus est ipsares obtive Conceptа ergo eadem Significatione qua voces Significant Conceptus Significant m et res Conceptas.

Nota 3mo voces immediatius Significare Conceptum res: Sicut enim Conceptus mentalis mario Significat rem Conceptam, ita vox mario Significat ipsum Conceptum; nam ita vox est quaedam mota imo Conceptus, Sicut Conceptus imago rei audit in 3tio qrto Conel 2mo dicentem: Sicut verbum quod foris sonat, est ad manifestandum verbum quod intus latet, ita verbum quod intus latet manifestat rem Cujus est verbum. hoc intelligit de re eterna, nam Si loquamur de re interna obre relucente in Cogtne, Cum sit formalissime ipse Conceptus, dicendum erit voces Apte manifestare Conceptus ac res Conceptas. his pmissis.

Resolutio 1ma Voces mario Significant Conceptus loquentis ita RP Cum Angelico.

Pbt Authentate Thost. 1 Periherm. Capa ubi docet voces ese Signa earum passionum, quae st in anima ergo voces mario Significant Conceptus.

Rdet voces Significare mario res, et Conceptus ad mario Sed Dta Significatio naalis est prior Significatione ad placitum, Sed voces naaliter Significant Conceptus loquentis, res vero Significant ad placitum hum ergo voces mario Significant Conceptus loquentis. Dor est Certa nor autem declaratur Sic: nam os, lingua et voces sunt instituta anaa ut homines proferent Conceptus internos declarare ergo voces naaliter Significant Conceptus. Dta 2do nam homines utentes vocibus pro rebus ad Dios Conceptus declarandos ergo voces mo et primo pariter Significant Conceptus. Dnum adverte quia res seipsas proferunt manifestare per sensus, iam vero Conceptus mentis non nisi per voces, ideo; quia per mario sunt instituta ad manifestandos Conceptus.

Resolet

Resolutio 2da Voces primario significant res ut obtive intellectas. ita P.

P.1 Conceptus mentales sunt formaliſime ipse res ut obtive intellecta & ut repraesentata in cognitione. atqui voces significant primario Conceptus mentales ut diximus in Resol. 1ma. ergo voces primario significant res ut obtive intellectas. Jo constat 1ta. tra. sententia minor m tradit ex ipſo A.S. quae rente voces significare Conceptus non autem quidem facius sunt praedicse, sed pro ut sunt Conceptus repraesentat

Resolutio 3tia Voces non supponunt pro rebus extris primario sed pro Conceptibus internis ita P.D. P.1 ma pars Tunc unum supponit pro alio quando pro nullo loco altenius accipitur tenda munera ipsius sed voces non praestant munera rerum extrarum ergo voces non supponunt primario pro rebus extris. non P.a Munera rerum externarum sunt explicari definiri dividi, munera autem vocum sunt explicare definire addividere ergo voces non praestant munera rerum extrarum.

P.2 2da pars Munera Conceptuum mentalium sunt significare definire addividere res sed hoc praestant voces ergo praestant munera Conceptuum et consequenter supponunt pro illis. Hinc ſit non esse idem significare ac supponere nam voces significant res quarum sig nae sunt ad placitum. Supponunt vero pro Conceptibus quarum munera exercent.

P.3 Voces sunt institutae ad significandum et declarandum quod Conceptus sunt significati ergo supponunt primario pro conceptibus.

Resolutio 4ta. Voces non supponunt primario pro rebus ut obve intellectis ad quatenus contrarient intentionaliter in ipsa intellectione

P.1 Quoniam et effective Conceptus mentales juxta sententia P.D. St formaliſime res ut obve intellectae Sed voces supponunt primario pro conceptibus mentalibus ergo non supponunt pro rebus ut obve intellectis.

Qvdstio 3tia.

De Signo.

Et Quia in omni disputatione oportet tm rem significatum supponere ut obseruauimus supra ex. id circo post questiones de termino de cuius proprietatibus adhuc aggredimur disputationem de Signo. quare sit

ARTICULUS 1mus

Quid et Quotduplex sit Signum?

Rectam Signi definitionem, insuper et Diuisionem inquirimus, ad quorum declarationem aliqua premittenda sunt. Nota 1mo non esse idem Significare et repdsentare: omne enim quod repdsentat Significat non econtra, nam fumus significat ignem, non tamen ipsum repdsentat. Imago autem vg Cesaris Significat et repdsentat Cesarem. Quare repdsentare supra Significare addit rationem Figurationis Siue Imaginis

Nota 2do Obtum potentiā Cognoscitiuā diuidit in motiuum tantum, tminatiuum tantum, in motiuum et tminatiuum simul. Obtum motiuum tantum est: quando mouet potentiam ad cognoscendum aliquid a se distinctum, ita fumus vg mouet potentiam ad Cognoscendum ignem. Obtum tminatiuum tantum est id ad quod tminatur Cognitio ita ut sistat in ipso vt vg ignis Cognitus mediante fumo: et dicitur obtum tminatiuum tantum, quia tminat sui Cognem quin adipsam moueat. Denig obtum motiuum et simul tminatiuum est id: quod mouet et simul tminat sui Cognem vt Petrus quando per scipsum obicit potentiā vt Cognoscat.

Nota 3tio Signum respectu potentiā esse obtum motiuum tantum, quia mouet potentiam ad Cognitionem rei a se distinctā, ita vt Cognitio non sistat in signo sed transeat ad rem significatam, hoc modo existat potentia fumus ad Cognoscendum ignem.

Varia avarijs dantz definitiones Signi; nam aliqui sic illud definiunt: Quod potentiâ cognascenti aliud a se representat. Sed hæc definitio impugnatur

Plura dantz Signa quæ non representant, ut fumus qui est Signum ignis. Ramus appensus supra januam est Signum vini vendibilis et tamen non representant. ergo plura dantz Signa quæ non representant. pt non representare est formaliter Sed Configurari, atqui fumus non assimilatur igni neq ramus vino vendibili Configuratur ergo &c

Dices fumum Significare seu representare suum Significatum virtualiter licet non formaliter Sed Ista illa particula representat habet Significationem Litigiosam et incertam ergo non est ponenda in definitione. pt Tria: nam definitio quantumcunq pt debet tradi per ea quæ certa et indubitata Significationis. ans est certum

Alij Signum sic definiunt: Quod facit nos venire in cognitionem alicujus rei Sed hæc impugnatur et quidem ame Hæc definitio non convenit Signo formali ergo non est bona. pt ans Cognitio est Signum formale obti, atqui illa definitio non convenit Cognitioni ergo non convenit Signo formali. pt non Cognitio non facit nos venire in cognitionem ergo definitio prædicta non convenit Cognitioni. pt ans pt ans Quidquid facit nos venire in cognitionem est prius ipsa cognitione atqui Cognitio directa de qua loquimur non est prior seipsa ergo non facit nos venire in cognitionem

Impugnatur 2do Hæc definitio convenit aliis adhuc finito. quia plura faciunt nos venire in Cognitionem alterius quæ tamen non sunt Signa ergo &c ans pt pluribus exemplis. unus ex hoc facit nos venire in cognitionem alterius sibi similis et tamen non est Signum ipsius. 2do loquens furtum facit nos venire in cognitionem furti qui tamen non est Signum peccati 3tio Scientia

eder stat Cognitionem necessarij patus et fames sibi quae rum non sunt signa ~~sed~~ Vgl Red ana bis visus fuerat nos venire in cognitionem sui imaginis et tra mentes. non est signum sub imagines ergo

Proponitur vera definitio Signi.

Resolutorie dicimus Signum sic optime definit Quod institutum est ad aliquid significandum patri id cognoscitivo. ita RD Dionisius Blasco. Explicatur ea definitio per partes. dicit Signum institutum quia debet esse peculiariter destinatum ana ab ea placito libertatis ad Significandum suum Significatum: unde institutio est declaratione Signi ut colligitur RD; Itaq nota bene hae aliud est Significare ex potestate, et aliud Significare ex institutione; Significare enim ex potestate multis rebus convenit quae non sunt signa, at vero Significare ex institutione et quasi ex effacio ad unum Signum pertinet: Hinc sitis non est Signum patus, neq lex peccati Signum, neq pro toto pum Signum sub imaginis licet cognitionem ipsorum excitent, quia non sunt instituta ad eorum Significationem. Signum enim praeter Significationem exigit peculiarem destinationem ad Significandum.

Hae institutio pro Signis ad placitum pti: nam sunt instituta ad Significandum Regi Pub ad Authoritate: Signa m naturalia ex visu productionis sunt instituta ab Authore nad, nam effectus ex visu productionis ont determinatus ad Significandum suam Caam: Sicut filius ex visu generationis ont similis parenti. Species m intencionales sunt instituta naa ad Significanda obta aggibus dimanant. Unde ipsa dependentia effectus alaa, est institutio ipsius in Signum volente Authore nad ut cognoscatur Caa per effectum. iuxta illud D Pauli Invisibilia Dei per ea quae facta sunt intellecta conspiciuntur ut ait RD effectus natus est manifestare Caam.

Dicit. ad aliquid Significandum ut indicetur omne Signum debere dicere relationem ad aliud

aliud distinctum a se. dicit m ad aliquid non vero ad aliud ne reddat in utilis quæstio interrogans: an det Signum Sui ipsius. vel dicit aliquid hoc est aliudquid quia inter Signum et Signatum debet dari aliqualis distinctio saltim 2dum diversas formalitates ut colligit ex RD

Dicit tandem potentiâ cognoscitivâ et non intellectivâ ut Comprehendat sub hoc nomine m Sensus interni brutorum, quia sua Signa habent: nam Canis nomine Consueto vocatus venit vocem Sui cognoscens, baculum timet et fugit, et Gallus gallinaceus reperto Cibo dat Signum vocis gallinis ut accurrant.

Pro Solvendis quæ possunt militare contra hanc definitionem. Ad 1mo Ens per accidens non pt definiri: verum est, falsum tamen est Signum esse Ens per accidens, quia licet componat ex rebus diversis pro diversamenti, tamen illa res sunt sibi subordinatæ.

Ad 2do Signum naale non differt a signo relato per independentiam ab omni institutione. Sed solum per hoc, quod Signum naale instituat a Deo authore naturæ ex natæ exigentiam ipsius naturæ; Signum vero ad placitum institut voluntarie omnino, absq; ulla exigentia, unde ipsa volitio Divina producendo fumum dependenter ab igne fuit in statu fumi in Signum naale ignis. nam effectus ex RD ut diximus est natus manifestare suam causam.

Ad 3tio Imago vg Cæsaris Significat Cæsarem et præterea, cum hac tamen differentia quod Præterim tantum Significet, Cæsarem vero Significet simul et repræsentet, præterea Significat ut effectus Speciem Cæsarem vero ut imago. neg repugnat signo plura Significare, ut diximus. nam idem filius est Signum Patris et matris. idem effectus Significat Causam suam et Adam.

Divisio Signi

Dividit 1mo Signum in naturale et ad placitum:

Naturale est illud. Quod significat aliquam rem ex natura sua. Sicut fumus ignem, Suspirium dolorem cordis, et quilibet effectus suam causam. Signum ad placitum est: quod significat ex libera et mera voluntate instituentis. Unde signum ad placitum pt deponi a sua significatione, secus secundum naturale: ut ps.

Nota hic unam aliam regulam Petiem Signi esse reducendam v ad signum naturale v ad placitum v non nosse proprie signum ut signum ex consuetudine, quamvis exutet cognitionem ulterius ita Dionysius Blasco. Advertte etiam significationem naturalem posse demanare ab ente artificiosa, nam omne artefacta dimanant petitis (ruicem naturaliter significans: quia ars licet nequat efficere opera secundum propria virtute, applicando tamen causas naturales potest: nam sicut ars efficit verum ignem naturalem applicando scilicet ferrum ad lapidem: sic ars pictoria efficit imaginem applicando colores naturales certa dispositione ordinatos, et quibus resultat significatio naturalis.

Solo dividit signum in formale et instrumentale. Signum formale est quod absq; sui cognitione denominat potentiam formaliter cognoscentem. talis est omnis et sola cognitio directa, hac enim ut cognitio est, praesentat formaliter objectum potentiae quin ipsa cognoscatur. Species autem in phisica non vocatur proprie signum formale nam cognoscitur saltim ut quo. illud signum vocatur in cognitum. Signum vero instrumentale quod solet vocari in cognitum: est illud quod prius cognitum ducit nos in cognitionem sui significati ut cognimus qui prius cognoscitur antequam ignis. A Deo autem Augustinus lib de doctrina christiana hae signum sit optime definitur (Quod praeter speciem qm ingerit sensibus aliquid aliud facit in cognitionem venire. Intelligenda ad signum instrumentale requiri duas cognitiones unam signi et aliam signati, ita ut haec cognitio praecedat in aliam, potuerit tamen per eandem cognitionem utrumq; cognosci. nam audiens has voces Petrum per eandem cognitionem percipit voces quae signa sunt instrumentalia et ad ventum rei significant.

Thalamus

Hic bene Nota. Tres dicit respectus Signum 1mo ad Potentiam cui Significat 2do ad rem Significatam 3tio ad Personam instituentem. ratione 1mi respectus iam probavimus divisionem ejus nempe formalem et instrumentalem. et ratione 2di respectus in prædimisimus videlicet dividendo illud in nacle et adjunctum. ratione vero 3tij respectus multa sunt Signa quorum aliqua Constituit, ipse met Deus ut vg in idem Sacramentum Cibi in Signum fœderis inter se et homines. non nulla instituit Xtus Dominus ut Sacramenta novæ legis in Signum gratiæ. non nulla vero instituunt homines; et ex his alia sunt Publica, alia privata Publica sunt Signa illa, quæ authoritate alicujus Regis publicæ vel saltim Communitatis aut Congressus approbata sunt ut vg Stemmata vel diversus Sonus Campanæ. Convocans populum ad diversa officia. Privata vero sunt illa quæ authoritate privata alicujus personæ aliquid innuunt vg nutus vel duus homines.

Tandem Signum in Communi adhuc dividit in Signum apprion et a posteriori: a priori est prout hunc quando Cognitum significat effectum ut vg nubes pro pluvia sol est ergo dies erit. a posteriori vero tunc quando per effectum devenimus in cognitionem Causæ ut vg dies erit ergo sol est. Hic nota Signum habere rationem objecti motivi tantum respectu potentiæ Cognoscitivæ, quia solum modo habet movere ad alterius Cognitionem.

A Fr. I F C Ul Us 2dus

De Relatione Signi ad Signatum. et de Actionis illud Concernentibus.

Quæres 1mo An Relatio Signi ad potentiam sit realis vel rationis?

Respondet esse relationem rationis vt alii Quodlib. 2do q. 8. Pro 1mo. Relatio quæ fundat in re et Cognoscibilis est non est relatio realis sed rationis ut docent RD loco citato, atqui relatio Signi ad potentiam fundat in re ut Cognoscibilis ergo non est relatio realis sed rationis.

Conft. Relatio rationis, admensuratum est relatio rationis
ut docet Arist cum PH atqui relatio Signi ad Cognitum est
relatio mensurati ad mensuratum ergo est relatio rationis.
Quaeres 2do An Relatio Signi ad rem Signatam sit realis
vel rationis Resp. 1mo Relatio Signi naturalis ad rem
Significatam est relativa realis. ratio est: nam Signum
naturale ex genuis independenter a quacung operatione intellecta
Significat suum Significatum. Resp. 2do
Res quae instituit in Signum ad placitum non refert
realiter ad Signatum relatione aliqua sibi intrinseca
Pt hoc ratio Signi ad placitum cum sit pura denominatio
ratio extrinseca ab institutione, quae fuit intrinseca
in re quae instituit in Signum ad placitum ergo haec
non refert ad Signum relatione aliqua sibi intrinseca.
Resp. 3tio Res quae instituit in Signum ad placitum
refert ad Signatum relatione realis sibi extrinseca;
et pt hoc ratione PH Actus voluntatis est proximum
fundamentum relationis realis, atqui Signum ad placi-
tum Constituitur per actum voluntatis ergo est fundamen-
tum proximum relationis realis et consequenter ipsam
importat. Sed in qua est difficultas Sradet Sic: Actus
intellectus est fundamentum proximum relationis realis
ad obtum Cognitum ergo actus Voluntatis est fundamentum
proximum relationis realis ad obtum Voluntum respon-
dem dicendum est inuenies.
* Conft. Relatio sui generis fundat in dependentia unius rei ab
alia tanquam a principio specificativo, sed actus Voluntatis pen-
det ab obto tanquam a principio specificativo ergo est fonda-
mentum relationis realis: atqui Signum ad placitum
Constituit per actum voluntatis ergo Signum ad placitum
importat relationem realem.
Resp. 4to Signum ad placitum refert ad Signatum
relatione realis sibi intrinseca Pt Quia in duo
Conceptu formali includit relationem realem ex ob.
Quia omne Signum ergo est Signum formaliter relativum
Constituit per relationem. Pt hoc illa quorumcumque
est ad aliud formaliter sunt formaliter relativa atqui
tota hoc ens Signi est ad aliud formaliter nempe ad Signa-
tum ergo Pt non minus ordinatur Signum ad Signa-
tum ergo Pt non minus ordinatur Signum ad Signa-
tum quam potentia ad actum atqui potentia Constituit Pt

formaliter per relationem ad actum vt Scotus docet RD. ergo signum constituit formaliter per relationem ad signatum Pz. hic non magis ordinat vnum simile ad aliud quam signum ad signatum Sed simile vt formaliter simile constituit per relationem predicamentalem similitudinis que refert ad aliud ergo signum vt formaliter signum constituit per relationem predicamentalem ad signatum.

De signo sui ipsius.

Nota 1ma Certum eandem rem posse esse signum et signatum respectu diversorum, nam fumus est signum respectu ignis et signatum respectu cognitionis per quam cognoscitur.

Nota 2do In eadem re esse reperiri plures formalitates nam in eodem homine sunt duæ formalitates diversæ rem pe animal et Rale unde eadem res idem diversas formalitates ptese alteri similis et dissimilibus p

Dico 1ma Res idem eandem formalitatem non ptt esse signum sui ipsius. Colligit ex RD. in modo 6 quia ubi ait omnis significatio est quædam numeratio sed ubi est numeratio ibi est pluralitas ergo ubi est significatio debet esse aliqua pluralitas saltem 2 diu formalitates ergo res idem eandem formalitatem non ptt esse signum sui ipsius

Pz ratione fundamentali ex RD Signum et signatum sunt duæ formalitates, quia significare et significari sunt diversæ formalitates, et sic esse habent diuersos actus et passi, quæ sunt diversa. ergo eadem res idem eandem formalitatem non ptt signum esse sui ipsius.

Dico 2do Eadem res idem diversas formalitates ptese signum sui ipsius ita RD.

Pz 1ma Eadem res ptese mensura et mensuratum respectu sui ipsius per diversam formalitatem vt docet Scotus RD ergo multo magis ptese signum et signatum sui ipsius. Pz 2do Ad aliquares se ipsam significare ergo potest significare, sed ipsa est cognita ans Pz Cognitio est signum formale obti cognitii atqui aliquares potest se ipsam cognoscere ergo potest aliqua res se ipsam significare. non ptt nam Deus cognouit se ipsum angelus cognouit se ipsum immediate.

Contra 1ma hæc vox nomen significat omnia nomina ergo significat se ipsum. Pz 2do ex S. Thom. qui docet quod angelus Deum cognoscit per se ipsum immediate. Consentit RD. in 1 dist. 27 quæst. 2 ubi ait omnis cognitio fit per aliquid quod est signum sui ipsius vt quæstio tenuis in Deo.

Reliqua deficiunt

Circa Difficultates de Signo. Artus

Quaeres 1mo An eadem res possit esse simul Signum naturale et ad placitum respectu diversorum. Resp affirmative; nam ramus appensus ad ianuam est Signum naturale arboris et ad placitum vini.

Quaeres 2do An potentia possit simul percipere obtum per Signum naturale et ad placitum. Resp posse per diversa media Significative nam qui audita hac voce Caesar, venit in Cognitionem illius Cognovit et Caesarem per vocem simul et Cognitionem, atqui vox est Signum ad placitum, Cognitio vero est Signum naturale ergo &c.

Quaeres 3tio an eadem res possit esse Signum naturale duplici titulo respectu ejusdem rei. Resp affirmative nam species intentionalis dimanans ab obto est Signum naturale illius duplici ratione; Scilicet imprimendo et impressionando: imprimendo quia est effectus dependens ab obto, impressionando quia est imago formalis illius.

Quaeres 4to An idem Signum naturale possit plura Significare Resp affirmative: nam idem effectus naturalis significat Caesarem et Adam. Idem filius Patrem et matrem 5do Quia Ide Cognitio. Pictura non est Signum attingit plura ut plura atqui Cognitio est Signum naturale ergo &c.

Quaeres 6to An dent Signa inter Angelos Resp affirmative ratio est quia unus angelus significat alteri Quamcunque perquidam Signa ordinata ad hunc finem.

Quaeres 6to An res naturalis possit esse Signum rei Supposit Resp 1mo posse esse Signum ad placitum nam hic vox Supposit est sonus naturalis et tamen est Signum ad placitum rei Supposit.

Resp 2do Res naturalis posse esse Signum naturale rei Supposit Cognitio est Signum naturale obti Cognoti atqui Cognitio naturalis potest tangere obtum Supernum ergo potest esse Signum naturale illius Cognitio quae terticus Cognoscit ut res distinctas Species est Cognitio naturalis atqui attingit hunc lapidem ergo &c.

ARTICULUS 2tius.

De Nomine et Verbo Logica.

Post quaestionem de Signo in genere accedimus ad controversiam de vocibus Significativis, quae sunt species quaedam Signi ad placitum, et vero dicendum in hoc articulo

Facienus parcipiantur aliqua nobis notanda sunt: et
Nota 1mo Vox ab Arist definitur sic: est sonus arti
culatus prolatus ab animali cum immaginatione
alicuius significandi ex collisione aeris a tabs speram
arteriam. Vox autem dr est scilicet articulata
quae regit ab organo lingvae. et non articulata quae
non regit ab organo sed provenit ab intrinseca ex pul
cordijs. ut sunt gemitus. Vox articulata alia Signi
ficativa alia non significativa et ficta addeprimendum
aut significans vg nomen scriptri.

Nota 2do nomen Dialecticum dividi in finitum et
in Infinitum seu infinitatum. nomen finitum dicit
illud quod unam rem determinate significat ut lapis
nomen infinitum dicit illud quod determinate nullam
rem: et indeterminate vero pene infinitas significat.
vg non homo ens ptese x lapis x lignum &c. et
licet nullum esse sit infinitum tamen fit tale
ex adjunctione particulae non quae tam ex maligna
tis nam ut adjuncta propositioni negativae faciet
illam affirmativam, et adjuncta propositioni affir
mativae faciet illam negativam. pro cujus intelligentia.
Nota tertio Illam particulam non habere duo munera
scilicet negare et infinitare. Si ante penatur verbo
intra orationem exercet munus negationis negantis
ut in hac propositione Petrus non est lapis. Si vero
ante penatur Subito aut predicato dicit negatio
infinitans. ut in hac propositione petrus est non lapis.
inter quas propositiones versatur hoc discrimen
notabile quod una est negativa 2da affirmativa
ut hoc intelligatur

Nota 4to. in qualibet re duo reperiri: 1mum esse
talis rei 2dum non esse alterius rei. unde Petrus vg duo
habet 1mam esse hominis 2dum non esse lapidis. ad
verte in hac duo valde differre 1ma quia esse hominis
est quid positivum; at vero non esse lapidis est quid
negativum. 2do et principaliter, quia illa duo possunt
seperari: nam leo habet non esse lapidis, et tamen
non habet esse hominis, quare valde differunt in re,
esse ipsius rei et non esse alterius rei. hoc supposito
Dicendum est negationem negantem differre ab

ab infinitate in eo: Quod negatio negans Significat
precise non esse alterius rei; at vero negatio infinitans
Significat esse positivum rei, quatenus connotat non
esse alterius rei. unde non hoc non Significat pre-
cise non esse hominis Sed Significat aliquod esse posi-
tivum, quod non sit hoc; et quia plura sunt entia po-
sitiva, quæ non sunt hoc, ut lapis Leo, murus &c ideo
dicitur nomen infinitum pluries indeterminate Sig-
nificare. Ex dictis Infero imo negationem negan-
tem valde differre a negatione infinitante ut iam
innuimus: quia negatio negans Significat defor-
aliquid negativum, ita ut nil Significet positivum;
Significat enim alterius rei non esse precise, at vero
negatio infinitans praeter non esse alterius rei, Signi-
ficat esse positivum ipsius rei in qua fundatur non
esse alterius rei. ratio huius clara: nam in hac
propositione affirmativa hoc est non lapis, verbum
est identificat cum praedicato subtum. Scilicet non
lapidem cum homine ergo ly non lapis, quod est no-
men infinitatum Significat aliquid positivum, alias
non posset cum homine identificari.

Infero 2da hanc propositionem hoc est non lapis
plus Significare quam hanc hoc non est lapis. ratio
est: quia 2da propositio Solum Significat non esse
lapidis quod non tantum de homine Sed de quolibet
re, etiam impossibili ut verificari. at vero ista pro-
positio hoc est non lapis, praeter non esse lapidis
Significat aliud esse positivum cum homine iden-
tificativum: nam reddat hunc Sensum. hoc est aliquid
quod non est lapis. Ris nego sano probemus.

Definitio Nominis Dialectici exponitur.
Arist. lib 1 Perihermenias Cap 2 Sic nomen definit Vox
Significativa ad placitum Sine tempore, Cuius nulla
pars Separata Significat, finita et recta. hæc defini-
tio est legitima. et explicatur Dicit nomen Vox ge-
penitur loco generis, (et Solum ait philosophus de nomine

vocabi, ut pote magis notos). dicit significativa quia voces nil significantes non sunt nomina formit. licet sint pris Dialectici. dicit ad placitum ad differentiam vocum, quæ naturaliter significant. unde gemitus animalium, Rugitus Leonum, mugitus Boum et similia, non sunt nomina, quia non significant ad placitum. dicit Sine tempore per quam partem datam nomen differt a verbo, quod cum tempore significat. dicit: cujus nulla pars separata significat ut distinguatur nomen ab oratione, cujus partes separatæ aliquid significant. dicit vox finita ut excludat a ratione nominis pris infinitati ut vox non homo: quia nomen dialecticum debet aliquid significare determinate. dicit tandem vox nomen vox. esse recta ut excludantur Casus obliqui, quia isti non sunt nomina sed Casus nominum eo quod cadunt a ratione nominis: Solus ergo nominativus est proprie nomen quia ipse solus est pris Categorematicus, at vero Casus obliqui sunt pris Consignatus

Obicies Contra particulam ad placitum datur nomen quod naturaliter significat ergo illi non convenit tradita definitio. Dico pt quidpt hæc vox lingua est nomen, cui naturaliter significat illud membrum ergo dd non pt omnis effectus naturaliter significat suam causam sed hoc nomen lingua est effectus illius membri scilicet linguæ, ergo est signum naturale illius membri.

Ridet ad hoc nomen lingua ut vox quædam est prodicta ab illo membro significat illud naturaliter at vero ut nomen est, significat ad placitum, nam sicut fuit institutum ad significandam linguam sic potuit institui ad significandum pedem v manum.

Obicies 2do Hæc particulam Sine tempore dant nomina significantia cum tempore. ut sunt hæc Dies, hora, annus, annus. ergo hæc definitio non est recta

Ridet ngdo ans nam licet hæc nomina Dies hora annus significant tempus, non tamen significant cum tempore, quia non significant aliquam actionem, quæ

quod fiat in tempore determinato. Obicies 2to
3tra particulam Cujus nulla pars separata Significat
Datur nomen Cujus partes Seperatā Significant. ut est
hoc nomen Dominus, Cujus partes Seperatā Significant
Scilicet do minus. ergo non est recta definitio
Ideſt 1mo dīsdo ans: datur nomen Cujus partes Seperatā
Significant per se nego per accidens 2do ans dtngo
3tiam: quia illa particulā sunt intelligendā de Signi
ficatione per se. Ideſt 2do dīsdo. ans datur nomen
itaut partes Seperatā Significent idem. quod conjunctā
nego ita ut Significent aliquid aliud 2do ans dtngo 3tiam
Obicies 3tra particulam finita Nomen infinitum ha
bet veram rationem nominis dialectici alqui non len
veniet illi definitio ergo non est bona jor pt nomen
infinitum est pars Constitutiva orationis dialectici:
nam vera est hæc propositio non homo est non rosa.
ergo &c. Ideo ngdo jor nec obest quod no
men infinitum sit pars Constitutiva orationis Dialectis
nam voces nil Significantes sunt tm Dialectici, et
tamen non sunt nomina. Ideo 2do ngdo candm
jor: quia nomen Dialecticum debet Significare
aliquid determinate, nomen autem infinitum ut
non homo nil determinate Significat, cum possit res
infinitas Significare.

Obicies 4to 3tra particulam Recta Casus obliqui
Sunt nomina dialectica, quia Casus rectus et obli
quus idem Significant: nam Deus et Dei idem Signi
ficant ergo non est bona definitio.
Ideſt ngdo ans adprob ejus dſm non idem Significant
est parte rei Significatā. 2do est parte modi Signifi
candi nego itaq Casus rectus et obliquus sub ordinang
diversis conceptibus; taliter enim differunt in mo
do Significandi, ut possint diversificare propositiones
Constituendo unam Catholicam et aliam hæreticam
ut pt in his propositionibus Michael est Dei. et micha
el est Deus. et tamen solam differunt penes Casum
rectum et obliquum.
Obicies ultimo Prædicta definitio venit adverbijs, quia

quia adverbium est vox Significativa ad placitum
Sine tempore, finita et recta atque adverbia non sunt
nomina Dialectica ergo definitio Convenit aliis a de
finito. Ideo ngdo totum nam per particulam
recta differt nomen ab adverbijs: illa enim particula
denotat nomen debere Significare aliquid ad modum
rei persistantis ut Petrus, non vero per modum
alteri adjacentis, ut velociter, quod Solum est Signi
ficativum. his explicatis de nomine modo sit.

De Verbo Logico.

Nomine verbi non intelligimus in presenti verbum
late acceptum, quod tam nomina quam Verba ac ad
verbia Complectitur Sed loquimur de Verbo Stricte
Sumpto Seu logico distincto a nomine, et qualibet
vocem Significativa. Verbum ergo logice Sumptum
in rigore Sic definitur. Vox Significativa ad placitum
Cum tempore Cujus nulla pars Separata Significat, finita
et recta et conum nota quod dicunt hec definitio est
bona Cujus tres particule Sunt Supra explicate in
definitione nominis ita in particula nempe Cum tempore
denotat quod per eam verbum differat a nomine
et adverbijs. Procujus intelligentia.

Nota ex Angelico D. lib 2 perherm. Lect 4 tria hic
distinguenda esse Scilicet Significare tempus. Signi
ficare Cum tempore. et Consignare tempus. Signifi
care enim tempus nil aliud est quam indicare ali
quam temporis mensuram ut hoc quadrans hora, dies
annus &c. Significare Cum tempore est Significare rem
aliquam Cum illa differentia temporis, in qua res hic
fuit vel est vel erit, taliter res indicatur per tempus
presens preteritum et futurum. Consignare tempus
est Significare rem aliquam Cum illa temporis mensura
in qua talis res est Solita fieri prescindendo ab diffe
rentia temporis, nempe a presenti preterito et fu
turo, taliter Consignant tempus nomina ista
Jentaculum, prandium Cena matutinum Missa &c

remp.
ma erim vox. Tenta cubum. Significat Comestionem
et Connotat tempus matutinum. 2da Connotat tempus
meridianum. 3tia vesperti num, quare nomen Cena
valde differt a Verbo Ceno in modo significandi: quia
nomen Cena tantum significat actionem Comedendi
tempore Serotino, quin significet determinate an fiat
in presenti v facta fuerit in preterito v erit in futuro.
at verbum Ceno significat actionem Cenandi tempore
Serotino et de presenti. Ideo autem hic animad-
tavimus ut indicemus de ratione verbi non esse
quod significet tempus v quod illud Connotet,
cum in hac nominibus competat. Sed quod cum tem-
pore significet, id est quod indicet differentiam
existentiæ rei. his premissis explicet definitio
quo ad posteriores partes.
Dicit verbum vox finita ut excludant verba in-
finita ut vg non Curro. dicit vocata ut exclu-
dant verba obliqua Solum quippe tempus
presens modi indicativi est verbum vocatum.
Cætera autem tempora et modi sunt verba obliqua
quia illi non significant actionem prout in pre-
sid pro ut fuetam in tempore preterito v prout
agendam in tempore futuro. et quia in tantum
propositio de preterito v futuro est vera, in quantum
reducta ad tempus presens vera est. nam vg Ideo
verum est dicere Adamus peccavit, quia aliquando
verum erat dicere Adamus nunc peccat.. Dicit tan-
dem Ct eorum nota quibdicunt, quia verbum debet
denotare seu innuere id quod inest v abest alicui subto
ut vg Petrus est doctus, ly verbum est denotat in Pe
tro esse doctrinam.
Verbum dialectice est substantivum subiectum quod
significat actionem essendi. ut Sum, es, est. et Adjectivum
quod significat actionem operandi ut Lego, legis &c.
Hic advertes Solum verbum substantivum sum es est.
habere veram rationem verbi Dialectici, quia illud
Solum identificat subiectum cum predicato verba autem
adjectiva hoc non præstant, imo reducunt ad substan-
tivum. ut in hac propo. Petrus legit, verbum adjectivum
legit reducit ad substantivum, petrus est legens. Dicit adjectiva
stricte et proprie non sunt verba dialectica.

Quæres An Verbum possit absolvi a tempore.

Ante res pondendum nota Verbum posse dupliciter Sumi 1mo quo ad rationem significandi 2do quo ad exercitium uniendi predicatum cum subto. modo

Ad 1mum Verbum non posse absolvi a tempore ex parte modi Significandi ita Comm. Dialectici et pot. nullatenus pt absolvi ab entia propria sed Significare Cum tempore est propria entia verbi ergo verbum non pt absolvi a tempore ex parte modi Significandi

Ad 2do Verbum posse absolvi a tempore Sc Sumendo quo ad exercitium uniendi, seu ex parte rei Significata. Ratio est quia pt Significare veritatem non dependentem a tempore nostro, nam ista propositionis Deus est Omnis. hoc stante di cunt propositionis Stat veritatis, ergo dicimus veritas sit independens a tempore nostro ergo

2do nam Verbum quo ad exercitium uniendi Significat identitatem extremorum atque identitas hujus propositionis hoc stante est independens a tempore nostro ergo verbum quo ad exercitium uniendi pt absolvi a tempore.

Infero in omni propositione essentiali absolvi verbum a tempore ex parte rei Significatæ, quia Significat Connexionem necessariam inter extrema et in dependentem a omni tempore, dicat enim nullum datur tempus quo sit verum dicere numerus binarius est jor binario. Et hæc dicta hucusq sunt de logica Apprehensiva. Jam SH

DISTINCTIO 2da.

De Logica Judicativa.

QUÆSTIO Ima.

De Oratione et modo Sciendi

Egimus hucusq de partibus orationis Dialectices.

nempe de Termino, Signo, nomine et verbo, modo restat agere de toto, et iysdem partibus Compositis scilicet de Propositione. Definitione. Divisione. Sed prius de oratione in Communi, et modo Sciendi. igitur

ARTICULUS Imus.

De oratione Dialectica in Comuni et Modo Sciendi.

Orationem mentalem relegamus ad libros de anima modo in presenti de vocali agendum est Oratio ab aristle lib. 1 Periherm. Sic definitur: vox Significativa ad placitum Cujus aliqua pars Separata Significat ut dictio non affirmatio, vel negatio. Illa particula vox Significativa ad placitum ponunt loco generis, per quas Convenit oratio Cum nomine et verbo. dicit autem Cujus aliqua pars Separata Significat non vero, Cujus omnes partes &c. ad verbia et Casus obliqui, Sunt partes orationis dialectice et tamen non Significant Sed Consignificant, tum in quia voces nil Significantes Sunt partes orationis dialectice de quo supra dicit, denique ut dictio non sit affirmatio vel negatio quia de facilitia partium orationis non est ut sint affirmativa vel negativa Cum tales ut diximus sunt per additionem particule, Sed quod Solum modo aliquid dicant seu Significent. Si tamen aliquando Significent affirmando vel negando, non tollitur quidditas orationis, nam licet hec non petunt Significare vel affirmationes vel negationes, non tamen illis talis Significatione pugnat, Sicut aer non petit lucem, non tamen illi lucis repugnat. Oratio dicet aliqua perfecta quod perfectum generat Sensum in animis audientium et talis est ista propositio Petrus est bo. Alia imperfecta quod sic pendit intellectum, et vult complere per aliud ut vg hec Si dormiatis inter medios Cleros, penna Columbe deargentate.

Exhis infero, ad orationem non requiri Nomen et verbum ut bene observant Conimicenses &c. Aristl lib. 2 Periherm. Cap 4 inter orationes numerat orationem Carentem verbo i. deficiem ex parte

docet Cz ubi ait has duas voces pulcher & equus esse orationem Iq definitio est vera oratio et tamen non constat verbo. Item probatur quia dant aliquid orationes compositae ex verbo et adverbio ut hoc velociter currit. alia quae constant solis verbis ut currere et moveri. Sed nota ad orationem requiri aliquam habitudinem inter partes ipsius. ratio est: quia oratio est quoddam totum ergo partes ipsius debent esse quodammodo unitae et coordinatae unde istae dictiones. hoc, justitia non sunt oratio dialectica, quia nullam exprimunt habitudinem inter se. at vere istae hoc justus sunt oratio, quia justus dicit habitudinem ad hominem. unde ad orationem sicut non requiritur verbum ita non requiritur aliqua habitudo quod sit nexus explicitus et judicativus requiritur tamen nexus apprehensivus et implicitus. nunc

De Modo Sciendi

Modus sciendi sic definitur est oratio ignotum manifestativa hoc est oratio potens manifestare ignotum potentia intellectiva. in qua definitione Iq oratio ponitur loco generis. caetera particulae sunt differentiae. soli quippe modo sciendi competit manifestare ignotum. Sed dices

Haec definitio hominis animal rationale est modus sciendi et tamen non manifestat ignotum ei, qui clare cognoscit quam hominis ergo non bene definitur modus sciendi per definitionem hanc quod sit oratio ignoti manifestativa.

Ideo ng do Ohara: quia ad modum sciendi non requiritur quod actu manifestet ignotum sed quod natura sua sit capax manifestare, quia ut communiter dicunt dialectici, verba indefinitorum non dicunt actum sed aptitudinem, quilibet enim res non constituit per definitionem sed per esse. ita quem definitio semper est manifestativa certi hominis dicet definitio nullum manifestet.

Pro intelligentia predicte definitionis tenota aliud est manifestare ignotum, et aliud significare; nam significare ignotum est determinare ignotum intellectum ad cognitionem alicujus rei ignote per subscriptionem alterius. ipsius. at vero manifestare ignotum est ipsum explicare per conceptus Clariores. unde iste voces sunt relative res proprie hominis. Sunt modus Sciendi quia explicant scientiam ipsius per conceptus Clariores. at vero hec vox bos res pertinet ipsius hominis non est modus Sciendi licet significet bovem ignotum quia ipsum non explicat per conceptus Clariores.

Queritur Quot sunt modus Sciendi

Dicit plures modi Sciendi assignari possunt: tot enim sunt, quot sunt modi tollendi dubia, et implicatas questiones. Per unum autem 4 modis pro pariter dubium, quia quatuor tantum sunt ea quam libet rem notificari predicabilem interrogationes. una nempe interrogatur an sit res aliqua. 2da quid sit. 3tia qualis sit. 4ta propter quid sit. ad primam interrogationem indicat adventia rei. ad 2dam manifestatur essentia, ad 3tiam proprietates et accidentia ad 4tam demum interrogationem indicat causalis seu effectus rei. quod vero predicabiles 4 species modi Sciendi sunt Definitio Divisio et argumentatio; ratio est nam essentia rei et partes ejus, ad illatio unius ex alio quod possunt ignota per illa facile manifestari. Cum definitio sit oratio explicans essentiam. Divisio oratio explicans quot sunt res. et argumentatio sit oratio explicans illationem unius ex alio.

Queritur Nonnes operationes Intellectus sint modi Sciendi

Ait res patio nam nota Certum est apprehensionem et discursum esse modos Sciendi. nam definitio et divisio ad apprehensionem pertinent. argumentatio vero ad discursum. quamvis solum possit questio de judicio.

Sitezza

Resolutio Propositio est modus Sciendi forlis
ita st Dionisius Blasco
Pbz Propositio est oratio ignoti manifestativa ergo
est modus Sciendi Itia est evidens ans pt nam Divz
ignoranti Joannis professionem dicatur: Joannes
est medicus, vere manifestatur illi aliquid incognetum
ergo propositio dd
Pz 2da ratione desumpta ex dd quidquid convenit
imperfectiori debet convenire perfectiori, si imperfec
tius continet. Sed judicium est perfectius apprehen
sione quam continet ergo quidquid convenit apprd
hensioni debet convenire et judicio sublatis imper
fectionibus, atqui apprehensioni convenit mani
festare ignotum et esse modum Sciendi. ergo de
inqua ad diffinitas
jor declaratur exemplis. quia Sensus Communis
est perfectior Sensibus particularibus pt ipsorum
omnia obta attingere. 2do quia anima intellec
tiva est perfectior vegetativa et Sensitiva continet illarum
perfectiones, ita ut possit illarum singulas opera
tiones elicere, ergo quidquid convenit imper
fectiori debet convenire perfectiori Si hoc perfecti
continet imperfectius. dixi Si imperfectius
continet, quia homo licet sit perfectior leone non
tamen cum generare pt, quia illum non continet
Quod vero judicium continet apprehensionem
formaliter eminenter seu virtualiter gradualiter prob
terquam ex dd pt Sic pt, Judicium Cognoscen
hominem esse, aut continet formaliter eminenter
Cognitionem hominis et animalis Sed ista sunt
apprehensiones ergo judicium. Continet forma
liter eminenter apprehensionem. Cum igit
apprehensio sit modus Sciendi Concludendum
est judicium quod est perfectius esse modum Sciendi
Queritur in fine An Divisio modi Sciendi in definitionem Divisionem propositionem argumentationem
Sit recta et adequata. R dst affirmative quia
omnia pd dicta sunt modus Sciendi necessarius
in ipsa ergo divisio de tam de his modis imper
fectam dicamus et de his Sit.

Articulus Primus

De Definitione.

Notandum in qualibet re creata tria reperiuntur scilicet essentia, Proprietas et accidentia. essentia est illud quod per se refertur in re. unde aristotiles dicitur essentia hominis, quia est primum quod dicitur in homine. Proprietas est id quod de quolibet immediate ab essentiam et est connexum cum ipsa ita ut conveniat aparabus, quia bis essentia dicit. unde risibile dicitur de proprietas hominis quia convenit omni soli et semper. accidentia autem sunt illa quae possunt convenire et non convenire subto geche album vel nigrum nec est homini

Notandum essentia est dx una physica et alia metaphysica. Physica est illa cujus partes realiter distinguuntur, et nulla sola pt predicari in abstracto de toto. unde corpus et anima rationalis dicunt essentia physica hominis, quia realiter distinguuntur, et iste propositiones sunt falsa. homo est corpus homo est anima. dicit in abstracto, nam partes integrantes conjunctae de toto. hoc enim vera est propositio homo est corpus... essentia metaphysica est illa cujus partes realiter non distinguuntur sed solum intentionaliter et quilibet sola pt verificari de toto. unde animalitas dicunt essentia metaphysica hominis, quia animal et rationale solum distinguuntur intentionaliter, et iste propositiones sunt verae. homo est animal, homo est rationalis. his positis

Definitio sic optime definitur est oratio explicans totam essentiam rei. ille particula oratio est genus dicitur autem explicans totam essentiam rei quia definitio debet clare et distincte representare omnes partes essentiales rei definitae. alias non esset explicatio essentiae sed totius partis essentiae, unde dicit definitio indicat totam quidditatem rei. et in super hoc ipse ait definitionis cognescit omnes intentiones partiales.

Quæritur Quotuplex sit Definitio.

Rñdeo Dividitur in Definitionem nominis et Rei. Una explicat nominis Significationem. Sicut Homo definitur quasi sedens pedem. 2da explicat essentiam rei Significatæ per nomen. Sic hoc definitum rationale. Dicta tamen quod in definitio nominis res petatur ipsius nominis sit definitio rei, vocatur autem definitio nominis res petur significata per n

2do Dividit Definitio in Intrinsecam et extrinsecam. Intrinseca est quæ explicat essentiam rei per principia intrinseca scilicet per genus et differentiam & per materiam et formam. Extrinseca est quæ explicat essentiam rei per principia extrinseca ut si quis definiret hominem esse animal album, nubi curadum formosum.

Definitio extrinseca subdividit in causalem et effectualem. Effectualis est quæ explicat essentiam rei per effectus. Causalis est quæ explicat essentiam rei per causas extrinsecas, efficientem scilicet et finalem. Hæc ut legitima sit debet fieri per causas propias ipsius definiti. ut si dicam hoc est ens creatum a Deo ad beatitudinem. Vale

3tio dividit definitio in Physicam et metaphysicam. Physica est quæ explicat essentiam rei per principia physicæ Constituentia eandem. Sic homo definitur Substantia Constans Corpore et mente. Metaphysica vero explicat essentiam rei per principia metaphysica Constitutiva ejusdem. talet hoc definitur per animal et Rationale.

Definitio Metaphysica Subdividit in Quidditativam descriptivam et Scriptivam.

Quidditativa definitio est oratio explicans essentiam rei per genus et differentiam. Sic definitur homo per ens rationale. Descriptiva est oratio explicans essentiam rei per propias passiones. Sic homo definit ens risibile. Definitio scriptiva secundum dentalis est oratio explicans essentiam rei per aggregatum accidentium. Sic definitio pastinum sic hoc definit a platone ens bipes, implume

creto Caprite incedens, nam licet quodlibet eorum predicatis divisim sumptum conveniat alijs adiuncto, aggregatum tamen ex his omnibus solo homini convenit. ideo definitio est bona.

Infero ex dictis quod quelibet definitionum sive essentialis sive attributalis sive accidentalis explicata rei essentiam. ita D. Dionisius Blasco contra aliquos dicentes definitionem descriptivam non essentiam sed proprietatem explicare. Et illatio definitio in communi est oratio explicans essentiam rei ergo quelibet definitio in particulari debet explicare essentiam rei. ita quod dicunt explicare proprietatem, et aliud explicare essentiam per proprietatem. definitio ergo descriptiva explicat essentiam per proprietatem, non proprietatem tantum. nota tamen solam definitionem essentialem ex intrinseca habere strictam rationem definitionis non vero ex intrinseca. et descriptivam ut plurimum.

Leges bonæ Definitionis Tradita ab Arist. Lib 6 Topicorum. 6. quarum.

1ma est quod definitio debet constare genere proximo et differentia ultima. propter cujus defectum regulæ omnes definitiones descriptivæ bonæ non sunt. ut ibi in platonis definitione.

2da dicit quod definitio debet esse clarior et notior sua definito, alias non poterit ejus essentiam manifestare. huic legi adversantur definitiones quidem per idem explicant. et ex ista regula vitiosa est crasis. nec non omnes alie definitiones enigmatice et metaphorice. ut homo est microcosmus seu parvus mundus.

3tia Regula est quod definitio convertatur de omni cum sua definito. et ratio est quia quidquid convenit definitum convenit in definito necesse est. ideo hic valet descensus est homo ergo est animal rationale. et e converso. sed non valet est animal rationale. ergo est homo quia adsunt aliqua in definitione que definito nimpe homini competere non possunt.

Ista Regula octaua est 3tia. semper quod definitio debeat conuenire omni definito solo et semper, quare hec est. mala definitio hominis est rationale alterum quia non conuenit omni homini, et soli huic alterum. Sicut et hec alia hoc est animal rationale dormiens quia non competit homini semper dormire.

Ista est 9na quod in definitione nil sit superfluum, nec diminutum nam si adsit superfluum aliquid, iam explicaret quid aliud preter ipsam rem et si diminuta esset iam non totam ipsam rem explicaret. Quia logica solum intendit explicare ipsam rem quod sufficienter fecit per unum genus et unicam differentiam. Nec logica utitur ambagibus Rethorice ideo antiqui logicam patrem comparabant Rethoricam ceteris pingebant.

Ista tandem Regula est 9na quod definitum intrare non debeat in definitionem, nam prorsus idem definiret per seipsum. ut puta si quis hominem definiret totaliter est hec rationalis definitio esset mala quia definiret hominem per hominem. Incidit definitio est cognitio clara definiti. idem autem 2dum eandem formalitatem non potest esse cognitio clara sui ipsius. Insuper et ex hoc capite talis definitio esset mala, nam si definitum ingrederet definitionem, fieret circulatio cognoscendo definitum per definitionem et definitionem per definitum circulatio autem definitiones vitiat.

Observat tamen 2do circulationem posse contingere dupliciter. ut cum unum definitur per aliud in recto et econtra. 2do ita ut cum unum definitur per aliud in obliquo et econtra. hoc 2do modo non repugnat definitionem esse circularem non potest definiri in ordine ad finem in obliquo et extra finis in ordine ad finem in obliquo. Sic etiam modo sua definitur in ordine ad effectus et econtra.

Explicit

Pro Complemento Articuli hujus. 5tus

Queres 1mo An Ens in tota sua latitudine possit definiri Metaphysice.

R. negative Quia est Conceptus Simplicissimus, et universalissimus, nec Constat alio Conceptu Superiori, qui possit habere locum generis in definitione et tamen aliqualiter explicari Scilicet per se id cui non repugnat esse.

Queres 2do An Genera Suprema possint definiri?

Nota 1o Praedicamenta vocari genera Suprema, quia Suprasse non habent aliud genus; unde Substantia in Communi dicitur genus Supremum, quia Supra illam in praedicamento nullum aliud genus collocatur. nunc

R. 1mo Genera Suprema posse definiri definitione metaphysica lata, quidditativa tamen. ratio est quia praedicamenta Componunt ex genere Communi, et speciali: Substantia enim Componitur ex ratione generis Communis entis, per quam Convenit Cum accidente, et differentia per quam differt ab illo.

R. 2do Genera Suprema non posse definiri definitione metaphysica rigorosa ita 2D. ratio est: quia genera Suprema non Componunt ex genere et differentia alias non essent genera Suprema

Queres 3tio An Deus possit rigorose definiri

R. 1mo Posse rigorose definiri definitione metaphysica ratio est: Quia Deo non repugnat Compositio metaphysica ex genere et differentia ut latius D. in 2 dist 3.

R. 2do Deum non posse definiri definitione physica ex maa et forma.

Infero 1mo Angelos posse definiri metaphysice quia Componunt ex genere et differentia, non vero physice quia non Componunt ex maa et forma

Infero 2do Coelos non posse physice definiri, quia in Sententia 2D Coli nostra Sunt Corpora Simplicia nec Constant maa et forma, poterunt tri definiri metaphysice.

Infero 3tio quaam deformata in abstracto posse definiri metaphysice, non vero physice.

Queres 4to An Ens per accidens possit definiri?

Nota, Cus unum ẽ se, et aliud per accidens. Cus per se ẽ illud quod componitur ex rebus ejusdem prdicamenti, ut homo qui componitur ex corpore et anima de prdicamento substantiæ. Cus per accidens dicit illud quod componitur ex rebus diversorum prdicamentorum. ut album quod componitur ex corpore de genere substantiæ et albedo de genere accidentis.

Dicat m Cus per accidens quod componitur ex rebus completis ejusdem prdicamenti, quarum una non ordinatur per se ad aliam ut aggregatum excludens hominibus aut asinus &c. hoc supposito.

Pz Cus per accidens posse definiri tam physice quam metaphysice. ita Calliger &c. Dudl 2 qđ ẽ Lirpog ch. Domus Blasco et plures

Pz 1mo Arist definivit mundum atqui mundus est Cus per accidens ergo &c. Pz 2. de ente per accidens ẽt data scientia ergo ẽt definiri. Pz 3 ans Domus est Cus per accidens sed Circa illam versatur architectus ergo &c.

Conſz Cus per accidens vg Domus componitur physice ex materia forma artificiali. deinde componitur metaphysice ex ratione Communi ædificij et ex ratione specialis ædificij quæ differt ab alijs ergo ẽt definiri tam physice quam metaphysice

Conſz 2da Quidquid habet unam essentiam ẽt definiri sed Cus per accidens vg hæc domus habet unam essentiam, quia domus hæc est una et non multiplex ergo ẽt definiri. iam sit

ARTICULUS 3tius

De Divisione.

Non agimus in præsenti de divisione mentali quæ fit cum tractatur de aliquo sed de ea quæ fit mente autore, dum totum aliquid Considerantes vel de eo loquentes singulas ejus partes numeramus, in quo casu totum quod dividit, dicitur totum, partes vero quas numeramus vocantur membra dividentia. et ratio totum ex partes simul sumptis dicitur divisio.

Divisio sic Comm. definit, est oratio totum in suas partes distribuens. in qua definitione cognoscitur aliquas differentias et differentia per quam divisio differt ab omnibus alijs orationibus ut patebit ex definitione argumentando eam

Quere

Queres Quotuplex sit Divisio.

R. Tot sunt species divisionis quot et compositionis, omnis enim divisio supponit compositionem, et qualis est compositio, ejusmodi et divisio debet esse. ut igitur scias quotuplex sit divisio.

Nota compositionem aliam esse physicam, et aliam metaphysicam. Compositio physica subdividitur in essentialem et integralem. Integralis iterum dividitur in homogeneam et heterogeneam. Compositio metaphysica subdividitur in potentialem et actualem. iusta varios igitur compositionis modos erunt divisiones diversæ.

Divisio in primis dividitur in nominis et aliam rei. illa dicitur nominalis, hæc vero realis. Divisio nominis fit quando distribuitur nomen in varias significationes. ut cum dicimus Canis significat piscem, Solus et animal domesticum. Divisio rei fit quando distribuitur res in suas partes ut cum dicimus homo dividitur in Corpus et animam.

Divisio rei subdividitur in physicam et intentionalem. illa dicitur entitativa, hæc vero formalis. Divisio physica fit quando totum distribuitur in partes physicas et realiter distinctas ut divisio hominis in Corpus et animam. Divisio intentionalis fit quando totum solum dividitur in partes intentionaliter distinctas, ut divisio hominis in animal et ratle. Divisio intentionalis ab aliis vocatur metaphysica: ab aliis Logica, a nobis vero vocatur divisio formalis intentionalis quæ est divisio rei in formalitates totum intentionaliter diversas.

Divisio physica subdividitur in essentialem, integralem et accidentalem. Divisio essentialis fit, quando membra dividentia sunt de essentia divisi, ut quando ens reale dividitur in mane et sterne. Divisio integralis fit, quando membra dividentia non sunt de essentia divisi, pertinent tamen ad ipsius integritatem, et perfectionem: ut cum dividitur Corpus humanum in Caput, manus &c. Divisio integralis subdividitur in homogeneam et heterogeneam. Homogenea est

Homogenea fit: quando totum dividitur in partes ejusdem nominis et rationis. quales dicuntur partes similares, utcum aqua dividitur in plures partes aquales.
Divisio Heterogenea fit quando totum dividitur in partes diversorum nominum et rationum, quales sunt partes vocant dissimilares. utcum arbor dividit in radicem truncum, ramos, folia, fructus, flores &c.
Divisio Accidentalis fit quando membra dividentia conveniunt accidentaliter diviso. ut quando hoc dividit in album et nigrum. Divisio accidentalis est 3 plex. una subti in accidentia. ut hoc alius albus, alius niger. 2da accidentis in subta. ut album dividit hoc nix, et aliud papirus. 3tia accidentis in accidentia ut album aliud dulce aliud amarum.

Divisio Metaphysica seu Intensionalis subdividit in Actualem et Potencialem. Actualis est divisio totius in partes realiter identificatas, quas actualiter continet, utcum dividit hoc in ani et ratle. Divisio Potencialis est ut cum dividitur unus universalis in partes minus universales, scilicet in partes non constituentes ipsum totum potencialem, sed in partes, quas totum continet in potentia ut cum ani dividit in rationale et irrationale.
Divisio Potencialis est de una dicitur univoci in univocata et fit quando divisum equaliter participat omnibus dividentibus. hoc modo dicit divisio generis in species; ut cum ani dividitur in hominem et bruta aliqua reducitur divisio generis per differentias, ut quando ani dividit per ratle et irrationale. Progula adverte ani non bene dividi in ratle et irratle. Sumpta in abstracto; sed per rationale et irratle, dividi in homines et brutum. 2da dicitur divisio Analogi in analogata Quando scilicet divisum principaliter reperitur in uno membro dividente et minus principaliter in alio. utcum ens dividit in Deum et creaturas. et hec sufficiunt de diversitatibus divisionis nunc ponimus.

Leges bond. Divisionis.

ma lea bona Divisio mis est quod membra dividentia
debeant esse distincta v physice si divisio physica,
v per intellectum seu intentionaliter si divisio quoad
intentionalis: unde non bene dividerentur ani. in homi
nem et ani. rationale v petrum, quia duo sunt omnino idem:
2da est: Quod Membra dividentia debeant se adin
vicem excludere, unde mala esset divisio animalis
in rationale et sensitivum, quia membra dividentia
non se mutuo excluderet.
3tia est Quod divisio debet fieri per membra proxima
et immediata. unde male dividerentur ani in genere
tum et impetum, quia fit per membra remota, nec
bene m dividerentur ani in petrum et paulum, quia
patebat immediate dividi in hominem et brutum.
4ta est membra dividentia debent exhaurire et adæ
quare totum divisum, i dest ut nullum aliud membrum
reperiatur præter assignata in divisione, ideo mala erit
divisio animalis in hominem et leonem, quia plura
membra totius non complectitur nempe equum, asinum &
Collige totum divisum debere plus dicere quam unum
quod membrum seorsim, omnia autem membra
simul non debent plus dicere v minus quam totum
5ta lex est Quod divisio debet fieri per quam pauca
membra fieri potest RD ubi docet quod in divi
sio debet esse bimembris tantum, Quod n observandum
docet in una subdivisione. Ratio est quia multi
tudo membrorum dividentium parit confusionem
et ideo observat RD divisionem comuniter fieri per mem
bra contradictoria: hoc est per unum partium tale
vel negativum, ut cum dicimus ani est rationale aliud
irrationale, et infert quod dicitur inter contradictoria
medium assignari non potest sive neg inter membra bene
divisionis. Cavendum est igitur docet quantum
possibile a divisione trimembri, quæ quamvis minus
vitiosa non sit præsertim ubi questitas contra om
nem contingit legem, attamen absq; necessitate minus
bene non erit. Sed circa hanc regulam no tandum tibus
Nota 1mo Quod si omnia membra dividentia com
mode possint recognosci divisio erit optima quam
vis multitudo defectu nostri intellectus inferat confusionem

Notanda Quadruum divisa fit per unum membrum positivum et aliud negativum, hoc non accipiunt negative: unde irrationale non accipit pro omnibus, qui cum carent ratione, alias comprehenderet, ligna et lapides qui sunt extra rationem divisi, sed accipit quasi privative, ita ut ligni sit carentiam alterius membri dividentis intra idem divisum. hactenus sunt dicta de divisione modo

DUBITO 2da.

de Propositione.

Ad principale huius dictionis intentum accedimus. Cum de propositione agere incipimus.

ARTICULUS Imus

Quares Quid sit Propositio seu Enunciatio

Propositio in genere aliquid addit supra enunciationem; enunciatio enim dicitur Iudicium aliquid affirmans vel negans. Propositio vero supra Iudicium addit, quod proponatur in argumento ad aliquid probandum. quod colligit ex Arist et D Thom. Cum tamen usus loquendi obtinuit ut propositio et enunciatio pro eodem accipiantur. ideo pro indifferenti uno vel alio nomine utemur in hac questione.

Arist Lib 1 Perihe. Sic enunciationem definit Oratio verum vel falsum significans Sed hec definitio Arist. non est rigorosa et essentialis. et manifeste colligitur ex 2 Ig prædicta definitio non explicat essentiam propositionis, nam veritas et falsitas non sunt de essentia propositionis. Ig Propositio de futuro contingenti est vera propositio et tamen neg est vera neg est falsa. Ig propositio interrogativa ut Petrus habitabit neg est vera neg falsa et tamen est propositio. ergo prædicta definitio non explicat essentiam. quare

Infero definitionem Aristicam que describitur ratio est quia explicare verum et falsum est magnitas enunciationis quod intelligo de significatione

potest dici nam Significatio actualis est accidens
quoddam Separabile ab enunciatione. Ad hoc
dicit qui ait unumquodq quod Veritas resultat in enun
tiatione Sed id quod resultat ex aliquo est proprietas
ipsius ergo &c. Ad 1m Nam idea propositio Significat
est verum v falsum quia Significat esse v non esse ut
est RD. v quia enunciat unum de alio.
Infero 2do Propositiones interrogativas et defini
vo Contingenti Significare verum v falsum in pote
tia, licet Significatio actualis absit ab illis.
Propositio ita. Sic optime definitur est oratio
enunciativa unum de alio colligit ex RD quia pro
positionem explicat per esse orationem enunciati
vam. illa particula oratio est genus, per quam
convenit pro posito cum definitione Divisione re
liqua vero particula sunt differentiæ
Ad 2m bonitas talis definitionis: Ide definitio explicat
conceptum impartium propositionis et observata alias
leges, ergo est bona Ad 2m Conceptus Mariae est
illa ex qua dimanant proprietates rei Sed pro mi
tates propositionis dimanant a conceptu orationis
enunciativis unum de alio ergo Ide definitum &c. Ad 3m
Ideo propositio Significat verum v falsum quia
Significat rem esse v non esse, ideo autem Sig
nificat rem esse v non esse quia enunciat unum de
alio atqui Significare verum v falsum, autem
esse v non esse est proprietas propositionis
ergo &c Ad 4m Licet negat propositio enunciare
unum de alio quin Significet verum v falsum
saltem Significatione potentiali.
Quæres 1mo An omnis Propositio sit Judicativa:
Ante Responsionem nota Orationem dividi in
Perfectam et imperfectam: Perfecta est illa quæ
facit perfectum sensum, quando scilicet Intellec
tus judicative affirmat v negat rem esse
v non esse. Sic autem enunciativa. Imperfecta vero
est illa quæ non generat sensum perfectum
talis est propositio interrogativa. hoc supposito

Dico 1mo Omnis Propositio quæ est oratio perfecta pertinet ad judicium ita N D Plasco. quod ARD Plz qui ait Judicare eidem affirmationem v negationem est intellectus cujus ie. enunciatio illum affirmationem v negationem pertinet ad Judicium ut supponit AD Sed omnis propositio quæ est oratio perfecta enunciat eidem affirmationem v negationem ergo omnis propositio Dz nam apprehensio est cognitio rei sine affirmatione et negatione.

Dico 2do Propositio quæ est oratio imperfecta ptcfe pure apprehensiva. Patet est Quæ propositio interrogativa nec affirmat v negat Sed quæ sic apprehendit identitatem extremorum interse ergo non est judicativa Sed pure apprehensiva ptt Itia nam Judicium ARD est cognitio rei cum affirmatione v negatione.

Confz nam quando Catholicus audit verbum Dei quem est Creatura Capere pt hanc propositionem Christum habuerunt mediante judicio affirmativo ergo mediante apprehensione et consequenter Datz propositio pure apprehensiva.

Infero propositionem apprehensivam non esse veram v falsam. Tq apprehensivum non est mendacium aut error. Tq veritas et falsitas sunt proprietates enunciationis perfectæ quale est sola judicativa Tq Catholicus affirmans seu recusumens illud Ariani verbum dicunum est creatura non est hæreticus formaliter, qui non judicat ita esse quod affirmat.

Quæro 2do An Propositio Judicativa sit actus

Dico Judicium seu Propositio judicativa est actus simplex connotans apprehensionem antecedentem ita AD in 2do d 9 q 2 aq docet enim duas cognitiones simul repugnare in intellectu viatoris.

Plz quod asseritur. Veritas quæ est proprietas propositionis Judicativæ consistit in indivisibili

vel

ut Concedunt adversarij ergo m. ipsa propositio Judicativa erit actus Simplex et indivisibilis. Ita ꝑt nam proprietas debet esse proporcionata tam naturi Pbz 2do Simplex Cognitio ꝑt attingere Convenientiam et distinctionem unius ab alio ergo Simplex Judicium poterit attingere identitatem ⁊ diversitatem unius ab alio, Pbz ans. Eadem Cognitio attingit accidens in subto, et filium in ordine ad Patrem ergo &c.

Ꝑt Voluntio et notitia ſt actus Simplices Voluntatis ergo affensus et defensus ſt actus Simplices intellectus.

Infero 1mo Judicium non connotare duas ⁊ tres apprehensiones subti Copule et predicati. sed unam tantum. ratio crit. nam ad subtum ⁊ predicatum sufficit unica apprehensio. non enim ꝑt apprehensio attingere animal ut predicatum hominis quin simul attingat hominem ut subtum animalis et hoc vocatur apprehensio Compositiva

Infero 2do Propositionem Judicativam Continere formaliter eminenter seu virtualiter graduatiter apprehensionem sive apprehensiones antecedentes subti Copule et predicati. aliquem modum quo anima rationalis Continet virtualiter gradu inferiorem vegetativam et sensitivam. ita cp. Ꝑt RD.

ARTICULUS 2dus.

Quotuplex sit Propositio.

In Propositione ꝑsunt Considerari 6 scilicet Substantia, Forma, Quia, Quantitas et Qualitas quarum ratione ꝑ varios scribiunt divisiones. ad Capita reducimus omnes. Ita ꝑ propositio dividitur Ratione Substantiæ in Categoricam et Hipotheticam. Categorica alio nomine vocatur simplex, et est oratio Constans subto Copula et predicato ⁊ Potius est hoc. Hipothetica dividitur in Compositam et illa quæ Componitur ex duabus Categoricis aliquo nexu inter se unitis ⁊ ego dormio et tu mecum vigilat.

Propositio Cathegorica aduerst 2di adjacentis ad 3tij adjacentis. Propositio 3tij adjacentis dicitille quā constat 3bus dictionibus scilicet subito Copula et predicato vg hec hec est asinus. Propositio 2di adjacentis quā constat duabus dictionebus, scilicet nomine et verbo adjectivo vg hec Petrus legit quā reducitur ad propositionem 3tij adjacentis in hunc modum. Petrus est legens. Quod si Propositio sit hypothetica reductio fit in verbo principali vg si venisses comedisses, idest si venisses fuisses comedens. Quod si utrumq verbum sit principale, ut contingit in hypothetica Copulativa, utrumq debet resolvi in verbum substantivum, et participium vg Petrus currit et loquitur. idest Petrus est currens et loquens. Iterum dividit Propositio in absolutam et modalem. Absoluta dicitur illa in qua enuntiatur unum de alio absolute et absq ullo modo. Modalis autem est in qua ex primarium modus, quo predicatum convenit subto. ut vg Petrus est contingenter

Propositio Hypothetica subdit in Causalem, Conditionalem, Copulativam et disjunctivam.

Conditionalis est illa quā constat duabus propositionibus Cathegoricis quarum una se habet tanquam conditio ad veritatem alterius ut vg si asinus haberet alas volaret. Causalis est illa quā constat duabus propositionibus Cathegoricis participiales quia unitis. sca quarum una est causa alterius ut vg hec est risibilis quia est rationalis.

Copulativa est quā constat duabus Cathegoricis aliqua conjunctione unitis. ut vg ego dormio et tu non vigilat.. Disjunctiva est quā constat duabus Cathegoricis aliqua disjunctione separatis vg quod libet est vel non est

Advertē ad veritatem propositionis Conditionalis non requiri quod extrema sint vera, sicqd sint Canneda, ita ut medium quod implicatur (scilicet Asinus) sit verum unde hec propositio Conditionalis si asinus volant haberent alas, est vera, licet

vltra ipsius pars sit falsa, scilicet quodcumque velit, et quod habeat alas, quia videlicet datur connexio inter volare et habere alas; vel quia medium, quod imponit dicta conditionali implicatur, est verum scilicet omne volans habet alas. Sicut apparet hoc altera propositio si hoc est risibilis tapis est substantia est falsa quia licet inter altrum extremum sit verum non tamen datur inter illa connexio.

Advertatem Propositionis Caalis requiritur quod una sit Caa alterius vg Quia hoc est rationalis est risibilis. iam vero hoc 2um est ans est risibilis est falsa quia ans non est Caa risibilitatis.

Advertatem propositionis Copulatiue requiritur quod utrumq; ejus extremum sit verum unde si etiam unum eorum sit falsum propositio Copulativa erit falsa. unde hoc propositio Petrus currit et Joannes dormit erit falsa ex eo solum quod petrus non currat, licet Joannes dormiat vel ex eo quod Joannes non dormiat etsi petrus currat.

Ad veritatem propositionis disjunctivae requiritur quod unum extremorum ejus sit verum vg Joannes studet vel insolescit, si autem neutra pars disjunctionis conveniat subto. aut si utrumq; extremum illi conveniat propositio disjunctiva erit falsa tam talis propositio ita intendit affirmare unum extremum ut intendat negare aliud. per quod a copulativa differt

Adverte 2do Propositionem hy potericam esse unum simplicem actum rationis: nam intellectus per simplicem cognitionem pt attingere plura per simplicem cognitionem pt attingere plura ut plura. sicut eadem visio per quam videres colores ut plures.

Dividitur Propositio Ratione Formae.

Forma propositionis est copula. ratione cuius forma idest copula dividit propositio

In Affirmativam et negativam. Affirmativa est illa
quæ non habet negationem prefixam verbo principali
et vg Petrus cathos. negativa vero est quæ habet
negationem prefixam ut vg Petrus non est lapis.
dicit verbo principali propter propositionem hy
paleticam quæ constat duplici verbo, in qua
hoc bene nota verbum principale est illud quod
nec habet prædicatum cum subito proinde perfec
tum generatis consum, et sine quo habitis consus non
haberetur. igit hæc vg propositio quæ non nos
quis est affirmativa, quamvis adsit negatio
ante verbum movetur, quia hoc verbum non
terminat perfecte conceptum nos admonentis si
cut hoc aliud quis est ante quod nulla ponatur
negatio. ratione cujus hæc alia propositio qui
movet non quis est est negativa.
Hic nota etiam copulam quæ duplicem unam
simplicem ut in hac propositione homo est ani
alteram compositam, ut in hac alia propositione
homo est est animal. Sicut nos copulæ sunt princi
palis propositio denominatur mista quia
copula aqua desumitur denominatio est mista.
Quæritur 1mo Intendent Propones negativa in mente
Adæ affirmative cum CRD in 2do dno ubi docet pro
positionem negativam mentalem quæ actum simplicem
Laudabile in voluntate non solum datur voluntas cō
m natitio ergo in intellectu non solum datur affirma
tio sed negatio.
Quæritur 2do In hac divisio sit univoca Affirma
tiva quia unum quod membrum dividendum
qualiter participat rationem propositionis
Quæritur 3tio In hac divisio sit adæquata Ponens vel
cum RD Blasco quia præter propositionem affir
tivam et negativam datur 3tia quæ est mista
et ut nos quilibet est affirmativa et negativa
talis est hæc propositio homo est animal non irrationale
quia est risibilis per duas Cathegoricas unam

unam affirmativam et aliam negativam. hæc in pro
positio hoc est non homo lapis ex parte subie hoc est aliquid
quod non est lapis. Et forte hoc intendebant antiqui
sub dividentes propositionem negativam in pure
negativam et prægnantem. ita prædicto negat
unum de alio, hæc vero ita negat unum ut affirmet
aliud. non Pilatus est ille Christ Propositione. Rex
regnum meum non est de hoc mundo, in tali hanc
affirmativam ergo Reactio.

Ad 2 hæc doctrina ca D. Probet practicum et specu
lativum quid sunt duæ species habitus intellectualis
datur 3ia species ex utraq; mixta simul practica
et speculativa, qualis est Theologia quæ utrumq;
in se virtualiter gradualiter continet. Similit
probat intelligentiam et Sapientiam quæ sunt
duæ species virtutis intellectualis. dat 3 species
3tia ex utraq; mixta, quæ dicitur Sapientia ergo
sic mutatur. Ad propositionem affirmativam et
negativam admittit patuit 3tia species ex utroq;
mixta.

Quæst 4ta An detur Copula in propone negativa.
Advertendum dicitur in negativa, quia certum est dari in affir
mativa. Ante Responsionem Nota extrema
hujus propositionis Petrus non est lapis possunt duplicitet
considerari, sive quatenus significant res dictas per easdem
scilicet Petrum, lapidem. et Carentiam identitatis
2do quatenus connectuntur et quodammodo conjunguntur
ad componendam unam orationem Dialecticam, qualis
est propositio negativa. hoc supposito.

Respondeo dicendum In propositione negativa datur
Copula obliqua apprehensa ratione est. quia vel hæc
propositio Petrus non est lapis dicit nondum
identitatem inter Petrum et lapidem ergo cognovit
eam identitatem 3tia ista quomodo enim differt
non dari identitatem sicut illam non cognoscere datam
apprehensive.

Propria.

Confirmat. Istae Petrus est lapis Petrus non est lapis sunt contradictoriae ergo debent habere idem obtum formale diversimode illud attingant, sed affirmativa habet pro obto Copulam obtive apprehensam inter Petrum et lapidem ergo negativa debet habere pro obto Copulam obtive apprehensam et per consequens in propositione negativa dabitur

Dubit tamen 2do In propositione negativa non datur Copulam obtive judicatam, quia non judicat dari Copulam inter extrema, imo judicat oppositum, ab inde propositio Petrus non est lapis. est falsa etiam

Dubit 3tio Inter extrema propositionis negativae debet aliqua unio habitudinis seu Compositio pro ut talis cadit in 2do dno ubi ponit docet: tam propositionem affirmativam, quam negativam esse unam unitate habitudinis et Compositionis.

Pbt unum unitate Compositionis inquantum talis debet habere partes aliquomodo unitas, nam unum unitate Compositionis denominatur tale ab unione partium sed propositio negativa est unum unitate Compositionis, quia est una oratio Dialectica et non plures, de inde habet unam essentiam Physicam et metaphysicam, quia est oratio enuncians unum de alio ergo propositio negativa debet habere partes aliquomodo unitas Deinde inter extrema propositionis negativae datur relatio praedicati ad subtum et subti ad praedicatum, eo quia habent aliquam habitudinem inter se ergo &c.

Dividit Propositio ratione Materiae

Materia propositionis duplex est subiect praedemata et remota. Remota sunt ipsi termini dialectici, qui constituunt propositionem. Praedema vero est habitudo inter praedicatum et subtum. Hinc autem materia propositionis ratione materiae triplex est.

Propositio de maa necessaria est illa in qua ppdicatum dicit necessariam connexionem cum subiecto, Petrus est homo. Propositio de maa impossibilis remota (ut vocat Aboliis) dicitur illa in qua ppdicatum repugnat subto ut vg homo est asinus. Propositio de maa contingenti est oratio in qua ppdicatum ppt convenire et non convenire subto vg Petrus est doctus. Alij adhuc ytam addunt ppetuam propositionem ratione modi quam vocant propositionem infallibilem: et hic dicitur illa in qua ppdicatum ppt convenire et non convenire subto sed necessario infallibiliter convenit ut vg ppdes finalis salvabit.

Adverte quod propositio affirmativa facta in maa necessaria semper est vera, negativa semper est falsa, e contra vero in maa impossibili. Propositio autem facta in maa contingenti ppte esse vera vel falsa, sive sit affirmativa sive negativa. Propositio in maa contingenti potest esse necessaria, si addatur modus aliquid characterizans ut vg Petrus est contingenter albus, quod propositio est necessaria, quia nec Deus potest falsificari, ppt.

Propositio necessaria subdividit in necessariam simpliciter et necessariam secundum quid. Propositio necessaria secundum quid est illa quae per potentiam passivam non potest aliter se habere, bene tamen per potentiam Dei absolutam vg ista propositio homo est mortalis, quia saltem Divinitus ppt fieri quia saltem Divinitus ppt fieri immortalis, eodem modo subdividit propositio impossibilis. necessaria vero simpliciter est illa quae per nullam potentiam ppt aliter se habere vg homo est asinus.

Propositio contingens subdit in contingentem temporalem et contingentem intemporaliter. Propositio physica contingens dicitur illa in qua ppdicatum ppt physicas separari a subto vg homo est albus. Propositio intemporaliter contingens dicitur illa in qua ppdicatum potest per intellectum ppt separari a subto vg homo est risibilis.

Dividit propositio ratione modi in Identicam et formalem. Identica est illa in qua idem de seipso aut synonimum de synonimo praedicabetur ut Socrates hoc est homo vel gradatus extensis. Propositio formalis est illa in qua praedicabur forma et aliquid insta forma debubo vg homo est albus

Rursus dividit propositio ratione modi in directam et indirectam. directa est illa in qua praedicatum se habet ~~ut materia et subiectum ut forma~~ res pectu subiecti vg homo est albus. Indirecta est illa in qua praedicatum se habet ut materia et subiectum ut forma vg quod dam albam est homo.

Tandem dividit propositio in Directam et reflexam directa est quae representat obiectum distinctum vg Petrus est homo. Reflexa est quae representat se vg ego sum propositio.

Dividit Propositio ratione Quantitatis.

Quantitas propositionis est extensio et restrictio ejus dem ad significanda. plura et pauciora. ratione cuius dividitur propositio in Universalem, indefinitam singularem, et particularem. universalis est illa cujus subiectum est totus communis aliquo signo universali affectus vg omnis homo est animal. et nullus homo est lapis. Indefinita est illa cujus subiectum totus communis sed nullo signo universali aut particulari affectus vg homo est animal. haec propositio in materia necessaria et impossibili distributa aequivalet universali. unde haec propositio homo est asinus aequivalet huic universali omnis homo est animal. Iam vero in materia contingenti aequivalet propositioni particulari unde haec propositio homo est albus aequivalet huic aliquis homo est albus Hic notat RD ab indefinita ad particularem valere consequentiam in omni materia tam affirmative quam negative. Singulars

Singularis est illa cuius subtum et mus singularis vg Petrus est hoc. hde Singularis pro positio sufficit in ma necessaria dquivalet universali quam infert. Particularis est illa cuius subtum est plus communis aliquo signo particulari affectus vg aliquis homo est Petrus. hde in ma necessaria dquivalet universali vt docet RD: differt autem hde a singulari quod singularis subtum, etsm subtum in pro positione particulari est plus commune particulariter affectus. singularis vero est plus singularis.

Queritur Finista divisio sit adequata:
Affirmative. quia nulla datur pro positio quod subalique ex quatuor speciebus assignatis non contineatur. Infine observa alias pro positiones ab adversariis obiiciendas facile reduci ad unam ex his speciebus. Si tales propositiones de inesse vas et adiacentis reducas ad substantivas sive obliquas adjacentis, unde hde propositio vtcq hoc Currit est particularis, quia exponitur per duas Categoricas singulares vna per unam hypotheticam Conjunctivam vg iste et ille Currit.

Dividitur Pro positio ratione Qualitatis
Ex dictis supra constat veritatem et falsitatem cuiuslibet propositionis accidentalis sive qualitatis enuntiationis superadditas. ideoq nihil ne quaritatis de est solum modo pro positio: alia est vera, alia falsa. una est enuntiatio Conformis obto affirmando de ipso id qd est, et negando id qd non est vg hoc est ens. Petrus non est lapis.
2da vero est, qua non Conformatur Cum obto Sed vel affirmat de ipso id quod non est vel negat id qd est vg hoc est lapis. Petrus non est homo. data in his propositiones, pro positio dubia, qua scilicet in aliquo sensu vera est et in aliquo falsa vt dicere vel Canis fuerit ignis quotiescumq est pro positio vera. Concedendum est quotiescumq falsa, neganda, et quotiescumq dubia distinguenda. Probanda reliqua hujus no stra

Queritur in quo consistit veritas enuntiationis?
Ante rationem enim nata veritas in communi vel alicui est, qm Conformitas seu adequatio animi rei cum alia. Sic tactio est vera dicat vera quando

2 quando Cognoscatur cum conformitate animi intellectus
Nota 2do Veritas dr est una Transcendentalis sive
obtiva. et alia predicamentalis. Scu formalis.
Transcendentalis est Proprietas rei Cognoscibilis
et Consistit in Cognoscibilitate qm habet res ut Cognos
catur Sicuti est in se, sive ut conformet cum Cognos.
Predicamentalis vero est ipsa proprietas Cognitionis judi
cativa et consistit in ipsa Conformitate Cognitionis
judicativa cum re judicata. Hæc enim Cognitio
nis est alba dicit vera quia conformat cum obto.
In quo autem hæc Conformitas existat de vesimo de
expliicant doctores N autem DD dr est veritatem non
consistere judicio in conformitate actus cum obto
sed in Conformitate qm habet res ut intra Cognitio re
representatur Cum sit ipsa ut extra Cognitionem existit
nam Cognitio lapidis incipiendo non conformatur cum
obto. nam Cognitio incipiendo est quoddam accidens,
obtum vero idest lapis est Substantia, ergo Solum Con
formabitur in representando, cum Cognitio lapidis
in representando sit formalissime ipsum obtum.
Infero ame ex RD veritatem formalem non esse tem
in intellectu Subve, sed tantum obve, ratio est: quia
veritas formalis in Sententia RD est ipsum obtum
intentionale. Conjectum ab intellectu, atqui obtum
non existit in intellectu Subve sed tantum obve,
nam obtum sepe est Substantia cui repugnat esse
in subdito ergo veritas formalis non existit in intellectu
Subve sed obve. tantum.
Infero 2do ex RD veritatem formalem qe in rebus
tanquam in ea intentionali, quia res ipsa pro du
cunt Cognitionem veram in intellectu mediante
specie representativa.
Infero 3tio Falsum est quod aliqui dicunt illam
Propositionem possibilem veram quæ enunciat quod
subsumit. illam veram falsam quæ enunciat quod subsum
non est: falsum nam est nam illa propositio hoc non est
lapis, enunciat quod subsum non est et tamen est propo
sitio vera.

ARTICULUS 3tius

De Propositione Exponibili Resolubili et Insolubili.

Propositio exponibilis est quae rationem alicuius dictionis obscurum reddit sensum et ideo debet per clariores propositiones explicari. Exponitur autem per duas propositiones, quarum una dicitur praedicativa altera subsequens. praedicativa est quae remanet subtracto signo confusionem generante. Subsequens est quae sequitur ad praedicativam. Exemplo fiet res manifesta. Haec propositio tantum homo est rationalis; dicit propositio, quia indiget declaratione. Exponatur autem per has propositiones. homo est rationalis et nihil aliud praeter hominem est rationale. una dicit praedicativa, alia subsequens, quare propositio exponibilis licet insc sit simplex, virtualiter tamen est de Cathegorica.

Dividitur autem propositio exponibilis in exclusivam, exceptivam et reduplicativam

Exclusiva dicit illa quae dicta unum tantum eximit, ut alios excludat, adhaerentia propositionum series omnis illa pertinentes propositiones, quae modificant aliquid horum adverbiorum, tantum solum. Propositio exclusiva est dicitur una dicitur de praedicato exclusivo vg Petrus tantum disputat. alia dicit de subto exclusivo vg tantum homo est rationalis. Ubi nota magnum dari discrimen inter has exclusivas, nam in propositione de subto exclusivo affirmamus praedicatum de subto, negando illud de aliis a subto. in propositione vero de praedicato exclusivo, affirmamus praedicatum de subto negando de ipso alia praedicata distincta. unde haec propositio est falsa Petrus est tantum homo, nam ita affirmat humanitatem de subto ut neget Divinitatem, quare non valet ratio a propositione de praedicato exclusivo, ad propositionem de subto exclusivo. et sic non valet Persona Divina sunt tantum 3 ergo tantum personae Divinae sunt 3.

Exceptiva dicit propositio aliquem unum excerpens ratione alicuius particulae vg omne animal praeter hominem est irrationale, quae exponitur sic omnis homo est, et omne animal distinctum ab homine est irrationale. dictiones exceptivae sunt praeter, nisi, excepto.

Reduz

Reduplicativa est illa quæ habet tantum reduplicantem seu reduplicatum. Signa autem reduplicandi sunt ut, prout, quatenus, inquantum. Reduplicatio autem fit vel ex parte subiecti vel hoc vel thus est rationalis vel ex parte prædicati vel hoc est dis cursivus inquantum ratio nalis.

Nota Terminos reduplicantes posse sumi vel specificative, vel reduplicative, Specificative sumpti solum explicant conceptum formalem tui reduplicativi vel bonum ut bonum est amabile. Reduplicative sumpti explicant rationem Causæ, propter quam aliquid est tale, et hic faciunt propositionem causam vel hoc inquantum albus dis gregat visum, vel declaratur causa dis gregandi visus, nimirum albedo existens in homine

Propositio reduplicativa exponitur per propositionem præcedentem et subsequentem causam. unde hæc omnis homo inquantum rationalis est risibilis, exponitur hæc omnis homo est rationalis et risibilis, nam omnis homo qui est rationalis est risibilis, aliquando tamen non reduplicatur causa sed condicio, ut in hac ego inquantum appropinquat præsto operatur.

De Propositione Resolubili

Propositio Resolubilis est illa quæ potest resolvi in plures alias, per quas declaratur et exponitur vel omnis homo est animal, quæ resolvitur in has Petrus est animal Paulus est animal. Propositio Resolubilis dividitur in affirmativam et negativam. affirmativa exponitur per prædicentem affirmativam et subsequentem negativam, unde hæc omnis homo est animal exponendum est hic homo est animal et nemo est aliquis homo inparticulari qui non sit animal negativa vero sic extra exponitur per prædicentem negativam et subsequentem affirmativam. unde hæc nullus homo est lapis exponi debet hic homo non est lapis et non est aliquis homo inparticulari qui sit lapis.

De Propositione Insolubili

Propositio Insolubilis quæ ab aliis vocatur propositio sibi ipsam falsificans est illa quæ videtur apparere

Simul vera et falsa ut difficillime profatis eas veritas et falsitas manifestari. Omitto jduces subitio ad quas una ponit sequens oratio. Ego dum profero falsa quidem ipsam demonstrat ac ipsa me ipsam reflectit. Quo posito sit predictam propositionem simul esse veram et falsam. Nam si vera est ergo significat quod est. Cum sit affirmativa sed significat se esse falsam ergo a me ad ultimum si est vera est falsa si autem ejus est falsa ergo significat se esse quod non est sed significat se esse falsam ergo non est falsa ergo a me ad ultimum si est falsa non est falsa

2da Dicit Philipus ego semper mentior. modo sic hoc dictum est verum vel falsum. Si est verum. sit tu quod mentitur Sit falsum. Cum tunc non mentiatur philipus. Si est falsum fit sic quod dixit verum, quia affirmat de se mentiri et cum falsum quod dicit quod verum est

Tales sunt propositiones quas Dialectici insolubiles vocant. adeo enim veritas ipsorum latet et malitiose sit humaniter ignorantibus fateri eam in eos falsos predictos incidere. unde sequentes ponimus Caramuel de insolubilibus ait lib 9 Cur non repetendum, cum veniat de hujusmodi propositiones ignorantiam fateri et dicere has sophismas relictas a clementia Divina, ne superbesceret sapientia humana

Arguitur sunt predictas propositiones nec esse veras nec esse falsas, nam veritas et falsitas inquiunt sunt denominationes positivæ adeo non contradictorie sed contrarie, et consequenter possunt simul reperiri in eodem actu.

Alii respondent predictas propositiones esse absolute falsas, nam licet ex parte conformentur cum obto, ex parte tamen sunt ipsa differentes ideo sunt absolute falsæ, ad veritatem enim requiritur omnino conformari, et ratio est quia bonum oritur ex tota causa, malum vero ex quocumque defectu veritas autem est de genere boni, falsitas de genere mali.

R. P. D. in modo quo Viam nobis ostendit qua egredi amur ab amphibolo labirintho: Inquit enim an cognita creata possit suppositum ipsam reflectere ad quod nos gendet negative. Quod sic probat

Nam si eadem Cognitio Creata sit directa et reflexa dare simul Cognitio vera et falsa quod implicat sequelam probat de Cognitio directa hoc est aperte est falsa. Cognitio autem reflexa qua Cognosco me aperire hominem sic sapidem est vera si ergo eadem Cognitio sit simul directa et reflexa erit simul vera et falsa.

Sic posita hac doctrina facile insolubilia resolvere poteris. Ad amam igit. Ideo negatur propositum Quod Scitur est pro positio loquenti de ipsa. Ad Cognitio est non potest ipsa se ipsam reflectere Item quia ad hoc ut aliqua pro positio de se affirmet esse falsam requiritur simul quod de se sit et non existat sed hoc implicat. Ad 2 nam ut affirmet requiritur existentia; affirmatio enim est quidam locutio. deinde ut affirmet se esse falsam requirit quod non existat, quia tunc pro positio est falsa, quando ejus obiectum non existit, quare pro positio prodicta non potest affirmare de ipsa falsitatem sed de alia distincta sicut hoc juramentum juro me non jurare. non potest loqui de ejus sed de alijs.

Hanc solutionem optime declarat Casanuel sic: Introducatur pro positio loquens et dicens ego sum falsa. et interrogo quid significat illud pro nomen ego et antequam ferat judicium et addatur predicatum debet dari aliqua pro positio quando ipsam Considerans posit dicere ego sum falsa illa ergo locutiva pro positio sit haec hoc est aquidud igitur sunt pro positiones, altera hoc est aquid et altera ego sum falsa. quarum una est falsa et 2da vera. dud sunt una quod dicitur et altera quod dicitur, et dicens erit falsa dicta autem vera haec potest difficultas transmittimus de Cetero ne. obnuentes ingeniorum intellectus. Amen ergo sit

QUAESTIO 8tia.

De Proprietatibus Propositionis.

Eginus de naa et ptibus propositionis nunc restat agere de ipsius propietatibus. Igitur Tres sunt enumerationis propietates. Scilicet Oppositio Conversio et equipollentia. et de his 3bus sic ordine agemus. et sit primus.

ARTICULUS 1mus.

De Oppositione.

Non agimus hic de oppositione simplici quod reperitur int duas tras repugnantes eidem subto. Sed de oppositione Compositam quod reperitur int duas propositiones. et hec oppositio sic optime definitur. Est affirmatio et negatio ejusdem predicati de eodem subto. 2dum idem. dicit affirmatio et negatio, nam vera oppositio versat int duas propositiones, quarum una id affirmat quod altera negat. dicit ejusdem de eodem, nam in utraq; propositione debet esse idem subtum, idem predicatum. dicit tandem 2dum idem, nam quod una propositio affirmat hoc altera negare debet in eodem sensu et circumstantijs hoc totum ponis. aliter non erit vera oppositio.

Triplex autem est oppositio scilicet Contradictoria Contraria et Subcontraria. adijciam addunt et licet Subalternam. hec tamen non est propria oppositio.

Oppositio Contradictoria est quod reperit int duas propones ex eodem subto et predicato compositas, quarum una est affirmativa altera negativa una particularis altera universalis ut vg omnis homo est asinus, aliquis homo non est asinus. Contraria est species repugnantia int duas propositiones universales quarum una est affirmativa et altera negativa vg omnis homo est asinus, nullus homo est asinus. — Oppositio Subcontraria est illa quod reperit int duas propones particulares quarum una est affirmativa et alia negativa vg aliquis homo est asinus, aliquis homo non est asinus. Oppositio Subalternat est quod reperit int duas propones quarum una est universalis, altera particularis, ambe tm existentes affirmativa vel negativa. Sed ut iam dixi non est proprie

o p positio Iq uto quarto talis affirmatio et negatio in toto pertinente ius vero sub alternis non dent affirmatio et negatio sed dd affirmatio v negatio, hinc solum opponeretur ratione quantitatis non vero ratione forme Iq ut dicit ab omnibus philosophis propositio particularis in maa necessaria equivalet universali, iq talis non opponeretur ratione quantitatis. hinc scindum est 2do pro positio universalis dicit sub alternans, quia tubse continet particulare. pro positio vero particularis dicit sub alternata quia continet sub universali. hec omnia in subto schemate descripta conspicies.

Schema Oppositionum.

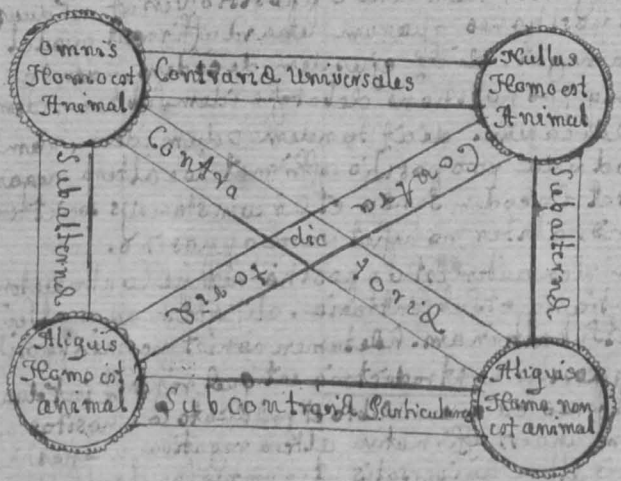

Oppositionum Leges.

ima Quod propositiones opposite debent re fecjus dem subti et predicati, ceteris defectis isti non opponunt hoc est aut hoc non est aut ira homini inquaest diversum predicatum v hic alii Paulus est sapiens. Petrus non est sapiens qui non sunt de eodem subto.

2da regula est Quod propositiones opposite debent esse ejusdem temporis ejusdem loci et ejusdem quantitatis.

unde non oppo nunt hoc dud. ego scribo ego non scribam.
quia variatur tempus negatio istius ego scribo Remdego non
scribo in Bolonia propter diversitatem loci.
3tia ut verificet idem modus in unaet in alterapropria
quaestione hoc non oppo nunt Petrus audet Petrus melius
vero audet, quia in pela addit modus. qui in una non fuerat.
4ta Quod in propositionibus oppositis debet servari eadem
acceptio terum, eadem suppositio, eadem appellatio, ea
dem restrictio. Cujus defectu iste non oppo nunt Deus
Deus non nigit si in una Deus supponit pro bruto et in alte
metaphorice posito. Exeque tamen ab hac regula
Suppositionem pro vere entem adjunctis quantitatis, sola
enim hujus variatio non tollit veram oppositionem.
ptt hoc in his propositionibus omnis homo est tantum aliquis
homo non est ant. quod quidem oppo nunt et nihilominus
Sub tem in una suppontur distributive ratione signi
omnis et in alia determinate ratione signi aliquis.

Oppositarum Leges.

Lex Contradictoriarum est Quod in nulla casu possunt esse simul
vera, nec simul falsa. Sed una negando est vera et alia
falsa. ratio lemet ex illo notissimo principio Impossibile
est idem simul esse et non esse. nam si iste dud propo
nones omnis homo est ant, aliquis homo non est ant. esunt
simul verd hinc hoc stet ant et non stet ant. quod cum re
pugnat. Quod vero una earum debeat vera esse et altera
falsa deducit ex hoc altero principio quod libet est vel
non est. Si enim utraq propositio esset falsa iam daret
medium inter Contradictoria.
Lex Contrariarum est Quod in nulla casu possunt esse simul
verd. in casu autem Contingenti possunt esse simul falsa
ut ptt in his propositionibus omnis homo est albus nullus
homo est albus.
Lex Subcontrariarum est Quod in nulla casu possunt esse
simul falsa in casu autem Contingenti possunt esse simul
verd aliquis homo est albus aliquis homo non est albus.
Lex Subalternarum est Quod propositio Subalternans
et Superior sit vera, et Subalternata sive inferior est ve
vera. Sed tamen est casu quod Superior sit falsa, nondebit

non debet inferior esse falsa. nam hæ duæ sunt
sub alternans est falsa. ergo omnis homo est albus. attamen
inferior sub alternata scilicet aliquis homo est albus ve-
rum est, si tamen inferior sub alternata sit falsa sub alter-
nans et superior falsa erit.

Ex dictis constat quid sit oppositio contradictoria: dici-
tur autem in radicalem et formalem. Formalis reperi-
tur inter duas propositiones quarum una est universalis et
altera particularis radicalis est illa quæ reperitur inter
duas propositiones singulares quarum una affirmat id quod
alia negat vt Petrus est albus Petrus non est albus. di-
cunt iste contradictoriæ radicales nam ab istis dicun-
tur una radix oppositionis contradictoriæ formalis;
nam ait ille veritas et falsitas propositionum uni-
versalis dependit a veritate et falsitate singularium
Contradictoriæ formales dicuntur de nota aut dem
Radicales vero dicuntur contradictoriæ de lege tantum
non de nota quæ servant legem contradictionis licet
non habeant signa omnis nullus, aliquis a quibus no-
tantur contradictoriæ formales.

Quæres An omnes prædictæ oppositiones sint tales Rego
Nota quod oppositio est de una simplicii et alia 2dum
quid. oppositio simplicii est illa quæ reperitur inter pro-
positiones, quæ opponuntur sibi tam in veritate quam in
falsitate: ita ut nec possint simul esse vera nec simul false
oppositio 2dum quid est quæ reperitur inter duas propo
quæ opponuntur in veritate sed non in falsitate hoc
supposito.
Respondeo et dico oppositio contradictoria est tali
simplicii. et ratio est quia contradictoriæ non solu
opponuntur in veritate sed in in falsitate. quia nec po
sunt esse simul vera, nec simul falsa
Ad 2dum Ad oppositiones non sunt tales simplici
sed 2dum quid. nam licet oppositio de formali, et
materiali soluat petat dissimilitudinem propositionum ex
affirmatione et negatione; tamen de lege nata dat
dissimilitudinem in veritate et falsitate. nam idea re
quirit ad ipsam, quod sit affirmatio et negatio ejusdem
de eodem 2dum idem; ut videlicet non possit una

† quæ est affirmatio et negatio ejusdem de eodem 2dum idem licet

utrag verificari ergo propositiones qab. in aliqua mea
presumpte sine vera aut falsa de non sunt simplices op
posita rationes fermed. ideo tales solum opponuntra
tione mad.

ARTICULUS 2dus.

De Aequipollentia et Conversione Propositionum.

2da propriet. propositionis est Aequipollentia quam
intelligas Hoc 2o articulam istam non temere ma
ligmantis nad. ut addita propositioni affirmanti fa
ciat illam negantem, et addita neganti faciat affirman
tem. addita vero Constituet falsam, addita falsa Consti
tuet veram.

Aequipollentia seu Aequivalentia propositionum fit de
finita Concordia duarum propositionum oppositarum
ejusdem subti, et ejusdem praedicati. unde propositi
ones oppositae, per Aequipollentiam Concordant, fit
autem Concordia fit servatis quibusdam regulis. quarum
una est 2nd propositiones Contradictoriae sunt Aequi.
pollentes pri positae negationi subto cujus vis larum.
unde hae propositio omnis homo est animal, quid Contradic
torie opponit huic aliquis homo non est animal, fit ipsi
Aequivalens si pri ponat negatio subto, dicendo non
omnis homo est animal.

2da est 2nd Contrariae sunt Aequipollentes post posi
ta negatione subto cujus vis larum. unde hae propo
sitio omnis homo est animal. quid Contrarie opponitur
huic nullus homo est animal. fit ipsi Aequivalens post posi
ta hac negatione subto omnis homo non est animal.

3tia est 2nd propositiones subalternae sunt Aequipol
lentes addita duplici negatione. una antecedenti hu
ic propositioni. unde hae propositio aliquis homo est
animal quid est subalterna huius omnis homo est animal,
fit ipsi Aequivalens si ponat de negatio subalter
non aliquis homo non est animal. hae autem non omnis
homo non est animalis Aequivalet huic aliquis homo est
animalis. omnes regulas Complectit hoc Carmen
alibus.

Pra Contradic Post Contra.
Pra posta Subalter.

Nota bene

Notatamen, et signa quibus propositiones opposite
sunt equipollentes aforismi sunt equipollentia mea
quorum equivalentia comprehendatur hic carmen.

Non omnis, quidam non. omnis non quasi nullus
Non nullus. quidam. sed nullus non. valet omnis
Non aliquis, nullus. non quidam non valet omnis
Non alter, neuter. neuter non, valet uterq;
uterq; non neuter. non alter non, est uterq;

Quere si in propositio negativa et propositio de predicato infinitato sint equipollentes Ry neg. nam hec propositio hoc est non lapis est aliquis
sed est quia hec altera hoc non est lapis est aliquis

De Conversione Propositionum.

Istia propositionum proprietas dicit conversio,
per quam propositio particularis et indefinita convertent, igit est Conversio est mutatio unius propositionis in aliam transmutando tres servata qualitate. dicit transmutando tres quia ubi unius propositionis debet predicatum in alia et est vere dicit servata qualitate, quia veritas et falsitas, que indicant per affirmationem et negationem debet eadem in utraq; propositione.

Hec Conversio sive reciprocatio est 3plex scilicet simplex, per accidens, et per contrapositionem. Conversio simplex est mutatio extremorum servata qualitate et qualitate. Talis Convertit universalis negans ve nullus homo est lapis ergo nullus lapis est homo. talis mutat particularis affirmans ve quidam homo est animal ergo quoddam animal est homo. Conversio per accidens est mutatio extremorum mutata quantitate et servata qualitate. talis Convertit propositio universalis affirmativa in particularem ve omnis homo est animal ergo aliquod animal est homo. et propositio universalis negans nullus lapis est homo ergo aliquis lapis non est homo. Conversio per contrapositionem fit mutando tres fines in infinitos servata eadem quantitate et qualitate. hec Conversio universalis affirmans ve omnis homo est lapis ergo omne non lapis est non homo. sicut in propositione particulari

particularis negans. ergo quidam homo non est albus. ergo quoddam non album est non homo. Et tunc hoc contingit his Carminibus

Simpliciter Scā Convertitur: E va per accid
Fit O per Contra. p. Sicfit Conversio tota.
Adquerum intelligentiam nota in his 2 bus dictionibus
Scā Cva. Fit a Contines has 4 literas A, C, I, O, litera
A denotat propositionem universalem affirmantem
C universalem negantem, I particularem affirmantem
O particularem negantem. in his versiculus:
Affirmat A, negat C: Scd universaliter ambo.
Affirmat I, negat O: Scd particulariter ambo.
His prohibitis facillime percipies sequentia Carmina
dicit enim Simpliciter Teri Conversa, quia propositiones
ima universalis negans et 2da particularis affirmans, quas significant vocales C et I inclusa
in dictione Teri Debent Converti Simpliciter etsic
de aliis Scā.
Notandum quod quatuor Cāpa predicatum est de quod
subito, ita ut sint tria Convertibilia propositio potest
Convertj Simpliciter ergo omnis homo est rationalis ergo omne rationale est homo.
Notandum quod propositio habens predicatum in obliquo
ut Convertatur, debet prius resolvi in propositionem
predicati recti, ita ut integrum predicatum fiat
integrum Subiectum, et extra aliquid nullatenus
quenda. non enim sequitur plato videt Cāsarem ergo
Cāsar videt platonem. Scd inferendum est ergo ali
quis Cāsarem est plato. nam ad primum integrum
propositionis unde non erat ly Cāsarem Scd videns
Cāsarem. Nota 3tio ut Convertat propositio
Constans tempore obliquo Scilicet predicto aut
Subiecto, debet prius resolvi in propositionem in
qua ponat tempus rectum. unde hec propositio
aliquis fuit homo fuit debet sic Converti ergo
aliquis qui fuit fuit est homo. vel aliquis fuit
est homo.

Juan Andrés

Quest. 2 in fine an sensus additum addat aliquid ad veram additionem operationem mentis pertinentem. Ry Propositio conversa dicit duo entia duplicata posse considerari, ut jam dicta simplicit. Et ut dicta in alio sensu adjudicatum pertinent in isto additis cursum. et hoc de propositionibus propositionum simplicium. modo fit.

ARTICULUS 3tius.

De Propositione Modali

Postquam egimus de ea et propositionibus propositionum simplicium, restat agere de ea et propositionibus propositionis modalis. 1tag. propositio modalis est quae explicat modum, qui praedicatum convenit subto ut ly necesse est hominem esse animal

Nota primo in qualibet propositione modali duo consideranda sunt videlicet dictum et modus. dictum est ipsa propositio quae modificatur dicens tno Sincathegoreumatica, modus vero est ipse tnus Sincathegoreumaticus modificans propositionem ut ly petrus est contingenter albus. ubi hae voces copulativa petrus est albus sunt dictum propositionis. ly vero adverbium contingenter est modus.

Nota 2do duplicat modum posse poni in propositione adverbialiter ly hoc necessario est animal 2do nominaliter ly necesse est hominem esse animal, hoc 2do modo considerans modus pt habere rationem praedicati in propositione dali. ima autem modo considerantes habent rationem non habendi, nam solum modificat unionem praedicati cum subto. Exemplum Sit veritas propositionis Petrum Currere est Contingens, ubi de illo infinitivo Petrum Currere tanquam de subto praedicat esse Contingens nominaliter sumptum. quod in complexa tamen modus antepanat propositioni absolutae seu dicendo Contingens est petrum Currere. Nota tertio hic solum agi de modis determinantibus propositionem quae admittam: cloquia 3 plures sunt propositionis mea scilicet necessaria, impossibilis separata et Contingens, hinc solum affirmant 3 modi videlicet necesse, impossibile, et contingens.

Quaestio

Quorum primus Scribit est necesse Correspondet propositioni de mala necessaria vg necesse est hominem esse anl 2dus Scribit est impossibile Correspondet propositioni de mala mota vg Impossibile est hominem esse lapidem. 3tius Scribit Contingens Correspondet propni de mala Contingenti vg Contingens est hominem esse album. His dictantis gratia addit 4tus modus Scribit possibile qui quantum ad mentem pro eodem cum Contingenti reputat vg possibile est hominem currere.

His tactis Aristoteles pro positionem necessariam, et dicit de modo necessario. Tunc est necessaria, quando veritas ejus non potest variari. Tunc est de modo necessario, quando constat tali modo. unde hoc pro positio Contingens est hominem esse album, est necessaria, licet sit de modo, et mala Contingenti

Dividit 2do pro positionis modalis ratione qualitatis in veram et falsam. Tunc est vera quando modus proprie natus cum dicto seu cum mala enunciationis vg necesse est hominem esse anl vale. Falsa vero est quando modus non proprie natus cum dicto ut vg necesse est hominem esse album.

Dividit 3m ratione qualitatis in affirmativam et negativam. Tunc modalis est affirmativa quando copula modi est affirmativa, et iam si copula dicti fuerit negativa unde hoc est affirmativa vg Contingens est hominem non esse album. negativa est quando modus negativus est, quamvis dictum aliquid affirmet vg non est Contingens Petrum esse anl. Hinc pro positio modalis potest esse affirmativa sive tam ex parte modi vg Contingens est hominem esse album quam ex parte dicti. 2do potest esse negativa ex parte modi et dicti vg non est Contingens hominem non esse lapidem 3tio potest esse affirmativa ex parte modi et negativa ex parte dicti vg Contingens est Petrum non esse album 4to potest esse negativa ex parte modi, affirmativa ex parte dicti vg non est Contingens hominem esse lapidem.

Tandem dividit pro 4ta positionis modalis ratione quantitatis in universalem et particularem. pro qua nota est 4 modis superius enumeratis duos esse universales, et duos particulares modus enim necesse est universalis affirmans. Impossibile universalis negans. Contingens vero et possibile ab vtg negatione positi sunt particulares

affirmantes. Cum negatione positiv particulares negantes. omnia comprehendunt his versibus.

Omnis necesse valet. Impossibile nullus
Possibile aliquis Possibile non aliquis non.

Hic sa adverte pro perfectione tr addicta de qualitate pro positionum modalium, earum quantitatem attendendam esse non ex quantitate dicti sed quantitate modi.

De Oppositione Propriarum Modalium.

Habet in propositio modalis suas proprietates, sicut et propositio simplex absoluta. inter has autem proprietates unum locum tenet oppositio pro qua melius explicanda sciendum est a dialecticis q dictiones, quarum unaquaq constat q syllabis: scilicet: Pupurea. Illiace, Amabimus, Edentuli. in his autem dictionibus inveniuntur q litere vocales nempe. E. A. I. U Litera A denotat propriem affirmativam tam ex parte dicti q ex parte modi vg necesse est hominem esse ani. E negativam ex parte dicti et affirmativam ex parte modi. qualis est ista vg necesse est hominem non esse lapidem. I. denotat negativam ex parte modi et affirmativam ex parte dicti vg non est Contingens hominem esse ani. At vero litera U. denotat negativam tam ex parte modi q ex parte dicti vg non est necesse Petrum non Currere. totum hoc sequenti Carmine explicat.

E dictum negat I. modum nihil A. sed U totum

Deinde nota quod una Vocalis Cujus libet dictionis Correspondet propositio de modo possibili 2do de modo de Contingenti 3tio de modo impossibili q 4to de modo necesse. Distribuis ergo modis in q angulis Schematis. sunt Pupurea et Illiace. Collocent in superioribus et Amabimus et Edentuli in inferioribus formabis hic Schema oppositionum modalium. nam quod sunt in pupurea et Illiace. opponunt Contrarie: quod in Amabimus et Edentuli Subcontrarie. quod in pupurea et Edentuli. et similiter, quod in Illiace et amabimus Contradictorie. et pariter quod in pupurea et amabimus quod in Illiace et Edentuli Subalterne. Omnia clarius sunt in subto Schemate.

Schema

Schema Oppositionum inter Propres Modales. 7mus

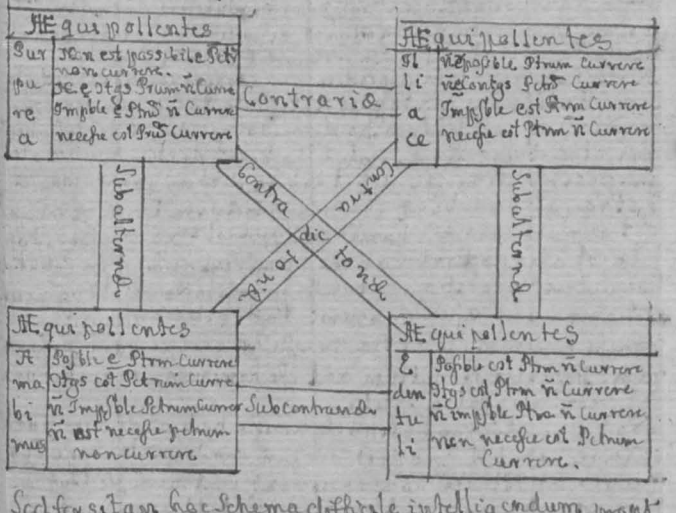

Sed fors itan hoc Schema difficile intelligendum, propt multitudinem propositionum oppositarum, et barbarem dictionum, quibus tales propres correspondent, ideo pro ponendum statim aliud Schema, quod facilius videbitur quia oppositioni propositionum simplicium similius; Isto modo mente intelligantz duo versus superius exarati scilicet hi omnis necesse &c et facillime intelligetz sequens oppositio propositionum modalium.

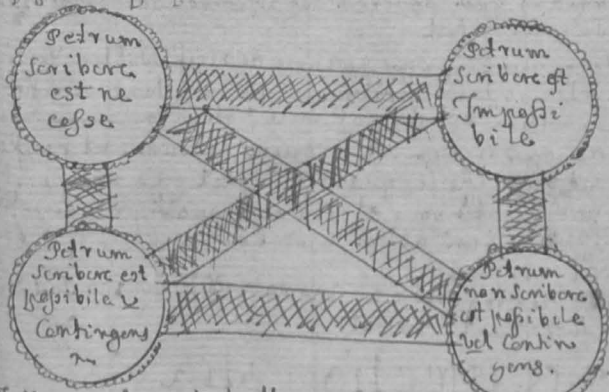

Igitur Sicut omnis et nullus opponuntz Contrarie ita necesse et impossibile. et Sicut omnis et aliquis non opponunt Contradictorie, ita necesse et possibile non oppani debent. Eodem modo fiam pasto loquendum de alijs memorando prdictas versus, et semper paritas durat ab oppositione propositionum simplicium.

Thema

De Equipollencia et Diversione Propositionum Modalium.

Circa Equipollentiam propositum Modalium dicendum est omnes Enunciationes modales ejusdem vocabuli esse inter se Equipollentes, licet vocabus differant. Sed

Nota hanc regulam procedere quando propositio est dedicto singulari, nam si propones sint de dicto communiter, tunc requiritur quod propositio de modo necesse alterius habeat quin alia tres: nam si alia habeant dictum universale propositio de necesse debet habere dictum particulare, et extra, alias daret Contradictorium. Simul verum vg necesse est aliquod ens esse hominem, quod est in Purpurea. Possibile est aliquod ens non esse hominem quod est in Edentuli. hoc autem vitabitur, mutando quantitatem dicto vg necesse est omne ens esse hominem: Possibile est aliquod ens non esse hominem. vel extra necesse est aliquod ens esse hominem: Possibile est nullum ens esse hominem. ex quibus una est vera alia falsa. ubi

Nota quod si propositio de necesse habeat dictum particulare, et alia propones dictum universale. tunc Purpurea et Illiacae non opponent Contrarie, sed subcontrarie; at vero Amabimus et Edentuli opponent Contrarie in extremo

Tandem pro Conversione modalium observa quod Conversio fit juxta regulas propositionum Simplicium tradita supra: Conversio autem fit ex parte dicti, in vario modo. unde hae propositio necesse est omne hominem esse ens Converti hic: necesse est aliquod ens esse hominem quia dictum modalis praedicta est propositio universalis affirmans quae Convertit per accidens juxta regulas data supra. Sed

Nota Quod si in propositione de necesse subsum dicti sit aliquod Conversum accidentale, tunc necesse mutandum est in possibile; alias in Conversione daret ans venem. ad Sequens falsum. ut necesse est album esse Corpus. non valet ergo necesse est Corpus esse album. et ratio est quia saepe unum petit necessario unum alterum, quamvis hoc necessario petat

Pro Conjungi

Haec de propositione modali et de Logica Inductiva sufficiant tamdiu.

DISTINCTIO 3tia

De Logica Discursiva.

Accedimus ad Primam partem Logicae partem, quae ad istam mentis operationem dirigendam ordinatur, Scilicet enim Dialectica scientia est argumentativa

naam indagare, et intellectum adeq̃ Conclusionem instruere Stoyc

DIVISIO Ima.

De Argumentatione ut Sic.

Quia finis totius artis Summulistice est tradere notitiam differendi, ideoq̃ antequam ad argumentationis partes essentiales, nam̃ Subiectū et formam descendamq̃; essentiam illius metaphisicam declarandam suscipimq̃ quapropter

ARTICULUS Imus.

Quid Sit Argumentatio

Aliqui sic argumentationem definiunt Oratio illativa Sed hæc definitio nobis displicet. ideoq̃ Obra Differentia huius definitionis Conuenit aliis Adefinito, ergo non est bona p̃dicta definitio. Obra est euidens ans p̃z Illativa Conuenit potentiæ intellectiuæ, quia illa est formaliter illativa, quia est formaliter discursiva ergo illa particula Conuenit aliis adefinito.

Adhuc Intellectum esse potentiam illativam utpote Sed argumentationem vero esse illativam utpote Sed Obra Propositio ans est oratio illativa utpote atqui ans non erit argumentatio ergo p̃z ans Propositio ans in primis est oratio eo ipso quia est Propositio, deinde est illativa nam infert Sequens ergo

Adhuc ans esse orationem illativam inadequate argumentationem vero adequate Sed Obra Ima nam aduersarij deberent addere in definitione argumentationis Illativa adequate. p̃ quod differret ab antecedenti. Obra 2da Argumentatio non est adequate illativa ergo nulla est talis. p̃z ans argumentatio includit Consequens Sed hoc non est oratio illativa, imo est oratio illata ergo non est oratio adequate illativa.

Resolutio Paccanica Sic Argumentatio definit est Oratio inferens unum ex alio. declaratur hæc definitio ex Anot. et explicatr. illa particula oratio est genus quia per illam Conuenit argumentatio cum p̃pone, definitione, et aliis orationibus Dialecticis. reliquæ particulæ sunt differentia.

p̃z bonitas huius definitionis: Propositio bene definiens per esse orationem in qua enumeratur unum ex alio. ut diximus supra ergo similiter argumentatio bene definit per esse orationem in qua infertur unum ex alio. p̃t Obra

patet 2 hâ: nam sicut se habet enunciare ad propositionem, ita inferre ad argumentationem.

Pro solvendis obiectionibus notandum. Argumentacio non includit plures orationes de formali, sed solum de formali nam argumentatio non esset formaliter in omni propositione quam includit, sed in consequentia seu illatione unius ad alia.

Nota 3a Particula oratio est genus proximum in hac definitione, debet ergo predicta particula intelligi de oratione artificiosa quae formalissime est modus sciendi, nec est necesse hoc explicari in definitione, quia satis innotescit ex aliis partibus adjunctis. Sciasm licitum esse definitionem tradere per genus remotum, quando est notius genere proximo, dummodo differentia sit ultimo constitutiva. unde Arist: et D Thomas docent definitionem debere tradi per genus unum.

Nota 3tio Ex eodem antecedenti possunt inferri plures otias indiversis argumentationibus, in una vero licet possunt inferri plures otiae, hoc tamen non est necesse ad rationem formalem argumentationis plures otias inferre ex eodem antecedenti sed difficile est inferre unum ex alio.

Nota 4te Argumentatio vitiosa non est definitum hujus definitionis, ana bis enim solum definitur argumentatio simpliciter, quae est bonum syllogismus Logicus, argumentatio autem mala et Sophistica non est talis simpliciter sed tantum secundum quid et per quandam similitudinem. modo

ARTICULUS 2dus.

Quotuplex sit Silogismus

Communiter dividit argumentatio in quinq; species scilicet in Syllogismum, Entimema, Inductionem, Exemplum, et Dilemma. de singulis seorsim etiam

De Sylogismo

Sylogismus predicua argumentationis species sic est definibi Argumentatio constans ex duabus propositis, quae constant substantiam propositionis conclusionem necessario inferens. desumitur ab Aristotele.

illa pars tacita necessario ponit ab Anst. et bene Tq
adentis præmissis cogit rem pendens necessario ad
mittere Conclusionem legitime illatam. Tq ex præ
missis necessarijs sub recta forma dispositis sequit
Conclusio necessaria ut docet RD. nec est quod
præmissæ sint aliquando contingentes ratione mat.
nam ratione formæ necessitatus intellectus saltim quoad
speciem ad inferendam Conclusionem - unde ait RD præ
missas habere necessitatem in inferendo.

In Sylogismo duo sunt consideranda scilicet materia et forma.
Et dicit de proxima et remota. Proxima sunt propositiones
quibus constat Sylogismus. Remota vero sunt species Dia
lectica ex quibus propositiones coalescunt. Forma autem
est debita mat dispositio in modo et figura.
Tq ult ratione mat proxima dividit Sylogismus Inde
monstrativum, Dialecticum et Elenchum. Demonstrativus
est (qui et Analeticus dicit) est argumentatio constans præ
missis certis et evidentibus. hic dicit generare scientiam.
Sylogismus Dialecticus, qui et Tq purus secundum
dicitur est argumentatio ex præmissis incertis et tm
tum probabilibus inferens similit Conclusionem incer
tam et probabilem. hic dicit generare opinionem.
Elenchus qui et Tq phisicus dicit est argumentatio
constans saltim una præmissa falsa, falsam vi
Conclusionem inferens. hic dicit generare errorem
unde RD dicit artem Tq phisicam in mea Theologia
generare hæresim. talis Sylogismus vocat pseudo
graphus seu Sylogismus peccans in forma
Ratione mat remota scias quemlibet Sylogismum
debere constare 3bus tantum modo Tnis, ut ipsa
definitione Sylogismi colligit. unus horum vocatur
major extremitas 2dus dicit minor extremitas 3tius
medium verbum nuncupatur. medium verbum est
ille Tnus qui ponit bis in præmissis et non in tota Con
clusionem. major extremitas dicit illa quæ immedi
Conjungit cum medio verbo, et in Conclusione directa
est præ dicatum. minor vero extremitas quæ immedi
Conjungit cum medio verbo et in Conclusione directa
est subiectum. Exemplum horum habeas in hoc Sylo
gismo: Omnis homo est animal. Sed Petrus est homo ergo Pe
trus est animal. in quorum hic Tnus ille qui est positus his

in prēmissis et non intrat in Conclusionem, et profecto talis erit ly hoc igr hic dicatur medium verbum. Invenitur postea ille thus qui immajori Conjungit cum medio verbo, et in Conclusione est prædicatum. et talis dubio erit ly ant. vocat mejor extremitas. ram talem restat ly ly Petrus, et quia hic in minori Conjungit cum medio verbo, et in Conclusione est Subjectum, igr vocat minor extremitas. Sed Clarius hoc intelliges in practa.

Dividit preterea Sylogismus in modalem hypotheticum et absolutum. modalis est qui constat aliqua propne modali. Hypotheticus est qui constat aliqua propositione hypothetica. Absolutus est qui constat aliqua absoluta. ubi nota, quod si una exproposita rubus erit modalis talis Sylogismus denominabit modalis, licetsi alie sint absoluta.

Denig dividit Sylogismus in communem et propositionalem Communis est, in que medium verbum est thus Communis vg omnis hoc est ant Sed Petrus est hoc ergo petrus est ant: in que medium nempe hoc est thus Communis. Sylogismus expositionis dicit qui constat media singulari vg Petrus est albus Sed hic hoc est Petrus ergo hic hoc est albus: in que medium nempe Petrus est thus singularis.

Sylogismus ratione forme dividit in Perfectum et in Imperfectum. Perfectus ille est qui Concludit Clare et immediate. tales sunt quisibet in y modis perfectis inde figurde infinius assignandis. Imperfectus vero dicit ille qui non Concludit directe et clare; qua propter reduci debet ad perfectum. Tales omnes sunt Sylogismi qui fiunt in omnibus modis tum figurarum, ut infra probatur y probatur inde figurde

Item dividit Sylogismus ratione forme in Directum et in Indirectum. directus est qui Conclusionem directam infert Idus vero e contra. Illa autem dicit Conclusio directa in qua extreme retinent eundem locum quo ad prædicationem et subjectionem qum habuerunt in prēmissis. Considera hunc Sylogismum omne rationale est risibile Sed omnis homo est rationalis ergo omnis homo est risibilis. ergo aliquis homo

hoc est nisibile, ergo omne nisibile est hoc. ergo aliquod nisibile est hoc. 3ma et 3tia 3tia universalis Conclu dunt. Particulant vero 2da et 4ta. Dicenda est ma 2da. quia hoc q̄ fuerat in p̄dicatis subiecti et in Conclusione subiecit. 3tia et 4ta Concludunt indirecte. quia id in p̄dicatis subiecit quod in p̄dicatis p̄dicat.

Ad hanc speciem argumentationis i dest ad syllogismum reducendam putamus et illam aliam quā vocat Sorites. et fit quando expluribus ordinate positis infert aliquid remotum. hoc est tam, anī est rivens rivens est substantia, substantia est ens ergo hoc est ens

De Enthymemate.

Enthymema quod est syllogismus detruncatus, est argumentatio constans duplici propositione, qua remota infert, aīs, et 2da 3 sequens seu Conclusio vz Petrus est hoc ergo Petrus est ani. 2ma vero omnē imperfectum reducit ad perfectum, hinc in Enthymema per additionem unius propositionis ad syllogismum reducendum est. 3tio

Reducit Enthymema ad syllogismum addendo propositionem, quā ille deest. Propositio autem hīc componenda est ex illo tno, qui semel ponit in antecedenti, et ex alio semel posito in 2sequenti. ut autem scias quam p̄dmissam, minorem vel majorem Enthymemati adjungere debeas, vero majorem Enthymemati adjungere debeas, utillud reducas ad syllogismum, has regulas dicito.

1ma Si idem nus sit p̄dicatum in antecedenti et 2sequenti, tunc deficit minor propositio ut vz omnis hoc est ani, ergo Petrus est ani. deest minor hīc Sed Petrus est hoc.

2da Si idem nus sit subiectum in antecedenti et 2sequenti, tunc deficit major. ut vz Petrus est ani ratio ergo Petrus est hoc. deest ista hoc est ani ratio.

3tia Si idem nus p̄p. positus in Enthymemate sit subiectum in antecedenti et p̄dicatum in 2sequenti vz omnis hoc est ani ergo lapis non est hoc. tunc deficit minor hīc Sed lapis non est ani. et hinc Enthymema

debet reduci ad syllogismum 2da figure sic. omnis homo est animal. Sed lapis non est animal. ergo lapis non est homo. Si vero ista ratio ponitur in Enthymemate. Petrus est homo in antecedenti et subsum in sequenti. ergo homo est animal ergo aliquod animal est rivens. tunc enumerat de cetera medias istam. homo est rivens. Et tale Enthymema reducitur ad syllogismum 3tie figure sic: homo est rivens. Sed homo est animal ergo aliquod animal est rivens.

Prima et 2da regula notandum est: quod Enthymema, in quo eadem vox est subsum. dicitur ascensus quia tunc ascendimus ab inferiori ad superius. ut Petrus est homo ergo est animal. ubi ascendimus ab homine ad animal. Enthymema vero, in quo eadem vox est predicatum, dicit descensus. ab universali ad particularia. ut homo est animal ergo Petrus est animal, ubi descendimus ab homine ad Petrum. Quod omnes propositiones convertibiles, Enthymema vocatur convertibile. ut homo est rationalis ergo est risibilis. aut e contra.

De Inductione.

Inductio est argumentatio in qua singularibus sufficienter enumeratis infertur conclusio universalis ut omnis homo est animal, iste, ille, ergo omnis homo est animal. dicitur inductio, eo quod animum inducat ad talem conclusionis. ubi adverte exemplum: Imo Sapientum Cato quod inductio est argumentatio non per syllogismum, et sic sibi familiariter.

Da autem est inductio per ascensum ab singularibus ad universalia ut ibi in posito exemplo supra.

2da per descensum ab universali ad singularia ut omnis homo est animal ergo et Petrus et Paulus et Magdalena pro prima inductio. 2da vero Deductio Inductio reducit ad syllogismum addendo minorem in tunc modum. Pater et Filius et Spiritus Sanctus sunt Deus. Sed omnis persona Divina est Pater et Filius et Spiritus S: ergo omnis persona Divina est Deus.

De Exemplo.

Exemplum est argumentatio in qua infert unum de alio propt similitudinem rationis vg Divus Joannes est adorandus quia Sanctus, quia Sanctus ergo et Divus Elias est adorandus quia est Sanctus. dicit propt similitudinem rationis; nam ut de pe Cait. D. in exemplis non arguit a pari sed a simili. nec obest quod exemplum dicatur argumentatio a paritate quia paritas non debet teneri in omnibus.

Exemplum non est argumentum efficax nisi in ea terna ponatur in ante cedenti dez aliqua connexio. ideo nil valet argumentatio hec. Abel mortuus est, quia contraxit peccatum originale; ergo Beata Maria mortua est quia contraxit peccatum originale. et ratio est quia mors non est connexa cum peccato originali ut ptt in isto mortuo, licet extra peccatum originale connexum sit cum mortis reatu.

Reduciz exemplum ad sylogismum, non immediate, sed mediante inductione, ex qua ponitur confici sylogismus, assumpta pro medio ratione illa similitudinis in qua extrema conveniunt. unde exemplum posthum supra reduciz sic: Divus Joannes est adorandus quia est Sanctus, Divus Elias est adorandus et hoc de alijs ergo omnis Sanctus est adorandus. modo sic. omnis Sanctus est adorandus sed D. Elias est Sanctus ergo D Elias est adorandus.

Ad exemplum reduciz alia argumentationis species quod dicit D. similitudinem quod infertur ab alio propt similitudinem vg Divus Joseph fecit Deo quia fuit justus ergo Judas discipulus fecit Deo quia fuit justus.

De Dilemmate.

Ista argumentationis species vocat dilemma ex eo quod duplex lemmate constat. vocat in argumentatio plures. quia utrog cornu ferit. Cum sit licet ita duabus positis contradictorijs respondentem constringing ut omnino de fendat, ejus fuga, quamuis etiam partem admittat capiat necesse est. Talis species est Christus in domo Pontifis est loquendo dicendo adversum

qui dederat ei aliquam. Si mendacium locutus sum testimonium perhibe de malo. Si bene cur me cedis? Taliter constringebat Judeus Hyppocrenis insultabat his verbis: Credis Judicium futurum universale, non credis? Si credis ergo stulte peccas si non credis ergo haereticus es.

Dilemma ut dicidi in Simples et Compositum. Compositum fit quando ex duplici contradictoria inferimus duas conclusiones contradictorias. Simples fit quando ex duplici contradictoria inferimus eandem conclusionem triam. Simplex Dilemma subdit in ans et sequens. ans dilemma ex uno antecedenti consequentias contradictorias infert. taliter differebat aliquando D. Augustinus cum neganti personam pro positionem dicit: mea propositio itaest vera qm hoc Augustinus existit. Cui oppugnans Carpendi studio respondit: non est valde certum quod hoc sitas, ergo si hoc existentia propositionis est dignitis, vere ejus ventas pendet ab alterius. Dum insurgit Augustinus acute et efficaciter. Ego affero me existere ergo aut verum dico aut mentior. Si verum dico, habeo intentum Si mentior ergo existo. quia ni existerem, mentiri non possem.

Consequens dilemma ex eodem antecedenti: Consequentias contradictorias infert. ut cum ex hoc antecedenti Deus potentia est infinita. ratiocinamur has duas contradictorias ergo potest producere infinitum in actu. quia potentia infinita ad infinitum se extendit. ergo non potest producere infinitum in actu, quia exhaurietur. et cum sit infinita exhauriri non potest. Reddunt species argumentationis: et quibus cui dentissime constat quot modis unum infertur ex alio ut autem melius sciatur, quando non bene, et quando male inferatur unum ex alio. Regulas bonae consequentiae ostendere est necesse, et simul advertere quod aliud est sequens et aliud sequentia. Sequens omnimest ipsa propositio deducta ex antecedenti. Sequentia vero est ipsa illarum connexio. hinc dicit Sequentia bona et mala. Sequens autem verum et falsum. hoc supposito Sit

Aristotelis

ARTICULUS 3tius.

De Regulis Bond. Consequentiæ.

1ma Regula bonæ Obiectionum est: Si ans sit verum, ns Consequens necessario debet esse verum ita ut non possit esse falsum. ratio est: quia Consequens debet contineri in antecedenti ut docet RD. Si autem ans sit verum et Sequens falsum, tunc ans esset et non esset verum, esset verum ut supponitur et non esset quia contineret in se aliquid falsum.

2da regula ex 1ma deducta. Si Consequens sit falsum, ans debet esse falsum.

3tia Regula Ex antecedenti falso, non pt sequi perse Consequens verum, bene tamen per accidens. ratio 1mi est: quia falsum non necessitat, ideo perse non pt causare veritatem. 2da pars pt in hoc Syllogismo Omnis lapis est ans Sed omnis homo est lapis ergo omnis homo est ans. dixi per accidens, nam licet Conclusio illa: homo est ans realiter sit vera, formaliter tamen ut deducta ex his premissis est falsa. quia facit hanc sensum, homo est ans qui est lapis, et ratio prædicti sensus est, quia copulativa affirmativa falsa indirecte obtinet prædicatum, hoc est attingit talem indirecte obtinet prædicatum, hoc est attingit identitatem existentium inter se, propter identitatem eorundem cum medio.

4taert Si ans sit necessarium et Consequens est necessarium. ratio est: quia alias ans posset esse verum et Consequens falsum. 5ta 1mam regulam.

5taert Si Consequens fuerit Contingens, ans non pt esse necessarium, alias posset esse ans verum et Sequens falsum: nam propositio Contingens pt esse vera v falsa.

6ta Regula Si ans sit impossibile, Sequens pt esse ex impossibile v necessarium v Contingens, unde videtur dici ex impossibili sequi quodlibet. pt hoc in exemplo nam ex hoc antecedenti homo est asinus, inferunt 3 Ista ergo homo est irrationalis ergo homo est ans. ergo homo est niger 1ma 3tia est impossibilis, 2da necessaria, 3tia Contingens. 1ma infert perse. dub pretendens per accidens.

7ma Regula Si Consequens sit impossibile, ans debet esse impossibile alias ans esset verum et Consequens falsum. 8va 1mam regulam.

8va Regula Quidquid essentialiter Convenit Sequenti

debet venire antecedenti. ptt in hac argumenta tione. Petrus est animal ergo est vivens, quia cum animal conveniat ei vivens, venit in hominem ei vivens.
2na regula Quod repugnat Consequenti, repugnat in antecedenti. ptt in argumento adducto, quia cum ei lapidem repugnat animali repugnat in homini.
3oma ultima Conclusio semper sequi debitorem partem in quantitate et qualitate intrinseca. ita ut si una expressis fuerit particularis, aut negativa Conclusio necessario debet esse particularis aut negativa.

TRACTATUS 2da.

De Forma Sylogistica.

Sylogismus Constat ex tribus propositionibus, quae sunt ex tribus terminis, qui ex tribus dictionibus componuntur. Sylogismus in partes ex quibus Componitur Scilicet ex 3bus propositionibus quae sunt maior proxima. et 3bus terminis, qui ex illis dictionibus componuntur quae sunt maior remota. Forma vero est debita modi dispositio et Situs modi ad est proxima et remota, ita et forma. Remota ergo forma est: qui modum remotum dispositionis et dicitur figura. definitur autem sic. est dispositio medii verbi cum extremis. Forma autem proxima, quae modum proximum disponit. dicit modus est dispositio propositionum inter se. Solum quantitatem et qualitatem. de ubi agere tenet. Sed modus de remota. igitur Sit

ARTICULUS Imus

De Forma Remota Seu de Figura Sylogistica

In nuimus iam supra Sylogismum Constare 3bus tantum terminis. Scilicet majori et minori extremitate ac medio verbo. Innuimus ac majus extremum Clemente PP. esse illud quod praedicatur in Conclusione, minus vero quod subicitur in ea. ut ait in PP. Dionis. Areopa. et Anast: in 3o Isidori Areopa. Ex ubi in eo distinguit majus extremum a minori, quod illud praedicatur de medio, hoc vero illi subicitur. nunc solum inquirimus quos tripliciter ille tres termini disponi queant in Sylogismo, et sciendum est tres posse esse dispositiones formaliter diversas medii verbi cum extremis. ideo 3 esse in Constituendas figuras, cum figura nil sit aliud nisi dispositio medii verbi cum extremis. igitur

3

1ma Figura est dispositio: in qua medium verbum est subiectum in majori et predicatum in minori. ut vg omnis homo est animal Sed Petrus est homo ergo Petrus est animal.

2da Figura est dispositio in qua medium verbum est predicatum in majori, qm in minori vg omnis homo est animal Sed nullus lapis est animal ergo nullus lapis est homo.

3tia Figura est dispositio in qua medium verbum est subiectum tam in majori qm in minori vg omnis homo est risibilis Sed omnis homo est animal ergo aliquod animal est risibile.

4ta m figura a nonnullis additur quae vocatur Galenica. et est dispositio in qua medium est predicatum in majori et subiectum in minori vg omnis homo est animal Sed omne animal est sensitivum ergo omnis homo est sensitivus.

Cura autem hae Combinationis seu dispositio medij cum extremis est congrua et utilis, et concludens veras conclusiones harum Syllogismorum, indubitanter sequuntur et premissis ut ait RD ideo hae figura fuit admitti ad consortium priorum figurarum.

Imo hae dispositio nec constituit 4tam figuram Sed pertinet formaliter ad 1mam, quia licet in illa ita disponit medium, ut predicatum sit in majori et subiectum in minori, tamen hoc solum de modo se habet ad rationem 1mae figurae, quod id solum deformaliter exigit, ut medium sit predicatum unius premissae et subiectum alterius, ergo dicendum est utramq dispositionem illam esse 1mam figuram. ut dictum hae omnia faciliter memoriae teneas dic ce hae carmina.

Prima prius subicit medium, post predicat illud
Predicat altera bis. 3tia bis subicit
4ta e converso procedit ordine 1mae. v breviis
1ma sub, pmd, 2da bis pd. 3tia bis sub. 4ta pd, sub.

De Principijs qbz rectificant Syllogismi.

Tota vis et efficacia argumentationis nititur duobus principijs. 1mum est. dici de omni 2dum dici de nullo.

Principium dici de omni significat pdicatum ita convenire subto, ut conveniat omni contento sub tali subto, unde idem quidquid dicitur de homine, dicitur de Petro, Paulo, et alijs quae homo continet subse. Petrum Paulum et alios. Huic consonat aliud principium. Secundum

Quæ sunt eadem uni tertio sunt eadem inter se. ideo si extrema sunt idem cum medio verbo, sunt idem inter se ve quia ant et Petrus sunt idem cum homine sunt idem inter se. unde valet hoc argumentum hoc est ant, Sed Petrus est homo ergo Petrus est ant. nec sequens enim unum Petrus est ant. In Conclusione, nisi prius uniuerit cum homine in præmissis. hoc primum jus rectificant omnes Syllogismi affirmativi.

Primum dici de nullo significat quod quando prædicatum removet a subito, debet removeri ab omni Contento sub tali subito. unde quia lapis removet ab homine, non removet a Petro, Paulo et cæteris sub homine Contentis. hoc primum rectificat Syllogismos negativos, quorum scilicet Conclusio est negativa. Coniungit cum eo hoc aliud. quæ repugnant uni tertio, repugnant inter se. iam sic

ARTICULUS 2dus

De Forma proxima Syllogismi Seu de Modo

Modus Syllogisticus est dispositio propositionum secundum quantitatem et qualitatem. hinc juxta varietatem dispositionis propositionum variæ resultant Syllogismorum modi. Illa autem Combinationes Propositionis præmissarum cum Conclusione secundum quantitatem et qualitatem sunt possibiles 16 singulis licet figura. non tamen omnes sunt utiles. addiscendum autem modos utiles ab inutilibus proponunt aliquas regulas Dialectici. quorum aliæ sunt generales ad omnem Syllogismum. aliæ singulares pro singulis figuris. et sunt sequentes

Regulæ Generales ad omnem Syllogismum

1ma Regula In Syllogismo tres tantum termini debent, non solum quantum ad voces, sed quantum ad sensum. remota declaratione, ambiguitate, et servata eadem suppositione, ampliatione, restrictione, et alia de illa.

2da Regula Ex puris negativis nihil sequitur. hoc est: quando utraq; præmissa est negativa

nil Concludit ex ii forma. ideo una saltim debet esse affirmans.

3tia Ex puris particularibus nil sequit. ii forma. nisi sint in maa necessaria aut Convertibili. hinc saltim una debet esse universalis et in maa necessaria debet esse indefinita.

4ta Si aliqua premissa fuerit particularis, Conclusio debet esse particularis. item si una premissa fuerit negativa Conclusio debet esse negativa. quia sequit de lio rem partem.

5ta medium verbum debet poni bis in premissis (et distributive debet accipi saltim in una premissa hoc est universaliter pro suis significatis, alias fieret 4 ter alter in una premissa et alit in alia et sic esset 4 mi vg aliquis homo est homo ergo Socrates Socratensis est aliquis homo ergo Socrates Socratensis est homo ergo) sed non in Conclusione. quia alias idem probaretur per se ipsum. Ut tamen patet medium verbum in Conclusione Sub reduplicatione. Cadente supra id quod habet ratio hominis vg omne Currens necessario movet. Petrus Currens ergo Petrus ut Currens necessario movetur. et hoc est quod dicitur quia sine illa reduplicatione Conclusio est falsa. Hec regula omnes Comprehendunt sequentibus Carminibus

Terminus est tres. medium Conclusio nescit
Hoc ex premissis altera distribuat
Premissa fuat simul utrag particularis
Utrag Vt negans nil valet inde sequi
Affirmans est negans tantum v particularis
Inde sequela negans hinc [illegible] cavetis ent.

Regule Speciales pro singulis figuris

1ma Regula In prima figura vista dispositionem Aristotelicam nec major potest esse particularis nec minor negans. ratio primi: quia non distribuetur medium verbum. ratio 2di: quia distribuetur aliquis terminus in Conclusione, qui non erat distributus in premissis. In figura autem Galenica e Converso, nec major est esse negativa nec minor particularis.

2da In 2da figura nec utrag premissa potest esse affirmans

affirmativa, qui a medium venit distribuent. nec major
per particularis, quia thus in majori non distribuit
dus tribuent in conclusione. vg adamum omnis ho-
cus est ans Sedomus asinus est ans ergo omnis ho-
est hagicus. addumve aliquod antestasinus ca-
rul lut hagreus est asinus ergo aliquis hagreus non
3tia In 3tia figura minor non esse negativa nam
judicabem major, quod licet affirmativa maneret
in illa distributum, et distribuent in conclusione
vg omne animal est vivens Sed aliquod animal non est mu-
gibile ergo aliquod mugibile non est animal. nec
conclusio esse universalis, quia distribuent in
illa aliquis thus, qui non licet distributus in pal-
mis. vg omnis bos est mugibilis Sedomnis bos
est animal ergo omne animal est mugibile. Memoriam
hec jiva sunt Carmine.

In 1ma. Sit minor affirmans: nec major Sit specialis
In 2da. Una negans judicat: nec major Sit specialis
In 3tia. Sit minor affirmans Conclusio Sit specialis
Ex modis 6 q quos in omni figura confiat esse in numero
Supra, solum utiles admittuntur vg quos exprimunt
Sequentes dictiones ita dis positis ut per earum voca-
les has Scribuntur: A.C.I. etc. quantitas et qualitas, p
Consonantes vero. S.P.M.C. legis reductionis sic
gis meum imperfectorum ad perfectos (de qua in fi
dem tenz. Iste dictiones sequentibus q Carminibus
Continentur. et in quilibet illarum sunt 3 literd vocales
quarum una denotat majorem propinem 2da minorem
3tia vero Conclusionem. Si quid autem dictio plures ul-
tra 3 vocales habeat, illd addunt non alicujus sig-
ficandi gratia Sed Cau Carminis capiendi. et sequentur

Barbara Celarem Darij Ferio Baralipton
Celantes. Dabitis. Fapesmo Frisesomorum
Cesare. Camestres. Festino. Baroco Darapti
Felapton. Disamis. Datisi Bocardo Ferison
q igit modi per priores dictiones expositi pertinent
ad unam figuram, cum hoc tamen quod q priores
Concludunt perfecte et directe reliqui autem non
sic deinde ulterius sequentes q ad 2dam figuram
reliqui vero 6 ultimi ad 3tiam spectant.

Iziz

Sous

Igit ex q pertinentibus modis ad nam Figuram non omnes eandem Sortem habent. non nulli quippe, nempe 4 priores indicant Silogismos perfectos, et dicuntur Concludentes; q vero reliqui indicant modos imperfectos ideo reducibiles ad priores. Sicut m et reliqui modi subalterni huj Figure.

Duj autem et Galenicam Figuram ab antecedenti non removimus, ut potequ ipse magister usus est demonstrando Colos cfe materiales tali modo. Columes Vox sibilis Sed omnis Sensibile est tale per maiorem ergo Columen Componit ex mea) hinc in modos hujus figure assignare non inane putamus. Sunt igit q modi contenti sequentibus versibq.

Barmaba, Camene, Dimari, Figmeno, Barmelipton
Camentes Dimatis, Fesmapo, Frismomorum
Quorum 4 priores Concludunt directe. q vero posteriores indirecte. Subjectum autem in medio habet literam M ut ostendat q Silogismum factum in modo Galenico facilime posse mutari in modum Aristotelicum Si major transponatur in locum minoris, et minor in locum majoris. vide hos versiculos M vult transponda quos assignabimq infra.

Adverte hic modos tum ad Figuram aristotelicam tum ad galenicam (qui directe Concludunt) non adque liter Concludere, nam ambi duq utriusq Figure inveniuntur Sequentias universales, reliquas vero duas particulares, qui a priorib in Set O. sic dictis infra.

De Modis utrius Prime Figure

Juxta dispositionem Aristicam

Barn a mne ant est vivens
Bar Sed omnis homo est ans
Bara ergo omnis homo est vivens
Ce Sed nullum ans est lapis
la Sed omnis homo est lapis ans
rem ergo nullus homo est lapis

Juxta dispositionem Galenicam

Prima Figura est ingrediens me
dium verbum est predicatum in primo, et subjectum in
minori, et continet simiter q modos, quorum hic ponimus 4 priores.

Bara omnis homo est ans
ma Sed omne ans est vivens
ba ergo omnis homo est vivens
Ce Sed omnis homo est ans
me Sed nullum ans est lapis
ne ergo nullus homo est lapis

3 Da omnis hoc est aut
ri Scd Petrus est hoc
I ergo Petrus est aut
4 Fe nullum aut est lapis
ri Scd Petrus est aut
O ergo petrus non est lapis
Modi imperfecti sunt Figure
aris tot licet sunt reliqui
dicunt autem Concludere
indirecte. quia majus extremum in majori predicat
et in Conclusione Subicit
minus vero extremum in minori subicit in Conclusione
autem predicatur vs

5 Da omne aut est vivens
ra Scd omnis hoc est aut
lis ergo aliquod vivens est hoc
6 Da omne aut est vivens
bi Scd aliquis hoc est aut
tis ergo aliquod vivens est hoc
9 Fri Aliquis hoc est aut
se Scd nullus lapis est hoc
So ergo aliquod aut non est lapis

bi Petrus est hoc 3
ma Scd omnis hoc est aut
ri ergo petrus est aut
Fig Petrus est aut 4
me Scd nullum aut est lapis
no ergo petrus non est lapis
Reliqui modi imperfecti
lujus Figure Galenici sunt
& qui indirecte ita omnes
Concludunt Scutheis sunt
vs
Bar omnis hoc est aut 5
ma Scd omne aut est vivens
lis ergo aliquod vivens est hoc

6 Ce nullum aut est lapis
lan Scd omnis hoc est aut
tes ergo nullus lapis est hoc
Fa omnis hoc est aut
pes Scd nullus lapis est hoc
mo ergo aliquod aut non est lapis

Exempla modorum 2dæ Figuræ

2da Figura perfectior est quam 3tia tam ratione
medij, quod in ultra tum ma quia in ea
veniunt scles, non tamen
imperfectior quam ma
des indirecte Concludentes.

1 Ce nullus Leo est rationis
sa Scd omnis homo est rationis
re ergo nullus Leo est homo
3 Fes nullus Leo est rationis
ti Scd quodam aut est rationis
no ergo quodam aut non est Leo

ma subalterna est propositum.
sunt Colligi propositiones
in 3tia, est autem
Continet autem 4 modos
in hanc non mam.
Ca omnis homo est rationis 2
me Scd nullus Leo est rationis
nes ergo nullus Leo est homo
Da omnis homo est rationis 4
ro Scd quodam aut non est rationis
Co ergo quodam aut non est homo.

observa in modis 2de 3 figure quod majus extremum in majori subicit. et in Conclusione predicat. minus vero extremum tam in minori qm in Conclusione subicit.

Exempla modorum 3 tii figure

3 tia figura ceteris imperfectior est tum quia in ea non ppt probari propositio universalis. Tum quia medium in ipsa inferiorem tenet locum, qm in alijs, quia in utraq; premissa subicit. excedit tamen 2dam in hac, quia hec solum probat Conclusiones negantes. 3 tia vero affirmantes. vg

1 Da omnis homo est animal
rap Sed omnis homo est animal
ti ergo quedam anim est rationale

Fe nullus homo est quadrupes
lap Sed omnis homo est animal
tor ergo quedam anim non est quadrupes.

Di quidam equus est albus
sa Sed omnis equus est animal
mis ergo quedam quadrupes est alb

Da omnis equus est quadrupes
ti Sed quidam equus est albus
si ergo quedam album est quadrupes.

Bo aliquis homo non est doctus
Car Sed omnis homo est rationalis
do ergo aliquod rationale non est doctus

Fe nullus bos est bipes
ri Sed aliquis bos est animal
son ergo aliquod animal non est bipes.

Observa in modis 3 tii figure quod majus extremum tam in majori qm in Conclusione predicat. minus vero extremum in minori predicat. et in Conclusione subicit.

De Submodis.

Aristoteles Lib 2 Priorum C 5 docet modos inferentes Conclusionem universalem posse inferre mediate ex ijsdem premissis Conclusiones particulares. pro his tamen nec Arist: nec Dialectici assignant speciales modos, quia sufficit modus Conclusionis universalis in qua particulares continent. Conveniet tamen hic aliquot submodos mediate et per subalternationem ordinate Concludentes adnotare. Modi vocant qui inferunt Conclusionem primariam, qui autem 2dariam inferunt vocantur submodi Sed ut scias quot sunt videndum

Tota 3 consequentia una ria 3 tii universalis negans.

Sub infert 3 tias quarum 1ma est particularis negans directa 2da universalis negans indirecta 3tia particularis negans indirecta unde exemplo Celarent. Sub oriunt Celaro Celares, Celaros. exemplo Camene Sub oriunt, Camenes Camenes et Camenos ex Casare vero Cesaro Cesares et Cesaros. ex Camestre tandem Camestro Camestres et Camestros 2do Si Consequentia unam a Sit particularis affirmans Sub infert Conclusionem particularem affirmativam indirectam, 3 des modi desinentes in I. nempe Darij Dimaris Datisi generant Sub modos Darijs, Dimaris, Datisis. nemo nid prodeunt hæ voces.

Amicis Pingis Chersonesos.

1ma vox Carnis ponit 1tia universali affirmativa 2da particulari affirmativa 3tia universali negativa. 1ma est vox Amicis. inquit ex A universali affirmativa Sub oritur Mis idest Sub alternata particularis affirmativa directa et Cis hoc est particularis affirmativa indirecta. ut Si dicas

A omnis homo est animal
Mis ergo aliquis homo est animal
Cis ergo aliquod animal est homo
Pin. A quis homo est albus
Gis ergo aliquod album est homo
Cher nullus homo est lapis
So ergo aliquis homo non est lapis
Nes ergo nullus lapis est homo
Sos ergo aliquis lapis non est homo

2da vox Pingis ex Pin: particulari affirmativa directa, Sub infertur Gis particularis affirmativa indirecta vg

3tia vox Chersonesos in qua ex Cher universali negativa Sub infertur So particularis negativa directa. et Sos particularis negativa indirecta vtg

De Syllogismo Expositorio.

Syllogismus Constans medio Singulari dicitur expositorius quia est adeo perspicuus et evidens ut remissum sibi tem quasi ante oculos ponat. Potest expositorius Confici in omnibus figuris in manus Sic Petrus est albus Sed hic homo est Petrus ergo hic homo est albus. in 2da Sic Petrus non est Paulus Sed hic homo est Paulus ergo hic homo non est Petrus. in 3tia Sic:

Augustus regnat sed augustus est Tiberius ergo Tiberius regnat.
Sy mentitus tamen fit in tertia figura quia in eam medium subiicit in utraq; premissa, et tunc singularis conveniens subiecto qm predicatur.
Notandum tamen est medium in Syllogismo oportet semper esse omnino et adequate singulariter sumptum, cuius defectu tunc est Sylogismus: hic Deus est Pater, hic Deus est Filius ergo Filius est Pater, quia medium semel est Deus non singulariter sumptum, cum sit communicabile 3bus personis.

ARTICULUS 3tius

De Reductione Sylogismorum imperfectorum ad perfectos.

Reductio nil aliud est qm legitima et vera probatio. Cum enim aliqua conclusio Sylogismi in modo imperfecto facti bene illatam habeat Sylogismus hic ad perfectiorem nobiliorem firmam reducendus est. et quia 4 modi primo sunt de secundo sunt 4 tertio sunt 6 quarto sunt 5 omnium perfectissimi, ideo ad ipsos ceteri omnes reducendi sunt.
Hec autem reductio per quam Sylogismi imperfecti ad perfectos reducuntur duplex est: una ostensiva quia fit tunc quando per Conversionem v tiam mutationem propositionum positive probamus id quod intendimus. 2da per impossibile qua fit tunc fit quando Thesi negativa contradictoriam ponimus, et illam cognoscendo cum alia premissa iam concessa in primo argumento cogimus adversarium ad concedendum contradictoriam v contrariam propositionis quam prius concessit. de utraq reductione nobis agendum est. ae 1mo

De Reductione Ostensiva.

Reductio ostensiva est mutatio Sylogismi imperfecti in perfectum per Conversionem subti ni predicatum et predicati in subtum v per tertiam mutationem propositionum = per utrumq simul pro querum intelligentia
Notandum quando fit Sylogismus in aliquo modo

Vide fecha

imperfecto Cujus cuing figure et in ipso negaber
Ytā. tunc talis Silogismus in modo imperfecto Confectus
reducendus est ad cum modum perfectum ambe figure qui
incipit ab eadem litera aqua incipiat modus imper
fectus Conclusio nis negativa igit ad Barbara re
ducendus est modus imperfectus incipiens a litera
B ut Baralipton et sic de ceteris excepto Baroco
et Bocardo. quilicet incipiant a B non tamen propter
reduci ad Barbara, ob duas pro positiones negati
vas quas per nullam Conversionem propunt fieri affir
mativa. ad Celarem incipientes a C ut Celantes,
Cesare. ad Darij. a D ut Dabitis, Datisi. ad Ferio
Festino Frescomorum. &c
Notandū Quod inequalib et modo imperfecto Cujus
cuing figure non in Consulto reperitur aliqua una
plures ex his Consonantibus S. P. M. C. in medio
vel in fine. Sed est positū ut indicet pro positionem
Correspondentem vocali secum Connexam debere alio
quo modo determinato Converti. Sic ergo S. indicat
quod quando Sequit post aliquam Vocalem ex his
S. P. C. M. de quibus dictum est supra. tunc pro
positio talem vocalem Continens debet verti in
particulare, hoc est Subtem mutando in predicatum
et è Ytā manente eadem quantitate et qualitate.
P autem quando Sequit post aliquam vocalem,
Significat quod pro positio talem vocalem Continens
debet Converti per accidens. hoc est Subtem muta
do in predicatum et è Ytā. mutando in quanti
tatem universalem in particularem etc Ytā.
M vero quocung loco positum demonstrat banc
ponendas esse Syllogismum, Ytā ut major ponatur
in loco minoris et e contra. tandem C positum
in medio modi alicujus. Significat Syllogismum
rendebere reduci via ostensiva sed per Im
possibile ut Bocardo Baroco. advertendum
C positum in medio &c non in initio positum
nihil significat. quod omnia ut melius habe
antur in memoria dicere fide Carmenia.

S. vult simpliciter verti P vero per accid.
M vult transponi C per impossibile duci.
ut exemplo unico declaretur totum hoc artificium syllogizandi in quo modo Fapesmo et quia hic modus incipit a litera F ideo debet reduci ad Ferio iuxta regulam superius datam. quia autem post m sequitur vocalem A sequitur consonans P, ideo illi conveniens debet converti per accidens. et quia post eum vocalem sequitur S ideo debet converti simpliciter. et tandem quia in talimodo Repesmo litera M ideo transmutanda est in minorem et e contra. hoc modo.

Fa omnis homo est animal	Fe nullus homo est lapis
pes sed nullus lapis est homo	ri sed aliquod animal est homo
mo ergo aliqd animal non est lapis	O ergo aliqd animal non est lapis

Pro majori illustratione dicterium adfero pluresem pla reductionis per ostensionem.

Syllogismi imperfecti modi figure reducuntur ad perfectos hoc modo.

Ba omne animal est vivens	par omne animal est vivens
ra sed omnis homo est animal	ba sed omnis homo est animal
lip ergo quoddam vivens est homo	ra ergo omnis homo est vivens
Ce Nulla virtus est vituperanda	Ce nulla virtus est vituperanda
lan sed omnis iustitia est virtus	la sed omnis iustitia est virtus
tes ergo nulla iustitia est vituperanda	rem ergo nulla iustitia est vituperanda
Da omnis homo est rationalis	Da omnis homo est rationalis
bi sed quoddam animal est homo	ri sed quoddam animal est homo
tis ergo quoddam rationale est homo	i ergo quoddam animal est rationale.
Fa omnis homo est animal	Fe nullus homo est brutum
pes sed nullum brutum est homo	ri sed aliquod animal est homo
mo ergo aliqd animal non est brutum	O ergo aliquod animal non est brutum
Fri quidam homo est logicus	Fe nullus homo est caper
se sed nullus caper est homo	ri sed quidam logicus est homo
som ergo quidam logicus non est caper	O ergo quidam logicus non est caper.

Syllogismi imperfecti modi figure reducuntur ad perfectos

Ce nullus leo est rationalis	Ce nullum rationale est leo
la sed omnis homo est rationalis	la sed omnis homo est rationalis
rem ergo nullus homo est leo	rem ergo nullus homo est leo.
Ca omnis homo est rationalis	Ce nullum rationale est leo
mes sed nullus leo est rationalis	la sed omnis homo est rationalis
tes ergo nullus leo est homo	rem ergo nullus homo est leo.

Fes nullus leo est ratlis
ti sed quoddam ani est ratle
ergo quoddam ani non est leo

Fe nullum ratle est leo
ri sed quoddam ani est ratle
ergo quoddam ani non est leo

Sylogismi imperfecti reducti ad perfectos

Da omnis homo est ratlis
rap sed omnis homo est ani
ti ergo aliquod ani non est ratle

Da omnis homo est ratlis
ri sed aliquod ani est homo
i ergo aliquod animal est ratle.

Fe nullus homo est quadrupes
lap sed omnis homo est ani
ton ergo aliqd ani non est quadrupes

Fe nullus homo est quadrupes
ri sed aliquod ani est homo
o ergo aliquod ani non est quadrupes

Di quidam equus est albus
sa sed omnis equus est quadrupes
mis ergo quodam quadrupes est albus

Da omnis equus est quadrupes
ri sed quoddam album est equus
i ergo quoddam album est quadrupes

Da omnis equus est quadrupes
ti sed quidam equus est albus
si ergo quoddam album est quadrupes

Da nullus bos est bipes
ri sed aliquod cornutus est bos
i ergo aliquod cornutus non est bipes

Fe nullus bos est bipes
ri sed aliquis bos est cornutus
son ergo aliqd cornutus non est bipes

2do loco pone
Fe omnis equus est quadrupes
ri sed quoddam album est equus
o ergo quoddam album est quadrupes

De Reductione per Impossibile.

Reductio per impossibile seu per incommodum est: Mutatio Sylogismi imperfecti in perfectum cum propositione affirmata negata. Et, etc. alia de Conclusio prohibita assumpta inferens Contradictionem Contrariam alteri premisse iam Concessa. Vocatur hec reductio per impossibile, quia Compellit illum qui negavit Istam ad Concedendas duas Contradictorias, quod verificatur nimis est impossibile ut ille det Conclusionem negatam Dicendo.

Fit autem tali modo Sit quis Concessa propositione et minori negetur ei Ista Imo infer Istam Contradictoriam Conclusionis negate et pone pro una premissa 2do assume aliam premissam iam prius Concessam et illam Conjunge Cum eadem Contradictoria Negatalis est 2da premissa o ho infer Conclusionem quod quod directe ex duabus premissis in eo modo perfecto quem exigunt ipsemet premisse.

et hec erit Contradictoria ꝟ Contrarie illius primitiue qm
adversarius Concessit, hanc vero illam in hec argumento
per impossibile omittis. Reducitur itaq; imper
fectum ylogismum per impossibile notatas 4to
dictiones Rescribatis, Cdiebam letare romanis.
in quibus has tantum vocales reperies A E I O que
cetes pendent ultimis vocalibus ꝯ modorum per
fectorum. unde Figurd. nempe A significat modum
Barbara. E Celarem. I. Darij O. Ferio.
Insuper nota quod eadem vocales eadem eundem
numerum et ordinem quem habent inqualibet prio
dictarum dictionum triam, significant m numerum
et ordinem modorum imperfectorum triam figurarum.
itaq; in ima dictione reperies 3 vocales sue ordinē
significantes 3 modos imperfectos unde Figurd. ita
ultima Syllaba prio dicte dictionis Scilicet. RE signi
ficat imum modum imperfectum unde Figurd hec
est Baralipton. 2da SCI significat Celantes. E
Dabitis bA Fapesmo. tis Frisesom.
Similiter 2da dictio Cdiebam continens 3 vocales
cetes pendet 3 modis 2dis Figurd. Scilicet O Cesare
di Camestres E Festino bam Baroco.
Pariter dictiones letare romanis continens 6 vo
cales, cetera pendet 6 modis 3tis Figurd.
Caueteris colligē. quod quilibet vocalis in certa his dictio
nibus duo significat imo modum imperfectum re
ducendum 2do modum perfectum, adquem ille im
perfectus reducitur. unde in hac 2a dictione Rescribatis
quia Syllaba initialis Scilicet RE est ima in ordine
ad alias ejusdem dictionis, ideo significat imum
modum imperfectum unde Figurd nempe: Baralipton
et aliunde quia eadem Syllaba RE continet vocalem
E significantem propositionem universalem nega
tivam, cui cetera pendet in fine li ultima vocali E
alias in conclusione sua modus perfectus 2dus unde
Figurd nempe Celarem ideo Syllaba hec RES signi
ficat et Baralipton et Celarem. et sequenter in logismo
imperfecto facto in modo Baralipton reducetur
per impossibile debet reduci ad Celarem et hec de alijs

Ad autem melius hoc perspiciatis ecce regulas quas sunt observanda pro singulis figuris et hoc complectentur Carminis sequentia.

Prima figura locat majorem in quarta minoris
Solum Celantes dat pro majori minorem
altera majorem retinet. postrema minorem.

Hoc est quando modus reducendus est in ma figura, hinc Contradictoriam negata Ibi, pone pro majori, et ma sce Concessa prioris argumenti fac minorem omnes prioris minoris Concessa, cui Conclusio sequetur Contradictoria. At in Celantes per verte ordinem. in gla vero figura retine majorem qualis fuit prius, et Contradictoriam Conclusionis negata pone pro majori, et retine eandem minorem. et sic ut in modis imperfectis unde figura excepto Celantes (de quo Stabit siquis tibi negaret Ibi am ut ut in hoc argumento posito in modo Baralip Ba omne animal est vivens Sed omnis homo est animal Ergo aliquod vivens est homo. unde data dam doctrinam infer Contradictoriam negata Conclusionis ergo nullum vivens est homo. et pone illam pro majori. pro minori vero pone Concessam majorem omne animal est vivens Conclusio sequetur ergo nullum animal est homo. et hoc Conclusio est opposita illi minori omnis homo est animal, quam adversarius prius iam Concessit, tu vero nunc reducendo illam omisisti. hoc cum fecerit adversarius non potest negare priorem, quia est negata Ibi Contradictoria nec minorem, quia est iam Concessa, nec Ibi am. iam enim clare patet bonitas Syllogismi in modo directo formati, ut patet in isto, qui sumptus pro exemplo sic reducitur ad modum perfectum Celaront ut innuimus.

Ba omne animal est vivens	Ce nullum vivens est homo
Ra Sed omnis homo est animal	La Sed omne animal est vivens
Li ergo aliqd vivens est homo	Ron ergo nullum animal est homo

Hoc Conversa Simpliciter Contradictorie opponitur minori Concessa in modo Baralip et tamen ne sa invenit. et sic de aliis unde alia exempla

y

Exempla reductionis per impossibile exquarte Figure et modo. Ex 1ma Figura

Ce nullum animal est lapis
Iam Sed omnis homo est animal
Ergo nullus lapis est homo

Da omnis homo est rationalis
Bi Sed quoddam animal est homo
Tis ergo quoddam rationale est animal

Fa omnis homo est animal
Ffes Sed nullum animal est homo
Mo ergo aliquod animal est irrationale

Fri 2 quidam homo est logicus
Fe Sed nullus hircus est homo
Som ergo quidam logicus non est hircus

Da omnis logicus est hircus
ri Sed quoddam homo est logicus
i ergo quoddam homo est hircus.

Ex 2da Figura

Ce nullus leo est rationalis
Sa Sed omnis homo est rationalis
re ergo nullus homo est leo

Ca omnis homo est rationalis
mes Sed nullus leo est rationalis
tres ergo nullus leo est homo

Fes nullus leo est rationalis
ti Sed quoddam animal est rationale
no ergo quoddam animal non est leo

Ba omnis homo est rationalis
ro Sed quoddam animal non est rationale
Co ergo quoddam animal non est homo

Fe nullus leo est rationalis
ri Sed aliquis homo est leo
O ergo aliquis homo non est rationalis

Fe nullus leo est rationalis
ri Sed aliquis homo est leo
O ergo aliquis homo non est rationalis

Ce nullus leo est rationalis
la Sed omne animal est leo
rum ergo nullum animal est rationale

Bar omnis homo est rationalis
ba Sed omne animal est homo
ra ergo omne animal est rationale

Nota tamen omnes syllogismos in modo Baroco posse reduci ad Barbara. Et si enim syllogismus in modo Baroco habeat Conclusionem singularem non potent reduci ad modum Barbara; nam contradictoria alicuius propositionis Petrus non est leo est alia propositio singularis. Scilicet Petrus est leo. et cum in Barbara omnes propositiones sint universales, predictus syllogismus non potent ad eadem modum reduci; ideo reducendus est ad Darij. et rationem dat Rane Prosthr P. Garcias: quia in reductione per impossibile

Itradictoria pro positionis negata pro una premissa
assumi debet. Secundum autem est quod contra dictoria
pro positionis singularis affirmativa non est aliqua
universalis negativa. neq pro positionis singularis ne
gativa est aliqua universalis affirmativa, Sed solum
si pro positio sit singularis affirmativa, tunc alia pro
positio singularis negativa opponitur ipsi quod sit
de eodem subdo, eodem predicato. talis q sic con
ficiatur sq

Da omnis leo est irratlis
ro Sed Petrus non est irratlis
Co ergo Petrus non est leo

Da omnis leo est irratlis
ri Sed Petrus est leo
i ergo petrus non est irratlis

Ex 3tia Figura.

Da omnis homo est rationalis
rap Sed omnis homo est animal
ti ergo aliqd animal est rationale

Fe nullus homo est asinus
lap Sed omnis homo est animal
ton ergo aliqd animal non est asinus

Dis. Quidam equus est albus
sa Sed omnis equus est quadrupes
mis ergo quoddam quadrupes est albus

Da omnis equus est quadrupes
ti Sed quidam equus est albus
si ergo quoddam quadrupes est album

Ba aliquis homo non est doctus
car Sed omnis homo est rationalis
do ergo aliquod rationale non est doctum

Fe nullus homo est thiriceus
ri Sed aliquis homo est logicus
son ergo aliquis logicus non est thiriceus

Ce nullum animal est rationale
la Sed omnis homo est animal
rem ergo nullus homo est rationalis

Bar omne animal est asinus
ba Sed omnis homo est animal
ra ergo omnis homo est asinus

Ce nullum quadrupes est album
la Sed omnis equus est quadrupes
rem ergo nullus equus est album

Fe nullum album est quadrupes
ri Sed quidam equus est album
O ergo quidam equus non est quadrupes

Bar Omne rationale est doctum
ba Sed omnis homo est rationalis
ra ergo omnis homo doctus

Da omnis logicus est thiriceus
ri Sed aliquis homo est logicus
i ergo aliquis homo est thiriceus

Resta ultima

QVÆSTIO 3tia et ultima.
De Materia Sylogistica

Tam Superius in nr̃is Sylogismum ratione materiæ divisi in Analiticum Topicum et Sophisticum. Demonstrativus seu analiticus generat scientiam. Topicus opinionem. Sophisticus errorem. de singulis agetur seorsim modo.

ARTICULUS IMUS
De Sylogismo Demonstrativo.

Aristoteles duas tradidit definitiones demonstrationes: unam Physicam et aliam Metaphysicam. Metaphysica definitio dicit Sylogismus faciens scire. hanc tenet D. in 1ª hab. 1. Sylogismus est genus, alia particularis et una differentia ipsius ab opinione et errore. Definitio physica demonstrationis sic se habet Sylogismus constans præmissis veris, certis, nris immediatis, principibus nec ipsis et causis conclusionis. dicit Sylogismus constare præmissis veris ut distinguat a Sylogismo Sophistico. Cujus saltim una præmissa debet esse falsa. dicit constare certis ut distinguat a Sylogismo Topico. Cujus præmissæ sunt probabiles, et incertæ. dicit constare nris quia præmissæ demonstrativæ non supponunt aliquas præmissas, quia aliter non essent præmissæ sed illarum conclusiones. dicit immediatis quia intellectus assentit præmissis propter se, et conclusionis propter præmissas. dicunt esse priores quia conclusionem præcedunt inferendo v. cognoscendo. dicunt notiores quia propter præmissas nescimus conclusiones, iam præmissæ sunt magis notæ. nota hoc axioma propter quod unum quodq tale et illud magis. dicunt causas conclusionis, quia ad illam concurrunt saltim excitative, et intellectus noster assentitur conclusioni propter præmissas. ubi nota quod illa particula Propter significat præsentiam temporis. Ly vero Causa conclusionis significat causalitatem præsentem causalitatis.

Demonstratio alia est apparens et alia apparens. Demonstratio apparens est illa quæ probat effectum per causam. Causam hic dicimus non solum physicam sed

Media

sphæra

Sed in metaphysicam. quales est radix attributorum et proprietatem ꝙ Sol est Caa diej Sed nunc Sol lucet ergo dies est. Demonstratio a posteriori est illa qua probat Caam perfectam ꝙ omne currens habet vitam Sed pluvia currit ergo habet vitam.

Dividit 2do Demonstratio in demonstrationem Quia et propter quid. demonstratio Quia est: qua probatur effectus probat remota effe. demonstratio vero propter quid assignat Caam et rationem propter quam res est. quod tunc fit, quando medium est Caa physica talis talis rei. Quare omnis demonstratio propter quid est a priori, quia semper tradit rationem seu Caam propter quam res ita se habet.

Infero 1mo omnem demonstrationem a posteriori effe demonstrationem quia. nam cum solum procedat ab effectu vel signo ut art. non designat Caam, seu propter quid. Conclusionis

Infero 2do non omnem demonstrationem quia effe aposteriori, nam demonstratio quod est per caam remotam Conclusionis, aut per Caam convertibilem. ut cum nix. bile probatur per flebile. Sunt demonstrationes quia et tamen Sunt a priori. alia de demonstratione in megalogica videbunt.

ARTICULUS 2dus.

De Syllogismo Topico seu Probabili.

Syllogismus Topicus. seu Dialecticus alio nomine vocatus est: qui ratione finis sic definitur Syllogismus generans opinionem, ratione autem materiæ sic: Est argumentatio constans ex probabilibus et probabiliter Conclusionem probabilem inferens. Propositio autem probabilis dicuntur illa, quæ plures homines insignes vel saltim aliquem celebrem tibus C ut Plato D. Thomam vel paucorum tutorum habent. quare veritas propositionum ex rebus ipsis ortum habet. probabilitas vero ex hominum authoritate. Sed

Notatamen Syllogismum vocari probabilem ratione materiæ non vero ratione formæ, nam forma Syllogistica eandem habet efficaciam in materia probabili ac in materia certa.

Nota solo non sequitur de ratione propositionis probabilis quod si vera non sequitur accidit duas propositiones contradictorias esse simul probabiles, et tamen non possunt esse simul verae. hinc dixit Aristoteles quod esse falsa sunt probabilibus veris. pro complemento huius modi probationum eundum est ad locos Dialecticos.

De Locis Dialecticis.

Locus Dialecticus definitur argumenti sedes est enim quasi quaedam domicilium. unde manent et residunt medii ad probabiliter arguendum. Dividit locus Dialecticus a Boetio in maximam et differentiam maximae. maxima est propositio universalis colligata, cui innituntur multae propositiones probabiles particulares. differentia maximae est per quam una maxima distinguitur ab alia vel cui convenit definitio convenit definitum. et cui convenit differentia convenit genus. differunt ista tamen inter se quia maxima desumitur a loco definitionis sed a loco generis. loca ergo ad definitionem et genera sunt differentiae per quas illae maximae differunt inter se.

Locus maximae dividitur in internum et externum. locus internus est ille qui est intrinsecus rei. externus est qui omnino extra rem est conducit tamen ad illius cognitionem. medius est qui partim attingit substantiam rei, et partim extra illam. Singula breviter percurremus.

De Locis Internis.

Locus internus alter est a substantia et alter a conmetantibus substantiam. Locus a substantia est quando sumitur argumentum ab his quae sunt de essentia rei. locus a conmetantibus substantiam est: quando sumitur argumentum ab his quae sequuntur rei.

Locus a substantia alter est a definitione. et est habitudo definitionis ad definitum. Continet hic locus quatuor maximas. 1ma quidquid praedicatur de definitione praedicatur de definito. 2da maxima Cui convenit definitio, convenit definitum

3tia aqua cum removet definitio removet definitu
4ta Cui non convenit definitio non convenit definitum.
Locus a descriptione est habitudo descriptionis
ad descriptum. Tandem locus a nominis
Interpretatione est locus a definitione utergen
Sinus Similiter y maximes. Sicut locus a definitu
Locus a coniugatis tantibus substantiam est 3 gla
nus a toto 2dus a Causa 3tius ab usu Rationis
mi nempe a toto est adhuc 2 gla nus a toto
universali. quod est habitudo generis ad speciei ad
inferiora. habet aliomata Quidquid removet a
toto universali removet aqua libet Particulari
v quidquid Convenit universali Convenit et Par
ticulari. 2dus a toto integrali est habitu
do totius integralis ad suas partes integrantes.
aliomata habet Posito toto integrali ponuntur ipsi
partes. Ratione 2di loci a coniugatis
tantibus substantiam. nempe a causa quod est ha
bitudo ad effectum. et e contra Sciendum est Causa
effe quadruplicem una est materialis circa hanc adargu
menta affirmativa inferunt maxima hac. posita causa mate
rialis ponitur effectus. ad argumenta autem negati
va inferunt maxima hac ablata causa materiali tollitur
ejus effectus. 2da est causa formalis. eadem habet aliomata ma
teria 3 sunt nomine malis inferunt malis. 4ta est causa efficiens
y stat sic ing respectu status. habet maximam hanc quando
causa efficiens bona est, ejus effectus est bonus, Quando autem
mala est effectus ejus est malus. 4ta causa est finalis ut ag
gratitudo est causa finalis virtutis. habet aliomata hac Quando
finis est bonus et ea quae sunt propter talem finem
sunt bona. et aliud quando finis est malus et ea
quae sunt propter talem finem sunt mala
3tius locus a coniugatis tantibus substantiam
est usus. Sicut usus Scrd est Scindere, usus audi
ardere. habet aliomata Cujus usus bonus est
et ipsum quod est bonum. et 2dum. Cujus
usus malus est et ipsum quod Malum
est.

Locus ab Adjuncto

De Locis Externis. gnus.

Locus extrinsecus est ille qui est omnino extra rem, Conducit tamen ad illius Cognitionem. Locus ergo extrinsecus seu extrinseca dicitur est ab oppositis Eadus a Comparatis Stius a Conjugatis. ejus ejus ejus per eadem 5tus ab authoritate. Unus locus ab oppositis qui est habitudo unius oppositi ad aliud. et est 5 tuplex oppositio enim sunt quinq. Relata, Contraria, Privativa, Contradictoria et Disparata. Relata enim habent hanc madimam: Posito vel ablato unum relato ponit vel auferetur alterum. Contraria habent madimam Posito uno contrario inducto, alterum ab eodem removet. Privativa hoc habent Privativa nunquam sunt eidem Convenire. valeat: Oppositio privative opposita privative Convenient. Eandem Contradictoria hoc habent Impossibile est idem simul esse et non esse. Eadus locus est a Conjugatis. dicunt autem Conjugata illa quae sub eodem jugo seu genere sunt Sola terminatione diversa. Talia sunt abstracta, Concreta et adverbia ab eadem forma derivata. ut Sapientia, Sapiens, Sapienter. Locus a Conjugatis est habitudo unius ad alterum. ut ug justitia est bona ergo justum est bonum. madima quae est haec. Quod unum Conjugatorum inest inest et alteri.

Stius locus est a Comparatis. Comparationis autem sunt 5 Species. a Simili a dissimili a majori a minori et a pari. Locus a simili est habitudo unius simulis ad alterum. a simultudine autem desumit, illa argumentationis Species quae dicit exemplum utrumque est diligenda ergo et haec. madimam habet: Quod uni simili Convenit vel Convenire et alteri. Locus a dissimili est habitudo unius dissimilis ad aliud. Locus a majori est habitudo majoris ad minus. ab hoc loco fit argumentum positive ut Pdnus potest pertare pondus ergo potest et 3ia. et aliquando fit negative ut Senior non potest hoc facere ergo neq; sub minor. madimam habet: Illud quod magis videtur inesse non inest, neq; id quod minus. Locus a minori est habitudo minoris ad majus. aque fit ex argumentum affirmative et negative madimam habet

Si id quod rainus videt ineſſe inest, et id quod magis.
Tandem locus abari valet ad argumentum affirmative et negative.
4tus locus est a proportione. col 9 habitudo unius proportionabilium ad alterum. Vg Si ad 6 habet numerus binarius ad 9 ternarium, ita habet Ternarius ad Senarium. maximam habet: Proportionabilium est eadem ratio
5tus et ultimus locus est ab Authoritate. Et est duplex ab Authoritate Divina alter ab humana. Argumentum ab Authoritate Divina est infallibile. ab Authoritate vero humana est tantum probabile. Aliquando tamen etiam fides humana qualiscumque hominum testimonio pertingit ad quandam evidentiam et certitudinem moralem
Infine observa Predicta axiomata ut plurimum esse pro positiones certas et ad argumentandum necessarias. Loca tamen et argumenta ab illis desumpta sunt tantum probabilia, quia applicantur rebus modo probabili

De Arte Inveniendi Medium

Pluribus omnibus, quæ Dialectici tantum ingenio positus ob scrutabantur quam illustrarunt. duas tantum regulas ad inventionem medij propono.
Una Regula ad probandam quamcunq propositionem affirmativam, quærenda est causa et ratio quare predicatum Conveniat Subto, quæ inventa eadem medium repertum est. unde ratio erit medium ad probandum hominem esse risibilem, quia est ratio propter quam homini Convenit risibilitas.
Alia Regula ad probandam quamcunq propositionem negativam quærenda est ratio propter quam predicatum non Conveniat Subto, et talis ratio erit medium. Unde anima erit medium ad probandam hanc propositionem Lapis non est homo, quia est ratio propter quam homini repugnat esse Lapidem ita sit

ARTICULUS 9tus et ultimus

De Syllogismo Sophistico.

Quemadmodum Philosophia moralis non solum ait de virtutibus, quibus voluntas bene afficitur, sed m de vitijs quibus inficitur ut discamus ea fugere vere. Ita Philosophia ratlis non solum ait de Sylogismo Analitico et Topico quibus veritatem consequimur, sed m de Sophistica, qua falsitatem et errorem producamus; quare tractatus hic per se est purgativus ab errore, licet per accidens illa adiutantur Sophysta ad decipiendum. Pro Intelligentia.

Nota ma Sylogismus Sophisticus ratione finis est Sylogismus generans errorem. ratione modi est argumentatio constans propositionibus in re falsis sed apparenter veris. non tamen requiritur omnes propositiones falsas sed sufficit ipsi aliquam habere falsam.

Nota 2da Fallaciam in Sylogismo ex duplici capite posse contingere una ratione modi 2da ratione formæ. Fallacia ratione formæ contingit quando argumentum non est in aliqua modorum figurarum sed in alio modo inutili. Fallacia ratione modi oritur adiversa ejusdem rei acceptione. in Sylogismo. Termini enim debent esse idem omnino in omnibus propositionibus. unde quoties cum contingit in ipsis aliqua mutatio, erit fallacia in Sylogismo.

Plures autem Fallacias recensit Aristoteles. ex quibus alia pertinent ad voces significantes. et dicuntur Fallacia in dictione. alia spectant adres significatas. et vocantur Fallacia extra dictionem. modo

De Fallacijs in Dictione

Fallacia in dictione sunt tres 1ma Æquivocationis. 2da Amphibologiæ 3tia accentus 4ta Compositionis 5ta Divisionis 6ta figuræ dictionis

1ma Fallacia Æquivocationis contingit quando una Sylogismo ponitur unus Æquivocus vel analogus in una propositione sumitur pro una significato, et in alia pro alio et fit Paralogismus talis. Taurus habet Cornua Sed quidam mons

est Taurus ergo quidam mons habet Cornua.
Adverte Si dequivocatio Contingat in medio vel
fallacia dicitur a dicto simpliciter. Si in majori secun-
tate dicitur a casu. Si in minori dicit, a dicto
tione
2da Fallacia Amphibologiae Contingit tunc quan-
do una oratio habens multas significationes,
in una significatione pendet in majori et in
alia in minori. et hae fit fitio 3 pliciter una
quando eadem oratio habet diversam significa-
tionem propt diversam rerum habitudinem
v positionem ut si dicas quidquid est ante tale
profidet ab aristotele sed hic Jo piconum est
aristotelis ergo profidet ab aristotele. non sic
quia quia ly aristotelis in majori significat hic
habitudinem profidentis, et in minori habitudinem
Cabi addictum. 2do hae fallacia fit propt qu
do variant Casus nominis in oratione positi hu
si dicas Quicung Sunt equi qui sunt homines
sed hi equi sunt equi ergo hi equi sunt
homines. 3tio Quando verus Indo Suppo
nitur in majori in propria significatione, in mi
nori vero in metaphorica et e contra. ut si dicas
qui cung ridet habet os sed frater ridenti ergo fra
ter habet os
3tia Fallacia Accentus provenit autem ex eo
quod aliqua dictio diversimode scripta v pro
nunciata mutat significationem ut si quis
diceret Tues qui es sed quis est privatio mo
tus ergo tues privatio motus v et aliter Quid
quid Deus facit invitè invitus facit invitus sed
Deus facit racenos inspite ergo facit invitus
non valet Quia ly invitè sumitur in una affir
mative in majori, et in alia in minori.
4ta Fallacia Compositionis tunc Contingit
quando arguit ab non diviso vero, ad sensum
Compositum falsum vel quando accipiuntur
Conjunctim qui erant divisim accipiendo
ly iste canis est fictius atqui iste canis est tuus

ergo iste Canis est filius tuus. non valet nam in pma ma fio filius et tuus diuisim accipiebant in conclusione vero copulatim.

5ta est Diuisionis Contingit autem quando accipiunt ut diuisa ea quę erant accipienda ut copulata. et tunc argumentor a sensu Composito vero adhuc unum diuisum falsum ut si quis interroget an duo et tria faciant 5 et accepta tres personę affirmative inferat ergo duo sunt 5.

6ta figurę dictionis Contingit autem tunc quando propter similitudinem unius vocis cum alia videntur idem significare ambę voces. cum tamen diuersa significent. sic albedo et album confundunt in sequenti argumento sg id quod vides est albedo sed vides panem album ergo panis albus est albedo. et potest sub inferre sed albedo est accidens ergo et panis est accidens.

De Fallacijs Extra Dictionem.

Fallacia est ratio nem seu pertinentes ad rem signi ficatas sunt septem

1ma dicit Fallacia accidentis 2da Consequentis 3tia an tecedentis 4ta a Dicto secundum quid ad dictum simpliciter 5ta Ignorantia Elenchi 6ta petitionis principij 7ma pluriu interrogationum.

1ma Fallacia quid dicitur accidentis Contingit tunc quando tribuitur accidenti id quod proprium est substantię ut sg homo est animal sed animal est genus ergo homo est genus. non sequitur: quia quę genus est accidens quoddam intendio nale ut res pecu animales.

2da Consequentis Contingit tunc quando aliquid in argumento ponitur tanquam effectus aut Conse quens alterius. cum tamen in re ita non sit ut sg si ignis est Calor est ergo si ignis non est Calor non est. non valet nam ut dant Calor ab sg igne

3tia antecedentis quę sic dicit, non Casa pro Casa est: quando aliquid pro Casa supponitur antecedenti alicuius rei ponitur in argumento. Cum tamen Cacillius non sit ut sg Paupers aliquando fiunt ditior ergo pauperias est mala et sic pendeo digna tur ergo pauperias est mala et sic pendeo digna

ysta fallacia a dicto secundum quid ad dictum simpliciter
Contingit autem duobus modis uno quando id quod
inest parti tribuit toto ut si dicas Ethiops est albus
secundum dentes ergo Ethiops est albus Alio quando id
quod convenit alicui in propria etiam adiecto tribuit
fine illo ut si dicas Cadaver est hoc mortuus ergo
Cadaver est hoc.

Sexta Ignorantia Elenchi seu redargutionis Contingit
autem tenere quando sophista infert pro contradic-
tionis, quod inter contradictoria non sunt utrumque hoc
ut aut non est deus currens ut rationalis ut deus cur-
rens ergo hoc est deus currens et non est deus currens
Octava Petitionis principij et fit quando id quod restat
probandum assumit a sophista ut concessum, cum
tamen concessum non sit ut si quis negaret Ves-
tem esse substantiam et si arguente redarguere
ret si Indumentum est substantia ergo vestis et
substantia. Committeret petitio principij quia
vestis et indumentum sunt omnino idem.

Nona Plurium interrogationem per modum unius. Contingit autem quando sophista pro ponit
plures interrogationes tanquam unam, ut si dicat
quis respondentem non potentem satisfacere unde
ros positione omnibus ut si quis inquirat an vir
tus et peccatum sunt bona. Si respondeas affir
mative infert sophista ergo peccatum est bonum
si vero respondeas negative iam infert ergo virtus
non est bona. Huic fallacie consonat etiam sexta
fallacia in dictione, ideo ejus exemplum potest
etiam isti commode applicari.

Hic poterit etiam circa bonam consequentiam
advertere non nulla observanda.

Imo ab affirmatione potentie non valet si ab affir
mationem actus ut si potest currere ergo currit
valet tñ negative a negatione potentie ad negatio
nem actus si non potest currere ergo non currit.
2do ab affirmatione actus valet ad affirmationem
potentie si currit ergo potest currere sed a negatione

actus ad negationem potentiæ non valet ꝙ non
currit ergo non pt̃ currere.
2do a negatione Cath. universali nec etiam ad negatio
nem ejusdem effectus valet ꝙ Sol non est in nostro
Hemisphæro ergo non est dies. et e contra.
4to a negatione omnis Cath valet ad negationem
effectus det̃minati ꝙ in hieme nullus est Catalogus
ergo non est Calor. et e Otra ab affirmatione effectus
valet ad affirmationem Cath. indet̃minatæ ꝙ in logica
est lux ergo in illa est aliqua lux.
5to a negatione Superioris valet illatio ad negationem infe
rioris. ꝙ non est homo ergo non est homo. non tamen extra.
6to ab affirmatione inferioris valet illatio ad affirmationem
Superioris ꝙ est homo ergo est animal. non extra.
7mo a termino indet̃minato ad det̃minatum nec affir
matio valet nec negatio ꝙ aliquis homo legit ergo Petrus
legit ∴ aliquis homo non legit ergo petrus non legit. valet
tamen ad det̃minato ad Indet̃minatum ꝙ Petrus legit ergo
aliquis homo legit.
8vo ab affirmatione unius Thi repugnantis valet ad
negationem alterius ꝙ est homo ergo non est lapis. non
tamen extra. nisi sint repugnantes Thi Contradictorij
tunc enim utrumq; valet ꝙ est equus ergo non est
videns. et extra.
9na a dicto distributivo mixto divisivo non valet Thi
ad dictum Copulativum. Cth de iam sufficiant
pro Micrologica Cadant̃ omnia.

Ad M. D. Gloriam.

Et Gloriosissimæ Virginis nostrorum Thu
dinum Singularissimæ Protectricis
Honorem.

Nec non ad Cultum Divinissimi Joseph
Omnium SS. ordinis Nostri. et præcipue
Seraphicæ Virginis Magdalenæ
de Pazzis Obsequium ac totius
Orbis Cinda adperpetuam
Venerationem
J. J. J.

Finita 22 Februarij

MEGALOGICA seu
Magna LOGICA

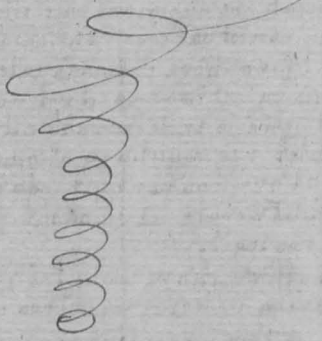

Imp 25 Febr

J.

IN NOMINE DOMINI NOSTRI. Amen.

Introductio ad Megalogicam.

Summularum Curricalo Dei gratia confecto ad Megalogicam accedimus, Micrologicas instituentes quas Compendiose premisimus Tyrius Calamo 2do resumentes. et Quod attinet ad Rhetalogiam nostris megalogicis Superuacaneum arbitror hic repetendum esse, quod sufficienter declaravimus Sub numero Micrologicis: qua propter ne hic oneremus otiosis inmine ultra progredimur duetrice manutenentia Dei, Diverumq Tutelarium Confisi Patrocinio.

PARS ima PRIMA LIBRUM

De natura et Proprietatibus Logicæ

Ca Anst 2do Posteriorum Capmo Constat: Arca quam libet rem 4 posse esse quesita, ut innuimus supra: nimirum an sit. quid et qualis sit: et propter quid sit. ut igitur ea ordinate persoluamus que ad Logicalem pertinent instituerorum, addingula descendimus. et quidem ema.

ARTICULUS Imus

An Sit Logica in rerum Natura?

Non defuerunt Philosophi Dialecticam negantes teste Tullio. et Forte nec modo deerunt, qui contraverte ndi gratia negabunt illam esse ppugnabunt. Sed nostrum est propugnare ut hanc veritatem quam authoritas Philosophorum ac etiam ipsa comprobat experientia. et certe quomodo enim res definiret aliqua et crederet tali definitioni nisi logica infallibilia traderet precepta. Quomodo divideret unum in plura, nisi hec magistra confideranti ostenderet illud unum Sub diversis rationibus Considerabile. Quomodo scirez inferri bona Consequentia, nisi hec demonstraret identitatem extremorum inter se et cum medio verbo. Sate tergo hanc dari, et talem

Astamus Logicam esse duplicem: aliq quippe extra hanc

Naturalis et Alia Artificialis. Naturalis est ut indita ânaa (seu est ipsa potentia intellectiva) priusquam lumine naali possumus definire, dividere et argumentari. et hæc Logica est innata ânaa cuilibet homini quantumvis in ultimo habitu et plebeio, nam quilibet viso fumo statim potest inferre ergo ibi est ignis. Unde Philosophus imo Rhetor eorum ait: Dialectica quodammodo omnes participant quia omnes conantur tum querere, tum rationem reddere. ita am autem

Artificialis est Facultas studio et labore acquisita dis ponens intellectum ad bene artificiose et sine errore definiendum dividendum et argumentandum per hæc autem differt a naturali, quod cum illa aliquis definiendo &c nequeat esse certus de bonitate talis definitionis &c. at cum artificiali certus est.

Notamus 1m dari præterea naturaliter acquisitam quam habuerunt omnes Logicæ Inventores, qui ipsam propria marte et labore comparaverunt, independenter a magistro aliena, et 2dam quia supponimus de naali Logica nullum remanere dubitationis locum. restat ergo concludendum de Artificiali et sic

Resolutio Datur in rerum naa Logica artificialis. est certissima. et constat ex tuto tabe tot Præstantissimorum virorum, qui de logica scripserunt

Probatur breviter ratione Intellectus humanus experientia teste in conficiendis definitionibus divisionibus potest errare ergo indiget aliquo habitu regulante et dirigente sed talis habitus est logica artificialis ergo datur in rerum naa.

Confirmatur eadem ratio natura non deficit in necessariis sed ad recte definiendum, dividendum et argumentandum artificiose est necessaria Logica ergo datur in rerum naa.

Dices sufficere Logicam naturalem ad actus prædictos recte et sine errore eliciendos ideoque necessariam Logicam artificialem. Licet enim naa in necessariis non deficiat ab hoc tamen superfluo. Sed

Contra Licet intellectus sua lumine naturali

posit. aliquas definitiones Divisiones et argumentationes conficere, nontamen pt hos actus recte elicere absq magno labore et difficultate. utpote experientia constat ergo ad superandam talem difficultatem necessarius est habitus logicae artificialis ab intellectu distinctus. patet Tria nam ratio habendi habitum est difficultas quam patiter potentia in suis operationibus. Sed ultra adhuc obici potest et emo Arist 6to Topicor Cap 4 docet nonesse artem earum quae sunt ad hoc naam sed aut us definitionis Divisionis &c sunt ad hoc naam ergo ad illos regulandos non est necessaria ars logica ab intellectu distincta

Rdet Aristotelem locutum fuisse de his actibus naturalibus quibus non pt error contingere, ut sunt actus videndi audiendi, ambulandi &c non vero de iis quibus pt error adesse, quales sunt actus intellectus; ideo pro eorum directione sunt necessarii habitus. Sed

Instabis Actibus intellectus nequit error contingere ergo nulla solutio. ans pt intellectus nequit in suis operationibus deficere ergo &c pt ans authoritate Aristotelis 3tio de anima dicentis omnem intellectum de se esse verum et rectum ergo non pt deficere in suis operationibus

Rdet Intellectum quidem de se et de se esse verum et rectum per accidens tamen posse in suis actibus a rectitudine veritatis deficere. Sicut medicina semper de se et ase intendit sanitatem, aliquando tamen ex medicamentorum Applicatione per accidens sequitur morbus aut mors. vel dic aliter: intellectum esse rectum in se ipso, quatenus est quidam potentia Creata a deo, at vero in suis actibus esse defectibilem. Sicut humana voluntas in se bona est, in suis tamen operationibus deficere potest Sed iterum

Replicabis Intellectus adhuc per accidens non pt deficere averitate in suis actibus ergo nulla solutio pt ans omnis actus intellectus debet ordinari ad verum ergo &c pt ans verum est obtum ad quatenus intellectus ergo omnis actus intellectus debet ordinari ad verum

Rdet nodo tenum ans. ad probationem ejus dem dico Illumans omnis actus intellectus debet ordinari ad verum vrate v apparens Concedo

ad verum reale tantum ngo am et Iam. ac deo obtum adequatum intellectus cfe quidem verum sed prout prescindit a vero reali et apparenti.

Obicies ultimo Sensus non indigent habere distincto ad perfecte sentiendum ergo neq intellectus indigebit distincto ad perfecte intelligendum

Rdf ngdo Iam et paritatem ratio dispanitatis est: quia modus sentiendi est finitus, eo quod sensus in certa regularia versatur, universalia vero ad cognoscendum difficilia, quia sunt a sensibus remota. ut sentit Philosophus in Proemio metaphisicæ.

ARTICULUS 2dus.

Quid sit Logica.

Quid sit Logica naalis iam tractavimus nota tamen modo quæritur de Logica artificiali, quæ est habitus distinctus ap tentia intellectiva: et quoniam omnis rei scientia per definitionem innotescere debet quæ explicat genus proximum et differentiam ultimam; ideo ad hoc ut Logicæ essentiam non aliunde nisi ad definitione investigare debemus quare in hac articulo immediate ad hanc satisfacientes quæsito. in sequentibus autem genus Logicæ et differentiam, bonitatem definitionis hujus per extensum explicabimus, pro quo Sequuntur

Notabilia ad Definitionem Logicæ Artificialis

Pro intelligentia hui dicendorum hæc suppponunt scienda sunt. Quod intentio seu notio nil aliud est quam quidditatum existens in aliquare, per quod nosci ipsa res. Unde sunt ratio dicunt intentiones seu notiones hominis, nec hoc per aut ratio. nosci distincte a brute. et Patres inde in dicunt hæc Patris quia per illam nosci persona Patris distincte ab aliis.

2do hæc intentio seu nosci dividit in amans et 2dam. Prima intentio dicit primarius conceptus rei cujus alijs fundant. unde essentia rei est prima intentio ipsius, quia est conceptus primarius rei. 2da intentio dicit, quæ habet alius conceptus pro tendit primario, et in ipso finitur

unde pro prietatis rei. Conceptus 2dani etgnesoliter omnia accidentia dicunt 2dā intentionis eiusdem sic RD in 3ti dist 33 qe aa.

3tio 2da Intentio sub dividitur in realem et rationis 2da intentio realis est: quae convenit rebus prout sunt extra apparte rei et absq ulla fictione intellectus in Calor res pucheignis. 2da intentio rationis est: quae convenit rebus dependenter ab operatione actuali intellectus sic cum conceptimus angelum ut corporeum, cum corpus non sit ita RD in eodem dist 8 q

4to 2da intentio realis (notandum hoc bene) sub dividit in physicam et intentionalem seu intelligibilem 2da intentio realis physica est: quae convenit rebus non prout sunt sub ordine ad intellectum. sic habet Calor res pucheignis, et insubtilitas rosa pucheminis. Ide 2da intentio non pertinet ad logicam sed ad alias scientias realles ut probat RD. Quodlibeto 2do q 8. 2da intentio realis intentionalis est: quae convenit rebus sic ordinem ad intellectum, quae bonus res extra causa sunt eam ad intellectum, quae bonus res extra causa sunt conceptibiles mediante speciebus divisione dicit.

Explicat hoc totum in hac voce ens nam quatenus significat virtutem ad sentiendum hanc primi convenientem absolute et sine ordine ad intellectum, est ens intentio hominis seu praedicatum 2dae intentionis, qua tenus vero significat naam generica multis communem et praedicabilem de suis speciebus dicitur 2da intentio realis intentionalis, etenim licet animal absq ulla fictione intellectus et extra rei conveniunt formae ibi rationes universales praedicabilis, definibilis divisibilis et argumentabilis, ista tamen non conveniunt absolute sed in ordine ad intellectum, quia solus intellectus definire dividere et argumentare pt, sicut Calori convenit formaliter esse visibilem in ordine ad potentiam visivam qua sola videre pt.

Rursus 2da intentio realis intentionalis sub dividit in formalem et objectivam. Objectiva est ipsa definibilitas divisibilitas rei 2dā seu est ipsa res prout definibilis divisibilis 2dā. Formales vero sunt ipsemet conceptus nostri intellectus, nempe definitio divisio

itaq; ipsa animalis nata ut res sit nata multis communi
est 2da intentio obtiva. Conceptus vero reprdicentand
talem multiplicitatem hujus nedi est 2da intentio fo

2da intentio obtiva est multiplex: etenim quia
rebus Convenit prout sunt nata dari sunt Conceptibiles
ab intellectu. Igitur in tota varias nostri intellu
Conceptiones et operationes, varia etiam assignanq
Species 2dd intentionis obtivæ. Itaq ad unam o
rationem intellectus pertinent 2dæ intentiones
generis, differentiæ, definibilis, definiti et definitio
nis. divisibilis, divisi et divisionis. ad 2dam in
tellectus operationem spectant intentiones subici
bilis subti, prædicabilis prædicati et propositio
ad 3tiam intellectus operationem pertinent 2dæ
intentiones antecedentis Consequentis, 3tiæ, ma
joris minoris, medij verbi extremorum 2dæ Log
omnia sunt 2dæ intentiones Logicales

Adverte tamen quod ista omnia licet dicant 2dæ
intentiones rationis non tamen ita dependent
ab intellectu quod sint facta aut facta ab illo
sed solum tales nominant quia dicunt ordinem
essentialem ad ipsum. Sicut in Divinis ama
Persone SSæ Trinitatis dicit Pater non quia dep
det a filio sed quia ad ipsum essentialiter ordinat

Adverte 2do magnum versari discrimen inter
nociones prædicabilis et prædicati, intentio e
prædicabilis quæ est forma Constitutiva universalis
est formalitas Congenita Cum obto extra, ita ut
non dependeat ab actuali Cognitione quamvis ad
illam essentialiter ordinet. at vero 2da intentio pr
dicati est denominatio extrinseca rei quæ obti
extra ab actuali Cognitione prædicante. Sic ens
Cognoscibile est facies intrinseca entis, at vero
esse Cognitum est denominatio extrinseca ab actu
ali Cognitione.

Adverte tamen quod
hanc quoq; notionem Prædicati Subti, definiti Di
visi dicimus esse 2dam intentionem obtivam
ideo quia non est nuda denominatio Cognitionis
sed est ea necessaria quædam intentionalis ex Cognito
et obto. his necessario præponitis admittenq; Patronq
resolutene.

Dicimus Logica Artificialis sic legitime definitur Scientia speculativa agens de rebus pro ut subsunt 2dis intencionibus rationis. Declarat, hec definitio adD in anno d.a.g. g.r.a.y. et in alio ejusdem loco subjicit quodlibetto 2do q.8 a.2 g.r. ubi hec habentur Est enim (inquit) Logica de 2dis intencionibus ad ymaginis omnis nuncupata

Pz bonitas definitionis predicte hec definitio explicat essentiam definiti ergo est bona ans pz. Ordo Scientie ad obtum formale est de essentia Scientie Sed predicta definitio explicat ordinem definiti ad obtum formale ergo explicat essentiam definiti Sit Suppone Certa, quia Scientia specificat ab obto formali non vero pz. obtum formale Logice est 2da intencio rationis scilicet intelligibilitas ut in 2da suo loco dicemus. atqui predicta definitio explicat ordinem Logice ad 2dam intencionem rationis ergo hec definitio explicat essentiam Logice per ordinem adequatum obtum formale.

Pz 2do Hec definitio Constat genere et differentia ergo est legitima Pz ans explicando singulas per ticulas definitionis. Illa particula Scientia est genus per quam convenit logica cum aliis Scientiis. Ly vero speculativa est differentia subalterna, per quam differt genere Logica a Scientiis practicis, alia particula Sunt ultima differentia constitutiva Logice per quam differt ab aliis Scientiis speculativis. alia enim Scientie considerant emanationes 2das intenciones reales realitate phisica, Logica autem est de 2dis intencionibus rationis. Sed Dta Declarationem.

Obicies 1mo Logica nequit specificari a re in tencione rationis ergo predicta definitio non subsistit Dta est evidens ans pz Scientia realis nequit specificari ab obto ficto et rationis Sed logica est Scientia realis et 2da intencio est ens rationis fictum ab intellectu ergo nequit specificari a re in tencione rationis.

2dit ngdo ans cui cujus probationem Concedo jam et concedo ma parte minoris nego minorem cujus declaratio pertinet ad 2dam partem. Quod 2da intencio sit ens rationis fictum ab intellectu. nam ens argumentum loquitur

de 2da intencione formali q de obtiua, Si deformali
hac non est ficta sed facta ab intellectu ut supra
Si de obtiua hac in sententia RD est formalitas q
dam predicatens a parte rei in obto extrinseco ut est
cognoscibile ab intellectu. aut enim RD Quodlb 2
q 8 a 2 & 3 est Logica de 2dis intencionibus ad
iunctis istis et itaest de rebus, ne sint ficta sed sub
esse intelligibili Ita q nostra 2da intentio obtu
dicat ens rationis, non quod sit ficta, aut facta ab in
tellectu, prdvenit enim omnem actum intellectq
ut decet exprdse RD, sed quia ordinatur esse
tialiter ad rationem, hoc est ad intellectum, Sicut
in Diuinis una persona dicit Pater filij, non
quod dependeat a filio, sed quod ad illum esse
tialiter ordinet.

Obicies 2do Ly Scientia non est genus Logicd
cum Logica non sit rigorosa et simpliciter scientia
ergo ruit definitio ptz ans, Scientia est habitus cer
tus et evidens ergo debet agere de obto certo et evi
denter vero sed Logica in parte Topica et Sophis
tica aut de obto incerto et erroneo ergo logica
in parte Topica et Sophistica non est Scientia

Ddt Decedendo ans et nego 1tiam nam ex eo quod
Scientia sit Cognitio certa et evidens non infert
quod debeat agere de obto certo et evidenter vero
potest enim Cognitio certissima attingere obtum
falsum ut ptt in Cognitione quâ Deus Cognoscit
mendacium. Unde dqvo non Logica in parte
Topica et Sophistica aut de obto incerto et erroneo
modo 1m certo et erroneo ngo modo certo et evi
denti 2do non et nego 1tiam sed ultra

Ut pateat Logica attingit obtum incertum
et erroneum modo incerto et erroneo ergo nullatenus
subtio ptz ans Logica attingit obtum erroneum modo
quo est inse sed ita procedit sed tale obtum est in
se erroneum ergo logica attingit ipsum modo erro
neo. 2da nam si Logica attingeret obtum mo
do certo et evidenti, attingeret illud aliter ac inse
est atqui eo ipso attingeret obtum modo erroneo ergo &c

Addita Amen

Ad 4m. dicendum quod dari evidens retorsio in cognitione Dei nostra
qua Deus certissime et evidentissime cognoscat mendacium. Ad 2do ex eo quod Logica debet attingere obtum sicut certum se sub rum inferri debere obtum erroneum attingere ut erroneum, hoc est attingere tale ut erroneum sicut obtum sicut certum se non vero attingere modo erroneo. ad 3m dico Logicam attingere obtum erroneum modo quo est in se, quia attingit ipsum ut erroneum, licet attingat modo certo et evidenti.

Adhuc ad 2dam obiectionem 3tio pt respondeo aliter scilicet Logicam perficere agere de Logico modo certo et evidenti, et 2dario de Topico et Sophistico non ut ipso utamur sed ut eius cavillas possimus cavere discamus. Sicut medicina agens perficere de sanitate art. 2dario de morbis et venenis

Obicio 3tio Scientia debet agere de obtone certo ergo Scd Logica non habet tale obtum ergo male definitur per hoc Scientia jam declaratur sic: nam Scientia est cognitio essentialiter et indefectibiliter vera ergo eius obtum debet esse essentialiter et indefectibiliter, nam si deficere posset Scientia non esset indefectibiliter vera sed contingenter. nec autem pt. Quia obtum Logicae est 2da intentionis Scd hoc est contingenter cum re defectibili ergo est defectibilis.

Ad hoc obtio vult tollere omnes Scientias de mundo habentes pro obto Creaturas, quia omnes iste sunt contingentes et defectibiles. Deinde probat non posse dari cognitionem veram de obto creato quod tenet, quia est essentialiter defectibile. Igit pro omnibus Respondeo sic. obtum Scientiae debet esse ita indefectibile quo ad essentiam ponendo ad eam tendam. vel aliter: in esse veri, non in esse rei. 2da autem intentio Logicalis cum sit conjunta cum ipsis rebus quo ad essentiam est indefectibilis. quemadmodum et ipsa res, licet quo ad essentiam defecere possit.

Obicies ergo et potentiae adidem quod supra diximus Logica debet definiri per hoc medium Scientiae ergo male definitur per hoc Scientiam. Omnes videmus quod certum cum Logica retorsio ignoti

manifestativa. Ita pt. Modus Sciendi non est Scientia sicut modus ambulandi non est ambulatio, modus saltandi non est saltatio ergo male definitur Logica pro scha Scientiam. Ita ex Philosopho 1mo posteriorum in fine ubi arti. Principium Scientiæ non est Scientia sed logica est principium aliarum Scientiarum, ex ea quod est modus sciendi ergo non est Scientia.

Pro responsione 1mo vide Micrologicam sub n 73 pro solvendis objectionibus notato 2do. 2do ad 1mam probationem Ita. Res quandoq non semper sub eadem forma possunt fluere Argumentum. q. pdo sic ostenditur instantia hæc vox Equus non est equus, vox equus non est sapis ergo vox non est nomen, in hac Argumentatione Concessa antecedenti debet negari Ita quia Consequens infert ex particulari et non continet in illo antecedenti. vide num 84 micrologicæ et 1mam regulam articuli 8ij de Regulis sand. Ita.

Ad 2dum Dico solum probare intra ambitum totius logicæ reperiri habitum principiorum hoc est puræ Intelligentiæ in adæquate distinctum ab habitu Scientifico, quorum uterq Constituit unum adæquatum habitum Scientiæ Logicæ, quæ uterq subordinatur ad eundem finem, scilicet propter Scire: Sicut anima et Corpus in adæquate distincta Constituunt unum numero Suppositum, quod vocatur Hæo.

Pro Reliquis solvendis obiectionibus vide Micrologicam sub num 52 hoc est traditas leges bonæ definitionis quæ observantur in nostra elicita definitione, Cætera vero unusquisq sua sponte ingenij speculet modo sit explicativa boni generis logicæ in definitione posita et sequatur.

ARTICULUS 3tius

An Logica sit Virtus Mentis

ut facilius intelligat in præcedenti articulo posita logicæ artificialis definitio, explicationem ejus animadversionibus idest agenere inchoare debemus. pro quo

Notate 1mo Genus ornatum Logicæ, quæ multiplex est non Logica ut est Scientia Intellectus creati, genus illius Supremum et pdocamentale est qualitas, modus ornatum est qualitas intrinsecalis seu intellectualis. Inquantum Logica est habitus dicit qualitas permanens, inquantum est actualis

dicit, qualitas transiens. Sed de his generibus remotis nulla est controversia. Igit. Sola genera vicinora inuestigabimus unde Primo 2do Qualitatem Intellectualem genus minus remotum Logice declaramus. et quia qualitas intentionalis alia est virtus intellectus alia vitium. item alia virtus intellectus est Scientia alia non, item alia Scientia Speculativa. alia practica. Igit quo modo et qualitet sub uno quoq; de his continetur Logica demonstrabimus sic Dicimus.

De Virtute Mentis.

Pro meliori captu dicendarum ante decisionem quid rerum possit aliqua prenotare debemus et primo quod certum est in anima nostra dari habitus aequisitos eos q sic definimus. Facultas seu qualitas permanens et immanens potentiæ producta ex frequentatis actibus Facultates potentiam ad similes actus illis ex quibus orta. Et quia actus nostri alij sunt mali seu vitiosi, et alij boni seu virtuosi, ideo et habitus ex illis producti alij dicunt vitia alij Virtutes. Ex quibus

Virtus in genere definitur sic Qualitas existens in potentia illam inclinans ad bene operandum Sic ut Philos. ait: Qualitas habentem perfectionem et opus ejus bonum reddens. et talis definitio convenit Prudentiæ Humilitati obedientiæ. Dicunt autem Virtus a potentia imo quia virtus est qualitas acquisita v infusa ab extrinseco, potentia autem dimanat ab intrinseco et est congenita cum ipsa nata. 2do quia potentia libera naturalis est indifferens ad bene v male operandum, virtus autem inclinat semper ad bene operandum. oppositum autem virtuti

Vitium ingenere definitur sic: Qualitas existens in potentia illam inclinans ad actus vitiosos ex quibus est orta. et quia principaliter nobis de habitibus intellectualibus agendum incumbit ideo Nota 2do Intellectum pro suo acto adequato habere veram intotalia latitudene, idest quale cumq illud sit sive possibile sive existens sive reale sive fictum, affirmans et dissentiens Sive reale sive fictum, affirmans et dissentiens. Sicuti voltas habet pro suo acto adequato bonum quale cumq illud sit sive possibile sive reale sive delectabile. Hinc qui cumq habitus intellectu

in intellectu debet illum inclinare ad cognitionem obti et verum est. Ideo in habitus erroneus seu vitiosus non ordinat in falsum ut falsum est sed in falsum ut apparenter verum et ut tale existimatum. hec habetur 2D in hac d 39 q 3 a 1 § 2 argumento huc usque

Nota 2do Quod intellectuales habitus Cabbalenses taliter dicitur, Scitur quod bene et male habentem faciat potentiam Cuiuscunque Cuiuscunque Cuiuscunque totalem dividit 3 pluribus. In Virtutem, vitium, et medium intuitum. qualis est ergo medium Dubium huius patet. In exhis. Cuius intellectualis est qualitas illa quae inclinat intellectum ad verum huic appositum Vitium intellectuale est qualitas inclinans intellectum ad falsum. Inter illos autem habitus indifferens seu medius inter virtutem et vitium est ille qui nec in verum nec in falsum determinate inclinat intellectum sed de his infra modo de Divisione virtutis. et.

Nota 3tio Virtutem mentis esse 5 duplicem nempe Intelligentiam Scientiam Sapientiam Prudentiam et artem.

Intelligentia sic optime definitur est habitus immediate attingens principia sine discursu. unde habet genitivo totum est magis sua parte est actus intelligentiae. hanc intelligentiam 2D tum Anstvocat Intellectum, nomine ipsius potentiae intellectivae, propter ejus excellentiam, quae est perfectior omni alia cognitione.

Scientia sic definitur est habitus certus et evidens per demonstrationem acquisitus. hic particula habitus est genus. dicit vero certus; ut distinguat scientia ab opinione et errore; error enim est de falsa. opinio autem est cognitio inclusa et cum formidine alterius oppositum. dicit evidens ut scientia distinguat a fide. dicit demum per demonstrationem acquisitus ut scientia distinguat ab Intelligentia in qua nulla est demonstratio. Itaq Intelligentia attingit principia propter se, Scientia autem attingit conclusiones propter principia. Intelligentia est cognitio immediata et sine discursu Scientia vero est cognitio mediata et discursiva.

Laudetur Deus

Dividt Scientia in Actualem et habitualem; Actualis est Cognitio certa et evidens ex prædemissis deducta seu per demonstrationem acquisita. Habitualis autem est quædam facilitas exactæ scientiæ frequentatæ orta ex pertransacto perseverans et additiones actus ineliminans.

Sapientia est habitus inclinans ad Cognitionem rei per altissimas causas. dicit per altissimas causas, nam sapientia semper versatur circa res altissimas. quod si aliquando circa infima et facilia res versatur, eatamen attingit per medium altissima et excellentissima. Talis est Cognitio Creaturarum in omnipotentia vel omnipotentia. cujus virtutis præstantiam in sequentibus lege

Omnia difficiles certissima pergo suprema
Sunt causæ doctrinæ propterea maxima profes.

Hocest Sapientia debet circa universalissima debito versari circa difficillima. quia a sensu remota, de Ethica Speculativa et primis altarum scientiarum. Scienta quod TCRD singulariter docet Sapientiam esse habitum mixtum seu virtualiter gradualiter compositum ex Intelligentia et scientia, ita ut virtualiter gradualiter sit simul intelligentia et scientia, et hoc ideo, quia scientia pt inclinare ad Cognitionem primorum circa objectum altissimum sine discursu ad modum intelligentiæ, et insuper ad Cognitionem Conclusionis perfectissimæ cum discursu, ad modum scientiæ quod his convenit rationibus et

una demonstrandi Quia unus numero habitus habitualis inclinat voluntatem ad amorem Dei tanquam primi prout Deum. 2do quia oculus corporeus eodem actu pt attingere idem objectum in ipso et in speculo ipsi applicato ergo idem habitus pt attingere objectum idem intuendo in se ipso immediate et in alio mediate. Sicut idem intellectus elicit Cognitionem primorum et Conclusionem sive actus intelligentiæ et scientiæ, illos mediate et per discursum hos vero immediate et sine discursu.

Pro hac ratione desumpta ex 2do dicga ad 2dum ex Conclusione sepe repetita generatur facilitas ad eandem iterum repetendam Sic talis habitus facilitans sepe inclinat ad illam Conclusionem immediate et sine præmissis elicienda ergo ille habitus scientifici[us] inclinans ad Conclusionem per discursum inclinabit etiam ad actus sine discursu eliciendos, et consequenter

erit intelligentia. nor in quaest dff cultas pt qua talis habitus pt esse in tellectum adobtem Consequentis et non adobtem principiorum. et e Dtra. Sed pater regnas entiam Simul Patrem et matrem pt esse in ad cognoscendum Solum Patrem. ut autem melius pateat quomodo nam in Sapientia Continea tur scientia et intelligentia. adhuc

De Continentia Virtuali Graduali.

Sic enim est Continentiam esse duplicem Formalem et virtualem. Formalis tunc est Quando forma actu in formato suum Subjectum prestando illi esse actum effectum formalem. quo Contrahit ad certam Speciem entis, Sive Substantiam Sive accidentalem Idemque fluit in ipsa forma. Virtualis est Quando forma non Continet actu in Subto sed virtute tantum. et hoc duplicit Sumi pt una Quando Continens pt producere formam in se virtualit Identam ut vg omnipotentia animam rationalem, Sic vegetativam. Alio modo Quando Continens non producit formam Sed solum actiones proprias formae talibus vg animae sensitivae et vegetativae Continet in ratio. Quamvis enim anima rationis non producat, nec possit producere animam sensitivam et vegetativam, pt tamen propias ipsarum elicere actiones, ut patet sensationes. Quando ergo unum Continet in alio uno modo dicit Continentia Virtualis, quod si vero Continea tur alio modo dicit Continentia virtualis gradualis. Ideo autem nuncupatur Gradualis, quia quot erunt formae sive virtutes formarum in illo Continenti sic pot contenta, tot erunt gradus perfectionis illius Continentis. Hic autem circa hanc Continentiam virtualem gradualem tria observanda sunt. Primum quod quamvis talis Continens Identitas realis Simplex, tamen illa Contenta alias Spetica opposita. in illo sic inclusa dicuntur esse tanquam gradus intrinseci illius verbaliter Complexi. Secundo quod illud sic Compositum ex speticis oppositis dicitur esse adaequate Communi, eodem modo quo habetur Theologia est Communis ad speculativam et practicam. Sic tandem quod species illae oppositae in sic pot contenta debeant amittere suum esse speciei

sui propriam, suam q̃ actuale; et rat̃ hoc est: quia non continent in his formaliter sed tantum virtualiter his p̃dictis.

Resolutio Sapientia est habitus virtualiter quadrualiter continens intelligentiam et Scientiam ita AS in arno 94 prolg ad 1m 5tum & 4.

Probatio eodem Resolutio. Ratio maxima propter quam Sapientia non continet virtualiter gradualiter intelligentiam et Scientiam est hec, quia Scientia et intelligentia ut pote due virtutes mentales distincte intrinsece et oppositę nequeunt identificari in his nempe in Sapientia sed liberationis ea ergo dd jor est certa quia est fundamentum aduersariorum, nec vero pt practicum et speculativum sunt due species oppositę habitus intellectualis, et tamen continent in Theologia, quod est habitus simul practicus et speculativus et in mul tenorum sententia naturalis. Item linea et superficies sunt due species quantitatis interse distincte et tamen uniunt in corpore. Tandem genus et differentia sunt valde interse distincta, et tamen identificantur in specie, sicuti in corpus et anima uniunt in homine ergo licet intelligentia et Scientia sint due species virtutis mentalis tamen poterunt continere virtualiter gradualiter in his scilicet in habitu Sapientiali ita ut hic eminenter sit simul intelligentia et Scientia Tandem intelligens dicitur ille qui habet evidentem cognitionem principiorum indemonstrabilis. Sciens autem dicitur ille qui elicere cognoscit conclusiones demonstrabiles habens vero utramq̃ cognitionem scilicet principiorum et conclusionum sapiens nuncupat. et certe quia sicuti non pt vocari sciens qui non habeat intelligentiam principiorum, quia eo ipso non pt deducere conclusiones ex ignotis principijs. sic ille solum modo dici debet sapiens qui et principia in se et conclusiones nouit propter principia. sic Arist 6to Ethicorum Sapientem non solum ea quę ex principijs nouit sed et principia dicere vera oportet et intellectus nobis Sapientia est intellectus et Scientia. Sed ab aduersarijs in contra.

Obijcitur no Aristoteles diuisit virtutem mentalem in intelligentiam et scientiam de ea Sapientia non potest fieri mentio intelligitur ad ea, quia non memorat de identitate dei cum tanto celebrato.

Ad dm

Rdet 1mo Contra omnes adversarios sic retorquendo argumentum: At nos: Divisit animam in vegetativam sensitivam et rationem ergo non potest dari anima rationis quae virtualiter y gradualiter contineat in se animam sensitivam et vegetativam. Ad eos pertinet adversariorum deos iderimus. Sed quia forsan ipsum nunquam accepistis ideo et pro nobis et pro ipsis

Rdet 2do in forma Concesso antecedenti negamus Dham et dicimus Anstl non tradidisse distinctionem tanquam inter membra distincta realiter in omni casu sed solum in aliquo casu. Clarius hoc idem Anst per hanc distinctionem indicavit posse dari habitum qui est intelligentia distinctum ab habitu qui est scientia, non tamen aperuit non posse dari habitum sapientiae qui virtualiter y gradualiter contineat intelligentiam et scientiam, sicuti per distinctionem animae in vegetativam et sensitivam et rationem indicavit posse dari animam pure vegetativam uti est in plantis et non posse dari animam sensitivam uti est in brutis non tamen aperuit non posse dari animam rationis qui virtualiter y gradualiter contineat vegetativam et sensitivam uti est in hominibus.

Obit 2do Implicat habitus attingens idem obtum propter se et propter aliud ergo implicat habitus mistus ex scientia et intelligentia

Rdet 1mo Retorquendo argumentum Implicat habitus attingens obtum propter se et propter aliud ergo implicat habitus caritatis qua amamus Deum propter se et proximum propter Deum. Quid dicant adversarii? Si contra non negabunt Dham, assignent rationem, et nos eandem testimonium ipsis. Si concedent: Contra mentem Dicunt omnium Theologorum qui talem habitum admittunt. Sed retorsio quamvis enervet argumenta quia tamen est absq forma non dicit efficiem bona Philosophica res postea. ideo

Rdet 2do in forma Implicat habitus attingens idem obtum propter se et propter aliud perdiversos actus ergo per eundem actum Concedo. Vel ad Quae sub distinguo sub eadem formalitate Deho sub diversa nego et dico dabilem esse talem habitum qui attingat obtum propter se et propter alium sed per diversos actus. Quia quilibet habitus scientia attingit obtum formale propter se

et obtum morale propter formale. Sic ita habitus sapientiæ. qui continet virtualiter gradualiter intelligentiam et scientiam, per actum intellectus attingit principia propter se, per actum vero scientiæ attingit conclusiones propter principia.

Obiect 3ia Repugnat habitus simul discursivus et non discursivus, atqui habitus quicquid simul intelligentia et scientia est simul discursivus et non discursivus ergo repugnat id prote involvens contradictoria

Redit 1mo retorquendo argumentum Repugnat habitus simul discursivus et non discursivus sed intellectus noster quo ad 1am et 2dam operationem non est discursivus, quo ad 3tiam vero est discursivus ergo repugnat. Redit 2do in forma dgdo pro repugnat habitus da res pecte ejusdem actus 2do repugnat da res pecte diversorum actuum nego et simil distincta minori nego 3tiam quia intellectus humanus res pecte 1mæ 2dæ et 3tiæ operationis mentis est simul discursivus et non discursivus, non tamen repugnat, neq hoc involvit 3badictoria.

Obiect ultimo Cad diversa non sub ordinata non possunt producere eundem numero effectum sed actus intelligentiæ et scientiæ sunt diversi ergo non possunt producere eundem numero habitum sapientiæ.

Redit intelligentiam et scientiam esse virtutes mentis sub ordinatas sapientiæ. Inquo inferentia RD habitus non producunt effective ab aeternitate, sed resultant in potentia ad partionem actuum. Sed hæc ex incidenti circa sapientiam nunc de aliis virtutibus agamus et imo de prudentia.

Prudentia Sic defunct: est habitus vera cum ratione activus. seu est habitus regulans interiores actus voluntatis ut honeste et cum ratione fiant.

Dividit in Monasticam, Œconomicam et Politicam. Monastica est quæ regulat actiones propriæ personæ. Œconomica est quæ regulat actiones alicujus domus vel familiæ. Politica est: quæ regulat multitudinem alicujus civitatis vel Reipublicæ. Tandem.

Mag Sic defunct: est habitus vera cum ratione factivus rectæ dirigens opus artificiosum ea rerum, ut recte et regulariter fiat. et hæc est de mechanicis in omnibus quæ intendit in bonum. Spectat ipsam corpus libera quæ vero est quæ ordinat in bonum. Superfecta non animi vero est quæ ordinat in bonum. Superfecta non animi utinam & Artistas assignat. Species hæc versetur Virtutes

Lingua, Tropus, Ratio numerus, Sonus Angulus, Astra
Rus remus Arma rates, Vulnera lana Faber.
Hæc omnes Versus Complectitur Species artis liberalis
ubi Lingua Grammaticam. Tropus Rhetoricam. Ratio
Dialecticam. numerus arithmeticam Sonus musicam
Angulus Geometriam. astra astrologiam significant.
Reliqui autem Versus artes mechanicas Complectitur Rus
enim agriculturam. Ramus venationem. Arma mili-
tarem Rates navigationem Vulnera Chirurgicam
Lana omnem artem agentem circa lanam Faber
omnem artem quæ circa materiam solidam versatur. de
Dividit in artes in actionis et artem effectionis
quas vane authores explicant. XXII dicit artem Actionis
esse illam Cujus finis est opus artificiosum, sive desin
ente sive indesinente, ab actione, tantum durante quan-
tum durat ipsa actio. talis est ars Citharizandi.
artem vero effectionis. illam esse Cujus finis est opus
artificiosum perseverans transacta actione. talis est
ars vel Architectonica. Sic explicatis virtutibus mentalibus. ad
De Vitijs mentis et habitibus Indifferentibus.
Vitium intellectuale quod inclinat intellectum in falsum
est dix Error et Hæresis. Error est habitus inclinans
intellectum ad cognoscendum res aliter quam sunt in se.
Hæresis est habitus inclinans intellectum ad depen-
diendum pertinaciter veritatem revelatam a Deo, atque ab
Ecclesia ad credendam propositam. deque pravis credendis.
Habitus indifferens seu medius inter virtutem et vitium
qui nec in verum, nec in falsum determinate inclinat
intellectum. habet quinq; species: quarum prima vocatur
Opinio et est habitus inclinans intellectum ad assen-
tiendum v dissentiendum alicui objecto ex Causa non debi
cum formidine tamen ad oppositum. Dubium est
habitus inclinans intellectum ad suspendendum Ju-
dicium, neutri parti assentiendo. Suspicio est habi-
tus inclinans intellectum ex Conjecturis pro babili
ad assensum, non tamen omnino certum et determi-
natum per quod differt ab opinione. a Dubio vero dif-
fert quod sit reflexa Cognitio de probabilitate unius
partis. Fides humana est habitus inclinans ad
assentiendum propter authoritatem dicentis. Fa-
cultas est habitus inclinans intellectum ad assensum
probabiliter dare inclinanti partem. Sumit in quandoq;
pejus facultas pro facilitate quadam. et attribuitur
hoc nomen in pejorem partem scilicet his quæ nec sapi-
unt

Fides

Quenti. In Ratio Virtutis Mentalis Conveniat Logicæ
Cum quibus hinc non possumus satisfacere rogantibus
ne unica obvarias divisiones Logicæ. ideo primo Quendet

De Divisione Logicæ

Logica ut sic dividit. uno in Scientiam et Artem
Artem. ut videsq definitionem ad hue apposuimus
Summus. hic solum modo scire. Quod Logica ar
ficialis dividit in docentem et utentem

Logica Docens est quæ tradit regulas et præcepta
ad Conficiendas definitiones Divisiones &c. Logica
vero utens est: Qua utitur talibus regulis a Logi
ca docente traditis Conficiendo definitiones &c.
igit Logica utens Regulas Logicæ docentis ab
strahentes ab omni materia applicat ad materiam determi
natam Scire autem utrag Scilicet tam docens qm
Utens dividit in actualem et habitualem. Logicæ
Docens actualis est ipsa regula pro Conficienda Defi
nitione Divisione &c. ut vel definitio debet esse clarior
et notior sua definito &c. Divisio debet fieri per membra
se ad invicem excludentia. Et quia ex actibus sepe
repetitis generat habitus facilitans intellectum
ad similes actus eliciendos. Igit ex his regulis
sepius repetitis producit quædam facilitas in in
tellectu ad similes actes inclinans. et vocat Logica
docens habitualis.

Logica vero utens actualis est applicatio actualis regu
larum Logicæ docentis Conficiendo actu definitionem
Divisionem &c. Facilitas vero in intellectu ex hac
applicatione regularum multoties repetita in
clinans ad similes actus dicit Logica utens habilis
Tandem Logica tam docens qm utens. tam actu
alis qm habitualis dividit in Analiticam Topicam
et Sophisticam. Analitica est quæ agit de Syllogismo
demonstrativo. Topica est quæ agit de Syllogismo
probabili. Sophistica est quæ agit de Syllogismo
fallaci. his pradictis sub positis. Dit

Resolutio Logica Docens habitualis totaliter sum
pta. idest tam Analitica tam Topica qm Sophistica
est virtus mentis. ita cum D Jacinto de Cabenza apud eyum Cibali
Ph Z Conclusio habitus inclinans intellectum ad
per inveyum est virtus intellectualis sed Logica
Docens habitualis totaliter sumpta idest tam analitica de
est talis habitus ergo est virtus mentis Jesus Maria

jor est certa, quia est conformis definitioni Virtutis mentalis. nor vero sic demonstrat, actus logicè docentis sit omnino veri ergo et habitus Logicè docentis ex talibus actibus productus inclinabit intellectum semper in veram sua pte nam habitum acquisitum sic definiunt; qualitas permanens et immanens potentiis ex plurimis debitis frequentatis (productus, inclinans eandem ad similes actus illis ex quibus processit. ans Solum nis tat probandum: nempe quod actus logicè docentis totaliter sumpti sint omnino veri. et in primis Log analitica docet ex premissis veris legitime in modo et figura dis positis inferri semper conclusionem veram. Deinde Logica Thopica demonstrat ex premissis in tis et probabilibus deberi inferri in conclusionem probabilem. Tandem Logica Sophistica docet quod qui cunq Syllogismus, qui constat 4 terminis, et Sophisticus. at qui omnes isti actus, sunt infallibiles et veri ergo actus Logicè docentis totaliter sumpti hoc est tam analitici &c. sunt veri.

Pbt 2do Conclusio Logica docens habitualis totaliter sumpta hoc est analytica Thopica ac non est habitus vitiosus ergo est habitus sua pte atq; idem quo ad unam partem Logicè nempe quo ad artem bene disserendi nullae est difficultas, neq; in dubium revocari quo ad aliam partem nempe quo ad artificiose disserendi, quia in Dialecticis diximus Syllogismum dici probabilem solum ratione modo non vero ratione formæ. hinc tota difficultas refundit tantum in aliam partem nempe Sophisticam. quo ad hanc ergo Logica docens Sophistica non habuit regulas pro cognoscendo Sophisma sed pro ipso dignoscendo qua vitanda ergo ex quo ad hanc partem habitus vitiosus esse non pt.

Ult hoc totum explicat, nam licet sit medicina agat de veneno, quia tamen natus est tanquam eo uti vellet. Sed solum pat judicet quo modo non sit sanitati, et qualit ei occurri debeat ne damnum inferat, non requit medicinam esse habitum vitiosum ergo cum ex pari modo Logica docens habitualis Sophistica agat de fallaciis, non est dicendum esse habitum vitiosum.

Ult 3tio Logica docens habitualis totaliter sumpta ut modus explicandi patebit est scientia ergo ex est virtus intellectualis. Habenet nam scientia numeratur inter virtutes mentales ut diximus. Sed contra hanc Conclusionem adversarij dicit posse

Obiect ima Logica docens habitualis totaliter sumpta non est habitus intellectualis ergo neg virtus mentis Ptia est clara; quia cui non convenit ratio generica illi non convenit ratio specifica vg quia lapidi non convenit ratio animalis non convenit m ei ratio mag. ibilis &c, Sed ratio habitus intellectualis est genus virtutis intellectualis ergo si logica non est habitus intellectualis ergo neg est virtus intellectualis. Pt autem unum cum non dant habitus intellectuales ergo Logica non est habitus intellectualis pt ans Intellectus nullo indiget habitu a se distincto ergo non dant habitus intellectuales Ptia pt alias dat habitus quia sunt superflua ac otiosi cum tamen Deus et natura nil faciant frustra ans pt Potentia auditiva visiva &c nullo indigent habitu a se distincto ergo neg potentia intellectiva videt sic Certum, Ptia m videtur inesse claritatem nam ideo pdicta potentia non indigent aliquo habitu a se distincto, quia sunt potentia necessaria, quia habitus a mentibus requisitis ad agendum, necessario agendi, Sed in potentia intellectiva est necessaria ergo videt pro ipsa eadem militare ratio.

Videt ergo unum, idem et simul ans ad probationem ultimi tamen negat ans et ergo Ptia et paritatem. imo ultimi tamen negat ans et ergo Ptia et paritatem. imo etiam et ulterius nego Casum ibi inclusam; etenim non ideo potentia visiva auditiva &c influo peratis nibus non indigent habitu a se distincto quia sunt potentia necessaria, Sed ideo, quia supposito quod sint recte dispositi. iam absq ulla difficultate possunt per ea pere pro pria obta. ulterius in infringibiliter eadem Casus! nam dant plures potentia necessaria quia indigent habitu a se distincto, ut potentia locomotiva, habet habitum a se distinctum saltationum, et quidem diversum pro diversitate saltus. Item potentia agitativa gladij, Calami &c habent habitum gladiatoriam, seu ptorium et quidem diversum, pro diversitate sui ptiorum &c non ergo ea ex potentia visiva auditiva &c non indigent a se distincto, quia sunt necessaria, Sed ideo quia sunt determinata ad peragendum, qm eleam ad modum operandi. at vero intellectus noster, sicut sit determinatus ad peragendum; quia tamen non est determinatus ad peragendum ad modum operandi, Cum experientia teste ad modum operandi, Cum experientia teste ad modum operandi inclusa actu, quod eleat experientiam per modo clare a se distincte, modo inconfuse, modo, scientifice ac demonstrative, modo apprehensive ac probabiliter. Circa pro unum versetur ortum, eque diversitate modo operandi inclusa actu, quod eleat experientiam per varios modos, qualitates, quod ac habitu a se distincto intrinseco dabunt, ideo eo dem indiget.

Obiect 2do Logica Topica et Sophistica non est virtus mo
ergo Logica docens totaliter tempta non erit virtus ment
P[ars] Virtus intellectualis est dispositio potentiæ intel
ad actum non nisi verum; unicuique enim suo definiti
est dispositio perfecti ad optimum optimum autem
intellectus est verum Sed Logica Topica et Sophistica
non disponit intellectum ad actum verum, quia Topica
Solum disponit ad probabilem, Sophistica vero ad
actum in re falsam et apparentem tantum modo verum
ergo Logica tam Topica quam Sophistica non est virtus mo

Rdet negando ans ad cjus prob. negata una parte mi
noris dico Ideam quia Topica disponit ad actum pro
babilem et Sophistica ad actum falsum idest tradendo
do regulas quemodo debeat dignosci actus probabilis
et quomodo debeat vitari actus falsos 2do. idest
quomodo debeat poni et sic nego istam ergo Propositio
Logica Topica inclinat intellectum ad Logicum mu
Topicum seu probabilem, et Sophistica ad Logicum
malum fallacem ut potet dubia: duplicem potest ha
bere sensum, vel enim sic accipitur, quod Logica
Topica disponat, modo et facilitet intellectu
ad assentiendum Logicis non probabili
et Sophistica de dignoscendo actu vendo Logicis
mo fallaci, et in hac sensu vera erit, quia istæ regu
læ sunt certo evidentes, verę et demonstrabiles,
pro inde et Logica ad illas intellectum inclinans.
Facilitat et dos ponet ad actus veras. vel modo
ta propositio accipitur in hac sensu, quod dispo
nat Logica Topica et Sophistica duo ponit intellectum
ad ponendum Logicum Topicum et Sophis
ticum, et in hac sensu erit omnino falsa, quia hoc
pertinet ad Logicam utentem. Ad Logica
Topica docens quamvis agat de Logicis non Topicis
non tamen erit de illo Topico, nec Sophistico
Sophistice, Sed utraq demonstrative et Evidentissime,
quia tradunt regulas Certo et infallibiles veras
Obiect 3tio Utraq eandem Virtutem nemo male utitur
ut art. 3 August lib 5 de libero arbitrio Sed Logica
docente multi male utuntur nemo ge ad alios Logi
endas et fallendos ut Aristoteles et Sophistæ docuerunt
Ps. cum Domini 94 prologi ubi dicit Logi
cum Logicam Contumgere veritates Thesolo
gicas Ergo dum

Rdeo

Ad 2m arguendum probare multum adeo nihil. Sobat enim nec Philosophiam nec Theologiam ibi nec sacram Scripturam et eius virtutes esse bonas, his enim bene vsi et multi male vsi sunt. Ad eo ad 2do explicando Authoritatem D Augustini. virtute nemo male vtitur. hoc est: virtus nemo nem inclinat pure et recte vsus ad malum. Ad 2do in hac sensu a loquitur S Doctorem. hoc est: virtus non vsus per accidens, et ubi pravo voluntis ordinari ad malum ngo.

Ad 3m Nonem Ad eo RD non damnare vsum dialecticae sed abusum artis Sophisticae, quae in illum non est Dis explicanda sed arguentis. nunciandi

Resolutio 2da Logica utens habitualis 2dum aliquam sui partem est virtus intellectualis et aliquam est opinio.

Ad 1m quo ad utramq partem Habitus qui 2dam ali quam sui partem facultat ad actus opinativos et probabiles. et 2dum aliquam sui partem ad actus certos et infallibiles, est 2dum aliquam sui partem virtus intellectualis et 2dum aliquam autho. Sed Logica utens habitualis est talis habitus ergo in 1m est Certa a definitione virtutis mentalis, quae est dispositio perfecti ad optimum. et ad definitione opinionis, quae est habitus facultans intellectum ad assentiendum rebus incertis propter aliquod fundamentum cum formidine ad oppositum. non vero 1m quo ad utramq partem Logica utens habitualis facultat ad actus Arguendi sui Confirmes vel ad hos: Propositio est oratio enuncians unum de alio. Divisio est oratio dividens totum in suas partes. Item facultat ad hos. veritas formalis stat in Confirmitate ad hoc. intui cum est no ergo Logica du

Ad 1mum ad D in 2do d 25 q 2a arguitur in oppositum docet, quod de scientia et opinione diversi sunt habitus stantibus definitionibus diversis eorum. Conclusionis ergo multo magis poterunt stare circa eadem obiecta diversa modis. Ad 2do Conclusio opinativa Conclusionem. et ratio ne quod non potest generare scientiam propriae demonstrativa, opinionem ergo generat habitus diversas definitiones, et opiniones duo 1m negatur. Ad 3m Ad eo quod dicitur in oppositum. Illes eligunt esse et diligunt esse. Illes eligunt esse et diligunt esse. sed habitus facultatibus generat magis actui ducibus. sed habitus facultatibus generat magis actui opinativo neg inferat ad actus opinativos. Quod 1m Ad eo intellige de habitu opinativo ergo Ad

Arist

Ob. 1 Ista hanc Conclusionem Logica utens habitu
alis totaliter sumpta est virtus mentis organon topicis
Idem aliquando partem Pte ans habitus qui dis
nit potentiam intellectivam ad actus infallibiles
Idem formam Logicam ille habitus est simpliciter Vir
tus intellectualis Sed Logica utens habitualis totalit
sumpta est habitus dis ponens potentiam intellectivam
ad actus infallibiles Idem formam Logicam ergo
jor pte, a definitione virtutis intellectualis q̃ quest ha
bitis quo anima affirmando v negando verum dicit
Sed habitus dis ponens potentiam ad actus infallibiles
Idem formam Logicam est habitus quo anima affirman
do v negando verum dicit ergo du

Pbo 4 ngdo ans, ad Cujus prob. nego jer et deinde nor
aliud enim est esse actum infallibilem Idem formam
Logicam, et aliud est esse certo et infallibiliter verum
Enum stat ia ea, quod actus sit conformis prdeptis
Logicis. Idem in eo consistit quod actus sit conformis
obto, quidem sunt ubi distincta et diversa. Ita ergo
pt propositio ima totius Sylogismus esse conformis prd
ceptis Logicis, non tamen conformis obto. Sic proba
tio ista Petrus est bos est conformis prdeptis Lo
gicis de conficienda propositione, non tamen est con
formis obto, et per consequens non est vera.

Pro solvendis obtbus ulterioribus Ista hanc Idem Conclu
Ad tertium Quamvis Logica dicens iidem prdeptis
regulat Sylogismum probabilem et demonstrativum
et Logica utens Idem eadem prdicepta certe effi
cerat prdictos Sylogismos, non sequit tamen Logi
cam utentem totaliter sumptam esse sufficientem,
nam illi actus solum modo conveniunt ratione
formali, dicit tamen rationem formalem adequatam
Sylogismo ponto in Barbara qui ubi pteste unus
demonstrativus et alt probabilis, ideo ponuntur
in eadem statu sub unica Collocari, quia desumpunt
rationem

Ad 4a Subtia et opinio non ponuntur ab eodem in eadem
intellectu respectu ejusdem Conclusionis, bene tamen
respectu diversarum, et per diversa media: unde non
valet, quod idem habitus non potenter elicit hanc et opinio
nem respectu veram et respectu ejusdem partis non vere
respectu diversarum, dicendum enim quod diversarum
partium pticle tanus et simus in regenda esse possunt
in animo eadem Logica ratione diversorum sed non et
esse sub una et eadem ratione

Notatio Actus probabiles ingerunt novam difficultatem Supra Scientificas tum obrationes inter varium multitantes tum quia sunt incerti. 1mus.

Notatio Nonefe verum quod nulla conclusio spectat ad logicam rationem mod; nam hec conclusio probabilis hujus syllogismi universum predicat ut totum sed genus est universum ergo genus predicat ut totum: non solum ratione forme, sed ratione mod ad logicam spectat. Ita stabilita Resolutione, quod logica sit virtus mentis ad hue

Quest. Qualis nam sit virtus mentis Logica?

Tam ex superioribus dictis aperte colligit, tum de singulis Logicam in rerum natu, tum in quod hoc sit virtus mentis, Quia tamen virtutem mentis esse duplicem dicimus, ideo de logica in nunc quod situm ponimus inquirentes qualis nam illa sit virtus mentis. et

Quaestio 2mo An logica sit sapientia?

Rnqve Ratio est: Quia logica non est cognitio nisi per alias mea causas: etenim versat illa circa 2das intentiones imo circa obta pro ut subsunt 2dis intentionibus Rescatur ipsa non sunt altissima neq 2de intentiones sunt entia perfectissima, quia ens quod ingredi sunt entia inferiora rebus physicis, quia habent summe valde diminutum ut aiunt ergo Et licet 2da intentio universalis sit altissima inter ens intentando, quia tamen non est talis ingredi (quod requirit adoration cum sapientia) ideo sapientia esse non pt.

Quaeres 2da An logica sit Intelligentia seu habitus cognitivus principiorum?

Rnegative. Quia logica habet sua propria Principia circa quod versatur sicut et alia scientia vg Def nitio quod est aplicatio ens tibi rei. Subsunt eadem Omnia sunt eadem in se. Dici de omni dici de nullo 2de

Quaestio An logica sit ars?

Rdet non esse artem proprie sed improprie et per quandam similitudinem. Patet 1ma pars est; quia ars pro me sumpta est habitus simplex practicus, quia habet pro suo fine opus, sed logica hic addendis constabit non est talis habitus pro me sed improprie, ergo non eodem modo ent ars. nec ita Ars et Prudentia numerant ab Aristotele int habitus practicos, sicut Intelligentia Sapientia ita pro int habitus speculativos ergo Patet 2da pars est: quia logica est habitus practicus improprie et quidem quia ergo non est talis ars. Hic addo 3ad 2dam quid ergo non est talis ars. Hic addo 3ad logica sit ars ac hoc non vera Rationis, nam definitio Argumentativa quia sunt opera Dialectica tantum durant, quamdiu durat actio exercitium

Per quam affirmat. Nec obest quod actus prudentiæ producant habitum Logicæ: nam ad actus exercendi producentes habitum, et tamen non sunt ars effectionis sed actionis.

Quæres ergo An Logica sit Prudentia?

Respondet. et ratio est quia Prudentia est habitus directivus actuum voluntatis, at vero Logica dirigit actus intellectus. Non sequitur ipsam non negare prudentiam.

His pro positis accedimus ad Etam Aphetion Virtutis mentalis, inquirentes an hæc Convenit Logicæ: et quia hæc est Principalis quæstio, ideo pro ipsa sit.

ARTICULUS 4tus.

An Logica sit Scientia: An Una Scientia, et qua una?

Pro Solutione hujus quæstionis advertendum est Nomen Scientiæ diversimode accipi. et.

1mo Sumit nomen Scientiæ pro Cognitione Certa, quamvis non evidenti et non deducta ex præmissis. hic Joannes martha ait ad Jesum. Scio quod resurget in resurrectione novissimo die. Sumit pro Cognitione Certa et evidenti quamvis non deducta per discursum. Scilicet Christi vita. Duæ sunt Cognitiones Divinæ. et una prior pia per se nota cognita tum est major sua parte.

2dò Sumatur pro pnè et Stricte pro Scientia Aristotelica. Quæ est Cognitio Certa et evidens deducta ex præmissis Certis et evidentibus ubi ly Cognitio est genus reliqui vero particulæ sunt differentiæ. et sic per ly Certa differt Scientia ab opinione et fide humana. per ly evidens differt a fide Divina, quæ licet sit Certissima, non tamen est evidens sed obscure deducta, ex præmissis Certis quidem sed non evidentibus. per cæteras particulas differt Scientia a cognitione memoriæ præteritorum, quæ quamvis sit Certa et evidens non tamen est deducta ex præmissis.

1mo tandem Stricte Sumpta alia est Actualis quæ est ipsa Cognitio deducta ex præmissis. et alia habitualis quæ est habitus natus ex Cognitionibus Certis et evidentibus, facientibus intellectum ad similes Cognitiones.

2dò Item alia est Scientia Totalis quæ est aggregatum quoddam actuum Scientificorum. Alia Partialis quæ est pars alicujus Scientiæ. ut ly Cognitio discursionis Procreativæ Logicæ. 3tiò iterum alia est Scientia Experimentalis quæ est Cognitio Certa illorum obiectorum, idest Singularium, quæ sensibus percipiuntur. et quia hæc Scientia non nisi per casum invitis alem ideo non est Scientia Stricte talis. Alia est Moneasperimentalis, cujus obiectum sensibus percipi non pt.

qualis est logica. ytho dem; alia est infusa qua adeo infundit, ut fuit in Adamo. et alia requisita qua legendo, studendo, ac laborando acquiritur. His suppositis iam resolute mus quastionem. ni nobis adversarij perversa doctri na impedirent viam. ne ergo videamur dictis nostris illorum quastionem effugere, ac de subito non ipso mente dicere, primus nobis inquirendum venit.

An dentur Scientiæ. et an dentur de novo.

Rx. Quod dantur Scientiæ tam Actuales qm habituales et quidem de novo.

In hac re pro re one duo sunt consideranda: imo quod dentur Scientiæ tam actuales qm habituales. 2do quod dentur Scientiæ de novo. hoc 2dum punctum est contra Platonicos, qui docebant animas hominum longe prius ante quam corporibus infunderentur. creatas fuisse, et omnia scivisse. Infusas autem corporibus omnium oblitas, tandem sensu in sensum sibi reminisci. hinc inferebant non dari Scientias de novo. Cum ipsis hoc sentiebat et Pythagoras. et insuper novum addens errorem. docebat per unam eadem animam plura corpora animari per metempsichosim seu transmigrationem; aque etiam. Scripta Judei pene per unt docentes in libro intitulato Talmut animam Abel transisse in Seth. ex Seth animam transmigrasse in Noe. et a Noe pervenisse in magnum legislatorem. at vero unum punctum est contra antiquos philosophos docentes nil posse certo et enidenter sciri. Quo ad hoc ergo unum punctum pro Scientiis dantur cognitiones certæ et evidentes, de duabus cognitionibus certis et evidentibus ergo dantur Scientiæ. ano pro dantur cognitiones istæ. Regnum Poloniæ est major palatinatu Russiæ. Implicat petrum esse hominem et non esse hominem. Sed hæ cognitiones sunt in se certæ et evidentes: etenim deducuntur ex præmissis certis et evidentibus, quia unaquæque harum in hac fundatur, prima quia: omne totum est majus sua parte. 2da vero in illo Implicite est demonstrabilis. Idem dicendum de Scientiis habitualibus, nam eo ipso quod dentur Scientiæ actuales, debent dari etiam et Scientiæ habituales: quia ex actuali Scientia, hoc est ex actibus Scientificis frequentatis acquentur habitus; hinc dantur Scientiæ tam actuales quam habituales.

Confirmatur hoc totum simul arguit contra adversarios vos vestis certo et evidenter dari Scientias. vos

vel Scitis certo et evidenter non dari ipsas. Sed quod cum asseritis, contra vos ipsos agitis cum quod aut aliter vos scitis dari Scientias tam actuales q habituales q non Scitis. Si Scitis dari Scientias, ergo dant. Sines cris dari Cur ergo asseritis non dari illas?

Quo ad 2dum vero punctum nec probationem debemus quaerere. Etenim Fides orthodoxa Contrariu tenet, nam in Concilio Lateranensi PP Congregati Anathemate percusserunt eos, qui asserebant animas Creatas esse ab initio Mundi, et deinde post hoc 2dum necessitatem in corpora missas. Igit animae non sunt Creatae longe prius, quam deberent unire Corpori, ut falso asserebant adversarij. Sed sunt Creatae pro tunc, quando quod libet Corpus fit perfecte organizatum. ita tenet fides Catholica, Conjuncta cum ratione physica, quae ratio desumit a definitione animae quae est talis: Actus primus Corporis physici organici potentia vitam habentis

Iq Si derent in nobis tales cognitiones contra, recordaremur eas aliquando habuisse tales Scientias quibus nunc Studemus vel Logica Physica Sed non recordamur ergo nunquam in nobis tales fuerunt Scientiae: Si enim nunc illas studio et labore acquirimus, de novo acquirimus ergo

Dices Cum adversarijs pro defensione dicti puncti. Nullum fallibile est Scientia Sed omnis Cognitio Creata est fallibilis ut patet quae dependet a sensibus pariter modo fallibilibus ergo

Ptra Imo Datur Cognitio quae non dependet a sensibus ut est Cognitio Dei, Angeli, animae disperatae ergo nullum argumentum

Ptra 2do non tamen per sensus fallibiles Sunt ergo non tamen per Cognitiones dependentes a sensibus fallibilibus quae debent, et certe, tam tunc solum modo Sensus fallunt, quando vel non debite applicant ad propria percipienda Sensibilia, vel quando non debite proponunt ipsis propria objecta, quoties vero Sunt debite applicati, et versantur circa objecta debite ipsis proposita, pro tunc non fallunt. ergo non Cognitiones dependentes a sensibus debite applicatis infallibiles erunt. Sed

Dices 3do Quodlibet Cognitio creata versatur circa objectum mutabile. et Contingens ergo non ipsa erit mutabilis et Contingens. Subsumo Sed quae est mutabilis non est certa et infallibilis ergo quodlibet Cognitio Creata non erit certa et infallibilis. Et Consequenter Si certa non erit, nec Scientifica, quando quidem certitudo est de ratione Scientiae Sed

Dt ratione non semper Cognitio creata versatur circa obiectum mutabile ergo nulla Solutio ans ptr Cognitio creata attingit mutabile ergo nulla Solutio ans ptr Cognitio creata attingit Deum. Sed Deus est immutabilis ergo non semper Cognitio creata Dei. Sed aliqua profecto Cognitio est scientifica. Dtra do Dist do ans Omnis Cognitio creata versatur circa obiectum mutabile, qua adefientiam ergo qua adeas tentiam Dndo. dico igit omne obiectum creatum mutabile esse, transit enim ad tale possibilitatis, ad statum futitionis, a statu fuit ad statum existentiae. Sed ide mutatio non tenet ex parte essentiae Sed ex parte modi diversi essendi ejusdem essentiae. Cum ergo dent tales Cognitiones quae attingunt essentiam rerum, et aliunde cum essentiae rerum immutabiles sint: sequitur Cognitionem Creatam versari circa obiectum immutabilem, proinde et illam immutabilem esse, et sic scientificam.

Obicit tandem Dtra dum juneta sum. Illud quod Scire desidero si fuit mihi antea notum: vel non fuit. Si fuit notum ergo non datur scientia de novo. Si non fuit notum, ergo semper erit ignotum licet occurrant menti; sicut ive Sed Domino occurrit aliquis fur aut latro fugitivus nunquam illi notus, nec inhiere occurrit Cognoscere adomino ergo semper illi erit ignotus. pari modo loquere de eo quod Scire desideras.

Rt Illud quod Scire desidero fuisse mihi aliqualiter notum, et aliqualiter ignotum, fuit mihi quippe notum in confuso et ignotum clare, ideo desidero illud habere Scientiam clariorem: Unde Sicut fur aut latro occurrens prius ignotus et solum modo confuse Cognoscitur ut hos; deinde per signa manifestativa clare ptr dijudicari ut talis hoc, ita veritas rei prius ignota, postea ptr clare Cognoscitur et rationibus proctora bene perpensis. Hic advertendum quod ne sine profecto Sciendi desiderio ptr Casu aequiri soleat scientia, praesertim ea audibilis et non visibilis. Sed Dices in super Otra eandem. Sabem Scientia subalterna non dant, deus profecto ptr ens Intellectus est potentia necessaria ergo nullam habet difficultatem in producendis Suis effectibus ergo per sequens quo nihil deest habet ingenitum esse.

Rdet ngdo ans ad Cyus prob. Dgro ans Intellectus est potentia necessaria et eodem modo dum per operatiua ergo et diversimode operativa Ddo. Hic pro nobis ut pote ad finem utilibus, nunc ad propositum quaestiones de logica academus. Atento

Resolut

Resolutio Logica Do cons est Scientia, tas Dintmo 9d aq

Pt 1mo Virtus intellectualis habens actus demonstrativos sui obti, est Scientia Sed logica do cons est Virtus intellectualis habens actus demonstrativos Sui obti ergo do, jor est evidens quia esset ea definitne Scientiæ. nor m ptt quo ad 2dam partem ca numero. hic ! quo ad 2dam pt in Logica sunt plures demonstrationes circa pro priam obtum; nam ipse demonstrat evidenter definitionem debere esse clariorem sua definito. Demonstrat cs contiam et pro pretatem pro positionis. demonstrat Sylogismum bene dispositum in modo et figura Conludere semper verum cavens paralogismos ergo do.

Pt 2do Si Logica non est Scientia, tunc alie Scientiæ non essent Scientiæ. Sed hoc non est dicendum ergo do. pt Sequela patet. Si Logica non est Scientia, tunc alie Scientiæ non haberent tales Conclusiones ergo So do tenet dd jor ptt nor pt alie Scientiæ habent formam Sylogisticam a Logica ergo Logica non est Scientia, iam non darent ipse hanc formam, et per 9 sequens alie Scientiæ ut vg Physica, metaphysica habent ineertitudinem, quia non haberent Conclusiones Certas et infallibiles ex viribus illatas, ergo non essent Scientiæ. nam si Logica careret forma Sylogistica, ipsa esset ineerta et fallibilis; quo modo ergo posset alias Scientiarum Conclusiones reddere Certas. Sed

Obicit 1mo Arist 2do metaph dicit absurdum est Simul quærere Scientiam et modum Sciendi Sed Logica est modus Sciendi ergo non est Scientia.

Pt 1mo modus Saltandi non est saltatio, modus videndi non est visio modus ambulandi non est ambulatio dd ergo modus Sciendi non est Scientia Pt 2do Instrumentum ad aliquod artefactum faciendum non est ipsum artefactum ergo instrumentum seu modus Sciendi Logica non est Scientia, Sic ut instrumentum pingendi non est pictura. Instrumentum deificandi non est deificum Pt 3tio et ultimo 2do Posterior infine ubi ait Primo quia modus Sciendi non est Scientia Sed Logica est primo quia modus Sciendi, Cum sit modus Sciendi ergo Scientia ch non ptt.

Rdet cs Sic cando Arist quæ intelligens vult intelligendus est loqui. quo dabsurdum sit querere modum Sciendi Scientiæ cum modus Sciendi Sit modus Sciendi Sit distinctus ab ipsa Scientia; minime vero si Sit indistinctus. et sic absurdum

Arist

foret. Simul studere Logicā et metaphysicā. Logica ut pote formalis et ductrix aliarum scientiarum, debet omnibus anteire. tum quia intellectus noster obscuritatis nem requit simul plura perdipere; unde illud Aristotelis: Plurib⁹ intentus minor fit ad singula sensus. Tam autem Scientia Scit indistincta amodo scientiali qualis est Logica, non est absurdum simul quaerere scientiam et modum sciendi.

Ad primam Confirmam poterit negari ans. quia (ut Deo dante dicemus in animastica) modi actuum vitalium, non distinguuntur ab ipsis met actibus vitalibus, et sic modus videndi non distinguitur a visione &c. interea transmisso antecedenti (ne forte divagemur a statu quaestionis) negamus consequentiam et paritatem. dis paritas est: quia modus videndi Dei et paritatem. dis paritas est: quia modus videndi Dei non praecepta formalis visionis sed dicunt debent esse actus intellectus attentus potentiis sciat intellectivis; adeoq; hoc praeceptum non respicit visio. ut clare patet. Tam autem modalis scientialis quam praecepta Logica cum sint actus intellectus, non sunt ejusmodi habitus scientiales, quia sunt tales actus demonstrativi sicut Scientia.

Ad 2dam Ostenditur retorquendo argumentum Vox aequus non est equus, vox lapis non est lapis ergo vox non est non est nomen. Sicut in hoc argumento negatur ista, ita negatur in adversarionem, imo etiam negari potest ans, non enim tenet in nominibus, quod clarissime demonstratur. Mastus non esset instrumentum artefactum, non re etiam est artefactum, quidquid dicent adversarii sibi metipsis respondebunt.

Ad 3tiam Confirmationem dicimus Aristotelem loqui de pura intelligentia quae est primi principium subiectivum ad scientiam, licet tamen pt dici scientia, quia non habet ingressum conclusiones per discursum, ita intendimus de tribus Logicis reperitis habitibus primi principiorum, hoc est puris intellectibus inadequate distinctis ab habitibus scientificis.

Pro Reliquis Scientiis Nobilioribus Artes mechanicas non ordinari per se et principaliter ad formandas demonstrationes, pt enim bonus ejus Sartor, etsi nullas formet demonstrationes, de suo obito. Secus dicendum est de logica Stagiritica de qua Aristotelis de Metaph dividens scientiam Nobilem in Mathematicam et Philosophicam adequate in metaphysicam Mathematicam et Philosophicam nullam fecit mentionem Logicae. dicendum tamen est ratione Aristotelis. Logicam intellectivam non minus Philosophicam ratione et modum, hoc est Physicam et Logicam.

Notandum ed eo quod Logica debet attingere ab hem erroneum
ut in est: solum inferri debere ab hem erroneum attin-
gere ut erroneum, hoc enim est attingere tale ab hem ut est
in se, non autem attingere modo erroneo Extenditur de lib
numero ista in tres obtiones. modo

Quæritur in Logica Sit prima de ente et qua unitate.

Ante Responsionem Aduerte 1 reperiri unitates. quarum
una dicit Generica quam habent plures Species Sub eodem gene-
re Contenta ut vg Leo et bruta Sub genere animalis. 2da est
Specifica quam habent plura individua Sub eadem Specie ut
vg Petrus et Paulus Sub Specie hominis 3tia Individualis
quam habet unum quodq individuum, prout est individuum
a se, et diuisum a quolibet alio extra se. ut vg Petrus, 4ta tan-
dem est unitas Ordinis Artificialis quam habent vg Plures
milites, unum exercitum ordinatum Constituentes.

Aduerte 2do Tot dari Logicas distinctas numero, quot sunt
homines Logici: et ratio est: quia unum numero accidens
nequit esse simul in pluribus Subjectis.

Aduerte 3tio Non procedere hic quæstionem de unitate ge-
nerica, qua certum est: quod si daretur, in logica plures
partes Speciei distincta, seu plures habitus Speciei diversi,
adhuc omnes Convenirent Sub genere qualitatis. Quare hic
solum quæritur procedit de unitate Specifica et numerica;
an Subsit in unico individuo Sit unus Speciei, et numero
Logicalis habitus. et Supposito quod sit unus, adhuc utri-
usq procedit quæsitum. an sit unus habitus unitate sim-
plicitatis; an vero unitate Compositionis; prò quo

Aduerte 4to Illud dici unitate Simplicitatis quod est
forma indivisibilis in se, ita ut nullas habeat partes in
quas possit dividi. Sic anima rationis est una unitate sim-
plicitatis. Illud vero dicit unum unitate Compositionis
quod Componit ex pluribus partibus inter se unitis sic vg
Leo est unus unitate Compositionis, quia Componit ex tot
partes quot anima.

Aduerte 5to Accidentia macchia duplici modo augeri posse,
nempe Intensive et extensive. Intensive augentur prout,
quando in eadem parte Subti plures reperiuntur gradus
qualitatis vg si manus Calida, fiat magis calida. Ex-
tensive. Quando plures gradus Caloris extenduntur in diversas
partes Subti, ut Calor calefaciendi demanu ad brachium
et calefaciendum est: quod aliqua extenduntur et intenduntur for-
maliter, aliqua vero habitualiter. Sicut tunc quando forma extensa
habet partes vg Calor. Virtualiter vero tunc quando est tota
forma intensa et extensa est individibilis. Sic extenditur anima
rationis ad diversas partes Corporis.

Aduerte 6to

Adverte 6to et Principaliter contra DD in 1 q. 2 prolog. a. 2 versus nec valet unitatem scientiæ desumi ab unitate obiecti formalis scibilis; Tunc autem est unum obiectum in facultate scibili; quando omnes conclusiones cadunt sub eadem ratione scibili; quando plura habent attributionem ad unum. sic metaphysica est una scientia. Quamvis tractet de substantia et accidente, quia tam substantiam quam accidens considerat sub ente, quia tam substantia quam accidens dicit attributionem unam ratione entis, et quia accidens dicit attributionem ad substantiam. Idem dicendum est de medicina, quæ considerat diversa membra corporis, sub una ratione sanitatis, seu unica propter sanitatem.

Adverte 7mo Aliquas res posse distingui specie in facultate existimativa et tamen convenire sub eadem ratione scibilis. sic albedo et nigredo differunt specie, quia tamen conveniunt in ratione visibilis, non sunt formaliter diversa obiecta visus, sed tantum maaliter. sic hoc album et illud differunt specie, quia tamen conveniunt sub ratione mobilis. sunt obiecta unius physicæ, nec causant diversas scientias.

Adverte 8vo Ex speciali doctrina DD quandoque scientiam, cujus obiectum est ratio communis, posse duplicari formaliter; unus id est habitus implicans, hoc est quatenus attingit rationem communem, in qua implicite et potentialiter continentur omnes rationes communes. Alius vero habitus explicans, quatenus a ratione communi descendit ad particularia obiecta, sub illo contenta. Sic habitus attingit quatenus attingit rationem communem mobilitatis, dicit habitum implicans, quatenus vero attingit hoc vel illud obiectum mobile dicit habitus explicans.

Adverte ultimo Quantitatem in scientia DD intendi per additionem gradus ad gradum distinctum, communibus tamen gradibus resultare unam numero qualitatem, unitate compositionis, non unitate simplicitatis, similiter dicendum de quantitate. his suppositis

Resolutio una Totalogica est unus habitus. Quam specialem athomam. contra DD in eumdem 1 prolog. a. 2 6y,

Unitas specifica scientiæ desumit ab unitate obiecti formalis, quod est ratio formalis quæ et ratio formalis sub qua. Sed tamen ratio formalis quæ generalissima sub qua est ratio scibilis quam logicam athomam intendo tradere, quæ tota stat in quinque conclusionibus quas demonstrabimus. nec unitas rationis, nec veritas propositionum logicalium est ex intentione rationis, nec veritas propositionum est ex obiecto scibilis sed hoc est ex intentione, quæ est subjectum logicæ. Convenient in ratione scibilis non totali quæ omnia obiecta logicalia. hic proveniens occasione ad argumenta adversariorum.

Nota 1mo Quadri cat plures Colores Spetie diversi Conveniant in eadem ratione Visibilis quæ est ratio formalis subque. ita 2da intencionis rationis Spetie diversi utpote 2da intencio Definis et 2da intencio Silogismi, possunt Convenire in eadem ratione subque Scibilitatis, ac ea unitas Scientifica desumpta ab Scibilitate Sumpta abstractive a materia in qua abstrahone Conveniunt 2da intenciones.

Nota 2do Actus Spetie diversi possunt producere effectus ejusdem rationis et Specie, ut ex alteracio, qua producit Calor, et intensio ejusdem Caloris in Spetie, sunt actus spetie diversi, et tamen producunt Calorem ejusdem rationis et Spetej. Sed

Duas Cum adversarijs pro eversione restrictionis fundamenti hujus unitas Scientifica desumpta ab unitate obtis formalis, quando ergo obtum formale est multiplex, multiplex in et non una est Scientia. Sub sumo Sed obtum formale Sagredi est multiplex, quia alia est 2da intencio definis, et alia Divisio ergo non spetie una eadem Spetie in ea nam Sed multiplex

Rdet 1mo Retorquendo argumentum Unitas potentie desumpta ab unitate obtis formalis ergo ubi obtum formale est multiplex, potentia non erit una Sed multiplex. Sub sumo Sed obtum formale potentie visive est multiplex, quia Color aliquis est visibilis, alius sonor, alius Flavedo ergo potentia visiva non erit una Sed multiplex. Respondeant adversarij ad nostram et ego suam obtionem.

Rdet 2do Complendo ans argumenti adversarionem dicit: unitas Scientie desumitur ab unitate obtis formalis quod Sic ratio formalis quæ: et ab unitate obtis formalis quæ Sic rationis formalis subque et in hoc sensu dico verum esse ans. Secus vero in alio sensu ab adversarijs in complete prolato. Igit Sicuti Color visibilis, Flavedo Sonor quamvis inter se sint distincti, quia tamen Convenient in ratione Caloris, qui est ratio formalis quæ, et in ratione scibilitatis quæ est ratio formalis subque, non pertinent ad potentias diversas visivas Sed ad unam, quia omnes hi Colores Constituunt unum obtum. Dicit 2da intencio definis Divisionis ab quamvis inter se sint distincte, quia tamen Conveniunt in ratione 2de intencionis, quæ est ratio formalis quæ et in ratione ejusdem subsibilitatis, quæ est ratio formalis subque non pertinent ad diversas Logicas Spetie Sed ad unam Logicam, Cujus unum obtum adequatum formale Constituunt omnes 2de intentiones

Resolutio 2da Tota Logica est unus numero habitus ita DD in 3 d 23 q 2 as et Doctor argumentum 2de q 5 as.

Conclusio

Ad 1m Conclusio est ea quod Rñ habet ibidem. et Dangelicus Perfectio debet proportionari perfectibili. ex quo sic infertur: Logica est perfectio intellectus ergo debet ipsi proportionari sub unus numero intellectus sufficit ad omnia intelligibilia sub eadem ratione formali. ergo unus numero habitus logicalis sufficit ad omnia obta logicalia, quæ cadunt sub eadem ratione formali, quod est subquia.

Ad 2dm ad attingendum obtum sub diversa ratione formali requiruntur diversi habitus ergo est ita ad attingenda diversa obta sub una ratione formali sufficit unus numero habitus. Ita videtur quod in aparitate, ans vero ad attingendum idem obtum ut verum et ut bonum requiruntur habitus et voltas. ad attingendum idem obtum ut colorabile et colorabile in se requiritur potentia visiva ad quæ tale visa ergo ad attingendum idem obtum sub diversa ratione formali requiruntur plures habitus ergo

Ad 3m cadem potentia visiva sufficit ad percipiendos plures colores plures species distinctos ergo in idem numero habitus logicalis sufficit ad obta logicalia inadæquata, quamvis habeant inter se differant species, nam convenient omnia in ratione habilis. ergo

Rñ. Cum adversarius dicendo non valere paritatem potentiæ visivæ ad logicam, quia potentia visiva dimanat a natura, quæ ut pote provida tribuit ipsi eandem tendentiam in omnes colores species diversos; et sic talis potentia non dependet ab actibus. at vero logica non dimanat a natura sed producitur ex frequentatis actibus. Cum ergo actus sint species distincti, infertur ipsos non posse producere eundem habitum, et neg hunc postea sufficere ad diversas species obta.

Rdtur ans ad argumentum ngdo suppositum, supponunt enim, ideo potentiam visivam sufficere ad percipiendos colores plures species distinctos, quia hæc dimanat a natura, quod falsum est: nam ex intellectus cum potentia dimanans a natura. Cur ergo tendit solum in intelligibilia, et non in visibilia? non ideo ergo potentia visiva sufficit ad percipiendos omnes colores species distinctos, quia dimanat a natura, sed ideo, quia omnes colores, ut dictum est, convenient sub una ratione formali quæ Color et sub una ratione forti subquia visibilitatis. Sicuti ergo unus numero intellectus sufficit ad omnia intelligibilia species distincta, quia hæc omnia convenient in una ratione quæ veri, et sub una ratione formali subquia cognoscibilitatis. Cum ergo ex omnia obta logicalia species distincta convenient sub una ratione forti quæ habitualis, et sub una ratione forti sub qua subquia, sequitur habemus posse attingi ab uno habitu logicali.

Rdtur 2da

Ad 2do Eadem numero potentia dependet formaliter ab actibus specie diversis a quibus specificatur. Ergo idem numerus habitus potest dependere effective ab actibus specie diversis, nam habitus magis dependet a causa specificante, q̃m ab efficiente.

Ad 3tio Conclusio Idem numerus habitus fidei sufficit ad omnia credibilia delineata Verbo revelationis, ergo idem numerus habitus logicæ sufficit ad omnia intelligibilia delineata ad intentionis. Nec valet negare Thiam et pares tales: dicendo quod fides cum sit habitus infusus, non dependet a nostris actibus; non valet inquam, quia ex habitus fidei augetur intensive per nostros actus. Deinde virtus moralis est acquisita per nostros actus, et tamen est unus numerus habitus ergo m̃ logicæ ad. Tandem Ad subordinata possunt producere eundem numerum effectum, ergo m̃ actus dialectici, quia sunt inter se subordinati ut potè tendentes ad eundem finem, qui est cognitio demonstrativa 2di intentionis) possunt producere eundem numerum habitum.

Resolutio 3tia Logica non est unus numerus habitus unitate simplicitatis sed unitate compositionis sicut in ad 3tium 2di 3tii Concl: habitus constans diversis partibus inter se unitis, neque dico unus simplicitate sed compositione, sed logica est talis habitus ergo logica non est unus numerus habitus simplex dum modo est certa ex probabilitate, sic non pt Theologica sunt plures actus demonstrativi inter se distincti, sed ex his actibus, generatur habitus Logicæ ergo logica est habitus constans diversis partibus inter se unitis, et per 3tio aqueus est una unitate compositionis non simplicitatis.

Ad 4tum Sicut quantitas augetur per augmentationem, ita et qualitas per intensionem sed quantitas augetur per additionem partis ad partes priores, ergo et qualitas per additionem gradus ad gradum. Sub sumo sed habitus logicæ est qualitas ergo constat diversis gradibus ergo est unus unitate compositionis non simplicitatis. Sed

Dices Ad in oppositum arguit docet Gradus denotant qualitatis non distinguit a gradibus existentibus. Sic ergo Logica est qualitas, iam gradus ejus am constituentes non distinguent inter se, et non distinguent, ergo constituent unum habitum, unitate simplicitatis non compositionis.

Resp Explicando mentem Divi qui loco citato dicendo non distinguit gradus inqualitatis, tollum modo intellexit ponendi intra ipsos distinctionem adequatam, qualis ex repentina inter duas qualitates O pictas, ut puta inter calorem ut et frigus ut 3. minime vero negavit distinctionem inadequatam quadripent inter duos gradus ejusdem qualitatis. Attamen tamen tenet totam distinctionem formalem actus et qualitas sive habitus constans partibus inter se distinctis

Trade quate, dicat, unus unitate Compenis non dem gli citatis.
Obicies 3tio, 2 clusionem unam et 2dam Logica est habitus acqui
situs per actus. Sed in ipsa dant, actus Spetie diversi ergo produ
cunt habitus Spetie diversos.
2dotio In Logica dant actus Spetie diversos, Sed ipsi sunt subordi
nati, et quidem non quamodo cung Sed sub eadem ratione for
mali, et unitra candem lineam.
Obicies 2do Unitas v diversitas habitus sumitur ab unitate
v diversitate obtis formalis, Sed in Logica sunt obta formalia
Spetie diversa ergo ea habitus. nec 3tio obtum Logicae est
2da intentio ratnis, Sed 2da intentio distinguis Spetie differt
a 2da intentione argumenta ciuis ergo
Rdo 3tio Conclusionis dico nor. in Logica sunt obta formalia
Spetie diversa de maali 2do deformali ergo quamvis
convenient sub eadem ratione formali subqua. Sed
Dicas Distinctio Specifica est formalis ergo non potest
habere de maali Rdet, ngdo 3tiam: nam ipsa distinctio
formalis de maali se habet ad rationem formalem subqua
sicuti distinctio Specifica hominis ab asino de maali se habet
ad rationem mobilis. Sed adhuc.
Replicabis omnia obta tuentium inter se Conveniunt in ratio
ne generica Scibilis, quia tamen differunt in ratione
Specifica talis et talis Scibilis. Specificant diversas actiones
has. Sed dfo Rdo dicio ob vadis differunt in ratne Specifica
fica talis et talis Scibilis, ergo licet Conveniant in ra
tione generica Scibilis, Spectant tn ad diversos habitus.
Rdet, ngdo minorem: nam aliud est quod sit unum scibile
distinguibile Spetie ab alio, et aliud est quod in ratne Scibilis
unum differat ab alio, quia unum visibile differt Spetie
ab alio visibili, et tamen in ratne visibilis seu quatuor
ad eandem potentiam non differunt; similiter dico
unam Scibile in Logica Spetie differre ab alio, intra
tione tamen Scibilis non differre, quia abstrahunt
eodem modo a maa.

ARTICULUS 5tus

Qualis nam Scientia Sit Logica?

Ulterius progredimur, dis cuiusdam quaestionem Qualis sit Logica:
Superius dicebamus quam ea virtutem mentis, et ex virtutibus
mentalibus tribuimus ipsi nomen Scientiae, de inde definimus
quamcunque unam Spetie, unam ng numero, et hoc unitate com
plexionis non complicatae. Et Quia Caietanus authors di
cunt Scientiam in practicam et Speculativam, ideo nunc
de Logica idem quaestionem instituendum est: nempe an Logica
sit Scientia practica an vero Speculativa. Pro qua.

28 Adverte 1mo Scientiam Speculativam ab Aristt dici illam Cujus finis est veritas. Practicam vero. Cujus finis est bonum idest Scientia Speculativa ordinat, poterit se ad contemplandam veritatem. practica vero ad effectionem operis: unde Scientia speculativa sistit in contemplatione Summi obti, prout cindendo ab eo, quod sit operabile à nobis, quia non ordinatur ad ejus effectionem: talis est Astrologia, quod sumitur ad Colorum Contemplationem, non autem ad illorum effectionem. Extra vero Scientia practica, illa est quæ non tendit ordinata ad opus, sive ad effectionem Summi obti, dictando de proprie et formaliter modum quo fieri debet. Talis est medicina, quæ non sistit in Contemplatione Corporis ut naturabilis, sed insuper ordinatur ad sanitatis effectionem, dictando expresse et formaliter modum, idest quid faciendum sit ut ipsam Consequamur.

Advertendo 2do Ad rationem Cognitionis practicæ requiritur has Conditiones 1mo ut habeat obtum vere operabile. Et ratio est: quia Cognitio practica dictare debet modum quo ipsius obtum produci possit; de quo autem dictare debet modum si effectus impossibilis esset, et obtum non operabile. 2do debet habere obtum vere operabile a cognoscente, alias Cognitio Petri de Colo fidelibus et Fidei Creationis esset vere practica. 3tio ut representet modum operandi. alias mea Cognitio, qua cognosco aliam Cognitionem ut est actus vitalis vel est vera vel falsa esset Cognitio practica. 4to requiritur ut vi illius Cognitionis possit aliquid operari, quia Cognitio qua cognosco nutritionem meam sicut vi Caloris naturalis, quamvis representet obtum operabile et modum operandi, adhuc tamen non est practica, quia non vi talis Cognitionis, sed vi Caloris naturalis fit nutritio. 5to tandem debet esse talis Cognitio ut cujus sequatur operatio obti Cognoti, non diffidet enim ut sequatur operatio Cujus cura obti: et sic Cognitio qua cognosco Dignitatem Dei, ut cujus Cognitio sit sequi amor Dei non est dicenda practica, quia illum non sequitur, illud obtum quod illa representat.

29 Advertendo 3tio ex dictis in 2 q 4 d 2 Inqualibet Scientia duos fines Considerandos esse, Scilicet finem Scientiæ, et Finem Scientis, Scilicet finem operis et finem operantis: finis est ad quem prima tendit Scientia. 2dus vero est ille quem habet proprius libertate Scientiam acquirens. finis est intrinsicus et essentialis Scientiæ,

adus extrinseca et accidentalis. exempl. um Sit utrius q in eo
qui addisceret astrologiam propter vanam gloriam, finis
Astrologiae efficit speculativa scientia. et finis talis scientiae
efficit vana gloria.
Adverte 1mo Scientiam dici practicam vel speculativam
a fine intrinseco ipsius scientiae, non vero a fine extrinseco
ipsius scientis, quia practicum et speculativum sunt differ
rentiae intrinsecae scientiarum.
Adverte tandem ultimo eandem Logicam posse diu
pluri ratione Considerari, Scilicet ut activam, quatenus
tradit regulas ad efficiendas definit. Divisiones et Syllo
rem practivam, quatenus Considerat ipsas definit. Divisiones
praecindendo ab illarum effectione. nulla.
Resolutio 1ma Logica non est simpliciter practica talis. 30
Pz Scientia practica debet esse effectiva operis extrinseci
in quo notatis sed Logica non est effectiva operis extrinseci ergo
non Pz Logica efficit Definit. Divisiones et Syll. sed definitiones per
se 1mo sunt actus intrinseci quia sunt Conceptus formales ergo
Pz 2do Logica non est factiva sui obiecti ergo non est practica
Pz 2do obtinem Logica est 2da intentio rationis sed Idem non
potest efficere Logica ergo non potest 2da intentio rationis est
formaliter quidam Conceptus tamen obiectivus extrinsecus
praecidens ergo non efficit Logica sed
Dices Logica tradit regulas ad Conficiendas definit. Divisiones &c. 31
ergo debet esse practica Rdet negando argumentum
Astrologia tradit regulas pro Conficiendis astrolabiis, ergo
optica est Scientia practica
Rdet 2do Logica tradit regulas ita ut sistat tanquam
in fine ultimo in hac effectione definit. ergo ita ut habeat
hanc effectionem pro fine intermedio ad ulteriorem specu
lationem. 2do ergo est Scientia practica ergo Thom.
dico ibi Scientiam denominari practicam ab effectione
sui obiecti secundi finis ultimi, minime vero ab effectione
finis intermedii; quod satis expresse satis Collige pri
Significat astrologia ex eo quod habet modum Conficiendi
organi astrolabium, non dicit Scientia practica, quae hanc
effectionem ordinat ad ulteriorem Speculationem
habendam sed neg Logica idcirco nemo quando est prae
tica, quia docet Conficere definit. Divisiones, quia non sis
tit in definitionibus Conflatis sed ipsis utitur tanquam
instrumentis ad ulteriorem speculationem veritatis. 32
Resolutio 2da Logica est simpliciter speculativa
ita S. Thom. mitto 9q prologi ad 32.

Pbz Scientia practica Amo Logica nititur principijs omnino speculativis, ut sunt hec: Dici de omni, dici de nullo. Que sunt eadem universalia sunt eadem intrinsece ergo est simpl speculativa
P2 2do Pura speculatio in hoc per se differt a practica, quod practica versari debet circa singularia aut operabilia, at vero speculatio circa universalia sed ab hac Logica dicit universale ergo Logica est scientia simplex speculativa. Jo pt. ans
de ostendit per ab hac Logica dicit 2da intentio ratione universalis cyo ab hac Logica est universale, et per sequens
Resolutio 3tia Logica est practica 2dum quid et per quandam similitudinem ita D. loco citato Cum de angelis ma 2da q 57 a 2 ubi ait Intellectibus est aliquis per modum practicis, quia sit per modum operis, ut fiat Constructio Syllogismi. et 3deo quo tenetur habitus speculativi ad huius modi operationes ordinari, dicitur esse per quandam similitudinem Logica ergo est mentis D. Angelici dicenda est tam per quandam similitudinem, ac per consequens practica per quandam similitudinem, quatenus competit D. Thomas Dionysio. Quia tamen non dixit in hac compositione sed ordinat ulterius ad speculandas veritates et ubi dicit Dionysius tanquam instrumento ad melius perscipiendo pro ma obta, subdit placet practica dicenda non est. Iq non efficit opus exterium (Intelligamus et persc) Iq non dixit tm ipso opere exterio tanquam in fine sue ultimo.
Idem habet D. Angelicus q 4 prolog ubi sic docet: Operatio practica quia dicit practicis dicuntur, pro omnia operatione, quia Intellectus Considerat omnia scibilia ut operabilia et pauca ipsa habitus dicitur ordinare habitum speculativum. quod innuit et generaliter scibile dicit operabile et speculabile creatibile practicis. Intelligamus ergo dicit de eodem habitu Logicali dum dicit rationem in addit quatenus quis vocat, in ludentis ab inclusio. Sed Thomas dicit ut dicit Obiicies 1mo Logica effect opus exterius ergo Logica non est vocalem ergo Logica est scientia simplex practica ergo non est speculativa ergo non est 2dum quid practica
Respondeo dicendum Logica effectibile 1mo et per se ergo 2dum et per accidens ido et ergo 3tium. dico ita Angelicum habere practicam debere agere primario et per se dicere et ratio quia vi ipso ultimate sic tere debet; Logica autem non sic agit dicit Logicus vocalis scientifico, quia mi per se. non sic ut genius dicimus est. Unde nec ipso

Subinde nec ipsos omnino exquirit, quia habet syllogismū 12mus
intentum et mentalem, quo mediante ptš speculari pro
priem obtum. Cl arius hoc ipsum explicatur Liquis vel
set aliquem domum fabricare, cū nam, prius debet pd
Continere in intellectu representativā formam effectq
producendi, v per fictā formam obti Ideam v imaginem
fermedem obti, aut idolum. ad cujus modum fabricat, ca
sa domus; et qua manu et per se intendeb at haec fa
bricatio domus cū nā, ideo non solum ratione Causalitatis
cet i pius intentionis, sed m ratione finis, aqua gradi
š speculabet, ille fabricatio domus est practica. Non sic
autem Contingit in scientijs puris de speculativis sicut in lo
gica, quia et in ratione Causa primarid et per se non in
tendit Logica aliud efficere, nisi veritatem indagare,
et in ratne finis, cujus finis est pura speculatio; unde
si per aliquos pro pbatur v per medium veritatem
speculatur, pro tunc non est practica, quia non intende
bat illud per se, nec finis ejus est talis.. Nunc ad pro
positum Licet Logica effectu pera cta na, hoc est syllogis
mum vocales et scriptos, quia tamen effici ideo ut inde
mos vocales et scriptos, quia tamen effici ideo ut inde
get veritatem rei, et ad veritatem intendat, ideo cpnd
Concepta intensione tendendid et fine intendentis Lo
ca non est practica sed omnino speculativa. Colligit
ex eo: quia SD in amo d2s qra ar dicit Oratio vocalis
Significat orationem animi.

Obicies 2do Logica non solum pcedit modo resolu
tonio sed m Compositendo ergo logica partim est practica
partim speculativa. Ita tenet: nam modus resolutonius
est pro prius scientid speculativa, modus vero Compositi
onius est pro prius scientid practica. ans ptz Logica
non solum resolvit Conclusiones in sua principia sed
m Componit Definitiones Divisiones &c ergo &c.

Rdet dicdo ans quoad 2dam partem Logica &c. Aliqui
intendat illam Compositionem profunde ergo ita utrillalem
positio desiderat tanquam medium ad speculandas
veritates 2do ans et nob Dham ut ptt de Arthotelia sed
Dicens Oba distinctionem finis Logica docentis est
facere regulas procedendi scientio definibus Divisionibus &c ergo
finis Logica utentis est illas Dicere. 2do dicdo ultimo
Liquis Logica &c ultimus ergo finis Logica est medius &c
distincto ptt ex dictis.

obicio 2do Logica Conueniunt ad Scientias practicas ex cond Scientia practica ens pt Logica est necessaria ad omnes Scientias acquirendas ergo Conueniunt ad Scientias practicas.

Rdet, retorquendo argumentum Deus Conuenit ad actiones Caarum 2dae rum ergo Deus est actus Cad 2dae. ℣ Clarias Deus Conuenit vg ad presentem scripturam ergo Deus est presens Lectori. Sicuti ergo in hic negabunt aduersarij Dei, ita et nos.

Rdet 2do in Tertio dist 23 ars. Logica Conuenit dae ita tamen ut habeat diversum finem 2dae ita ut habeat eundem finem nego. dico ergo ℣ confirmum sic quod Logica Conuenit ad Scientias practicas, quia ea Scientia practica dat fer mam demonstrationis. et hi medicina non dicunt de Corpore ut sanabili, sed ex pt demonstrare quid sit Sanitas 2dae finis ergo medicinae est Sanitas ut pt dictum finis vero Logicae est Sanitas ut demonstrabilis ℣ ex hoc ergo enim pt quod quamuis Logica Concurrat ad Scientias practicas semper tamen intendit et habet diversum finem a fine Scientiae practicae, ideo ordinat ad practicam de ea dictam.

PARS 2da PROOEMIALIUM

De Differentia Logicae

Explicatis superius quaestionibus an sit Logica in rerum natura: an sit Scientia: et quales sit: ultimum tandem nobis est ponendum est pro pt quid sit Logica, et quis ejus finis, quid necessitas, seu quo differat ab aliis Scientijs: et quae nam omnium habitudum et Scientiarum differentia habeat ex obto: proinde et nos differentiam Logicae examinatum agentes de obto ejusdem modi formali et attributionis. Sed pmis explicatum semus quantitatem et divisionem seu multiplicitatem obti in Communi. Igitur.

ARTICULUS Imus.

Quid et quotuplex sit obtum Scientiarum et 2dae Logicae materiale.

33 obtum est vi nominis est illud, quod obicit Scientiae ℣ potentiae, ℣ circa quod versatur Scientia ℣ potentia et ad quod tendit. Sic Calor dicit obtum potentiae visiuae, Sanitas medicinae. Hic nota quod obtum Scientiae alicuius ℣ potentiae dicit multiplex ectum, prius, non ob hanc rationem quod Scientia

rapiant in obto ut vg albedo in parete (Scientibenem rapiant in obto ut vg albedo in parete) Scientibenem in intellectu non in obto recipiunt) Scientibenem. q̄ quod in obto in intellectu non in obto recipiunt) Scientibenem. q̄ quod in obto recipiant, quedam passiones circa quas Scientibenem versantur, et quas passiones demonstrare. Talis inseparabilis sanitas, et quas passiones demonstrare. Talis inseparabilis

obtum dividitur ens in maale et formale. obtum Forle est quod attingitur ratione sui. obtum vero maale est quod attingitur ratione alterius. Sic Color est obtum Forle attingitur ratione alterius. Sic Color est obtum Forle potentia visiva, quia attingit ratione sui, Substantia potentia visiva, quia attingit ratione sui, Substantia vero colorata est obtum maale ejusdem potentie visive vero colorata est obtum maale ejusdem potentie visive quia attingit ratione coloris. Hic advertendum hoc quia attingit ratione coloris. Hic advertendum hoc intercedere discrimen inter obtum maale et Forle: quod maale sit commune ad plures scientias ⁊ potentias, at vero Forle commune ad plures scientias ⁊ potentias, at vero Forle obtum est determinatum ad unam Scientiam ⁊ potentiam. obtum est determinatum ad unam Scientiam ⁊ potentiam. Sic vg hoc in quantum est ens spectat ad Metaphysicam, Sic vg hoc in quantum est ens spectat ad Metaphysicam, in quantum mobilis ad Physicam, in quantum dissimilis in quantum mobilis ad Physicam, in quantum dissimilis dissimilis ad Logicam, in quantum sanabilis ad Medicinam. dissimilis ad Logicam, in quantum sanabilis ad Medicinam. Sic m vg eadem substantia saecari in quantum ducis, pertinet ad potentiam gustativam, in quantum ducis, pertinet ad potentiam gustativam, in quantum alba ad potentiam visivam. at vero sanatas vg est pectus alba ad potentiam visivam. at vero sanatas vg est pectus ad unam medicinam, quia est obtum Forle illius. ad unam medicinam, quia est obtum Forle illius.

Obtum Forle subdividit in Forle 2uo, et Forle quod Obtum Forle quae dicit ratio formalis sub qua etenim illa ratio, Forle quae dicit ratio formalis sub qua etenim illa ratio, quid ex parte subti supponitur necessaria ad actum, ipsa quid ex parte subti supponitur necessaria ad actum, ipsa tamen neq exprimitur tab actu, neq repsentatur per tamen neq exprimitur tab actu, neq repsentatur per actum. Talis sapt cognoscibilitas in vero re spectu intellectus. Amabilitas in bono res spectu voltis, visibilitas inlotore res spectu potentia visiva, potentia enim visiva attingit colorem ut visibilem, visio tamen non exprimit ipsam visibilitatem, quia visibilitas non est colorata, ideoq non dicit visa. Obtum Forle quod dicit ratio formalis quod est formalitas illa quam cognitio attingit ratione sui, ita ut ratio illa sit formalit capta ab ipso actu. Unde Color est obtum formale quod potentia visiva, quia attingit ratione sui et explicatur formaliter per actum visionis, dicit enim color visus. Hic advertendum est: ut iam supra innuimus sub numero 24 hui: scientiam ⁊ potentiam non specificari a solo obto formali quod sive ratione formali quia enim sub diversis rationibus ut sic communis ad diversas potentias ⁊ scientias, de sanitas quia est obtum Forle quod medicinae, desiderat avolte

34

a voluntate cognescitz ab intellectu. 22. Scientia igitur
& potentia qualis et specificari debet a rationes formali
subqua. quia cotattingibilitas specialis res quetive ad talem
potentiam & scientiam, ita ut ad aliam se non extendat.

Advertendo Visibilitas quidest ratio formalis subqua potentia visiva dum attingitat intellectu Cqui cognescit verbi gratia
litatem cfe obtum potentia visiva) non caderet magnus ratio
nis formalis subqua res quecte intellectus. Ledet ratio formalis
quia. quia ex profat, per actum Cognescendo.

35 Dividit 2do obtum in Attributionis et Attributum
Obtum Attributionis est illud adquod alia ordinant. attribu
tum vero est illud quod ad aliud ordinatur. Obtum attribu
tionis aliud est Totale, Sicut noster Cavias prohendet adae
quatum. et aliud partiale seu Tradequatum. Obtum Attribu
tionis Totale est illud adquod omnia attributa ordinantur,
ipsum vero ad nullum ordinatur. Partiale autem obtum attri
butionis est adquod non nulla ordinant et ipsum quod ordinat
ad attributionis totale. Exemplum Sit utrilus, illo quod
Sve Consideratus sub ratione universali, est obtum Totale
attributionis potentie visive, quia omnes Colorem ut sic omnes
Colores ordinant. at vero albedo est obtum attributionis
Partiale, quia quamvis adipsam ordinet hoc illud album
in particulari, tamen et ipsa albedo adhuc ordinatur ad ra
tionem Communem Coloris.

36 Dividit 3tio Obtum in Primarium et 2darium seu in Immo
diatum et Mediatum. Obtum Imarium est quod attingit
ratione sui, et inde ipso immediate. 2darium vero est illud
quod attingit ratione Imarij, et non in ipso, sicut scientia
Divina res quecte intellecta Divini est obtum primarium
at vero Creatura. in scientia respectu intellecti est obtum 2darium

Obtum 2darium Subdividit in Intrinsecum et extrinsecum
obtum Intrinsecum 2darium est illud quod est identificatum
cum Imario. Extrinsecum vero realiter distingit a Imario;
sic ut tabula Divina sunt obtum 2darium intrinsecum, Creatura
vero est obtum 2darium extrinsecum.

Dividit Tandem obtum in Esse et per accidens. obtum
esse est illud, ad quod Scientia tendit tanquam ad finem
ultimum et cuius gratia fit. Obtum vero per accidens est
illud quod ratione alti non pertinet ad finem sed occa
sionaliter et ratione alterius. Sic Sanctus vg est obtum

medicinâ perse, morbus vero est obtum per accidens.
quia attingitur a medicina ratione sanitatis. et hactenus
dant de obto in communi, nunc deveniamus ad obtum
Logicâ, et antequam statuat nostra sententia ex RD. prius
sunt reducenda in memoriam (quibus exposito ponenda
erunt) de 2dis intentionibus, dicta sub numero 2do hic in
Logica. Sic pro notatis agendum restat

De Obiecto materiali Logicæ.

37

Vanâ. Circa hoc quod obtum Sententiâ. 1ma defendit obtum
maale Logicæ esse Conceptus formales seu actus representantes obta.
ita Suarez, Fonseca et plures alij recentiores; ex quibus alij docent
solos Conceptus formales intrinsecos sive operationes nostri intellectus
esse obtum maale Logicæ. alij addunt Conceptus actuales, nempe
vocesve Scriptæ. 2da Sententia defendit obtum maale Logicæ
esse solos Conceptus objectivos. ita Thomistæ. 3tia docet ambo
esse obtum maale Logicæ. Patum ex Conceptibus intrinsecis et actualis
R RD Quodlib 2do q 8 a 2 & pro hanc tradit Sententiam
dicens: est m. Logica de 2dis intentionibus adjunctis 1mis
quibus constat, unas intentiones, quatenus
in se habent formam 2dæ intentionis, esse obtum maale Logicæ.
Igitur antequam cum RD pro ponamus nostram Sententiam
prius impugnanda sunt Sententiæ aliarum. Undecit

38

Resolutio 1ma Conceptus formales seu actus intellectus
non sunt obtum maale Logicæ. est Ita Suarez et reliqui.
Obtum actus intellectus sunt instrumenta quibus Logica
speculatiua suum obtum formale ergo ipsi non sunt obtum
maale Logicæ. ans est certum ex dicta a numero 30 ad num:
33. Ita vero pt. Instrumenta quibus ars biologica speculatiua
ars biologica, non sunt obtum maale artis biologicæ ergo nec instrumen
ta Logicalia, nempe Conceptus formales poterunt esse obtum
materiale ipsius.

Pbr 2da de ratione obti cujuscunq est Cognosci non vero
cognoscere, atqui de ratione actuum intellectus non est
cognosci sed Cognoscere ergo actus intellectus seu Conceptus
formales nullatenus obtum maale esse possunt.

Pbr hoc totum obtum cujuscunq Scientiæ v. potentiæ est:
adquod tendunt actus Scientiæ v. potentiæ sed actus Logicæ
non tendunt in Conceptus formales sed in objectivos ergo ipsi
et non illi erunt obtum maale Logicæ. nempe actus
Logicales sunt ipsæ Cognitiones, deinde Cognitiones sunt Con
ceptus formales sed Cognitiones tendunt in obta Cognoscibilia
et non in ipsas ergo actus Logicæ &

Resolutio 2da

3 g Resolutio 2da Definitio, Divisio, Argumentatio Vocales et Scripta non sunt obtum mate Logicæ: est D. Aug. author: 2do Dent. 4to Nulla Scientia profite absq obto mali, Sed Logica pt attingere suum obtum formale, absq vocibus et Scriptis ergo voces et Scripta ad. nor pt in Logica Spei, ang. di etiam mediante

Pz 2do Logica non regulat immediate Syllogismum Vocalem Sed mediante mentali, ad cujus ideam illum profert ergo Logica non versatur circa Syllogismum vocalem, tanquam circa materiam propriam ergo Quod dicit de Syllogismo vocali, idem dicendum de Scripto. hic ita stat ut dicit D. nostra

4o Resolutio 3tia Obtum mate Logicæ sunt Conceptus obbi quatenus connotant Conceptus formales. ita DD loco citato Fonseca ubi ait: Logica est de 2dis intentionibus (ecce obtum formale) adjunctis eis subjecte intelligibili (ecce obtum mate.) tenet eam et D. Angelicus cum suis Seguacibus.

Obz Cont: ratione desumpta a DD: Illud est obtum mate Logicæ, in quo recipit forma 2da intentionis, sed hoc recipit in conceptibus obtivis non vero informalibus ergo Major est certa quia obtum formale Logicæ est 2da intentio ut infra nos patebit. nor pt, Illud recipit in se aliquam formam, quod dicit formam denominatz, Sed soli Conceptus obi, non vero formales denominantz aforma 2da intentionis ergo Major pt nor pt, 2da intentio generis et differentiæ non denominant Cognitionem animalis et rationalis, quod sit Conceptus formales, Sed ipsum animal Cognitum, quod est conceptus obtivus. item 2da intentio definibilis et definitionis denominant ipsam definitionem Sed ipsum obtum, ergo soli Conceptus obtivi dicit ans pt nam alias genus in ordine ad hominem et brutum, esset Cognitio animalis, ac per sequens hæc definitio: homo est animal rationale. Recapti candaesset homo est Cognitio animalis et rationalis; quod est omnino falsum.

1 4a Obcies mo in favorem mentis intentionis actus intellectus sunt mate logicalis ergo dus ans pt mate Logicæ est omne ens ex Arist. 4 metaph. Sed actus intellectus etc ergo

Rdet int pdendo Arist. mate logicæ est omne ens quatenus ligatur ad lineam Conceptus obtivi 2do quatenus ligatur ad lineam Conceptus formalis ens rem et 3 ea rationis indistinctionis dico ergo consequens eodem modo. ergo actus intellectus connotat

maã Logicã, reduplicative vt actus intellectus, obtinen
ceptus fortes ngo q̃ quatenus sp̃ebant ad bñeam Conce
tus obtiui. 2do Negãs. dico itaq̃ actus intellectus pote
Considerari vt sunt actus intellectus, id est q̃atenus sunt
Defines Dnscnerdu. vt sunt obta: hoc est q̃atenus ipsa
definis Definibiles Dnscibiles fr. in anio ergo sensu
actus intellectus non possunt esse obtum maale logicã,
bene vero in 2do sensu.

Obicies 2do Ista eandem Resolut: aliqua regula
Logicã res piciunt ut mariã Conceptus fortes et non obtiuos ergo
Conceptus fortes et non obtiui erunt obtum maale logicã. ans
p̃z, Nã a regula Definitiã debet Constare genere proximo et differ
rentia ultima, res picit ipsam deftem actualem, sed definí
tio actualis est actus intellectus ergo &c

Rdet̃ negando cons aliqua regulã Logicã res piciunt ut mariã
Conceptus fortes, quo p̃t se, id est quo p̃t Conceptus fortes ngo res
piciunt Conceptus fortes quo p̃t obtiuos 2do dns. Vel Rdet̃ alit
idem dsdo: res piciunt Conceptus fortes, tanquam maam re
ceptiuam 2dã intencionis, et instrumenta Conducentia ad
speculare 2da rem intencionum obtiuarum 2do: res piciunt
Conceptus fortes tanquam maam receptiuam 2dã intencionis,
quã est forma Logicalis subdsiua: et proinde Conceptus fortes
Considerant, ut fortes ngo considerant Conceptq̃
Fortes, inducunt rationem obtiuorum 2do ans et ngo 3tam;
dico itaq̃ Logicam docere q̃ quomodo Conficiri debeat definí
tio 2da, sed ex hoc inferri non debet, quod definitio sit obtum maale
logicã; sicut ex eo, quod Astrologia tradat regulas pro
Conficiendo astrolabio 2dã inferri nequit astrolabium esse obtum
quia instrumenta esse obtum maale astrologiã; quia astrolo
gia versa non versatur circa instrumenta, sed ea ordinat ad
speculationem Astrorum. Cum ergo et Logica idem faciat ut
ex dictis patt: actualis definitio, Diuisio &c quae duplicative
exdictis patt sunt instrumenta Logicalia, idea non possunt esse
sumptã sunt instrumenta Logicalia, idea non possunt esse
obtum maale Logicã. Vnã subdistinctionis patent ex dis
pensione ad amam obtionem. Sed.

Instabis Definitio vt definitio est rep̃ sit formam 2dã
intencionis, atqui definitio est actus intellectus, ergo forma
2dã intencionis traxit in actibus intellectus. Ioñ̃ Nocio
nes generis et differentiã quae sunt formã Logicales atqui recipi
unt̃ in deftne vt definitio est ergo &c

Rdet̃ ngdo ans ad prob ejus Rdeã ioñ̃ ngo nec, q̃ia rationes

gener

genus et differentia non existunt informative, in ipsa definitione et cognitio quidditatis, sed in obto, per cognitionem representato; sicut sanitas non recipit in cognitione medici sed in corpore humano per cognitionem medici representato; cum hoc tamen quod definitio et cognitio est representativa formaliter notionis generis et differentiae, istae enim existunt obtive in extra ut representative in cognitione. Sed

Replicabis obtum artis pictoriae est imago representativa Caesaris, non autem ipse Caesar, quae est obtum representativum, ergo obtum logicae sunt cognitiones representativae notionis generis et differentiae, non vero notiones ipsae, quae praeexistunt in obto extra.

Rdet, negdo totam et paritatem: quia forma inducta ab arte pictoria, quae est imago ipsa ex coloribus resultans, non recipit in esse rato sed in tabula, ideo ipsa tabula est obtum totale praedictae artis; at vero species intentionalis rationis obtiva, quae est obtum forte logicae, non denominat formaliter, nec recipit in cognitione ut actus quidditatis, sed in re, per cognitionem representata, tum quia est cognita cum obto extra. Ita ipsa haec animalis denominat genus, species praedicari de homine, bruto &c ideoque conceptus obtivi etiam formales sunt obtum totale logicae.

Prosolvendis adversationem Cathenis obtibus adverte: Quamvis Rd Logicam vocet Scientiam rationis, tamen etiam de non ente quia quod debeat habere pro obto operationes rationis: Logica, enim dicit Scientia rationis, quia agit de 2da intentione rationis, vel de obto per ordinem ad rationem: ut enim constat ex Rd hic: nomen rationis non solum significat conceptum formalem, sed materialem obtuum, sicut nomen hominis significat conceptum formalem, sed materialem obtivum et formalem.

2/2 Obicies 2do Thazdam Resolut. Logica pene agit de verbo, nomine, veni vocis, aequivocis, analogis, et de tis vocibus praedicabilibus atque praedicamentalibus sunt voces ergo logica pene agit de vocibus ergo voces erunt obtum totale logicae ergo etiam et scripta, cum non sit major ratio proloquii quam vocali quam proscripto.

Rdet, dando per Logica pene agit de illis quae sunt proles vocis ergo Logica agit de ratione rerum quas significant hae voces Ita per Cum Rem. et ergo Thamdis distinctis ordinabis declaram idem dicendum est ad tertiam Antithesis sine Rhetorica et ubi hoc habet Logicam pene agere de oratione sine

ima alia ex pdicatis profert: Scilicet Logicam pertra agere de oratione intrinseca sui mentalis, minime vero de extrinseca sua vocali.

Obiicies 1° sto Otra eandem Logica introduxit suam formam in Dftnem, Sylogismum vocalem et Scripheum ergo ans pt. ad Conficiendam dftnem. Sylogismum vocalem ad ultimum regulis Logicae ergo.

Rdet dfdo ans Logica introduxit suam formam ad primario et perse ergo 2dario et per accidens 3dio ans, et Imelat dfgdo 2 sequens ergo 3 tam. dico itaq quod forma dialectica non recipit perse in Sylogismo vocali aut vocibus, sed in rebus quas significant. nam ad hoc inter voces genericas et differentias vocales oportet imaginari has voces ani et rattle sed res ipsas significabas per voces. 3q Definitio vocalis fuit pdicta dftnem mentalem. 3q Logica ordinatur per accidens regulat dftnem mentalem Sylogismum vocalem, cum profit ab Sylogismo vocali sicut a voce regenitis Logica vocalis est in Angelis, et anima separata.

Ad 1 solvendis Coterus obtus Nota licet prudentia pt regulare primario et perse tam actus internos quam externos, tamen id non pt dici de Logica; quia prudentia est habitus activa practica, Logica vero scientia speculativa.

Obiicit 2° sto Otra 3tam Resol: Obtum materiale Logicae debet esse modus sciendi cum non sint obtum ad minor Logicae, modus sciendi debet esse oratio ignoti manifestativa sed Conceptus obtivi non sunt orationes ignoti manifestativa ergo &c.

Rdet dfdo jor obtum materiale Logicae debet esse modus sciendi formalis ergo obtivus 2do jor, et Imelat distincta sciendi formalis ergo 3tam. ad probationis dfgo jor modus sciendi dicit formalis 2do obtivus ergo. dico itaq quod dicti Conceptus dividit in formalem et obtivum, ita etiam et modus sciendi; obtum autem materiale Logicae non pertinet ad lineam modi formalis, de cujus ratione est cognoscere et manifestare, sed ad lineam modi sciendi obtivi, de cujus ratione est cognosci et manifestari.

ARTICULUS 2dus

Quodnam est obtum Formale Logicae?

Ad perscipiendum obtum Formale Logicae reducendo dft in unum

in memoriam dicta Sub num 2do Logicd, et 2do dicendis
Constabit illud quod nobis. Cne mandandum est 2das
intentiones universales generis, Speciej, definibilis, Desbilis
Sfe formalitates quasdam Cognitas cum obto catno,
et in ipso praexistentes ante omnem actum intellectus,
Cum ordine tamen ad ipsum intellectum. Hoc probatur sic:

43 Resolutio Obtum Forte Logica est 2da intentio ratnis
universalis, praedicabilis de formalit praexistens in obto ca-
tno, per ordinem tamen ad intellectum. ita DD 2uodl 29 8 as 4
Pbr ratne: Universalia Logicae sunt circa genera, Speciesq; uni-
versalia praedicabilia, atq; ibi omnia sunt formalitates
praexistentes in obto catno, ut Constabit ex infradicendis
ergo obtum Forte Logicae.

Ifft Licet ad aliquam Scientiam Spectat agere de rebus
prout Subsunt 2dis intentionibus universalibus praedicabi-
libus DD. Sed ad nullam Spectat petere ejus ad Logicam ergo
Medebet agere. 2 Subsumo atq; Licentia agendi de rebus
prout Subsunt 2dis intentionalibus habet praeobto Forte
ergo dem 2das intentiones ergo obtum Forte Logicae est de mo
Ifft 2do cRR Illud quod denominat ens ad praedicam
Considerationem alicujus Scientiae potentiae, est obtum
Formale ipsius Sed 2da intentio universalis DD denomi-
nat ens ad praedicam Considerationem Logicae ergo est
obtum formale ipsius.

44 Obicies 1mo Logica est Scientia Simpliciter ergo ejus
obtum debet esse Scibile Simpliciter Sed 2da intentio non est Sim-
pliciter Scibilis ergo non est obtum Forte Logicae. Norpbr 2da in-
tentio est ens rationis ergo non est ens Simpliciter, quia non est
ens reale, Sed tantum diminutum.

Rdet 2dam intentionem Logicalem non ideo vocari ens ra-
tionis, quia tantum existit obtive in intellectu, ut bene observat DD. Sed ideo quia habet totum Suum esse objective in ordi-
ne ad intellectum, Ideoq; existens reale ratnis Sed intentionale,
neq; pt aliquid evinci ex eo, quod dicat ens diminutum, nam
licet sit ens diminutum in rahone entis, quatenus Comparatur
cum ente reali, non tamen est tale in ratione Scibilis, quia
est Simpliciter Scibile.

Obicies 2do Universale est obtum omnium Scientiarum ergo
non est obtum Forte pbr ans Scientia dicit aliquid de Uni-
versali ibq ergo universale.

Rdet ad argumentum dico ans Universale est obtum omnium
Scientiarum

Scientiarum de maali et per accidens Ide per se et de formali
ergo ans et tham. ad prob antis eodem modo d ergo ans et
tertiam ergo tham. Dico itaq hoc reperiri discrimen int
Logicam et alias scientias, q̃ia d ista Considerant naas uni
versales, nec tamen formaliter versantur circa universalita
tem naarum hoc enim ad aliam spectat Logicam. Sicut
medicina Considerat sanitatem in universali Logica vero
considerat eandem sanitatem ut aptam esse in multis, et
predicari de multis, demonstrat hoc exemplo: Potentia vi
siva dem attingit saccarum, attingit ob tum Colorabum
et dulce, numquid ergo potencia visiva attingit ob tum
ut dulce? non de facto, quia est extra sphæram illius. Versat
ergo solum circa colorem, et dulcedo respective adipsam
per accidens se habet. pari modo loquare de Logica ob tea
teris Scientijs

Quæres 3o Ista Intentio Sit ob tum Scie Logicæ
Dicimus in toto articulo ad am intentionem ob tivam esse 45
ob tum Scie Logicæ, nunc autem difficultat an ad ea in
tentio per malis Sit tham, tam per lineat ad ob tum Scie
Logicæ? et sic non: Cum sit prima et nobilis.

Ad quam R̃D ad am intentionem scilem non posse esse
ob tum Scie Logicæ. et Ratio est: quia Logica versatur
circa res sub esse intelligibili. Scientia de authoritate
ejusdem R̃D Superius relata evidentissime deducimus.
imo ulterior ratio est: quia Color non ut visus sed ut us
bilis est ob tum formale potentiæ visivæ, neq; ipsa actu
alis visio potest esse ob tum Scie ejusdem potentiæ. Ergo nec
Cognitio neq; esse Cognitum. sed solum esse Cognosci de
bet esse ob tum Scie Logicæ.

ARTICULUS 3tius

Quodnam Sit ob tum Attributionis Logicæ. 46

ob tum attributionis iam supra explicatum est sub n. 35
nunc solum modo advertendum est Propositionem non esse
ob tum attributionis Logicæ, quia non omnia quæ tractant
ob tum attributionis Logicæ ordinant ad propositionem; imo ipsa pro
in Logica ordinant ad propositionem; imo ipsa pro
positio ordinat ad syllogismum.

Advertendo neq; definitionem esse ob tum attributionis
Logicæ, quia Definitio, propositio et argumentatio ordinant
natæ ad definitionem (alias 2dæ et 3tia intellectus operationes ordinantur
ad aliam) sed ad demonstrationem.

Adverte 3tio Aggregatum ex Definitne Divisione proprie dictorum non esse obtum attributionis Logicæ, quia dicitur agere. non nisi entia, sic militer ordinarent ad plures Duces, ita nec Logica esset una scientia, sed ipsius obta partim sana ordinarent ad plura principia. Deinde dicit finitio ordinatur ad tale aggregatum ordinantur ad seipsam, nam in tali aggregato reperiuntur ipsa definitio, unde int obtum attributum et attributionis nulla datur distinctio, Quod autem dicimus de definitione idem dicendum de Divisione, Prome, Argumentum

4ª Resolutio. Sola Demonstratio est obtum Attributionis Logicæ ita D in a 94 prot a 2 tibi cit Per Logicam habemus fermam ad demonstrandum in omni materia et in super Logica dirigit ad Scibiles veritates. et paulo post: Scire primo paliter intelligitur a logica Sed Scientia est demonstratio ergo demonstratio intenditur primo paliter a logica ergo est obtum attributionis Demonstrationis Sed ente probationem.

Nota Demonstrationem duplicit Considerari posse; alio enim est obtiva, et alia fortis. Obtiva est ipsa Sda intentio Congenita Cum obto extra Subsistentibus intelligibilis et demonstrabili: hoc est quatenus est Cognoscibilis et attingibilis per Demonstrationem fortem. Fortis vero est ipsa demonstratio informa. Sylogistica artificiose dicta per Dem ergo dicimus Demonstrationem esse obtum demonstrationis Logicæ, intelligendum est de demonstratione obtiva, non vero de formali. et ratio est: quia demonstratio fortis non attingit a logica propte Sed propte obtum, nempe propte obtum demonstrabile.

Nota 2do Logicam dirigere actus intellectus, Constat enim ex Superius dictis sub numero 2do ipsam esse virtutem mentis; omnis autem virtus mentis inclinat seu dirigit intellectum semper in verum. Quomodo autem et Logica dirigat actus intellectus facile intelligemus. Si reflexionem adhibebimus ad ipsa dicta nem: 2do. dicimus enim ibi Logicam esse simpliciter Speculativam et eadem quod practicam. quatenus enim est Speculativa. Considerat notiones universales obtivas, quatenus Quamquod practica dicitur Concepta fortes Quoque rationes intellectas, et hoc mediantibus regulis quas ha dit ad recte Conficiendas Scientias Suis modo.

Ptz nunc Conclusio Logica est Scientia directiva actus 48
intellectus in ordine ad Summum obtum. ergo illud est obtum
ptis tributionis adquod tnat perfectissima intellectus operatio
sed hoc est demonstratio obtiva ergo ipsa est ille non ptz. Per
fectissima intellectus operatio est discursus sed demon
stratio est perfectissima ptes discursus ergo demonstratio
est perfectissima intellectus operatio. subsumo sed demon
stratio fermalis tnat ad demonstrationem obtivam ergo
demonstratio obvabb.

Rdeo dicas profe discursum (quia est perfectissima intellectus
operatio) salvari in demonstratione qua fermali, nam ver
itas est obtum adequatum intellectus ergo in veritate
debent collimare omnes propositiones ejus, atq; ar
gumentatio fermalis pulcre dicit ad veritate, vel falsitate,
quia nimo ejus conclusio est effe falsa aut ptt in hoc sylogis
mo: omnis hoc est lapis sed leo est hoc ergo leo est lapis.
Dicendo quia veritas adquam Logica essentialiter ordinatur
est Conformitas actus Cum obto, & obti Cum actu, fide
autem Conformitas sepe non reperitur in argumenta
tione fermali.

Obicies Thadeo: Logica non solum agit de sylogis 49
mo demonstrativo sed & de Topico et sophistico ergo
obtum attributionis Logicæ non sola est demonstratio
sed sylogismus in communi Demonstrativus Topicus et
sophisticus. Rdeo Logicam unaquamq; et per se agere
de sylogismo demonstrativo, quia ipse solus habet necessa
riam Connexionem Cum veritate obtiva, qm Logica
semper intendit in ratione habitus Speculativi. de sy
logismo autem sophistico solum agit Logica Licut definit
virandus, prout medicina de venenis. Tandem de sylo
gismo Topico agit, tanquam de cognitione Conducente
ad demonstrationem, nam a principiis etiquidem gradus,
per quem intellectus Conatur ascendere ad demonstra
tionem. hinc Rd in 3bis d 25 q 2 ait opinio est via ad veritatem.

Dices 1na ptes non ordinat ad aliam sed sylogis
mus Topicus, et demonstrativus sunt due ptes argu
mentationis ergo sylogismus Topicus non ordinat
ad demonstrativum.

Rdet sfdo 1or 1na ptes non ordinat ad aliam in esse rei
Rdet 2do non ordinat ad aliam in ordine ad finem ngo 2or.

et Deafa non. eodem modo dfg vo Dequers sic gratia non ordinat ad peccatum inordinatis, ordinat tamen inordinabilis, quia peccatum non cognoscit abs gratia; opposita enim sunt simul cognita. et privatio non potest cognosci abs forma qua privat.

60 Replicabis Directio Logicalis Syllogismi facti in Barbara eadem est in syllogismo sophistico, ac in Demonstrativo, quia solum differunt rat the mad, atq; logica abstrahit aquacung maa ergo obtum logicalem erit demonstratio sed Syllogismus formalis in demonstrando, abstrahens a syllogismo demonstrativo Tpico et Sophistico.

Rdet dfdo sit Directio Logicalis eadem est in Syllogismo sophistico ac in demonstrativo ita ut eodem modo maam officiat nego: ita ut diversimode maam officiat 2do itaq directio formalis, quod repugnat in syllogismo sophistico est Dra exigentiam mad, et contra intentum principale Logicae, cujus finis est Contemplatio veritatis; at vero directio, quod repugnat in syllogismo demonstrativo est justa exigentiam mad. et justa inclinationem Logicae, quod case inclinat ad Cognitionem Certam et evidentem, quod per demonstrationem Comparat; unde falsum est in, quod infert nam aliud est quod regula Logicae abstrahant ab omni maa, et aliud quod obtum Logicae abstrahat aquacung maa; unum est verum 2dum vero falsum quia obtum Logicae est ipsa maa demonstrationis, ideog non abstrahit obtum Logicae aquacung maa.

PARS octia PROEMIALIum.

De Concursu Logicae et Necessitate Ad Alias Scientias.

ARTICULUS Unicus

An Logica sit necessaria ad Alias Scias acquirendas?

Ulterius examinat idem qd dictum proprie quid sit Logica: quando quidem in prodicto articulo dictum est nobis est, ante hoc venerat ad actus aliarum Scientiarum; quomodo co nearrat, et an sit necessaria ad alias Scientias acquirendas: ut autem hoc facilius resolvamus.

61 Notandum est 1mo duplicat aliquam Caam posse Concurrere

ad aliquem effectum sine directive, ostendendo modum, quo debeat produci talis effectus. 2do effective Cooperando debet produci talis effectus. 2do effective Cooperando effective cum alia Concausa in productione effectus, ad cum modum quo Deus Concurrit cum Creaturis ad eamdem operationes.

Nota 2do ad 3RD in 2do d. 28 qr ad nullum habet ipse Concurrere immediate effective ad suos actus, Potentia enim habitu disposita et habilitata est tota virtus effectiva Suorum actuum. Itaq totum munus habitus est potentiam disponere ad eliciendos actus, quin concurrat ad illos effective, etiam partialiter.

Nota 3tio Logicam aliam dici directivam aliam effectivam. et aliam dici positivam. Logica directiva est ipsamet Logica docens tradens regulas pro conficiendis Doctrinis. Logica effectiva est Logica utens (Sic ut melius dicam) est ipsemet intellectus instructus habitu Logicali. Logica positiva seu expeditiva est ipsamet facilitas selecta et multiplici executione regularum. his prænotatis ad vertere debemus quæstionem procedere de Logica directiva minime vero de Logica effectiva. nunc sit

Resolucio Logica docens non Concurrit effective ad solum modo directive ad actus aliarum Scientiarum. 52

1bi Conclusio quo ad 1mam partem Nullus habitus 2do Concurrit effective ad aliquem actum, sola enim potentia dispositia habitu fit producere actum ergo Logica docens. Cum sit habitus non fit Concurrere effective ad actus aliarum scientiarum. 1bi 2uo ad 2dam partem Logica dicit modum arguendi in omni maa. ita ars universalis, et regulat omnes Doctrinas ac argumentaciones omnium Scientiarum. ergo Concurrit directive et expeditive; et certe Philosophus enim non argumentatur, ut Philosophus sed ut Logicus. Logica ergo 3tio quando Concurrit ad actus metaphysicos, Concurrit simul cum intellectu et metaphysica, ita tamen quod metaphysica pro ponat materiam, quam Logica dirigat ad formam artificiosam, et intellectus producit ipsum actum metaphysicum Causando effective formam Logicam in maa metaphysica. Itaq Logica inclinat intellectum ad assensum Conclusionis rationabiliter et dispositionis, metaphysica autem inclinat ad assensum ipsius Conclusionis tradendo media. Ridealijs Quæstijs.

53 Obicies Deus Concurrit effective ad actus Caarum ergo & ad
quia est Caa universalis sed Logica est scientia universalis
ergo debet Concurrere effective ad actus aliarum scientiarum.
Rdet Dist. ma Deus Concurrit ad ideo precise quia est Caa
universalis ergo Concurrit effective quia est Caa universalis
effectiva Dist. ma et Dist. mor non sed Logica est scientia uni
versalis effectiva ngo directiva Dist. et ngo tham. sed
Dicez Artes sunt degenerum Caa efficientis, ut cum Aristot.
act. 2. D. in amo dicas habitus est principium proximum
effectivum sed Logica sit mihi est ars et habitus ergo tu
Rdet. in primis Logicam non esse artem propriè, dicim
pro prie ut dictum est supra, de arte ergo pro prie im
pta valet argumentum, minime vero impropriè
sumpta, qualis est Logica. Ad authoritatem Ar
dico habitum Concurrere effective seu quatenus potentiæ
quia ipsam impellit, imo efficit hoc ut ipsa concurrat
ut actum, non vero Concurrere effective tres quatenus
ad actum, quia potentia est virtus totalis productiva
suorum actuum ita expresse Ar in 2do de Aia 9a ac

54 De Necessitate Logicæ ad Alias Scientias.
Habita notitia quod Logica Concurrat directive ad actus
aliarum Scientiarum; nunc ad aliam partem dubij
resolvendam accedimus, scilicet an talis Concursus Logicæ
sit omnino necessarius aliis Scientijs. pro quo.
Adverte 1mo necessarium posse duplicari Primo nempe
Implicit. et eatenus quidq necessarium Implicat dici
illud, sine quo res nullatenus haberi pt. Sic necessarius
est oculus ad videndum, Intellectus ad intelligendum,
res primæ ad vivendum. et sic de cæteris. Necessarium
2dum quid est illud sine quo res obtineri pt. Ad
non ita facile. ita est necessarius ve equus ad iter peragen
dum, quia pedestres possumus iter peragere, licet non
tam facile. Et cum certum sit Logicam esse
necessariam 2dum quid ad alias Scientias acquirendas;
quia est organum Scientiarum, ars artium, ut inc
dus Scindi, qua de caa Arem etiam int alias Scien
tias occupet locum. Hinc dictum difficultas est ultimum
sit necessaria Implicit. pro quo reducenda unica
meriam diversiones Logicæ dato sit numero Logicæ

Christiano

Et insuper additur: Logicam aliam esse Methodicam et aliam Doctrinalem. Methodica est illa, quae per regulas a magistro traditas acquiritur. Doctrinalis vero est illa, quae proprio labore et industria, comparatur, independenter a magisterio alterius, qualiter Inventores Logicae eandem acquisierunt. Fit advertentia difficultatem procedere de Logica actuali artificiali non vero de habituali. Advertatur 2do Scientiam dividi in actualem et habitualem. Habitualis est habitus certus et evidens. per demonstrationem acquisitus. Scientia vero actualis est Conclusio Legitime deducta ex principiis certis et evidentibus.

Advertatur 3tio 2ado Certitudo est firma adhaesio intellectus ad unam partem, sine formidine alterius. Dividitur autem in Objectivam et Subjectivam. Certitudo objectiva est representatio obti sicuti est in se, ita ut revera se habet, sicut per actum representatur. et Certitudo subjectiva in mentali et forte: media est certissima identitas duorum extremorum inter se, nam talis identitas est media conclusionis. Seu objectum medii ejusdem. Certitudo objectiva formalis est certissima identitas duorum extremorum cum medio, virtute cujus identificantur inter se, nam talis identitas extremorum inter se est forma Syllogismi seu objectum formalis conclusionis. Certitudo subjectiva est quando talis identitas extremorum inter se et cum medio cognoscitur certo, et indubitanter ab intellectu. Potest enim contingere quod extrema sint inter se certissime identificata, licet non determinent intellectum nec reddant certum certitudine subjectiva, et potest in objecto opinionum probabilium, quarum una, vel altera pars est inter se determinate certa certitudine objectiva, et tamen neutra est certa certitudine subjectiva, cum utraque sit probabilis, et sub opinione, unde certitudo objectiva aliquando caret certitudinem subjectivam, sed non e converso quia potest esse sine illa.

Ex hac doctrina infertur, quod ut aliqua conclusio generet scientiam. debet esse certa, objective, et subjective, quia ex anott. debet esse cognita rei per causam, et quod haec illustret, et quod detur scientia non potest. his praelibatis dicit.

Resolutio Logica actualis est simpliciter necessaria ad alias scientias acquirendas. Sic D. Thomas Angelicus et S. Augustinus

Ita
56

Pbt 1mo Authoritate D. Augustini. 1ma academicos lib. 3 de ordine: Logicam commendando. hic docet docere, hic discere, in hac ipsam ratio sibi demonstrat quid sit, quid velit, quid valeat. Sit autem docere, vult sola scientes facere, nec solum vult sed mpt. Si ergo sola logica pt scientes facere. iam nemo est sciens absq logica, ac per 2de quem logica erit simpliciter necessaria ad alias scientias acquirendas.

Pbt 2do ratione desumpta ab Authoritate RD in amo g 2 probatur 2pus ubi ait: per logicam habemus formam ad demonstrandum: nam ni scientia, ex qua hic arguitur: o mnis demonstratio formaliter dependet a logica sed o mnis scientia dependet a demonstratione formali ergo o mnis scientia dependet a logica, et per 3 sequens logica erit indispensabiliter necessaria ad alias scientias acquirendas. nor est certa quia omnis scientia est habitus certus et evidens per demonstrationem acquisitus, sed autem prat quam quod sit doctrina RD declarat, quia sola logica argumentativa docet formam ad demonstrandum. in qua cum maa, ita ut maa demonstrationis pertineat ad alias scientias, sed ma vero ad solam logicam.

Ot Forma est simpliciter necessaria ad esse rei ergo forma demonstrationis est simpliciter necessaria ad esse scientiae. sed talis forma dependet a logica ergo logica est simpliciter ans est certum quia ghe rei est a forma ut ait RD nam forma hominis est simpliciter necessaria ad esse hominis, forma albedinis ad esse albedinis, et hic de ceteris. Consonat hic ratio cum D Augustini: qui loco supra citato 0ta academicos logicam vocat quasi formam rationem alia nem per eam (id est scientiam) in dicendo disciplinam. quasi artem scientiae sine logica sint informes, quod est non habere rationem scientiae. Ad obis Argumentum procedere de scientia in statu perfecto, non vero in statu imperfecto. sed

Ota Sicut ant imperfectum est verum ant habens veram formam Constitutivam animalis, sic scientia in statu imperfecto est vera scientia, sed vera et formalis scientia non pt habere finem demonstrationis formi. quod dependet a logica ergo bba. Si autem contendas scientiam in statu imperfecto, nam esse vere scientiam argumentem erit de subito non adsponente.

6o] Pbt 3tia ratione fundamentali desumpta ex RD qui in 3 dg gradi: Evidentia Syllogistica. in qua Conclusio, sive actus mentis cum mi nori, dependet ex Convenientia earum cum medio. ea qua Auctoritate hic argumentamur. Patitur primipis obiectionis ctra ista data omnis cognitio logica. Intellectio non est certus absque divina veritate Sequentis et bonitate. Sed ergo ab og Logica non pt Scientia comparari. Ohia pt nam ad hoc ut aliquis habeat aliquem certitudo obvacat Alia vel supra dictum est. ab op Ao

ans ꝑt non ꝑt intellectus sine certus de veritate sequentis et veritate
Ibid. nisi sit certus quod extrema quod identificant, intse in con-
clusione, identificant in præmissis cum medio; et sic super q
est eorum identitate cum medio necessario sequatur identitatem
rum intse. Sed hoc certitudo haberi non ꝑt sine regulis logicæ
ergo dicimus est certa nam identitas extremorum intse ꝓpt
identitatem eorundem cum medio est unum principium ad his
Ly logisticis, in quo fundetur tota efficacia logicæ argumentativæ,
et consequenter Ly non ꝑt scientia haberi sine tali principio, iam
non patentium acquiri absq regulis logicæ. Cum tale principium
sit finis per quem habetur logicæ argumentativæ. Jor inquirit
difficultas ꝑt licet intellectus absq discursu perfatuam
experimentalem ꝓfuit cognoscere evidenter quod hoc est ani.
tamen non ꝑt in hac conclusione sui certitudinem assentire identitati
dictorum extremorum, nisi ꝓpt identitatem eorum cum
his hoc est cum medio verbo ergo intellectus non est certus de
ans ꝑt ista præmissa omnis homo est animal et Sedomus equus
est animal, impossibile est identitatem extremorum cum medio et
tamen non determinant intellectum ad assensum conclusionis sui
identitatis extremorum intse, quia non cognoscit unitas
numerica medij verbo ergo non ꝑt intellectus assentire recti
hæc identitati extremorum nisi cognoscat identitatem intse
Ibid. nam cum possit multis mediis variari medium nullo
modo intellectus habet certitudinem plenam de unitate et
variatione medij absq regulis logicæ docentis; licet ergo
hoc per inductionem experimentalem ꝓfuit cognoscere iden
titatem extremorum cum medio, tamen casu non ꝑt sufi
cienter inferre, identitatem extremorum intse ꝓpterea idem
titatem extremorum cum medio sine casu identitatis eorum
intse. tota hæc ratio desumitur ex 2 in 2dæ q 2 a 2 ubi
dicit: ad conclusionem sciendam requiritur iudicium inter
ligatorium, cognoscens identitatem extremorum cum medio
in ordine ad identitatem eorum intse. hoc enim est: cognos
cere principia in ordine ad conclusionem. 58
Ibid. Intellectum aliquem imperfecte posse cognoscere identi
tatem extremorum inter se, ꝓpt identitatem eorundem cum
medio absq logica: licet hanc identitatem non posset per
fecte cognoscere ex ipsa. Sed
Obiect (et nota hoc bene) licet intellectus posset cognoscere
tale obiectum imperfecte et aliqualiter sine logica perfecta,
non tamen sine logica aliquali et imperfecta: non tamen
adhuc imperfecte potent attingere identitatem extremorum
intse, ꝓpt identitatem eorum cum medio, vel cognoscat, hab

ni Cognescat. Saltim in perfecte illud principium Logicæ. Quæ sunt eadem uni tertio, sunt eadem inter se. ergo dum per Logicam Quæ videt intellectus suo lumine nadi potest confecere alias demonstrationes imperfectas; hoc ideo fit quia per illam discretivam Comparat sibi aliqualem habitum Logicæ doctrinalis. Saltim imperfecte, imo ante omnem actum intellectus habet aliqualem notitiam illius principij. Quod est eadem ratio

59 Obicies 2mo Habites acquisiti non sunt necessarij addiscipulum, sed adfacilius operandum. atqui Logica est habitus acquisitus. ergo non est simpliciter necessaria.

Rdet. nego 2tiam. nam ex eo quod Logica sit habitus acquisitus solum modo deducit, non sequitur illam non esse simpliciter necessariam addiscipulum. intelligendum, non tamen infert, non esse necessariam addoctrinam perfecte intelligendum; ita ergo Logica potent intellectus simpliciter intelligere et dici extrema. Sed falsum. quia Logicæ erunt informes, neq habebunt Certitudinem subiectivam quæ ad rationem Scientiæ requiritur.

3 Instabis Vota Cognitio Solis Lucet. ergo dies est: omnino est Scientifica et Certa in Certitudine Subiectiva. Cum Sit Cognitio rei per causam. ergo non est Logica imperfecta.

Rdet. illam Cognitionem esse experimentalem non vera Scientificam, quia est Cognitio ad Sensum Circa singularia non autem est Cognitio per causam universalem, et Circa veritates pertinentes ad requisitas ad rationem Scientificæ Cognitionis. Sed ultra

Urgebis quia Rustico ostenditur demonstratio aliqua clara prima. Cujus præmissæ de lumine nadi erunt evidenter notæ. ergo dum quis credet intellectum rustici non assentiri huic Conclusioni. omne totum est majus sua parte. Sed manus est totum. digitus est pars. ergo manus est major digito.

Rdet. assensum prædictæ Conclusionis in Rustico non esse Scientificum. ergo ad demonstrandum hanc veritatem dicam ratio aliqua deficit. Saltim doctrinalis; quia licet sit Assentiens Conclusioni, et existimet se adid experimentaliter assensum divinæ, revera tamen ipse non assentitur, nisi putant et formidolose. Cujus clarissimum Signum est: quod facile sit illum aliqua falsa ratione ab assensu Conclusionis dissuadere, vel saltim hoc facere ut deveniat in Conclusionis dubietatem. unde licet contra oppositum non adducat habere formidinem, habuit tamen virtualem, quia potuit deduci argumento hoc modi: omne totum est majus sua parte. Ad Caudam Leonis est omnino ipsa Caudæ Leonis. ergo Caudæ Leonis est totum. et digitus est pars. vel si non: tunc dicerent illud principium esse falsum. Hinc infero homines subornationum suos pueros et alios hujus modi posse Scientia catechumenos, quidem

ergo

Cognoscentia v. simplex intelligentia Trinarum seu veritatis obvia, et sola penetracione extremorum, quâ cum sit Cognitio certa, sufficit illis admonere Ohricam Ecclesiasticam, et politicam Gubernationem, alios autem ad sequendam Logicam doctrinalem non negamus. 6a

Obicies 2da. Conclusio hujus demonstrationis omnino grave ronclit de ôsseum Deitatem est grave ergo Deum petit deosum; dependent a regulis Logicæ est Scientifica ergo generabit fidem Logicam ab ea Logica ans ptz, advenientè Cognitione reflexa Logicæ Deitatis Conclusio est Scientifica per nos ergo antecedenter ad talem Cognitionem reflexam erat Scientifica. Ptz Itia Quia Cognitio reflexa Logicæ non reddit illam fidem scificam Deitatis sed supponit ut jam affirmans illam esse Scientificam ergo &c. Deinde quia esse Scientificum est illi essentiale, Cognitio autem reflexa Logicæ est illi accidentalis, ut patet ei advenions ab extrinseco. Hoc argumentum talis, ut patet ei advenions ab extrinseco. Hoc argumentum est tabilis Centrandi sententiæ Cui minimum fidentes Cement victoriam ante triumphum.

Rdetur Iradactam Conclusionem semper fuisse et fuisse Regnum olive et in se ipsa, Ceterum tamen ante Cognitionem reflexam Logicæ non denominat intellectum Scientem, quia hic secludis regulis Logicæ non habet Constitutionem Objectam, neq est secundum de bonitate Objecti, ideo solum mutant eam formaliter virtuali ex parte, advenientè aliquam Cognitione reflexa Logicæ tanquam Conditionem intellectus efficerat, Libere, ac certus reddatur, et tollat omnis nebula dubitationis inconvenientium, si minus adhuc est obtenta de bonitate Objecti, ideo bene dixit de non Scientè in Scientem, quia Conclusio demonstrata non potuit ipsum denominare Scientem. Conclusio ergo inde essentialiter certa, sed quo ad denominationem Contingit, quia nec denominat Scientificum, nec denominat intellectum Scientem nec denominat Scientificum, nec denominat intellectum Scientem donec adveniat Cognitio reflexa Logicæ tanquam Conditio. Sine qua non sunt talis denominatio. Deo volente dicere. quo dextrae doctrina Logicæ eandem Conclusionem efficit multo principaliam et Scientificam, quia obvie est semper certa, quamvis ng nobis prius intellectus talis in 2do 2dæ ex ea ubi docet eandem Conclusionem, quæ antea erat opinio, non sit sci ex Scientiam. 6c

Obiges 3tia Logica est via Scientia atq inonest necessaria ad ipsam, Nam alias ad hanc esset necessaria alia Logica, et hic in infinitum ergo Logica non esset.

Rdetur, retorquendo argumentum per vos Logica est dum quia necessaria ad alias esset aequivalens quatenus ergo non est necessaria Deinque ad ipsam, quod quæ deerit adversarij libi ad ea quant.

Ad 2dum Logicam non distinguit adequate a scipsa, sed distinguit adequate ab alijs scientijs; licet quamvis sit necessaria ad alias scientias, tamen non sequitur quod sit reflexa ad ipsam.

Ad 3tium Logicam non solum esse scientiam sed modum sciendi, ideo non debet indigere alia Logica procedendo in infinitum; et ratio est: quia modus non indiget alio modo; et dicitur de actu scipsa fit, dum scipsa unit, non ab aliam actu nisi quia sunt modi rei.

Ad 4tum Et primo patet Logicam inadequate esse necessariam ad scipsam, non quatenus est intelligentia, est necessaria ad scipsam quia scientiam, ut intellectus certificatus de bonitate actus sit secundus de bonitate sequentis ergo aforciori sunt necessaria ad alias scientias acquirendas.

Quæres An Ad Logica de cujus Concursu et necessitate ad alias scientias. huiusq; forma orat Concurrat etiam ad Theologiam, et ad veritates supernaturales?

Ad 1um affirmative: habemus enim ex professam auctoritatem Ad qui Quodlib 3 q 8 ait Dei cursus Logisticus qui tendit super omnem principium, tenet in omni materia. Ad eumdem principium tenet in Divinis, quia impossibile est Deum dimittere quin ipse ego dei cursus Logisticus tenet in Divinis. Licet ergo Intellectus humanus sufficiat ad obiecta naalia et super naalia cognoscenda, ita logica nostra artificialis adventatus naales et supernaales sufficit cognoscendas. Ita vult dicere quod intellectus naalis elevetur per auxilia et habitus supernales; quia Deus cum Cognoscit Beatitudinem esse donum supernum et altissimum, et Deus unus naalis, et distinctum ab beatitudine naali, ergo obiecta supernaturalia possunt representari per cognitionem naalem, ut patet in Cognitione ab Abrahã de Deo. unde dicimus quod obiectum supernum potest attingi per actum naturalem, ita ut supernaturalitas sit obiectum formale quod actus naturalis, dummodo ratio formalis sit attingibilitas naturalis, adeoq; obiectum supernum, licet intrinsece et in ipso sit verse supernaturale, tamen extrinsece in ordine ad cognitionem et in ordine ad medium quibus cognoscit, est naturale.

Et hæc satis dicta sint de Proœmialibus Logicæ

DISTINCTIO PRIMA.

De Logica Apprehensiva Directrice mā Intellectus operationis.

Diximus in Dialecticis q̄ numero 3 in intellectum dirigit logica in suis operationibus: hinc sicuti 3 operationes nostri intellectus esse diximus, ita quoq; 3 plicem logicam assignavimus; eoque niam ibidem assumimus Dialecticam esse q̄ partium omnium logicalium quidquid in summulis compendiose dictum fuit, id in logica ista q̄ quidquid in summulis compendiose dictum fuit, id in logica hac dicendum est, Sicubi ergo ama distinctio Dialectica fuit determinis. explicando quid sint, quot species sint, et quales habeant proprietates: ita pari modo ama distinctio Logica proponetur, in qua easdem exponemus, quas de universali, univoco, aequivoco, analogo, Concreto, abstracto &c. et hoc omnia solita methodo in 3bus quaestionibus explicabuntur, quarum ama erit de distinctionibus, 2da de universalibus in communi 3tia tandem de universalibus in particulari, seu de 5 praedicabilibus, unaquaque vestra peculiarem in articulos divisa. modo Sit

Quaestio Ama.

De Distinctionibus.

Ingredi nunc disputationem praesentem tam operosam et difficilem, quam necessariam ad percipiendam singularum doctrinam rerum non solum ad physicam sed in ad Theologicam maxime extendentem, et licet majoris clarioris gratia nunc statim deberemus praemittere quidnam sit identitate. quid opponatur distinctioni (opposita enim ponere solet magis elucescunt) quidtamen absq; cognitione 2dae nam intentionum rectarum aliam et praedicabilium per se. singulari methodo explicata nemi non facile hae omnia praedicari queant; deinceps ordinate procedendo quidnam hanc in 5 articulos dividemus, in ama agentes de stata et linea intentionali. in 2da de identitate intentionali, in 3tia de intentionali distinctione. in 4to de Universali tandem in 5to de praedicabilibus. in quo Sit finis.

Articulus Imus

Quid et quotuplex Sit esse Intentionale? 62

Preter statum rerum naturalium non solum aferendus est Incorporeus Deus spiritualis. Sed in Intencionalis Seu intelligibilis, quem in multis locis illustrat R. et prodeque Quodlib 2do, pro fundamento vero q8 ubi illum in multis locis demonstrat exemplificando

Discutiendum Seu discernum in esse intencionale et esse physicum datis apparet in specie exposita, qua Cognoscimus lapidem; hoc enim in esse physico est decidens quoddam subjective distens in intellectu, at vero in linea intencionali est substancia, quia est ipsa naturalis lapidis, quam representat: et hoc eadem in esse non est spiritualis, quia ipso cadit a potencia spiritualis et recipit in ipsa, in representando vero est corporalis, quia representat ad hoc corporeum.

Ad Cognoscendum Quid et Quotuples sit esse Intencionale. Nota 1mo Preterea physicum gradum subjectivum et per sensus perceptibile de linea physica, reperiri aliud esse objectivum seu resultativum de linea intencionali, quod non percipit per sensus. Item Si aut in linea entis realis, post esse absolutum, dat, aliud esse relativum, ut constat in relacionibus realibus, tamen si hoc sensibus non percipimus. Similiter in linea entis realis post esse physicum persensus attingibile, dat, aliud esse pure intencionale, licet hoc sensibus non percipiamus, eo quod sit pure intelligibile; Hocergo est esse de quo nos Locrenem instituimus: vocat autem esse resultativum, quia resultat esse physico ad ad eum modum, quo rationes resultant exente, Intelligibilitas enim est ratio entis. Vel sicut parietes albi resultat quidam pallacio, ades imbia alba, per ordinem tamen ad intellectum Cognoscentem.

63 Nota 2do Valde differre esse physicum seu subjectivum, ab esse intencionali et objectivo seu resultativo, quia de re esse subjectivum alicujus rei ut esse fictum, esse vero objectivum, verum. Nam ait Deus non habet esse subjectivum nisi fictum, quia est ens rationis, et tamen habet veritatem entis rationis, quia est verum non ens rationis, est verum ens rationis, est aliquid distinctum, ab ente reali, hoc ergo omnia quamvis fundent in re facto, attamen sunt Veritates Certa, quia tam hoc est verum est et Deum, quod ait Deus sit ens rationis, quo illud non verum est Deum est, quod unus Deus sit ens realis. Quare Concludendum est quamvis ens rationis habeat esse subjectivum fictum, nihil omnino esse objectum habet verum, quia esse objectivum sortitur ens rationis huius ait Deus est ens rationis. Vel in hoc consistent verba hujus ait Deus est ens rationis. Vel in hoc consistent verba hujus quod esse intencionale objectum sit necessaria esse physico et subjectivo, quia Cognitio representans lapidem est lapis in esse intencionali, non vero in esse physico.

Ex dictis infert. Quod esse physicum est illud, quod convenit rebus ut sunt inscriptis, nulla facta comparatione ad Intellectum. ita quod habet esse corporeum res peccabile lapidi, ad Intellectum. ita quod habet esse corporeum res peccabile lapidi, esse luminosum res peccabilis. esse calidum res peccabilis ignis &c. quia esse corporeum non convenit lapidi per ordinem ad Intellectum, sed absolute et independenter a tali ordine.

Nec obest quod addit esse corporeum sequatur esse cognoscibile. dicens ordinem ad intellectum: nam aliud est quod super esse physicum fundet, ordo ad intellectum, et aliud est. quod esse physicum esse dicat ordinem, seq dependeat a tali ordine; primum verum est, at verum 2dum falsum; nam visibile fundat super rate, et tamen rate non dependet a visibili

Esse vero Intentionale est illud, quod convenit rebus per ordinem ad potentiam cognoscitivam. Talis est cognoscibilitas fundata in entitate rerum, convenit enim rebus non absolute sed in ordine ad intellectum potentem illas cognoscere; et sic lapis nanciscitur habere esse cognoscibile in ordine ad se, non in ordine ad suas causas, sed in ordine ad potentiam cognoscentem; sicut ignem potentia dicit esse cognoscitivum per ordinem ad calorem cognoscibile, quibus esse gustativum per ordinem ad calorem gustabile, et sic de caeteris. ita quoq calorem habet esse cognoscibile in ordine ad potentiam cognoscitivam, habet esse intelligibile in ordine ad Intellectum, esse gustabile in ordine ad gustum. et sic de aliis.

Ex dictis insuper colligo esse intentionale sic definiri ens in esse cognoscibili, sive habens esse in ordine ad potentiam cognoscitivam. Item quia ens dicitur per prius et posterius et dico dico. Illa particula ens, licet primo versa et dico dico. Illa particula ens, licet primo nendit genus, ponit tamen loco generis, per quod convenit ens intentionale cum ente physico, entitatuo, caeteris ejusmodi, sicque ista particula ponit loco generis in definitione substantiae quae est ens per se. Caetera particula sunt differentiae. Licet tamen res peccata, quod non est idem cognoscibilitas et esse cognoscibile, differunt enim tanquam abstractum et concretum, nam esse cognoscibile est aggregatum ex esse physico et intentionali, esse enim physicum dicit cognoscibile ut intentionali, esse enim physicum dicit cognoscibile ut quod. Cognoscibilitas vero quidest quid intentionale, est formalis constituens et denominans ipsum cognoscibile ut quo, unde cognoscibilitas est vera et quidditativa forma constituens esse intentionale, sicut albedo album.

67 Quæres Quotuplex sit esse Intentionale?

Quia esse intencionale et cognoscibile idem sunt, et quæ res possunt cognosci tum per sensum tum per Intellectum, idea Respondeo et dico.

Esse Intencionale dividitur in Sensibile et Intelligibile Sensibile est; quod habet esse in ordine ad Sensum, quatenus est attingibile ab ipso. Sic Schabet visibilitas in Colore res pectu visus. ium autem esse intelligibile est illud, quod habet res per ordinem ad intellectum, quatenus sunt cognoscibiles ab ipso. ita Schabet ratio veri in obto extra, quia Convenit illi per ordinem ad intellectum.

Esse Intencionale Sensibile dividitur in quinq obta diversorum Sensuum. Esse vero Intelligibile Intencionale subdividit in varios modos, quibus est res nata Cone pi ad intelligi. Quia enim esse intelligibile Convenit rebus per ordinem ad intellectum et intellectionem; Igit, quod modis Contingit diversa Cognitia, tot modis dicit diversa esse res in esse Cognoscibili: unde quia intellectus dividit in Act nem Divisionem idee esse intelligibile est nata rei dividi in Sobble Divisibles

Rursus esse Intencionale Intelligibile subdividit in Amoct 2do Intencionale. Esse imo intencionale est Cognoscibilitas rei seu Cappacitas intrinseca qm habet res ut Cognoscat 2dum ea, quæ habent inde in dependenter ab ordine ad intellectum et Cognoscibilitas talis qualitatis, Ignis qua Calidi: nam hæc omnia attingunt absq ullo ordine ad intellectum, neq enim sol lucem neq ignis habet Calorem per talem ordinem, sed absolute. Cum hæc omnia habeant ut sit ipsis

Esse vero 2do intencionale seu cognitum: est Cognoscibilitas rei 2dum ea, quæ habent in ordine ad intellectum, talis est Cognoscibilitas rei simplicis, quatenus est definibilis de visibilis &c. esse enim definibile de visibile &c non invenit rebus absolute sed in ordine ad intellectum, qui solus pt definire et videre

68 Cæcus pt quidem dignitas intrinsecum et intellectum, quia solus intellectus pt percipere esse intencionale, non vero sensus. unde ex visus pere pt Colorem non vero ejus visibilitatem, inqua Cognoscibilitas est esse intencionale distinctibile; et ratio est: quia visibilitas non est Colorata nec sensibilis utquod.

Hæc obest quod visus dicat attingere Colorem ut visibilem, quia visibilitas est ratio subqua attingit Color. sed ipsa manet intacta visu. Nec obest obiectio

Nec obstat m quod visibilitas dicat ofne intencionale sensibile, hic enim vocat, non quod percipiat, per sensum aliquod, sed quia conuenit rebus per ordinem ad sensum visus, quam vis per sensum attingi non possit; sensus igitur non per se pot ofne intencionale sensibile. At vero intellectus non solum percipit ofne physicum sed m ofne ens et ideo intencionale, quia non solum cognoscit hominem ofne animal rationale, sed cognoscit definibilem per animal rationale, animal rationale in animali et rationale. et ratio est: quia obiectum adequatum intellectus est ens verum intota sua latitudine, ita vt nulla sit formalitas entis, quam subterfugiat ejus cognoscibilitatem.

Iandem ofne Intencionale diuidit in formale et obiectum. Ofne intencionale obiectum est ipsa cognoscibilitas, quod est ofne facio intrinseca obiecti ni. Ofne vero intencionale formale, est ipsa cognitio rem attingens ac representans. Hic est ipsa cognitio rem attingens ac representans. Hic est nota quod ofne intencionale intelligibile non est denominatio extrinseca ab intellectu, sed est formalitas intrinseca rerum, quam habent res in ordine ad intellectum. Ita expresse RD in 1a 2ae prolog: ar 2 ctaz. Et hoc patet ex illo axiomate. Cognoscibilitas est passio entis, vt alit ad ofne sequitur cognoscibilitas. et ratio est: quia ofne visibile in colore non est denominatio extrinseca a visione et a visu ergo m ofne intencionale intelligibile in obiecto non est denominatio extrinseca ab intellectu et intellectione. Sed sicut visibilitas est passio intrinseca coloris ut docet RD 1a 2ae de anima ita m intelligibilitas est passio intrinseca entis; et sicut color habet intrinsecam visibilitatem res quoque visus, ita m ens habet intrinsecam intelligibilitatem res quoque intellectus. Unde quoque ofne intencionale est commune sensibile et intelligibile. Sicut ofne sensibile est passio intrinseca obiecti ni ita m ofne intelligibile est passio intrinseca obiecti ni res quoque ad intellectum. Hic m aduerte quod ofne intencionale intelligibile Conuenit rebus ante omnem actualem actionem intellectus.

ARTICULUS 2dus

De Identitate Intencionali

Postandum est cum Caietano et his quos habet RD Raymundus Lumbier in Tractatu de Scientia et tractatibus a numero 187

66

Inter cibus distinguendas esse lineas, nempe physicam
Intensionalem, Moralem &c. inqualibet autem illarum
habitat quoddam peculiare analogatum quasi Dominus. Domus, et omnia ad ipsum pertinentia. Et sic in
linea physica habitat esse physicum, sub omni modo
essendi absoluto. In linea Intensionali intelligibili
habitat intellegere actuale, et omnes formalitates
rei sub esse intelligibili, et quidquid specialiter ordinat
ad illud ut Causa, effectus &c. Sic proportionaliter
Sculptoreus non solum adest imago Sculpta sed
insuper artes speciales, mala et artifex ipse. In linea
morali habitat actus humanus tanquam Dominus
et quidquid specialiter ad illum contingit.

Nota 2do Unam et eandem rem posse sub diversa
ratione pertinere ad diversas lineas. Hoc enim ut ens
pertinet ad metaphysicam, ut mobilis ad physicam,
ut amabilis ad medicinam, et ut sanctificabilis ad The
ologiam, ut Colorabus ad visum, ut intelligibilis
ad Intellectum, ut amabilis ad Voluntem.

6 Nota 3tio et bene quod diversitas in una linea, non valet
excludere identitatem in alia linea, nec e contrario stricta iden
titas in una linea valet inferre strictam identitatem in alia linea.
Quando enim res Comparari intelligitur, ut quatenus sunt diversa
linea, sunt omnino diversa, quatenus vero sunt in alia linea
sunt omnino idem, identitate stricta et propria illius lineæ.
Sic ut Inter nostrum Carmelitanus Comparatus Cum duo latico,
idem est quo ad Institutum, non tamen quo ad Juris dictionem.
Comparatus vero Cum Priore Dominicano, non est idem quo
ad Institutum, est tamen idem quo ad Juris dictionem.
Sic imago Sti lignea, in linea representativa, est idem
Cum Sto, et ideo adoratur in altari Cultu Latriæ; attamen
in linea physica differt omnino a Sto. Sic accordos in
linea physica realiter differt a Sto, in linea autem repre
sentativa, ita stricte identificatur Cum Sto, ut verissime
dicat in Consecratione Panis: Hoc est Corpus meum. Panis
non effet identificatus Cum Sto, quo ad representationem
mendacium diceret. Quare non valet argumentum ab
identitate in una linea, ad identitatem in alia utos
tons umpti.

Ita docuit Cajetanus est apud Thomistas, quæ omnes
Communiter asserunt Deum posse producere quidem Imagi
nem materialem ab Sto identificari intrinseco nequeat Cum Sto
stricissima identitate, et tamen in linea physica realissime

[illegible]

distinguuntur; Cum spes ex profa sit accidens quoddam
subiective in intellectu existens, obtum vero extra animam sit
substancia existens a parte rei. Dicebat dicendum intellectum
ratione cognitionis identificari intencionaliter cum obto cognito,
aut intrinsece intencionaliter sint prorsus idem tam intellectus
quam obtum, et tamen certum est, intellectum intrinsece
entitative realiter distingui a cognitione et obto. ut autem
hides spes facilius intelligatur. ideo

68

Notandum spes dicitur a verbo antiquo Spécio Scis aspicis,
descrivit nam ut obta aspiciant, ea quod est imago representans
tam obtum. Sic ut est inse. Cum enim obtum aut propter distan
tiam, aut propter materialitatem, aut propter aliud impedimen
tum, neque at immediate attingi; ideo per vicaria ad spetem
debet cognosci, tanquam per medium representativum.
unde Sicut de spete improfa sensibili loquat RD in 2do
dist 3 qr Sic in proposito de spete intencionali loquendum est.
Spetes ista dr tot improfia et exprofa. Spetes improfa
est similitudo parta ab obto, qua proveniatur et cognoscatur
potencia ad cognoscendum. Spetes vero exprofa est simi
litudo formalis parta a potencia iam proventa et cognita
ab obto. iuxta illud: ex obto et potencia paritur notica.
Spetes igit improfa denominat obtum prodire cognos
cibile et potentiam prodire cognoscitivam, spetes vero
ex profa denominat obtum actu cognitum, et potentiam
actu cognoscentem.

Spetes improfa hide dividit in sensibilem et intelligibilem.
Sensibilis movet sensum ad sentiendum et sentiendum. In
telligibilis vero, movet et excitat intellectum ad intelligen
dum. sed hide ut supervacua a nobis reicit; de qua infra.
Nunc autem qualiter procedit de spete ex profa, qua
est identitas cum cognitione, et hide tamen certissima
ex in sententia RD. et aliunde ad sequentes difficulta
tes omnino necessaria. ideo Sit.

69

Resolutio Spetes ex profa seu cognitio identificat
intencionaliter cum obto cognito. idem dicimus de spete
improfa representativa. Species qua obtum representati.
ita RD in 2mo q 2 prolog 2 dicendum quod aliter in locus
in quibus docet intellectum agentem in phantasmate
ingubus docet intellectum agentem in phantasmate
luminis vel quod est spetes representativa illius illuminare

ergo species in esse representativo eandem quidditatem continet cum obto. et clarissime idem docet in amo dicens q̃ verbum mentis q̃ quod in ejus sententia est ipsa cognita ipse ipsam rem intellectam. In super quodlib. 2 q. 2 dicit q̃ ideas divinas esse ipsas creaturas in esse cognito, ita ut cognita creatura sit formaliter ejus idea, quatenus formaliter esse ipsa creatura in esse representativo. eandem rem aliquibus eandem taliter explicatam in verbis apud Arist: lib 3 de anima text 34. et apud Thomam ibidem in lectione 13 ima parte q. 93 a. 1. docent eandem nostri Salmaticenses. Raymundus Lumbier etiam

Pbt 1mo Authoritate D. August: lib 2 de Genesi ad litteram c. 8 ubi respondens ad quæstionem sibi met ipse positam c. 6 nempe cur in creatione firmamenti et quarundam creaturarum fiat illa repetitio: Fecit Deus firmamentum, et factum est ita. sic dicit: quod firmamentum, et non nulla alia creatura bis producta fuerunt: semel in esse intentionali in mentibus angelorum per species representativas ab eo infusas, quando semel omnibus sunt angeli. deinde ad apparendi. quando producta sunt ad extra. ergo species repræsentativa debet omnino identificari cum ea firmamenti et aliarum creaturarum, cum sit imago formalis ipsius. Quia imago Cæsaris est ipse Cæsar in esse representativo, ergo cognitio formalis obti, erit ipsum met obtum in esse representativo, et per consequens identificat cum illo identitate strictissima.

Pbt 2do Intellectus dicitur habere ad se obta per cognitionem. unde Arist: lib 6 de anima. dicit intellectum esse quodammodo omnia. ratione cuius dicit species et cognitionis. q̃ species representant tanta obta. ergo species expressa et cognitio sunt formaliter ipsa obta in esse intentionali et representativo.

70. Pbt 3tio Ratio imaginis quidem in specie et cognitione respectu obti, est similitudo adæquata ipsius ergo in nulla alia lingua ab obto, et per consequens est idem cum illo. Hæc non removet in aliquo distinguendo, in illo non esset dissimilis sed dissimilis. et ipse et communi adiunctæ: dissimile sit talium in omnibus simile, non est dissimile sed idem. ergo dealbatio quæ dissimilis esset, non esset idem. ans vero in qua est difficultas Pbt: si imago non esset similitudo adæquata obti, in aliqua

q̄ fiet dissimilis illi atq; in nullo est dissimilis ergo ad non p̄t̄z si
in aliquo q̄ fiet dissimilis, quadissimilis non q̄ fiet imago; Imago
enim non nisi similitudo quidem est. ergo &c

Ob̄z 3ia Nec ratio 1ma In Imagine qua imagine, nihil est q̄d
imago non sit. ergo nihil est, quod sit dissimile obto. ergo nihil est
quod in repudiando obtum non sit. Ita p̄t̄ nam quodquid
quod in repudiando obtum non fiet, distingueret ab obiecto, et quia distingue
ret non q̄ fiet simile. iuxta superius citatum axioma.

Ob̄z 2do Illa quae distinguunt, non conveniunt, atqui imago
et obtum in omnibus conveniunt ergo in nullo distinguunt, ut p̄t̄ exclusio.

Ob̄z 3tio Nec eadem ratio: etsi mul declaratū, similitudinem made
quatam esse identitatem: Petrus et Paulus sunt similes, sed quia
non adequate, ideo non sunt idem sed distinguunt, Ceterum
tamen nunquam similes, sed quae dissimiles distinguunt; Quia
vero in ratione speciei hominis sunt similes adequate,
ideo sub hac formalitate adequate sunt unum. Dicut quia
ideo sub hac formalitate adequate sunt unum. Dicut quia
in ratione rebus individualibus sunt dissimiles, ideo in illis non
identificant, ergo similitudo adequata est identitas.

Si Respondeas Rationem imaginis, quae in specie de cognitione
repentē esse inadequatam similitudinem..

Ita 1ma Si Cognitio q̄ fiet in adequata similitudo, obtum
Cognoscet in adequate, Sed hoc est falsum ergo &c p̄t̄z sequela
Joris: Cognitio est formalis similitudo obti ergo quales erit si
militudo, talis erit et Cognitio, Sed similitudo nervosa, est in
adequata ergo et Cognitio erit inadequata. Et Consequenter
nunquam potenimus Cognoscere aliquid adequate, q̄d
est falsum et contra experientiam; quia quando Cognosco
numerum ternarium, Concipio tres unitates, non duas
tantum, et sic Cognosco adequate numerum ternarium.

Ita 2do Concipere inadequate aliquid, non est Concipere
totum sed partem ergo saltim illa pars, quae Concipit,
concipit tota ergo Conceptus erit illi similis adequate
ergo identificat.

Ob̄z 4to Conclusio: Quidditas obti debet esse intra potentiam, ut illam faciendat, nam ex obto et potentia fiunt
natura aliqui ibi esse non p̄t̄ Sub modo essendi physico
ergo erit sub modo intentionali, ita ut ponat, p̄t̄ prima
Quidditas obti sub esse intelligibili

Ob̄z Quia Cognitio non alit̄ p̄t̄ assimilari obto nisi per suum

Pervenientiam, et Similitudinem Cum illo, in praedicatis sumptis intelligibiliter ergo Species et obtum habent eadem numero praedicata Idem Similitudinem Sive inrepsentando.

Pbz 5to Significatio est identitas intencionalis. Sed species ex prosa seu Cognitio est Significatio Seu repsentatio ergo identificat intencionaliter Cum obto. Confirt Idolatria. Imago extinxti identificat in repsentando Cum obto. ita ut pro cultu et adoratione Sd ipsi prima persona xti, si enim in repsentando aliud esset obto, iam ejus cultus, Sive adoratio non esset latria Sed Idololatria ergo Imago intra obti, qualis est Cognitio, identificatur intenencionaliter Seu, in repsentando Cum obto Cognito.

Quadixres posideas hanc identitatem in linea intencionali non esse strictam. Itaest: Nametsi non esset Stricta identitas in linea physica, est tamen stricta in linea repsentativa, alias adoratio Imaginis esset Idololatria. Neg dicas Imaginem xti adorari non quia sit xtus Sed quia quid tinus ejus xto; Similitudo autem est distinctio. nam Contraest: quia si non adoraret quae xtus Sed quae Similitudo ergo non xtus adoratur Sed quid distinctum obto, quod falsum est, non ergo imago adoratur ideo quia est Similis. Sed quia repsentative est xtus.

Pbz 6to Sacerdos xtum repsentans in Consecratione Eucharistiae, identificat Cum obto. Sed Cognitio est imago repsentans obtum ergo identificat repsentative cum illo. Ita tenet communiter. ante vero pbz Sacerdos xtum repsentans in Consecratione Eucharistiae Confidenter vere pro nunciat. hoc est Corpus meum: atqui hae verba proferre non potest nomine xti, nisi in repsentando esset ipse xtus ergo &c non pbz. Si enim Sacerdos in repsentando esset distinctus obto Corpus xti non esset Corpus Suum. et Consequent non posset dicere hoc est Corpus meum.

Pbz ultimo Conceptus repsentans ens Realis abstrahentis. est universalis in linea universali ergo debet identificari intencionaliter Cum obto extra, quidi identificatus non esset Cum hoc vel illo animali extra, non posset praedicari de illis, et hic neg esset universalis.

Itaq dicendum est: Ipsi primam quidditatem quae in obto existit Sub modo essendi physico entitativo propio de linea rosa. Ipsi primam ingniam esse in cognitione Seu inverbo mentis Sub modo essendi repsentativo de linea intencionali.

Deutypp.

Sicut ipsissimum Corpus Xti in Calo existens circumscriptive et 1ghes
sub modo essendi extenso, ipsissimum inguam exstit in Euchanis
sta definitive, et sub modo essendi inextenso. Et ipsissima quid
ditas, quod ab Alno erat sub modo essendi possibili, ipsissima
inguam intempore est sub modo essendi actuali. Item ipsi
ssima Regis figura quod sedet in solio, et adoratur cum multa
veneratione, ipsa et non alia est representative in immagine
ipsius picta.

Infine observa ea quod dicimus de Cognitne Scu potie ex
Profia res pecta obti intelligibilis, intelligenda sic proper
eo naliter de Spetie impropria respecta obti sensibilis, dico
res pecta obti sensibilis, quia in sententia 1ma D non dat
spetes impropria res pecta obti intelligibilis, illa enim spe
tes quod sufficit ad Specificationem positio Lumine intellectus agen
tis, deservit intellectui ad Cognitionem.

Contrariam sententiam tenent plures Recentiores, difficulti 72
nam putantes identitatem Spetej ex prof. Scu Cognitionis
cum obto in linea intelligibili. Hi ergo sic dicunt nos.

Obiciunt 1mo Cognitio in ratne Immaginis dicit rela
cionem similitudinis adobtum ergo in ratne immaginis realit
distinguitur ab illo Ita patet nam relatio petit extrema distincta,
et nihil dicit relationem ad seipsum.

Ridet Concepto anobti dispo Dcquens: distinguit realit
in nra ergo in modo habendi eandem nam Ido Iham. Ita ag
cedit prorsus eadem nra quod est in obto, reperiatur in imma
gine seu in immagine, est tamen diversitas in modo habendi ta
lem naam; nam in obto reperitur modo physico, in spetie
vero modo intencionali, ideoq. possunt ad invidem diceretra
tionem similitudinis.

Obicies 2do obtum ptfecte sine Cognitne ut perse ptt ergo distin
guit realiter ab illa. Ostz, alias idem obtum haberet
posset identificari cum multis Cognitionibus quod repugnat
ergo distinguit ab illis.

Ridet 1mo Dicto anti dispo Dcquens ergo distinguit ab illa,
in essentia nego in modo habendi eandem essentiam Ido Iham
sicut vg essentia possibilis ptfecte ebog essentia actuali, et tamen
solum modo differunt in modo essendi.

Ridet 2do dispo ans obtum ptfecte sine Cognitione 2dum om
nia quod dicit Cognitio nego, 2dum aligna Ido ans, et eodem
modo dispo Dcquens. Ita Cognitio vg representans essentiam
hominis, nempe animalis rationalis dupliciter: 1mo ipso Conceptus
obtus quos repraesentat, et sine his obtum esse non potest,
2do modum essendi intencionalem et diminutum ipsorum Conceptu

Conceptuum, et idem bene modum. distinguat ab obto in che Physico, quia obtum pt esse sine tali modo. Sic vg Xtus pt esse absq Corpore et sanguine absolute sine modo essendi, quem habet in Sacramento Eucharistiæ, non tamen pt esse absq Corpore et sanguine, quod in dicto Sacramento Continetur.

Ad 2 Rationem Rēs pondeo nullam in hac esse implicantiam quod obtum identificet, Cum Multis Cognitionibus Successive, nulla etenim implicantia est, quod Color idem Successive multo cies videatur, quod Locus ab uno Corpore Successive multo cies repleatur, Sic nulla repugnantia est quod idem obtum Cum multis Cognitionibus Successive identificet, Id enim Cognitiones essent multæ numero, non specie, quia essent de eodem obto.

Obicies 3tio Filius in Divinis ut filius est imago Patris atqui ut Filius non identificat Cum Patre ergo neg ut ma go; et Consequentia imago intentionalis distinguit Patre quam re ipsa tenent at.

Rdet, et nego Retorquendo Argumentum: Filius ut Filius est Deus sed qua Filius distinguit a Patre ergo et qua Deus. vel alit in nobis; hoc qua hoc est aut sed qua hoc distinguit a bruto ergo et qua aut. non vadet hoc Ita, et neg ma.

Rdet 2do Quod ets Filius qua Filius distinguat physice a Patre, non tamen omnia, quæ sunt in Filio physice distinguuntur a Patre; essentia enim indivisa includit in utroq. Licet ergo ratio imaginis includat in Filio, non ideo tamen ut ima go debeat esse distinctus a Patre. Addo quod ad hoc Concesso quod filius ut imago sit distinctus a Patre physice, non tamen intentionaliter, quia Cognoscens et Cognitum identificantur intentionaliter. ut satis probatum est

Obicies 4to hæc est vera Cognitio, lapis non est Cognitio, atqui non identificat Cum obto Cognito ergo Obtum Cognitum est accidens, lapis vero Substantia. nam autem pt illa Cognitio attingit lapidem, ut distinctum a Cognitione ergo non identificat Cum illo.

Rdet Concessa maiori dist quo nor non identificat Cum obto Cognito physice Ado, intentionaliter nego nor et Ptam. ad prob. dico prædictam Cognitionem attingere lapidem ut distinctum a Cognitione physice, non vero ut distinctum intentionaliter, nam sic sensus sit, lapis intentionaliter non est Cognitio, hæc pro posita falsa est, et absolute neganda.

Obicies 5to Hæc Cognitio Petrus non est lapis, est actus Simplex, repræsentans petrum et mul et lapidem, atqui non identificat intentionaliter Cum illis ergo non pro bater Ptia

Petrus et lapis adhuc intencionaliter non identificant intse
ergo nec cum Cognitione. Stratenet, nam si identificarent
in Cognitne, deberent ea identificari intse, vlta illud axioma:
quæ sunt eadem uni tertio, sunt eadem intse. pro solutione hui⁹ obus.

Nota 1ma Principium illud: Quæ sunt eadem uni tertio sunt
intelligendum de tertio simplici, non de Composito, nam par
tes B mul sumptæ et unitæ sunt idem cum toto, et tamen non
sunt idem intse. Inde Deus et hoc sunt idem cum alto, et ta
men non sunt idem intse. ant et natle sunt idem formaliter
cum homine, et tamen non sunt idem formaliter interse.

Nota 2da Illam Cognitionem: Petrus non est lapis ese actum
simplicem in linea physica, multiplicem vero in linea in
tencionali, quia repræsentat plura ut plura, idcoq; com
posita intencionaliter ea pluribus repræsentacionibus in
adæquatis, hinc potent cum plurib⁹ obtis inadæquatis iden
tificari intencionaliter, quin obta identificentur interse, nane
ad pos pos hem.

Rdeo dsdo jor Illa Cognitio est
actus simplex physice et intelligendo Ido intencionaliter et inse
præsentando nego jor, et in sensu distinctionis etiam mino
rem et Ctiam. ad prob Ido ans et ngo Ctiam. vSicut dictingo
illam: non ptt identificari cum Cogtne qua in repræsentando
Stt actus simplex Ido, qua in repræsentando Stt Composita, nego
naam mas et forma identificant cum uno Composito et tamen
non identificant interse.

Pro reliquis Solvendis Nota 1ma Cognitio aliqua repræ 73
sentans obta impossibilia nequit cum ipsis identificari physice,
bene vero intencionaliter.

Nota 2da Nullum ese in Deo nisi quod Deus (stante distinctione rali
physica) identificet intencionaliter visioni Bcatifica, nec sequit
Contradictio, visio enim hde 2dum ese physicum est formaliter
ta et finita, Cæterum 2dum ese intencionale est forma increata
et infinita, Cum qua ipse Deus, ima essentia Divina, vlta adversa
rios unit intellectui Bcatorum in ese intelligibili, quin unat
inese entitative, ergo potent identificari cum visione in ese
intelligibili, quin identificet in ese entitativo.

Nota 3tia Spetica caat ab obto efficienter in linea physica
in qua non sunt idem, non vero in linea intencionali, in qua
formaliter sunt idem. in linea ergo intencionali Causa abt ab hm
in genere Causæ formalis, quæ non exigit distinctionem ab
effectu. Sicut ex. xg Si pictor se ipsum depingeret in
Linteo.

Nota 4ta

Nota 5ste Caeco quod cognitio identificat cum obto non sequit quod qui cognovit canem latrantem, canis in ejus cognitione latret talis enim haberet in intellectu canem 2dum esse physicum non vero 2dum esse intencionale, latratio enim non reciperet alaneris: 2dum esse physicum. Sic hoc: nam ens in Eucharistia non ambulat non loquit, licet in ea sit physice verus et vivus, quia exercitium talium operationum non convenit alio 2dum hunc modum essendi, sed solum sub modo reali extenso physice &c

Nota 6to Sicut ignis pictus non combuit, nec macula maculant speculum, in qua representantur, ita nec peccatum sed obtum habet 2dum esse intencionale et representativum, sed tantum 2dum esse physicum existens a parte rei. Hic obiit quod imago peccati sit ipsum peccatum in esse representativo. Ig modi essendi sunt valde diversi. Ig peccatum passibile identificat cum peccato actuali, et tamen peccatum passibile non maculant Beatissimam V. quod semper extitit immaculata prima. Unde absq ulla indecentia admittimus Dnam Cognitionem esse formalis peccatum in esse representativo, quia hoc solum est representare passibile

Nota 7mo Imago Sanctissimi Eucharistia in papyro depicta, est ipsamet Sacramentum, repraesentative, quod in altari adoratur, quavero non ita intense Cultus latriae prestatur, imaginis. ac Prototipo in altari Constituto, hoc ideo: est: quia in Imagine modus essendi est valde imperfectus, quem repraesentativus, et imperfectior modo essendi physico, quem habet in altari, nihil ergo fit inferri, quia aliasq fieret translatio ab una linea ad aliam.

Nota ultima Albedo et nigredo sunt formae incompatibiles sub modo essendi physico, non sub modo intelligibili. unde licet Cognitio et obtum differant in esse entitativo, non tamen in esse intencionali et representativo. Exclusa dubia

Infero 1mo Res realiter distinctas in linea physica posse identificari in linea intencionali, nam species et obtum distinguunt in linea physica, identificant tamen in linea intencionali. Ita res identificatas realiter in linea physica, posse distingui in linea intencionali. Sic anima et natale in homine, in linea physica idem sunt, non tamen in linea intencionali. utrum Petrus pateboit.

Infero 2do Cognitionem seperari ab obto, in linea physica non vero in linea intencionali, in qua Cognitio cotypus fundit obtum.

Infero 3tio Identitatem formalem intencionalem, posse fieri ab ipsa rea, independenter ab omni operatione intellectiva, nam species sensibiles sunt immediate manifestatae animae sed representanda obta, atque identificanda intencionaliter,

Cum obtis, a quibus dimanant, nasc. ergo identitas intencionalis
ptheni ab ipsa natu. Et hec tabis dicta sint de identitate intencionali, nunc de distinctione intencionali, Virtuali et Formali.
et sic sit

ARTICULUS 3tius

De Distinctione in Communi.

Antequam de distinctione in particulari agemus, prius divisionem distinctionum in communi pro ponere necesse est.

Distinctio in Communi nil aliud est, quam unius non realis 74
seu Essentie identitatis int duo extrema. unde Petrus dicit distingui a lapide, quia non est lapis; quare ubi est distinctio, ibi debet esse extremorum pluralitas.

Distinctio dividit. tmo in Realem et ratnis. distinctio realis est: qud reperitur a parte rei int extrema, et independenter a cognitne. talis est qud reperitur int Petrum et lapidem. Distinctio ratnis est: qud fit per intellectum. aut Conuenit inter entitates identificabas. ut si quis Conuenat ant que entitatem distinctam antis in homine.

Distinctio realis subdit in Physicam et Intencionalem. Physica est: qud reperitur int duas res, non pensato ordine ad intellectum, talis est int hominem et bratum. Intencionalis est: qud reperit a parte rei, p ordinem tamen ad intellectum. talis est qud reperit int formalitatem antis et ratlis. de quanob is omnes est inpdenti.

Distinctio physica et Intencionalis subdit in adequatam et inadequatam. adequata tunc dat, quando extrema mutuo se excludunt. hec et iam vocat Condistinctio et extrema Condistincta.

Inadequata est: qud reperitur int duas res, quarum una est pars alterius, v includitur in alia. talis reperitur int totum et partem, quia partes includuntur in toto. et hec vocat distinctio Includentis ab incluso.

Rursus dividit distinctio realis. in Genericam Specificam, numericam et gradualem. Generica distinctio est: qud reperit int extrema, qua conueniunt in genere. talis est int hominem et lapidem. Specifica est: qud reperitur int extrema, qua conueniunt in genere, differunt tamen Specie. talis est int hominem et leonem. Numerica est: qud reperitur int duo individua ejusdem Specei. vg int Petrum et Paulum. Gradualis est: qud reperitur int diversos gradus ejusdem. ejusdem numero individui. talis est int Petrum presentem et eundem, eram individuum. Petrus actualis non differt a se ipso possibili, g in eadem Specie, numero,

Leda

Sed tantum gradualit, hoc est dum diversos gradus essendi, ejusdem numero essentiæ. nam Petrus existens actu, ratione actualitatis importat novum gradum essendi supra ens purum, ut postea dictum.

75 Præterea distinctio realis physica est triplex: Positiva, negativa et mixta. Positiva versatur int̃ res positivas. ut ens int̃ ignem et aquam. Negativa int̃ res negativas int̃ercedit ens int̃ carentiam alterius et ignis. Mixta quæ versatur int̃ unum purum positivum et alterum negativum. ut ens int̃ ignem et carentiam aquæ.

Positiva sub dividit. in pure Entitativam, pure modalem et mixtam. Positiva pure entitativa, quæ reperitur int̃ duas res, ut int̃ petrum et paulum. Pure modalis est: quæ est int̃ duos modos ut ens int̃ Sessionem Petri, et sessionem Pauli. Mixta est: quæ reperitur int̃ rem et modum. qualis est int̃ petrum et ejus sessionem. Modi vocant̃ formaliter quidam diminuta, sine quibus tota res potest, ipsa vero sine illis esse non potest ex Divinatus. Sic sessio petri, quæ est modus ipsius, nullatenus esse potest absq; petro.

Rursus distinctio dividit in Intrinsecam et Extrinsecam. Intrinseca est: quæ reperitur in ipsis rebus. ut ens igneum et lapideum. Extrinseca vero est: quæ reperitur penes diversa connotata rerum, quare duæ formalitates int̃rinseca identificata, dicunt̃ distingui extrinsece, si vero pociant diversa connotata. unde distinctio extrinseca, vocatur ex Connotativa, quæ est denominatio extrinseca, ad diversis Connotatis. hæc reperitur indeo int̃ justitiam et misericordiam, et in homine int̃ animal et rationale.

76 Distinctio Rationis dividit in Fortem et Rationem. Fortis est Cognitio intentionaliter separans unum ab alio sibi identificato. Objiva sunt ipsa res per Cognitionem separata objective. Distinctio rationis sub dividit in Rationis in distinctionem, rationis ratiocinatæ, et Rationis ratiocinantis. Distinctio rationis ratiocinatæ seu cum fundamento in re, fundatur, quando in objecto reperitur fundamentum, unde intellectus diversificatur in plures Conceptus. hæc reperitur int̃ animalitatem, rationalitatem, sunt idem, propter tamen diversas rationes, quas Connotant, præbent fundamentum intellectui ut diversimode cognoscant. Distinctio rationis ratiocinantis sine fundamento. fiunt autem quando in objecto nullum est fundamentum, ut diversimode ab intellectu Conceptuetur. ut dum dico ego Petrus non est Petrus. et Conqui Petrum distinguo ab ipso ubi nullum est fundamentum ad talem distinctionem.

Distinctio rationis ratiocinatæ vocatur ab aliis abstractiva, quæ fit per intellectum abstrahentem unum ab alio identificato.

Rdeason

Haec abstractiva cognitio seu cognitio abstractiva subdividit in positivam et negativam. Positiva est cognitio concipiens unam formalitatem distinctam ab alia, ita ut utramque attingat exprimendo distinctionem unius ab alia. ut cum dicit aliquem est ratio. Abstractiva negativa est cognitio attingens unam formalitatem, nil curando de alia, sed non attendendo ad aliam, ut cognitio attingens animal praecise, nil curando de ejus distinctione aut identitate cum ratione.

Eandem distinctionis rationis dividit in confusam et claram. Contingit enim eandem rem, modo confuse modo clare et distincte concipi; et ipsa pro ut concepta confuse dicitur esse ipsa pro ut clare concepta. Sic videre petrum petita alongé a cognosci confuse, ut judicat solum ens esse animal. Postea vero clare, ut dicatur animal esse animal rationale.

Quia vero inter scholasticos praecipue lites agitantur de distinctionibus virtuali, et formali ex hac ori, ideo de illis hujus agendum restat. quod sequentibus duobus articulis expediemus: et quidem primo de virtuali, ut pote de fundamento proximo nostrae distinctionis formalis intentionalis. sit igit

ARTICULUS Iᵘˢ.

Quid et quotuplex sit Distinctio Virtualis?

Aliqui dicunt, quod res illa dicatur habere distinctionem virtualem, quia licet sit simplex in se absoluta seu physica, equivalet tamen multis. 1° quia est producere effectus distinctos, 2° quia de ipsa verificantur duo contradictoria, nempe formaliter justitia et iniustitia. Sic anima et ratio dicunt distinguiri virtualiter, quia in hanc vim producunt effectus diversos, nempe intellectionis et discursus. 3° quia aliquod verificatur de anima, quod non verificatur de ratione: Nescio enim cognitum esse animal, et non esse rationale, et hoc dicunt quia ratio, nunquam est. Sed.

Quia tamen dicta distinctio virtualis haec est definienda: Simplex entitas physica; in qua fundantur plures formalitates intentionales. Coincidunt nobiscum cajetanus et alii, qui dicunt distinctionem virtualem consistere in simplici entitate, potente causare in intellectus diversas conceptus. Eo quia definitione colligit distinctionem virtualem esse fundamentum proximum, ad distinctionem formalem intentionalem: de qua statim infra. Idea enim res habet plures formalitates intentionales. quia est multiplex virtualiter. unde distinctio intentionalis est pro primas ens ens distinctum

Distinctionis Virtualis, non minus quam Cognoscibilitas sit proprietas omnia entis. et quia Cognoscibilitas est passio entis. igit exeo quidem sit multiplex. Virtualiter in linea physica et entitativa, dimanat pluralitas formalis Cognoscibilitatem in linea intendi nali.

78 Dividit autem distinctio Virtualis universim accepta (scilicet ut extensa sit in multiplicitate, connotante formalitates diversas in linea intendi nali) in Maximam et minimam. Maxima est: quae connotat in subito Cappacitatem ad Contrariatem maximam, rigorosa et absoluta. Minima vero est quae connotat in subito Cappacitatem ad Contrariatem minimam, hoc est formalizabi, et demuntata, pro cujus intelligentia. Nota ama Contrariatem absolute tunc verificari de eodem subito, quando illi Conveniunt absolute et rigorose forma et ejus Carentia. at vero Contrariatem formalizabi tunc verificari de eodem subito, quando illi Conveniunt forma et Carentia formalizabi tantum, et cum addito, nonnisi absolute et rigorose. ut autem hoc ipsum facilius percipiatur.

Nota 2do Formam et Carentiam posse dupliciter Convenire alicui subito, et verificari de illo. uno absolute et rigorose, sine ullo verbo addito, quod denotet impuram potentiam. Sic homini absolute Convenit forma rationalitatis, et Carentia irrationalitatis. 2do poterunt Convenire forma et Carentia subito et verificari de illo formalizaliter tantum, et cum addito; hoc est in mansu restricto. impropriatem loquendo, quando dicitur forma absolute Convenit subito, ejus tamen Carentia, verificatur de illo in aliquo sensu vero quidem, sed minus proprio.

Explicatur hoc in his propositionibus: Homo est risibilis, et homo qui non est risibilis. Exquibus propositionibus utraque est vera; sed prima in sensu absoluto, quia risibilitas absolute Convenit homini. 2da vero in sensu restricto, et formalizabi, nempe addendo illa verba quae sunt: quibus restringitur sensus, Carentia enim risibilitatis, Convenit homini, non absolute, sed formalizaliter tantum. Quare Carentia formae in sensu restricto Competit cum ipsamet forma. ut patet in exemplo adducto, hoc enim propositio: hoc quae sunt non est risibilis, non negat absolute risibilitatem in homine, sed tantum negat de rerum risibilitatem per hoc quod hoc dicitur. neg similiter hoc propositio anima impedit non dicere risi, negat dicere aliquam absolute de anima, quia non dicere impedit non est absolute

non

non n dis currere. Sed est non n dis currere cum addito semper in pede.
Praeter etiam hoc propositio Beatus Petrus qua homo non est sanctus:
non negat absolute sanctitatem dei illa, natura sanctum absolute
huic Convenit Beato Petro. Sed dicit non Convenire illi sanctitatem
ratione humanitatis sed aliunde, semper cum misericordia Dei et
meritis super naturalibus.

Redeamus nunc ad Doctrinam supra allatam numero 28 Con-
tradictoria absoluta tunc verificat de eodem subito, quando illi
absolute Conveniunt Forma objecti Carentia. utrag intrinseca propria
et rigorosa. Sic in Divinis Deitas et Paternitas quamvis distin-
guantur Entitas, realiter tamen Formam et Carentiam intrinsecam
physica et intrinseca rigorosa: nam Deitas absolute identificatur
cum Filio. Paternitas vero absolute non identificatur sed distin-
guitur a filio. Contradictoria vero Formalizata tunc verificatur
de eodem subito, quando illi Conveniunt Forma et Carentia
ratio, sed diversimode, ita ut forma absoluta, Carentia vero
secundum quid, et cum addito. Unde ista duo propositiones sunt
simul verae: Spiritus Sanctus est Deus. et Spiritus Sanctus
est vi professionis non est Deus. quia una illarum habet in
se formam absolutam. 2da vero sensum restrictum et cum addito
semper et vi professionis. ex his.

Infero una Contradictoria absoluta quae delinea absoluta
et physica. Formalizata vero, de linea intencionali. nam
haec propositio: homo qua ens non est formaliter ratio. Sonat
distinctionem formalem. inter ens et ratio, quod solum illi Convenit
de linea intencionali.

Infero 2da Contradictoria absoluta quae intelligenda in eodem
sensu et linea, alias non sunt Contradictoria stricta, sicut
affirmant et negant idem de eodem, et eodem modo. at
vero Contradictoria formalizata, nondum de una linea sed
Forma vg affirmatur de subito de linea absoluta, Carentia
vero in linea intencionali.

Infero 3tio ex dictis clarissime constare, quid nam sit dis-
tinctio virtualis maxima et quid virtualis distinctio minor
non nempe quod una pro tali capacitatem adferat maiorem
intencionalem, quam Conveniat cum minima, insuper
actus fundat Capacitatem, ad Contradictoria maxima absoluta
at vero 2da ad Contradictoria solum formalizata et diminuta
vis suppositi.

Juan

79 Queritur An det. in Creatis distinctio Virtualis maxima?
Dicit negative. Nam distinctio virtualis maxima reperitur in simplici entitate, habente in se sono absoluto simul formam et ejus carentiam; hoc autem in creatis repugnat, in quibus tenet omne hoc impossibile. Impossibile est idem simul affectum.
79 Item nam ab Ineffabile Deo ad finita, in finitatis mysterium constitutus, quod simplicissima entitas sit simul sentiatque persona, una et finita, communicata et non communicata, imo producta et producta. Si autem in creatis possent verificari contradictoria absoluta, iam mysterium illud, non refert linguulare. Sed vulgare, nec mirandum. Sed imitandum, quod est omnium cygnorum. Ad his quibus hoc non placet respondeo et opponant obtineat quod petij dicit ut ostendant ab ijsdem in creatis aliqua contradictoria absoluta, exijs ea ipsa met argumentis habebis rem pensionem. Nam illa quae verificant adferunt non erunt contradictoria, quando non erunt idem idem, ut homine rationalitas et non rationalitas ad hominem erunt formalitatis, ut bene reflectenti est patebit.
Queritur in creatis det distinctio virtualis minima?
Dicit affirmative. Etenim in creatis nullus negat distinctionem virtualem. Sed admittimus quod maxima ergo debet dari minima. Item quia de uno homine verificat, se de non se, saltim in se formalizati et diminuto utcumque sumum ergo dat distinctio virtualis minima.

ARTICULUS 5tus.

De Distinctione Formali ex natura Rei.

80 Distinctio formalis ex natura rei est minor distinctione realis physica et entitativa, Compatitur enim cum identitate realis physica et entitativa. Illa autem diuntur formaliter distingui ex natura rei, quae ob hanc rationem formalis habent diversas quidditates, et ex quibus attingi per diversos conceptus, et explicari per diversas definitiones. Quare distinctio formalis ex natura rei reperitur in duas formalitates ejusdem entitatis.
Conveniunt in admittendo hanc distinctionem formalem ex natura rei in beato Scoto, Tam subtilis, quam Ille locuti modo explicandi omnino differenti. Quamvis enim

enim utorq admittat identitatem realem, physicam absolutam int
anl et ratte, et utorq ras admittat distinctionem formalem extra
rei inter illas Conceptus; attamen in diversa linea, nam Scotus
illam defendit in linea absoluta, Bacconius vero in linea respe
tiva. Seu intencionali. Thog anl et ratte in sententia Scoti, sunt
formalitates diversa, in linea absoluta, hoc est nullo pensato or
dine ad intellectum, nam independenter ab omni operatione In
tellectus et nullo pensato ordine ad cognitionem, anl et ratte
sunt rationes formaliter diversa, sensatio enim (dicit D. Lublis)
absolute exigit anl, et non ratte, et hoc aperteri discurrit
ut ratio, pe nuit anl, quare pdecessionis forter obvet inten
tenera Scoti sunt de linea absoluta. Sit vero intentio AD anl et ratte. Si consideranti absolute, et de linea
physica, sunt omnino idem, et sensatio absolute non
solum exigit anl sed non ratte, qua physice exigit anl
identificatum. Cum ratio; quare in linea absoluta nul
las ras admittit formalitates. Si autem. Considerentur
anl et ratte in linea intencionali relativa intelligibili,
seu respectiva ad intellectum, sunt formalitates realiter
formaliter distincta in linea cognoscibili. et ratio est:
quia in eadem entitate pependuntur plures formalita
tes intencionales, in ordine ad diversas cognitiones Tradi
tas Quodlib 3 q 8 ad 4 ubi ait: 3 plex est distinctio en
tium. quidam totaliter fit ab intellectu (ecce distinctio rationis)
quidam ita, quod sit inter extra (ecce distinctio realis) Quidam
ita quod communis distinctio non est ab intellectu fabricata, nec ita quod
distinctio eorum consistat in rebus diversis sed ita quod ea dim
res. per naam suam naturam sunt diversissime ab intellectu.
et talis distinctio vocari consuevit a Doctoribus distinctio formalis
intencionalis, et pt vocari distinctio inefle Conceptibili seu in
telligibili, sive inefle representativo. talis est de qua est sermo.
D. Sfert ergo distinctio intencionalis Bacconiana a distinctio
re formali Scotistica; quia Scotistica est de linea absoluta
Bacconiana vero est de linea respectiva. Scotus invenit for
malitates distinctas in obto extra physice existente et in
linea absoluta, Bacconius autem in obto extra physice
existente sub modo essendi absoluto, non invenit formalitates
distinctas, sed entitates formaliter identificatas, et solum
agnovit formalitates distinctas, in obto extra physice
intencionaliter seu sub modo essendi relativo, quatenus diver

Quatenus diversimode est Conceptibile ab intellectu. Hæc Formalitates scotisticæ, sunt subordinatæ quia Conveniunt rebus solum ese subjectivum et absolutum. Formalitates vero Basconcetæ sunt quasi objectivæ, quia Conveniunt rebus solum ese objectivum sive objectivate intellectui, quatenus subjacet; sunt obta ab intellectu cognescibilia; ese autem subjectivum valde differt abese objective resultante, ut supra innuimus.

Differt tandem distinctio intencionalis Basconica a distinctione reali entitativa, modali adequata, ab quarta omnes sunt delineæ physicæ, Basconcea vero, ut dictum est, delineæ intencionali.

Explicatur ulterius Distinctio formalis Intencionalis Basconica

Quæ sit distinctio reperitur in Divinis int attributa, et in creaturis int aml et ratle, sive int Conceptus superiores et inferiores: ideo Cantatis gratia explicabimus hanc distinctionem intencionalem int aml et ratle. unde quod de alteris dicendum sit, sufficienter constabit. igitur

RD docet aml et ratle ut Considerata in linea physica solum ese absolutum, quod habent in se ipsis, ese omnino formaliter idem, absq ullo genere distinctionis actualis, at vero si Considerentur in linea intelligibili, res respective ad intellectum, differre formaliter in ese cognescibili. Contendit enim RD in simplici entitate reperiri plures formalitates intencionales, ita ut entitas in linea physica et absoluta formalit simplex, sit formalit multiplex in linea intencionali. Quo modo autem simplex entitas in se physice possit ese multiplex in se objectibili seu intelligibili, ita ut habeat plures formalitates, Explicat hæc RD optime in adducto a se exemplo Columbi, in cujus Collo, juxta Communem Sententiam, unus tantum Color reperitur in se physice, est tamen multiplex in se objectibili seu repræsentativo respective ad oculum. Fidelcas putabat Colores non esse veros, sed apparentes, fictos. Sed contra est: quia oculus non potest percipere objectum non existens, neq sensus graphicus efficere ens rationis, ergo illi sunt veri et non fictii. Item quia est natura rei repudiare contrarietatem in Collo Columbi, et non habet, tandem quia oculus non potest reduci ad actum videndi, nisi Color prius in re existens ergo putabat Colores, non fingendi, sed videndi. Sed est natura rei repudiare contrarietatem, in Collo Columbi.

Hoc idem satis explicat Rō de pluribus exemplo sene defaire exti Domini, qui eadem, et semper in varia tamen mente, in die Iudicij Regnabis Astribitas Iustis vero amena et affabilis apparebit. Ita unica Apostolorum predicatio diversis nationibus gentium facta, ita ab omnibus parci piebat, quasi suffet Qui libet, propriō idiomate dicta. Tandem una Sacra Scriptura verbis enbentia, te pidis et insipida, per vidis vero multe dulcior ergo simplex entitas in esse physico, plures multi plas in esse obiectivo seu representativo in ordine ad intellectum.

Exemplificat hoc idem et de Imagine Sabis exemplo apto; nam solet fieri apictoribus quidam imago, qm vocant de tres pective hoc est ad prospectivā regulas elaborata, et sic artificiose depicta, ut aspicientibus ab uno latere appareat ye imago angeli, ab altero autem latere, imago pellis horribilis, et alterius similis, et sic simplex entitas imaginis in esse absoluto, est multiplex in esse obiectivo seu respective ad diversa latera, ergo similiter sunt et ratio et Certum est has obiectivitates reperiri simpliciter in ipsa imagine respective ad diversa latera ergo simpliciter ans et ratio. 2dum esse absolutum, quod habent in linea physica, sunt simplex entitas, at vero sunt in linea intencionali, sunt formalitates diversa, quia ea naturi habent diversas Coexentibilitates in ordine ad intellectum; et sicut sas Coexentibilitates in ordine ad intellectum; et sicut artifex Creatus, potribuere simplici artefacto plures representabilitates in ordine ad diversas visiones, ita et aeternus Deus Artifex increatus tribuit suis entitati, plures intelligibilitates, in ordine ad diversas Cognationes; non autem istas intelligibilitates vocamus formalitates intencionales de linea intelligibili. His probatis Sit

Resolutio una Animal et Rationale, physice idem & 1
tificata habent Cognoscibilitates formaliter diversas, idee formaliter ex hac re differunt in linea intelligibili. ita Rō Contra alios Communiter

Primo ratio: Ans potest Cognosci formaliter sine ratio
ergo differunt formaliter in esse Cognoscibili. ans pot
nam video aliquis hominem a longe, Certissime potest Cognosci

Ex motu, esse anl, quin Cognoscat certe esse ratle. ergo anl pt̃ fer maliter Cognosci sine ratli. Itia autem principalis pz quasi anl et ratle non differunt in esse Cognoscibili, non pofiet Cognosci anl, quin simul Cognosceret ratle, atqui hoc est falsum ergo hoc pz Sihoc et lapis non differunt in esse producibili, non pofiet hoc produci, quin simul produceret et lapis. quia essent idem producibilia. deinde Si Deus et Creatura non differunt in esse amabili, non pofiet amari Creatura absq Deo, quia essent idem amabile, ergo Si anl et ratle non differunt in esse Cognoscibili, non pofiit anl Cognosci absq ratli.

Ifr 1mo Quia anl et ratle sunt idem. in linea entitativa non pt unum esse absq alio. ergo Si idem essent in linea Cognoscibili, non pofiit unum Cognosci absq alio.

Ifr 2do Simulq arguit Itra adversarios: Per vos Cognitio animalis non est Cognitio ratlis ergo nn Cognoscibilitas animalis non debet esse Cognoscibilitas ratlis ergo debent differre in esse Cognoscibili. Itia pt̃: nam ex AD et Aristotele: ita de obiectis Scientiarum oportet. Sicut de actibus.

Ifr 3tio Cognitio Cognoscens anl, attingit Cognoscibilitatem animalis formaliter, atqui non attingit formaliter Cognoscibilitatem ratlis ergo anl et ratle habent Cognoscibilitates formaliter diversas. nonpt Cognitio attingere anl, non attingit formaliter ratle. ergo non attingit formaliter Cognoscibilitatem ratlis.

Res pondebis 1mo Cognitionem animalis attingere ratle saltim de materiali. Sed Itra: Cognitio animalis attingit formaliter Cognoscibilitatem animalis atqui non attingit formaliter Cognoscibilitatem ratlis, licet eam attingat materiali ergo Cognoscibilitas animalis de formali non est Cognoscibilitas ratlis. ac per consequens differunt formaliter in esse Cognoscibili.

Res pondebis 2do hanc distinctionem formalem provenire a Cognitione actuali. Itra Quia anl et ratle independent a Cognitione actuali, habent aliam et aliam Cognoscibilitatem formaliter; Cognitio enim non dat obiecto esse Cognoscibile sed tantum esse Cognitum ergo

Nec valet dicere Cognitionem attingentem anl clare, attingere nn rationale saltim confuse. nam.

Itraert: Quia per adversarios anl Cognoscit clare, ratle vero non Cognoscit clare sed tantum confuse ergo in re differunt in esse Cognoscibili. Itia pt̃: nam eo ipso quod non differrent in esse Cognoscibili. Si Cognoscent anl clare debent nn Cognoscere ratle sub eadem claritate.

Mazel

Ita 2da Quando video hominem alongè, Cognosco clare ens
ani, et non Cognosco ens ratle ergo nullo modo attingo ratle
ans p.t Cognitio pasitur ex Spetie obti; ex obto enim et potn
via pantur notitia, ergo ubi nulla datur Speties obti, ibi nulla
datur Cognitio talis obti, atqui motus Localis, per quem hunc
Cognoscit ans, nullo modo est Spetes representativa ratlis,
Sed tantum animalis ergo nullo modo Cognoscit ratle Sed
solum ans ergo ratle ut in confuso non cognoscit.

Respondebis 3tio In ea tunc attingi ans et ratle simul in
ordine ad Conratatum sensationis, non vero ad Conratatum discursus. Sed
Ita 1mo Per speciem sensationis nequit repsentari et Cognos
ci discursus ergo neq per illam potent repsentari et Cognos
ci principium discursus, Sed ratle est principium discursus ergo
Ita 2do et simul arguitur Ita adversarios: Per vos non cognos
cit illa entitas in ordine ad discursum. ergo ordo ad discursum
manet ignotus, Sed ordo ad discursum est essentialis toti entita
ti ergo id quod est essentiale, manet formaliter ignotum.
Ita 3tio Quia saltim non Cognoscitur clare ordo ad discursum
atqui Cognoscitur clare ordo ad sensationem, ergo illa en
titas et non cognoscitur clare, et non Cognoscitur clare, quia aque sunt
Contradictoria ac Cognosci et non Cognosci.

Pb 1 2do Conclusio: A simplici nata pofluunt dimanare ple
res proprietates ergo a simplici entitate, pofluunt dimanare
plures Cognoscibilitates formaliter diversæ ergo a
Ita 1mo Ig simplex entitas hominis, est nata Cause in intellectu
Conceptus animalis et ratlis, sicut nata est Cause diversos effectos
sensationis et discursus ergo ex natura rei est diversimode
Cognoscibilis. Pb 2 2do Quilibet res creata habet
est Conceptibilis per effectus Sed simplex entitas hominis
fit produxere diversos effectus, nempe sensationis et dis
cursus ergo per ipsos erit diversimode Cognoscibilis.
Nolebis has Cognoscibilitates effe obto extrinsecas non
vero intrinsecas, de quibus est difficultas ergo dd Sed
Ita nam licet effectus ipsi sint extrinseci res quoad nos,
tamen Causa ex natura rei et ab intrinseco habet posse Cognosci
per effectus ergo nulla res penitus.
Pb 2dò Ita Thomistas Per vos distinctio rationis inter ans et ratle 82
fit cum fundamento ex parte obti, atqui hoc fundamentum aliud
esse non potest quam diversa Cognoscibilitas ex parte ansis et ratlis
ergo differunt in esse Cognoscibili. non pt nam sine

nam fundamentum in re ad diversam cognitionem alicui de re non pt, qm diversa cognoscibilitas ex parte obti.
Sed dicas has cognoscibilitates fieri ab intellectu.
Hoc est ita nam alias fundamentum ad diversas cognitiones non esset in re. Sed ab intellectu confictum. Cujus Thesium docent Thomas
Hoc vult Nam S. Thomas in 1 d 2 qs 2 a 2, postquam explicavit modum, quo intellectus creatus formet diversos conceptus de Deitate. Sub jungit: Licet Deus nullam creaturam fecisset, ipse in se talis esset, ut posset vere considerari ad omnimodas istas conceptiones, quas nunc habet intellectus noster dum considerando ergo diversitas inadaequatorum conceptibili cum intelligibili non est ficta ab intellectu sed posset esse formaliter in obto, independenter ab actuali consideratione intellectus.

Ex dictis igit infero clarissime distinctionem formalem intentionalem sufficere ad hoc, quod una formalitas conveniat alteri ab intellectu, non concepta altera. et ratio est: quia cum una non sit de quidditate alterius, bene potest una abstrahi altera concipere. Intellectus enim res quasi constituit cognoscibile, non autem non magis cognoscibile est ipso ipsis conceptu, sed distinctum a ratio, qm sit identificatum cum illis; identitas enim nec tollit nec augit cognoscibilitatem intrinsecam. quod per se pt quia cognoscibilitas animalis nec est identificatio nec est distinctio a ratio. sed est propria proprietas ipsius animalis, quod casu non potest identitatem aut distinctionem a ratio.

83 Hinc pt distinctionem intentionalem esse nasci non consistere in eo, quod una formalitas concipiat se alia, prout accidit enim omnem intellectus operationem, et in suo genere est actualis: sed stat in eo. quod una formalitas ex natura rei actui sit conceptibilis sine alia i. e. identitas identificat entitates. sed non ratines formales; licet enim entitas animalis, sit idem cum entitate ratis, semper tamen sunt ratines formales diversae, alias quocies concipiens sub ratine animalis, totcies conciperet in ratione ab ratine animalis, quod est omnino falsum alias ratio esset in animali, sicut rivus in fluvio, quod non est falsum.
Observa bene hoc: Quando distinctionem formalem intentionalem, vocamus distinctionem pro tanto, non accipimus rationem pro ente ficto vel facto ab intellectu

praecedit

(Præcedat enim formalitas in obto externo) Sed ideo a pluribus 25tus
illam talem, quia hæc desumuntur a diversa ratione formali objectiva;
ant enim et ratle sunt aliæ tales ratio formalis objectiva. intencionalis, ideo dicunt differre ratione formali objectiva.
unde D Thomas loco citato Supra art: Unde pt Quodplu
ralitas rationum attributarum, non tantum est ex parte intellectus nostri, sed m ex parte Dei.

Quæres An Distinctio Baconica Intencionalis Sit Formalis ante Intellectum; antantum Virtualis.
Potest hic aliquis respondere ad rationes proponentes
ant et ratle esse formaliter unam intelligibilitatem, et tantum virtualiter multiplicem, Sicuti in linea physica una entitas virtualiter multiplex Sed Otra. et SA

Resolutio 2da Distinctio intencionalis ex natura 84
rei qua reperitur in ant et ratle (qualis m repent. rit ad tributa Divina) est realis formalis in linea intelligibilita ut simplex entitas, habeat plures formalitates intencionales. Seu intelligibilitates formaliter distinctas. ita cl profe RD in 3. dist 6.

Hæc Conclusio est contra quosdam Baconistas, qui non bene intelligentes RD. asserunt Distinctionem Baconi cam esse tantum modo fundamentalem, non vero formalem ex parte obti; Illi quidem erroris sui habent motivum ex eo quod RD sæpe dicit. distinctionem intencionalem non posse dirigere diversas rationes formales: bene inferunt formalitates intencionales non esse formaliter distinctas. At hoc nil facit contra Sententiam RD Dnis nostri enim Doctor Solum negat formalitates intencionales distinctas in linea intelligibili absoluta physica (qualis intencio est Scoti) non tamen negat formalitates intencionales distinctas in linea intelligibili respective ad intellectum, quæ est propria ejus Sententia hinc

Pbtur 1mo Conclusio efficaciter: Distinctio formalis est unum formaliter non nisi aliud Sed ant ut Cognoscibile, non est formaliter ratle ut Cognoscibile. ergo distinguuntur formaliter, et non solum fundamentaliter. ior est Carta non pbtur ant ut formaliter ant pt formaliter Cognosci sine rationali ergo ant ut Cognoscibile non est formaliter rationale ut Cognoscibile ac per consequens distinguuntur formaliter

Dicebis sufficere ad hoc, quod ans et ratio sit una simplex Cognoscibilitas virtualiter multiplex. Sed

Contra hoc ans et ratio non minus habent entitates virtualiter distinctas, quas Cognoscibilitates per vos virtualiter distinctas in linea intentionali, atqui distinctio virtualis inter hoc ans vg Petri et ratio ejusdem non sufficit ut hoc ans Petri possit esse et produci absq; ratione, ergo distinctio virtualis inter Cognoscibilitates ansis et ratis non sufficit ad hoc, ut ans Cognoscat formaliter sine ratione. Probatur sub. Sunt certa. Hoc non potest nam sic contradictoria sunt hoc Cognoscit et non Cognoscit, quam ista produci et non produci, esse et non esse, ideo ad hoc, ut hoc contradictoria Cognoscit et non Cognoscit verificentur de simplici entitate, debet talis simplex entitas habere Cognoscibilitates formaliter distinctas, nec sufficit una Cognoscibilitas virtualiter multiplex.

Contra 2do etiamsi probatur quod ans et ratio exparte obti habent Cognoscibilitates formaliter diversas in linea intelligibili. Sic ergo arguitur: ans et ratio ex parte obti habent Cognoscibilitates Spatie diversas ergo habent cognoscibilitates formaliter diversas. Hoc est evidens: nam distinctio Spatie est distinctio formalis. ans pt Cognitio animalis Spatie differt a cognitione rationis, ergo ans ut Cognoscibile Spatie differt a ratione ut cognoscibili, et Consequenter habent Cognoscibilitates Spatie distinctas. ans certum hoc pt nam actus diversificantur per obta, a quibus Specificantur, et Consequenter distinctio Specifica actuum desumitur a distinctione Specifica objectorum. Hec ratio probat rationes veri et boni esse formaliter distinctas in linea intelligibili, quia attingunt per actus et potentias Spatie diversas.

Ista Conclusio Cognitio non solum est naturalis similitudo obti, sed est idem intentionaliter cum illo inse representativo ut cum Thoma dicimus. Sed Cognitio animalis non est idem cum ratione ergo etiam ans non erit idem formaliter cum ratione ergo esse

Contra 2do Conclusio Cognitio est quid realiter entitative et intrinsecum non potest intellectus entitative separare cum Andamento

vos

cum fundamento in re. ergo ea quæ ante omnem actum intellectus sunt idem formaliter, in linea intelligibili, non pt intellectus formaliter separare cum fundamento in re sed per vos intellectus separat formaliter aut aratio cum fundamento in re ergo distinguunt formaliter objective in linea intencionali.

Dicit 2° Separatio realis presupponit distinctionem realem actualem ergo separatio intencionalis debet presupponere distinctionem actualem intencionalem sed per vos intellectus pt separare intencionaliter aut per aliquem ergo presupponunt actualiter sua forma liter distincta in linea intencionali. Ita pt quia si non sunt actualiter distincta in linea intencionali, non possunt separari intencionaliter.

Pro ulteriori intelligentia huius Doctrinæ, et ad per cipiendam quidditatem distinctionis formalis ex mea ra.

Nota 1ma Contra quæ habet Magister Raymundus Lumbier in Tractatu de attributis Divinis. Quod unum non est aliud. pt intelligi dupliciter 1ma absolute sicut homo absolute non est species. alio ex meritis sua Cum addito. Sicut homo absolute est rationale. tamen ex meritis propriæ rationalitatis animalitatis non est rationale, alias homo ex meritis animalis esset rationis, quare homo in homine non est rationale ex meritis propriæ rationalitatis, quamvis absolute sit tale, et hoc idem est in homine, quantum ad cognosci non est rationale secundum absolute. et quantum ad esse sit tale, atqui hoc modo datur unum non significatum distinctio a parte rei quemodo datur unum non significatum ergo a parte rei non datur distinctio entitativa, qualis est quæ reperitur inter hominem et brutum sed non datur distinctio intencionalis sua formalizabilis, qualis datur distinctio intencionalis quæ reperitur inter essentiam, est quæ reperitur inter essentiam, quod licet in re sint idem, unum tamen quantum ex meritis suis seu quantum ad cognosci non est aliud.

Declaratur hæc doctrina de distinctione intencionali formalizabili sive ex meritis, exemplis sequentibus: Etenim Patrinitas in Deo, quæ ad esse est Deitas, quæ ad communicari non est Deitas. Ratio ergo quod ad esse est unum, quia ad fundare cognoscibilitatem

et Sensationem non est anh. Item ratle quo ad esse est anh. quo ad definiri vero in adequate non est anh, quia omnia sunt verissima a parte rei, siquidem res judicant et cognescunt, etiam amente divina aferente; quod hoc cognitione est cognoscibilis quo anh, non quo ratle. ergo inter has formalitates sic cognoscibilis, aut saltim cognoscibiles reperit distinctio formalis a natâ rei, sive in esse intelligibili. Item in quadi animalitas fundat cognoscibilitatem existentiae in ordine ad cognitionem experimentem anh, et ratio rationale non fundat ergo a parte rei anh et cognoscibile dicat aliquid quod non dicit ratle, et consequenter anh et rationale differunt formaliter in esse cognoscibili Dica ptt quia de eadem formalitate et modo quo est eadem, repugnat forma et carentia.

§ 6 Confirmat, hâc doctrina fuerit a proposita et probata anh ex meritis suis non est ratle, licet sit physice similis identificatum ergo diverso modo se habent anh in ordine ad ratle sibi identificatum, ac ratle in ordine ad risibile sibi identificatum, sed hâc diversitas in alio fundari nonpt, nisi quia ratle exigit risibile sibi identificatum, anh vero non exigit ratle, licet cum illo identificatur. ergo anh ex meritis suis non exigit ratle; et consequenter anh ex propriis meritis, sive quo ad exigere, non est ratle, licet cum illo identificetur.

Respondebis ad mittendo quidem anh ex meritis suis non esse ratle, inde tamen non sequi esse Creaturas formaliter distinctos. sed

Contra arno Quia eo ipso quod anh ex meritis propriis cognoscibilitatis non est ratle, habent rationes formaliter diversas in linea intencionali atqui in hoc stat distinctio formalitatis delinea intencionali ergo

Contra 2do Quia eo modo datur distinctio a parte rei, quo modo datur unum non esse aliud. Sed per vos animal ex propriis meritis non est formaliter ratle ergo formaliter distinguitur ab illo.

Observabis bene distinctio non formalem intencionalem non negative quod unum non sit aliud, sed quod unum possit cognosci absq alio. ratio dem est, quia non est distinctio delinea entitativa inter

Inter entitates. ratio dicesti: quia est distinctio de linea intelligibili int Cognoscibilitates. Quare fallunt illi qui negant hanc distinctionem esse, quod non minus sunt Contradictoria res posita ejusdem entitatis Cognoscere et non Cognoscere, quam producere et non producere; Assignat enim magnam disparitatem noster Rex Munelus Lumbier in Tractatu de attributis numero 194 his verbis: producere et non producere, sunt de linea entitativa, inqua ens et ratio sunt idem et de eodem, eo modo, quo est idem, repugnat formaeque ejus Carentia, at vero Cognosci et non Cognosci, sunt de linea intelligibili, inqua ens et ratio non sunt idem, sed intelligibiliter et metaphysice diversa, et hic formaeque rentia non sunt idem idem.

Obicies 1mo Ita distinctionem Formalem intentionalem. vel talis distinctio est ante mentis operationem vel post. Respet, esse ante mentis operationem in ordine tamen ad ipsam.

Dices Distinctio intentionalis vocatur a Rd distinctio rationis ergo dependet ab actuali Consideratione intellectus ergo non est ante mentis operationem

Respet dsdo ans Quidditas ficta vel facta ergo quod dicat ordinem ad rationem. Idem ans et nego Ptiam. Solutio ad hoc argumentum patet ex superioribus dictis; versus observa bene & Ita quando distinctio intentionalis, vocatur distinctio rationis, by ratio sumitur pro ratione potentia ad Cognitionem, non pro ratione ficta vel facta. Ita Arriaga Singulariter Noster Rd quod lib. 2do q 8 a 2 ubi ait: Quod libet esse rei, quod habet in ordine ad intellectum vocatur ens rationis, quatenus Conceptibilis vel definibilis est ab intellectu, dicitur vocari esse rationis, licet non accipiendo rationem pro ratione facta vel ficta, sed pro ratione potentia. 67

Obicies 2do Formalitas animalis praedicatur de forma litate rationis: Ergo enim vera est propositio. rationale est animal vivens ergo non distinguuntur formaliter. Ita patet ad veram praedicationem requiritur quod extrema identificentur. Ita non idem falsa est hæc propositio. Hæc est lapis. quia extrema distinguuntur.

Respet ans praedicari de rationis et modo quo identificantur. Camillo, et non aliter, quam hæc propositio: Hæc est animal rationale.

Obvez

est vera in sensu physico, quia ejus extrema identificantur physice. est tamen falsa in sensu formali. Si nempe reddat hunc sensum. animal formaliter in fine intelligibili est ratle, quia in linea intelligibili, animal non identificatur cum ratli, sed potius distinguitur formaliter ab illa. Sed

Dices Si animal et ratle distinguerentur formaliter in linea intelligibili, maxime quia animal posset cognosci sine ratli, atqui hoc est falsum ergo &c. non pt animal hominis (cum de hoc loquimur) non pt produci sine ratli ergo non pt cognosci sine illo ergo &c.

Rdet Licet animal hominis physice non pt produci sine ratli tamen esset pro quid ratus posset produci sine ratli, et cognosci sine illo; et ratio est: quia animal Leonis identificatur formalissime in linea intentionali cum animali hominis, idea enim Conceptus animalis dicit unum aptum adsimilium in multis, sed animal Leonis produci pt sine ratli ergo in aliquo vero sensu, et ratione status intentionalis, animal hominis pt produci sine ratli. Ulteriorem dispositionem invenies in descriptis superioribus post 2dam rosolutionem, et indipper in ultima observatione Collegas cum verbis nostri Raymundi Lumbier.

Objicies 3tio Eorum quæ distinguuntur ex natura rei, unum habet negationem alterius. Sed animal in homine non habet negationem ratlis ergo non distinguuntur ex natura rei vel pt eorum quæ distinguuntur ex natura rei unum non est aliud ergo unum habet negationem alterius.

Rdet negando vel quia negatio est Carentia, et non dum per distinctionem unius ab alio importat Carentiam unius in alio, sic ignis distinguitur realiter a calore, et tamen non habet Carentiam Caloris. Ita Cyro petius distinguitur realiter ab albedine, nec tamen habet Carentiam albedinis, quare animal non habet Carentiam albedinis ratlis, licet ab illa distinguatur formaliter. Siautem negatio negationis intelligatur, eo modo Carentia identitatis, tunc distinguenda est minor: animal non habet negationem ratlis in linea physica Ida in linea intentionali nego minorem, quia pt cognosci et esse intelligibiliter absq ratli.

Objicies 4to Distinctio intentionalis Conceptus fit in simplici entitate, ab intellectu, divinibili, in plures Conceptus, atqui hæc divisibilitas non est actualis distinctio

distinctio sed ad summum potentialis ergo adh. non pt Divisibilitas non est actualis divisa ergo neg actualis distinctis.

Ddt. neg de minorem. ad prob: Ecclesia antecedenti neg Iam: nam divisibilitas non supponit extrema actu divisa, sappenit tamen actu distincta, quae dividi seperari actu non possint, nisi actu essent distinctae ut de partes quantitatis, actu sunt distinctae ante divisionem.

Obicies 5to Distinctio intentionalis, tota est in ordine ad actus intellectus ergo non fundat in rerum natura. Respt Cognitio dividens ante divisi, est actio artificiosa, nam divisio cognoscitiva artificiose expasita ergo ejus obtum non potest esse reale est cognoscitiva artificiose expasita ergo ejus obtum non potest esse reale sed formaliter tantum cum natura. Respt nam actio artificiosa negatur referri ad obtum reale.

Ddt. ma retorqueendo argumentum. Distinctio actualis est actus intellectualis artificiose dispositus ergo chimerica distinctio alia. Ddt. 2da Formalitates objectivas esse extra nihil distinctas; hoc est: ante actum intellectus, licet per cognitionem possent artificialiter dividi et seperari. Sic pars quantitatis nata distincta, possunt artificialiter cultro secari dividi. adde obtum reale posse attingi per instrumenta artificialia, de quibus supenius

Obicies 6to Deus est entitas simplex in se physice ergo non potest habere plures formalitates intrinsecas intentionales

Ddt. neg de Iam: quia simplicitas in genere physico non tollit multiplicitatem in genere intentionali ut ostendimus supenius. versus quomodo autem

Dicas esse intentionale fundat super esse physicum, atqui esse physicum est simplex ergo non esse intentionale

Hanc instantiam solvit noster Scotus dicens Deum esse ens realissimum et negat Iam. nam una res ima continet plures formas, una causa plures effectus, una omnipotentia plures creaturas, unus Deus plura attributa, et super unam quantitatem fundant plures relationes aequalitatis et inaequalitatis respectu diversorum. ergo super unam entitatem in se physicam possunt fundari plures formalitates intentionales. Nec obest quod esse intentionale fundetur super esse physicum; nam esse hoc tantum sequitur non potest referri esse intentionale ab esse physico. Sicut non potest referri relatio absq. fundamento.

Obicies 2mo Si propt aliquam rationem dare distinctio formalis intensionalis int ens et ratle, maxime quia petunt diversimode cognosci: atqui hoc est falsum ergo dd non pt. quod hic et res petit cognosci, utest aparte rei. Sed ens et ratle aparte rei sunt identificata ergo non petunt diversimode cognosci.

Rdet Concessa majori ngo minorem, ad cujus probtm Dicesajori dsgvo minor: sunt idem in linea physica Ido in linea intensionali ngo minor. et dsgvo Dicopens eodem modo. Solutio pt ex dictis. v. gabit dsgvo minor: ens et ratle sunt aparte identificata entitative Ido virtualit ngo mor. Equivalet enim rebus distinctis, quod sufficit ut realiter pt ci entitate virtualit multiplicari, resultent diversae formalitates intensionales, in ordine ad diversas cognes.

Obicies 3vo Ens pt cognosci absq ratli atqui non differt a ratli, nam transcendit omnes rerum differentias, ergo licet ens pt cognosci absq ratli, tamen distingui non debet formalit a ratli. Cor pt nam videns hominem alonge pt cognoscere eum tpime esse ens, et non cognoscere esse ratle ergo ens pt cognosci absq ratli.

Rdet Cum DD in 2mo d 24 qa infine ngalo minorem ens enim differt formaliter ex natura rei in esse intelligibili a ratli, et omnibus differentijs. Ig ens obtive prescindit ab omnibus differentijs. Ig ea propijsime ritis, nec petit esse ratle, nec irrationale.

Obicies 4mo RD in d 29 qz ay et 5 versu Respondeo Distinctio intensionalis est nihil in re, et tantum in intellectu ergo non praexistit formaliter in obto extno.

Rdet RD loco citato agere de distinctione int formalitates Dei repugnantes. ut sunt cognitio et volitio mali; nam cum tales formalitates Dei repugnent, eorum distinctio non pt esse extna et obtiva, sed omnino ab intellectu conficta. Quod autem hdemens dit genuina D.R. Clari Collegij, ex integra ejus authoritate, quod aliunde is legi pt infonbe. Sed

Dices: RD in d 29 asserit: et hic habes Thadeum quod attributa Divina distinguuntur quantum ad rationes absolutas solum in cognitione obvie intellectus, non vero inesse formalissimo. ergo distinctio intensionalis int attributa Dna fit omnino ab intellectu et sequent non esse existit formaliter in obto extno.

Rdus P.D ibi locutum fuisse de attributis, quantum adesse absolutum, in quo sensu negat illis distinctionem formalem obtinuisse scholasticam, ut ex verbis ipsius ytt; non tamen ait de attributis quantum adesse relativum, quod habent in linea intentionali ad, res spective ad intellectum, nam in hac sensu Concedat loco citato differre formaliter ea res ante omnem actum intellectus. Subjungit enim: et habes ibi aureolum quod representata virtutes illas respective distinguunt ante opus intellectus, sicut representata virtutes in Colle Columbi ante omnem distinctionem Colorum.

Pro reliquis solvendis Nota 1mo Intellectus noster ut cognoscitivus, quamvis possit dici multiplex, a multiplici cognitione producibili, et intrinsece receptibili in illo (multiplex inquam, non minus absolute, sed in esse respective ad diversos actus) tamen cum RD dicendum est ad paritatem, quam instituunt adversarij a non multiplicatione intellectus intellectus cognoscitivi; quamvis hic habeat multiplices cognitiones producibiles, ad non multiplicationem obj formaliter, quamvis hic habeat multiplicem cognitionem sibi omnino coincidentem, dicendum inquam cum RD Idenda ans et neg de 1ma, et dij paritas inveniter apud eundem D aeterem: Forma omnis sive actus ubicunq fuerit, separant et distinguunt etiam aristotele 7 metaph: Cum autem virtute non longe agit datur disparitas int potentiam et obtum, respective ad actus diversos, potentia enim operativa, ut elicitiva plurium actuum non continet formaliter actus distinctos sed tantum virtualiter, ideo non multiplicatur, nec diversificat, a diversitate actuum. at vero cognitio, continet formaliter obtum, imo in linea intelligibili est formalissime ipsum obtum, obtum non continet quodammodo esse obtuum ipsius cognitionis. Cum sit formalibus; ideo esse obtuum diversificat formaliter adiversa cognitione. ptergo hinc dum madis paritas int obtum et potentiam.

Nota 2do Distinctionem intentionalem int diversas formalitates non solum fundari in imitatione intellectus Creati, sed in plenitudine perfectionis obtui. Cujus ratio simplex entitas in esse physico est multiplex in esse obicibili. Quare diversitas intentionalis inter ante et ratio fundat imperfectione intrinseca homeris, eminenter continente res distinctas.

Finis

Quæres An hæc Distinctio Scoti sibi teneat in Divinis?
Rdet affirmative: Ig unitas Divina distinguit formaliter ex natura rei, ineffe intelligibili a Trinitate. et hoc ideo quia pt cognosci unitas, et defacto a philosophis fuit cognita, licet non cognoscat Trinitas; quæ solum est cognoscibilis super naturaliter per fidem, et tamen est entitas simplicissima. Ig unum attributum pt cognosci abs q alio in linea intentionali, licet in linea physica omnia attributa sint ipse Deus. Verum hæc in tractatu de Attributis repetenda erunt. modo sit

DISTIO 1da.

De Universalibus In commun

Quamvis omnes alias Scientiæ agant de rebus quæ sunt universales, Ca amen Fabele enim Scientiæ sunt de universalibus ad unam tamen tag icam spectat positive et formaliter Considerare rerum universalitatem, ut dictum est in Distinctione procemiali, de obto formalis tog icæ. Hæc itag præsens quæstio plena subtilitate, ut nunc cæpit Scotus explicetur, ideo amo de quidditate, et quota plicitate universalium agemus. Sit igit

ARTICULUS IMUS.

Quid et Quæ tuplex sit universale.

Nota 1mo Quod universale est nominis unum versus multa dicit, seu aliquid commune plurib usignificat. est autem y druplex. Scilicet: Aliud est in causando. aliud ineffendo. aliud indignificando. et aliud in prædicando. Univers ale in causando illud dicitur: quod est causa plurium effectuum pro ductiva. ut Deus Sol &c. Universale indignificando dicit Conceptus plura significans, sive ille sit mentalis, sive vocalis v Scriptus ig hoc nomen Canis significans Fidus, pl̃ cam et alterius rei. Universale ineffendo est natura apta ad esse in multis ut ig natura humana, quæ existit in Petro Paulo et cæteris individuis. Tandem universale in prædicando est ipsamet natura existens in multis, quatenus pt prædicari de illis. Sic ig hæc prædicat de Petro Paulo

Hic solum Sermo de universali ineffendo et prædicando.

Nota dcta. Ad universale in ofendo et predicando requiri quod sit unum et plura, quia debet multiplicari in inferioribus, ideo dicitur unum in linea intencionali, et plura in linea physica. Cujus defectu naa Dei una non est universalis, quia non multiplicat in personis.

Nota 3tio naam universalem posse considerari in quadruplici statu. 1mo Quum sc. in ordine ad sua predicata essentialia. vt homo quatenus est animal. 2do in statu Contractionis, quatenus scilicet est Contracta in inferioribus. vt naa humana in Petro Paulo etc. tertio. in quo statu dicit naa individuata. 3tio in statu predicationis: quatenus predicatur et separata intencionaliter ab inferioribus suis. in quo statu fit universale metaphysicum. vbi tandem in ordine ad inferiora. in quibus ptche, et de illis predicari. in quo statu dicit universale Logicum.

Definitur Universale ab Aristotele 1mo posteriorum C8 sic: unum in multis et de multis. qm definitio non amplectitur D. Angelicus et P.R.D. Illa particula unum est genus per quod Convenit universale cum uni tate individuali. alie particule sunt differentie nam universalis a singularibus. Ly in multis denotat potentiam universalis ad essendum in multis. Ly vero de multis. denotat potentiam ad predicandum de illis. Quare utraq harum potentiarum est de essentia universalis. et sic

Nota illas particulas unum in multis, esse correlativas, ita vt unum referat ad multa, et multa ad unum; debet enim naa universalis esse unum et multa, quia vt dictum est, debet multiplicari in suis inferioribus. sic naa humana est universalis, quia est una in multis individuis.

Neq dicas ens esse unum in multis et de multis, ideoq debere esse universale; nam ens est transcendens, ideoq est unum in omnibus, non in multis. deinde ideo non est universale formale, et quidem universale ad rationem universalis formalis, et equidem universalitatis, transcendentia autem tollit universalitatem vt ait P.R.D. in summulis. etc. ex inferius dicendis clarius patebit.

Deus

Divid. 1mo Universale in Ipleum et in Incompleum
Complexum est pro positio constans duplici tno universali,
ut vg homo est an. Incomplexum est: simplex formalitas
nata poterus esse in multis ut vg homo, an. dd.

Divid. 2da in Fundamentale et Formale. Universale
fundamentale in nostra sententia sunt ipsae res physicae,
quatenus in se fundant intentiones communes seu for-
malitates universales. Universale vero Formale sunt
ipsae intentiones seu formalitates communes delinea
intentionali, quae resultant ex physica entitate et
fundant in illa.

Universale Formale subdivid. in mentale et objec
tivum. Objectivum est ipsa intentio universalis, seu for
malitas intentionalis, existens in multis a parte rei.
Mentale vero. Est conceptus attingens et respiciens
talem formalitatem, obtive existentem in multis, quatenus
cum illa intentionalit identificandi, ut iam dictum est.

Divid. 3tia universale: in Metaphysicum et Logicum.
Metaphysicum est illa quae abstracta et separata ab infe
rioribus, ita ut nihil careat de ipsis, sed omnino ipsis indat
ab illis. Universale vero Logicum. Est ipsa illa existens
tens in multis actu et formaliter. Quare universale
metaphysicum nullam dicit relationem ad inferiora
sed habet omnino negative, res pectu ipsorum.
Logicum vero ad inferiora refert. Metaphysicus
procedit ascendendo a singularibus ad universale.
Logicus vero descendit ab universalibus ad singularia.
1mor actio dicit abstractio. 2da dicit Comparatio.
1ma vocat ascensus, 2da vero descensus.

Infero 1mo Non dari a parte rei universale metaphys
cum, sed ipsa formalitatem ab intellectu dictam; non
enim dant a parte rei universalia a singularibus avulsa
et separata, quamvis dent cum ijsdem ijuncta.
Nec obest quod nationes universales a singularibus
distinguant; nam distinctio, non facit res separatas;
alias enim distinguit ab omni forma, et tamen non ipsa
ipsa ab illa, sicut nec quantitas a linea figura, nec ipsa
a linea a calore. Dabur tamen a parte rei universale
Logicum; quia dant a parte rei formalitates multis com
munes positive in ipsa intentionali.

Infero

Infero 2do Universale metaphysicum ofle definiendum
in hunc modum: unum absolutum per ratnem a multis
& brevius unum a multis. per 4y unum. Convenit cum
universali Logico. per cateras particulas differt ab illo.
dicit absolutum quia nullum dicit ordinem ad inferiora.
Neg dicas universale metaphysicum res juvare inferiora,
ideo, quia essentialiter pehit ofle naam ab inferioribus posse
essam; nam hoc solum modo res juvat ut finem agens
& in ordine ascensus intencionalis.

Infero 3tio Universale Logicum ofle debere definiri
unum in multis et de multis. Seu unum multiplicabile
in multis. Explicationem definitionis superius habes.

Dicas Itra hanc definitionem. Potentia ad definiendum
in multis, Venit universali metaphysico. ergo non est diffe
rentia ultima constitutiva universalis Logici. ans pz. Uni
versale metaphysicum est unum abstractum ab inferioribus
ergo habet potentiam ad defendum in illis.

Ndo. Universale metaphysicum habet potentiam ad defen
dum in multis positive fundamentaliter et per non re
pugnantiam. Ido proxime formaliter et per exign
tiam, que modo habet Logicum. ngo ans et Ptiam. Neg
universale metaphysicum possendit omnino ab in
ferioribus, ideo non importat formaliter potentiam
ad defendum in illis; licet talis potentia illi non repugnet,
sic aer non exigit lucem, licet hoc illi non repugnet.

Quarto universale Logicum. in tota communem
sententiam dividit in 5 predicabilia, nempe: Genus,
Differentiam, Speciem, proprium et accidens: de quibus
in nostris Superius insummulis, et infra habebitur quod
Porter PD non admittit predicationes accidentales ergo
Porter PD non admittit predicationes accidentales ergo
esse, ideo excludit a serie predicabilium proprium et ac
cidens, quatenus dicunt predicari extra essentiam. Sed de his infra.

Tandem Divisio universale est S. Thoma in Universale
dum rem et rationem simul. et in Universale dum
ratnem tantum. unum est naa de facto existens in
multis. ut vg naa humana in Petro Paulo &c. Idem
est naa existens de facto in unico tantum inde in duo
et de possibili in multis. ut vg naa Solis.

Hoc universale dum ratnem tantum sub dividitur a Ho
nio in Positivum et negativum. Positivum est: naa

naa existens de facto in unico individuo, et potens existere in alijs multis possibilibus. vt ve naa dotis. Ka Christ. naa existens de facto in unico individuo, et potens extra quam tunc esse, existere in alijs impossibilibus vg naa michaelis, hoc enim ipsi ajunt) non repugnat individuo impossibilibus licet individua impossibilia repugnent nabo. Videbitur infra aget fuse. modo autem sit.

ARTICULUS 2dus

An Prædicabilitas sit de Essentia Universalis?

Notandum est ex Arist. 7 metaph. Cap 8 et 3tio Thopicorum Cap 6 Universale Logicum habere duas potentias et duos actus. 1mo habet potentiam ad essendum in multis 2do habet actu esse in multis. illis. 3tio habet potentiam ad prædicandum de multis 4to habet actu prædicari de illis. Sic vg naa humana habet potentiam ad existendum in individuis possibilibus, actu vero existit in individuis actu existentibus; Sic m pot prædicari de possibilibus, et actu prædicat de existentibus; hinc relationes importat ad inferiora; duas per modum potentiæ, et duas per modum actus 2di. Hunc ergo quæstio procedit, per quam ex his relationibus Constituat universale essentialiter. et circa hanc naam

3 plex est Sententia. 1ma affirmat universale Constitui per potentiam ad essendum in multis, potentiam vero ad prædicandum de illis, esse illius pro prietatem. ita. Comunius 7 Komistd. 2da affirmat universale Constitui per potentiam ad prædicandum de multis, non per potentiam ad essendum. ita Scotistd. 3tia ajent potentiam ad essendum et potentiam ad prædicandum, no nasse duas potentias sed unam formaliter sine in ordine ad duos actus, ideoq universale Constitui tam per potentiam ad essendum, quam per potentiam ad prædicandum. ita docet Ferr. Cum alijs

Resolutio Prædicabilitas sua potentia ad prædicandum est de essentia universalis, sicut sua potentia ad essendum.

Pb 2ª quo ad utrumq; ma. Quia universale definitum fuit ab Aristle. per potentiam ad defendendum in multis et predicandum de illis ergo utrag potentia erit de Constitutivo universalis; nec predicabilitas potentiae ejus proprietas, quia alias definitio non esset essentialis. et sic reflectendo supra regulas 6 and Definitionis tradendas in summulis. arus sit tum ex doctrina universalis superius allata. tum in ex libro 1mo Perihermenias c. 3 ubi philosophus ait: Dico autem universale, quod de pluribus natum est predicari. ergo

Ista ex S. Thoma 7 de ente et essentia ubi ait: Predicari dicunt genera, cum in ejus definitione ponantur. Sed quae dicuntur differentiae et ponuntur in ejus definitione dicuntur illi essentialiter ergo predicabilitas &c. Idem habes ex Rd in 1mo d 25 q. 1 ar dicente. universale debere esse predicatum essentiale. et insuper in 1mo d 25 numero 68. Si vero genus definitur per potentiam ad predicandum ergo talis potentia est de esse generis. ac per consequens de

Pb 2ª ratio desumpta ex Rd. Universale solum potest concipi in ordine ad predicandum ergo talis ordo est de illius essentia

Ista patet: nam alias universale posset concipi absq; tali ordine.

Ans patet. Universale solum potest concipi in ordine ad intellectum. et cognitum, Cum solum habeat esse intencionale ergo solum potest dici in ordine ad predicationem. Ista patet nam predicatio est quiddam cognitio.

Pb 2ª 2ªdo Si propter aliquam rationem Universale constituerit per potentiam ad essendum et non per potentiam ad predicandum; maxime ideo, quia hoc est posterior potentia ad essendum, atq; hoc ratio nulla ergo &c. Licet judicium sit posterius ap prehensione, non ideo tamen potentia judicativa est posterior ap prehensiva, Cum sit unica potentia, et de constitutivo rationis, licet connotet diversos actus. ergo licet actus predicandi sit posterior actu essendi, non ideo tamen potentia ad predicandum erit posterior potentia ad essendum, hoc est unica potentia, Constituens universale in ordine ad duos actus.

Ista Licet ratio, quo ad effectus, est posterius animali (Sensatio enim est prior cognitione) et tamen tam ratio q̃m animal sunt de Constitutivo hominis. ergo licet potentia ad essendum, quo ad effectus sit posterior potentia ad essendum, utrag tamen erit de constitutivo universalis.

Respondebis. ng da Ista am et ma. quia animal (inquies) non induit ratio, at vero potentia ad essendum in duit et infert, potentiam ad predicandum. Sed

Ista et arguitur ad hominem Ista Thomistae. Per vos in materialitas infert intellectivam, atq; hoc non obstante, utrag est de Constitutivo Dei et angeli ergo licet potentia ad essendum infert potentiam ad predicandum, utrag tamen erit de constitutivo universalis.

Nota et bene Quod relatio fundata in actuali predicatione non est de Constitutivo universalis, Sicuti relatio fundata in actuali cognitione non est de Constitutivo obti cognoscibilis. Fiunque

Tq talis relatio fundata in actuali predicatione, non tenet ex parte obti universalis predicabilis, sed tenet ex parte intellectus predicantis. Tq universale formale pt repperiri absq tali relatione cum dat a parte rei. Sicut hoc pt esse discursivus, licet actualiter non discurrat.

Obicies 1mo Potentia ad predicandum, est proprietas generis ergo non est de essentia universalis. Dia Certa ans pbz ex Porphirio Cogatur de genere. ubi ait: quod etiam scribentes designarunt genus esse dicentes: quod de pluribus predicatur. modo sic: definitio generis per potentiam ad predicandum. est descriptiva ergo talis potentia, est proprietas generis. Hoc ex S. Thoma 6 primo culo 3C2 ubi ait: Sic describitur genus quod de pluribus predicatur

Ridet Porphirium et S. Thomam tradidisse generis definitionem per actualem predicationem, ut clare indicant ista verba, quod predicatur; actualis autem predicatio est omnino extra essentiam universalis, ut supra dictum est. Cumque tamen stet, potentiam ad predicandum esse de essentia universalis.

Obicies 2do Potentia ad predicandum est posterior potentia ad essendum. ergo non est de Constitutivo universalis ans pbz. Quia ides nata universalis vg hoc pt predicari de suis inferioribus, quia est illis. Tum quia ab eo quod res est v non est, predicatio dicit vera v falsa. ergo

---

Ridet hanc objectionem probare quod potentia ad predicandum requirit Constituere potentiam ad essendum cum inulta pretensionem sit illa posterior, hoc tamen non obstante posset ubiq Constituere universale. Sic rationale, non pt Constituere animal, cum sit illo posterius, tamen cum animali pt Constituere hominem. Nec practicum pt Constituere speculativum, et tamen ex utroq Constituit Theologia exabb

Addo verum esse potentiam ad essendum esse priorem potentia ad predicandum; sunt enim formaliter una potentia, licet actus sint diversi. Sic potentia intuitiva et electiva. Sunt formaliter eadem potentia volitiva, licet intentio sit prior electione. Similiter potentia apprehensiva et discursiva sunt formaliter eadem potentia intellectiva. Licet apprehensio sit prior discursa.

Articulus 3hus

ARTICULUS 3tius

3 67us

De Universali objectivo.

Ex dictis hic: Constat universale formale dividi in mentale et objectivum. igit in hoc articulo de universali objectivo, in sequenti vero de mentali actum sumus.

Dari aperte rei extra universales multis communes, est Sententia expressa RRDD. verum quia hoc habet plures adversarios, ideo prius expedit Sententias excludere aliorum, et hoc 3bus sequentibus paragraphis exponemus; in 4to Sententias adversariorum impugnabimus. in 5to fundamentum nostram explicabimus. in 3tio tandem de propriis tatibus universalis, idest de Unitate dicemus Sit vag

Sententiæ Aliorum de Universali objectivo examinantur.

1ma Sententia quam defendunt aliqui. est: In rebus nil reperiri præter Singulares res, ideoq solum dari nomina Universalia; quare vox hoc in hac Sententia dicit universalis, non quod significet aliquam rem, seu formalitatem, quæ in re sit universalis, sed quia significat Collectionem omnium singularium. unde hujus Sententiæ propugnatores, dicuntur Nominales, eo quod nominibus, non rebus universalitatem concedunt. Inventor autem ejus impius et Antesignanus Nominalium fuit Ockamus discipulus quondam Scoti, et propterea ejus inimicus in caput; hæc in re ejus opinionem vocat hæresim in Dialectica S. Anselmus. lib de Incarnatione Verbi C 2 Contra ipsum ergo et alios ejus æqualis Sit

Resolutio Universalia non sunt mera nomina, sed sunt formalitates quidam Conjunctæ cum obto extra dato in Sto.

Pbt 1mo Universale est: quod de inferioribus prædicatur, atqui quod in hac propositione vg Petrus est homo prædicat, de Petro, non est vox hæc sed res significata per vocem ergo rebus non vocibus universalitas competit. jor est certa nor m ptt. nam alias universalitas competeret. jor est certa nor m ptt. nam alias prædicta propositio, re ipsa deberet hunc sensum, omnino falsum Petrus est vox hæc.

Pbt 2da Conclusio ex doctrina DD Angelici et Resolutionis quidocunq quod voces 1marii significant Conceptus loquentis Conceptus vero significant res obtæ existentes ergo vocibus est conveniens universalitas, Corres pondet aliqua formalitas universalibus universalibus, Corres pondet aliqua formalitas universalibus in obto, et Certe, nam si nulla Corres penderet, prædicatio esset falsa, et de Subto non Supponente: licet hæc hæc hæc hæc cervus saltat.

Pbz 3tio authenitate Aristotelis lib 3 de Interpretatione C 5 ubi habet Res am aliq sunt universales, aliq vero Particulares ergo ad. posse ad mittit universalitatem in rebus et non tantum in vocib. Pbz ex eodem 1mo Metaphi C 33. et 1mo Posteriorum C 2 esse universalia in rebus: qui ait: Scientiq non sunt de singularibus sed de universalibus. atq; Scientiq sunt de rebus et non tantum de vocibus ergo.

Obicies 1mo Voces a Porphirio vocantur universalia ergo preter voces nil sunt universalia. ans pz nam idem in Tractatu de predicabilibus dicit se velle agere de vocibus universalibus. ergo universalitas vocibus et non rebus pertt.

Rdet. dsa ans Universalia sunt voces. in significando et utq; Idq, in essendo et utq; d neg ans, 1mum ergo probant objecta authenitates, 2dum tamen de qua est difficultas non excludunt; et certe, nam hoc predicat. de Petro. non qua vox, sed qua res est.

Obicies 2do Universale solum reperitur in mente, voce v scripto. ergo non reperitur in rebus extra. ans pz Propositiones non reperiuntur nisi in mente, voce, v scripto sed universale est pars propositionis ergo.

Rdet 1mum dari posse objectivam. Secus parte rei Rdet 2do Non valet pars a proprie in ejus partes. nam hoc vocabulum est totum Compositum, et tamen pars ejus subjectiva in ea est omnino simplex. et hyreo cervus. est totus rationis ens in intellectu, et tamen ejus partes sunt a parte rei.

Obicies 3tio Aristoles in predicamentis Capite de substantia ait: Quod genera et Species Significant quale quid sed Significare, tantum Competit vocibus, et Signis, et non rebus ergo dd. Deinde 1mo Metaphy. textu 5 docet. Quod genera et species substantiarum non sunt substantiq ergo non sunt formalitates predicantes in obto extno.

Rdet ad 1mum. Ibidem docuisse Aristlem 1mas substantias Significare hoc aliquid, et tamen certum est dari a parte rei 1mas substantias. Idea hoc intoco citato, nomine 2dq substantiq intellexit universalia in significando, nempe voces significantes 2das substantias: ut ans hoc dd Quare si aut data voce Significante 1mam substantiam, recte colligit, quod hoc detur ex parte rei Significatq; sic data voce Significante 2das substantias universales recte colligitur quod istq dentur a parte rei.
ad 2dum dico. Aristotelem solum negare 3tio Platonem

universalia

Universalia, et 2das Substantias a Singularibus Separatas, nos autem Solum Concedimus Universalia Singularibus Conjuncta. unde idem Philosophus 1mo posteriorum Cap 18 et 19 ait: Universalia nil esse praeter Singularia, id est: praeter a singularibus ergo Deus.

2da Sententia Platonis et ejus Sequacium erat: Quod aparteri dent naturas formaliter universales, et nondum voces. et has naturas universales dicebat esse quasdam ideas, a singularibus quidem Separatas, sed ab ejsdem participatas, ita ut sint principium omnium Individuorum. hic Adverte. quanta sit differentia inter nostram Sententiam et Platonicam. Platonici enim admittebant Species naas aparte rei in linea physica, et a singularibus Separatas. At vero universalia Peripatetica sunt de linea intencionali seu intelligibili, rebus singularibus Conjuncta et Congenita, nec causant generationem Singularium, quia nec sunt formalitates realiter distantes a singularibus genitis, ut infra dicemus, Causant esse Solum in intellectu eorum Cognitionem. Contra Platonem ergo Sit:

Resolutio Fundatur aparte rei Idea absoluta nec universalia a singularibus Separata in linea physica.

Pbt 1mo Dilemmate: Illa Idea v ofsent quid Creatum v non ofsent: Si non ofsent quid Creatum. ergo ofsent ipsa met Deus; quia non existerent ab alio, sed a se, quod est proprium Soli Dei; Si vero ofsent quid Creatum ergo ofsent singularia, quia nil producer pt, nisi Singularia, quia determinatum.

Pbt 2da Illa Idea v ofsent universales, ut Supponitur non ofsent: ut probo: universale est, quod pt inesse multis per identitatem adequatam, et actu predicari de illis, Sed illa Idea, non possent inesse multis per identitatem adequatam, quia distinguerent realiter adequate a singularibus; ofsent enim extra Singularia, nec possent predicari de inferioribus; quia ad sua dicationem veram, requiritur identitas inter predicatum et Subjectum ergo

Pbt 3tio Illarum Idearum nulla esset necessitas; nec enim sunt necessaria ad hoc, ut ab illarum imitacionem producant Singularia; talis Idea est ipsa met Essentia Divina. nec ut sint Causa universales Singularium sufficit enim una Causa universalissima, nempe solus Deus ergo

12 ab

Pbz, 4to Filbedo Separata a Pariete, non pt Constituere pari etem album, ergo neq ratio humana, seu Idea hominis Separata a Petro, pofit Constituere Petrum hominem ergo ad nec pt hæc Idea universalis. Communicari extrinsece Singulatibus, Sicut Cognitio denominat extrinsece plura obta Cognitai nam Petrus intrinsece et essentialit est hoc.

Obities 3mo Scientia Sunt de universalibq perpetuis et immutabilibus, ergo preter Singulatia, q̃ sunt caduca et Contingentia, admittenda Sunt a parte rei nalia seu Idea universales.

Ad 2, Objectionem Militare Contra nominales; nos enim non negamus aparere rei naturas universales, sed negamus illas a singulatibus avulsas, et admittimus solum Cum ijsdem Conjunctas et Copulatas. Sed Instant Platonici: Si universalia essent Conjuncta, non essent per petua et incorruptibilia, imo Cum pere untibus Singulatibus perirent, Sed hoc admitti non pt ergo ad Sed 2tra. anima est Conjuncta Corpori Corruptibili ergo pariter est Corruptibilis.

Ad 2, 2da quas universales esse ingenerabiles et incorruptibiles, ideoq perpetuas 2dum esse intencionale, modo quo reperiuntur in Ideis Divinis; Nec obest quod sint in singulatibus Corruptibilibus, quamvis ex fructibus, manent in Deo intellectibilit. seu quo ad esse intencionale, 2dum quod esse fuerant in essentia Divina, priusquam in individua producerentur.

Obities 2da Intellectus non pt attingere rem in se, ut vg lupum. Leonem &c ergo dicit attingere ut sunt abstracta anaa, seu quatenus sunt extra Singulatia in Ideis universalibq, quod ans pt, Oculus materialis quia materialis non pt attingere aliquid immateriale, vg Angelum ergo m Intellectus, Cum sit immaterialis non potest attingere materiale vg lupum.

Ad 2, negdo ans quia Cum obtum intellectus, sit verum, et hoc m vpenit, ibi materialibq, pt intellectus attingere materialia. ad probationem antecedentis ngo Stiam Aparentiam dispanitas est: quia Virtus Superior extendit se aliquando ad ea, quæ sunt Virtutis inferioris, Si nihil obest, Cum ergo intellectus sit virtus superior potentiâ visivâ, lucet At: quod intellectus pt se extendere ad obta potentiæ visivæ; Sed vero oculus non pt attingere immateriale vg angelum, ratio est: quia obtum potentiæ visivæ est Colorata et lucidum, in angelo autem nullus est Color.

Sto Antonio

3tia Sententia Patrum Societatis et aliorum recentiorum admittentium universale Confusum. Qui dicunt, a parte rei nullas reperiri naas universales, sed solum dari cognitiones universales. Hanc opinionem sui authores explicant in hunc modum; Audita hac voce propria. Petrus est homo. Interrogas. quid significet hoc praedicatum homo respondent hi authores. esse actum mentis representantem unum v plures homines Confuse. et in hoc actu mentis consistit ille modus universale Confusum. unde hic modus opinandi pendet a controversia interrogante; an dentur praedicationes formales objectivae. pro cujus intelligentia.

Nota praedicationem mentalem dividi in puram formam et objectum. Praedicatio mentalis objectiva est cognitio attingens unam formalitatem objti, non cognita alia; unde ad hanc requiritur quod objtum habeat plures formalitates objtivas in ipso. ut iam dictum est. Praedicatio mentalis pure formalis est cognitio attingens simultaneas formalitates ex parte objti, ita tamen, ut una formalitas cognoscat clare et explicite, alia vero solum implicite et confuse. et implicite. ut v.g. dum cognosco rationale. ut principium discursus, non cognosco animale radicale. et explicium discursus.

Hanc praedicationem mentalem pure formalem admittentes PP Societatis, docent hominem et Petrum non esse formalitates distinctas intrinsece, et ex parte objti, sed solum modo extrinsece, et ex parte conceptus magis v minus clari. et ulterius dicunt universale fieri per cognitionem confusam, sive confundentem hoc individuum cum aliis. Itaq in hac sententia intellectus noster conc. id Petrum clare et explicite, deinde illum noscit confuse, ita ut eum non discernat a Paulo. Petrus ergo prout ex parte cognitus est singularis, prout autem confuse cognitus, est universalis, quia confuse cognitus, non est potius Petrus quam Paulus Caius quam hoc. hinc constat vestra hos authores, singularia esse mentis intuitiva cognosci, abstractionem vero specifici ab individuo esse cognitionem confusam ejusdem individui cum aliis individuis. et similiter abstractionem generis a specie, esse cognitionem confusam ejusdem specifici; quare afferunt. Specificum fieri universale per actum confundentem plura individua; ita ut praedicatum hoc confundentem plura individua; ita ut praedicatum hoc ex parte objti includat omnes differentias individuales. Petrum in confuso; quod dicimus probant: nam humana quid sit universale, potest praedicari de Petro Paulo et caeteris inclusis

indiuiduis ergo debet includere particulas quasdam nacas scilicet Petri, Pauli &c. Sed hæc sententia nobis non arridet. ergo Contra illam Sit.

Resolutio 1ma Simplex formalitas non potest concipi clare et confuse ad huc per diversos actus.

2da 1ma Implicat cognitio confusa simplicis formalitatis ergo &c. am. pt. Quando intellectus conc. pot Petrum confuse; v. g. percipit totum Petrum: v tantum rationem hominis: Si 2dum ergo iam debent admitti prædictiones obtus. Si 1mum ergo clare percipit obtum. Stia pt. nam protune nullam Ifusio in intellectu, quando percipit totum obtum.

Resolutio 2da Licet Petrus possit confuse concipi modo explicato, ad huc tamen Pticeo non esset universalis: qua confuse cognitus; et ratio est: quia cum in prædicta sententia Petrus Sit individuibus, deberet totus confuse concipi, et Sic non posset de Paulo prædicari, nam alias hæc propositio Paulus est homo redderet hunc sensum: Paulus est Petrus confuse cognitus. qui sensus non placebit adversarijs.

Resolutio 3tia Universale non fit per actum copulativum, quo attinguntur omnia singularia indiuiso, ita ut non cognoscat clare eorum distinctio. et ratio est: quia cum in hac sententia ex parte prædicati concipiuntur omnes natura individuali ab eo distinctione, necesse est ut omnes prædicentur de Petro, nam cum omnes concipiantur eodem modo et absq ulla distinctione, non est major ratio. Cur una prædicetur et non alia. Sicq hæc propositio Petrus est homo, redderet hunc sensum. Petrus sunt omnes homines. Impugnatis aliorum sententijs iam Sit nostra.

2dus.

Sententia Nostri R. Doctoris statuitur et proponit

Resolutio Universale formale ex quibus est formalitas quædam Communis cum obto actuo intrinseca intentionali, et in illo existens a parte rei. (Sco).

Pbt 1ma Authoritate ejusdem exhis quæ habet in 1ma d. 19 qr. as. ubi ait: Certum est quod genus et species non sunt fictitia præcise, sed sunt aliæ intentiones ad inventa 1mis. Et in 1mo q. 5 prologi a2 expresse dicit contra Thurcolum: Universale non fit ab intellectu, sed præcedere illius operationem, et sentit illud præ existere in obto actuo.

Rebus

Ppdebis Universale producere operationem intellectus possibilis, Causa tamen ab intellectu agente, quod ipse Sco videt, annuere loco citato ubi ait: Ponimus universale Causatum ab intellectu agente, loco Idearum Platonarum, quas posuit Plato. Sed

Otra: nam ibi dicit Sco Universale Causari ab intellectu agente illuminative tantum, non effective, sicut Colores manifestant, non efficiunt lucem.

Pbat, Ida Unitas formalis multis communis positive in linea intencionali est formaliter universalis. Sed a parte rei dat talis unitas, ergo a parte rei dat universale forte intencionale. Forte certa est distinctione universalis, minor vero in qua stat prima pars difficultatis, nunc

Pbz, 1mo Aristl: 7 metaphi: texte 13mo docet: Quod ratio animalis est eadem in homine et bruto, atqui non est eadem numerice individualiter et in linea physica ergo erit eadem formaliter et in linea intencionali

Pbz, 2do eadem minor. Idem Aristoteles in Antepredicamentis sic definivit univoca: Quorum nomen commune est, ratio vero significata per nomen est omnino eadem. ex quibus ultimis verbis: est omnino eadem hanc consequentiam infero ergo ratio quam significat hoc nomen animal quod est commune et univoca ad Petrum et Paulum est omnino eadem in illis, atqui non est omnino eadem in linea physica; cum Petrus et Paulus in tali linea sint homines absolute et entitative distincti ergo erit eadem in linea intencionali.

Pbz, 3tio eadem minor. Petrus et Paulus in ratione hominis non distinguuntur formaliter ergo in ratione hominis sunt idem formaliter, et consequenter habent unitatem formalem. Otia pbt: nam ea quae in aliquo non distinguuntur, modo quo non distinguuntur, sunt idem. ans vero pbt. Distinctio formalis est distinctio specifica sed Petrus et Paulus in ratione hominis non distinguuntur specifice ergo nec formaliter.

Pbz, 4to illa eadem minor. Si propter aliquam rationem Petrus et Paulus ne haberent unitatem formalem positivam in linea intencionali, maxime quia sunt plura individua in linea physica atqui hoc non obest ergo dicendum pbt. Tum quia eam tas formalis intencionalis, non opponitur pluralitati in linea physica, nec econtra ut dictum est. 2o unitas specifica non opponitur cum pluralitate individuali: unde licet Petrus et Paulus habeant pluralitatem individualem, hoc non obstante poterunt habere unitatem formalem ergo &c.

Bonstalle

Pz 5to illaminer Principalis: Ratio hominis qudest in Petro distingvitur formaliter a Petreitate atqui ut formaliter distincta ab hæcceitate, est Communis formaliter intencionalit ad Petrum et Paulum ergo erit unitas formalis multis Communis positive in linea intencionali. nor immediata Pz quid quid habet ratio hominis ut formalit distincta a Petreitate, repperit positive in Paulo et aliis individuis, quia Paulo et Cæteris Convenit ratio animalis ratio ergo ratio hominis in Petro ut distincta a Petreitate est Communis ad Petrum et Paulum. dd.

Pbat 3tio Conclusio Obtum intellectus est quid reale et extra animam Sed universale est obtum intellectus ergo debet dari a parte rei et extra animam. ergo dd. Const obtum est prius cognitione, Cum sit Causa illius ergo universale quod est obtum intellectus, debet esse prius cognitione, et Consequenter erit a parte rei.. Nec valet dicere quod universale sit posterius Cognitione. Cum sit ea intencio ab intellectu ficta ex Cognitione Singularium; non valet ingnam, nam universale Cognitionem Singularium supponere non potest, Cum ipsum sit omnium Cognitum intellectus ut dicit dd. Aristoteles.

Pbz 4to Illud Cujus Conservatio per se intenditur ânaa debet esse reale, Sed Conservatio nat universalis Scilicet per se loq, per se intenditur ânaa ergo universale est aliquid reale. Jor est Certa: quia naa semper ordinatur ad aliquid reale. nor autem Constat ex Avicenna 8mo metaphs ubi ait: quod naa Conservationem per se loq et individuorum intendit.

Pz 5to Quod per se ponitur in prdicamento, debet esse aliquid reale, Sed formalitates Scilicet Genus per se loq et Differentiæ per se ponuntur in prdicamentis ergo debent esse quid reale. Pz Substantia prdicamentalis. quæ dividitur in Corpoream et in incorpoream est universalis, Sed illa est quid reale, Cum ejus membra dividentia sint realia ergo dd.

Nec dicas prdicta argumenta solum Convincere dari a parte rei naas fundamentaliter universales, non vero universalia formalia quæ sunt ficta; namum versalia formalia sunt entia realia, prdicant enim de individuis et sunt de essentia singularium. Sed inde non sunt a parte rei ergo nec universalia formalia, quia hæc dicunt significant, cum singularibus, eo ipso, ergo vere prdicant de illis

ipsis

Neq valet m respondere universale esse naam similem dñ
gularibus realibus, ideo posse de illis predicari, licet sint quod
fictum ab intellectu; nam hoc vg fictus non potest esse similis
Petro reali. Si ergo 2dum adversarios universalia sunt
ficta, non essent similia singularibus, et sic quemlibet
nec predicarent de ipsis. v si sint similia ergo si cuilibet
gularia sunt realia, ita m et universalia; adveram
enim predicationem non sufficit qualiscunq similitudo,
sed requiritur omnimoda, quę inferat identitatem.

Ptz 6to et ultimo ex Aristotele, qui lib 1mo Periher
menias C5 ait: Rerum alia sunt universales, alia vero
singulares: ergo universalia sunt res. ac per sequens
sunt a parte rei. Nec inferas Aristotelem
hoc in loco locutum fuisse de vocibg communibus; nam
S. Thomas eam mie intelligens ejus mentem sic concludit:
Si attendunt verba aristotelis, ipse non divisit nomen
in particulare et universale, sed res.

Neq m dicas Aristlem intelligendum esse de univer
sali fundamentali, non vero de formali. Iq membra
dividentia debent sumi eodem modo, sed membrum
dividens, idest singulare, est a parte rei formaliter ergo
et universale debet esse a parte rei formaliter et non solum
fundamentaliter (intellige in linea intentionali.) Iq idem
philosophus dividit substantiam in 1mam et 2dam,
ubi nomine 1mę substancię, intellexit singulare, no
mine vero 2dę substantię intellexit universale, quod
nos vocamus 2das intentiones ergo

Neq putes Aristlem ideo dividere substantiam in 1mam
et 2dam, quia dividit in realem et rationis seu in veram
et fictam; nam idem philosophus loco citato dicit 2das
substancias (scilicet universalia) esse actualiter in 1mis
et predicari de illis, ac insuper quod destructis 1mis
destruerent 2dę. Sed si 2dę substancię sunt entia rationis
ab intellectu ficta, hęc omnia sunt falsa ergo 2dę sunt

Dicas Aristles 1mo de anima Capite 1mo ait: Universale
aut nihil est, aut posterius est: ergo universale non
est a parte rei.

Respde Aristotelis sensum esse hunc, quod universalia
sunt nihil extra singularia, sunt tamen aliquid singula
ribus Dijunctum. Dicit autem universale posterius,
quia resultat ex aliquo priori, scilicet ex entitate physica
ideo m vocant 2dę substantię. Obscurus sm

Obitus 1mo Nulla Formalitas pradexistens in obto extrinseca, pt ofle universalis ergo non dat universala formale. ans Pz, Omnes formalitates pradexistentes in obto extrinseco sunt Singulares ergo &c. ans pz. Quidquid recipitur ad modum recipientis recipitur, Sed omnes formalitates pradexistentes in obto extrinseco recipiuntur in obto Singulari, nempe in entitate physica, & quadimanant ergo &c. exemplificat hoc totum, exemplo aquae hoc enim Simfundat in vas rotundum fit rotunda, si vero in quadratum fit quadrata, quare hoc. quia recepta accomodatur recipienti.

Rdit ngdo ans unum et duum: nam species productae ab intellectu agente sunt universales in re pradicandi, et tamen recipiuntur in obto Singulari, nempe in intellectu passibili. Nec obstat ratio 2ma Quidquid recipitur &c. non tenet in omnibus; Forma enim recipitur in materia, et tamen non recipitur ad modum mat. Ita Intentiones universales ex. ca. quod recipiantur in re individua, et Singulari, fiunt individuatae et Singularizatae (non dico individuae et Singulares, Sed individuatae et Singularizatae) quod sufficit ad hoc, ut recipiantur ad modum recipientis.

Dices Natura aparterei est contracta differentia individuali et Singulari ergo debet esse individua et Singularis, ergo non erit universalis aparterei,

Rdit dfio ans: est Contracta in linea physica Ido in linea intentionali. Subdistingvo est Contracta per unam tantum hdecceitatem nego per plures. Iterum distingvo per plures hdecceitates ase distinctas in linea intentionali Ido, aliter, nego ans et Iam 2ua ergo natura aparterei, in linea intentionali, est Communis, ideo non potest esse individua et Singularis, Sed individuata et Singularizata.

Quod si inquiras: in quonam differt natura individuata Singularis à natura individuata et Singularizata? Respondeo. naturam individuatam esse formaliter communem ad plura individua, quatenus determinat ad hoc individuum per hdecceitatem, ipsa vero hdecceitas dicit formam individuans; quare formalitas individuans vg Petreitas est intrinsecus Singularis et incommunicabilis; at vero natura individuata non est communis ad plura individua. Ita est incommunicabilis per se et ex se. hdecceitas vero per hdecceitatem distinctam.

Sicuti enim naa ima, qua ex se est pura potentia, actuatur et individuatur per formam distinctam. Ita intentio hominis, qua ex pro pria genere est communis et universalis, actuatur, et individuatur, intentionaliter per hdecceitatem distinctam. Ideo dicendum est; quod naa individuata est conceptum intencionale et naa communi et differentia individuali, licet physice sumpta sit individua. Sed.

Replicabis. Omnis entitas existens a parte rei, debet esse individua et singularis per se ipsam ergo non per hdeceitatem distinctam.

Dabit. Esto ans. Debet esse dda in linea physica. Ido in linea intencionali ngo. Potest enim individuari per hdeceitatem distinctam, sicuti enim omnis res existens a parte rei debet habere existentiam, ita et individuationem. Sed res a parte rei, pt existere per existentiam distinctam ut pt in naa ima, qua existit per existentiam formalem, ergo res a parte existens, pt individuari per hdeceitatem distinctam.

Instabis. Illa naa ut distincta intencionaliter ab hdeceitatibus, non est communicabilis pluribus, ergo non est universalis. ans pt illa naa nec dividi pt, nec fieri plura ergo non est communicabilis pluribus.

Dabit. Negdo ans, ad 1vis dsqve ans. non est communicabilis per transmigrationem a Petro in Paulum. Ido per resultationem unius omnino formalitatis exeuntis. Sub distinguo. in linea physica. Ido in linea intencionali nego. ad probationem m dsqve ans illa naa nec dividi pt in linea physica nego in linea intencionali subdistinguo formalit et 2dum petitum. Ido materialit et 2dum esse individuale nego. Illa naa universalis debet manere individua in hujus inferioribus formaliter; non enim ratio hominis divinis in Petrum Paulum formalit. alias non esset omnino eadem in illis sed tantum materialit et individualit.

Addo Notionem universalem hominis posse dividi potestative in plura inferiora licet dividi non possit in partes; non enim pars ita pars singularis pars tem rationis specifice, sed totalem, licet non totalit, totam quidem, quia nullum predicatum est in parte quod ab individuo non predicetur pt, non totalit autem, quia hanc naam non participat pt unum quodq individuum, quantum participabilis est; quia illa adhuc participabilis est ab aliis individuis.

Advertе quod quamvis Petrus et Paulus habeant entitates distinctas in linea physica, non tamen in linea intencionali; ac per hoc exigens naa in Petro intencionaliter sumpta, est communicabilis Paulo; eadem enim

malitas

formalitas, quæ resultat ex entitate physica petri, non resultat ex entitate physica pauli, ita ut in linea intencionali sint omnino idem sine invocationis Logicæ. Adde aggregatum est natione hominis et potentiate quæ incommunicabile Pauli, sic enim sumitur in linea physica, et individualiter.

Neg dicas quod ratio hominis, quæ est in Petro, in linea intencionali est coarctata et limitata ad unum individuum, nam licet aggregatum ex natione hominis et potentiate sit coarctatum, tamen ipsa natio hominis, non est coarctata et limitata ad unum individuum, quia reperit in aliis. Sic Corpus xti non est coarctatum ad hoc numero sacramentum, quia reperitur in aliis plurib⁹. Nec obest quod natio hominis sit de essentia Petri, nam in est de essentia Pauli; et natura quæ est de essentia totius Compositi, est communis ad genitum et Corruptum.

Obiectio 2da Si natura convenirent nata aparteri, vel convenirent illi prout in singularib⁹ vel extra singularia? non 2dum, alias universale admitteret Platonicum. non 1mum quia nata in singularibus, non retinet unitatem et individuationem, ad universale forte requisitam.

Ideo universalitatem nata convenire prout in singularibus, in quibus retinet indivisionem forte in linea intelligibili. Cum sit omnino eadem intencionaliter in illis, licet physice et singulariter. Sit diversa et multiplicata.

Obiectio 3tio ab eversione nostri fundamenti: Si daret universale Platonicum aparteri, daret aparteri unitas formalis positive multis communis in linea intelligibili. Sed hoc non datur, ergo non ponitur. Si hoc daretur tunc nata Petri esset idem in linea intencionali cum nata Pauli, sed non est idem ergo non ponitur nata Petri post destructionem Petri, manente nata Pauli ergo habent distinctam natam.

Ideo neg⁹ eandem et eandem numerem, ad cuius probationem sumpto antecedenti dicitur sequens. habent distinctas natas, in linea physica, seu numerice et materialiter 2do in linea intencionali seu specifice et formaliter nego 2dam. Unde destructo petro, non destruitur nata humana, 2dum spiritum, quæ adhuc remaneret in Petro Paulo &c. sed destruitur pro ut est de linea physica, et solum modo desinit esse in petro. ad 3tio sumpto antecedenti, quia non ibi hoc distinctio potuit dari sed

Dices destructo petro nequit remanere ratio hominis adhuc intencionaliter sumpta ergo nulla solutio. ang

ans ꝓ. Destructa una substantia, destruit 2da ut docet Aristoteles Cap: 5 de ꝓdicamentis. Sed petrus est una substantia, ratio vero hominis, quidam ille repent est 2da substantia ergo

Ddeſt 2dam substantias tunc absolute destruendas ſſe 2dum ſpeciem, quando omnes una substantiã destruerent, in quo casu verificarent verba Philosophi, Si tamen una et altera ex unis substantijs destruerent, et aliæ remanerent, tunc 2da substantiã, non dicitur destrui absolute et 2dum ſpeciem, ſed cum addito, prout subsistit erant insingulanibus deo rectis, in quo sensu loquitur est Aristoles. Addo quod universaliã sunt vna et incorruptibilia, ut patebit in Ddis Divinis. Quod clarius infra patebit.

Replicabis Destructo fundamento, destruunt omnes relationes, Sed physica entitas petri, est fundamentum ad relationem intencionalem ſpetiej, quod est natio hominis, et 2da substantia ergo

Ddeſt Deſſa jon dſqvo nor: Ita vtſola entitas Petri ſit fundamentum ad eandem nationem ergo Ita aut entitas ꝑ pauli, et aliorum individuorum ſit fundamentum, ad eandem nationem. Ido nor. Eadem enim formalitas hominis, quæ est 2da intencio, et relatio intencionalis ad individua, resultat ex entitate physica Petri, quæ ꝑ resultat ex entitate physica pauli, et aliorum individuorum. alias non ſeret omnino eadem in utroq.

Replicabis adhuc. Si eadem formalitas hominis dra resultarent ex entitate pauli, quæ resultat ex entitate Petri; hinc eadem naa panis, quæ resultat ex panem, resultarent ex pane ꝑ. Sed hoc est quod videt, absurda, ergo et id ex quo ſequit, nor ꝓꝫ Si eadem ratio et naa panis, resultarent ex pane A et ex pane B non poſſet unus panis resultare ex pane A et ex pane B non poſſet unus panis. Converti in Corpus Xti, quin simul. Converteretur alter, quinimo et omnes. atqui hoc est hodie ſi cum ezoddi ergo ꝓꝫ Conversio hoc pane in corpus Xti, est verum dicere Converti in ipsum Corpus naam panis, quod in hoc pane repentur, atqui per vos, hoc eadem naa repent in pane alio, ita ut sit omnino eadem intellectus

Ddeſt Ndé obtis emulat. Contra illos, qui admittunt univocale et unitatem formalem in linea physica, non tamen impugnat unitatem illam nat, in linea intencionali. et ratio est manifesta: quia Conversio fiunt ex actio physica, ideo finat ad substantiam panis, ut est in linea physico. Et cum in hac linea, non detur unitas formalis nat panis sicut dicit in linea intencionali, hinc ſit Conversi, unus panis non diverso alio.

Abeſ

Obicies 1to Naa aparteni, non est formaliter una in multis ejusdans 1m. 1mo naa humana aparteni est divisa in plures. 2do unum et multa opponunt. Sed naa humana est multiplicata in petro et paulo ergo 3tio naa petri et pauli distinguuntur realiter ergo non possunt identificari formaliter. Ito 1m. Quia ubi reperitur diskretio ibi reperitur et minor, Sed distinctio realis est major distinctione formali ergo dd 1to quia produeto hodie paulo, non potest dici petrus eras produetus, cum dum penitet ejus naa producta in paulo. 2to Quia in 1to et Barnaba esset eadem naa et damnata et glorificata.

Ideo dico unum aña: naa humana non est una unitate numerica, et in linea physica Ido unitate specifica et in linea intencionali neg ans. ad 1am cujus probatio. dico: naam a parte rei est divisam numerice et materialiter, Sive in linea physica, manere tamen indivisam in linea intencionali et specifice. ad 2dam probatio. dico unum et multa opponi in eadem linea, non indivisa. ad 3tiam Co necessa antecedenti nego 3tiam, adejus probationem nego jor. nam Cognitio et obiectum distinguuntur physice, et tamen non distinguuntur intencionaliter. Xtus et Sacerdos, distinguuntur in linea physica, et tamen in linea representativa, sunt una persona. Item Xtus in Eucharistia, physice distinguitur a se ipso ut in Celo, et tamen est eadem persona, et naa. ad 4tam pro bationem nego sequelam; nam petrus dicitur hodie produetus, et tamen ejus māa erat antea producta; non enim dicitur naa producta, Sed ipse petrus; Sic m non dicitur eras naa humana Xti producta, Sed petrus ipse. Ig pro duetio et destructio, respiciunt res, eadem ea, quae habent in linea physica, in qua Petrus et paulus distinguuntur absolute. ad 5tam. Non repugnat Xtum et Barnabam identificari, eadem naam in linea intencionali. Ig non repugnat esse ejusdem specieij. Ig Xtus in quantum congressus Judam, identificatur intencionaliter cum ipso, nec ideo naa eadem Simul est damnata et glorificata; nam pena et gloria res piciunt individua, ut omnino distincta in linea physica.

Prossolvendis Objectionibus Nota 1mo Formalitas hominis, quae est in petro, licet sit defectibilis petri, m in linea intencionali, non est tamen defectibilis Xti.

Solius Petri, ac per consequens, est multis communis positive, quia est eadem in Petro et alijs. Sic Corpus Christi quamvis sit de essentia, hujus numero Sacramenti, quia tamen non est de essentia, hujus Solius, ideo est communione positive ad plura.

Nota 2do Formalitas hominis existens in Petro, non distinguitur a formalitate existente in paulo de formaliter neque secundum tantum de modi, et in obligue, sive connotative quatenus connotat diversas physicas entitates. Sicut anima, quod est in capite, distinguitur a corpore, ut existente in pede, non de formaliter, sed de modi et connotative.

Nota 3tio Concedimus dari in Petro et paulo duas compositiones intentionales, non tamen indistinctas, sed differentes, habent enim quid commune, nempe naam humanam, et aliquid non commune, nempe hic et nunc. Sic genitum et Creatum sunt duo composita, et tamen habent aliquid commune. nempe naam humanam.

Neg obest Quod in intentione RR distinctio sit formalis; nam in illa compositione intentionali hic et nunc ita se habet per modum formae, quod determinat naam communem ad certum individuum. Si autem pro tendat, quod hic et nunc in illa compositione intentionali, gerat vices modi: dico Petrum et paulum distinguer per hic et nunc de modi, non vero formaliter, nam distinctio formalis desumitur a forma, quod in eo casu esset eadem in Petro et Paulo.

Nota 4to Petrus animalis est omnino eadem in homine et bruto, quia est ad illa univoca; unde sic syllogizamus: Leo est animal, sed Leo est animal ergo Leo est homo, non ideo non concludit, quia ratio animalis, non sit eadem in linea intentionali, sed quia non est eadem in linea physica; veritas enim et falsitas pro positionum desumitur ex modo essendi physico, non vero intentionali.

Nota 5to Natura aparteneri est diversa, numeriee et individualiter, non vero specifice et formaliter. Nota 6to Petrus sub stantia, et Asinus et creaturas est univoca univocatione Logica.

esse univocam univocatione Logica, et diminuta. non vero univocatione physica.

Nota 7mo Eandem formalitatem Communem posse produci et destrui diversis actionibus, non eadem se. Sed Connotata diversa entitate physica Sicuti idem Corpus Xti Domini producitur diversis Consecrationibus; Quare destructo Petro, non destruitur natura humana Communis, quia manet in paulo et alijs individuis. ut patet in corpore xti Domini Corrupto accidentibus.

Nota 8vo Illud axioma Quidquid eadem uni: tertio, sunt eadem interse, Intelligendum esse Sic; eo modo quo sunt eadem unitertio, sunt eadem interse, non vero alio modo. Sic Petrus et Paulus quia sunt idem unitertio, nempe natura humana, sunt etiam idem interse in ratione Communis intrinseca naturæ non physice.

Nota 9no Licet formalitas universalis possit esse in tali aparte rei, non tamen habet esse in ordine ad sensum, sed ad intellectum. Sicut licet orda, possit esse in aparte rei, non tamen potest videri.

Nota 10mo Res ante illuminationem intellectus agentis actualiter sunt intelligibiles, Sicut color aparte rei, actualiter est visibilis, licet non possit videri Sine luce. Quod Si aliquando dicantur res, vel formalitates intelligibiles in potentia; non est intelligendum, de defectu intelligibilitatis intrinseca, Sed de defectu Condicionis requisitæ.

Nota ultimo hide pro posita homo est universalis, Si in illa Suppona mur Ly homo pro ratione Communi hominis. Ideo sit intrinsecaliter, et vere essentialis.

S. Thus Aquinas

§ 3tius I^mus

An Universale Intentionale sit d^tnum. et Incorruptibile
Supervius inuenimus universalia esse perpetua et incor
ruptibilia; nunc inuestigandum quamodonam illa hoc
perpetuitas conueniat. Prague.

Rota 1ma Creaturæ ab d^to, nullum habuerunt esse actuale
in seipsis, adhuc loquendo de actualitate essentiæ, sed fuerunt pu
rum nihil extra Deum, attamen ab d^to habuerunt quoddam
esse intentionale et diminutum intra Deum.

Rota 2do esse intentionale, posse separari ab entitate Physica,
ex qua resultat; nam esse intentionale lapidis reperitur in cog:
natione, non tamen esse physicum illius. ut dictum est de spe Cynisse.

Rota 3tio Universalia esse de linea intentionali non vero de
linea physica.

Rota 4to Eandem formalitatem hominis, quæ resultat ex
entitate physica Petri, resultare in entitate physica
Pauli, et aliorum individuarum; ita ut sit omnino eadem
in omnibus; imo eandem intelligibilitatem hominis, quæ
resultat ex entitate physica Petri et pauli, resultare etiam
ex entitate physica Ipsius Deitatis; cujus ratio est; quia
essentia Divina, Continet Virtualiter, eminenter entitates phy
sicas omnium Creaturarum, ideo ex Deitate resultant intelli
gibilitates pro pro et communes omnium illarum. ita ut
essentia Divina repidsentet omnia repdsentabilia, tam uni
versalia qm particularia, et omnibus modis, quibus sunt
repdsentabilia et cognoscibilia, unde non solum repdsentat Petrum, sed in rationem communem hominis, ami
nales dd. Petrus enim ex natura sua potest cognosci tam eadem
ratione communes, qm particulares.

Rota 5to Formalitatem intentionalem hominis seu intel
ligibilitatem illius, quæ resultat ex Deitate, ideo esse eam
dem et ipsissimam, quæ resultat ex entitate physica Petri
et pauli, quia illa formalitas resultans ex Deitate, est
Idea hominis. Idea autem identificari debet intentionaliter.
cum ideato. ut superius dictum est.

Rota ultima Intentionem hominis, quæ est formalitas multis
communis positive in linea intentionali, posse duplicari. Unde
rari. imo ut fundet in ente physico actuali Petri et pauli. Solo
ut fundet in Deitate, eminenter continente, Ens physicum Petri
et pauli et omnium Creaturarum; non quod sint diversæ intem
tiones. sed quod sunt diversa fundamenta.

nunc Re

Resolutio 1ma Universalia intentionalia existentes fundant in physica et actuali entitate Singularium extra Deum, non sunt extra. Sed temporaliter producta in tempore cum Singularibus. Et ratio est: quia ea modo existunt quo proprietates, quomodo existunt entitates cognitibus resultant, sed entitates singulares actuales, quia extra Deum existunt, non sunt extra, sed intempore producta. ergo et formalitates universales, quae sunt proprietates intentionales ipsarum, non sunt extra sed intempore producta.

Resolutio 2da Universalia formaliter sumpta extra Deum esse intentionale et diminutum, quod habent in Ideis Divinis, sunt extra positive. ita D. Thomas 2do q. 22.

Pbt 1ma Universalia extra Deum esse intentionale repraesentant ab extra positive in Ideis Divinis ergo sunt extra positive D. Thomas est evidens. nam esse intelligibile et repraesentativum, est formaliter esse intentionale. atqui Ideae Divinae repraesentant omnia repraesentabilia ergo non repraesentant formalitates intentionales.

Pbt 2da Intellectus Divinus quia est unum intellectivum, debet attingere omne intelligibile, ergo essentia Divina, quia est unum intelligibile, debet repraesentare omne repraesentabile sed

Deus licet existentia Creaturarum repraesentet ab extra in Ideis Divinis, hoc tamen non sufficit, ut Creaturae dicantur ab extra existentes positive, ergo licet universalia repraesentent ab extra in Ideis Divinis, tamen &c.

Pbt 3tio quia etiam et praesertim. Nam existentia Creaturarum ipsa habet esse intentionale, quod habent in ideis Divinis, habent etiam aliud esse liberius priori et magis unum, nempe esse physicum; et cum hoc sit temporale et non extra unum; hinc fit, quod et existentia est temporalis et non extra. at vero universalia formalia, praecise habent esse intentionale, ita ut omnino compleant in linea intentionali; et tam esse esse intelligibile, vere habeant ab extra in Ideis Divinis, hinc est, quod eventualiter sunt extra positive.

Pbt 2do Conclusio. Intelligibilitas hominis, quae est formalitas universalis, resultat ex entitate physica Petri et Pauli et aliorum et aliorum individuorum. Sed essentia Divina continet trinaliter eminenter entitates Petri et Pauli &c. ergo ex Deitate resultat esse intelligibile hominis, atqui ea quae resultant ex Deitate, sunt extra ergo &c.

Infero 1mo Universalia extra Deum esse intentionale resultantia ex Ideis Divinis esse incorruptibile. Infero

Infero 2do Respectus rationis, quibus multiplicant in Deo Ideas, non dicit entia rationis, quasi sint ficta ab intellectu, ut falso existimant plures. Sunt enim respectus reales delineati intentionali; dicunt autem respectus secundarios rationis, quia fundantur modo intentionali, sicut per ordinem ad rationem.

Obicies 1mo 2dam Conclusionem: Ideæ Divinæ non repræsentant rationem communem hominis, sed Petrum, Paulum, et alia individua ergo non repræsentant universalia sed particularia.

Dicit 2ndo ans. Quia Ideæ Divinæ repræsentant omnem repræsentabile ergo &c. rationem communem. Sed

Dicas atqui nullatenus Ideæ Divinæ repræsentant rationem communem ergo nulla solutio, pt 2ndo ans. Intellectus Divinus non pt cognoscere rationem communem hominis absq; differentijs quibus contrahitur, quia eodem actu attingit tam ratio cognoscibilia. ergo neg Ideæ Divinæ &c.

Dicit 2 cadendo totum. Non enim nos admittimus universalia absq; singularibus aut sola, sed illis concreta et unita, licet enim Ideæ Divinæ, repræsentent rationem communem hominis contractam in Petro, Paulo et alijs singularibus, tamen adhuc repræsentant, naturam universalem; nam ratio hominis repræsentatur ut omnino eadem intentionaliter in Petro Paulo et alijs individuis; Quando ergo Intellectus Divinus attingit in Petro naam, ut contractam a Petro tale, eo ipso attingit naam communem, individuatam, et hoc est nostrum intentum.

Pro Reliquis solvendis Nota 1mo Quamvis ens Intelligibile hominis fundetur super ens physicum (quod tamen non admittimus a Doctissimo nostro Blaymo, et fundamento demonstrato, ens falsum.) adhuc tamen, dum producitur entitas physica hominis, non producitur ens Intelligibile ipsius, Sed replicat, hoc ideo, quia ante productionem entitatis physicæ extra Deum, fuerat in Ideis Divinis, ad hujus similitudinem, facta est hæc ingressio realis extra Deum. Adde 2ndo illud ens intelligibile Creaturarum, quod est in Ideis Divinis, non est ipsemet Deus, non de materiale et entitative, sed deformaliter et representative, nam Ideæ Divinæ in representando, sunt ipsæ Creaturæ ut cognitæ, et hoc nullam dicit implicantiam, ut dicit Suarez de pactis ex profeso.

Rota 2da Creaturæ non sunt Ideæ. Ideæ sunt esse physicum, quia sunt productæ in tempore, ac per consequens neq; Ideæ sunt esse intentionale, quatenus illud esse in Intellectu physico fundat, sunt tamen Ideæ esse intentionale, fundatum in Deitate, quæ continet eminenter quidquid creatum esse potest.

Rota 3tia Intentio ho minis denominat rem, sicuti in pejus in illa, unde quia in pejus est in ente, denominat Petrum physice hominem, Ideam vero denominat hominem solummodo in repræsentando, quia solum modo repræsentative est in Deo; nec hoc est in Deo ens ut videns potest in suprædictis.

Quærit, An Universalia producant, per se primo et immediate? Dicit, negative: Quia actio creativa producit, per se primo ad singularia ut act aristotles: Tote hoc generat per se primo, hoc vero per accidens.. Ratio 2da Quia relationes non producunt, per se primo, sed per 2do. ut docet D.T; resultant enim pro ducto fundamento, sed rationes universales, sunt relationes ex cogdi. Ratio 3tia Quia pro materia non producunt, per se primo, sed resultant ex entitate producta, atqui rationes universales sunt propriatas cogdi

ARTICULUS 4tus

De Universali Mentali

Dicimus Superius Universale dividi in mentale et objectivum. Per ea ergo quæ dicta sunt de universali objectivo, agendum nunc restat de universali mentali; hoc enim est ultimum Complementum universalis objectivi; etenim quia universale objectivum habet esse intentionale in ordine ad Intellectum de cujus ergo ratione est, ius Complementum tunc fit in intellectu, quando actu cognoscit. Et quo niam universale ut demonstratum dictis, debet esse unum in multis; hinc de universali mentali oritur difficultas, an hoc etiam debeat esse unum in multis et de multis, seu an requirat pluralitatem individuorum et an hinc multitudo requiratur ad illud realiter an vero ut communiter volunt Thomistæ, sufficiat solum rationis? Dicit ad universale mentale, quatenus hujusmodi quod ad universale objectivum, Deus dum rem et rationem simul requirit multitudo vera realis. ut autem facilius intelligatur status quæstionis

Judicium

Dubitatur 1ma An Natura prdcata ab unico individuo, Cæteris existentibus v possibilibus sit formaliter universalis?

Resolutio 1ma Natura prdcata ab unico individuo, Cæteris existentibus v possibilibus. sit formaliter universalis.

Antequam probetur Conclusio. Nota prdicationem mentalem nasci ab singularibus. ppter cognitionem re prdscindentem naam nasci ab sg hdeexistentibus; hdeprdicata dicuntur Superius ubi agebatur de distinctionibus. Hæc autem dividitur in positivam et negativam, positiva tunc fit, quando a singularibus prius cognitis, prdscinditur ratio communis, in qua convenient; ut cum prdscinditur ratio communis a Petro et paulo, quas animadvertimus esse similes in naa humana. Negativa tunc fit: Quando ipsa cognoscitur naa vg humana, nulla habita ratne prdicandi ipsa cognoscitur naa vg humana, nulla habita ratne prdicandi Judaicum; unde naa prdicata ab unico individuo positive, prdscinditur ab alijs Saltim negative. nunc.

Pbr 1ma Conclusio naa abstracta ab unico individuo, non est singularis ergo est universalis. ans ptt nam si hæc naa Petrina singularis, non esset abstracta ab unico individuo. Ita ⁊ ptt quia inter universale et singulare non datur medium.

Pbr 2da naa prdicata ab unico individuo est una et apta adesse plura in multis ergo est formaliter universalis. ans pr. Incapacitas naa adesendum in multis, provenit ab effentia individuali, Sed hoc impedimentum. tollitur per prdscisionem; nam per hanc Separatur naa ab hdeexistente, ergo naa prdicata ab unico individuo, est apta adesendum in multis. Sed

Dices naa prdicata a Petro, non prdscinditur a paulo, ergo non prdscinditur ab omnibus, et per sequens, non est formaliter universalis. ans pr. ab illis prdscinditur naa, cum quibus idem tificatur, Sed naa identificata cum petro, non identificatur cum paulo ergo neg pt prdscindi a paulo. Ita ptt nam naa Petri non pt prdscindi a lapide, quia non identificatur cum lapide.

Rdet naturam quæ identificatur cum Petro, identificari cum ⁊ cum paulo et cæteris individuis intentionaliter, modo Superius explicato; ideoq possit prdscindi a Petro et ab alijs individuis.

Resolutio 2da Natura existens de facto in unico individuo, cæteris possibilibus, est formaliter universalis. ita Scotus 2 d. 3 in fine, ubi docet. naam de his ofte forma liter universalem. Idem docet et S. Thomas 1ma parte q. 13.

Pbz Conclusio. Ex dictis constat, quod universale non constituit per actu esse, nec predicari de illis multis, sed per potentiam ad essendum in multis et predicandum de multis, atque ideo ipso, quod nec actu est in unico individuo, Cetera possibilibus, habet potentiam ad essendum in multis, et predicandum de illis ergo est formaliter universale.

Resp ad obis negata minorem: nam licet nec actu existat de facto in unico individuo, cum tamen alia sint pure possibilia, nequit habere actu potentiam ad essendum in illis ergo &c. Sed

Ihacest: Ea tunc actu habent actu potentiam ad effectus pure possibiles ergo nec actualiter existens, in unico individuo potent habere actu potentiam ad essendum in multis possibilibus. et ratio est: quia talis potentia, non fundatur in ipsis possibilibus, sed in nec actu existente. Sic albedo extra subjectum producta habet potentiam ad informanda et dealbanda subjecta possibilia, licet actu informare non possit, nisi existant subjecta.

Obitur. Hoc predicatum album non potest universale in ordine ad subjecta, quod actualiter non habent formam albedinis, licet illam possent habere, quia album non est predicabile de istis nigris. ergo universale requirit inferiora actu existentia ergo &c

Pro solutione hujus objectionis nota cum R. in anima d. 24 q. 22 hoc predicatum album, non est universale ad actum et passum. Sed ad hoc et illud album, quod clarius postea constabit.

Nota 2do Aliud est subjectum dealbabile, et aliud album possibile; licet ergo hoc predicatum album non sit universale ad subjecta dealbabilia. Sc licet petrum et paulum; est tamen actualiter universale in ordine ad hoc album existens, et alia alba possibilia, licet actu predicari non possit de illis, nisi existant.

Quaritur 2do An natura existens in unico individuo Cetera impossibilibus sit formaliter universalis.

Resolutio una Talis nec est formaliter individua saltim incomplete et radicaliter, ideo praescindi non potest ab differentia individuali incomplete.

Pro quam probat Conclusio Nota Individuum dividi in Completum et in Incompletum. Individuum Completum resultat ex specie et hac entitate vg Petrus. Individuum incompletum resultat ex genere et differentia individuali incompleta vg hoc animal. nunc

Pbz Conclusio Talis nec vg michaelis nec est propria michaelis et nullatenus possit existere in alijs individuis ergo &c

ergo tamen est limitata, nec latius patens, sicut et ipsa differentia michaelis ergo est formaliter individua.

Nec valet dicere. Quod naa michaelis, et ejus hæceitas habent connotata diversa; naa enim connotat operationem propriam ipsius michaelis, hæceitas vero connotat distinctionem ab aliis individuis; ideo pt talis naa prædicandi ab differentia individuali, et absq illa cognosci. non valet inquam; nam licet visibile. pæst. cognosci absq rabi. semper tamen est propria species, quia non latius pt, quam ipsum rabile, at quia naa michaelis non latius pt, quæ ejus singularitas ergo semper manet singularis; Quare sicuti rabio rabitas, non pt prædicandi a visibili et ofte rabile visibili radicali, licet pæsit prædicandi a visibili formali, ita similiter naa michaelis non pt prædicandi et ofte absq propria differentia individuali incompleta et radicali, licet pæsit prædicandi a completa et formali; sicq semper erit cum ipsa propria hæcceitate, et manebit forlt singularis.

Obities naa michaelis non est essentialit singularis, hæc enim est propria solius naæ Divinæ ergo pt prædicandi a singularitate et absq illa cognosci.

Resp. dico ans: naa michaelis non est essentialit singularis absolute loq. Supposita sententia Thomistarum sub disjuncta non est singularis complete et ultimate loq. Sicut enim non est singularis complete et incohabite ngo. neq hæc est propria ratio naturæ Divinæ, cui singularitas convenit modo infinito et æse, creaturis vero convenit singularitas modo finito et per participationem, ex quo nullum est inconveniens ut pt de Thomate enabitate convenienter pinitibus

Resolutio 2da Naa existens in unico individuo, Cæteris impossibilibus, non est universalis, adhuc 2dum rationem Thomistarum. ita RD et alij communit Tha Thomistæ.

Pbr. mo Authentice RD in 2do d. 2 a. 2 ubi ait: de ratione patrej est, quod sit prædicabilis de pluribus: Sed impossibile est quod sit prædicabilis, nisi 2dum possibilitatem quod possibile sit pluraçe, de quibus est prædicabilis ergo Pbr. 2do ex Philosopho 7 Metaphy: text 14 ubi vult probat Universale non esse unam substantiam, eo quod hæc, non pt prædicari de multis, atqui naa michaelis sup posita sententia Thomistarum, non pt prædicari de multis: ergo non est formaliter universalis.

Pbr. 3tio naa essentialit immultiplicabilis non pt esse multiplex.

ergo

multiplex ergo nec universalis: Sed nasa michaelis in intentia Thomistarum esset hujusmodi, quia non haberet individua, in quibus posset multiplicari ergo &c. Et certe distinctio enim numerica inuenta in Thomistarum inter res substantiales, de Sanctis, animas, subinde negant repugnare duo individua substantialia sub nasa michaelis quia hoc omnino est in materialis. Ima ratio hujus antecedentis pti: nam universale est unum multiplicabile in multis. ans autem pt, quia esset multiplex. iam non esset essentialiter in multiplicabilis; ideo enim pobertas, negatur esse universalis, nec multiplex, quia essentialiter est in multiplicabilis. Ergo quasi nasa posset esse multiplex, eo ipso posset habere plura individua Contra suppositionem.

Nec valet dicere Quod licet nasa michaelis sit in multiplicabilis physice, ex eo quod ipsi repugnent plura individua physica; est tamen multiplicabilis logice, quia cum sit finita, potest concipi ab intellectu ut multiplicabilis in pluros michaeles, pro apprehensionem Conceptus. ideo potest universalis secundum rationem tantum. Non valet inquam: dicere: quia alias similiter pobertas esset universalis, cum posset Concipi pari modo ad plures pobertates sibi similes. Deinde quia illa infinora potentia distinguuntur ab michaele existente; hic enim esset ens reale, illa vero entia Conficta, quamodo ergo nasa michaelis posset predicari de illis, quando quidem, universale debet esse predicatum univocum ad ens vero reale et rationis nihil dat, univocum. Insuper, universale debet equaliter participari ab inferioribus, quis autem posset asserere, quod hoc equaliter participat, ab homine vero et ficto. idem dic de natura michaelis.

Nec ponderant Thomistae Ens reale et rationis. non posse Convenire univoce, univocatione physica, et secundum rem, posse tamen bene Convenire, univocatione logica, et secundum rationem; Cum enim individua ab intellectu Conficta sub nasa michaelis apprehendunt, atomnino similia michaeli a parte rei existenti, hinc est, quod Convenient cum ille univoce, secundum rationem tantum. Sed.

Ibi: ad talem apprehensionem nullum dat fundamentum. alias illud assignent, cum tamen difficultas procedat de universali cum fundamento in re. ergo

Adverte nra cõclusionem fundamentum Suffricus, quod naa michaelis
Conci[pi]atur per modum rei naalis, licet in re sit spiritualis.
Ig universalitas tenet ex parte obti, et non ex parte
modi; naa autem angelica, ex parte obti, non pt Concipi
ut naalis, alias cognitio esset omino falsa. Ig in natura
Divina pro hoc statu Concipit per modum rei materialis,
quod tamen per Thomistas non Suffricit ut dicat universalis.

Adverte 2do Quod sicut Deus, qua est essentialit unus
et immaterialis, non pt esse multiplicabilis; ita et natura
michaelis est essentialit immultiplicabilis, qua immaterialis.

Adverte 3tio Idem est dicere individuum repugnare naam,
ac naam repugnare individuis, si ergo iuxta Thomistas in
dividua repugnant naam michaelis, ex eo quod est immateri
alis, dabit in inferni naam repugnare individui, ex eo
quia est immaterialis.

Obitres naa michaelis Collocat, in prdicamento substan
tiæ, sed neq ut genus neq ut individuum ergo ut spēs. nor
quo ad primam partem est certa, quia naa michaelis non
habet subsistere spēs. quo ad 2dam partem probt naa micha
elis formaliter distinguit, a differentia individuali ergo
non ponitur in prdicamento ut individuum.

Reit naam michaelis supposita immultiplicabilitate
Collocari in prdicamento ut individuum, Cum sit formalit
et ultimate determinata saltim incomplete, atq[ue] adeo in
distincta formaliter a differentia individuali inchoata. Sed
Dices Genus ad individua descendit mediante spēs sed
naa angelica est genus ad michaelem et Gabrielem ergo ad
hos descendit mediante aliqua spēs, atq[ue] hæc spēs non
est alia, quam naa ipsorum Michaelis et Gabrielis ergo
talis nda est spēs prædicabilis.

Reit dist jor: Genus ad mediante spēs physica v Logica
nda Logica tantem nga. et 2da non nga 1am. Ita q
genus, non petit plures spēs formaliter universalis
sed plura spēs diversa, licet sint individua. neq re
pugnant individua immediate subjecta generi similiter ad
mpta angelorum immultiplicabilitate numerica.

Adverte Quod in naa michaelis sit apta ad essendum
in multis, individuum michaelis Componere ex naa specifica
et hac caritate, si autem solum sit determinata ad hoc numero in
dividuum. Cum ponere solum ex genere angelici, et differentia
individuali michaelis.

Bordigo

Pro reliquis solvendis Nota 2ma Ad prædicationem ferlem requirit, quod sit superioris de inferiori. unde hæc pro positio hic angelus est michael; non est formalis sed identica, quia nomen superioris de inferiori, sed de quali de quali sicuti in hac. hic homo est Petrus. quare hæc propositio ad nullum prædicabile spectat.

Nota 2da Michael et Gabriel distinguuntur specie physica et incommunicabili, non vero specie logica et communicabili multis, sicuti Deus distinguitur specie physica ab angelo. et tamen non est species logica, nec universalis.

Nota 3tia sicuti omnipotentia Divina quæ convenit Deo effentialiter et intrinsece, non dependet a possibilitate extrinseca creaturarum, et tamen illius connatat effentialiter, ita nasa existens in Petro, in ratione prædicabilis, non dependet a possibilitate extrinseca, alicui nem individuum, et tamen exigit effentialiter eam possibilitatem, quia vt sit universalis, debet esse unum in multis et de multis.

Infine observa Conclusa semel universalitate ad michaelis, posset quis probabiliter defendere esse universalem rem et rationem simul. nam thomistæ defendunt nasam michaelis posse poni ex tra obiective a differentia individuali, et intendunt talem nasam esse non inducere in apprehensum adæquatum individuis ergo esse erit universalis negative rem et rationem simul. unde ita hæc sententia plus sequenti, quam opponitur.

ARTICULUS 5tus.

In quo discutiuntur reliqua de universalibus in communi

§ Imus

An Actualis prædicatio destruat universale?

In superioribus dictis innuimus universale constituri per potentiam ad prædicandum, non vero per actum, nunc inquirendum restat an hæc prædicatum hoc in actuali prædicatione, ut puta in hac Petrus est homo, maneat forma ter universale. negant plures recentiores; hanc eorum dentes, quia hæc prædicatio in recta forma complexa addit singulare. ideo quicunque non percipit universalem: ergo non fit

Resolutio

Resolutio. Actualis predicatio non destruit subiectum perficit naam universalem, ideo hic demanit universalis in actuali predicatione. est certa in sententia RR.

Pro hac ratione est Porphyrius Cap: de Specie. ubi docet: In hac predicatione. homo est animal. predicari superius de inferiori, ut vere de quale de quali unde RR in 2do d. 29 q 4 as ait In omni propositione essentiali et quidditativa reperit convenientia essentialis inter subiectum et predicatum, ut superius est inferiori &c.

Constat. Si in actuali predicatione, non maneret natura universalis, tunc predicaret ut de quali de quali; unde hec propositio Petrus est homo, redderet hunc sensum Petrus est hic homo, atqui hoc est falsum, alias non reflet predicatio formalis ergo Hoc solo adnotandum est id quod habet RR in 2no d. 29 q 4as ubi ait: Respondeo et dico, quod non omne quod predicat de alio, predicatione dicente Quid est universale, sed est distinguendum, quia aut dicit Quid predicatione identica, aut predicatione formali; si identica manent universale, quia omne predicatum universale est superius ad illud de quo predicat, in predicatione autem identica non est superius sed quale.

Pro 2da ratione fundamentali desumpta ex RR universalia sunt cognita cum rebus ergo non destruunt per actualem predicationem. Ita pt nam actualis predicatio non mutat naam objecti.

Pro 1i. Cognitum quidem efficaciter; Cognoscibilitas intrinseca obiecti non destruit per actualem Cognitionem ergo neg predicabilitas intrinseca universalis destruit per actualem predicationem. Ita pt tam a paternitate rationis. Ly predicabilitas. quod est forma Constitutiva universalis, nil aliud est quam Cognoscibilitas quidam rei per intellectum. quod est actualis predicatio.

Hinc constat 2da pars nostre Conclusionis. quod actualis predicatio perficiat naam universalem, quia hec Constituit per potentiam ad actualem predicationem, quod libet autem potentia perficit per suos actus. Ly actualis Cognitio est perfectio extrinseca sui obiecti ergo actualis predicatio est perfectio extrinseca sui obiecti predicabilis, nempe universalis.

Obitrie sino Aristotelis sino primum apud S. Thomam Lectione 10 act. Hoc est universale at ille non abstrahit ipsa universali enuntiatione. et infra: Ens ea quod universale predicatur,

id quod est universaliter praedicari non est verum ergo actualis praedicatio destruit naam universalem.

Pro solutione cuius obiectionis Nota: aliud est quod universale praedicetur ut universale, et aliud est quod universale praedicetur omnibus modis, quibus potest praedicari ut universale. Sicut aliud est obiectum attingi ut cognoscibile, et aliud est obiectum attingi omnibus modis, quibus est cognoscibile. unum enim est verum, alterum vero falsum. nunc

Ad obiectionem. Universale servat et exercet suam universalitatem, licet inadequate, virtus enim sua potentia ad praedicandum de multis, non destruitur per actualem praedicationem de una, sed tantum exercetur inadequate, ideo praedicatur ut universale. ratio autem est: quia sic ita praedicatur de Petro. ut possit praedicari de paulo et alijs, ideo praedicatur ut universale, quamvis totam universalitatem, in actuali praedicatione non exerceat. et hoc solum intendit Philosophus loco citato.

Obicitur 2do RD in summa d 8 q 1 a 2 ar: 2dum: illa unitio nem. 2dum quam dicit aliquid de aliquo, 2dum eandem oportet, quod hoc sit aequale sibi. et non excedens neq deficiens, quia in illa intentione, in qua excederet vel deficeret, non possit dici: hoc est hoc. et ibidem docet in hac propositione: Petrus est homo enunciari unum de alio tanquam aequale de aequali, ita ut praedicatum non excedat subiectum ergo universale, non manet in actuali praedicatione sed adaequatum subiecto restringi debet.

Ad 2 RD exposition contrarium docuisse loco superius ante hac citato. ubi post Porphyrium. dicit in hac propositione Petrus est homo non praedicare aequale de aequali sed superius de inferiori. ad Testum vero ab adversario allatum dico RD hoc non dixisse expro prio marte sed recitative et sententiam alionem, quas illue impugnabat, ostendit etiam expro pria sententia, non docuisse contrarium, quia in actuali praedicatione naa individuat et singularizatur, per quod redditur quasi aequalis pro pro subjecto, non tamen fit individua et singularis, nam requiritur ad hoc. ut deperdat universalitatem. Ad 3 um respondeum. negle: illa loco sumes praedicationem

Adum ea, quæ habet extrema in linea physica, in qua nulla sunt universalia, sed omnia singularia, et in hac extrema vero significata per subtum et prædicatum sunt omnino æquales.

Objicies 3tio Si nræa maneret formaliter universalis in actuali prædicatione. hoc propositio Petrus est hoc redderet hunc sensum: Petrus est omnis hoc: atqui hoc est falsum ergo &c.

Retorqueo sequelam: ad quam necesse erat non solum quod prædicatum hoc enuntiet de petro, ut universale, sed ultra, quod enuntietur de illo omnibus modis, quibus prædicari pt ut universale, quod non contingit. quia prædicatum omnis hoc involvit aggregatum ex omnibus individuis, petrus autem, non est tale aggregatum, licet contineat aliquid commune formaliter addingula contenta in toto aggregato, ideo non est omnis hoc. Deinde falsum est suppositum. Supponunt enim, quod universale in actu prædicandi consistat, quod evidenter falsum esse demonstravimus. requiritur ergo et difficile adunitur universale, quod de uno actu prædicatur, de altero vero prædicabile sit, quod defacto reperitur in universali, in actuali prædicatione.

Objicies ultimo Per hunc actum Petrus est hoc non adhæret differentia individualis ergo non est nræa individuata et contracta, ac consequenter non manet in differeno et universalis.

Retorqueo dicendo ans. Non adhæret determinate ex parte subti dicendo ans exprimit prædicati negando ans et consequentiam negando consequens. nam universalitas formalis optime compatitur cum nræa individuata, licet non contineat nam individuum. Addo altem in hac propositione Petrus et Paulus sunt homo. vel in hac alia Studentes sunt homines, nræa maneret universalis, quia est una in multis et de multis.

Pro solutione objectionum primo reflectendum est ad supra dicta, quod scilicet universale constituatur per posse prædicari, non vero per actualem prædicationem. unde in hac in actuali prædicatione Petrus est hoc ly hoc ut prædicari de multis, ideo est universale. Ad Rationem autem est ad lineam physicam et infimam formalem, quæ sunt diversa, diversas exigunt explicationes.

D. Dale

§ 2dus.

An dentur Prædicationes Accidentales.

Nota 1mo Prædicatio actualis est enuntiatio enuntians actualitatem inhæsionis.

Nota 2do Prædicationem dividi in affirmativam et negativam, de quibus in dialectica.

Nota 3tio Dari prædicationes tam essentiales qm accidentales: essentiales sunt in quibus prædicatum est de essentia subjecti vg Petrus est homo. Accidentales sunt in quibus prædicatum est extra essentiam subti. vg Petrus est albus. nam ly albus, ita prædicatur de Petro, ut possit adesse vel abesse, absq illius corruptione.

Nota 4to Rem essentiarem sententiam in rebus non dari. dicat enim ad universale requiri, quod sit prædicatum essentiale rei pectu suorum inferiorum, et consequenter non admittit prædicationes accidentales, nec prædicabilia extra essentiam, et hæc pro prima vg nisi bene. dicat esse universale in ordine ad hoc et illud nisi bene, quibus essentialiter convenit. Similiter accidens vg album, esse universale in ordine ad hoc et illud album, prædicatum de quibus prædicatur in quid pro intelligentia horum

Nota 5to et bene. Aliud est quod significat, per prædicatum istius propositionis: Petrus est albus. et aliud pro que tale prædicatum supponit; etenim prædicatum album significat formam albedinem subtam, et tamen non supponit pro inducta propositione pro ipsa forma, sed pro subto illam habente. reddit enim hunc sensum omnino verum Petrus est subtum albedinis; quare in actuali prædicatione advertendum est esse ad significationem primum vel ad suppositionem illorum. Suppositio enim ad subtilitatem prædicationis pertinet, unum vero ad materiam significationem.

Nota 6to In omni prædicatione accidentali duo reperiantur subjecta, unum physicum aliud intentionale. unum est subtum in se realiter formam accidentalem physice, alterum vero est ens mere propositionis, de quo enuntiatur prædicatum. Inter hæc autem subta tale reperitur discrimen; quod subjectum physicum reperitur a parte rei, subtum autem intentionale in intellectu. subtum physicum distinguitur realiter a forma qm recipit. subtum vero intentionale identificat cum forma, sicut cum prædicato. ad veram enim prædicationem requiritur identitas inter se. Tandem quia subtum intentionale non potest denominari prædicatum in hac eadem propositione forte, quia

Quia sunt rationes diversæ, et subtum physicum denominatur prædicatum in propositione accidentali, Ille enim propositio Petrus est albus: reddit hunc sensum: Petrus est subjectum albedinis, ubi subjectum physicum denominat, et gentiues prædicati.

Nota 1ma Prædicatum accidentale ens album. posse duplicater sumi 1mo physice, quatenus significat aggregatum physicum, ex subto et forma. 2do logice et intentionaliter, quatenus significat gradum communem ad hoc et illud album. 1mo modo ly album, non est universale, bene tamen 2do. ratio 1mi est: quia universalia sunt extra lineam physicam. ratio 2di, quia album logice sumptum est conceptus communis ad plura alba, et potens prædicari de illis inquid; etenim ratio albi essentialiter prædicatur de hoc albo, isto illo &c. ex quibus Inferetur in omni propositione reperiri duo valde diversa, quæ sunt: Significatio, et Subtilitas terminorum prædicationis; quod autem ultimum reperiatur in propositione, certum est: et quod sint formaliter diversa, m, pt: nam ut grammaticus intelligit significationem hujus propositionis. Petrus est albus, non tamen pt percipere, subtilitatem prædicationis, nisi instruat regulis logicæ. nunc ad quid dictum sit

Resolutio 1ma Si propositio sumat, qua ad significationem pertinet, secus dant, prædicationes accidentales, et quidem ab essentialibus distinctas. sic RD ad rationes: ubi admittit prædicationem denominativam.

Pb 1. Conclusio: Significatio hujus propositionis. Petrus est albus est omnino accidentalis ergo talis propositio est accidentalis omnino quæ adsignificationem. pt. Tam talis propositio significat aggregatum ex subto et accidente ergo tale aggregatum est omnino accidentale. ergo significatio hujus propositionis

Resolutio 2da Si propositio sumat, qua ad subtilitatem prædicationis, nulla propositio datur Stricte accidentalis, sed omnes sunt essentiales in rigore.

Pb 1. Illa dicit, prædicatio rigorose essentialis accidentalis, in qua prædicatum convenit stricte sumpte inter subto, ita ut repugnet adesse absque subti corruptione. sed tale prædicatum repugnat. posse esse in sensu analogice explicato ergo est prædicatio stricte accidentalis. non pt. id quod identificatur cum aliquo subto, in eo sensu in quo est identificatum non potest absque illo separari, et absque. atqui talis vera prædicatio non potest absque illo separari, et absque.

requiritur, quod praedicatum identificet cum subto, cognoscit praedicatum, ita advertens subto, ut possit adhaerere absq; tali subti corruptione. Jor cum consequentia est certa. Hier autem in qua fundatur veritas nostrae resolutionis ptis nostrae authoritate HRD in 3tio dg 9a a2 ubi hoc habet: unde identitas rei ad rem, est causa veritatis in affirmatione; et diversitas rei ad rem, est causa falsitatis in affirmatione, et causa veritatis in negatione.

Pbz 2da illa minor Quia verbum est significat identitatem inter extrema absq; ulteriorem praedicationem, requiritur verbum est ergo ulteriorem praedicationem requiritur identitas extremorum.

Jbz Dico hic propositio est falsa. Petrus est albedo, quia extrema realiter distinguuntur, ergo ut sit vera debent realiter identificari. Hic adverte, non solum ad praedicationem essentialem, verum etiam, ad accidentalem requiri identitatem inter extrema, quia verbum est eodem modo nectit extrema propositionis accidentalis, quo modo nectit extrema propositionis essentialis ut patet in qualcunq; propositione.

Resolutio 3tia Accidens in abstracto ergo albedo non est universale aut praedicabile in ordine ad subta in quibus existit ed in ordine ad sua inferiora essentialia, semper in ordine ad hanc illam albedinem quae repert in subto. ita expresse RD.

Pbz Accidens realiter distinguit albedo inquo est, ergo non pt de illo praedicari. ans est certum. 1tia pt quia universale debet esse unum in multis, et illa multa debent inter se univoce convenire. subta autem in quibus recipit, albedo distinguuntur tam ab albedine quam inter se. Jbz nam licet verum est dicere Petrus est albus, tamen absolute est falsum, petrus est albedo, quia accidens in abstracto non est praedicabile in ordine ad subta in quibus existit.

Resolutio 2da Accidens in concreto ergo album non est universale in ordine ad subta praecise, sed in ordine ad subta, quatenus sunt hoc vel illud album. ita RD.

Pbz universale debet esse praedicatum essentialiter sed album non praedicatur essentialiter de subto albedinis ergo esse album debet esse praedicatum accidentaliter sed tantum de hoc vel illo albo ergo &c

Jbz 1mo album est totum resultans ex subto et forma, ergo aequum ex partibus, sed totum negatur praedicari de una parte ergo album negatur

Jbz 2do In ordine ad illa inferiora album est universale aequum praedicari relative sed ratio albi, non praedicatur relative ab hoc subto sed ab hoc et illa albo ergo &c non praedicatum universale est ergo mune debet praegnare ab inferioribus quatenus pertinent rationem communem sed petrus et paulus non pertinent rationem communem qua petrus et paulus sunt, sed tantum quatenus sunt hoc vel illud album qua petrus et paulus sunt, sed tantum quatenus sunt hoc vel illud album ergo

Resolutio

Resolutio 8ta Propositio. Petrus est albus. ex vi est Subtilitate 1 Tenus
dicationis. est essentialis, ideoq non dantur predicationes accidentales.
rigorose tales.

Pbo una pars. hoc propositio, hoc album est album. est essentialis
Sed hoc propositio Petrus est albus Equivalet huic, hoc album
est album ergo est essentialis. jor Istat quia tam essentialiter
predicatur album de hoc et illo albo, qm hoc de hoc, ille homine
non pt, intantum ratio albi predicatur de petro, inquantum
Petrus est hoc album, z inquantum suppenit pro hoc albo (quia
non subiiceretur predicato albi, nisi participaret rationem illius,
et faceret hoc album, alias de Petro nigro posset predicari, quod
est albus ergo propositio, petrus est albus Equivalet huic,
hoc album est album.

Dices In propositione Petrus est albus, predicari de subto
precise album hoc est de petro, licet enim tale predicatum, sit
aggregatum ex subto et forma, in actuali tamen predicatione
ne, Supponitur tantum pro subto; quare predicta propositio
redditur hunc sensum omino verum, Petrus est subtum albe
dinis ergo erit propositio accidentalis. Sed

Ita re indicto sensu propositio predicta est essentialis
ex vi et subtilitate predicationis ergo nulla solutio, ans pt,
Petrus solum pt Comparari ut subtum ad predicatum albi
tudinis, Supponitur pro hoc subto albedinis,
in dicta propositione, predicat, ly album de hoc
ergo in dicta propositione, est predicatio essentialis, quia hoc
subto albedinis, Sed eo ipso pt predicatio essentialis, quia hoc
subtum albedinis, negari de hoc albo ergo non pt,
non minus predicat, ly album de hoc et illo subto albedi
nis, ac predicat, ly album de hoc et illo albo, Sed ly album
predicat essentialiter de hoc et illo albo ergo neg negan
dum foret ly album predicari essentialiter de hoc et illo
subto albedinis. jor est Certa: quia dicati ratio albi essenti
aliter Convenit huic et illo albo, ita similiter ratio subti al
bedinis, Convenit essentialiter huic et illo subto albedinis,
quia ab hoc et illo subto albedinis pt prescindi ratio Com
munis essentialiter illis Convenions, quae est ratio subti al
bedinis. hinc iam pt et 2da pars Conclusionis. modo ex dictis.

Inferenda sunt hic 2mo Quinq; ꝙe predicabilia, nempe, genus differentiam, speciem, proprium et accidens. Ex quibus tria prima predicantur essentialiter, duo autem posteriora denominative et extra essentiam, cum hoc tamen discrimine, quod proprium est inseparabile alicui vg risibile. accidens vero est separabile, priora tria, tam in recto quam obliquo quando in hoc ponendo predicantur essentialiter, posteriora vero duo solum in hoc ponendo, non vero in recto quando

Infero 2do Accidens predicabile sic definiri, unum predicabile de multis, conveniendo separabiliter subtis ipsorum: albedo enim predicatur de hac et illa albedine, conveniendo accidentaliter subtis ipsorum. ubi nota verba illa. Subjectis ipsorum ꝙe intelligenda de subto physico receptivo albedinis, non vero de subto intenso nati, nempe de hac et ista albedine, his enim albedo, non conuenit separabiliter. Sed inseparabiliter: nam sunt hic ipsa albedines particulares, de quibus predicatur albedo in communi.

Infero 3tio Proprium sic definiri: Unum predicabile de multis conuenientia extra essentiam, sed inseparabiliter subtis ipsorum. sic predicatur risibilitas de hac et illa risibilitate, et risibile de hac et illa risibili. Sed

Dices Risibile predicatur de pluribus de hac et illa risibilitate non predicatur et proprium ergo Sed

Retor. Nondari proprium in ratione predicabilis distinctum ab essentia: ita predicabilitas intra essentiam (intelligo qua ad subtilitatem predicationis) si enim proprium predicat, ut essentia, ut dictum objectio ergo predicatur essentialiter, Essentialiter ergo non dant predicationes accidentales, et extra essentiam. admisa igitur hac objectione, et accepta ut pro probatione nostra; addo quod attenta subtilitate predicationis, proprium est reducendum ad essentiam. et idem dico de accidente.

Obicies 3tio Preter predicationem essentialem datur predicatio accidentalis, quæ dicitur denominativa ergo

Retor. Ideo ans datur quia ad latitudinem significationis Ideo quia ad rigorem et vim et subtilitatem predicationis non pertinet predicari

Dices: Predicatum hujus propositionis Petrus est albus, accidentaliter Conuenit subto ergo est propositio accidentalis non quia adsit rem predicationis.

Rdet, dſde ans. Si ſubstantum et predicatum. Sumantur que adres, quas ſignificant 2da: quia album ſignificat formam omnino accidentalem. Sumantur que adres, pro quibus ſupponuntur, et ut ſubſtantia et predicatio nis: nego ans: Sed

Replicabis: Hec ſpositio. Albedo est Color, est omnino diuersa ab hac, paries est Coloratus, ſed illa predicatio est eſſentialis rigorose ergo hec rigorose est accidentalis.

Rdet, dſde jor: Sunt diuersa. Sicut Sumantur que ad modum ſignificandi 2da. Sunt diuersa. Si Sumantur que ad modum predicandi nego quare Sicut Color ad albedinem est genus predicabile, ſic albedo in ordine ad hanc albedinem est ſpecies predicabilis 2da intentio naliter Sumpta, licet una intencio naliter ſumpta. Sit accidens physicum.

Obities 2da quod Conuenit alicui ſubto, eo modo, quo ipſum conuenit, vt de illo predicari, at ſic album Conuenit petro accidentaliter ergo potest de illo predicari accidentaliter.

Rdet, dſde jor Si sit in ſubto tanquam forma physica distincta ab illo ergo Si sit in ſubto tanquam gradus metaphyſicus. et universalis Cum illo identificatus 2da jor. em, et ſubjecto ſimiliter maneret: Sic album Conuenit Petro accidentaliter, quatenus ſignificat accidens physicum adjacens ſubto 2da hor. quatenus ſignificat gradum metaphyſicum et Communem ad hoc illud album ergo non, nam album in tali acceptione Comparatur ad Petrum, eodem modo, quo Comparatur ad hoc illud album, ideo Conuenit illi eſſentialiter.

Obitur 3tio Si hec propoſitio Petrus est albus, eſset eſſentialis ex vi et rigore predicationis, tunc hec propoſitio eſset vera ex vi et rigore predicationis Petrus est eſſentialiter albus, Sed 2dum est falsum ergo et 1mum.

Rdet, dſde jor. Si 1ma propoſitio eſset eſſentialis, tam quo ad ſignificationem, tam quo ad rigorem predicationis 2da, Si tantum Si eſſentialis quo ad predicationem, non vero quo ad ſignificationem, nego jor. Hec hec propoſitio Petrus est eſſentialiter albus, non est vera, quia ly eſſentialiter ſignificat formaliter albus, non est vera, quia ly eſſentialiter ſignificat formam albedinis Conuenientem ſubto, eſſentialiter quod est falsum; Quod ſi intellectus restringat illius particulæ ſignificationem taliter, vt Solum vocis pueriat ſubtum et predicatum, non vero formam et ſubtum, tunc dicta propoſitio est vera, quia reddet hunc ſensum. Hoc album est album, Sicut e Contra hoc album est accidens

Canting enter albiem, pt admitti ut vera, licet predicatum ve
niat essentialiter subito, quia ly Canting enter non respicit modum
quo predicatum dicitur de subito intentionali, sed modum, quo
forma connotata per predicatum conuenit subito.

Obiectes ysto. Ex depositio Petrus est albus, non equivalet
huic, hoc album est album, ergo nulli fundamentum Conclusionis,
ans pt. subitum in subo positionis, non equivalet subito 2da. ergo
ans pt. nulla pars equivalet toti. Sed subitum in subo positionis, est
ista: Petrus, est pars subiti 2da. propositionis, nempe, hoc album ergo
Confirm. Verba non possunt supponi. pro eo quod non significant,
sed voces petrus, nullatenus significat, hoc album ergo
subo.

Ad istum ngo ans. ad prob. ejus dsyo ans subitum in propo
sitionis 2da. secundum se extra propositionem 2dam ut libet
eidem predicato ni, nempe albo subyto, non equivalet, ra
tione verificandi predicati 2di rationes recti pro quo supponit, ngo
ans, ad probationem antecedentis dico: partem posse equivale
re toti, et supponi pro toto intra propositionem, quando totum
predicatur de tota parte, ut in hac propositione Petrus est albus,
si enim Petrus non supponeret pro 2da parte Conesti, tunc illa
propositio esset falsa.

Ad confirmationem. Dsyt, voces extra propositionem non posse
supponi. pro eo quod non significant, tamen intra propositionem
posse supponi, ut hoc in exemplo ad hominem Contra adversarios,
defendunt enim communiter homistæ. Deum predicari ut to
tum potentiale de suis partibus: unde dicunt, in hac propo si
tione homo est animal predicari de homine, ut totum, licet
enim vox animal non significat totum, quod est in homine, tamen
ex vi et subtilitate predicationis, extenditur ad supponendum
pro toto, quod est in homine: Ecce per adversarios voces intra
propositionem, supponunt pro eo quod non significant.

Proxe ad quæ solvendis pro ista ma. Modus predicandi
non sequitur modum essendi physicum et separabilem ab en
titate rei, sed modum essendi intentionalem, identifica
tum cum ipsa re, quia intellectus solum considerat modos
essendi, ut communes, universales, et predicabiles, cum sin
gularibus identificatos.

Ad 2dam Tales sunt cum differentia, non est universale
ad hoc ut sit (idem intellige de alio) sed in ordine ad
totum et partem, quia essentialiter includit in illis.

unde predicat de speciebus, et non tantum de hoc dicto animal, sed album solum includit formaliter, in hoc dicto albedo, non vero in hoc dicto et Socrates. Cum patius Concretum includat in Substa, idem solum est universale in ordine ad hoc dictum album non vero in ordine ad Substa predicate.

Quid inter ista Quomodo fiant predicationes inter Concreta et Abstracta. Nota Abstractum. Est terminus significans formam seu naturam tantum per se stantem. vg albedo. humanitas. Concretum vero. est terminus significans formam seu naturam, quae alteri adiacentem vg album, hoc dr. Si forma erit Substantialis, Concretum erit Substantiale, si vero accidentalis, Concretum erit accidentale.

Concretum Substantiale subdividit in Substantivum et adjectivum. Substantivum est: quod Constat Subto, et forma Substantiali, significata nomine Substantivo vg Socrates. Adjectivum vero est: quod Constat Subto et forma Substantiali significata nomine adjectivo vg humanum.

Concretum Substantiale item subdividit in Physicum et Metaphysicum. Physicum est: quod Constat partibus physice distinctis, vg Socrates Consideratus in linea physica. Metaphysicum est: quod Constat partibus, physice identificatis, et solum metaphysice distinctis vg Petrus.

Preterea Concretum subdit. aliud dicitur naturale, aliud suppositi. Concretum naturale est Compositum ex anima una et forma substantiali vg homo. Concretum suppositi est: quod resultat ex anima et subsistentia vg persona. Omnia ergo Concreta adjectiva in Substantialia, dicunt subsistentem in recto, et formam in obliquo. Concreta vero Substantiva Substantialia, tam naturae quam suppositi. dicunt id, quod primario significant. vg hoc humanitatem. Personae personalitatem, Deus Deitatem. et sic de Caeteris. Dubium sine orit, quomodo dicant predicationes inter Concreta et abstracta; Circa hoc quatuor sunt attendenda Combinationes. 1ma abstractum cum abstractis. 2da Concretum cum Concretis. 3tia abstractum cum Concretis, 4ta Concretum cum abstractis.

De Predicatione Abstractum cum Abstractis.

Resolutio 1ma. Nota abstractum genericum vg animalitas Resolutio 2da. Nota abstractum differentiale vg de rationalitate, seu de aliquo alio abstracto differentiali vg de sensibilitate, de specifica vg de humanitate, seu proprium vg risibilitas de specifica vg de humanitate,

nec abstracta transcendentalia de abstractis transcendentalibus possunt predicari inuerse. quia falsa est predicatio 1ma Deus est animalitas. falsa 2da humanitas est iustitia, falsa 3tia veritas est bonitas. et hoc ideo, quia non identificantur eum. Sed Nota Abstracta accidentalia et substantialia priora, posse predicari de inferioribus suis abstractis, in recta linea contentis, quare vera hec est propositio. albedo est color, humanitas est animalitas. ubi scito, animalitatem, non predicari ut partem constitutiuam humanitatis Sed ut totum potentiale, ut dictum est supra in rerum positione cum obiecto rem ystam.

De Predicatione Conerctorum Cum Conerctis.

Resolutio 2da Ut unum Conerctum predicetur de alio Sciendum est, quod forma, quas significant sint in eodem subito; nam eo ipso, quod albedo et dulcedo, reperiantur in eodem subito, verum est dicere: hoc album est dulce. unde. Infero 1ma Conus de differentia predicari posse. hoc ratte est anl. Infero 2da Conerta adjectiva de substantiis, in quibus est conum forma, et e contra predicari posse formaliter. Infero 3tio Conerta substantiva supposita predicari inuerse, quando conum abstracta uniuntur eidem substantie completde vt Deus est homo, et homo est Deus. quia una propositio reddit hanc sinum: Supposituum Dei est supposituum hominis mortalis, finitis 2da vero hanc: supposituum habens humanitatem, cui supponitur Deus immortalis infinitus.

De Predicatione Abstractorum Cum Conerctis et e Contra. Resolutio 3tia Interminis transcendentalibus tam creatis quam increatis, vere predicantur Conerta de abstractis, et abstracta de Conerctis. unde verificant hec enunciationes. albedo est ens. veritas est cognoscibilis. attamen Nota Eodem modo predicari Conerta de abstractis, et e Contra, quemadmodum partes Conerti identificantur; si realiter idem sint, realiter predicantur vt humanitas est rationalis. Si realiter differant, realiter non predicantur vt hoc est humanitas v album est albedo. Si formaliter differant, formaliter non predicantur vt hoc est animalitas, et rationalitas: quia veritas enunciationis dependet ab identitate subiti cum predicato.

Nota 2do Concreta non predicantur formaliter de suis abstractis; ideo Falsa est hec propositio. humanitas est homo: quia totum non predicatur formaliter de sua parte. Concretum autem est quod dam totum res apta abstracti. Et Concretum significat formam adjacentem subto: forma autem non adjacet sibi ipsi.

Nota 3tio Concretum pt predicari de abstracto alieno, prout quando forma pervenit subto; unde verum est dicere albedo est similis &c.

Subditur 2do Quomodo fiant predicationes de nominibus

2dd Intentionis.

Nomine 2dd intentionis intelligimus formalitates intentionales, Conjunctas cum obtectivo resultantes ex physica rei entitate; Nomine autem 2nd intentionis intelligimus res. Idem ea, quae habent in linea physica, quia autem una intentio dicit illa, super quam fundatur 2da. Cum certum sit, quod una 2da intentio pt fundari in alia 2da intentione, tunc 2da intentio fundans, dicit una res apta alterius. quae super ipsam fundatur, ut cum dicit genus denominat species universales.

Possunt autem comparari 2dd intentiones inter se cum omnis; Si ad easmet comparentur, hoc est ad physicas rerum entitates, dicendum est, non posse predicari de illis in abstracto sed tantum in concreto, unde non dicimus: ens est generalitas sed tantum in concreto, unde non dicimus: ens est genus; et ratio est: quia formalitates intencionales ens est genus; et ratio est: quia formalitates intencionales per se Sunt proprietates congenitae cum rebus, sed proprie tes non predicantur de subtis in abstracto, sed tantum in concreto. quia falsum est dicere. homo est risibilitas, verum autem, homo est risibilis ergo de nunc adquirtum

Relata 2da intentio quod est dependentia alterius predicatur formaliter de illa, sive predicatio fiat inter abstracta sive inter concreta; nam sicut vere dicitur. albedo est Color, et album est coloratum, ita vere affirmamus generalitatem esse universalitatem, et genus esse universale.

Adverte nullum reperiri inconveniens in eo, quod una 2da intentio sit fundamentum alterius, et hoc alterius. quasi in infinitum; Si est enim in entia nostra proloquium forma inter in abstracto alterius, quia tamen tantum Quaedam habent in ordine ad intellectum, et intellectionem. Cum iste sit proprie ei vus. et habeat quendam infinitatem in cognoscendo, et Spectando, hinc est quod 2dd intentiones sunt quodammodo infinitae. Favet nobis hac in re S. Thomas 1to Metaphysicorum,

Et in intentia eorum, qui admittunt unam relationem posse dari in alia, defendit[ur] defacto dari processum relationum in infinitum.

§ 3tius.

De Divisione universalium in 5 voces, et denumero predicabilium.

Id quod in dubium vertitur, est: an universalia sint plura vel pauciora, quam 5, et loquimur hic de universali, quatenus stricte predicatur, propter cujus intelligentia.

Nota 1mo Non omne quod de alio predicatur est universale, ad hoc enim requiritur predicatio formalis, qualis est superioris de inferiori, cujus defectu excluditur hæc predicatio, hoc est ratio nalis, quia est æqualis de æquali, nam ratio non predicat, ut universale res præter hominis.

Nota 2do Ad universale non solum requiritur, quod sit predicatum superius, sed insuper quod sit unum in multis rigorose, ideo debet esse predicatum univocum rebus præter suorum inferiorum. ratio est: quia æquivocum non est unum, sed simpliciter plura analogum vero non habet unitatem simpliciter, sed secundum quid. Cujus defectu ens non est universale, licet habeat inferiora, quia est analogum res præter suorum inferiorum; iam hoc supra superius innuimus, ubi dicimus, universale non debere esse terminum transcendentalem, omnis enim transcendentia impedit univocationem. a universale requiritur, et induxit analogiam. requiritur 3tio ad universale ut sit predicatum incompletum, aliter non erit unum stricte; Complexa enim cum plures Conceptus Connotent, non habent unitatem simpliciter in intrinseca intelligibili, tale Complexum est petrus, qui est substantia et hæc datate.

Nota 3tio Universale iuxta communem sententiam dividi in essentiale et accidentale, sive in quod et quale. Essentiale sub dividit in genus, speciem et differentiam, quæ predicant intra essentiam. Accidentale vero sub dividitur: in proprium, et accidens quod extra essentiam predicantur.

Resolutio Universale tale sumptum et iuxta extensionem sub significationis est quintuplex, dicat genus, species differentia propium et accidens. dicit tale sumptum et per extensionem sub significationis: quasi universale sumat stricte, iuxta vim actualis fatent predicationis, nulle sunt predicabilia extra essentiam, idem dant, solummodo universale genus differentia et species.

Resolv

Pbt Conclusio Vel enim res significata per predicatum est differentia subti ꝟ non. Ubi non datur medium inter effectum ne effe differentia; si differentia; ꝟ est pars metalis essentiae et sic est genus. ꝟ est pars formalis essentiae: et sic est differentia. ꝟ est tota essentia. et sic est species. Si vero res significata per predicatum est extra essentiam subti: ꝟ est forma inseparabilis a subto: et sic erit proprium. ꝟ est forma separabilis a subto, et sic erit accident, atqui nullum est predicatum universale, ut sub aliquo ex predictis non contineat, ergo &c

Obiectio 2da Predicabilia sequunt numerum predicamentorum, sed predicamenta sunt 10 ergo et predicabilia. Conft ad modum essendi sequt modus predicandi. sed modi essendi sunt 10 ergo &c

Rdt negando ma. quia predicamenta sequunt diversos modos essendi, qui sunt 10. predicabilia vero sequuntur modos predicandi, qui sunt 5. modus autem predicandi non sequitur modum essendi predicamentaliter, sed tantum predicabiliter. idem dicendum ad confirmationem.

Obiectio 2da Tota predicationes: Petrus est subsistens. Petrus est persona, hoc ani est ani, ad nullum predicabile pertinent. ergo 5 assignatis ergo divisio est diminuta.

Rdt negando ma. hanc ma et 2da propositio pertinent ad proprium, subsistentia enim est proprietas substantiae, et persona litas nata ratis. 3tia vero propositio pertinet ad patiem, quia ani ad hoc et illud ani est species, quia predicat tota essentia.

Pro solvendis nota ma hanc predicationem. hoc est ani rationale pertinere posse ad duo predicabilia scilicet genus et differentiae. 2da posse reduci ad patiem. quia enunciat totam essentiam. 3tio posse dici et non pertinere ad universale. quia non habet esse predicatum simplex et incomplexum. Ig ratione ad hominem non est superius sed aliquale, nec obest quod ani sit superius homine, Ig limitatur per differentiam. Ig sinon; tunc esset ipse predicatio spectabit ad genus.

Nota 2da Q de predicatio album et paries sunt colorata, pertinet ad genus, nam ly coloratum est vi et subtilitate predicationis. eodem modo predicatur de pariete ac albo. 2da pt dici. quod ad nullum predicabile spectat, predicatum enim coloratum non est univocum ad album et parietem, quia illi convenit intrinsece huic vero extrinsece. 3tio dici pt quod spectat ad genus et secundum

Nota 3tia Hoc predicabile Deus est hoc reducit ad accidens logicum. hoc enim predicatur de deo, tanquam advenions illi contingenter, ideoq ad actum illi, et quatenus adiacet, Contingentiam significat: Quare humanitas est accidens logicum, res peculiaritatis. licet sit substantia physica, et licet accidens physicum non constituat cum subito unumens esse, tamen accidens logicum ptt constituere unumens esse, quia pt sic sub stantia dicunt.

Nota 4to In hac propositione Deus est deus, licet videatur ly deus non predicari ut species de deo, videtur enim non esse totalis entia alti, cum deus sit Deus deus, tamen dicendum est ly deus predicari ut totam essentiam de deo, quatenus est individuum singulare rationale humana, quae differt ad hoc, ut predicabile reducat ad speciem.

QUÆSTIO 3tia.

De Universalibus in Particulari.

Hactenus egimus de universalibus in communi agendum nobis restat de universalibus in particulari. seu de predicabilibus, quae superius enumeravimus, scil 5. et sunt sit

ARTICULUS unus

De Genere.

Inter predicabilia unum locum tenet genus, quia antecedit omnia alia predicata, est enim prius specie, quia illam constituit, et prius differentia, quia ad illam comparatur, ut passivum; haec autem est prior forma. tandem est prius proprio et accidente quae predicatur essentialiter. et ut brevius atq facilius, difficultatibus emanantia perstringamus, per quaestiones et responsiones veritatem indagabimus.

Quaeritur 1mo Quidest Genus:

Ridet Conformiter ad definitionem universalis superius tactam: Genus dicitur optime definiri: est unum in multis et de multis specie differentibus, in eo quod quid. 1mo particula sunt esse nota. reliqua vero explicanda: dicitur 1mo in eo quod quid, ut distinguatur genus ad differentia proprio et accidente, quae predicantur in quale.

Quaeritur 2do An Genus possit conservari in unica specie: Resp Genus ut alii: posse conservari ut totum actuale

physicum se habens. Sentiens est totum potentiale intentionale commune et indifferens ad plura species diversa. Cerebrum est genus totum physicum, posse conservari in unica specie. quia anima intellectiva homine efficit vivens et sentiens. difficultas ergo procedit de genere logico. pro qua sciendum est, quod genus non requirit simpliciter species logicas, dummodo habeat individua species physica distincta. nunc ad propositum.

Dicit, genus non potest esse in unica specie logica conservari, nisi habeat alia individua species diversa. et ratio est, quia genus debet actuari et contrahi per duas differentias specificas ergo non potest dari genus adequate actuari nempe per unicam speciem ergo per duas ans pt. genus adequate actuari nempe per unicam speciem ergo per duas ans pt, quilibet differentia simplex inferior est genere, et inconvertibilis cum illo. ergo &c.

Iudicium hic An genus contineat actu differentias?

Nota hic tria valde differre: esse continere, et includere. esse est identificari. unde dicimus animal hominis esse rationale, quia idem hypostasi physice cum illo. Continere aliquid est illud habere intra veritatem activam et passivam. sic mare continet formas, intra veritatem activam et passivam. et sic mare continet formas, et eas quilibet suos effectus. Includere aliquid est illud ex se habere imbibere intra conceptum pro constitutivo metaphysico. sic hoc dicitur includere animal rationale, et totum suas partes. nunc ad quod dictum.

Dicit, genus non includit formaliter in suo conceptu differentias, quam vis actualiter illas contineat. Pz quia genus et differentia distinguuntur formaliter intensionaliter, ita ut mutuo se excludant, ergo genus non includit formaliter in suo conceptu differentias. ans pt, nulla pars includit formaliter completum. sed genus et differentia sunt partes speciei, ergo pt. ma 2da ans. Quia si ens includeret formaliter irrationale, pro positio hoc: hoc est ens, inferret istam legitime discursu, hoc est formaliter irrationale. Pz 3tio idem ans: quia in virtualis definitionibus committeretur petitio principii, id est repetitio ejusdem rei, is enim poneret rationale in definitione hominis; semel ut differentia, et iterum ut inclusum formaliter in animali.

Responsio quo ad 2dam partem pt. Quia intellectus non efficit intentiones universales, sed repent illas formaliter praexistentes in obto externo; atqui differentiae sunt intentiones universales, ergo non efficiuntur ab intellectu, sed praexistunt formaliter in rebus, atque praexistere non possunt ut separata a genere ergo actualiter continuntur in illo.

Quod &c

Quaeritur 1mo An genus praedicetur de Speciebus ut totum, an vero ut pars? Resp. Nulla pars qua talis, potest praedicari de toto. unde genus praedicatur de Speciebus ut totum potentiale, non ut pars. ratio ejus partis est: Quia ad veram praedicationem requiritur ut praedicatum significet idipsum, quod significat subiectum: in rigore enim praedicatio sonat identitatem inter extrema, sed nulla pars potest dicere identitatem cum toto, quia aliud est totum ergo &c. Confirmat: Falsa haec est praedicatio homo est Caput: Sed quia praedicatum est pars subti. Ergo homo praeter caput includit alias partes, nempe manus, pedes. &c ergo ad veram praedicationem &c. Ratio 2da partis est pro probatione 1ma. deinde genus non praedicatur de specie in abstracto; haec enim falsa est pro pasitio: homo est animalitas. sed in recto, atqui pars in recto dicit totum Cum rectum saltim confuse et in potentia ergo genus praedicatur de specie ut totum potentiale. De Individuo vero completo genus praedicatur immediate, ut pote in hac Silogismo: homo est ans Sed Petrus est homo ergo Petrus est ans; Ly ans immediate praedicatur de Petro. nec obst. quod mediet identitas Petri cum homine, quia ratio formalis non tollit immediationem. de Individuis vero incompletis, genus non habet rationem generis sed Speciei.

ARTICULUS 2dus
De Specie.

Nomine Speciei intelligimus naam universalem generi immediate subtam, et ad plura Communem, de quibus essentialiter potest praedicari. Potest autem duplicater Considerari: 1 in ordine ad genus, Cui subicitur, et sic dicitur Species subicibilis 2 in ordine ad individua, et sic vocatur Species praedicabilis, quia de illis essentialiter praedicatur. 1ma est ordo inferioris ad praedicatum superius. 2da est ordo superioris ad inferiora.

Quaeritur 1mo Quid sit Species?

Resp. Conformiter ad dicta. Speciem sic definiri: Est unum in multis et de multis numero differentibus in eo quod quid. termini definitionis ex ese patent. Dividit Species subicibilis. In Suprēmam, Intergeebam, et Infimam. Suprema est quae immediate subicitur generi Supremo. vg. Corpus res pecta Substantiae. Intergeebae est: quae

quā. Supraqd. et infraqd. habet alias Species vg ānī: Supraqd. est vivens, infraqd. est homo. Infima. pt̄ exhiminalis Dialector. Quārit, 2do. an Species subiicibilis ut talis. Sit formaliter universalis?
Rdet negative. Quia de essentia universalis Logici. est res apta ad inferiora de quibus pt̄ prædicari, Sed Species quatenus subiicibilis, non respicit inferiora de quibus possit prædicari, sed potius Superiora quibus subiiciter ergo &c.
Dicas: Species qua prædicabilis est formaliter subiicibilis Sed qua prædicabilis, est universalis ergo et qua subiicibilis.
Sed qua prædicabilis Species qua prædicabilis res picit genus formaliter ergo &c.
Rdet. ame Rat̄ arguendo argumentum. Petrus qua homo, est formaliter, animal, Sed qua animal, est universalis, ergo qua homo est universalis. ecce vis argumenti adversariorum.
Rdet. 2do negando ior adejus probationem dico ānī: Species qua prædicabilis res picit genus, formaliter ngo fundamentaliter, 2do. v aliter Species qua prædicabilis res picit genus. participando de ipso rationem universalis 2do exercendo incordine adipsum ngo. Sicut in homine aliud est participare rationem animalis imo intrinsecaliter, nempe: vivens, Sentiens, aliud vero generi animalis 2do intrinsecaliter subici.
Quāritur 3tio. an Species possit Conservari in unico individuo?
Thomistæ Communiter negantes genus posse Conservari in unica Specie, affirmant Speciem posse Conservari in unico individuo et quidem Cæteris imposibilibus, et hanc assignant rationem, quia generi est intrinseca potentialitas, ea quod ab intrinseco sit quid incompletum et imperfectum, determinabile et actuabile per differentias; hinc a similatur mat. at vero nra Specifica non est potentia incompleta, imo est totum actuale Completum, et ultima essentiali ultimo Constitutivo; ratio enim hominis, nihil habet de potentiale in Petro, quod non habeat et in Paulo. ex quo
Inferunt Differentiam esse actum essentialem respectu generis, quia ad illum Coniicit, in potentia essentiali, Ide certa tamen vero non esse actum essentialem respectu speciei, cum hæc sit constitutum completum in linea essentiali, Sed esse quasi actum accidentalem.
Quam divisibilitas generis in plures Species Convenit illi essentialiter et per exigentiam. Divisibilitas vero Speciei in plura individua Convenit illi accidentaliter, et per non repugnantiam. Hinc Concludunt genus non posse Conservari in unica Specie, bene vero

bene vero Speciem in unico individuo. Hde Thomistarum doctrina aliquo modo Convenit cum nostra. affirmante R.D in 3tio d.5 q.2a Speciem diverso modo se habere res pretu generis, ac individuum res pretu Speciei: quia (inquit) Species super addit generi gradum essentialem et quidditativum, neque differentiam infimam, per quam essentia realiter specifica variatur. at vero individuum supra Speciem solum addit gradum quendam essendi delinea ejusdem essentiæ, gradus autem hic essendi, perfectionem essentialem Supra essentiam non addit. ut optime declarat R.D. Consequenter dicendum est: differentiam essentialem superadere generi gradum perfectionis essentialem et intrinsecum. hæc certatem vero supra Speciem non addere perfectionem essentialem, sed novum gradum essendi intra eandem essentiam: unde Petrus et Paulus, non habent diversas essentias, sed diversos gradus essendi ejusdem essentiæ. nunc ad quæstionem.

Ad 1m Species retinet totam suam perfectionem essentialem. tam physicam qm metaphysicam pt conservari in unico individuo. Et ratio est: quia ratio hominis tam physice qm metaphysice Considerata, nihil essentiale habet in Petro, quod non habeat in Paulo, eo quod uterq. sit ante rationale, sed hæc integre salvatur in unico individuo. ergo Species &c.

Ad 2do Species logice sumpta, et ut universalis non pt in unico individuo Conservari, prædicque Cæteris impossibilibus. Intelligimus hic de individuo finito. hanc Conclusionem abunde probavimus in superioribus dictis. et hic iterum probata: Genus Logicum non pt conservari in una Specie ergo nec Species Logica in unico individuo. pt 2da nam Species Logica debet prædicari de suis inferioribus, videlicet de individuis, numero differentibus. Quia vero Species est correlativa individui, nam dicitur est prædicabilis, hinc de eo agendum est: et sit

ARTICULUS 3tius.

De Individuo.

Quæritur quid sit individuum: Aliqui cum Porphirio hic definiunt individuum. cujus Collectio pro prætatem, quid in uno reperitur, in alio reperiri non potest. Collectio ista his versibus exprimitur.

Socrates

Forma, Figura, locus, Tempus, Cum nomine Sanguis.
Patria, sunt Septem. quæ non habet unus et alter.

Forma. differentiam individualem. i formam essentiam. aut Complexionem Singularem significat. Figura Lineamenta actiua. Seu proportionem partium. Locus Spacium, ubi res exist. Tempus durationem ejusdem rei. Sanguis ejusdem Causas et originem. Patria Regionem. in qua exist. Sed hæc definitio nobis non placet, Tq non convenit omni; individuis enim spiritualibus non competit. Tq ult Saltim Divinitus non convenire Soli. Tq non est essentialis. procedit enim per pro prietates extrinsecas.

Hinc Conformiter ad nostra principia. Sic Individuum sumo intentionale definimus: Est Simplex entitas physica, in qua fundantur formalitates quæ Communis, et differentia individualis

Dixi Simplex entitas; sicut enim Petrus vg non sit Simplex entitas, quatenus tq Simplex excludit Compositionem physicam ex naã Communi et hæceitate, repugnat enim talis Compositio in linea physica: deinde individuum quod Componitur ex natã Communi et hæceitate est 2do intentionale: petrus enim in linea intentionali ex formalitate hominis et differentiã petreitatis Coalescit.

Individuum Logicum Seu 2do intentionale, quãCon sideratur ut Subicibile et ut prædicabile, hinc duplicem sibi vendicat definitionem; Idcirco ut Subicibile Sic definitur: Ultimus terminus Comparationis Logicã nata universali immediate Subtus. Quatenus vero prædicabile Definitur Sic. Quod de una tantum prædicatur.

Dividitur 2do In ab omnibus individuis tam in ordine 1mo quam 2do intentionalet Sumptis possit prædicari ratio Communis individuis

Resolutio 1ma. Ab Individuis 1mo Intentionaliter Sumptis prædicari non potest ratio Communis individui quæ Sit univoca et universalis. Sic Caiet ex DD in d 25 q 1 a 2. ubi docet: Universale debere esse prædicatum essentiale, non dari prædicabilia extra essentiam. deinde a 2 docet: hoc nomen Persona: non est Universale, quia dicit esse dere, et non essentiam, Significat enim in ea communi rationem existentiam: at ratio individui non est prædicatum essentiale. Sed prædicatum accidentale ut docet ex professo DD cum Sd. Deinde S. Thomas q 3 de potentia a 2 ad 1mum docet: hoc nomen individuum non potentia significare naturam, Sed modum existendi quem habet nata Ergo ratio individui 1mo intentionaliter Sumpta non potest esse universalis.

Rp debis Racionem Communem individui predicari essentialiter de hac et illo individuo. Scd

Ptra Si enim a Petro et Paulo prescindi posset ratio Communis individui quæ est de illorum essentia, tunc species, nempe hoc, non predicaretur de illis immediate, Scd mediante ratione Communi individui, neq Species tota esset essentia Communis individuorum, Cum præter illam indigitatis daretur ratio Communis individui, quæ esset de illorum essentia. Scd hæc sunt falsa ergo &c

Pbz, 2do Resolutio Racio Communis individui una in tenero naliter sumpti esset et non esset individua, Scd hoc repugnat ergo &c jor pz, in una esset individua, et convenirent illi ratio individui; nam sicut hõ predicatus de hac et illo homine est verus hoc, id est ãnk rattle, ita dum liter individuum, predicatum a petro et Paulo, esset verum individuum; Deinde non esset individuum, Individuum enim est, quod de uno tantum predicatur, at ratio Communis individui, posset de multis predicari, ergo non esset individua. Tq individuum est quasi indivisibile, atqui ratio Communis esset divisibilis in plura individua ergo &c

Resolutio 2dam Ab individuis 2do intenero naliter sumptis pt prescindi ratio Communis quidditativa individui, esto sit transcendens.

Pbz 1mo ab ultimis differentijs pt prescindi ratio Communis entis, non obstante ipsius transcendentia ut docet Sco ergo &c

Pbz 2do Licet enim differentiæ individuales una in tenero naliter sumptæ sint omnino diversæ, tamen 2do intenero naliter sumptæ, Conveniunt in hoc ipso, quod sint omnino diversæ, sicut duæ dissimilia, Convenient in ipsa dissimilitudine.

Confirmatur: Racionale et Irracionale, Sunt differentiæ una diversa, et tamen Convenient in ipso nuere differentiæ, quæ propter est ratio Communis ad utrumq, Constituens 3tium predicabile, Scd duæ individua Convenient in hoc quod est facere ultimo differre, ergo, pt prescindi ab illis ratio Communis individui.

Archadius

ARTICULUS 4tus 1gmus

De Differentia.

Quaeritur 1mo Quid sit differentia 1mo intencionaliter sumpta? Respdt. posse definiri sic: Forma faciens differre unum ab alio. 2do diffinitio Complectit omnes differentias cujuscunq ordinis et lined. vt individuales. Differentia alia est Communis seu vulgaris, quae inest forma accidentalis, qua differt subtum habens illam a non habente illam vg hoc albus ab homine nigro. Alia est Propria quae inest soli Pspio seu proprietas necessaria concomitans essentiam rei vg in homine risibile. Alia est Propria quae sumit ex ipsa rei nra, quam scilicet simul cum genere Constituit vg Rationale. et hae sola Constituit 3tium praedicabile. Communis enim adstum. Propria adsplum praedicabile pertinent.

Differentia Propria triplex habet munus 1mo Contrahere genus. 2do Constituere speciem cum illa. 3tio Differre facere unam speciem ab alia.

Item alia differentia est separabilis, alia inseparabilis. alia est quae sonat quae perse inseparabilitatem vg Rationale. alia vero inseparabilis per accidens vg Cicatrix. Hic observa aliud est differre, et aliud diversum. illa dicunt differre quae conveniant in genere, illa vero dicunt diversa quae in nullo Convenient.

Quaeritur 2do Quid est differentia universalis et 2do integralis. Porphirius Differentiam sic definiit: Est unum quod praedicatur de multis inquale quid. Non consequenter ad definitionem aliorum praedicabilium sic eam definiens unum in multis et de multis inquale quid. particula in quale quid significant differentiam praedicari per modum alteri accidentis, quae est propria qualitatis, inqua a genere et specie differt, quid praedicant inquid, seu ad modum formae perse stantis.

ARTICULUS 5tus.

De Proprio et Accidente.

Porphirius 4 assignat acceptiones proprij. Proprium 1mo modo Convenit soli sed non omni vg esse medicum res pecu hominis. 2do Convenit omni sed non soli vg bipes, omni homini sed non soli homini, quae Convenit vg avi. 3tio proprium modo Convenit omni soli sed non

Sed non semper ꝺ̄ conuenit respectu hominis. tandem
proprium ꝺ̄ to modo conuenit omni soli et semper, ac
proinde predicatur conuertibiliter ꝺ̄ nobile respectu
hominis: et in hac ꝺ̄ ta acceptione pertinet ad hoc ꝺ̄ prum
predicabile.

Quaer. 4to Quid sit Proprium 2do intentionaliter sumptum
Resp. Posse sic definiri: Forma conueniens soli necessario et to
semper. Quaer. 2do Quot capiat sit proprium.
Resp. Proprium 2do dividi in Physicum et intentionale.
Illud est quod realiter physice differt ab essentia, aqua ne
essario fit ut ꝺ̄ calor respectu ignis. Intentionale
est: Conceptus relatius qui conuenit omni ab essentia, aqua
tamen physice non differt ꝺ̄ nobilitas rei respectu ho
minis. hoc proprium intentionale aliud est genericum
aliud specificum et aliud individuale
Quaer. 3tio Quid sit proprium 2do intentionaliter sumptum
Resp. Conformiter ad alia predicabilia: Esse unum in multis
et de multis. Conueniendo extra essentiam necessario subjectis
ipsorum.

Quaeritur ꝺ̄ to Quid sit Accidens.
Quaeritur hic de accidente physice considerato, prout tres
pecit subtum Dei inest. et sic non sumi hic accidens
prout opponitur substantiæ, sed prout opponitur pro
prio et essentiali. qua ratione una substantia dicit
accidens res pecta alterius ꝺ̄ quam res pecta Dei
inauarati. unde solet dividi accidens in predicabile et
predicamentale. Predicabile est quod conuenit alteri
contingenter, et sic predicatur de illo sive in re sit ac
cidens, sive substantia. Predicamentale est: quod inhæ
ret necessario substantiæ, aut saltim petit inhærere
ut ꝺ̄ qualitas. hic autem sermo est de accidente pre
dicabili, non vero de predicamentali.

Quaer. 5to Quid sit Accidens reale et 2do intentionaliter sumptum
Resp. esse id, quod pt adesse et abesse absq; subti corruptione. No
mine subti. non intelligitur hic subtum inhæsionis, alias
adesse et abesse conuenirent tantum accidenti predica
mentali. Sed intelligitur subjectum unionis et denomina
tionis. Particula adesse et abesse, intelleguntur sunt
de presentia et absentia Logica, et predicabili, non
vero de physica et predicamentali, inquo sensu cum
accidente separabili. non pt concipi substantia,

ut si quis diceret Cervus est albus, Ethiops non niger.
Dubitatur 6to Quid sit accidens 2do intrinsecaliter predicabile.
Rp Est unum in multis et de multis conveniendo contingens
per se et separabiliter subiectis ipsorum.
Dubitatur 7mo An ad universalitatem accidentis requiratur
actualis existentia illius in multis.
Dicitur negative. Quia universale non consistit in actuali
predicatione, sed in aptitudine naturae adfendum
in multis et adpredicandum de illis. Cum autem talis
aptitudo bene salvatur. quamvis accidens actu non
supponatur in multis. hinc Sth Et Hde sufficiunt pro hac
parte. Tam Sit.

DISTINCTIO 2da.

De Logica Iudicativa. Directrice 2dae in Intellectus Operationis.

Per actus his quae magis pertinebant ad primam intellectus
operationem, nempe de terminis simplicibus, signis,
et vocibus predicabilibus, nunc ad 2dam intellectus ope-
rationem calamum applicabimus actum de Iudicio
seu passim de propositione. quid quid sit. Satis pertin
Sermonibus. Ordine ergo debito post primam apprehensio-
nem, de Iudicio seu de enuntiatione nos agere oportet.
Intellectus enim ex apprehensis terminis fert Iudicium
seu sententiam, et facit propositionem. Sit ista

QUAESTIO Unica.

De Natura et Proprietatibus Propositionum.

Praeter assignatas divisiones propositionum in Metaphy-
sica, ad huc inducta divisionem terminorum Propositio
duplex est. nempe Interna et Externa. Externa est:
quae signo aliquo externo manifestatur ut puta voce
nutu v. scripto Interna vero est solum Conceptus men-
talis nullo signo productus. de externa minor est
controversia. major de Interna.

ARTICULUS Primus

An Propositio Mentalis sit Actus Simplex?

Status quaestiti explicatur. Terminus ly Simplex in titulo positus excludit compositionem ex partibus integrantibus, de illis enim et non de essentialibus nempe de materia et forma procedit difficultas. Quaeritur enim de propositione mentali utrum scilicet talis propositio sit actus compositus ex duplici actu apprehensionis subti et praedicati; parvo compositio actui pt contingere y dupliciter. 1° enim est compositio formalis; et talis contingit tunc, quando cognitio constat actibus realiter distinctis. 2° virtualis, quando unus actus aequipollet multis ob diversa obta quae attingit. 3° obtiva (cum virtuali semper conjuncta) quae reperitur in simplici actu, attingente plura ut plura. 4° tandem praedispositiva, quae contingit tunc, quando cognitio praesupponit plures actus imperfectos circa proprium obtum antecedenter elicitos.

Circa praesentem difficultatem diversae sunt diversorum sententiae. Aliqui enim cum Vasquez opinantur propositionem esse actum compositum ex duplici apprehensione, subti scilicet et praedicati. Alij supra duos conceptus subti et praedicati tertium requirunt, scilicet copulativum eorum illos actus. Alij tandem quam addunt cognitionem tres priores dirigentem informam propositionis. Nihilominus RD in 2do dico docuit repugnare in intellectu viatoris duas simul cognitiones circa diversa obta, et consequenter 2 & 3 statuit conclusionem esse actum simplicem virtualiter graduaiter continentem cognitiones priores priorum. Stag similiter ad nostrum intentum concludit quod iudicium componens et dividens affirmationes et negationes est actus simplex virtualiter graduaiter continens apprehensiones praevias subti, copulae et praedicati. Cum quo sit.

Resolutio. Propositio mentalis est actus simplex virtualiter graduaiter continens priores apprehensiones.

Primo 1q pt intellectus unico actu indivisibili affirmare vel negare de subto, ut pt in responsionibus ad interrogationes, in quibus est assensus vel dissensus. 2q cognitio, quae attingit identitatem praedicati cum subto attingit id identitatem extremi subti cum praedicato, quia universaliter identitas est semper mutua ergo cognitio quae attingit praedicatum convenire subto, est simul

Cognitio quae attingit subiectum convenire praedicato, et hoc
quidem pro positio est actus simplex. 2do
2do Si pro positio non esset actus simplex sed compositus
ex pluribus conceptibus, tunc coexisterent in intellectu plures
cognitiones simul. atqui haec repugnat cognitioni. non est. Ergo
Cognitio est motus quidem intencionalis, de cognitione im
perfecta ad perfectam, de simplici apprehensione ad compo
sitam, de composita ad judicium de judicio indicursum,
in motu autem dum producitur unus aliquem effectus unus aqua,
unde supervenientе apprehensione composita, cessat sim
plex, supervenientе judicio, cessat omnis apprehensio et
supervenientе discursu cessant judicia praemissarum, hinc
ergo sequitur tam apprehensionem compositam, quam ju
dicium, esse actum simplicem ex praecedentibus aliquid
tentem, alias ab apprehensione intellectus tenderet inju
dicium, non procederet de imperfecto ad perfectum, sed
maneret in imperfecto.

Confirmatur. Advenientе notitia clara, recedit confu
sa, sicut advenientе scientia de aliquo obto, recedit opinio
de eodem, at apprehensio, comparatur ad judicium ut co
gnitio confusa, ad claram. ergo advenientе judicio ab sub
inde judicium non est cognitio ex apprehensionibus pro
vijs compositа.

Illustratur haec paritate ab ordine generationis, ad ordinem
intellectionis, et a vita physica, ad vitam intentionalem.
S. enim Thomas lib 2 contra gentes cap 69 ait anima
vegetabilis, quae imo inest, cum membro vivit vita plen
ta, corrumpitur et succedit anima perfectior, quae est nu
tritiva et sensitiva simul, et tunc embrio vivit vita ani
malis, haec autem corrupta, succedit racionalis ab extrin
seco immissa, sicut ergo ad intra, tam vita perfectionis,
desinit imperfectior, ita ad positionem perfectionis ope
rationis, sic licet judicij, desinit imperfectior. sic licet
apprehensio, et quemadmodum anima rationalis super
veniens continet virtualiter gradualiter vegetativam
et sensitivam praecedentes, ita super veniens judicium
continet priores apprehensiones virtualiter gradualiter.

Obicies imo ubi reperitur multitudo conceptuum,
ibi non est implicitas, sed in pro positione judicativa
reperitur multitudo conceptuum. ergo non est actus simplex.

jor ptt non pt Cui inest veritas v falsitas inest multitudo Conceptuum. Sed propositioni judicativa inest veritas v falsitas ergo ibi apprehensiones vocat intelligere simplex Tudicium vero intellectum Componentem, quod est intelligere Cum vero v falso.

Dicit 2o Propositio ab aristotele et RD vocatur Compositio quod Rdet Tuditium ex parte actus Componitur virtualiter ergo dualiter, ex parte obti Componitur formaliter ergo intrinsecaliter, quia repraesentat in illo diversas formalitates subiectibilis et praedicabilis.

Obicies 2do ut distinguatur ab intellectu humano simplicis, debet intellectus humanus praedicare Componendo et dividendo. Sed Compositio et divisio dicunt multitudinem Conceptuum ergo propositio Tudicativa humana non est actus simplex sed multiplex. Sidicas Tudicium humanum distingui ab angelico ex eo, quod Tudicium humanum sit Compositum virtualiter, non vero angelicum. Contra est Quia ut Intellectus angelicus est Compositus virtualiter, quatenus plures Conceptus in obto attingit ergo ex hac non infertur distinctio.

Rdet Tudicium humanum ab angelico differre non ex eo praecise, quod sit virtualiter Compositum, sed quod praesub positive sit formaliter Compositum, loquendo de praesub posita Compositione, Supponit enim plures apprehensiones quas virtualiter Continet, Sed

Dices ut Tudicium humanum ab angelico differre dicatur non Sufficit Continentia virtualis apprehensionum praecedentium ergo requiritur Compositio formalis ans pt Quia Tuditium angelicum affirmans Humanitas Petri non est una Deo Supponit in angelo plures species et Conceptus inter se distinctos, nempe Cognitionem naturalem Petri, et supernaturalem unionis. Ergo

Rdet ngo ans. ad ejus probationem dsvo ans Praedicta ponit in Angelo plures Conceptus seu Cognitiones quia Cognitiones Confusa sint imperfecta, et ad Tudicium ordinata ngo ans, pr Supponit, quia sint judicia per Acta individualia, Ido ans. et dico hoc 2dum, Convenire Angelo, omnem vero judicio humano, per quod differencia humana distinguuntur.

Pro Reliquis Solvendis Objectionibus Adeas

Nota 1mo Licet iste actus Verbum Dicinum est Creatura
pendet a duplici causa distincta nempe a specie Dei, qui est
supernaturalis, et a specie Creaturæ quæ est naalis, tamen
ista causa sunt partiales respectu prædicti actus; pt au-
tem simplex effectus a duplici causa partiali subordinata
produci. Sicut simplex notitia ex obto et potentia, et
simplex actio procedit a causa mat 2da. deinde actus su-
pra nominatus entitative est simplex, representative
est multiplex, quia representat plura aut plura.

Nota 2do Conceptus attingens subtum, est prior vir-
aliter conceptu attingente prædicatum, formaliter vero
dicatur prior in apprehensione judicium prædcedente,
non vero in esse judicii.

Nota 3tio Actus dicens Impossibile est idem simul esse
non esse. Licet attingat formam et ejus carentiam, tamen
ex eo non sequitur, quod non debeat esse actus simplex
licet enim forma et ejus carentia non possunt simul
esse, tamen possunt simul representari in actu plura
significante, sicut licet ignis et aqua, non possunt habe
re simultatem in eodem subto, species tamen ignem et
aquam representans, habent simultatem in eodem subto.

Nota 4to Simplex Judicium potest esse intuitis et abstractis
rebus diversorum.

Nota 5to Quamvis propositio vocalis componatur ex
vocibus realiter distinctis, tamen propositio mentalis
non componitur, non enim valet paritas, a vocibus ejus
propositionis: loquantur, ad obta significata; voces enim
et non obta distinguuntur realiter.

Nota 6to Termini propositionis mentalis sunt maa
circa quam versatur Judicium, non vero sunt maa aqua
est judicium.

Nota 7mo Quando dicimus quod intellectus componit
subtum cum prædicato, intelligendum est in sensu
quod sicut licet. Id totum, quod intellectus distincte appre-
hensionibus attingebat, idem unico actu in propositio
ne complectitur; sic actus æquivalet prioris distinctis
apprehensionibus.

Nota 8vo Res indivisibilis, potest significari divisibi-
bile, hinc etiamsi propositio vocalis, quidem significet
propositionis mentalis sit divisibilis, non tamen debet

debet ese de visibilis propositio mentalis significata per vocem; non omnia enim predicata, quæ competunt signo, competunt ei significato, sicut nec extra. habere enim non competit ese potabile, et tamen significat vinum potabile, sic pariter predicatum in habilis; quod competit propositioni mentali, non competit illius signo, scilicet propositioni Vocali.

ARTICULUS 2dus.

In quo stant Veritas & falsitas formales Propositionis?

Statum quidam explico. Non quæritur hic de veritate obtua, quæ consistit in extrinseca rectitudine, eidem quæ habet res. quidquid de intentionaliter petit, qua ratione aurum dicitur verum. differre a non vero, hæc enim veritas dicitur transcendentalis. de qua in metaphysica, sed quærimus hic de veritate predicamentali, quæ est Conformitas actus cum obto, eidem quam & verè dicit hæc vox propositio hoc est enb. Pro intelligentia hujus.

Notandum Veritatem posse 3 pliciter Considerari. 1mo modaliter, et tunc sumitur profundamente relationis, in qua consistit, unde veritas modalis fundat simul in actu et in obto extrinseco. 2do Considerando Veritatem Caaliter. pro actu illius productiva, et hæc est propria obti et potentiæ intellectivæ, ex his enim pariter cognita vera. 3tio tandem modum Veritas formaliter proforma Caata, et formaliter denominante actum intrinsecum unde veritas sumatur transcendentaliter et proportione intrinseca in ente, quæ est in solo intellectu.

Notandum 2do Veritatem formalem existere in intellectu objective, et consistere in conformitate obti intrinseci cum extrinseco ita RS affirmat. et pro clariori explicatione sub sententia advertit actum intelligendi ea propria ratione qua obtum cognitum cum mentali verbo identificatum. & ergo obtum intrinsecum est conforme extrinseco; et tunc erit actus Verus & est difforme, et tunc

erit actus falsus, non ergo Consistit veritas formalis in conformitate actus cum obto, sed in conformitate obti ni cum extno. ingresso actu reluxerit cum extno; nec Consistit in obto ipso intno (ut voluit Vasquez) Conceptus enim objectivus per actum vel potius cui vel obtectus, idem semper est. Sive actus sit verus sive falsus sed consistit in conformitate conceptus obtivi cum extno; Quia vero intna Imago obti reluceat formaliter in ipso actu intelligendi. Concludit Dr relationem conformitatis (quae est veritas formalis) esse in actum intelligendi, tanquam in fundamento proximo, et in obto per actum expraefato, tanquam in termino proximo fundandi. Ergo

Colligo 1mo Veritatem esse relationem conformitatis obti intni cum extno, utrum enim ad hujus modi relatio nem necessario requiratur? Existentia enim obti extni in se ipso est fundamentum relationis, existentia vero obti intni in actu intelligendi est terminus ad relationem conformitatis, obtum vero per actum expraefatum est ratio proxima fundandi.

Colligo 2do Veritatem formalem non reperiri in obto extno, sed in actu intelligendi, et ratio est, quia in illo existit formaliter veritas, quod formaliter denominat verum. Sed solum actus intelligendi denominatur formaliter verus, obtum vero transcendentaliter ergo &c

Dices actum intelligendi denominari verum extrinsece sed contra est ex RD veritas formalis intrinsece afficit actum intelligendi obtum vero extrinsece tantum et analiter ergo nulla solutio assignata rectitudo formalis afficit intrinsece id quod rectificat, Increatificante autem est solum extrinsece et analiter, sed veritas formalis est rectitudo formalis ergo solum recipit intrinsece et actu intelligendi qui rectificat, in obto vero quod rectificat tantum extrinsece.

Ex dictis Veritas praedicamentalis reperitur analiter in actu intelligendi ex RD ergo non formaliter

Quod Veritas fundat analiter in actu intelligendi Concludit formaliter vero fundat in relative et nude sumpto, formaliter vero fundat in eodem objective considerato, ut habet rationem Idoli.

Collige

Collige 2dō Quod veritas formalis non consistit in conformitate entitative actus cum obto, quia actus non conformat entitative cum obto, nam obtum cognitum sepe est substantia; cum tg cognoscit hoc; entitas. versā actus est accidens physicum in nostra sententia de genere actionis ergo &c his premissis. Sit

Resolutio Veritas formalis stat in conformitate obti intrinseca cum extno.

P̄bō 1mo Ratione hujus conformitatis actus dicitur verus formaliter ergo &c ans p̄z 1mo auctoritate D. Thome 1ma parte q 16 a 2 ubi ait quando intellectus judicat rem ita se habere sicut est forma quam de re apprehendit, tunc 1mo cognovit et dicit verum ergo ratione conformitatis obti intrinseca cum extno cognito dicit formaliter vera

P̄bō 2do idem ans quia intellectus reflectens supra veritatem formalem, non comparat entitatem actus cum obto sed obtum per actum representatum cum obto extno ergo &c P̄z 3tio idem ans Rectitudo et veritas propositionis idem sunt Sed rectitudo representationis stat in conformitate obti in imagine representati cum obto extno ergo veritas propositionis consistit in conformitate obti intrinseci cum extno. P̄z ofto idem ans Veritas est obtum intellectus ergo stat in conformitate objectiva at objectiva conformitas est inter obtum intrinsecum et extrinsecum ergo &c

Quares Veritas cognitionis quonam modo existit in intellectu Resp Veritatem cognitionis non esse subjective in intellectu Sed tantum objective et hoc tam ex eo, quia veritas formalis est obtum intellectus. Tg Si obtum intrinsecum esset subjective in intellectu non conformaret extno. Tg actus intellectus, qui dicitur verus obicit rem cognitam pro tanto, Sed actus obiciens rem cognitam intellectui non ponit ipsam in intellectu ut in subto. Sed tantum proponit objective ergo &c

Dices Esse cognitum est subjective in intellectu Cum sit denominatio a cognitione in illo recepta, Sed veritas formalis stat in esse cognito ergo existit subjective in intellectu. Resp Esse dō jer Cum minori S. Vtrumque de esse cognito entitative accepto 2do, S. Vtrumque de esse cognito representative accepto et intencionaliter nego, quia hoc

Lepe est substantia, cui repugnat esse in subto. Ne cobest
Quod obtum intrinsum seu mentale verbum identificet cum
ipso actu intelligendi, actus enim entitative sumptus est
subjective in intellecto vbero intrinsecualiter accipiens
subjective in intellecto vbero intrinsecualiter accipiens
est ipsum obtum in repsentando. et tantum objective.

Obicies 1mo Veritas seu rectitudo extra immaginis quod
dicitur vera effigies, non consistit in conformitate rei
quatenus repsentabili. Cum sit ipsa ut existente extra, sed
in eo, quod repsentet rem sicut est in se ergo veritas Ge
nitionis non consistit in conformitate obti intrinseci cum
extra sed in eo quod attingat obtum sicut est in se.

Conf. Veritas Signi extrinseci, cujus modi est vox Signi
ficativa, non stat in conformitate rei ut Significata
cum se ipsa ut existente. sed in immediata rerum Signifi
catione. ergo &c.

Pro Solutione observa has voces Obtum repsentatum
objectum cognitum esse analogas ad obtum intrinsecum
et extrinsecum, res enim objecti intrinseci sunt denomi
nationes intrinseca, res vero extrinsecæ extrinsecæ. Ita
beat quod obtum intrinsecum sit aliqua relatione indistinctum
ipsi actui cognitionis ut activa, denominat intellectum
cognoscentem, ut repsitiva dicit Conceptus objectivus
seu obtum cognitum. hinc ad objectionem

Resp. Esse ens veritas non stat in conformitate obtis
repsentati, si nomine obti repsentati intelligat ipsa
repsentata, si nomine obti repsentati intelligat ipsa
res extra ut existens in ipsa ergo si intelligatur res
in immagine delineata et obta ergo.

Obicies 2do Inter obtum intrinsecum et extrinsecum nullus est
conformitas ergo &c. Ant. ans inter quæ est stricta conformitas
identitas intra nulla datur conformitas, hæc enim in distinctione
versatur, at inter obtum intrinsecum et extrinsecum est stricta iden
tas delineæ intelligibili ergo &c.

Resp. Id quod dictum fuerat in responsione ad primam ob
jectionem contra conclusionem de specie explicata de
cognitione; dicimus ergo ad relationem conformitatis
inter obtum intrinsecum et extrinsecum sufficere diversitatem
in modo habendi eandem rem; imo actus et obtum differ
unt entitative, quæ tamen diversitas cum sit modus ex
tendo, non tollit unitatem formalem delineæ repsentæ
ingendo, non tollit unitatem formalem delineæ repsentæ
tiva. Sicut diversitas inter immaginem lignæam et prototypon
non tollit conformitatem repsentationis.

Obicies

Obicies 3tio Ideo proposuisti Deus non est Trinus. est falsa atqui ejus falsitas non stat in obto, alias in Deo ghet error falsitatis ergo In cognitione

Rdet. dsto non. non stat in obto intrinseca falsitas nego non stat in obto extrinseca Concedo, quia obtum in tali actu cognitionis, repraesentat Deum sicut est in se, neg est conforme Cum obto extrinseco, et ideo est capax falsitatis. Hoc loco.

Qudnt. An Ista Conformitas obti Intrinseci Cum extrinseco Sit relatio realis, an vero rationis. pro qua

Hosta. Dd Tres inveniri relationes inactu vero dicente vg Sol lucet. Ima est relatio similitudinis fundata in Conformitate obti intrinseci Cum extrinseco, Ide relatio non est realis physica Sed realis intentionalis, quia talis Conformitas est Solum repraesentativa et intentionalis ut pt. 2da Relatio est dependentiae effectivae, quatenus Scilicet actus verus pendet ab obto; etenim ex obto et Potentia paritur veritas formalis, quae in actu repetita 3tia est Relatio mensurati ad mensuram, eadem quam actus Cognitionis mensuratur obto. Nunc

Rdet. Veritatem Cognitionis mensurationis Cum obto. et de pendentiae effectivae ese relationes reales physicas, iam vero Conformitatem obti intrinseci Cum extrinseco non esse relationem realem physicam, Sed esse intentionalem quia talis Conformitas est Solum repraesentativa et intentionalis. Sed Dices. Iste actus hoc casu non est verus realiter ergo veritas est relatio realis. et non intentionalis

Rdet. imo Idendo ans et ng do Iam Cum tuo passato, Supponit enim argumentum veritatem intentionalem, non esse veritatem realem. quod est falsum.

Rdet. 2da Quia veritas non solum est relatio Conformitatis quae est intentionalis Sed Insuper est relatio dependentiae et mensurae, ideoq actus iste. pt et debet dici verus Intentionaliter per relationem Conformitatis, at vero per relationem dependentiae et mensurae pt dici verus realiter physice, quia de relationes. ut dictum est Sunt reales physicae

Instabis Sublata omni Cognitione, actus est verus Conformis obto ergo veritas non est Sola relatio de

Rdet. est verus et Conformis fundamentaliter Ido est verus et Formis. formaliter et Sic ego.

Addo

Adde Quod actus est Cognitio et Cognitio est actus, Quomodo ergo dicitur, quod Sublata omni Cognitione actus contrarius, falsumest; ac si diceretur Sublata omni Cognitione, Cognitio veraest.

ARTICULUS 3tius

An Propositiones de Futuro Contingenti Sint determinate verae vel Falsae.

Statum quaestionis explica, Propositionem determinate veram dupliciter Considerare possis: aliam determinate veram quae adse prodeisse, Cujus Scilicet veritas determinata sit Sibi Deo aliam non solum quae adse Sed multos quae adnos. Cujus Scilicet veritas nobis innotescit. Propositionem hic currendum est de propositione falsa, quae evidens est in mala necessaria propositiones v impossibili. esse determinate veras. in de futuro prolatas, quales sunt ista, Omnis homo qui erit, erit aut rationalis. nullus homo erit lapis. Nec de talibus propositionibus procedit quaestio, Sed Solum quaeritur de futuro Contingenti.

Futurum autem sit Cogitam de aliud necessarium, et aliud liberum. Necessarium est: quod provenit a causa in actu determinata ad agendum. Sic vg Ignis debite applicatus combustibili determinata ad agendum. Liberum est Quod provenit a Causa in actu prodeima indifferente ad agendum v non agendum vg Petrus prodeima dispatabit. Ad hue futurum liberum dx est: Aliud Absolutum Quod in aliqua temporis differentia sine ulla Conditione absolute erit. Aliud Conditionatum Quod in aliqua temporis Differentia, erit quidem, Sed non nisi praeposita Conditione. Sed de his plurius deo dente in Tractatu de Scientia Dei, pro nunc Solum decidendum est: an tales propositiones de futuro Contingenti, Sive absoluto Sive Conditionato, Sint determinate verae v falsae. Cujus difficultatis pertractandae occasionem dedit Aristoteles C 6 Periherm enias, qui postquam de Veritate et falsitate Enunciationum Contradictoriarum in materia necessaria et impossibili Conclusisset unam esse determinate veram, alteram determinate falsam in re praeterita Contradictoriarum in mala Contingenti (acta multorum videri) difficultatem indecisam, Sed decidendam reliquit.

Resolutio

Resolutio Futura Contingentia in se ipsis habent veritatem v falsitatem determinatam, adeoq propositiones de futuro Contingenti tam absoluto qm Conditionato sunt inde determinate vera v falsa. est RD! quodlibetto 3 q. 2. dicentis futura Contingentia eadem esse, quod habent in se ipsis sunt determinata vta Thomistas et nostrum Sarcianm ipsis applaudentem.

Pbz 1ma ratione desumpta ex RD: Relatio praedicamentalis inata RD est proprietas Congenita cum fundamento ante existentiam tui cuiquam sed veritas ex eadem RD est Relatio praedicamentalis actus adabtum ergo est Congenita cum actu ante existentiam tui, ac per consequens propositio de futuro Contingenti est determinate vera v falsa, antequam ejus obtum existat actu, sed sufficit quod sit extiturum.

Rdbis jorem esse veram de Relatione fundata in potentia ~~operativa~~ operativa, falsam vero de ea quae fundat in actuali operatione, cujus modi est relatio veritatis formalis scilicet actum intelligendi fundata. Sed

Vtra est Relatio praedicamentalis veritatis formalis, ita exigit tuum existentem, ut obtum existat eo modo, quo per actum enunciatur, adeoq si enunciatur ut praesens, debet existere obtum ut praesens, si enunciatur ut futurum, debet existere obtum ut futurum, pro sua differentia temporis per copulam importata.

Pbz 2da ex duabus propositionibus singularibus sibi Contradicentibus de futuro Contingenti, altera est inde determinate vera, altera determinate falsa ergo duarum pti Carum propositionum altera est inde determinate vera, altera determinate falsa, quarum una est Conformis suo obto, altera vero difformis, atque duarum propositionum singularium sibi Contradicentium de futuro Contingenti, una est Conformis suo obto, altera difformis ergo unaquaeq[ue] harum pti propositionum petrus cras dis putabit, Petrus cras non dis putabit una est Conformis suo obto si petrus est cras dis putaturus. v si non est dis putaturus 2da est Conformis, et una difformis ergo una est vra

Vltimo 3tio loco Quando Xtus dixit Petro Math 26 Ter me negabis, et Petrus respondit, non te negabo. Propositio Xti erat determinate vera, quia erat Conformis cum negatione Petri futura: Propositio vero Petri erat

determinate falsa, quia eidem obto erat differmis ergo duarum propositionum &c.

Ad 2dum Si Propositiones de futuro contingenti nec essent determinate vere v false: in multis locis Sacra Scriptura esset falsa, et quidem una Reg Cap 23 versus 12 quando David vid interrogabit Dominum. Si ingredient Ceilam. numquid tradent cum essent Ceilite in manus Saul, et tres ponsum ac cepit de futura traditione. Item in Matthæo 11 Thes prædixit Tyrionum et Sidonorum pœnitentiam sub conditione futuram dicens. Ve tibi Betsaida, ve tibi Corosaim quia si in Tyro et Sidone hæc signa facta fuissent, quæ in te facta sunt, iam olim in cinere et cilicio pœnitentiam egissent. Item in falsi fraeather Scriptura in locis, ubi futura Christi passio enunciatur, et plurimis in aliis, falsa essent quod non est admittendum. ergo &c

Dicas Futura ad propositis non tanquam futura, sed tanquam presentia prædicta fuisse, ergo propositiones de presenti non de futuro sunt determinate vere v false.

Contra: Quamvis Prophetæ cognoscent futura ut præsentia 2dum quod sunt ibi, attamen non 2dum existentiam, qua sunt futura, et prout in tempore determinato, quo ad futurum ecine reducentur ad existentiam ergo &c

Ad 3tia Propositiones de præterito et de presenti sunt determinate vere v false ut clarum est ergo et propositiones de futuro contingenti libere sive absolute sive conditionate erunt &c Ad 3tia Ideo prædicta propositiones de presenti et præterito sunt determinate vere v false quia implicat aliquid in presenti esse et non esse simul et implicat aliquid de præterito fuisse et non fuisse simul, sed non implicat aliquid in futuro contingenter sive absolute sive conditionate fore et non fore simul ergo &c

Ad 4tum Quod quamvis propositio de præterito non habeat obtum actu existens sed solum modo, quod fuit, tamen est determinate vera, ita nec propositio de futuro contingenti, quamvis non habeat obtum actu existens sed solum modo quod erit, debet esse determinate vera, paritas tenet et maxime ex dictis Aristotelis 2do Posteriorum: ubi habetur: eadem est cæa in his quæ sunt, et in his quæ fuerunt, et in his quæ futura sunt. Verum differentia quidam esse videtur eorum ergo quæ sunt est: eorum quæ fiunt fit. eorum quæ fuere fuit: eorum denique quæ fient erit: ut cum interrogamus Cur fulg

Cur fuit ∨ fit ∨ erit ∨ est de facto. Tum quia fuit ∨ fit ∨ erit ∨ est terra in tempore et tunam accomodat fine respondemus Si cui ergo pro positio de presenti verificabit per obtum quod est, et pro positio de preterito verificabit non per obtum factum quod est. Sed per obtum quod fuit, ita quoq; ex Aristotele pro positio de futuro non debet verificari per obtum quod est, sed per obtum quod erit. Sicq; cum omne erit ∨ non erit, omnis pro positio de futuro contingenti est determinate vera ∨ falsa.

Obz 4to Pro positio hec disjunctiva Petrus peccabit ∨ non peccabit est determinate vera. Sed pro positiones istas de futuro contingenti oportuit disjunctivas esse, ergo illa pro positio requiritur, quod una ex contingentibus illius sit determinate vera, si est nobis non constet. tum m exco est vera predicta, ergo, quia sicut Prius ad primum istud est verum quodlibet est ∨ non erit, ita quoq; ad ultimum debet ei tribui, quod ergo pro sequitur quodlibet erit ∨ non erit.

Obtes 1mo Ex Aristotele Cg libro de Interpretatione sic dicente Duarum pro positionum singularium sibi contradicentium de futuro contingenti neutra est determinate vera neutra determinate falsa ergo nulla conclusio.

Rdet Explicando Textum Aristotelis. Neutra Comparata ad nostram Cognitionem, quia determinate non possumus quidnam sit vera quidnam falsa Sed neutra est determinabilis Considerata in se ipsa ex ratione sui obti futuri ∨ non futuri

Dices 1mo Illa pro positio negat dici vera m in se ipsa quod non habet determinatum obtum Sed pro positio de futuro contingenti non habet in se obtum determinatum ergo illa Et Confirmatur pro positionis Petrus Cras peccabit, obtum nempe peccatum Crastinum, non erit determinatum in se ipso, tum nondum fiet reg in sua causa, tum Petrus de se peccandum ∨ non peccandum nondum determinant Sed est indifferens ex se Cccc Rdet

Rdet dist 1mo ergo 1mo Illa pro positio dd m in se ita pro positio sit de tempore presenti Sed de futuro nego et Sic ad probationem dist Stay advertatem pro positionum de futuro minime requiritur quod sit obtum determinatum, id est determinatum habens esse tentiam, Sed debet esse illud de quo determinandum est pro positio determinate futurum; est autem determinate futurum in se ipsa vera est existurum, est autem determinatum in sua causa, si est nunc indifferenti, sit tandem aliquando ad utrumlibet determinatum Sed ad hoc.

Replicabis

2a

Replicabis Cum Tham. Tunc eam propositionem Petrus Cras 2 omas
disputabit fore veram, cum Petrus actu disputabit. Sed
Ita est: Pro actu disputante non erit vera ista propositio
Petrus Cras disputabit, Sed hæc Petrus disputat. ergo
Obicies 2do Si Propositiones de futuro contingentes sunt
determinate veræ vel falsæ, tunc hæc vera propositio: Petrus Cras
~~disputabit~~ peccabit erit determinate vera vel determinate falsa sed hæc
non ergo non pt. Si hæc propositio Petrus Cras peccabit
erit determinate vera; tunc Petrus necessario peccaret,
quia ab opposita veritate dictæ propositionis, Petrus non
poterit non peccare. et Consequenter non erit liber ergo &c
Rdet. Concedendo Sequelam; omis et negdo nor. ad ejus proba
tionem nego sequelam., ad ulteriorem probationem ima
Retorquio Argumentum de homine, quem video libere de
ambulare in foveam, numquid ex eo, quod ego videam
eum de ambulare libere, visus mei necessitabit ad hoc
ut ipse ambulet? certe non ergo &c
Rdet 2do dico ans Supposita veritate dictæ propositionis
Petrus non poterit non peccare. impotentia ad non peccandum
proveniente ex aliqua necessitate antecedente Petri peccatum.
nego ex necessitate et Suppositione Consequente Petri peccatum
et liberam ejus determinationem ad peccandum 2do ans. Dico
itaq pt aliquid fieri et dici necessarium dupliciter ima
necessitate antecedenti, quando ideo aliquid manifeste ut
fallibiliter, quia pro tunc ad illud exparte actus impo
nimi potuit aliquid essentialiter Connexum et inferens
illud. Sic necessario Sol lucet. vel necessitate Consequente
actum, quando aliquid ideo non potest non fieri, quia iam
Supponitur esse, et actu fieri; Sic Supposito, quod actu
Scribo non possum non scribere. ima necessitas tollit
libertatem, ut Deo dante agemus in physica, non tamen
ipsam tollit 2da necessitas. Ulterius dico: quod Suppo
sita determinata veritate hujus propositionis Petrus peccabit,
non pt petrus quidem non peccare, hæc tamen impotentia,
nullam in portat necessitatem antecedentem peccatum,
neq ideo est determinatum futurum peccatum Petri, quia
est determinata veritas propositionis de illo. Sed potius
est e contra. Ideo est determinata veritas propositionis
de peccato Petri. quia ex libera determinatione Petri determinate
est futurum peccatum Petri.

Bonaventura

Pro Reliqus Solvendis. Nota 1mo In Propositionibus de futuro Contingenti licet non sit obtum determinatum in actu exercito et pro tempore presenti, quia Petrus ne non exiret hodie actum disputationis, quando dicitur Cras dis putaturus. est tamen obtum determinatum in actu Signato et pro tempore futuro quod tempus per Cras putam importatur et denotatur, et quamvis Voluntas Petri sit libera, atpro inde nunc indifferens ad disputandum vel non disputandum, ipse tamen die Crastino unum horum est electurus, nec pt indus penso relinquere suam voltem, quia Deus pro diversis Traditionis producendo actum et non actum, hinc Deus iam videt quam in partem sese inflectit.

Nota 2do Dum RD in 1mo d. 39. q. 2 ay dicit Veritatem propositionis dependere ab existentia physica rei, tam quam a suo fundamento, et ab actu intelligendi tanquam a fundamento proximo. Intelligendus est RD de propositionibus de tempore presenti. Quod si ita intelligatur loqui de propositionibus de futuro nil efficit Thomas, quando quidem nos ad veritatem propositionis, talem existentiam desideramus, qualis per Cras putam importatur, ad propositionem ergo de presenti, requiritur existentia de presenti, ad propositionem autem de futuro, requiritur existentia de futuro.

Nota 3tio Eundem RD loco citato dicere Sequentia, id de presenti non est, non est verum vel falsum, sed erit verum vel falsum, cum res fiat vel non fiat, Sub ejus verba taliter explicanda sunt, quod Sortes licet pro propositiones de futuro Contingenti nec fiunt vere nec fiunt falsa, res pective ad nostram Cognitionem, nisi quando habent existentiam; Certum tamen est: quod inse determinate sunt vere vel falsa, et respective ad Cognitionem Divinam. Hic adverte non afferere nos propositiones Contingentes omnino tantum esse veras et non falsas, nec tantum falsas, et non veras, sed dis junctive loquimur quod determinate vel sunt vere vel sunt false inse.

ARTICULUS 4tus.

An Una Eadem Propositio possit esse Simul vera et falsa.

Duo nobis hoc in articulo sunt videnda. Unum an una eadem propositio entitative possit esse simul vera et falsa. modaliter

in eadem instanti 2dum Anpossit esse simul vera et falsa sua essive. sive pro diversis instantibus: de utraq; dicit tales consequentibus agemus resolutionibus et ista circa primam. Subditi possibilis sensus pt esse duplex; primo an una eadem propositio simplex possit simul esse vera et falsa res pedis ejusdem obti 2do an possit esse simul vera et falsa res pedis diversi obti. et sit

Resolutio 1ma Una eadem propositio realiter non pt esse simul vera et falsa res pedis ejusdem obti. ita Scotus Cum Guido suo magistro in 1mo dr. 38 q. 2 ubi ait. Idem actus non pt esse simul verus et falsus.

Pbo Implicat idem simul esse et non esse simul res pedis ejusdem obti Sed si propositio una eadem possit esse simul vera et falsa res pedis ejusdem obti, non implicaret simul esse et non esse idem respectu ejusdem ergo &c. Jor In negabile primi pram. Sequela vera maioris pt. Si una eadem propositio res pedis ejusdem obti esset vera, tunc esset obtum illius Sed ita se haberet prout enunciat propositio, Si autem eadem propositio res pedis ejusdem obti esset falsa, tunc idem obtum non esset. Sed non ita se haberet prout enunciat propositio ergo &c.

Ofr 1mo ut propositio sit vera requiritur quod predicatum conveniat subto, ut vera sit falsa requiritur quod non conveniat Sed repugnat predicatum simul convenire et non convenire subto ergo &c.

Ofr 2do Propositio vera est qua conformatur cum obto, falsa qua non conformatur at implicat eandem propositionem conformari eidem obto et non conformari ergo &c.

Resolutio 2da Una eadem propositio pt esse vera et falsa simul res pedis diversorum objectorum. et ratio est: quia nulla est inhe implicantia. Ig pt esse propositio ista parata ge Petrus currit Joannes saltat, potest ig una pars illius esse vera et alia falsa. Ig egitimus idem actus pt esse practicus et speculativus res pedis diversorum objectorum. Item res una pt esse similis alteri et dissimilis res pedis diversorum ergo unus actus &c.

Dices hanc propositionem Petrus currit Joannes saltat. Si una pars illius est falsa, esse totaliter falsam, quia eo ipso, quod unum obtum illius partiale est falsum obtum adequatum, constabat ex partibus est falsum; affirmatur enim Cursus Petri cum altu Pauli eodem tempore. Sed Ibi dmr

Ibra arma Dicta Propositio non est Copulativa sed disparata ergo non habet obtum adequatum unum sed duo obtadis parata et Consequenter, res pecta obti disparati non pfecte falsa. Ibra 2da Ergo saltim, hec propositio Petrus Currebat Ioannes saltabat res pecta unius obti est falsa, et vera res pecta alterius, quia non significatur Coexistentia Cursus Petri cum saltu Pauli pro eodem instanti.

Obicies 1ma Ibra 1mam Resolutionem. Idem obtum pt dare et tabscure ab intellectu attingi per duo tiam et fidem ergo

Reddt 1ma dicdo ans Idem obtum dd per actus diversos ido per eundem actum nego et eodem modo dispono de sequens.

Reddt 2da nego Ibiam et Paritatem; quia Scientia et fides de eodem obto, non affirmant idem simul esse et non esse, sed solum affirmant idem esse per diversa media; at vero propositio vera et falsa simul res pecta ejusdem obti. affirmant idem simul esse et non esse res pecta ejusdem quod implicare ostendimus.

Obicies 2da Ibra eadem Conclusionem: Differentia oppta non possunt in Ibi Specie Continere formaliter sed veritas et falsitas sunt differentia oppta ergo in unesmo positione, quæ est actus simplex Continere non possunt.

Reddt veritas et falsitas res pecta objectorum disparate se habentium sunt quidem differentia Specie diversa, sed non oppta, quia rarde multas excludunt ab eodem subto. falsitas enim dicentis q Petrus saltat non expellitur a subto, per veritatem dicentis Ioannes Currit.

Obicies 3tia Ibra eandem. Idem actus non pfecte simul honestus et inhonestus res pecta diversi obti ergo idem actus dd. Reddt 1ma eundem actum pfecte esse simul honestum et inhonestum res pecta diversorum objectorum. Sic q. Aliquis jejunat propter vanam gloriam et alius jejunandi efficit occasio. quatenus prabet occasionem, Civil actum honestum, quatenus autem ordinat bonum opus ad malum finem. fit actum inhonestum; sic in quando aliquis alius predicat, et ipse reprobus invenitur.

Reddt 2da nego Idem et paritatem. Ratio est: quia honestas actus sumitur ex integra Causa, iusta illud bonum ex integra Causa. malum ex quacumq defectu; veritas autem propositionum oritur ex ita se habentia obti pro ut enunciat pro positio. Porro si propositio habeat duo obta, unum ita se habens, et aliud non, erit falsa res pecta unius et vera respecta alterius. Nunc.

Oscar

Circa 2dam difficultatem agendum est: an scilicet tam ea dem propositio posuit esse vera et falsa successive. Sua an posita transire de vera in falsam.

Ad tam quaestiti explico. non procedere hic quaestionem de propositionibus in materia necessaria et impossibili, talium enim obtum mutari non potest. Sed quaritur de propositione in materia contingenti, ipsaq propositali; non vero de propositione impropositali, qualis est vocalis, neq supponit praesens quaestio Cognitionem esse actum permanentem, quia certum est in sententia DD Actuum tam talium (qualis est Cognitio) durationem esse successivam, illosq in quolibet instanti mutari, unde in nostra sententia Cognitio. Est Accidens fluidum tempore quodam intencionali mensuratum, ac subinde in quolibet instanti unum Cognitionis indivisibile existere, ex quibus tandem intempore continuatur propositio.

Duplicem in hac Controversia inveni Authorum sententiam: affirmativam tenent Communiter Thomistae et ex nostris Castilla Ponespes et alij. negativam vero ex nostris Castilla Ponespes et alij. negativam vero ex nostris Arraga Oviedo, et ex nostris Dionisius Blascot alii. et Caeteris Arraga Oviedo, et ex nostris Dionisius Blascot alii.

Resolutio Nulla propositio Mentalis una eademque alter in materia contingenti pt transire de vera in falsam.

Probat et simul explicatur Propositio quoniam modo Subsistat in sententia DD quamvis enim Cognitio sit accidens fluidum, tempore quodam intencionali mensuratum. et inde judicium verum intempore existens ex per horam. est ens successivum. ex pluribus actionum Continuo fluentibus indivisibilibus Ipsarum, nil omnino Judicium illud verum per horam existens fluentibus, et succedentibus sibi tot indivisibilibus Cognitionis, debet referri ad unum instans, sicq non pt transire de vera in falsam. Sicut ex Imago Alexandri Juvenis, in facta in prototipo mutatione semper est Conformis, quia Conformitas Imaginis cum eo, quod repraesentat semper a statu rei, in tempore qua fuit Completa. Sicut Imago Pueri Jesu à Divo Luca depicta hodie est Conformis, licet hodie non Conformetur cum obto existente. Idem dicendum de propositione, quae cum in omni instanti Conformetur cum obto, semper est vera; ejus enim significatio cum obto, semper est vera; ejus enim significatio non Conformetur cum obto, semper est vera; ejus enim significatio refert ad instans unum, in quo ut in omni instanti, refert ad instans unum, in quo ut supponimus Conformetur cum obto.

Ofrt Cd. Garcia: Pro posito Scripta in vetori testamento Ecce Virgo Concipiet et pariet &c. m nunc est vera, quia verbum Concipiet refertur ad tempus. in quo fuit prolatum ab Isaia; neq debet dici quod sit falsa pro nunc, alias: non deberet legi in Ecclesia.

Ofrt 2da Verbum in pro positione Significat cum tempore, hoc est Significat rem esse in tempore per Copulam inperfecto, unde si res est existens in illo tempore, quod Significat verbum, pro positio est vera, si vero non, est falsa, at implicat idem obtum in eodem instanti simul esse et non esse

Pt 2da eadem Conclusio: si aliqua pro positio posset transire de vera in falsam: tunc hoc pet nus Currit (Supposito quod Petrus Currat) transiret &c. Sed hoc non esset ita ab adversarijs Concedetur. nor pt Ista pro positio Petrus Currit. v affirmat Petrum Currere determinate. pro aliquo Corto tempore. v affirmet Petrum Currere pro omni instanti; v Suppositive Copulative v disjunctive et indeterminate. Sed in nulla exhis Suppositione pt transire de vera in falsam cyo&h ior iterum est Certa, quia dicta pro positio, non pt aliter affirmare Cursum Petri, nisi aliquo modo exhis numeratis. nor vero quo ad unum partem pt. Si ista Propositio Petrus Currit affirmat Cursum Petri pro instanti determinato vg pro instanti A. Petrus Currit pro instanti A. ista pro positio Semper erit vera cyo non potest transire de vera in falsam. Ita est evidens. ans pt Illa pro positio Semper est vera. Cujus obtum ita Se habebit, Si cut enunciat pro positio, Sed Supposito quod petrus Currat pro instanti A. obtum illius Semper ita Se habebit. pro ut illa enunciat, quia enunciat Cursum Petri dari pro instanti A. cyo&h Ita Sequitur Supposito enim. quod Petrus Currat in instanti A Verum est dicere. Petrus Currit in instanti A: impossibile enim est Quod Cursus Petri in eodem instanti detur et non detur.

2da pars minoris pt Si allata pro positio affirmat Cursum Petri pro omni instanti Copulative; tunc ista Propositio v est Semper vera v est Semper falsa cyo&h ans pt Si Petrus in omni instanti Currat cyo Currit et in instanti A et in instanti B. C. D. &c. cyo ista pro positio affirmans Cursum Petri pro omni instanti Semper est vera, quia nullum dabit instans. in quo petrus non Curret.

Sicq ita se habebit semper propositio, sicut obtem enunciat. Quod si Petrus aliquo instanti non curreret, tunc dicta Propositio semper erit falsa. Semper enim aliter se habebit objectum a illa enunciat, propositio enim enunciat cursum Petri pro omni instanti, et Petrus supponitur aliquo instanti non currere ergo nunquam dicta habebit sicut illa enunciat.

Quo ad 3tam partem dicitur pt. Implicat quod ista Propositio Petrus currit aliquando ∨ in instanti A ∨ B ∨ C ∨ &c (Supposito quod sit semel vera) transeat de vera in falsam ergo ista Propositio Petrus currit. Si affirmat Petri cursum indeterminate, non pt transire de vera in falsam ans pt, ut hæc propositio aliquando supponatur esse vera, debet dari in aliquo instanti Petri Cursus, Scilicet v in instanti A. ∨ B ∨ C. ut autem transeat de vera in falsam deberet in nullo instanti dari Petri Cursus, Sed implicat aliquo instanti dari Cursum Petri, et in nullo instanti dari Cursum Petri ergo &c

Respondent adversarij 1mo Hæc Propositio Petrus currit et hujusmodi, nullum repræsentant tempus, sed præscindunt ab omni tempore. Sed

Ptra: Implicat ut propositio aliquid affirmet de objecto contingenti non repræsentando aliquod tempus Livedit minatum sive indeterminatum ergo nulla solutio ans pt. Quilibet propositio per suam copulam importat aliquod tempus ∨ præsens ∨ præteritum ∨ futurum ut pt inductione, sic propositio petrus currit reducit ad hanc 3tij adjacentis petrus est currens, Ista vero Petrus sedebat, reducit ad hanc. Petrus erat sedens.

Respondent alij 2do Quod hæc propositio Petrus currit significat determinate tempus hoc. esto illius sensus Petrus currit in instanti A. unde si post instans A. transactum currit in instanti A. unde si post instans A. transactum maneat instans pr. C. de iam transijt de vera in falsam. falsum enim est dicere in instanti C. Petrus currit. Sed Petrus currebat. quia in instanti C. iam non currit. Sed

Ptra 1mo Si falsum est dicere in instanti C. Petrus currit in instanti A, tunc hæc est ex se falsa. quod Petrus iam non currit in instanti C. Sed hæc ratio nulla ergo &c Ad 2dam pro positio pt falsificari per obtum non suum Sed hæc propositio Petrus currit. existens vera ratione objecti, semper

nempe ratione Cursus Petri Coexistentis in instanti A
Si falsificaretur Cursus non coexistentis in instanti C. falsi
ficaretur per obtum nondum ejus obtum extendens Tq fal
sificatis omnis propositionis est ratione obti propij. Tq
omnis propositio habens aliud obtum, cum non sit eadem
ergo falsificaretur ratione obti alterius et non sui. non pt
Ista propositio Petrus Currit in instanti A, non coexistentis
tati instans B C D. adeoq ejus obtum, non est instans B C D.
Obiicit Ista propositio Petrus Currit in instanti A,
Sive proferat in instanti B Sive C. Semper est vera, quia
semper verum est dicere. Petrus Currit in instanti A,
alias mutaret suum obtum. Sive diceretur vel indiceretur
Deq non reflet eadem numero, quod admitti non potest
immediate ostensum est

Respondent hic adversarij Quod hæc propositio Petrus
Currit, repræsentat Cursum Petri non in physico instanti
sed in logico, seu repræsentat illum Currere tunc, quan
do ipse existit, quia Cognitio qualibet exercete etiam si
experimentaliter reflectit supra seipsam, quatenus ita
potentia Cognoscitiva de se manifestat, utille constet de ta
lem Cognitionem habere: Cognitio enim nulla existem
Cognoscentem habere non pt. Unde hæc propositio Petrus
Currit, importat tempus logicum, repræsentatq Petrum
Currere tunc, quando hæc Cognitio existit, quod sic vero
Cognitio manens per plura instantia, Petrus vero non
nisi Currat in instanti A cum sint in instanti B falsa
quia falsum est Petrum Currere in instanti B.

Obiicit Cognitio manens per plura instantia affirmans
Petrum Currere tunc quando ipsa existit v. Significat Pe
trum Currere per omnia instantia, per quæ ipsa existit,
et sic semper est falsa: Si tantum Petrus currit in instanti
existentia propositionis Currat adeoq non transeat deinde
infalsum. v affirmat Petrum Currere per aliquod
instans extra instantibus in quibus est Cognitio. Ergo
semper est vera. Si Petrus currat in aliquo instanti
existentia propositionis. v Tandem affirmat Petrum
Currere in instanti existentia propositionis Ergo quæ

semper est vera, quia et non in isto instanti et in isto, ergo absolute verum est dicere quod Petrus Currat sed in instanti istius existentis propositionis.

Dices Cognitio ista Petrus Currit quando est in instanti A se ipsam percipit, quod sit in instanti A et non instanti B, quando autem est in instanti B, se ipsam percipit quod sit in instanti B et non C. unde dum dicit in instanti B quod petrus Currit, significat quod Petrus Currat tunc quando ipsa existit in instanti B quod quia est falsum in instanti C ab transit de vera in falsam. Sed

Ista Cognitio existens in instanti A et non instanti B, si aliter in instanti B percipit se existere in instanti B et non C, ergo existens in instanti B non est eadem. Ista propositio pro positio quæ habet aliud prædicatum realiter adæquate sibi identificatum, non est eadem. Sed Cognitio existens in instanti A percipiens se existere in instanti B et non C, habet aliud prædicatum realiter adæquate sibi identificatum ergo non est eadem, jor est Clara non est. Ista repræsentationem obti, est prædicatum adæquate identificatum pro positionis, quia inter propositionem et repræsentationem sui obti nullum datur signum distinctionis, sed dicta propositio habet aliam representationem sui obti; in instanti enim A repræsentat instans A, in instanti B non habet representationem instantis A, sed instantis B ergo habet aliud prædicatum sibi realiter adæquate identificatum, et consequenter dum dicta propositio affirmat, quod Petrus Currat si est falsa, iam non est falsa eadem sed alia.

Obicies ergo hæc propositio instans A existit fit transire de vera in falsam ergo fit, ergo hæc propositio prolata in instanti A est vera, conservata vero ad instans B est falsa, quia in instanti B alterius habet ejus obtum quam enunciat, non enim instans A existit in instanti B.

Dicit ngdo ultimo ans, probationem ejus dico: Totius propositionis instans A existit aliter se habet ab tum pro instanti B, quam illa enunciat, et hoc instans B non pertaxat per copulam ergo et non in portatur Ide. Etelicio

et dico: nil obstat veritati propositionis, quod obtum illius aliter se habeat pro tempore non importato per copulam, unde cum in hac propositione per copulam non importetur instans B alias semper esset falsa, falsum enim est dicere quod instans a existit in instanti B, sed tantum verum est dicere quod instans a existit in instanti E, hinc est quod dicta propositio non transit de vera in falsam. Deinde quero ab adversarijs: hec propositio instans a existit, quem habet sensum: an hunc, instans a existit in aliquo instanti, scilicet hoc v illo. an hunc: instans a existit ante instans B, CD. an hunc: instans a existit in instanti a etc in hoc sensu semper est vera. v an hunc sensum habet: instans a existit in instanti B CD. v hunc: instans a existit in omni instanti. v hunc. instans a existit ante instans a et hic accepta semper est falsa, Sequenter non potest transire de vera in falsam.

Dices si hec propositio instans a existit, haberet hunc sensum, instans a existit in instanti a, tunc hec propositio esset in mea potestate, et deberet veritas, quia mea per absolutam Dei potentiam potest se aliter habere ac illius obtum, sed hoc dici non potest quod alias multe propositiones de mea contingenti essent in mea potestate

Ad 2. nego sequelam joris, probationem ejus dsego: obtum illius propositionis neg per absolutam Dei potentiam aliter se habere non potest Ad suppositione Sequenti Ido ad suppositione antecedenti ingo ac dico propositionem in mea potestate esse illam, cujus obtum ex nulla suppositione potest aliter se habere pt. Sed tua propositio in mea contingenti, cujus obtum aliter se habere non pt, suppositio quod ita se habeat; Sic suppositio, quod Sortes, non possum non Sortes. Licet enim sit contingens non Sortes.

Urgebis Inque instanti hec propositio instans a non existit est vera, in illo instanti hec contradictoria instans a existit est falsa; una enim eodemq instanti duæ propositiones contradictoriæ, non possunt esse ambæ veræ et falsæ. Sed in instanti B verabit hec propositio instans A non existit ergo dico

Rdeo

Reliet distinguendo ut supra Inque instanti importata per
Copulam hæc propositio: instans a existit est vera, inec
instanti hæc propositio Contradictoria instans a non
existit est falsa inque instanti per Copulam non importata a
nego, concedo. Similiter distinguo minorem nego Thesim Solutio patet ex dictis.

Obicies 2da Ista propositio Messias veniet, de facto
transijt de vera in falsam, alias si hæc propositio nunc
ad huc foret vera, tunc Judei bene crederent Messiam ven-
turum, idem dicendum de similibus propositionibus
Xtus nascetur, moritur, Crucifigetur &c

Rdet. eme Retorquendo argumentum Ista propositio
Messias veniet, Xtus moritur transijt de vera in falsam
ergo Sacra Scriptura dicit nunc propositiones falsas
ergo non est Credendum.

Rdet. 2da. dicendo nego ass. ac dico allatas propositiones
et illis similes ese semper veras quia Sicut ema affirmat
etam venturum, sic semper est verum messiam venturum
tempore per Copulam importato. Ad ulteriorem proba-
tionem dico ex nostra sententia non teneri Judeos bene
credere messiam venturum, quia non credunt tempus Defi-
nitum a Patre æterno.

Obicies 3tia Idem actus Voluntatis pt transire de bono
in malum ergo Incipiat quis jejunare ex motivo merit
ficationis, postea Contingeret jejunium ex motivo Vanæ
gloriæ, tunc ille actus transit de bono in malum ergo
Rdet. nego jor Sicut Sermo de actu intrinseco Voluntatis,
quia hic actus dicit relationem transcendentalem ad
suum obiectum motivum, et Licet et alio motivo, iam
non est idem. de actu extrinseco jejunij Ido quod possit
transire de bono in malum, Sicut in dicta propositione
extrinseca vocali non nego quod possit transire de vera
in falsam. Alterum tamen nego Suppositum quod vo-
calis propositio sit propria propositio.

Pro reliquis Solvendis nota 1ma aliquid affir-
mare aliquid in instanti A et aliud non affirmare in in-
stanti A sta si aliquid habere pro instantia A pt enim
aliqua propositio affirmare in instanti A sta si aliquid habere

non

non tamen ſit pro instanti a Sed pro instanti B C D. Sic
ego poſſum affirmare in hac ſola Petrum legere. Domi,
adeoq; affirmabit istas habere obtum pro illo tempore,
pro quo istas habet, Semper erit vera quamdocunq; affirmabit.

Nota 2dg Propter cōtorsiones et illustrationes hanc
instantiam: Si quis exacte exprimerit vg Alexandrum Ma
cedonum fuisse et robustum, qualis de facto fuit Certe
non redditur imago falsa seu falso representans per
hoc quod dg Alexander fuerit; ita nō representans pro
positis Cursum Petri, qui modo non adest, Sed qui tempore
per ca putam importato debebat, Certe representat veram
suam obtum, ac propterea quocunq; tempore dicatur,
semper est vera.

Nota 3tio Cum Aristoteles dicit Si vera est oratio Sedens
quamquam. Sergente eadem falsa erit intelligendus
est Si qui non de eadem propositione entitative, Sed de
eadem simili vg Petrus sedet, Petrus surrexit.

ARTICULUS 5tus

De Verificativo Propositionum.

Nomine verificativi hoc loco intelligimus id, ratione cujus
formaliter dicitur vera propositio

Quaeritur 1mo An detur actu existens verificativum
propositionis. Relata negative Vg nullum est hujus
fundamentum. Vg dantur plures propositiones de obtis
non habentibus esse actuale vg defuturis, pretentis possibi
libus, impossibilibus, quales sunt antichristus non existet,
alter mundus est possibilis, chimera impossibilis.

Relata adversarij Quod propositionum de futuris et de pos
sibilibus verificativum sunt decreta Divina omnipotentia
Divina Contentiva possibilium, de chimeris sive negatio
nibus necessarijs scientia Divina exclusive illarum.
Sed Decreta Divina, omnipotentia, scientia dant actu esse

Ita omne verificativum propositionum est formale Ter
minativum. Sed propositionum de futuris pretentis,
possibilibus non reperitur tale terminativum de ex parte Dei nisi
scientia Divina aut omnipotentia, quia ab his propositio
non attingit ex parte.

Resp

Dices de non existentia antichristi est decretum Dei velle
nolens illum producere. Sed
Ista aliud est dicere, dare decretum Dei nolens producere
antichristum, et aliud, antichristus non existit; prop.
pro positio procedit de forma exludente, q. antichristi
et per hanc verificatur tanquam per suum reale.
Sola procedit de obto hujus formae Deus antichristo non existente.
Objices 2nda Si pro positio vera posset habere obtum
verificativum non existens, tunc et quod actu vera, et non
quod, quod ut supponitur, non posset ut probo: Illa propos.
nis est actu vera, quae habet omnia sua Constitutiva actu,
Sed pro positio quae haberet obtum verificativum non
existens, non haberet omnia Constitutiva actu ergo.
Ista pro positionis illius non veritas actu non existit
ergo et verificativum.
Nolet negando Majorem, ejus probationem desumo
ejus Constitutiva debuit actualitate debita Constitutionis
ejus Constitutiva debuit actualitate debita Constitutionis
tionis Ideo jam actualitate non nisi existentiali ergo jam ethi
mihi dicit ista minori ergo Iam actu dico, alia quae
tota quae requirunt actualitatem existentiae Deum Con
stitutivorum, quae sunt tota physica Constituta crebta
et forma physica realiter unita, aliae sunt tota logica,
quae habent partes Constituentes aliquam denominationem
et tale tota aliqua requirunt existentiam Deum Constitu
torum ut existentia Petri cum Paulo. aliqua nec requirunt
nec exercuerunt illam, tale est totum exemplo gratia totalis
predicamentalis in Sententia R.D. aliqua tandem exigunt
actualitatem existentiae unius Constitutivi, scilicet Co
gnitionis, sed alterius non scilicet obti verificativi; nisi
forte affirmant aliquid habere existens.
Ad Informationem dicitur quod, pro positionis veri
veritas actu est denominatione sumpta ab actuali
tate unius Constitutivi scilicet Cognitionis Ideo denomi
natione sumpta ab actualitate unius Constitutivi
ergo dicat vere dicitur homo finis quia non omnia
Constitutiva finis existant, non enim existent actu
omnia illicita patenti.
Obvies sola Quilibet pro positio vera repraesentat
obtum ut est inde, quia amabilis aliis pro positio vera

re falsa dicitur ab eo, quod est a non esse ergo cuius habet primus ob
Ratz explicando anste per ly est intelligit tantum esse
rei ingo intelligitur esse tam rei quam in veri Ido. inqua
libet ergo propositione per anstotelem requirit esse
veri, non esse rei, quia non semper obtum debet esse
reale et physicum. Hoc itag intelligendum est
de tali habentia obti, quia dicitur habentia obti esse
pt in necessitans obtum.
Quintz 2do In verificatione propositionem
de tertio ventatis, Sit Divina ventas seu Deitas.
Propositiones dicunt de ventatis dicunt illa, in quibus
predicatum ita convenit subto, ut nunquam possunt
non Dvenire de his ergo propositionibus quaenter
vtum illas verificat Deitas v aliquod predicatum Dnm
Ratz ngve est ratio est: quia hujus generis propositionis
hoc est anl ratle, verificatione neg est Deus neg
aliquod predicatum Divinum ergo pt ans Deitas
propositionis obtum Divinatum non est Deus neg
istiai pt quia omne verificatum debet esse Divinatum
alias quomodo verificaret propositionem, si abille
non attingeret, licet non ea obta. pt ans illud est
obtum Divinatum ductis propositionis de quo
ille enunciat, et quod affirmat. Sed de nullo predi
cato Deitatis ille enunciat et affirmat ergo
Dicas aliter propositio cum dicit in mea negativa
affirmando predicatum debito debet verificari per
negativam. quia dicit semper et absolute negando,
hoc autem non pt esse ab ia, nisi entitas Divina
predicatum aliquod Divinum ergo Sed
Ista negativa formalis et intrinseca non pt esse
verificativa negativa extrinseca, Sed negativa
qua predicatum negando Divinit subto in ista
propositione hoc est anl ratle est negativa intrin
seca, entitas autem Divina est negativa extrinse
ca, ergo negativa qua negando predicatum Divinit
subto indicta propositione non pt esse verificativa
jor pt alias omnes propositiones falsas possent ve
rificari per ventatem extrinsecam, et omnes verda

verū, posent facere ofcari, per fola tatem extrinsecam. nec pt
Formale et intrinseca necessarium ex hominis ut stantis ratte,
neg dicā pt quod hec necessitas veniat tantum a predica
to Dei necessario; sed aliquet ab omnipotentia Dei, non po
tente producere hominem nisi cum hoc predicato, sicut
enim contingentia formalis alicujus obti creati non ha
beret formaliter a predicato Dei liberi, sic pariter
necessitas alicujus obti creati non haberet a predi
cato Dei necessario.

Dicet Antequam Petrus producatur nihil est inde sed
tantum in omnipotentia Dei, adeog ut posit produci habet
hoc a sola omnipotentia Dei. Sed

Dica Petrus possibilis possive quatalis antequam pro
ducatur producendo fiat de creatum. Dei Sed dum est pure possi
bilis non est formaliter omnipotentia Dei, ergo non est for
maliter quid Divinum pt ans arno Petrus possibilis possive
quatalis est Deus omnipotentia Divina ergo non est for
maliter ipsa omnipotentia Divina. Dica pt quidam
omnipotentia Divina non dimanat, addicipsam, aliasdicipsam
produceret. Ista Petri existentis predicata essentialia
sunt extra omnipotentiam Divinam ergo in petri pure
possibilis Dica pte Ig eadem sunt predicata essentialia
petri existentis, quid et pure possibilis. Ig alias non
idem produceretur petrus qui erat possibilis Ig petri
existentis predicata sunt ante ratte. ante existentia,
petri in possibilis sunt predicata ante ratte possibilegadu

Objicies. Pro possibilium necessario veranum debet
esse obtum immutable et etnum ex quo

Rdet, dico jor obtum necessarium dicinge veri dicitur per
inde rei ergo immutabiliter dicitur mutari ergo Dicam
Lo tutto pte Sed. Dicet Illud esse veri v est quod
primo inadaequatum adeo v non est, licet primo inadaequatum
v est primo inadaequatum libere v necessario? Si libere ergo
potest non esse vere, adeog non est necessarium
si necessario ergo Deus non habet libertas Dei, Deus est primo
inadaequatum ergo est ipsemet Deus.

Rdet ergo Illud esse veri est primo inadaequatum adeo et
quidem libere. Nec est quod non sit ab initio, nec in
de sequitur illud esse veri posse non esse vere, quia

quia voluntas Dei non est vn differens ab intrinseco sicut vo
luntas creata sed omnem contingentiam excludit involvit
Ad 2dum Illud est verum. Cum nihil sit in se intrinsece
non est principiatum ab eo ab vltimo nec finem inferri quod
sit Deus quia est nihil vere.

Instans persistans ergo persequitur verificat propositionem.

Ad 4. dico illatum non tollit ineffabilitatem Dei non tollit ineffabilitatem
ergo. eadem distinctione solvitur hoc argumentum similem
quod verificatum propositionem de vna veritatis in nulla
suppositione deficit sed sola divina veritas nempe Deus non
deficit quoad Esse. Quum de vna veritate verificativum nec ineptit
nec desinit sic de solo Deus nec ineptit nec desinit esse quoad
Esse in hac hora Quidditative pro positio pro positione.

Ad 5. esse illatum. Cui intellectio immediate adhibitur penitus
sic tunc est totum est magis sua parte, dicitur personata,
quia non indiget medio illato probante, quod enim per se
sit non indiget pro patrone.. Duplex est propositio
personata una pure nota quoad se, non negans aliquos esse Deus
est 2da est personata et quo ad se et quo ad nos. Sub cat quod
de quo sit mei vnio fit.

Ad 6. Vltimum propositio profert esse magis vera quam alia.
Ad 7. Negatur ratio cat quia veritas stat in indivisibilitate
si una propositio profert esse magis vera quam alia. Idem
illatum propositionum una profert habere majorem conformi
tatem obi intrinseci cum extra quam alia sed hoc negatur
dico ergo de neg. Si profert esse major conformitas obi
intrinseci cum extra in una propositione quam in alia, tunc
illa propositiones (suppositio quod verificativa) non sunt
verae, quam obiectum intrinsecum et ipsum obiectum extrinsecum
esse intentionale, non refert autem tale in omni pro
positione si una refert magis vera quam alia. Deinde
obiectum intrinsecum est vera imago obi extrinseci, non
refert autem vera imago si non repraesentaret perfecte,
non repraesentaret autem perfecte si profert esse ma
gis vel minus conforme. Nota quod vulgo dicitur
una res esse magis vel minus verum quam alia. Sunt
imagines magis credibiles necessaria enim proconformitate obi
intrinseci cum extra. De Propositionibus et Resolubilibus in Deum

Geschneb 3he

DISTINCTIO 3tia Logica.

De 3tia Intellectus Operatione.

2 Limus.

Tertia Intellectus operatio dicitur discursus. per actum namine per similitudinem à Cursu, quasi intellectus in hac tertia operatione Currat a Cognitione unius ad Cognitionem alterius, unde sic ptt definiri: Est progressio a Cognitione unius, ad Cognitionem alterius, cum formali dependentia unius Cognitionis ab altera. Quam ad discursum exigunt ad minus duo Iudicia, unum quo Cognoscat, antecedens objectivum. alterum, quo Cognascat Consequens, et Consequentia objectiva. Dividit discursus in Cum, qui est Successionis. et in eum qui est Causalitatis. discursus Successionis, contingit, quando una Cognitio Sequit. post aliam sine ulla dependentia illativa; ubi post Cognitionem animalis, Sequeretur Cognitio hominis. Discursus Causalitatis seu illativus, est Successio propositionum, quarum una sequitur ex alia, cum formali dependentia unius ex altera. et hic pro prie est discursus. Cetera vide in Dialectica.

ARTICULUS Imus.

An Conclusio Sit de Essentia Sylogismi?

Deffinitio Silogismi data est in Dialectica. huc Solum quod minus. an ejus essentia in aggregato illarum propositionum, an vero in Sola Conclusione Consistat, pro quo Sunt varia Sententia. 1ma deffendit. Consistere in Solis propositis. 2da in aggregato ex propositis et Conclusione. 3tia denique asserit in Sola Conclusione Consistere essentiam Silogismi.

Resolutio. Silogismus in Sola Conclusione Consistit Connotatis propositis.

Ptz 1mo. Silogismus ex Philosp. est oratio, in qua quibusdam positis, aliud Sequitur. in qua deffinitione. propositi et Sequitur. nunc Sta argumentor: In eo Consistit Silogismus. quod ex aliis Sequitur, Sed quod ex aliis Sequitur, est Sola Conclusio ergo &c.

Ptz 2do Sola Conclusio est forma Sylogismum Constituens ergo &c. ams. ptz forma faciens differre. est Constituens. Sed Sola Conclusio facit differre unum ab alio ergo &c. nor ptz. Sylogismus in Barbara et Baralipton in hoc Sce non differunt per propositas Sed per Solam Conclusionem. ut ptt ergo &c.

Ptz 3tia

Ob 2. Concl. 3tio. Conclusio habet peculiare obiectum. nempe identitatem extremorum inter se, imo eorum judicia virtualiter gradualiter continet ergo &c

R. 2da Sola Conclusio pertinet ad 3tiam intellectus operationem, præmissa enim aut præmissarum judicia pertinent ad 2dam. at Syllogismus cum sit formaliter discursus, ad 3tiam intellectus operationem directe pertinet. ergo &c.

Obities imo Syllogismus est formalis discursus. Sed discursus est progressio quædam intentionalis à cognitione in cognitionem. videlicet a præmissis in conclusionem ego utrumq; &c. aliter includit.

Rdet. Discursus se habet admodum motus, dicitur enim quasi cursus a cognitione in cognitionem, motus autem solum dicit productionem termini ad quem aqua incrementi Sed Licet, Vinum vero aqua solum dicit de connotato, ideo Syllogismus in sola Conclusione adequam sua Consistit.

Dices: Syllogismus resolvit in propositiones, sed licet in majorem minorem & ergo illis componitur.

Rdet. Syllogismus resolvitur in propositiones duplicitate: imo quantum ad vim illativam. 2do quia Conclusio in qua essentialiter Consistit. Continet virtualiter graduatim judicia præmissarum, quod sufficit ut in præmissas et earum judicia resolvi dicatur; Sicut mixtum in elementa. ex quibus virtualiter componitur. Infero a supra dictis majorem et minorem esse partes Syllogismi integrales, non essentiales

Obities 2do Conclusio non est modus sciendi ergo in ea non pt Consistere Syllogismus. Amp. Quia non est manifestativa alicujus veritatis ignotæ.

Rdet. negando utrumq; ans: Conclusio enim claræ manifestat veritatem. quam præmissa obscure tantum manifestarunt

Dices Conclusio est effectus Syllogismi ergo non est essentia. Rdet. Conclusionem esse effectum præmissarum, et non Syllogismi. Pro reliquis Solvendis Rota 1mo Quando Aristt: 1mo Priorum: Cap. 4 dicit: Per 3 Thos, et duas propositiones est Consideranda Syllogismi: intelligendus est loqui per Metonomiam, Summendo Continens pro Contento. per

Premissæ enim Continent Virtualiter Conclusionem, quæ ex ijsdem infertur. Similiter RD in stio dss 93 as. Syllogismus Consistit in duabus propositionibus, nec pluribus nec paucioribus. intelligendus est loqui de Syllogismo quantum ad vim illativam, non quantum ad formam Constituentem.

Notanda Dispositio medij verbi cum extremis non est forma essentialis Syllogismum Constituens. Sed figura ex partium integrantium dispositione Consurgens, ex qua tandem resultat forma essentialis Syllogismi nempe Conclusio.

Notastio Tres actus intellectus distinguit RD: Imus est Cognitio principiorum. idest præmissarum. 2dus est actus Conclusionis Scientificæ ex ijsdem deductæ. generans habitum demonstrativum. 3tius Cognitio Scientifica ab habitu demonstrativo elicita. Imus actus vocatur intelligere, est enim Simplex principiorum intelligentia. 2dus dicitur investigare seu discurrere, quia in illo fit vis discursiva et investigativa. 3tius vocatur Scire, quod est actualis Consideratio per prios actus demonstrationes Comparata, in qua ultima quietatur intellectus.

Quæstio Utrum Præmissæ et Conclusio Simul Coexistant in intellectu?

Attende: Certum est præmissas cum Conclusione existere, quatenus in illa Virtualiter graduabiliter Continentur. Difficultas ergo est an Coexistant 2dum esse formale quod habent in ipsis præcise ad Conclusionem, quæ ratione illam Causant.

Dicit, Quod præmissæ non Coexistant physice in intellectu cum Conclusione. Ratio est quia plures Cognitiones nequeunt in intellectu nasci Coexistere, sed præmissæ et Conclusio sunt plures Cognitiones ergo &c. 1or pte ex 1° Phi: 2do Theorema: ubi ait: Contingit nos simul multa Scire. (Scientia videlicet habituali) Cogitare autem non.

Dices: Intellectio et Volitio simul in anima Coexistunt ergo &c. Dicit, Quod non repugnat actuum simultas in diversis animæ potentijs, Repugnat tamen in eadem animæ potentia.

Judex

Quaritur 2do An Conclusio attingat obtum prdmissarum:
Rdet. Quod judicium Conclusionis attingit obtum prdmissarum. ut que. Colligit ex RD. quia affirmat judicia prdmissarum in judicio Conclusionis virtualiter gradualiter includi unde evidenter Sequitur. Conclusionem formalem attingere obtum prdmissarum Saltim ut que.

Obt. Fundamentaliter: obtum formale motivum Conclusionis est ipsummet obtum prdmissarum. ergo judicium Conclusionis &c. Ista patet: quia identitas extremorum cum obto. est obtum prdmissarum. Sed obtum motivum formale Conclusionis est identitas extremorum cum obto. ergo obtum formale motivum Conclusionis est ipsummet prdmissarum obtum. jor Constat: nam pt. Intellectus enim assentitur in Conclusione identitati extremorum inter se. propter identitatem eorundem cum obto.

Quaritur 3tio An prdmissa attingant obtum Conclusionis.
Rdet. Quod prdmissa attingunt in confuso obtum Conclusionis. Patet. affirmans Petrum esse hominem. affirmat eundem esse virtualiter animal. Sed non pt virtualiter affirmare. quod non attingat Saltim virtualiter ergo obtum Conclusionis attingitur Saltim virtualiter in obto antecedentis. jor pt. Concedens aliquis petrum esse hominem. Cogitur devi Consequentia Concedere. illum esse anl. Sed Cogi non pt ut Concedat. quod virtualiter Saltim non asseruit, ergo affirmans petrum esse hominem, virtualiter affirmat eundem esse anl.

ARTICULUS 2dus.

De Concursu Prdmissarum ad Conclusionem.

Quaritur 1mo An actus prdmissarum influant effective in actum Conclusionis, antanthum causative et motive: vide 3a pram. de Concursu 1a pte. ad aliam.
Certum est actus prdmissarum aliqualem habere vim

infludum in Conclusionem, quia discursus involvit plu
ralitatem Copulationum Cognitionum, quarum una fit
et alia, ly autem ex alia, aliqualem involvit Causalitatem.
Quaritur ergo. an hæc Causalitas sit physica effecti
va, an tantum moralis. per cujus intelligentia
Nota 2mo Præmissas dividi in objectivas et formales,
istæ sunt actus attingentes, illæ vero sunt objecta attacta.
similiter Conclusio alia est objectiva, nempe identitas
Cognita inter extrema, alia formalis, quæ est Cogni
tio extremorum identitatem attingens.
Nota 2do Causam efficientem dico illam quæ per veram
infludum effectum ad diu tinctum producit. Dividit
autem in propriam et minus propriam. Propria percip
sam in actum physice influit, minus propria influit
mediante alia, quæ vel disponit vel excitat, aut determi
nat ad agendum. His prænotatis.
Resolutio 1ma Præmissa ad actum Conclusionis pro
xime effective non Concurrunt ad hunc particulariter,
adæquata enim virtus productiva Conclusionis, est
ipsa potentia intellectiva præmissis connotatis.
est certa in sententia SS. qui in 2do dis docent poten
tiam intellectivam adæquatam esse et unicam Causam
sionem effectuum.
Obj 1um Præmissæ Cum Conclusione non Coexistunt ergo
Obj 2do Lumen non Concurrit effective ad actum videndi
requiritur enim propter objectum, et propter potentiam
ut medium dispositivum, Sed præmissæ habent ut lu
men ad Conclusionem ergo. Obj 3ty Cognitio adhæsi
onem non Concurrit effective, sed potentiam elicitivam
citivam voliciones illuminet ergo
Obj 4to Actio non Concurrit proxime effective ad actio
nem. Sed præmissæ et Conclusiones sunt actiones quæ
dam immanentes ergo. Jor ptl actio enim se ipsa fit
non per aliam actionem, Cum sit ratio agendi. Sed
venio se ipsa uniuntur.

Ros Aust

Resolutio 2da. Premissa formales sunt quae damnodo effective res pectu potentiae intellectivae, quatenus eam actuando determinant ad actum Conclusionis, idee ad ejus effectionem Concurrunt tantum effective etmo dive. ita DD in 3tio dq ubi ait: Evidentia Syllogistica inqua Conclauditur jor extremitas cum minori, dipendet a Convenientia eorum cum 3tio. ex quo sic:
Obt. Conclusio. Obtum premissarum movet intellectum ad actum Conclusionis. ergo premissa ad conclusionem. Otia pt: ans pt. identitas cum 3tio est obtum Conclusionis motivum. sed ipsa est obtum premissarum ergo
Dices. assensus premissarum, est virtus ad assensum Conclusionis eliciendum. ergo ad illum Concurrunt effective ans pt. assensus premissarum attingit virtualiter assensum Conclusionis. ut dictum est ergo &c.
Rdit. dist. ans. est virtus movens et Executiva Conrado, efficiens nego ans. Virtus enim Conclusionis effectiva est Solus intellectus. in quantum potentia realis.
Quod 2do An assensus premissarum ad assensum Conclusionis necessitet.
Ante Responsionem Nota 1mo Necessitas est dx: quae ad petiem, et quae ad exercitium. 1ma est: in potentia determinata ad actum unius speciei, et non potente actum alterius speciei elicere, quamvis possit manere Suspensa; Sic intellectus est necessitatus ad intelligendum, voluntas ad volendum &c. Necessitas quae ad exercitium est: quando potentia est ad actum in individuo determinata, ut necessario illum debeat elicere, et non possit Suspendi ab illi necessitate: Sic Sol est necessitatus et determinatus ad actum illuminandi, et voluntas Beatorum ad amandum Deum.
Nota 2do Potentia operativa dividitur in necessariam, quae positis ad agendum omnibus requisitis, actum Suspendere non pt, quia necessitate Sol necessitatur ad illuminandum. Et liberam. 2ud

Qud positis omnibus requisitis ad agendum potest ope
rari v non operari.

Nota 9tio Licet premissa per se quo ad Conclusionem
quo ad exercitium necessitent, tamen Conclusio pt
non sequi per accidens ex duplici Capite. 1mo si
ad positionem premissarum vehementer distrahat
intellectus. 2do si non penetret extremorum iden
titatem cum medio, hoc enim penetratio est requi
situm essentiale ad assensum Conclusionis, quia est
obtum motivum ipsius.

Resolutio 9tia Posito assensu premissarum necessi
tatur intellectus quo ad speciem ad assensum
Conclusionis. ideo non pt illi dissentire. ita omniter.

Pbt1 Posito assensu premissarum requirit obtum
repraesentari ut falsum quod 9tia est evidens: quia
intellectus solum pt ei dissentire, quod ut falsum
supponitur. ans pt2 Posito assensu premissarum
extrema repraesentantur ut identificata cum 9tia ergo
non pt repraesentari ut falsa identitas eorum inverse,
quod est obtum Conclusionis. 9tia pt1: quia principi.
um illud: Quod sunt eadem uni tertio &c est evidens
lumine nat.

Pbt2do Si premissis connexis posset intellectus Con-
sequentia dissentire, posset duabus Contradictoriis
simul assentiri, sed hoc naliter repugnat ergo &c
9tia pt. Si enim posito assensu premissarum Om
nis homo est ans. Sed Petrus est homo posset negari Con
clusio dicens ergo Petrus est ans, posset intellect
assentiri Contradictoria dicenti Petrus non est ans.
Sed Petrus est quidam homo. ergo intellectus assen
maret. quod quidam homo non est ans. Sed hoc est Con
tradictoria Joni Secta. omnis homo est ans ergo &c

Resolutio 2da Posito assensu premissarum evi
dentium. et apprehensione de bonitate Consequentiæ,
non pt intellectus naturaliter assensum Conclusionis
suspendere, ideo necessitatur ad illum in exercitio
sui naliter. Quia Certum est posse assensum Divinitus sus
pendi. ut Communiter defendit.

Pbat1 Potentia necessaria potest omnibus requisitis

adæ

ad agendum necessario ait, Sed intellectus est necessaria potentia, et in casu Conclusionis sunt omnia necessaria ad agendum requisita ergo necessario assentitur.

Rdetur ngdo minorem: unum enim est requisitum ad agendum deest. Scilicet permissio seu imperium voluntis, sine quo nulla potentia rationalibus elicit in actum, ut autem voluntas intellectui precipere, ut judicium suum pendat, et hoc est fundamentum precipuum Contrarii sententiæ. Sed.

Contra: Quia obiecti evidentia rapit intellectum ad assensum independenter ab imperio voluntatis, quod sic declaratur. Intellectus enim est potentia necessaria. Sicut visus, at licet voluntas ut visionem impedire avertendo obtum ~~v~~ claudendo oculos, nihilominus tamen si obtum sit præsens et oculi aperti, nequit voluntas visionem impedire, ergo pariter licet posset voluntas intellectum retrahere ne cogitet de præmissis, aut de illationis bonitate, tamen ea suppositione, quod intellectus attingat utrumq; clare, non potest assensum Conclusionis impedire.

Obities 1mo Assensus ab intellectu elicitus præcise liber et meritorius ergo ds. ans Constat in assensu fidei. Rdet. dsdo ans. Si obtum obscure proponat, ut contingit in actu fidei. Ddo, si evidenter proponat, ut in casu nro. nego ans et ctiam.

Obities 2do. obtum Conclusionis cum difficultate attingit, ergo non necessario. Ctia pte. ans pbt. advineondam hujus modi difficultatem ponitur habitus Conclusionis ergo

Rdet. dsdo ans. Sic lare attingat obtum præmissarum et advint alia requisita nego ans. alter ddo ans. ad ejus prob. dico. Habitum non solum poni ad vincendas difficultates, Sed præsertim ad memoranda obta prædognita, ratione cujus dicunt species memorativa. Addo. Habitus esse utiles ut intellectus etiam distractus cum minori conatu ac delectatione possit assensum Conclusionis repetere.

Obiter 3tio ex eodem antecedenti poterunt plures deduci Conclusiones, ergo ad nullam earum in particulari necessitat intellectus, non enim est ratio unius qm alterius.

Rdet. Dalli hanc indifferentiam per dispositionem modij verbi cum extremis. Sed

Contra. Ejusdem prdmissis sub eadem dispositione pt intellectus elicere Conclusionem directam i indirectam ad libitum voluntatis ergo ad nullam necessitatur &c

Rdet. necessitari ad Conclusionem directam. quod pertinet ex prdmissis infertur, sicut per accidens pt sequi in directa, et hoc proprie loquendo de Syllogismo mentali quidquid sit de vocali. Sed adhuc

Dices. Prdmissæ cum Conclusione non coexistunt ergo ad illam non necessitantur intellectum

Rdet. In instanti in quo existunt determinant intellectum ad Conclusionem insequenti instanti eliciendam.

Obiter ytio ex RD in 2do dog Az versu ad ea docente. Voluntatem posito Syllogismo practico ad offensum Conclusionis non necessitari ergo neq intellectus necessitat ad illius offensum.

Rdet. ma ngdo Dtiam et pantatem. quia Voluntas est potentia libera. qd positis omnibus ad agendum requisitis pt agere et non agere. Intellectus vero est potentia necessaria. Rdet 2do Quia in obto per Conclusionem practicam pro posito pt advertere intellectus rationem mali aut disconvenientis, et sic pt refutari ab appetitu. at vero in obto per prdmissas evidenter pro posito, nulla apparet falsitas, ideo nonpt ab intellectu refutari.

Dices Voluntas non necessitatur ab bono Creato ergo neq intellectus a finita veritate, cujus modi est veritas prdmissarum.

Rdet. ngdo Dtiam. Quia Voluntas est potentia libera intellectus vero necessaria. Tg in bono Creato pposite ad multa alia cujus mali aut disconvenientis appetitui. at in vero evidenter cognito nulla apparentia falsitatis.

ARTICULUS 3tius.

De Demonstratione

Duplici Demonstrationem explicat Philosophus definitione una metaphysicâ et per causam finalem. alia Physicâ et per causam medium. Vid Dialecticam. num. 92.

Dividit demonstratio una. in Demonstrationem Quia et propter quid 2do in eam. qual est a priori et posteriori. 3tio in Rectam et Circularem. Demonstratio Quia probat unicè existentiam rei per effectus v Signa. Demonstratio propter quid, reddit rationem existentiæ per causam immediatam. una probat de re quid sit, 2da propter quid sit.

Infero Scientiam Subalternatam Scpe ex demonstratione Quia, non enim probat sua principia, sed illa supponit. Subalternantem vero Scientiam qhe propter Quid, reddit enim rationem Cur ejus principia sint vera. Sic Miner gia docet vulnus rotundum difficiliter curari. quod tamen non probat. Geometria vero reddit causam demonstrando propter quid tale principium. per hoc aliud principium. Extrema magis distantia difficilius conjunguntur.

Dices. Omnis demonstratio est propter quid Quia omnis demonstratio est Cognitio rei per causam. Rdet. differe causalem. Per causam inquendo. qual requunta ad demonstrationem propter quid ergo. in Cognescendo. 2do. et ergo otiam.

2da Divisio Demonstrationis est in a priori et a posteriori, quæ divisio divorsa est a præcedenti, licet enim omnis demonstratio a priori, sit propter quid, non tamen omnis demonstratio propter quid a posteriori, quia, et a posteriori, ut ptt in demonstratione per signa vel a signis. quod fit per medium concomitans. ut dum visibile probat perspicibile. et in ea quod fit per causam remotam. Demonstratio a posteriori. quæ probat causam per effectum. et notandum hic intelligi de vera causa non solum physicam sed in metaphysicam. Sic in Deo demonstramus existentiam per attributa. per scientiam Sapientiam

Per 4 genera Causarum demonstratio fiunt. Per materiam. ut Cum probamus hominem qhe Corruptibilem quia constat ex materia Sublunari. Per Formam ex hoc duo cursus, quia animam habet rationem. per finalem ex hoc est intellectiva. quia Creatus ad beatitudinem. per Efficientem ex hoc est visibilis, quia est rationis. ptt etiam fieri per omnes simul. ex omne constans materia et forma. Socrates ergo ad beatitudinem est homo. Sed petrus est constans materia et forma. Socrates ad beatitudinem ergo est homo.

Lee

Hdc Divisio non est adequata. Tq datur demonstratio, quæ nusq̃ fit per caam, nec per effectum, sed per terminos æquales. Sic dimo in Demonstratione Quid per Causam. Dantes cum Cognoscit Solis Concursus, per hominis generationem. 2do in demonstratione effectus per effectum. aque non dependet. ut Cum Cognoscit aeris Perennitas per arcum Celestem. 2 Cum in Deo Cognoscimus unum attributum per aliud. 3tio Demonstratio unius proprietatis per aliam ab eadem naa. dimanantem. ex risibile per flebile. hæ ergo demonstrationes. nec sunt a posteriori nec a priori, sed per terminos æquales, quorum unus ptefe notior quo ad nos, et Consequenter ratio Cognoscendi alium. hæc Demonstratio a lucio vocat. æquiparantiæ, ab æqualis. a reciprocæ Connexus.

3tia Divisio in Rectam et Circularem. Demonstratio Recta 2uplex fit in modo et figura, et generat Scientiam. Circularis 2uplex est progressus a principijs ad probandam Conclusionem, et regressus a Conclusione ad probanda principia. ut si probes hominem esse animal rationale. quia est risibilis, et risibilem. quia est animal rationale. Duplex est Circulus. unus dicit uniformis. 2uando per Conclusionem non aliter probatam. quam per principium. et regredimur ad probandum ipsum principium. et iste Circulus est semper vitiosus. et vocat petitio Principij. 2dus dicit difformis. seu malus. qui Contingit, 2uando Principium non probatur per Conclusionem melius penetratam ex aliunde melius notam, quam ex ipso principiato. et hic Circulus ptefe utilis. Ratio est: 2uia Caa in diverso genere. possunt Causari ad invicem, ergo Principia et Conclusio possunt Causari ad invicem, in diverso genere demonstrationis. de Principijs quibus realificant Syllogismi Ird Scalest. num 82 et [illegible] 73.

ARTICULUS 4tus
De Scientia.

Sepius in Logica eginus de Divisione Scientiæ in Actualem et habitualem. Notl: Posteriorum Cap: 2 Scientiam actualem sic definit: Cognitio rei per caam. cui quod aetualem Sic definit: Cognitio rei per caam. cui quod Causa illius sit, et quod aliter se habere non pt. hæc definitio convenit omni et Soli Scientiæ actuali. dicit Cognitio rei per caam, per quam, ipsa illi debet Caa intelligendo ex ratio ejus, quæ intellecta ad demonstrandum assumit, aut saltem Caa in Cognoscendo.

quod in omni demonstratione, est medium. quod assumitur.
Unde in demonstratione a posteriori. ipse effectus est
Caa in cognoscendo sua Causa, producit enim ejus
Cognitionem in intellectu. dicit quod Caa illius est
quia ut docet AD in 1mo d 3. virtus scdque. Tunc
sumus aliquid, cum scivimus Caas ejus Simptates.
et prima principia ejus, donec perveniamus ad elementa
ex quo ptt. quod ad Cognitionem Scientificam requirit
semper Caam Cognoscere, et insuper Caam Causa
perveniendo scilicet ad primam causam. Ultimo
particula scilicet Quod aliter se habere non potest
Significant Scientiam esse de necessarijs, hoc est de
necessario connexis, et non de contingentibus; Scientia enim est Cognitio infallibilis, Quae autem aliter se habere potest. iam esset fallibilis. vbi
Nota obtum esse habere infallibilem connexionem Cum
prijs passionibus. quas demonstrat Scientia, licet illis possit prohiberi impedimentus.
ignis enim necessariam habet connexionem Cum
Calore, et terra Cum gravitate. licet hujus modi
proprietates possint aliquo impediri.
Dicens tamen, Cognitio Divina est vera Scientia, et
tamen non est per Caam: Ergo Cognitio Dei ca
Creaturis, non est Cognitio per Caam. sed per
effectum. 3tio Scientia non probat suum obtum a priori.
Addit ad primum huius mentionem esse de Scientia per
discursum comparata. deinde Scientia Dei est
Cognitio attributionum et Creaturarum per caam.
ad 2dum Cognitio Creaturarum in demonstratione
a posteriori est Caa Cognitionis Cadum. ad 3tium
Scientia Cognoscit per Caas passiones, quas de prio
primo opto demonstrat. Scientia Habitualis
Sic definitur est habitus Certus et evidens per demon
strationem acquisitus. ex explicatione duorum
et quoniam hic habitus. debet esse Certus et evidens, hinc
Quaeres. primo Quid sit Certitudo et evidentia Scientiarum.
Respondet Evidentiam, esse Certitudinem Clarum de existentia obti, quasi ex ejus visione ortam. Evidentia
triplex est: Sensibilis, Physica, Metaphysica
et Moralis. Sensibilis fundatur in extrinseca visione. aut
Cognitione obti praesentis per sensus. Physica fundatur
in principijs physicis ventis, licet Divinitus possint

deficere: Sic evidens est physice, ignem debite applicatum. Combureret, accidens esse in subto. Attamen ignis Babilonicus non comburebat. Et in sanctissimo Eucharistie Sacramento. licet accidentia panis sint tamen substantia ejus non est. Metaphysica est: quæ nititr principijs metaphysice infallibilibus, hæc est, quæ per nullam potest contrariam falsificari possunt: Tale est illud: Impossibile est simul esse, et non esse. Moralis est: Quæ propter certitudinem ortam ex plurimorum testimonio, nemine in contrarium reclamante Dq̃ valet visis mirabilibus. Sic Romam existere, est nobis evidens moraliter: Unde evidentia et certitudo est de ratione Scientiæ, ut ptt ex diffinitione, Quare si desit evidentia, non dicit quis Scire, sed Credere ~ opinari.

Hic Advertendum est: ex n. Doctissimo Monasterio ad Scientiam (stando mentis Aristis.) requirit, et sufficit Certitudo physica. Certitudo tamen metaphysica magis secum infert Scientiæ perfectionem. Ratio est: quia Aristes ad Scientiam requisivit aliquam certitudinem, sed non moralem, ut ptt, nec metaphysicam. quia Talia ignorabat. ergo physicam. 2da ratio est: quia multæ Scientiæ sunt de obto tantum physice certo. vg quod ignis sit Calidus. 3tia Quia affectus rerum in se. Seu opinioni certæ non cognoscibilibus sed ineffectibus, et apostenioni quo ad nos. vgo per principia physice vera. 3tia Tenet: alias nulla esset Scientia. Contra Communem Aristis, et Sequacium mentem. Quo ad 2dam partem ptt ex se Considerantibus. Vide Log: n. 57.

Certitudo Oplex est: Objectiva, Formalis, Subtiva. 1ma est Certitudo Obti. 2da est Certitudo Cognitionis 3tia Cognoscentis. Certitudo Obti. est Connexio ne extrema inter extrema propositionis obtiæ. Subdivit in absolutam et Conditionalem. Absoluta est: quando extrema 2dum se sunt necessario connexa et hoc est ans. Conditionalis est. quando extrema sunt connexa. ex suppositione aliqua. vg Philiberius est Deus, ex suppositione Decreti, a Scientia divinæ. 2da subdivit. in moralem. Physicam. et metaphysicam. ut Supra.

Certitudo Formalis. est Conformitas actus cum obto. et coincidit cum ejus veritate. Subdividit in naturalem et Supernalem. Certitudo. Subtiva est firma adhæsio

adhesio intellectus obto. Cognito, non ex imperio Voluntis, errore, aut pertinacia circa. (haec enim affectivam tantum Certitudinem inducere potest.) Sed ex Certitudine obti, et veritate Cognitionis orta, quae est affectiva et formalis. Itaq ex Certitudine obtiva, est formalis, et ex Utraq, Subjectiva. Certitudo obtiva, est dicta formidinem radicalem, quae Consistit in Contingentia obti, licet intellectq ei firmiter adhaereat. Certitudo actualis. Seu formalis formidinem formalem ab actu non excludit, ut ptt in hac conte opinionem de obto inseparo. Formido vero actualis excluditur per solam Certitudinem Subtivam. unde Certitudinem Subtivam. de intrinseca ratione esse Scientiae actualis Compertum est. Scientiae enim sunt de necessarijs seu de his, quae aliter se habere non possunt, sive talis necessitas, sit absoluta, sive Conditionalis.

Adveram Scientiam actualem requirit Certitudo, tam obtiva, quam Subtiva. Vide Logic. n. 57.

Quaeres 2do Quid sit Scientia Subalternans. et Subalternata?

Resp. Scientiarum Subalternationem esse dependentiam unius ab altera. Scientia enim Subalternans dicit, independens, quae vero dependet. dicit Subalternata. Ex 3 primi Capite una Scientia ptt dependere ab alia, ejq Subdi. 1o ratione finis. 2o ratione principiorum. 3o ratione obti. ratione finis Contingit ut Subalternatio, quando finis unius Scientiae 1o artis. ordinatur ad finem alterius. finis tunc ei instrumenta. hoc modo ars fabricandi ordinatur ad equitandum. Equitatio ad militarem. 2do ratione Principiorum. Quando primarium. principia unius Scientiae sunt Conclusiones demonstratae ab alia. Scilicet illud medium. Calidum frigidis curantur demonstratur per hoc principium Calor et frigus sunt Contraria. 3tio ratione obti. videlicet. Quando obtum unius Scientiae. Continetur sub obto alterius.

Quaeres 4tio An Logica sit Scientia Subalternans an Subalternata?

Resp. 1mo Logicam ratione finis Subalternari alijs Scientijs, nam Logica omnis habet alijs Scientijs instrumenta et modos Sciendi. Scilicet definitionem, Divisionem, ad Scientias enim Comparandas est simplicitor necessaria.

Rdt, 2do Logicam Subalternari metaphysicæ ratione Principiorum, non ratione obti. 2da pars est certa. quia obtum Logicæ non est differentia accidentalis, certi, quæ est obtum metaphysicæ. omnis quippe differentia includit ens formaliter. ima pars pbt. 2a. Quia hoc principium Logicæ. 2ud sunt eadem ultimo probata per illud metaphysicæ. Impossibile est idem simul esse et non esse.

Rdt, 3tio nulla Scientiarum, quæ ad materiam Subordinatur Logicæ, una quæ Scientiarum habet propria principia sine Logica? Sine qua possunt acquiri per experientiam, aut alia via.

Rdt, 4to Scientiæ omnes quæ ad formam Syllogisticam Subalternantur Logicæ. pbt. ima ex dd. in ima. q 4: per Logicam habemus formam ad demonstrandum in omni Scientia. Nt, 2do Subalternari est dependere. Sed omnes Scientiæ quantum ad certitudinem Subtilem, quæ illis essentialiter convenit, dependent formaliter a Logica ergo dd. non pt ea Logica n. 57. 58. et deinceps.

ARTICULUS 5tus. et Ultimus.

De Opinione et Fide.

5 actus solent distingui in intellectu. Scientia. Fides. opinio, Dubitatio et Suspicio. Scientia est cognitio certa et evidens per demonstrationem acquisita. Fides est cognitio rei cum assensu propter alterius dicentis testimonium. Opinio est assensus determinatus de aliqua re. Cum formidine tamen ad oppositum, quia rationes non omnino convincunt. Dubitatio est fluctuatio intellectus, iam in unam, iam in alteram partem inclinantis, ante assensum determinatum. Suspicio est. Quando intellectus magis in unam, quam in alteram partem inclinat, non tamen ei determinate adhæret, quia non adest sufficiens fundamentum; unde Dubitatio est quædam via ad Suspicionem. Suspicio ad opinionem. Opinio ad Scientiam. Videamus ergo definitionem opinionis, magis pertinentem formidinem esse de essentia opinionis. et hoc ideo, quia Scientia et opinio, habent continuas vias. Sed

4

Sed de essentia Scientiæ est firma intellectus adhæsio. ergo de essentia opinionis, est formido.

Quibus 1mo Qud. Formido est de essentia opinionis? Nota. Sicut 3plex est Certitudo. ita 3plex est Formido. Obtiva, Formalis et Subtiva. Obtiva est Cognitio incerta et indeterminata inter se, hoc est Contingens. seu quæ potest esse et non esse. hæc formido dicit radicalis. Formalis est Cognitio attingens eam identitatem Sicuti est in se, ut potentem esse et non esse. hæc dicit formido. Virtualis. Subtiva est firma adhæsio intellectus prædictæ identitati ex obtiva incertitudine orta. hæc dicit formido formalis. Qud ergo eadem sit de essentia opinionis.

Rdet, Sola formido radicalis est de essentia opinionis. Obt, Formido Subtiva et formalis potest ab opinione separari ergo non omnes. Obt, Quia plures firmissime et absq ulla hæsitatione suis opinionibus ad hærent, cum ergo firma adhæsio expellat formidinem Subtivam, et Subtiva formalem. ergo formido Subtiva.

Quibus 2do. Num Scientia et opinio de eodem obto potest esse simul?

Certum est, Scientiam et opinionem de eodem obto posse in intellectu Coexistere, si diversas in illo attingat formalitates; sæpe enim Cognoscimus certo animal, et opinamur an sit ratio. Difficultas ergo procedit de Scientia et opinione ejusdem formalitatis. 2da Certum est Scientiam et opinionem de eadem Conclusione non posse haberi per idem medium. Implicat enim Eundem syllogismum esse Demonstrativum. et de forma Conclusionis debent esse connexa cum medio, non possunt autem necessario et Contingenter esse connexa cum illo. Quare Sensus quæstionis est: An Scientia et opinio de eodem obto possit esse in eodem intellectu Saltim ex diverso medio.

Nota 1mo. Privatio dr est: Una omnino privans ut educitas a risus. et hæc reperitur inter formam et Carentiam. 2da non omnino privans, et reperitur inter formam perfectam et imperfectam, ut inter

Lucem intensam et remissam. Ima opponitur Contradictorie, 2da ~~privat~~ disparate.
Nota 2do Actum Scientificum Contradictorie non opponi cum actu opinative, quia utrique est actus positivus. Deinde opposito Contradictoria, est affirmatio ejusdem de eodem, at Scientia et opinio, non est affirmatio et negatio ejusdem de eodem, sed duplex affirmatio per diversa media ergo non opponuntur Contradictorie
Nota 3tio Scientia et opinio neg Contrarie opponuntur, omnis enim Contrarietas est tantum inter duo extrema, at preter opinionem, error adhuc est Scientia oppositum.
Nota 4to Ad opinionem Connaturaliter se qui Carentiam evidentiæ et Certitudinis, Ita tamen Carentia non est privatio omnino privans, sed negatio: quod sic ostendit. Privatio omnino privans est Carentia formæ in Subto Capaci, sed Certitudo et evidentia non sunt debita opinioni ergo
Resolutio 1ma Actus Scientiæ et opinionis de eodem obto, non possunt naturaliter Coexistere in eodem intellectu. ita RD d2q5. ubi dicit: Quod Cum actus demonstrativus accedit, recedit actus. qui est opinio.
Pbt. 1mo Quia naturaliter repugnat intellectui attingere idem obtum Cum formidine, et timore ergo 2do Quia Certitudo, et evidentia formidinem Connaturaliter expellunt ergo et opinionem. 3tio Quia Coexistentia duarum Cognitionum ita naturaliter repugnat in nostra Sententia tri Lo num. 1176.
Resolutio 2da Actus Scientiæ et opinionis de eodem obto possunt Divinitus Coexistere in eodem intellectu Ita RD. Qui adhærent Communiter.
Pbt. 1mo Inter actus Scientiæ et opinionis non dat oppositio immediata et Contradictoria ergo possunt stare Divinitus.
Addo. Ex Simultate Conservationis actuum sequi duo

duo Contradictoria, Saltim mediate; Scientia enim habet annexam Certitudinem, opinio vero Carentiam

Contra 1mo Sicut opinio inducat Carentiam Certitudinis in obto, Rde tamen Carentia est effectus 2darius opinionis, a Deo impedibilis. Quia sicut Calor inducat Carentiam frigiditatis in subto. Rde tamen Carentia 2darie inducta, pt a Deo impediri

Ita 2do Quia opinio non ex se tendit Certitudinem privative. Sed tantum negative, idest non petit Certitudinem. Rde tamen ei Divinitus potest repugnari. Sicut anima non petit pati, hoc tamen ei non repugnat.

Ita 3tio Oppositio Contradictoria media abstegit formas Contradictorie oppositas, quarum una alteram expellit a subto. at inter Scientiam et opinionem non datur oppositio Contraria ergo ex Simultate illarum non sequitur mediata Contradictio. Ita q Scientia et opinio non opponuntur sicut Calor et frigiditas, sed sicut Calor magis et minus intensus, sunt enim offensus magis et minus firmus ergo non opponuntur Contrarie. Sed dis parate tantum.

Pbt 2do Conclusio. Cognitiones determinata et indeterminata, Suspensa et non suspensa de eodem obto defacto existunt in intellectu per adversarios ergo Scientia et opinio possunt defacto existere divinitus. ans pbt. apprehensio est Cognitio Suspensa et indeterminata, Judicium vero est Cognitio determinata et non suspensa, Sed apprehensio et Judicium de eodem obto existunt in intellectu juxta adversarios ergo

Pbt 3tio Sicut Scientia ab intellectu repellit opinionem et in illo relinquit ejus Carentiam, ita gaudium a voluntate repellit tristitiam et in illa relinquit ejus Carentiam. Sed gaudium et tristitia de eodem obto sunt in voluntate Compossibiles per diversa motiva. ergo actus Scientie et opinionis de eodem obto sunt Compossibiles per diversa media. non pt. Gaudium et tristitia de pos

de passione. de facto fuere in Xto, per diversa motiva. Gaudebat enim Xtus de morte et passione propter bonum humani generis. et tristebat de illis propter malum nad. ergo

Rdeo. Gaudium et tristitiam in Xto Dominus specificari ab obtis diversis formaliter. Sed

Ibra. Quemadmodum enim gaudium et tristitia sunt de eodem obto propter diversa motiva Sic Scientia et opinio sunt de eodem obto. per diversa media. Sed actus gaudij et tristitiæ sunt divinitus compossibiles in Xto. ergo Unde D. Angelicus in 3tio q2 dicebat: opinio et Scientia quamvis sint de eodem, non tamen sunt eodem medium, sed eodem diversa, et ideo possunt esse simul. Deinde ima 2dæ q6. ar. patet. enim unus hos cognoscere eandem conclusionem per medium probabile et demonstrativum.

Ples. Habitus 3tio habitus Scientiæ et opinionis naturaliter in intellectu existunt. Ita PP in 3tio. qa. 2uam sic probat. Habens habitum opinativum potest ad demonstrationem rei pervenire, Si vero compa rata demonstrationi oblivisca, ad pristinam opinionem (experientia teste) regredi. ergo habitus opinativus non fuit per pristinam demonstrationem destructus. Sed demonstratio pro tenta reliquit in potentia habitum Scientificum ut supponit. ergo habitus

Dices. Actus Scientiæ et opinionis non possunt simul coexistere ergo neq habitus.

Rdeo. Retorquendo argumentum. Duo aut plures actus demonstrativi non possunt naturaliter coexis tere in potentia limitata ergo neq habitus.

Colligo. Habitum Scientificum posse naturaliter coexistere cum actu opinativo, Sicut habitum opinativum cum Scientifico. 2da pars patet ex Resolt. 3tia. ima vero patet ex PP 2uæ lib. 3tio ar. 21. Habens habitum Scientiæ quandoq opinatur, quandoq demonstrat. ergo Patet 2da. Quia habitus Scientiarum potest conclusionem demonstrativam probare per medium Dialecticum. Sed hujus medij effectus est opinativus. ergo

Ostium

obitus 1mo Ota 1mam Resoli: Cognitio clara et obscura ejusdem obti Coexistunt Simul naturaliter ergo adhesiva entia et opinionis possunt Coexistere naturaliter. ans pbt. apprehensio et judicium sunt Cognitio clara et Confusa ejusdem obti. Deinde Conclusio est Cognitio clara identitatis extremorum interse, premissa vero sunt Confusa Cognitio hujus identitatis. Sed apprehensio et judicium, premissæ et Conclusio Simul Coexistunt ergo &c. Confirt. Idem Simul potest attingi et de facto attingitur intuitive et abstractive ultimum video obtum inte ipso, et in speculo Simul. ergo &c.

Reditt. negando Coexistentiam apprehensionis Cum judicio, aut premissarum Cum Conclusione. ad Confirmationem nego Thiam et paritatem. quia Cognitiones intuitiva et abstractiva non opponuntur in Certitudine, nec una alteram excludit, at actus Scientiæ ut pote Certus et evidens, Opinativum aut Contrariter Contrarie est incertitudo excludit.

Obitus 2do Ota 2dam Resolt: Implicat intellectum Scientem. rem esse in rerum natâ, habere simul formidinem de ejus existentia, Sed per actum Scientificum certo Constat intellectui rem esse in rerum natâ, per opinativum vero apprehenditur existentia rei cum formidine. ergo repugnat eorum Simultas. ja pti: qui enim formidat non est Certus.

Reditt. Positâ Scientiâ Cum opinione existentiæ. Certitudo illius impediret actualem formidinem, hæc enim est accidens. Contingenter sequens opinionem, maneret tamen formido radicaliter, a medio opinabili provenience, quæ sola est de essentia opinionis; unde 2d affirmat Opinionem Cum Scientia Coexistere receptibiliter, ni mirum quæ ad essentialia, non vero receptibiliter, hoc est, quæ ad ea, quæ Contingenter se habent ad opinionem, cujus modi est actualis formido. Claritatis gratia dixerunt. Implicat habere formidinem actualem, transeat. Radicalem subsve. per idem medium Ido, per diversa media ergo.

Obitus 3tio Impossibile et possibile, simul esse non possunt, Sed obta Scientia et opinionis sunt impossibile et possibile, obtum enim Scientiale, aliter

aliter se habere, est impossibile, obtum vero opinionis, aliter se habere est possibile. ergo &c.
Ratio dicti jor. Impossibile et possibile sb. inse ipsis. Ideo, in cognitione judicanda. Subjecto, per diversa media. ergo per idem &c.

Pro Solvendis Nota 1mo Licet offensus et defensus in Divinitus, sint impossibiles, quia tamen Scientia et opinio, non sunt offensus et defensus, sed offensus magis et minus firmus de eodem obto, per diversa media, ideo possibiles sunt simul.

Nota 2do Licet ex pulsio incertitudinis, opinioni annexa. Sit effectus negativus actus Scientifici, tamen adeo impediri pt, quia, non est effectus negativus immanis sed transiens. effectus enim primarius negativus actus Scientifici non est expulsio minoris Certitudinis, sed positiva incertitudinis per actum ipsum Scientificum inducta; sic effectus immanis negativus Caloris, ut g. non est expellere frigiditatem ut 2 (cum de sit divinitus cum sum ono Calore possibilis.) Sed expellere tantum Carnem ut g. iste est ergo effectus negativus pro manius, qui a deo informa informante impediri non potest.

De Fide.

Quaritur ultimo an fides humana et Divina possint coexistere cum Scientia actuali de eodem obto?
Fides Rei sumitur pro assensu determinato de aliquo obto. propter. extrinsecum dicentis testimonium, in quo ab opinione differt. quod vitiatur motivo intrinseco. Si testimonium fuerit Divinum, fides erit Divina, si humanum, humana. Illa est super naturalis, et infallibilis. Cujus Certitudo est super omnem Scientiam. Fides vero humana est incerta et fallibilis. omnis enim homo falli et fallere potest. nunc ad quod tum Sit.

Resolutio Fides Divina de facto coexistit cum Scientia reali de eodem obto. ita SS cum suis sequacibus et Schola Scotistarum.

Ph4 Philosophus ad Baptismum accedens post tem
peratam de existentia Dei demonstrationem, ut
Sacramentum cum fructu percipiat, debet elicere ac
tum fidei, quâ credat Deu existentiam. unde illud
Apostoli ad Hebreos 11a Credere enim oportet accé
dentem ad Deum, quia est, et quia remunerator est
at in hujus modi philosopho est Scientia de exis
tentia Dei per demonstrationem Comparata. ergo
Hoc valet dicere cum S. Thom. Talem philoso phum
habentem demonstrationem de existentia Dei, non
posse elicere actum fidei, nisi in animi praepa
ratione, qua stante evidentia demonstrationis, requit
in actum reduci. Non valet inquam tum
Quia Philosophus ille, propter incertitudinem re
ut talis fidei obiect dationis conditionis, quam nos
ticus fidelis. 2do actus credendi ad justifica
tionem peccatoris ex apostoli testimonio requisitus,
elici debet ab intellectu, sed praeparatio ad ejus,
seu praeparatio ad credendum est actus voluntatis.
ergo non potest bene explicari ille textus per respon
sionem adversationum. Deinde textus ille Apostoli
non solum requirit fidem de Deo ut authore
per naturali. per vocem remunerator. sed m ut
authore naturali. idest de existentia Dei. de qua ha
bens philosophus naturalem Scientiam, etiam et fidem
supernaturalem habere debet.

Ph5 Corollaria. Idem Corpus ut potest extensum
et inextensum, visibile et non visibile. Item
idem obtum ut attingi a potentia, intuitive, et in abs
intuitive et abstractive, mediate et immediate. ergo
Pro Solvendis Notandum non impediret intellectum
assentiri eidem obto tuberculosi scilicet per fidem
et non libere, scilicet per scientiam, per diversa
inquam media, quia in sententia Thomistarum
idem actus charitatis vivae Domino esset liberus et
necessario elicitus 2dum diversas terminationes.

Nota 2do Idem obtum clare et obscure attingere, implicaret. Si attingeret tale obtum per unum eundem actum, non implicat autem attingere per diversos actus, sicut gaudium et tristitia de eodem obto repugnant eidem actui, non eedem potentiali propter diversa motiva

Nota 3tio Forma et privatio sunt incompossibiles. Sicut privatio omnino privans, non vero sicut privatio non omnino privans.

Infero Fidem actualem esse Divinitus Compossibilem cum clara Divisione, quia sunt actus speciei, et diversae habentes. Deinde Credimus per fidem nos esse mortales, et tamen plurium interitum naturaliter Cognoscimus et videmus. Tum quoq B.V. mater habuit simultatem fidei et visionis de eodem misterio; etenim evidenter experta fuit veritatem in se ipsa, Conformem iam, in Articulo fidei dicente. Ecce Virgo Concipiet.. Di Fallacijs videat, Dialectica.

Nunc finis Logicae reducat, ad amum Principium - Nempe

Ad M. D. G. V. M. Honorem

SS. P.P. DD. OO. Culmen ac Venerationem.

Rmus

METAPHYSICA.

In Ejusdem Venerabilis Patris Magistri

JOANNIS BACCONIJ

Resoluti Doctoris.

SENTENTIA.

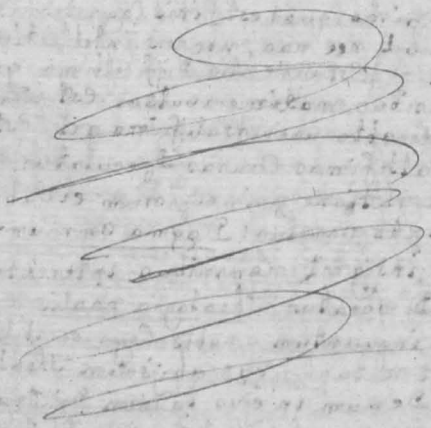

Manu Scripta R P Elisei Skarynewicz SJL
Protune Actualis Philosph. Praff. in Acta Majori Leopol

Incepta anno Aboris Anno 1765

IN NOMINE DOMINI AMEN.

Jam tandem post Logicales Spinas inter quas hucusq reptastis Baecanica Philosophis Tyrones. Fortius acuite animos in arena literaria, altiora petentes certamina; Etenim philosophica Pallas laciorum, nunc vobis aperit campum, ampliores in Metaphysica designavit metas, gloriosiores exposcit Laureus, Generosus ut grate Coronatur a mentes. Cui cung ergo gloriosa inest ingenii facultas. ad pugnam prope ret necesse est, Et vero Imbecillitatem virium ipse adjuvabis. T. O. M. Deus. qus Adjutor, Rector et Dux sit

INTRODUCTIO ad Metaphisicam.

Metaphisica nomen Grecum est a Meta quod latine Significat Supra et Phisis quod idem Sonat ac natura derivatum. Dicatur ergo Metaphysica Scientia Supra naam - quasi habens facultatem, intellectum naalem. Supra had elevandi mos; ait enim de ente Communissima, quod est finis Cognitionis naturalis, Supra quod nec naa, nec vis intellectiva adeendere possunt. Est Scientia Difficillima quia ait de obto a sensibus maxime avulso. est universalissima, quia de obto universalissima ait. est altissima quia res per altissimas Causas Speculatur. Unde omnes Scientiæ ratione principiorum ei Subalternantur ideo a Philosopho vocatur: Dogma omnium Scientiarum Varijs de nig insignit nominibus. inter cætera a Philosopho et DD vocatur Theologia naalis eo: quod agat de Deo. inquantum a nobis Cognoscibili lumine naali. Ideo et metaphisicus ab ijsdem Theologus passim apellatur. Demum in ejus laudem Dr. Angelicus 3ha 1ma Sentes C 25 hoc habet ima Philosophia (nempe Metaphysica) tota ordinatur ad Dei Cognitionem. Sicut ad ultimum finem, unde et Scientia Divina apellatur.

Hanc Scientiam tractans Aristoteles in 3 divisit partes; nempe in ante predicamentalem. Predicamentalem et post predicamentalem. Igitur Nos iuxta normam Aristotelicam. in 3 distinctiones eandem partimur. in ima Distinctione Ante predi-

dicamentali, quam Metaphysicen, ejus Principia, ac tandem objectum Considerabimus. In 2da Predicamentali seriem 10 predicamentorum explicabimus. In 3tia et ultimea Post predicamentali. Annexas: Cathegorias, predicamentis Cognoscemus. Cuius Auxiliante Deo felicem progressu et non desidioso labore hoc omnia peraganti

DISTINCTIO 1ma.
Ante Predicamentalis.
QUAESTIO PROEMIALIS.
De Natura, Principijs, et Objecto Metaphysicæ.
ARTICULUS 1mus
De Natura Metaphysices.

Non procedit hic quæstio de hac natura, propter quam aliquis habitus ordinatur ad Scientiam v artem; Certissimum enim est apud omnes Metaphysicam esse habitum certum et evidentem, per demonstrationem acquisitum, et per consequens de ratione Scientiam: Sed difficultas procedit. 2o dubis natura sit Scientia Metaphysica; Predicativa: an Speculativa? Pro cujus intelligentia sex vocanda sunt in memoriam dicta in Logicis. Tres Considerandæ Conditiones, quæ Scientiam practicam, et quæ Speculativam Constituunt; et Certe insentiam Metaphysicam esse Intelligentiam; attingit enim Principia Immediate et Primo discursu. et simul ad præsens quæsitum.

Resolvitur Metaphysica est Scientia Simpliciter speculativa ita D in 1ma q 4 prolg ad 1m 2dum et 3tium. Patet Scientia quæ non est factiva sui obti est speculativa Sed talis est metaphysica ergo D 3or ptia dictis in Logica, nor m patebit inferius ubi statuemus pro obto metaphysicæ Ens ut ens Sub communissima ratione entis, talis enim communissima ratio entis non efficitur a metaphysica ut ptz. Sed

Dices: metaphysica ex Concessis ait de ente Sed plura entia sunt factibilia ergo ait de obto factibili.

Rdz

Rdet dsdo jor: metaphisica ait de ente sub communissima ratione entis 2do. ait de ente ut tali nge jor et disgo nor. Atque plura entia sunt factibilia, ita ut in ipsis ratio communis entis sit factibilis ngo ita ut 2dum suas particulares rationes talia entia sint factibilia. Subsque et hde operabilitas inentibus oritur ex vi Cognitionis metaphysicæ ngo et oritur aliunde 2do norem et ngo 3tiam Solutio pt excludi in Logica. Hic tamen adde quod metaphisica Considerat entia ut entia prdicate nit agendo deiformm effectione.

Urgebis et bene: Effectio rerum est ens Sed metaphisica ait de omni ente, ergo et de effectione rerum. Sed 2tra metaphysica ait de effectione ut Cognoscibili, non vero de effectione ut exercenda. quod requirit ad hoc, ut atique scientia dicatur practica.

ARTICULUS 2dus.

De PRincipijs Metaphisices.

Habet sua Principia metaphisica. Quorum 1mum est Impossibile est idem simul esse et non esse. hoc principium certissimum et notissimum est adeo ut circa illud nemini errare contingat, nec pt probari per aliud; ex se enim est Scientificum, ita ut in illud omnis demonstratio immediate v mediate resolvit.

2dum Principium Impossibile est idem affirmari et negari simul de eodem. cum quo coincidit hoc aliud axioma: De qualibet affirmatio v negatio. et de nullo eorum amba. hoc utrumq dependet a primo principio.

3tium Principium: Necesse est quodlibet esse v non esse; ident. Cuilibet rei convenit aliqua forma v ejus carentia. Per 1mum principium negatur possibilitas simultatis formæ et carentiæ in eodem subto. per hoc 3tium affirmatur alterum necessario Dvenire omni subto; cum enim inter formam et carentiam non detur medium, non pt subjectum prdscindere ab utroq.

4tum Principium: Quodlibet est v non est. dq priva et 1mo, non tamen ex primit immediate eandem veritatem

veritatem; hoc enim principium 4tum est de praedicato disjunctivo, unum vero est de praedicato copulative formam cum Carentia, quarum simultatem in Subto negat.

5tum Principium Quae sunt eadem uni tertio, sunt eadem inter se. nititur uno. per quod et demonstratur Si enim Petrus et anl idem essent cum homine et non essent idem inter se tunc Petrus esset et non esset anl, at impossibile est Petrum esse et non esse anl ergo &c hoc principio tota vis nititur Silogismi affirmativi. huic affine datur et aliud nempe; Quae repugnant uni tertio, repugnant inter se. per hoc probantur et verificantur Silogismi negativi.

Omnia ista Principia verificantur non solum in Creatis, verum in Divinis: Hic tamen animadvertenda est sapientissima Reflexio H.R.D. qui docet Sylogismos in materia Sanctissimae Trinitatis sic Construendos esse ut singula praemissa (quantum forma Silogistica permittit) identitatem Divinarum Personarum cum natura seu essentia, et earum distinctionem inter se capiant; Sic enim modificatis praemissis, Catholica subsequatur Conclusio, quae alias absq hac modificatione haeretica esset. audi eundem H.D: Silanda debent fieri Silogismus discursivus in Divinis, in propositionibus et Conclusione pona debet non solum unio seu identitas sed et distinctio. Quod probat ex Patribus et Conciliis Quaest. 3tia q8 et sic explicat in hoc Silogismo exponitorio: Deitas communicatur filio, Paternitas non communicatur ergo Paternitas non est Deitas. vel in hoc alio propter quem teste D. Hieronimo totus mundus miratus est se esse arianum. Paternitas est Deitas. Paternitas non communicatur filio ergo Deitas non communicatur filio. In quibus argumentis exposita missis de fide ecce Conclusio sequetur haeretica Quare haeretica, quia nimirum praemissa non modificant terminis unitatem in essa et personalem distinctionem exprimentibus. Modificant autem sic: Deitas essentialiter sumpta communicatur filio sed paternitas non communicatur filio ergo Paternitas non est Deitas essentialiter sumpta sed interpersonaliter. et sic non

Ex 2dum sic: Paternitas est Deitas nocionalis sed Paternitas non communicatur filio ergo Deitas nocionalis non communicatur filio. et sic amb. Conclusiones erunt Catholicæ. Potest ergo Syllogismus disponi sic modificando 2ud sunt eadem unitercio sunt eadem interse sed Paternitas et Filiacio interse personaliter distinctæ sunt eadem unitercio scilicet nad. Divina ergo Paternitas et Filiacio intse personaliter distinctæ sunt eadem essentiâ interse. ecce Conclusio vera ptima et viforma illata.

Hæc ergo habes principia Metaphysicæ. 2ud Sme Metaphysica Considerabit immediate et fine discursu Intelligentia dicet; Si vero per hæc Cognoscet Cabala Sapientia nunca habitur Siquidem hæc principia altissima sunt, nostrus autem Sapientia est Cognoscere res per altissimas Causas. hæc de principijs metaphysicæ modo iam sit

ARTICULUS 3tius.

De Objecto Metaphisicæ.

2uid sit obtum et quatuplex videantur dicta in Logica de obto. quibus per pensis et examinatis quidentur nunc quodnam sit obtum Metaphysicæ

Resolutio 1ma. Ens Subcommunissima ratione precisa objective ab omnibus inferioribus est obtum per se unum Metaphisicæ ita DD in ima ex prolg his verbis: Consideratio metaphisicæ est precise de ente inquantum ens. Pbt 1ma metaphysica est Scientia universalissima ergo ejus obtum debet esse universalissimum. at hujus modi est ens utens Subcommunissima ratione entis ergo obtum 1ma dia ptt quia Scientiæ specificantur ab objectis. Si ergo metaphysica est universalissima a fortiori debet esse universalissimum ejus obtum, a qua specificabitur, quia propter quod unum quodq; tale et illud magis. Tum 2do quia obtum est mensura Scientiæ ergo ei debet in quantitate Commensurari ergo in universalitate. nec Subsumpta declaratur, quæ ratio entis objective precisa ab inferioribus abstrahit cum ctis scibilibus, nec alia universalior ipsa invenitur ptt.

Ifirmat. Ens inquantum ens est scibile ergo per ali quam scientiam est considerabile. Sed illa est meta physica ergo ad. Sed dicas. Ens utens est obtum In tellectus, quidest potentia universalissima, non vero metaphisicd, quidest habitus particularis. Sed Dtra Ex repeticione actuum quibus intellectus at tingit ens, in quantum ens. generatur habitus. Sed iste habitus est metaphisicd. et non alius ergo ad.

Neq dicas unum obtum metaphisicd ab intellectu numero cognitum esse ens reale, non vero ens utens; nam ens reale non est unum in ratne cognoscibilis quia cognoscibilitas est passio entis. Sed ratio entis est prior ratione entis realis ergo cognoscibilitas en tis est prior cognoscibilitate entis realis.

Quod vero ens utens sit obtum metaphisicd inquan tum objective prescinditur ab omni differentia exinde ptt: nam metaphisica est una scientia ergo debet versari circa unum obtum. at ens quatenus contrahitur à differentia entis realis et rationis non est unum. Sed solum fit unum obtum per pdei sionem negativam a differentijs ergo solum ens ut ens sub communissima ratne entis, et ut negative pdicatum ab inferioribus est obtum perse unum pdicatum ab inferioribus est obtum metaphisicd. non ptt. nam ens reale et ens ratnis non est unum ens, sicut ens perse utens per accidens, preter quo. hoc verus et hoc pictus non est unus hoc.

Pro solvendis. Nota 1mo Ens qe transcendens no res preter entis ratnis non quidem 2dum rem sed 2dum ratnem.

Nota 2do Ab ente positivo et ente negative prescin di pt objective ratio entis quamvis sint diversa Ita dictonia, quia licet carentia et negationes non habent intrinsecum cognoscibile, sunt tamen extrinsece co gnoscibiles per formas quas negant. Sic sanum prescinditur a corpore et medicamento, quamvis uni conveniat intrinsece alteri extrinsece. Sic quod illis convenit ratio entis naturalis. Deinde ens pos citum objective dicitur quod pt habere esse, unde abstahit ab esse reali et ficto, positivo et negativo. Nota 3

Nota 3tio Ab obto perse et per accidens prodeun di pt ratio obti perse, sed in hoc sensu, Quod videlicet sit obtum perse metaphisicè, non vero respectu dis rum inferiorum a quibus prodicitur. Nec obest quod illa ratio entis in statu prodicionis negativè sit ens per accidens positive. eique fiat abstracta ab ente per accidens: nec obest inquam, quia mens animal objective prodicium adiffert entijs Constituat hominem potestative, quin sit hoc in casu tu.

Nota 4to Ex eo quod metaphisica sit ultimus habitus debet mensurari ab obto ultimo metaphisico, non vero ab obto ultimo physico quale est Deus.

Resolutio 2da Ratio entis comparata ad Substantiam et accidens reale, minimum ad ea prodicamenta est obtum perse 2darium metaphisicè ita 2D

Pbz Ens reale ita se habet ad rationem communem entis sicut albedo ad rationem communem Coloris sed albedo est obtum 2darium visus ergo ita est pt nam ita albedo Continetur sub ratione communi Coloris, sicut ratio entis realis sub ratione communissima entis non pt nam albedo non est ultimum specificativum obtum visus, quia est Color particularis; alias alij Colores qui non essent albi, non attingerent, ape tentia visiva taliter qualiter attingeret albedo, quod tamen est falsum. Cum obtum ultimum sit adequatum. hinc.

Colligo 1mo 10 prodicamenta sub ratione entis ad Solius Metaphisicæ Considerationem pertinent, sicut sumpta 2da intencionaliter ut genera et universalia considerentur a Logica.

Colligo 2do Metaphisicam posse considerari v ut est habitus implicans, v ut est habitus explicans. quid sit uterq; videantur dicta Logicæ. hic Solum sciendum est quod metaphisica in quantum est habitus implicans per actum nostrum attingit rationem communem entis nostri et hyperbolici. hic enim actus. Quod libet est v non est attingit Deum aliter alteras implicite.

Resolutio 2da

Resolutio 3tia Entia per accidens, Fictitia et Carentia. Sunt obtum per accidens metaphysica. 1ma pars ptt: nam Sicut ea quæ per accidens Sunt Colorata per accidens pertinent ad visum, ita ea quæ sunt entia per accidens Spectant ad metaphisicam per accidens. 2da pars Conclusionis m ptt nam ens rationis et Fictitium habent aliquale esse Scilicet nominale et diminutum ergo aliqualiter pertinent ad metaphisicam Sicut Sillogismus fallax ad Logicam dicentem. Vinum ad medicinam ergo &. 3tia m pars de ente negativo et Carentijs ptt Sic esse et nonesse pertinent ad metaphisicam ergo m forma et Carentia. Sed Carentia non Sunt obtum perse metaphisica cum perse non sint ens ergo erit obtum per accidens 1ma Ita est evidens 2das vero ptt hoc principium Impossibile est idem esse et nonesse ad metaphisicam pertinet ergo esse et nonesse pertinent ad eandem.

3ptt Facultas agens de forma ait m de Carentia Saltim 2dario et per accidens. Sic medicina agens de Sanitate, ait m de morbo. Et Theologia tractans de gratia ait m de peccato. Sed meta phisica perse ens ait de ente positivo ergo &.

Resolutio Aggregatum ex ratione entis Communissima et ex omni intenion Illam participante. Scilicet ente rationis, fictitio. perse, per accidens, positivo, negativo &. Recte dicitur obtum aggregationis adæquatum metaphisicæ. Ipsa vera ratio Communissima entis in quantum est ens est obtum attributionis adæquatum metaphisicæ. 1ma pars ptt nam aggregatio adæquata omnium objectorum alicujus Scientiæ v potentiæ, bene dicitur obtum aggregationis adæquatum. Sic aggregatum ex omni Colore et Colorato dicit obtum aggregans potentiæ visivæ. 2da pars ptt Omnia de quibus ait metaphisica referuntur ad ens in quantum ens ergo &. 2das ptt Omnia inferiora referuntur ad rationem Superiorem qm participant. Sed omnia de quibus ait metaphisica Sunt inferiora participantia rationem entis ergo &. Iam ptt

Dudsheen

QUÆSTIO UNICA
De Univocis Æquivocis et Analogis
ARTICULUS UNICUS
De Univocis.

Univoca sic diffiniuntur Quorum nomen est commune ratio vero significata per nomen omnino est eadem per ly eadem ratio intelligere debes tam rationem substancialem in substancialibus, qm accidentalem in accidentalibus.

Univocum aliud est in significando. Et est nomen significans rationem multis communem; dicturq univocum univocans. Aliud in essendo. et est ipsa ratio communis significata per nomen, Inferiora vero rationem communem participantia. dicunt univoca univocata seu in participando vq hoc nomen ens est univocum in significando, ratio vero animalis significata per nomen est univoca in essendo; hoc autem et brutum dicuntur univoca univocata et in participando. ex his

Colligo ad Univocationem plura requiri 1mo pluralitatem inferiorum. 2do nomen commune 3 aliud significatum 4to rationem communem de inferioribus predicabilem. 5to quod non predicetur formaliter de eorum differentijs. 6to respectus ad inferiora; Univocatio enim formalis universaliter Logice Computati quod dicit ordinem ad inferiora. 6to quod ratio significata non conveniat uni per essentialem dependentiam ab alio.

R. D. Univocationem dividit in Metaphisicam et Logicam. Illa est entitativa et rigorosa. hoc vero diminuta et intencionalis. Illa fundatur in simili modo essendi. hoc vero in simili modo predicandi; illa ergo univocant, Metaphysice quæ conveniunt in communi predicato eadem rem et rationem simul, hoc est in simili modo essendi et predicandi. Illa vero univocant, Logice, quæ in modo predicandi

et idem rationem fontem tantum Conveniunt. Pro cujus intelligentia.

Nota Sicut in Genere Substantiæ, ita et in alijs generibus duo distinguenda Sunt: Unum Ratio formalis predicamenti, Quod in Substantia est esse per se. Alterum Res predicamenti, quæ Sunt ea omnia quæ in tali predicamento reperiuntur directe, ejusq rationem formalem participant; Tales Sunt res Sub predicamento Substantiæ. Corpus, lapis, Angelus, Deus. et Sic de cæteris. Illa ergo tantum univocantur Metaphysicè, quæ Simul Conveniunt in re et ratione formali alicujus generis. Quæ vero tantum in ratione formali et generalissima Deveniunt dicuntur univocare Logicè. Patent hæc in exemplo; vg Deus et Brutum. Conveniunt in ratione formali generalissima essendi per se, verum in generibus, quæ Sunt res hujus predicamenti; Scilicet: Corporis mixti, vivientis, animalis; unde Conveniunt idem rem et rationem; at Angelus et lapis Logicè tantum univocantur in genere Substantiæ, quia Solum Conveniunt in ratione formali generalissima essendi per se. Hinc

Quæritur An aliqua possint Convenire univoce in modo predicandi, quæ tamen in modo essendi non Deveniant?

Respondet, Dari univocationem Logicam Separatam à Metaphysica, licet Superiorem plurimum illa fundetur; Ratio est: quia illa quæ in linea entitativa Sunt diversa, possunt esse ejusdem rationis in alia linea. Sicut numerus ternarius Creatus in ratione entis participatur a numero ternario Divino, et idem istam rationem ab illo distinguitur. at vero in hoc. quod est habere istam unitatem et ultimam nulla alia res distinguitur, alias si idem istam rationem numerus ternarius Creatus distingueretur a Divino, numerus ternarius Creatus non esset ternarius Sed binarius, quod est falsum, ergo possunt aliqua Convenire in modo predicandi seu Logicè, quamvis in modo essendi et metaphysicè non Deveniant. Sed.

Dices Univocatio Logica fundetur Super univocationem Metaphysicam ergo ab illa Separari non potest [illegible] modus predicandi Sequitur modum essendi ergo

Rdeft. dsdo ans Univocatio Logica dd. Sepe Idc semper nega. ans ad cujus probat: disjuo ans modus probandi candi fundatur in modo generali praedicabiliter Idc praedicamentaliter subdisjuo Sepe Idc semper nega.

ARTICULUS 2dus
De Aquivocis.

Aquivoca sunt 2 quorum nomen est commune, ratio vero significata per nomen est omnino diversa. vg Gallus de ave et homine Franco. Dices: Aquivoca cum in nullo genere conveniunt, non posse definiri. Rdeft. Aquivoca cum univocis conveniunt in habendo nomen commune, per quod loca generis explicari possunt. Deinde Aquivoca sine intencionaliter in nullo conveniunt. Sed 2do intencionaliter conveniunt in ipsa dissimilitudine.

Dividunt Aquivoca in objectiva quae sunt res significatae per nomen ut vg hoc avis, quae significant per hoc nomen gallus. et Formalia. 2do sunt nomina communia significantia plura ut glosa vg Gallus Aries Canis Pugnus. dd. Nomina dicunt Aquivoca Aquivocantia, res vero significatae dicunt Aquivoca Aquivocata. alias divisiones vide in summulis. praeter has tamen adinvenit dd 3tiam Speciem quae vocat Aquivoca cum nec idem cum convenientia nec diversa.

ARTICULUS 3tius.
De Analogis.

Analoga sunt quae ad nomen Proportio quae ad rem sunt Quorum nomen commune est: ratio vero significata per nomen partim est eadem et partim diversa.

Analogorum 3 sunt species: nimirum Attributio, Proportio et Proportionalitas. Cajetanus ad has addit Speciem 4tam, quam vocat Analogiam Aequalitatis. quando scilicet ratio communis est omnino eadem, inadaequate tamen participatur aliis inferioribus. ut cujus ratio vg animalis perfectius ab homine et above quam ab aliquo vermiculo participatur. Sed hae Species

ana

Analogorum analogis non admittitur, quia hoc admissa
sequeretur omne genus, ens et Species esse analogum,
quia omne genus est participabile ad speciebus indequa
talibus. Sic ens animal perfectius participatur ab homine
ne quam ab bruto, et ratio hominis perfectius participata
ab homine recto, quam claudo.

Analoga attributionis, sunt quorum nomen com-
mune est. ratio vero significata per nomen est eadem
eidum finem et diversa eidum habitudinem ad illum.
ut hoc nomen sanum de animali, de pulsu et medica-
mento predicabile idem significat sed cum diversa
habitudine. de animali enim dicitur ut de subiecto sa-
nitatis de pulsu ut designa de medicamento vero
tanquam et causa efficiente ejusdem sanitatis.

Analoga Proportionis sunt Quorum nomen com
mune est. ratio vero significata per nomen est similis
tantum eidum proportionem. ita se habet hoc nomen
principium ad cor, fundamentum, punctum et cau-
sam; quamvis enim significat res omnino diversas,
quarum una non dependet ab alia. sunt tamen
omnes similes eidum proportionem; sicut enim cor
est principium vite, ita fundamentum est principium
edificij, punctum linee, et causa effectus. hoc Ana-
logia fit esse aliquando metaphorica, ut ubi quando
dicitur risus de homine et prato.

Analoga Proportionalitatis sunt: Quorum nomen
est commune. ratio vero significata per nomen est
similis tantum eidum proportionalitatem. Pro
intelligentia horum trium Nota proportionem
et proportionalitatem esse vocabula desumpta ab
Arithmetica, in qua Proportio. dicit Comparatio
unius numeri ad alium ut binarij ad ternarium;
est enim inter illos proportio dupla. Proportiona-
litas vero. dicit Comparatio aut similitudo duarum
inter se proportionum, ut si quis dicat ita se habet 4
ad 8, sicut 8 ad 16. Ethis inferas, Analoga attributionis
ad 8, sicut 8 ad 16. Ethis inferas, Analoga proportionis
exigere dependentiam unius ab alia, analoga proportiona-
litatis similitudinem, Proportionalitatis Equalitatem.

Quidnij An det Analogia Transcendentid: hoc est ratio significata per nomen sit analoga. respectu Inferiorum, eo ipso, quod ultimas eorum differentias transcendat, quarum inter illa nonst dependentia essentialis.

Resp affirmative. Colligit hoc ex 2 do in 2 dis gras. et ratio est: Quia sola transcendentia tollit univocationem, at non tollit omnem similitudinem ergo inducit analogiam.. jor pl ex Philo. 6to metaph. Ca ubi dicit Ens univocum. aut genus non esse, quia est transcendens Ratio 2da Quia sola transcendentia facit, ut ratio significata per nomen, partim sit eadem partim diversa. ergo sola transcendentia facit analogiam; et certe: eo ipso enim quod ratio entis includat, in ultimis differentijs hominis et bruti, fieri pt. imo de facto est quod homo et brutum differant per propias differentias quia differunt per rationem entis formaliter inillis inclusum ergo sola transcendentia facit analogiam.

QUESTIO 2da.

De Entis natura.

Iam innuimus Superius obtum metaphisicã esse ens et ens. nunc nobis nãda, passiones entis explicandã sunt. Ens igitur in tota sua latitudine est Cui non repugnat esse

Dividitur ens in reale Cui non repugnat esse a parte rei et Rationis Cui non repugnat esse in intellectu Reale aliud est physicum et aliud intencionale. vide Logicam. Ens intencionale aliud est verum et aliud fictum. Ens verum Subdividitur in Nominale et entitativum. Nominale est 2dum quid nominis. Entitativum 2dum quid rei. Ens nominale extenditur ad Carentias et ens rationis. Ens reale physicum dividit in Completum et in Incompletum. 1mum est Cujus nãda nulla deest perfectio debita. 2dum est Cui deest aliqua perfectio. 1mum dicitur perfectum. 2dum imperfectum. . Potest tamen idem numero ens esse Completum in una linea et incompletum in alia; ut humanitas Completa in se nãda

pt

pt esse incompleta in esse personde ente subsistenciam.
Ens completum dividitur in substanciam et accidens,
accidens autem in 9 genera.
Preterea ens accidentale subdividitur in entitativum
et modale. Entitativum pt divinitus a subto separari,
ut quantitas, albedo &c quod in Eucharistia manent sine
subto. Modale vero per nullam potenciam pt esse
existere. ut vg sessio Petri. nec Divinitus pt separari
a Petro. unde a RD accidencia modalia vocantur
forme Characterice. Sed de his fusius deo dante tractabitur.

Denum ens Physicum dividitur in ens per se quod est
res una completa v simplex vg Angelus v composita
ex partibus ejusdem predicamenti incompletis. ut
hoc ex maa et forma. et in ens per accidens. Quod
coalescit ex multiplici ente completo unius v plu
rium predicamentorum. vg album. quod componit
ex substancia completa et accidente.

ARTICULUS Imus

De Posibilitate Entis.

Posibilitas seu Cappacitas ad existendum in rerum
natura est: Physica et Logica. Physica est capa
citas ad existenciam, quam res prius non habet.
Posibilitas Logica est non repugnancia ad existen
dum. Sive res actu existat Sive non. unde posibilitas
Physica dicit Carentiam existentiæ. Logica vero
est Conjungibilis cum existencia actuali; rei enim
quod existit non repugnat existere. ab actu enim
ad potenciam valet ilatio. hinc posibilitas Logica
duo dicat Omnem Predicata essentialia rei. Scilicet
genus et differentiam. Quum Quod genus et differen
tia sunt res Compossibiles aut inter se non repugnantes.
Si aut enim repugnancia est formale Constitutivum
rei impossibilis, ita non repugnantia Constituit rem
possibilem.
In quo autem stet hæc non repugnancia N.R.D. docet
Posibilitatem intellectus seu Compossibilitatem rerum

huius autem modi Compossibilitas trium est veritas quidam denuncia et nominalis. Explicat hoc idem RD. Ideo namq intellectus assentitur huic Trinitas nihil est nihil. quia licet in re tres isti nihil sint, sunt tamen tres Compossibiles. e Contra Intellectus non assentitur huic propositioni. nihil non est nihil quia sunt tres repugnantes et incompossibiles. Sicut ergo intellectus ad utrumq propositionem Comparatus uni vere assentitur, alteri vero non potest assentiri, licet utriusq obtum nit sit in re, quia scilicet in una propositione non in altera regerit Compossibilitatem trium; Sic omnipotencia ad hominem et chimeram Comparata illum non istam producere pt, licet tam hic qm illa ante decretum nit in re sit. quia in homine non invenit repugnantiam trium, quod est in chimera. Ecce in Compossibilitate aut in Incompossibilitate trium fundant de prodimo denominationes possibilis, aut impossibilis, Producibilis aut improducibilis ab omnipotencia. dixi de Prodimo nam ex RD Constat Possibilitatem radicalem et primordialem remotam. esse omnipotentiam, ex eo enim quod continent eminenter Creaturas, resultat earum esse radicale et remotum possibile.

Circa possibilitatem Creaturarum Valde sunt notanda 4 signa a RD 2 quodlib. de q q ad tradita his verbis Ista 4 se habent per ordinem 1mo Deus Continet virtualiter adunate et perfectionaliter omnes Creaturas. 2do ad istam Contenentiam Consequitur per modum resultacionis, quod quilibet earum saltim 2dum Significatum sui nominis est ens possibile. 3tio Deus Comprehendit se ipsum qui est totum ens virtualiter ergo est Comprehensione illius Comprehensionis Consecutive Cognescunt, omnes Creaturas. 2dum quod sibi est sui esse. nunc sit:

Resolutio 1ma Possibilitas Creaturarum non est pura denominacio extrinseca ab omnipotentia Dei. etc Ista Conclusio

Pbat Conclusio 1ma. Posibilitas importat aliquid 2dus
intrinsece cum ex parte rei posibilis, nimirum veritatem
diminutam ergo &c. Pbr 2do Sicuti se habet existen-
tia ad rem existentem, ita se habet posibilitas ad rem
posibilem Sed existentia non est denominacio extrinse-
ca rei existentis, Sed in re existente potuit aliquid
intrinsecum ergo in posibilitas potuit aliquid intrin
secum in re posibili. Saltim nominale.

Resolutio 2da Posibilitas intrinseca Creaturarum realiter distinguit ab omnipotencia Dei, et ut distincta ad eo Cognoscit.

Deus vere affirmat rem posibilem Carere existentia actuali et esse Creabilem adextra, at hoc repugnant omnipotentia Dei, ergo posibilitas intrinseca Creaturarum realiter distinguit ab omnipotentia et ut distincta ad eo Cognoscitur. Deinde res posibiles et actuales sunt eadem numero essentia Sed res actua lis nascit realiter distincta ad eo ergo et res ut posibilis. Sed.

Dices. Esse Creaturarum. quod ab Deo dicunt ha bere est indistinctum ad eo ergo &c. pt. ans Esse Intencionale est esse Cognitum Sed esse Cognitum est indistinctum ad eo, Cum sit pura denominacio extrinseca a Cognitione Divina, qua procul dubio est ad eo indistincta ergo &c.

Rdet. ngdo ans. ad ejus prob. dsp. quo jorem. Esse Intencionale est esse Cognitum utquo ngo utquod Ido. et cum eadem distinctione admittorem. ngo Itam itaq licet Cognitio 2dum esse Subjectivum et utquo sit cum Deo identificata, tamen 2dum esse Objectivum et utquod distinguit a Deo, quia representat obta Creabilia ad eo distincta.

Resolutio 3tia Posibilitas intrinseca Creaturarum ante ejus productionem, nil actuale ponit in ipsa creatura.

Pbr Res cum producuntur fiunt ex nihilo ergo posi bilitas intrinseca nil ponit actuale in ipsa creatura

Rpdebis cum Scotistis Posibilia prout esse existentiæ esse vero aliquid essentiæ. Sed

Obr

Hæra Productio non solum ad existentiam verum ~~ad~~ ad essentiam actualem ~~patet~~, ergo Creatura producitur a Deo non solum ex nihilo ~~essentiæ~~ actu tenei verum ~~et~~ ex nihilo essentiæ actualis.

Dices iterum. Esse intencionale fundatur super entitativum Sed possibilia ab æterno habent esse intencionale distinctum a Deo ergo et esse entitativum.

Rdet 1mo Cum S. Doctissimo Augmo idem absolute non esse veram, aliquando enim esse Intencionale est fundamentum esse entitativi ut patet in Ideis Divinis.

Rdet 2do Esse intencionale fundari super esse physicum seperabiliter ptt hoc in specie exempla, in qua esse intencionale obti, non esse physicum est.

Rdet 3tio informa Esse intencionale fundatur super esse physicum pro primum et ab æternum Ideo semper super pro primum ergo ita et entitas nostra Divina, quatenus eminenter, perfectionaliter continet omnes entitates creatas est fundamentum ex quo resultat propria cujusq possibilis Intellectas

Obt 2do Si possibilitas intrinseca Creaturarum dicent aliquid physicum actuale in possibilibus, darent plures Dij possibiles atqui hoc repugnat ergo ad ptt sequela ionis actualitas illa in possibilibus non penderet a Deo ergo actualitas illa efficeret plures Deos possibiles. ans ptt ~~et~~ per adversarios quia possibilitas seu esse actuale possibile non est denominacio extrinseca, nec quid productum ab Omnipotentia Divina. ~~ostia ptt~~ Esse actuale a se per Scotistas Constituit Deum existentem, et quoties darent multiplex esse actuale a se distinctum, toties plures darent dij actu existentes ergo actuale a se in possibilibus efficiet plures Deos possibiles, et quo ties debitur multiplex esse actuale in possibilibus, toties non repugnabunt plures dij possibiles

Resolutio ista Possibilitas intrinseca Creaturæ non est purum nihil, quatenus ly nihil dicit negationem totius entis. ad prob. negata Thesis.

Adver

Adverte Nihil posse dupliciter Considerari 1mo vni versaliter, quatenus dicit negacionem entis in tota sua latitudine. 2do Particulariter prout dicit negationem talis entis. vg Consideretur lapis possibilis et chimera. Lapis possibilis est nihil, Sed non nihil entis in tota sua latitudine, quia habet non repugnantiam ad esse, ac per consequens habet esse intencionale diminutum et nominale. Chimera vero est pura nihil; quia vero dicit repugnanciam ad esse entis, Sicq dicit negacionem totius entis. et ideo vg lapis possibilis et non chimera adeo ut produci.

Resolutio 5ta Possibilia in Signo ante Dei Cognitionem habent esse intelligibile resultans ex Divina essentia. et ratio est quia ex Cognitione Divina essentia resultat esse Cognitum Creaturarum, quod habent obicibile in mente Divina ergo in Divina essentia intelligibili adest et fundatur intelligibilitas creaturarum, alias Cognosceretur a Divino Intellectu id in Divina essentia, quod prius in ipsa intelligibile non esset.

Resolutio 6ta Possibilia ab eterno habent esse intencionale obtiuum seu diminutum in mente Divina. et ratio est: Quia esse Cognitum est esse obtiuum et diminutum, at Creaturae possibiles habent esse Cognitum in mente Divina ergo &c. Sed.

Dices ad veram rei possibilitatem in Se ipsa non sufficit esse diminutum sui ipsius obue existens in mente Divina, quia possibilitas est quid physicum Sed

Itra ad veram possibilitatem sufficit esse diminutum. Si hoc fenditur in esse physico saltim alicuius, Austeto tuis Compossibilibus, hinc est quod hic esse rerum non sit possibile, quia licet in mente habeat esse objectiuum, constat tamen tuis incompossibilibus.

Resolutio 7ma Possibilia ab eterno habent esse nominale intrinsecum in mente Divina. PZO

Pbz. Illa dicunt habere esse nominale quarum tria sunt compossibiles. Seu interse non repugnantes at ly hoc, Leo, Sapis, et alia hujus modi a Deo cognita ab Deo habent tres compossibiles seu interse non repugnantes, nullam enim intellectus Divinus invenit repugnantiam inter ani et ratle, qui constituunt hominem, et inter alios tres, qui constituunt cetera possibilia ergo. Quod vero hujusmodi nominale sit intrinsecum possibilibus patet exeo; quia possibilitas Logica est intrinseca rei possibili, cum sit inseparabilis abilla, at esse nominale seu non repugnantia horum est possibilitas Logica ergo &c.

Resolutio 2va Prima possibilium interse actualis distinctio provenit à mente et cognitione Divina in 2do Signo explicata.

Pbz. Possibilia ante Divinam cognitionem non sunt actu distincta ergo a modo ans pt. Distinctio actualis consequitur ad esse actuale, at possibilia ante Divinam cognitionem nullum habent esse actuale. ergo jor pt: nor autem sic declaratur: Non enim possibilia ante Divinam cognitionem habent esse actuale entitativum, alias essent possibiles plures Dij, ut demonstratum est, neq; habent esse actuale intencionale, hoc enim pendet ab actu cognitionis Divinæ, ut in 4to Signo explicatum est ergo &c. Sed

Dices 3tia hanc conclusionem: Possibilitas Creaturarum in 2do Signo resultat ex earum continentia perfectionali in Deitate ergo in 2do Signo iam possibilia distinguuntur interse ergo &c.

Pdet. Possibilia in 2do Signo aliter esse distincta qualiter resultant, at resultant ut entia potentialia ergo non potencialiter distinguuntur. Sed post cognitionem Divinam, quia iam habent suum esse cognitum actuale, actualiter non distinguuntur per cognitionem Divinam.

ARTICULUS 2dus.

De Existentia Entis, et utrum distinguatur ab Essentia: Existencia. Est actus ultimus, per quem essentia forma liter ponitur extra causas. dicitur actus, ut distinguatur ab essentia, quæ habet per modum potentiæ hic. Dicitur. 2uo nam modo essentia distinguatur ab existentia. Circa hanc difficultatem. vanæ sunt sententiæ. 1ma affirmat essentiam actuadem realiter distingui ab existentia: 2da negat distinctionem realem, et admittit solum modo distinctionem rationis. 3tia negat distinctionem rationis raciocinatæ admittit. Pro Sententia autem S.T.D notare debemus triplicem especiem distinctionem. 1ma essentialis. quæ dicitur Specifica, quando unum essentialiter differt ab alio. hæc datur inter hominem et brutum. 2da distinctio dicitur essentiarum. quæ est numerica vg inter Petrum et Paulum. 3tia tandem distinctio est solum diversos gradus essendi ejusdem numero essentiæ. quæ dicitur gradualis vg inter Petrum in patientia et eundem in actu.

Dubit. Quot sunt gradus essendi Super essentiam in variatam. Fluentes.

Rpdet. 4 in una creata Substantiali ad distinguendum: essentia potibilis, essentia actualis, existentia et Subsistentia, quæ est ultimum Complementum essentiæ; per istos ergo gradus transfert, degenere in genus de potentia ad actum manens invariata Specifice; nec per istos gradus transfert, degenere in genus, sed sicut ipsa tia et gradus ejus sub genere Supremo Substantiæ reponunt. Hic agimus de essentia et existentia rerum materialium, et quia una anima propria Caret existentia, ideo tota lys est de una forma Substantiali. an Scilicet: et quomodo ejus essentia distinguatur ab existentia propria prout ejus intelligentia.

JMJ

Nota formas Substanciales presertim mateles ante creationem mate. Ima. fuisse in potentia obtiva, nunc vero esse in potentia Subjectiva ejusdem mate. 2dum inhoationem.

Resolutio 1ma Essentia actualis distinguitur realiter graduatiter a possibili.

Pr. Existentia actualis distinguitur realiter graduatiter a possibili ergo et essentia actualis. Etia tenet a paritate. ans pr. Existentia actualis addit gradum existendi Supra possibilem ergo distinguitur. ans declaratur: quia existentia actualis dicit productionem praeteritam. quam non dicit Existia possibilis

Dices Existenciam Concipi non posse ut pure possibilem, Cum de ejus essentia Sit actu existere. Sed Itra Quod est producibile pt a nobis Concipi ut possibile, at existentia est producibilis in rerum natura ergo pt a nobis Concipi ut possibilis.

Resolutio 2da Existentia rei materialis distinguitur tantum realiter graduatiter ab ejus essentia actuali et possibili. ita RD:

Pbtr. Actus et potentia totales nat. graduatiter tantum distinguunt. 2dum diversos gradus essendi Sed essentia et existentia rei materialis Sunt actus et potentia totales nat. ergo Major pt. actus et potentia totales nat. Specie aut numero non distinguunt. Super esse ergo ut graduatiter tantum distinguunt. ans pt. hoc in actu, et idem in potentia. Sunt actus et potentia totales nat. humana Sed hoc in actu et idem in potentia Specie et numero non distinguunt. ergo

Tripliciter occurrunt adversarij nostrae rationi 1mo alij affirmant actum et potentiam totales nat. distingui Solum Virtualiter. Sed.

Itra: Distinctio Virtualis Creaturarum non Sufficit ad veram et realem Separationem unius ab alio Sed actus et potentia unius nat. Sunt vere et realiter Separabiles ergo etc.

2do

2do dicunt Adversarij Actum et potentiam distinguj formaliter. Sed et
Otra hos: Esse in actu et esse in potentia, non distinguunt, per cognitionem solum, necesse sunt duo formalitates de linea intelligibili. Sed sunt gradus essendi reales de linea physica ergo &c
3tio alij volunt distingui realiter modaliter. Sed
Otra Actus et potentia totales non substantialis, reperiuntur in eodem predicamento substantiali cum
otia pte aggregatum ex entitate physica et modo est ens per accidens sicq in predicamento substantiali collocari nequit. Itaq aperuimus essentiam et existentiam esse potentiam et actum totales rad. nam quia existentia sit forma v actus receptus in essentia, et
volunt Thomistæ; Sed quia essentia per generationem translata de potentia ad actum essendi totalem
fit existentia; ita ut ipsissima res, quæ ante generationem erat essentia, post generationem sit existentia,
non per receptionem actus v modi sed per translationem de potentia ad actum, seu de gradu in gradum essendi.

Obicies 1mo Pro defendentibus identitatem. Non datur essentia actualis ab existentia separata ergo
datur essentia actualis ab existentia separata est purum nihil ergo
ans pte essentia ab existentia separata est purum nihil. ergo
Adeo nego ans. cui ejus prob. dsgo ans: est purum
nihil. quatenus ly nihil dicit negationem totius
entis nego. Quatenus ly nihil dicit negationem
actus existendi. Ido ans et nego 2dam. Solutio patet ex dictis.

2 Inces. Nihil non suscipit magis et minus. ergo
Sessentia in statu possibilitatis est nihil est purum
nihil. Patet. nego ans. quia carentiæ inde
sunt nihil, et tamen possunt intendi v remitti, sicut
et forma, quibus privant
Patet 2do dsdo ans. Si sit nihil simpliciter ido ans si
sit nihil particulare nego. quis enim negabit, nihil
de impossibilibus. potius qm. de possibilibus dicitur
hac ergo sensu nihil suscipit magis et minus.

Ot hos 24

Obities 2da Infavorem Sustinentium entitativam distri
ctionem; Actus et potentia distinguunt realiter, Sed essen
tia et existentia sunt potentia et actus ergo &c. Patet Actus
operandi distinguunt realiter a potentia operativa ergo &
Patet Actum essendi esse operandi distingui realiter a po ten
tia activa et passiva, Secus vero a potentia totali objectiva
a qua solum graduaLiter distinguitur: Ratio vero dis
paritatis est: quia actus et potentia operativa sunt
diversi generis, non vero actus et potentia objectiva.

Obitur 3tia Existentia possibilis non distinguit
graduaLiter ab actuali ergo neg essentia ab existentia.
Patet ngdo ans: existentia enim possibilis in nostra en
tentia est formaLissime ipsa essentia ut producta in effectu.

Dices Ergo non poterimus in rea distinguere Duos Con
ceptus essentiæ et existentiæ.

Patet ngdo Ctiam. nomine enim essentiæ intelligimus
prædicata essentialia ex se indifferentia ut sint in sub
ru possibilitatis ⊆ instatu existentiæ, per existentiam
vero intelligimus essentiam ut productam in effectu.

Pro reliquis Solvendis Nota 1mo Essentia actualis
de facto reperitur absq existentia, quia formæ manen
antè productionem possidentiunt in potentia mad. actu
actualitatem essentiæ.

Nota 2da Esse et potentia ad esse distinguunt entitative,
quando potentia est receptiva actus essendi, ut potentia
receptiva Sanitatis. Si vero potentia sit objectiva ad esse
dum. tunc non entitative, Sed graduaLiter tantum ab
actu totali essendi distinguit, quia hujus modi potem
tia nec Specie nec numero ut distingui a suo actu.

Nota 3tia Quamvis existentia sit formaLissime ipsa
essentia, et intrinseca essentiæ, tamen non sequitur
essentiam prius intelligi existentem, quam productam,
quia tunc temporis prius intelligitur in re, quod
est illi intrinsecum quam quod ei convenit ab extrin
seco. quando tale intrinsecum est in rerum nat. ante
extrinsecum Secus vero non, quia in tali casu

extrinseca sunt via ad intrinseca, via autem est prior fine; Sicut prius intelligitur omnipotentia qm circa suarum possibilitas (est hec illius sit intrinseca, illa vero (intellige omnipotentia) extrinseca.

Nota 4to Essentia entis naalis distingui ab essentia formali distinctione includentis ab incluso, nec tamen tali distinctione essentia entis naalis debet distingui ab existentia. Ratio dispanitatis est; quia essentia formalis est inadequata respectu essentiae entis naalis, hec enim ex essentia materiali et formali coalescit.

Nota 5to Sicut ens naale includit potentiam et actum ex quibus componitur, sic naa angelica includit potentiam et actum ex quibus gradualiter componitur, cum hoc tamen discrimine et quidem triplici: 1mum Quod forma vere recipitur in materia, at existentia non recipit in essentia, sed est ipsius forma essentia translata de gradu in gradum essendi. 2dum maa actuat per additionem actus, essentia vero actuat non per additionem actus, sed per translationem de potentia ad actum. 3tium: maa et forma distinguuntur essentialiter, saltim inadequate, at essentia et existentia sunt una numero essentia in diverso gradu essendi constituta.

QUAESTIO 3tia.

De Passionibus Entis.

Ad veram passionem 4 requirunt. 1ma quod sit aliquid. nihil enim non potest passio entis positivi. 2do quod aliquo modo distinguatur a subto. 3tio quod sit extra conceptum cum illo. 4to Quod subtum sit extra conceptum pre pria passionis.

Scd in 1mo gb prolog: a2 assert Unum, Verum, Bonum, Aliquid &c esse passiones entis. quod sic probat: Unitas, Veritas, Bonitas &c

non sequentur passiones entis, maxime quia non subterfugiunt ejus Conceptum, sed subterfugiunt ergo ens non est fundamentum oppositi. Sententia. Nor vero pter unitas veritas, bonitas, differunt inter se et ab ente, et quidem ratione formali objectiva ergo dd ans pter quæ differunt definitione differunt ratione formali objectiva at unitas, veritas, bonitas dd differunt definitione ab ente et inter se. ut pter ergo dd

2 Quomodo differant passiones entis inter se et ab Ente?

2 Passiones entis differunt inter se et ab ente differentia formali ex naa rei in linea intelligibili. 1ma pars pti: quia veritas bonitas habent diversos respectus scilicet ad Intellectum et Voluntatem. 2da pars pti quia ens et bonum attingunt diversis Conceptibus, et diversis Conceptibus Caret sequentur diversæ Conceptibilitates in obto, quæ fundant distinctionem formalem. Item ex naa rei ineſſe obicibili ergo dd. Sic de his passionibus seorsive. et sic

ARTICULUS IMUS.
De Unitate Entis.

Circa præsentem difficultatem tres sunt Sententiæ. 1ma affirmat unitatem Consistere formaliter in Quantitate distinctionis. 2da asserit unitatem dicere in recto entitatem positivam, quatenus sub est Quantitati divisionis, quæ super illam fundatur. 3tia dicit. unum addere aliquid positivum supra ens, id vero non ſeſe realitatem aut formalitatem distinctam ab entitate, sed ineſſe obicibili sic Scot. quem nos quoq sequi.

Scotarius: Unum et unitum differre; unum enim pter ſeſe simpliciter naa ex. Deus, unitum vero dicit Constare partibus inter se Conjunctis. Item unum et Solum valde differunt. Petrus enim sub naa humana est unus homo sed non solus, at Sol est unus et solus, idest unicus in sua spa naa.

Pezaluby

Resolutio 1ma Unitas entis Consistit formaliter in positivo.
Pt 1ma omnes species unitatis stant in positivo ergo et unitas entis. ans pt inductione. Similitudo et aequalitas a.q identitas sunt species peculiares unitatis, et stant in positivo, Tamquam fundant in positiva entitate. Tq. sunt rationes fundandi relaciones reales positivas. Tq. opposita earum, nempe diversum, dissimile et inaequale stant in Carentia unitatis ut pt ergo omnes species unitatis stant in positivo.
Pt 2da Unitas identificat realiter cum entitate positiva ergo stat in positivo. ans pt Unitas predicat realiter de entitate positiva, ut cum dicimus Deus est unus, et unus est unus ergo &c
Resolutio 2da Unitas Consistit formaliter in impositate nad qua denominat una.
Pt 1a Eo ipso enim quod nra aliqua sit multiplex, non pt esse una ergo est una eo ipso quando est simplex.
Pt 2a Eo ipso quod ens sit naa simplex et indivisum inse. et divisum a quolibet alio extrate, est unum ergo &c
Resolutio 3tia Unitas addit formalitatem distinctam ab entitate ineffabilibi, qua formalitas bene apellatur simplex natura.
Pt 1a Una unitas dicit peculiarem respectum. quem non dicit ens ut sic ergo importat formalitatem distinctam.
Pt 2a pt Deus enim bonum dicit superabundare vero, quia dicit peculiarem respectum ad voluntatem. ans pt
Unum dicit indivisionem atq invariationem in naa sed ens ut sic, hujus modi non dicit indivisionem, cum sit indifferens ad indivisum et divisum. ergo
Pro Salvendis Nota 1ma Illud RD in 2da d 24 q 2 ad Ratio unius formaliter dicat indivisionem. et similia ab Aristotele prolata Intelligi debere de unitate 2dum quid nominis dicente Carentiam multitudinis, non vero de unitate 2dum quid rei, quae stare omnino debet in positivo. Sicut Incorporeum in re est forma positiva per negationem explicata.
Nota 2da Quando Petrus Concipitur ut unus homo, Concipitur quidem Cum Carentia alionum hominum seu multitudinis.

Sed non cum Carentia Constituente unum, at cum Carentia resultante ex una, unde per simplicem naam quam habet denominatur unus formaliter, per Carentiam vero resultantem Petrus denominatur non plures.

Nota 3tio Quamvis unitas addat Conceptibilitatem formaliter ab entitate distinctam, tamen non sequitur, quod possit abs q entitate Concipi; nam hoc addit aliquid supra animal, et tamen Concipi adequate abs q animali non pot.

Nota 4to Cus ex propria ratione significat unum habet unum Conceptum unitate predicationis non transcendentis, de qua est Sermo, nam unitate transcendentis est solum unum fundamentaliter, non vero formaliter.

Quaeritur Unde oriatur Haecceitas per quam Petrus se distinguit numero ab alijs individuis. Seu quod est Principium Individuationis.

Difficilis hic est questio, quae praecipue versatur inter Thomistas Baconistas, et inter alias non nullas Scholas. unde nam oriatur haec ceitas per quam petrus distinguitur ab alijs individuis, seu quod est principium individuationis. quaeritur.

Certum est unitatem Specificam desumi a forma substantiali, haec enim distinguit Speciem a bruto per animam rationalem restat ergo difficultas de Principio unitatis numericae et individualis, unde Salicet Provenit quod Petrus individuus in se est divisus ab alijs ejusdem Speciei individuis. Procujus Intelligentia

Nota Principium individuationis dr est Subiectum formale et radicale. Principium formale est solum differentia individualis seu Petreitas. ipsa enim determinat naam hominis Communem ad Petrum; Sicut differentia Specifica est principium formale Specificationis, ea quod determinet genus ad Certam Speciem.

Principium Radicale individuationis est radix de qua egreditur, differentia individualis. Possens difficultas non inquirit de Principio formali, nam hoc apud omnes est differentia individualis. Sed inquirit de Principio radicali, ex qua nimirum radix oriatur. quod naa vg humana (quae est indifferens

ad omnia individua) Coarctet ad unum Petrum, ita ut iste sit inse indivisus, et distinctus ab omni alio; quare idem est prorsus inquirere radicem differentiæ Individualis, ac inquirere radicem distinctionis numericæ, hæc enim semper provenit a differentia individuali et hæcceitate.

Tres sunt principaliores Sententiæ in hac materia. Ima affirmat individuationem desumi a tota entitate rei. 2da dicit Individuationem desumi a forma distincta hæcceitatis ex toto realiter resultante. Sic Scotistæ. 3tia Sententia est Thomistarum, ex quibus alij afferunt radicale individuationis Principium esse quantitatem, alij materiam primam quantitate affectam. Tria quos sapientissimus Garcias Citat. RD in his d28 q2 ar ubi ex professo art: Dico quod forma est principium individuationis, nec de hoc debet esse opinio aliqua. unde cum RD sit.

Resolutio Individuationis Substancialis entitativæ sumpta per desumitur a forma. ita RD.

Ratio forma Constitutivum et distinctivum sunt prorsus idem, viventia enim per eandem animam et Constituit, in propria ratione, et distinguit a non vivente, at unum individuum distinguit ab alio per solam formam. ergo per solam formam Constituit, in ratione individui, Sub inde sola forma est radix individuationis. nam pro omnis distinctio est ab actu ut legit in Philosopho 7 metaph. Text 38 Actus est qui distinguit et separat at sola forma est actus individui non vero materia, quæ etiam per Thomistas caret omni actualitate ergo de Consonat et D. Angelicus noster favendo Sententiæ: unum quodque idem habet esse et individuationem. q unica de anima est ad unum. Sed esse ex D. Angelico est a forma et non a materia ergo et Individuatio.

Ita Petrus et Paulus ante omne accidens distinguunt entitative intra genus substantiæ, at ima eorum distinctio non sumit a materia sed a forma ergo ad minor suadet sic. Petrum et Carnuphum sunt individua distincta sed non ima est ea dem in utroq ergo eorum distinctio est a forma. et Ita vere Ipsæ distinctæ sunt idem numero individuum ab unitate formæ sicut quantitas et materia sint diversæ.

Ita Sto

Pbt 2do ex Princip. Thomistarum. Differentia per vos desumitur a forma sicut genus a maa sed differentia individualis est vera differentia ergo desumit a forma et non a maa. ex quibus inf

Infero 1mo maas Sublunares interse distingui per diversus respectus ad formas quibus informant.

Infero 2do animam rationalem esse formaliter individuam ex se: ex quo enim est forma simplex, caret principio radicali individuationis, licet ipsa sit radix individuationis compositi.

Pbt 3tio Terminus generationis est individuum, ex philo Sapho enim 7 metaph. non generatur hoc sed hic hoc. at sola forma substancialis cum sit actualis est terminus generationis ergo sola forma subtilis erit principium quo et radicale individuationis.

Obicies 1mo unitas et distinctio numerica sumunt a maa ergo maa signata quantitate erit radix individuationis. ans pt et Philosopho 5 metaph. dicente, ea sunt unum numero individuum, quorum una maa est una, illa dicunt diversa quorum est diversa maa.

Rdet Aristotelem in dicto textu non loqui de maa 1ma physica quod est altera pars compositi naalis sed de maa 1ma intencionali quod est differentia ipsa individualis; et hujus nominis ratio est: quia sicuti maa 1ma physica est unum subjectum formarum substancialium ita differentia individualis est unum subjectum formarum substancialium 2darum quod de illa predicari possunt. ytt hide explicatio in similibus licet enim apud Dialecticos invaluit axioma, genus desumit a maa et differentia a forma, hoc tamen non obstante Thomistae defendunt in angelo compositionem ex genere et differentia; et dictum axioma interpretatur de maa et forma analogice et per quandam similitudinem accepta, ergo in inter pretatione nostra valere debet.

Obicies 2do Numerica distinctio est maalis, in qua differt a specifica quod est formalis ergo illa desumit a maa.

Rdet 1mo

Ad 1um ma retorquendo argumentum de Cognitione qua Michael Cognoscit Gabrielem in hoc instanti, quod distinguit Solo numero ab ea, quâ eundem Gabrielem cognovit in primo pro mundi, Sed hæ Cognitiones sunt omnino immateriales ergo potest dari distinctio numerica quin sit materia.

Ad 2do dicatur dist. 2do Sequens: desumit a maa ma. quod est unum Subjectum physicum et receptivum desumit a maa individuali, quod est unum nego desumit a maa individuali, quod est unum Subjectum intencionale et prædicationis 2do. et adda: licet distinctio inter duas animas rationales non posset vocari distinctio formalis, congruentius tamen vocatur distinctio formarum.

Pro reliquis Solvendis nota 1mo Divisio Substantialis in individua Substantiæ fit per propriam formam substantialem, Accidentalis per propriam quantitatem. Nota 2do Forma exit cor unde est Singularis. quia excipiat actionem singularem; non quia educit ex hac numero maa, cum possit Divinitus ex alia, imo et ex multis simul educi.

Nota 3tio Sicut unitas formalis et prædicata communia desumunt a forma, ita unitas materialis et prædicata individualia desumunt a forma; Sed unitas formalis et individualis identificant realiter inter se, ideoq ex eadem radice pullulant.

Nota 4to non inferri exco quod individuum est incommunicabile, Ergo maa est radicem individuationis, quod supponitur incommunicabilis; non inferetur inquam, nam falso supponitur incommunicabilitas in maa; Sicut enim forma communicat mat, ita vicissim mat communicat formæ: Sed dato quod forma communicet mat et non maa formæ. adhuc tamen non posset inferri intentum; quia per adversarios non obstante quod maa Signata communicet Composito, adhuc tamen per ipsos est principium individuationis ergo non obstante communicabilitate informa, sit hæc statui per maa pro principio individuationis. Nota

Nota 1to Quod migrat de individuo in individuum non ptt esse radix individuationis, quia est aliquid communicabile, sed talis est materia, quia est communis generato et corrupto, ergo non ptt esse radix individuationis sed sola forma quod migrare non ptt.

Nota 6to Individuatio rum Angeli sumi a tota entitate ipsius; cum enim Angelus sit forma simplex caret principio individuationis radicali et sub et subum formale.

Nota 7mo Eadem entitas formalis ptt esse radix et convenientia specifica et distinctionis numerica per diversos gradus; etenim gradus specificus distinguit formaliter ingressibilis a gradu differentiali. Ita docente S. Thoma. Genus et differentia sunt partibus Samundem ex eodem capite sed genus est radix convenientia, differentia autem diversitatis ergo utrumq; ptt desumi ex eodem capite nempe ex forma.

ARTICULUS 2dus

De Veritate et Bonitate Transcendentali.

In Logica egimus de veritate formali; nunc nobis sermo sit de veritate entitativa, quod dicit transcendentalis, quia vagatur per omnium rerum genera, et transcendit ultimas rerum differentias, sequit enim entis naam. Itaque Cumalijs dicat veritatem transcendentalem esse denominationem extrinsecam adaequatione, sed hoc distinctionem nequit; quia veritas Transcendentalis est passio intrinseca entis delinea objectiva. Hinc necessitas transcendentalis est denominatio extrinseca adaequatione quia stat in Carentia intrinseca et activa eorum, quibus vera rerum requirunt. 2da Sententia affirmat Veritatem hanc in Carentia entis fieti. Sed Iba est: Fictio cervus est rerum rationis, at non per Carentiam entis fieti. ergo 2da Sententia quod est Dmunis defendit veritatem entitativam. Cajetanistes, in Cappacitate intrinseca qui ut cognoscat fundatur inde. Sed Iba Veritas entitativa est delinea metaphysica, et absoluta, Cognoscibilitas vero est delinea metaphysica et relativa ad intellectum. Unde prius est verum, quam possit verum Cognosci.

Resolutio

Resolutio 1ma Veritas transcendentalis est adequatio 3 rius rei Cum primarijs proprijs naam Constituentibus (intellige de adequatione rei incipiendo) Tunc vero habetur hæc Conformitas, quando res habet exercite et in linea physica, quid quid ante productionem dicebat ejus essentia signate, et in linea intentionali diminuta, in Compositibilitate terminorum fundata.

2da 1ma. Tunc res dicit esse vera, quando exercite habet prædicata essentialia, Sed habens prædicata essentialia rei, est adequata Cum primarijs proprijs naam Constituentibus ergo &c.

3 Hæc ratio ex D. Angelico 1ma parte q 16 dicente: Dicit enim verus lapis, quia proprium lapidis est naam.

4a 2do Veritas entitativa stat per adversarios in adequatione obti Cum Cognitione, ergo melius patent stare in adequatione obti Cum primarijs proprijs naam Constituentibus. 5 hæc pti ex prædicatis positis.

6ta volens discernere inter aurum verum et falsum non attendit tantum ad ejus Conformitatem Cum Cognitione (Cum sit hæc sit indifferens ad utrumq) Sed ad principia verum aurum Constituentia ergo &c. 7 Ptine ergo ait D quod veritas Constituti est effectus formalis verorum principiorum Constituentium.

8 Obicies 1ma Inter rem et ejus principia essentialia nulla est Conformitas ergo &c. ejusdem ad ipsum nulla est relatio Conformitatis, Sed res et ejus principia sunt prorsus idem ergo.

9 Dicit Licet inter rem et ejus principia non possit reperiri habitudo apparitionis, quæ est relatio prædicamentalis 2dum hæc; pt tamen inveniri habitudo Compositionis, quæ est relatio 2dum dici; adequam Sufficit distinctio inclusionis ab incluso, quæ reperitur inter totum et partes, dentis ab incluso, quæ reperitur inter Constitutum et principia Constituentia. Ubi adverte relationem 2dum dici, Cujus modi est relatio Scientiæ adscientem non esse fictam Sed veram esto non sit relatio prædicamentalis.

10 Obicies 2do Sublato Divinitus Calore maneret verus ignis, Sed non maneret omne debitum ejus modi ergo.

11 Dicit Quod si adversarij supponant Calorem esse principium Constitutivum ignis; Certe Calor non potest abesse aufferibilis stante igne, quia tunc essentia ignis [illegible] stante igne, quia tunc essentia ignis [illegible] Cum hac in tranquillitate contra communem principium dicens. Cum hac in tranquillitate contra communem principium dicens. Si vero supponant ut de facto est Calorem solum modo esse passionem et proprietatem ignis tam &c.

Tam Sibi ipsis Solverunt argumentum, non enim nos dicimus veritatem transcendentalem Consistere in adequatione rei cum proprietatibus, Sed cum principijs & proprijs rem Constituentibus.

Pro Solvendis Notandum. Quando RD dicit rem esse veram ideam habitudinem ad intellectum, non loquit de veritate objectiva entitativa Sed de objectiva.

Hoc 2do Veritas essentiæ possibilis quæ dicit, & tria, necessaria, diminuta et nominalis, Similiter Consistit in adequatione cum principijs proprijs. Stat enim in Compossibilitate terminorum.

Bonum et Perfectum idem sunt: bonum enim dicit ex integra causa, perfectum vero cui nihil deest.

Dividit bonum in Essentiale cui nulla deest perfectio ad pertinentibus ad lineam quidditativam vg rattle hominis et in Accidentale. Quod est Collectio omnium accidentium connaturalium, quæ debentur pro prio naturæ vg sanitas et In Integrale. Cui nulla perfectio deest expertinentibus ad rei integritatem vg pes &c. Ex his autem Sola bonitas essentialis transcendentalis est, et passio entis, quæ de et non alia Competit omni enti.

2do Dividit bonum in Honestum. Quod amatur propter se. vg in Delectabile Quod amatur propter delectationem ut vg mel propter dulcedinem. aqua frigida propter refrigerium. et In utile Quod amatur propter aliquem finem. Hæc divisio est bonis respectivis. quæ dicit bonum alteri, non absolute, quod est bonum in se. Dicta tria membra non semper distinguuntur physice; Etenim Simplex amor Dei propter se bonum Simul honestum, delectabile et utile.

Inquo autem Stet bonitas Transcendentalis variæ variè sentiunt ab nostra.

Resolutio Bonitas Transcendentalis Seu entitativa Consistit formaliter in perfectione intrinseca et essentiali seu.

P. 1mo Quia perfectio essentialis est ima radix appetibilitatis; ideo enim res sunt appetibiles, quia perfecta sunt et non e Contra.

P. 2do Ratio boni desumitur ex integra causa Sed integritas essendi stat in perfectione intrinseca rei ergo de ratione Perfectum dicit, Cui nihil deest ergo integritas essendi stat in perfectione intrinseca rei. In fine

Infero ex Resolutione Appetibilitatem esse propriam passionem bonitatis, non vero ejus Constitutivum; quia veritas entitativa non Constituit, per Cognoscibilitatem utcumque dictum. Sicut nec quantitas per tangibilitatem, nec qualitas per sibilitatem ergo nec bonitas entitativa per appetibilitatem constituenda.

Adverte 1mo Bonitas transcendentalis est perfectio absoluta, sub indeq non Consistit in relatione ad appetitum. et ratio est: quod ad relationem non datur per se malus ut ptt ex Arist tot. 5 metaph. ad bonitatem vero datur per se malus, stia ptt quia ad finem obtinendum datur per se malus. Sed ratio finis in bonitate Consistit ergo &c.

Adverte 2do Bonitatem entitativam esse veram passionem entis, dimanantem a re. et ratio est: Quia ex eo quod res sit habens veram entitatem, sequitur esse perfectam, Convenientem et appetibilem. Sed bonitas stat in perfectione &c. finis in bonitate Consistit ergo &c.

ARTICULUS 9tius

De Transcendentia et Coarctatione Entis.

Resolutio 1ma Ens est transcendens respectu differentiarum.

Ptr Rationale vg est aliquid formaliter ergo differentia est ens.

Ptr Rationale est principium discursus ergo est aliquid.

Idem intellige de cæteris differentijs

Pro reliquis Solvendis Nota 1mo Differentiæ non solum quantum sunt idem cum ente, sed in quantum ab illo formaliter differunt, sunt extra nihil.

Nota 2do Quamvis dicat, Differentias rationales esse aliquid entis, non vero ens formaliter. v. quamvis vocent aliquiditates modificativas entis, non vero entitates, adhuc tamen differentiæ sunt ens, quia sicuti ens quod dicens quale. Conveniunt formaliter inquiendo extra nihil, sic illæ aliquiditates sunt extra nihil.

Nota 3tio Differentia vg ratio nequit præscindi a subiecto, quia principium elicitivo discursus repugnat esse nihil, cum tale principium elicitivum ptt dare esse discursui.

Nota 4to Ultimas differentias Deorum in ratione entis analogice licet non univoce.

Nota 5to Quamvis analogice participent rationem entis hæc et bruta tamen genus aut univoce Convenit illis. Diversitas enim univocationem excludens non est quod dicatur dupliciter et transcendentaliter (cum aliqua nullam dicatio dupliciter et transcendentaliter (cum aliqua nullam &c. tamen univocum) sed provenit ex prædicatis intrinsecis, quæ nimirum rationem suam inæqualiter participant.

Nota 6ta. Differentia Contrahens genus intergectum, non dicit totam Speciem. at differentia Contrahens genus dicit totam Speciem. Sic Rationalitas Substantiam, dicit totam Speciem dat̃ im implicite. hic adverte. Persectatem esse aliquid preter ens, non quod excludat Conceptum entis. Sed quia ei superabundat. Sic nomen Petrus significat aliquid preter hominem, non quia Petrus rationem hominis excludat. Sed quia Petreitas ei superabundat

Nota 2mo Rationale non pt dici ens tam Contrahat, quin Contrahat aliquid extra nihil ac subinde est ens, licet verbis non exprimat iste ordo. Sicut homo est formaliter ens, licet non Contrahat Clare existentiam.

Resolutio 2da Coarctatio entis ad inferiora fit per Conceptus objectivos entis superadditos, et non tantum per majorem entis explicationem.

Ante probationem hujus Conclusionis Sciendum est: Ens Coarctari a differentijs: nil aliud esse quam per illas limitari et restringi. Quomodo ergo Coarctari pt. dubium sic proponi solet: Ens Contrahit per talitatem. vel ergo illa talitas est ens vel non? Si 2dam: ergo ens Contrahit per nihil. Si primum: ergo ens Contrahit per ens. ac per Sequens per seipsum.

Scotistae defendunt Coarctationem entis fieri per modos intrinsecos, et superaddatos, qui modi non sunt entia formaliter, sed tantum analiter.

Thomistae vero dicunt Coarctationem fieri per majorem explicationem ejusdem entis, absque novo Conceptu superadditq. Unde affirmant Cognitionem entis indefinite attingere singulos modos et differentias essendi. quod tamen postea per novam Cognitionem magis explicant.

Hos cum RD in 2mo d. 25 q. de ente argm. sic dicentes: in qua causa rc in veniri Conceptum essendi, Cui ex parte objti superadditur Conceptus talitatis. Item a.a. arg. addit Conceptum entis esse priorem prioritate Substantiae Sequentia Conceptu Talitatis. Cum RC ignt. RD

Prima pars Conclusionis Conceptus Substantialis est diversus objective, a Conceptu entis. ergo ens Coarctat. addendo substantiam per Conceptum objectivum ei superadditum. ans

ans ptt efficaciter a N.D: Iste propositiones Substantia
non est. Et Substantia non est Substantia. Sunt actus Spe
cie diversi. una enim ptt se vera, 2da semper est falsa
ergo sunt de objecto Specie diverso in se obicibili Sed
una pro obto attingit Conceptum entis 2da vero Concep-
tum Substantiæ. ergo Conceptus Substantiæ est superaddi
tus objective Conceptui entis.

Rdeb is Pro positionem enim se de ente particulariter
sumpto. Sed 9tra Eus particulare est verum ens, atqui
habet Conceptum distinctum a Conceptu Substantiæ ergo

Pz 2do ejusdem partis unum antecedens. Ratio entis
est prior priuitate Subsistentis Vtili ratione Substantiæ ergo
ratio Substantiæ ei Superadditur objective. ans ptt nam bene
infert. est Substantia ergo est ens, non vero e 9tra.

9tz aliqua Concipimus Certo ut entia, et dubitamus an
sint Substantiæ v accidentia. ergo ratio Substantiæ et acci
dentis per additionem se habent ad rationem entis. ans ptt.
nam Certo Scimus dari intellectum et tamen ignoramus utrum
sit Substantia v accidens.

2da pars Resolutionis Pbz, nova illa expositio est verum
ens aliqui est extra rationem entis in Communi. ergo Caracteris
entis in Communi fit per aliquid super additum de linea entis.

obices una Contrahibile debet se extra efentiam Contra
hentis. Sed ens non est extra efentiam differentiarum, Cum
includat in illis formaliter ergo ens non est per differen
tias Contrahibile.

Rdet ad veram Contractionem Sufficit v quod Contrahibile
sit extra rationem Contrahentis v quod Trahens sit extra ra
tionem Contrahibilis. Licet autem ratio entis includat
formaliter indifferentijs, ista tamen formaliter excludunt ab ente.

Addo Differentiam Contrahere ens 2dum quod explicite
dicunt, non 2dum quod dicunt implicite; dicunt autem
falcitatem explicite, licet implicite rationem entis involu:
vant. Sed. Rdeb is ergo ens Contrahit per ens Sed
hoc est negatorium ergo

Rdet dist do sequalam: Ens Contrahit per ens, ens in
Communi Contrahit per ens signatum 2dum quod dicit
explicate: ideo negando est minor.

Obices 2do Si ratio entis per differentiam pensetatis distinct

distinctam ad Substantiam, Coarctare ad persectatem per aliam differentiam. et sic in infinitum. Sed deuocat in unum. ps

Relet Sicut differentia individualis Speciem determinans seipsa determinat ad individuum, ita persectas determinans rationem Communem entis ad genus Substanciæ seipsam determinat ad Substanciam.

Obiles 3ho Prædicamentum Substantiæ est Conceptus simplex ergo Compositi non pt ex ente et persectate ergo

Relet dici Conceptum. Simplicem quod Compositionem excludat ex genere et differentia, non quia excludit Compositionem ex ente et talitate: unde RD in 1mo dis 23 dicit. Primus Conceptit Substantia in ratione entis qm Substantia. et eodem modo de qualitate et de quolibet alio prædicamento.

in quo sensu ea vocat RD Complexa Consonat D. Angelicus prima parte qs 23. Substantia, quantitas et qualitas Contrahunt ens applicando ad aliquam quidditatem Naturam.

Obiles 4to Bicubitum, et Tricubitum non Sunt differentiæ Coarctantes quantitatem, Sed nova ejus extensiones: ergo persectas et talitas non Sunt differentiæ Coarctantes ens, Sed nova ejus explicationes.

Relet Bicubitum, et Tricubitum Sic figuras accidentales quantitati, adequas se habent de modo. at sic persectas et talitas Sunt differentiæ essentiales entis illud includentes, et dividentes in 10 prædicamenta.

ARTICULUS 4tus.

De Duplici Entis Prædicatione. Positiva Scilicet et negativa.

Noster RD. enim communissimum in duplici statu Considerat. 1mo ut prædicatum negative ad Quid inferioribus. 2do ut Comparatum actualiter ad illa. 1mus Status dicit: Prædicatio negativa. 2dus. Prædicatio positiva. Status entis negative prædicati, est diversus a statu ejusdem ut Comparati ad inferiora: 2uni metaphysicum et Logicum. Sunt diversi Status, et Considerationes nec reciprocabiles. Sed ens per negativam prædicationem sit quasi

unum

universale Metaphysicam. per Comparationem vero fit quasi universale Logicum ergo. 7g Ens prdicatum est in quasi universale Logicum ergo. 7g Ens prdicatum est in differens ut Compans adhoc & illa inferiora: licet adhuc differens ut Compans adhoc & illa inferiora: licet adhuc stantiam & accidens. & m ad duo accidentia. at per actum stantiam & accidens. & m ad duo accidentia. at per actum Ens Comparationem ad inferiora, to. sit hoc indifferentia Ens Comparationem ad inferiora, to. sit hoc indifferentia unde differunt inter se. Sicuti determinatum et indeterminatum. unde differunt inter se. Sicuti determinatum et indeterminatum.

De Entis prdicatione Negativa.

Nota 1mo Conceptus dividit in objectivum et formem. Certum est analogo habere unum Conceptum formem. difficultas est de objective.

Nota 2do Prdicatio est Separatio quaedam intencionalis. dividit autem in Positivam et Negativam. de quibus dictum est in Logica. Prdicatio negativa Subdividit in mutuam. qdversatis inter Conceptus ab intellectu mutuo Separabiles 7g inter ans et ratle: pt enim ad attingi clare ans sine ratle. et e contra. Non mutua versatis inter Conceptus non mutuo Separabiles 7g inter ans et hominem; licet enim ans sine homine cognosci pt. non tamen hoc sine animali.

Nota 3tio Veritas Conceptus Communis de ente ma perfecta. Quando Conceptus actu excludit omnem differentiam inferiorum. licet sit in potentia ad illam. de ans dicit, excludere ratle et irrationale. Altera Imperfecta. Quando Conceptus Continet plura actu. licet implicite et Confuse. Sic prdicatum hoc actu Continet ans et ratle licet implicite. hoc Supposito Sit

Resolutio 1ma. Ens utens habet unum Conceptum objective prdicatum adifferentijs Suorum inferiorum.

2da Ens utens non Significat Sua inferiora immediate 7g Subsantiam et accidens ergo ans 7g Ens mediate 7g Subsantiam et accidens ergo ans 7g Ens utens non significat immediate Substantiam, alias non prdicaret in Quid de accidente. non significat immediate accidens, alias non prdicaret de Substantia. neq significat immediate utrumq; alias non prdicaret seorsim de unoquoq ergo Constat. Quando affirmo. Intellectus est ens. non affero

immediate

immediate Intellectum che substantiam, Sed aliero ratio nem. Cum munem ad Substantiam et accidens ergo dd ans Propositio affirmans Intellectus est Substantia est propositio et inclerta veritatis. Propositio vero dicens Intellectus est ens: est certissima ergo hic non affirmat intellectum che Substantiam.

Pbt 2da In omni re est Conceptus essentiæ, et Conceptus talis essentiæ; hoc est ratio entis, et ratio talis entis Sed ratio entis est prior et universalior ratione talis entis ergo ratio entis distinguit objective à tali ente. Minoris 2da pars sic probat. Hæc propositio Substantia est ens est formalis, et superioris de inferiori ergo ratio entis est universalior ratione talis entis Sed est Substantia. nunc ma pars Pbt Universalia sunt priora singularibus. tum quia ad Cognoscendum prius intellectus ens quam substantiam, 2dum quam hoc prius dicit quod aliis infert, Sed ratio entis, est superior Substantiæ, et illa infert non è contra. ergo ratio entis, est prior ratione talis entis.

Pbt ultima. Hoc et Leo sicuti Conveniunt in ratione animalis, ita Conveniunt in ratione entis, quia ratio animalis includit formaliter rationem entis. Sed ratio animalis habet unum Conceptum distinctum objective ad differentias, ergo et ratio entis. Adverte tamen Convenientiam hominis et Leonis in ratione entis non esse univocam ob illius transcendentiam.

Resolutio 2dæ Conceptus entis objective prædicti non includit in se actualiter, ad hoc in Deo suum infinitum differentias. Ratio est: Tum quia prædicatum superius, quale est ens non res positiva differentiarum. non includit in se actualiter differentias quibus contrahit et dividit. Tum genus non includit actualiter differentias quibus contrahit, ergo ratio entis ob hoc Pbt si enim ratio entis includeret actualiter differentias, ut ratio et irrationale, tunc et genus pro eadem ratione includeret illas differentias, cum inde actualiter includat rationem entis, in qua illæ includuntur. Tum quia

Tg Si ens contineret omnem Differentiam, tunc contineret Differentiam Dei Angeli lapidis &. adeog in ista Propositione hoc ens, dicerent omnia illa de homine; Sicut quando subile radicale implicite continet in ratio, de quacung enunciat ratio, enunciat & nobile radicale. Sed ratio entis dicit implicite per adversarios Differentiam Dei Angeli & ergo de quacung enunciabitur ens. enunciabit & differentia Dei Angeli &.

Infero 1mo Ens ut praedicatum negative habere unum Conceptum formalem unitate perfecta. Tg Deceptus fortis Conceptus objectivus. Sedens habet unum Conceptum objectivum ergo etiam. Tg Si conceptus formalis entis non refert unus: sunt infiniti, et &. quot entia, quia non est major ratio de duobus, qm de omnibg entia, quia non est major ratio de duobus, qm de omnibg

Infero 2do Differentiae entis non praecindunt ab ente, quia ratio entis includit formaliter in differentijs ultimis. Sic ergo differentiae non possunt praecindi objective ab ente. Sicut hoc non pt praecindi a ratio

Infero 3tio Praecisionem entis a suis inferioribus esse inadequatam et non mutuam: licet enim possit ens attingi sine differentijs, istae tamen non possunt attingi sine ente attingi, quia Cognosci non possunt sine aliquidditate. Sic hoc nasci non pt ab sg animali, quamvis aut Cognosci possit ab sg homine; ideo est praecisio non mutua. Sidicab aut praecindi a ratio et non ab homine. Obj cont: Superius est praecindibile ab omni inferiori Sed genus est superius specie ergo a

Objicies 1mo Ex Philos. 1mo Metaph.: Ens non dignificat aliquem gradum essendi super 10 praedicamenta sed ipsa immediate ergo &

Rpdet non significat gradum univocum &c analogum nego.

Dices: Sed Sunt 1mo diversa in nullo Convenientia, Sed 10 praedicamenta Sunt 1mo diversa ergo

Rpdt duplicitur 1mo de Convenientia univoca 2do. de analoga nego, quia possunt Convenire analogice illa, quae in nullo Convenient univoce.

Ad 2do 2do Solo ans: Sicut 1mo diversa transcendentaliter ut ens et nihil &c. Sicut 1mo diversa praedicamentaliter ut entia designata nego. quia haec Convenire debent in pra

in prædicamentis Superioribus transcendentalibus.

Respondebis. Prædicamenta sunt Conceptus simplicissimi ergo non sunt Composita ex Ente et talitate.

Replices hæc Compositio manet propria, quia ratio entis transit in ipsam talitatem, et fit ens diversa. Ignoro enim mutua exclusio inter partes Componentes, licet enim ens talitatem excludat, non tamen excludit ab ipsa.

Obibes 2do Ratio entis est deformalis respectu differentiarum ergo non pot ab illis prædicandi objective. Retorq. pt prædicandi prædicatione non mutua.

Dices. Posita prædicatione entis ad suas differentias aut manenet in illis: aut non manebit. Si unum ergo non probatur, quod enim manet in re, ab illa non prædicabitur. Si 2dum; ergo non est de Constitutivo differentiarum, quod enim non Constituit, non pot prædicari ab ea.

Retorq. ens Retorquendo argumentum de prædicatione animalis ab homine. Retorq. 2do Rationem entis prædicari ab differentijs manere in illis. Sicut posito Corpore Christi Domini in Eucharistia, manet simul in Calo. Addo. Constituens prædicandi inadæquate à Constituto. Sicut pars prædicabitur, imo et separata à toto.

Instabis: Ideo animal est prædicabile ab homine, quia non transcendit ultimam differentiam rationis, sed ens transcendit ultimas differentias suorum inferiorum ergo prædicari non pot ab illis.

Retorq. Animal propter assignatam rationem prædicatur ut prædicabile univocum, non analogum.

Replicabis: Etiam ratio entis respectu substantiæ et accidentis est univoca. Probans: Diversitas substantiæ ab accidente non est à ratione entis. Sed a perfectibili. ergo ratio entis erit omnino eadem, sicq univoca.

Retorq. Diversitas substantiæ non solum est a perfectibili, sed in à ratione entis in perficibile, formaliter sumpta, quia ens in substantia pt perficitur, in accidente inhærentia. Cum ergo ens in substantia, et accidente differat secundo. univocum ad illa esse non potest. Obiices 2do

Obiches 4to Ibi eandem Conclusionem. Ratio entis objective sumpti, dicit actualiter omnes modos essendi ergo actualiter. ans pt non plus negat negatio, qm affirmat affirmatio Sed negatio entis simpliciter accepta negat actualiter omnem modum essendi ergo

Relt duplicitur. Posset quis negare existentiam Individuorum vg Lib naturæ humanæ, v negando existentiam Christi, Pauli et aliorum individuorum v negando existentiam ipsius naturæ humanæ, adquod minime requirit ut individua ipsa includant actualiter in naturâ, Sed quod naturâ ipsa includat actu et formaliter in illis.

Similiter in nostro Casu pt quis negare existentiam omnium. v negando hoc, illud v omne ens. v negando rationem entis. ex quo minime sequit quod hoc, illud et illud ens. seu quod omnes modi essendi particulares includant actualiter in illa ratione communi, Sed quod ratio communis entis includat actu et formaliter in omni ente. et in omnimodo essendi particulari.

Obiches 4to Ibi eandem: Per cognitionem entis utcumque attingit quid quid habet esse, Sed omnis differentia habet esse ergo &c Relt dsto Inequens. attingit omnis differentia Ideum Communem Conceptum entis, analogice predicabilem ido. attingit omnis differentia Idem talem totem nego.

Ad 4m Quæ sit unitas entis objective prædicati: et an univocati. Rota. Nullum ex prædicatis communibus in statu prædicationis potest dici univocum, æquivocum v analogum formaliter, hæc enim eis conveniunt formaliter in statu comparationis ad Inferiora vg hoc nomen sanum ut objective prædicatum est indifferens ad univocationem v analogiam. Ita autem univocum æquivocum et analogum per comparationem ad diversa inferiora contractum. Comparatum enim ad hoc et illud album ait, verum et apparens est æquivocum. nunc ad quæstionem.

Rpdet Ens qua prædicatum negative non est univocum, æquivocum aut analogum. Cum ordo ad inferiora dicat differentiam univocationis formalis, æquivocationis et analogiæ. ut pt in exemplo dato de hoc nomine sanum. Unitas tamen entis

entis, qua negative prædicati, est major quadammodo Unitate Univocationis. Ig ens in eo statu excludit omnem exaggitabilem diversitatem, excludit enim omnem differentiam, a qua sola diversitas desumitur. Ig ens in eo statu magis est indivisum in conceptus univocus; Licet enim Conceptus Univocus sit omnino idem in intentionibus, res picit tamen formaliter ipsa inferiora in quibus idem rem multiplicat. at ens in statu prædicationis negativæ nullum dicit respectum ad pluralitatem sed abilla omnino abstrahit. ergo

Infero 1mo In statu prædicationis negativæ ens est universale metaphysicum, non logicum, et habere unitatem absolutam non vero relativam ad Inferiora, quæ ad univocationem requirit.

Infero 2do Animal in statu negativæ prædicationis non est formaliter univocum neq; universale Unde Logica universale Logicum sed superveniens relationem ad inferiora, exprimet natura prædicata resultantem.

De Entis Prædicatione Positiva.

In quinque solet. In ratio entis comparata ad inferiora, nempe ad Deum et Creaturam, ad Substantiam et accidens, ad ens reale et rationis sit formaliter univoca, æquivoca v analoga.

Resolutio 1ma Ens Comparatum ad sua inferiora non est univocum. contra D Cam Cæteros. Dra Scotistas.

Pbr. Ratio entis non est omnino eadem in Deo et Creatura, neq; in Substantia et accidente. ergo &c. ans pz. Ratio entis est longe dilatata in Deo et Creatura, cum transcendat eorum ultimas Differentias. ergo

Rpdeo. Rationem entis esse omnino eandem in illis prædicabilibus Si mediate enim modo prædicat de Deo et Creatura) licet sit diversa entitative et prædicamentaliter. Sed

Contra: Ad univocationem logicam requiritur quod ratio significata singulis Conveniat independenter, et non per dependentiam unius ab alio, Sed ratio entis Conveniat Creaturæ dependenter a Deo, et accidenti dependenter a substantia ergo &c.

Dices: Dependentia et inæqualitas non obstant univocationi ergo licet &c. tamen &c. ans pz. quia ratio numeri est univoca ad binarium et trinarium, quæ sunt inæquales 2do Ratio hominis est univoca ad Patrem et filium, inter quos est dependentia ergo &c.

Rpdet. Inæqualitatem int numeros esse a differentijs non

no n autem ratione numerica numeri, hoc enim excluditur per
maliter Differentias, ex abillis vi ipsius excluditur. at vero
inequalitas inter Deum et Creaturam, no scit ex ipsa ratione
essendi; Deus enim ineffendo a nemine dependet, Creatura vero
dependet a Deo.

Ad 2dum Dependentia Filij a Patre est accidentalis, cum
uterq; posset a Deo produci, Dependentia vero Creaturæ a Deo
ineffendo est essentialis, quia non pt per aliud suppleri.

Resolutio 2da Ens per ordinem ad sua inferiora est ana
logum analogia attributionis. ita Rd in 1 d 9 Canonat
m ex Philo. y metaph: ubi ait: Ens se habet ad inferiora sicut
Salubre ad sanitatem. Sed sanum est analogum attributio
nis ergo Ens. Pbt ratione. Analoga attributionis sunt
quorum ratio significata convenit uni per essentialem depen
dentiam ab alio, Sed ratio entis convenit Creaturæ per essen
tialem dependentiam a Deo, et accidendi a substantia ergo
Dicas Dependentia effectus a causa uni voca vg unius Calor
ab alio non auferet univocationem ergo neq dependentia Creaturæ a Deo.
Rdet Negando Iam 2dum dependentia Creaturæ a Deo est essentialis,
dependentia vero unius Calor ab alio est accidentalis. Item
ut ergo pt a Deo immediate produci,

Constabit Accidens non dependit essentialiter a substantia
quia pt a Deo produci et conservari immediate sine ergo
Rdet Dependere a substantia specificative, et quo ad exigentiam.
Hic Nota. Ens ad Deum et Creaturas est analogum pro por
tionis; Quia Deus et Creatura habent aliqualem similitudinem
ineffendo, licet in modo essendi infinite distent. Req ad
analogiam pro portionis requiritur plena et omnimoda simi
litudo, hoc enim patius univocationem q̃m analogiam cauſ.
2us dubium vero hoc analogia distinguat ab analogia attributionis
et ea constat, quod illa fundet in aliquali similitudine Creaturæ
cum Deo, hoc vero in dependentia.

4 Item Ens Comparatum ad Deum et Creaturas est analogum
pro portionalitatis
Rdet negative. ita Rd Cajetanus Tom 2do de attributis
et Patres est: Quia pro portionalitas proprie sumpta versat
inter pro portiones omnino æquales, Sed pro portiones desint
Creaturæ eidem, Æquales esse non possunt Cum emanent in
dependens, hoc vero essentialiter dependens ab illa.

IVSTIFICATIO 2da.

Prdicamentalis.

Prdicamentum latine, Significat Grece Cathegoriam. Seu prdicationem. Est q Series prdicabilium et subicibilium ab uno genere Suppmo usq ad individua. Unde in recto dicit naam ipsam, quod in prdicamento Collocat. in obliquo vero dicit actionem ipsam prdicandi. dicit naam quod in prdicamento Collocat, non vero naam prdicabilem, ut includens naa Divina et singularis; hoc enim in prdicamento formaliter ponit. ut dicemus infra, licet de nullo prdicet, prdicatione universali. Nec obest quod dicitas de tribus Personis vere enuncietur, quia cum naa Divina essentialiter sit singularis, enunciat quidem formaliter de illis, non tamen prdicando, ne universali. Loquamur ergo nunc de prdicamentis in genere.

Prdicamentum et Genus Suppmum distinguunt tanquam includens ab incluso; includitur enim genus Suppmum in prdicamento, Sicut pars in toto. Itaq genus Suppmum est ratio formalis generalissima entis immediate subjecta prdicamentum vero est Series seu Coordinatio prdicatorum superiorum et inferiorum. Sub uno genere Suppmo, quo nihil est superius, usq ad individuum, quo nihil est inferius.

Prdicamenta sunt 10. Substantia. Quantitas. Qualitas. Relatio. Actio. Passio. Ubi. Situs. Quando. et habitus. Divus Isidorus Lec 2da Ethyd. C 26 omnia prdicamenta Comprehendit hoc dicto. Augustinus Magnus. Orator. Filius monachi de Hanis in Templo, Insulatus hodie disputando fatigat. Ubi singulis dictionibus. Singula Corres pondent Cathegoriis.

Bonitas Divinis explicat. Modi essendi et prdicandi sunt 10 tantum. Sed prdicamenta sunt modi essendi et prdicandi ergo non plus. Quidquid reperit in homine, Angelo &c. v Convenit ei essentialiter v accidentaliter. Si primum: ergo pertinet ad prdicamentum Substantiæ. Si secundum Cum accidens non possit esse genus propter suam transeuntiam; distinctione apud est) v accidens est intrinsecum v est intrinsecum. Si intrinsecum. v est absolutum v est relativum. Si secundum erit relatio. Si primum. esse quaeret naam, erit Quantitas. Si equaliter formam.

est

ent Qualitas. Si accidens extrinsecum: v Convenit Substantie
2dum potentiam activam: v passivam: v neutram. Si primo
ent actio. Si 2dum. ent passio. Si 3tium, v est mensura
rei. v non est. Si non est mensura ergo habitus. Si est mensu
ra extrinseca (cum hoc sit v tempus v locus) ex tempore
sumit. Quando. ex loco. Ubi. ex diu positione partium in
loco. Situs. est nullus modus inveniri pt, qui ad aliquem
ex his non pertineat cognosc.

Ut autem sciamus quid Collocent in predicamento, animad
vertendum est ad illud, quod dispensatis notavimus hic. ubi di
ximus in singulis predicamentis, hoc duo distinguir.
ratio nem formalem predicamenti. 2do rem predica
menti. Ratio formalis predicamenti, qua constituit genus
Supremum. vg in genere substantie est esse per se. Ratio
formalis generis generalissimi, non est accipiendo tan
quam pars modalis, per differentias contrahibilis, sed tan
quam forma illas determinans, ad certum genus; est enim
esse per se. Se habet ut forma, seu ut ratio formalis differen
tiarum corporei et incorporei determinans ad genus substan
tie. Incorporeum enim esse, est indifferens ad substan
tiam et accidens. Sicut ergo tribilitas est ratio forma
lis contrahens ceterum ad viam, ita esse per se, est ratio
formalis contrahens incorporeum ad substantiam.

Res predicamenti sunt ea omnia, quae rationem ejus for
malem participant, et in predicamento ponuntur. Unde
in eodem genere substantie id Collocat Deus, angelus, homo &c.
et sunt res predicamenti. Dupliciter autem res pt Collo
cari in predicamento. v directe seu in directa linea. v
indirecte seu in linea obliqua ad latus. Illa Collocantur
directe et ratione sui, de quibus supponens genus formaliter pre
dicatur; hujus modi sunt omnia genera intergecta
species infimae et individua sub illis contenta. Indirecte
vero Collocantur ea, de quibus non predicat formaliter genus supre
mum. Sunt tamen de constitutivo illius, quod est res predi
camenti. Sic vg hoc directe Collocatur in predicamento sub
stantie. Differentia vero talis indirecte, et solum in
quantum est constitutiva hominis.

Quatuor requiruntur conditiones ad rem predicamenti;
seu ut res predicamenti Collocetur in recta linea. Una
quidem est ens reale positivum. unde ratione predicamenti
excludunt entia rationis et commixtio. 2da 2um dicit ens per se.
entia enim per accidens non ad unum ordinem predicea
mentale pertinent. 3tia 3tium dicit ens completum. unde

unde animal non ponit in prædicamento ut pars, sicuj, sed ut totum quoddam potentiale, ut species cadit Composita ex genere et differentia sub altorna. ytq 2d. sit unus simplex et indivisibilis. nec obstat quod prædicamenti sit Composita ex his, quia meta physice est unus simplex.

Addunt aliqui etiam Condicionem, nempe quod prædicamenti sit finita. Sed hæc Condicio addita ab aliquibus ad evidentiam, ideo solum ad eludendam obversionem. Andeus sit Collocandus in prædicamento. Quod vero hæc Condicio non sit ad rem. patet. nam linea infinita sic dari Collocandi in genere quantitatis, color infinite intensus in genere qualitatis. Itaq aferendum est rationem fortem genericis supremi prædicandi objective ad infinito et finito. et ratio clara est. quia finitum et infinitum sunt differentiæ subalternæ Completæ. Sed genus prædicandi objective ab omni differentia. ergo Substantia Completa, quod est genus prædicandi ad finito et infinito. nec obstat quod prædicamenta dicant finiti. per ly enim finiti excludunt tria infinitatis

Quibus facile. Ad 1m Deus 1o. m est Collocandus in prædicamento Substantiæ. Probabile est Deum Collocari in genere. Igea ponunt Collocari in genere, in quibus coordinantur ponunt prædicabilia a genera suprema usq ad individuum. Hujus autem modi est Deus, cum sit Substantia spiritus, vivens, intellectualis ac primordialiter existens. Ly Compositio Logica et genere et differentia, non repugnat simplicitati Divinæ Compositio inquam et genere et differentia non minus enim opponitur distinctio unitati, quam Compositio simplicitati. Sed distinctio rationis cum fundamento in re non repugnat Divinæ unitati, ergo in Compositio Logica et genere et differentia non repugnabit simplicitati Divinæ.

Collocari in Deum in aliis generibus. nempe Substantiæ, Relationis videbimus, quando de illis agemus. Unicum tamen nobis notandum est: Rationes formales prædicamenti non dici univoce de Deo et Creaturis; cum modi essendi sint infinite distantes. Imo probabilius Consimg genera suprema non posse dici de Deo et Creaturis univoce, in univocatione Logica tantum. et rationem assignat Rubio. Quia ad univocationem Logicam requiritur quod prædicatum Commune æque Imo Divenat omnibus, non vero per attributionem ad aliquod tertium Substantiæ. Ergo et Creaturis æque Imo non dicitur, sed per attributionem unius ad aliud, et per hanc dependentiam Creaturæ a Deo ergo non dicitur de prædicamentis in Communi. modo sit. Judex

QUESTIO Ima.

De Praedicamentis in Particulari

ARTICULUS Imus

De Substantia.

Nomen Substantiæ dicitur a verbo Substo. Quia stat sub accidentibus. a patius a verbo Subsisto. quod est per se existere.

Nota 1ma Substantiam 1mo sumi pro entitate rei, hæc enim suis passionibus substat; Unde dicimus præd. Cata Quid dicativa, esse de substantia rei. 2do sumit pro entitate distincta ab accidentibus, in qua acceptione nacam et formam substantias incompletas vocamus. 3tio pro entitate Completa. Cui debetur esse per se. et in hac acceptione de illa nunc est Sermo.

Nota 2do Unum esse in alio, pt contingere 5 modis. 1mo pt esse unum in alio, tanquam pars in toto. et hic modus essendi in alio, non repugnat Substantiæ Incompletæ vel modi et formæ in toto. imo nec repugnat Substantiæ Completæ; etenim in eodem tho Domini Suppositato, sunt duæ nadæ Substantiales. Divina et humana. 2do pt esse unum in alio tanquam in subto inferioris. et nec hoc repugnat Substantiæ Incompletæ; anima enim rationalis est in corpore tanquam in subto. quod informat. 3tio tanquam in subjecto prædicationis. et hoc modo 2do Substantiæ, nempe universali dicuntur esse in primis. 4to tanquam in supposito sui sustentante. Sic pacto humanitas Xti Domini est in Verbo, eam sustentante et immanente. 5to tanquam in subjecto inhæsionis. et hoc modo Accidentia sunt in substantia. hic ergo modus essendi unius in alio, repugnat Substantiæ ut distincta ab accidente.

Substantia ergo prædicamentalis Completa Constituit, propter quod ens per se. dicit autem ens per se cui debetur per se subsistere.

Bonus

Bonitas hujus definitionis ptz. ex S. Augustino Lib. de Trinitate 4 Cap. dicente: Corpus subsistit, ideo Substantia est.

Ptz 2da ex D. Damasceno Cap 23 Logica: Substantia est ens per se existens ac subsistens, non indigens alterc ad subsistentiam. 3tia ptz rationc. Conceptus essendi per se, habet quidquid oportet, ut Substantiam Completam Constituat ergo &c. Quod probat, In primis enim Ratio illa, est prior omni alia ratione; ideo enim Substantia repugnat inhærere alteri, quia inde existit, ideo alijs Substat, quia inde subsistit. 2do per talem Conceptum differt Substantia ab omni accidente. 3tio hic Conceptus est Communissimus ad omnem Substantiam Completam, Creatam et Increatam.

Hic tamen Nota. Substantiam Creatam non Constituit per Subsistentiam actualem. sed hoc in Humanitate Xti Domini, Cui deest Subsistentia actualis, non tamen radicalis. Item Subsistentia est proprietas Substantiæ Completæ; ideo non Convenit materiæ una, quæ est incompleta.

Tandem Substantiam Philosophus divisit in primam et 2dam. primam vocat Singularia. ut Petrum, Paulum, Andream &c. 2dam vocat. Universalia. ut Generalissima &c

Antequam ergo agamus ultra de Substantia, prius hic prius quidam ex professo per modum arboris, Ima Arbor Porphiriana, ita a suo authore vocata. Cui inscripsit quidam hos versus.

Arbor sum plana quæ vocor Porphiriana
Mater sum vitis, non nata nisi peritis.

Substa tia
dividitur
Incor pora
Corpo rea
constituit
Cor pus
Animatum
Inani matu
Vivens
Sensi tivū
Insensi tivū
Animal
Ratio nale
Irratio nale
Homo
Petrus
Pau lus

Explicatio de Arbor. Genus Supremum et generalissimum huius praedicamenti est Substantia Completa, quod est in Supremo generalitatis gradu non habens Suprasse Superius genus, quod de ipsa possit praedicari (Ens enim, genus esse negavit, propter Suam transcendentiam) sed ipsa de omnibus quae Sunt in hoc praedicamento, praedicatur. Imum quod Sub ipsa ponitur, est Substantia Corporea, quae vocatur Corpus. per differentias enim divisivas, quae Sunt: Corporea et inCorporea. Statim dividit Substantia, quarum una Constituit Corpus. in corporea vero, non Constituit aliquod genus, nominatum Sub alternatum, Sed immediate varias Ingenerum v Substanciarum immaterialium Species. Continet. ut Michaelem, Gabrielem &c. Cum autem Corpus per animatum et inanimatum dividat, primum. Substantia animata Constituit vivens, in animata vero, non Constituit aliquod genus Sub alternum, Sed Sub se Complectitur Corpora Celestia, materialia, Lapides &c. quae Sub se varias Species et individua Complectuntur. Solis accidentibus et propriis tatibus nobis nota. Vivens autem per se divisa in Sensitivum v Sensibile, et in insensitivum seu insensibile; Sensibilem ad junctum viventi, Constituit animal, Insensitivum vero non Constituit aliquod genus. Sub alternum, Sed statim in varias Species plantarum Sub dividit. Animal divisa in Rationale et Irrationale. Cum Rationali Constituit hominem qui non est divisibilis ulterius formaliter. Sed tantum materialiter individua in individua. Irrationale vero Sub se omnes Species Animalium irrationalium; unale Cujus modi differentias quidam. Sunt Constitutivas et Divisivas Genus, aliae vero divisivas tantum.

Quantum vero ad Proprietates Substantiae Sunt Sub. una quae Sub in Subto. quae Sub proprietas fundatur in per se tate positiva, dicit negationem Accidentis. Convenit autem omnes Substantiae in

Incompletã. Licet enim forma Substãs sit in Subto informationis, non tamen in Subto inhesionis. 2da Prædicari univoce de suis inferioribus. Intelligé de univocatione Logica, non naturali. Intelligenda quoq; est hãc pro prietas. de genere proximo. quod est hic huius prædicamenti, non de genere generalissimo, quod est ratio formalis, ad hanc enim univocatio non requirit. ut dictum est num. 9r hiç. Et nunc etiam confirmo. Etenim genus generalissimum Substantiæ dividit in suam et 2dam, sed Substantia ad suam et 2dam non est univoca sed analoga ergo &c. Hæc propriætas non est solius Substantiæ, sed et aliorum generum. 3tia est: Significare hoc aliquid. Pro se Conveniunt omnes Substantiæ Singulares. 4ta non habere Contrarium. Quod sic ostenditur: Contraria sunt, quæ ab eodem Subto inhesionis mutuo se expellunt, sed Substantiæ ex propria ratione, quod est per se Subsistere repugnat Subto inhesionis ergo &c. 5ta propriætas. non suscipere magis et minus. hoc enim non est magis Substantia, quam leo vel lapis. 6ta propriætas. Recipere Contraria, et declarat hic: Contrarietas est inter accidentales formas, sed Substantia est Subtum Commune accidentium ergo est Susceptiva Contrariorum. Intelligitur hoc de vir tute Susceptiva ut quod. Quia quantitas recipit Contrarias formas ut quo. Nota ~~Licet~~ ~~propriætas~~ non Conveniet omnes Substantiæ sed tamen omni. Quia Deus est Substantia sine quin formas Contrarias suscipiat. Sy vero Thus sy Contraria sumatur Analogice pro incompossibilibus, omnis Substantia erit in aliquo sensu receptiva Contrariorum. Quia Divina Substantia identificat cum dilectione et odio hominis in statu gratiæ et in peccato successive coexistentibus

Quæres An Deus sit in Genere Substantiæ Respon. Deum Collocari in prædicamento Substantiæ, ita. ut sit extra Substantiam.

Ante probationem adverte Genus Supremum Substab
Completa, Constitui formaliter per rationem essendi
per se, non vero Substare accidentibus. modo
Pbt una pars Conclus. Ca Collocantur in prdicamento, de quibus ratio generis Supremi, quidditative & formaliter prdicatur, Sed esse per se, qual est ratio generis Substantiæ, quidditative & formaliter de Deo dicit. ergo
Pbt Quia ratio essendi per se nullam dicit imperfectionem, imo est perfectio Deo maxime Conveniens.
Ratio 2dæ partis Conclus. Illustratur. Deus ponit in prdicamento Substantiæ, ita ut sit extra illud. Ly extra. non significat. Quod Deus sit extra prdicamentum Substantiæ, Sed quod illud infinite superexcedat. Pbt Deus ratione Immensitatis, ita est in hoc spacio, ut sit ☐ extra illud, ergo Deus. ratione infinitæ perfectionis, ita est in prdicamento Substantiæ, ut sit extra illud.
Pbt Motus ita est in genere actionis, ut sit extra illud, Cum Sit simul intra genus passionis. Sed Deus non solum est in genere Substantiæ vel ☐ in alijs generibus. ab imperfectione depurabilibus.
Ad Solvendas vero obiectiones ex Sanctis Patribus adducibiles Nota SS. Patres explicandos esse de Substantia, quatenus Substat accidentibus, non quatenus dicitur esse ens per se. Idem dic ad Aristlem. qui Substantiam prdicamentalem dicit esse Susceptivam Contrariorum. Intelligendus est de Substantia Substante accidentibus.
Addo. Substantiam Divinam esse Susceptivam Contrariorum vg amoris et odij circa eundem hominem. in peccato et gratia existentem.
Nota 2do Plus quidem Hominem distare a Deo, quam Substantiam ab accidente; exinde tamen non Sequitur, quod Sicut Substantia et accidens non ponuntur in eodem prdicamento, ita Deus et Creatura non possint poni. Quamvis enim

plus distent entitative, non tamen distant in linea de como dationis.
Nota 3tio Substantiam esse genus addum. A Superio, non Superioritate physica. et potes talis. Scu 2dum rem. Sed Superioritate Logica. et prædicationis. Scu 2dum rationem tantum.

ARTICULUS. 2dus.

De Subsistentia.

Subsistentia. est Complementum naã Substantialis. in propria linea per se existendi, per quod redditur 2dans incommunicabilis alteri Subposita. Hinc naa humana in acto Domino caret propria Subsistentia, quia pendet a Sustentatio cultu Divina. Subpositum. est Concretum Substantiale resultans ex naa et Subsistentia. Persona hoc addit, quod naa sit intellectualis, unde a Boetio sic definitur: Rationalis naã incommunicabilis existentia. Omnis ergo persona est Suppositum, non vero e contra, quia Suppositum est quid Superius. Persona autem est quid inferius.

Quæres 1mo Quis sit effectus Formalis Subsistentiæ. Circa hanc Difficultatem plures sunt Sententiæ. 1ma Cajetani defendentis effectum Formalem Subsistentiæ esse, reddere naam existentem. Sed hæc Sententia confundit Substantiam cum existentia: ideoq nobis displicet. 2a Subsistentia est effectus formalis naã existentiæ. 3a defide est, in acto Dno. non esse Subsistentiam Creatam, et tamen satis probabile est dari in humanitate existentiam Creatam. 2da Sententia affirmat Subsistentiam esse Conditionem in naa ad operandum. Sed Contra. Videt, in credibile solem, impedita Divinitus Subsistentia non illuminare. 3a in acto Domino ex dat. operatio Divina et Humana, nec tamen inde sequitur dari duplicem Subsistentiam, nec obest alioma. Actiones sunt Suppositorum, Quia sic intelligendum est Cum ad actiones sunt Singularium.
3tia Sententia est Scotistarum Sustinentiam Subsistentiam stare in negativo, nempe in carentia independentiæ a Supposito alteri.

Sed et hoc reiect. Tg negatio dependentiæ est posterior complemento nedi, quod est Subsistentia, quia esse, quod naa sit completa in se Substantiali, resultat independentia ab alieno Subposito, Tg independentia a Subto inhæsionis fundatur in perfectione positiva Substantiæ. Tg anima separata habet pro mansis sistentiam, et tamen est communicabilis alteri, tam quam Comparti

R RD. affirmat Subsistentiam esse effectum formalem ordinem nedi Substantialis, ejusq complementum in linea essendi Substantialis. ex qua doctrina duo inferuntur. 1mum (nota hoc bene) Subsistentiam nullum esse effectum formalem, cum ipsa formalis sit esse. Sit effectus formalis nedi Substantialis. 2dum Subsistentiam distingui a nda Substantiali, non quidem entitative, aut modaliter, sed graduatiue tantum, nimirum 2dum diversos gradus essendi ejusdem numeri essentiæ. Hæc est singularis Doctrina RD. quam sufficienter explicuimus hic num. 22. Nota Subsistentiam in ordine Corporeis esse totalitatem formæ, et non anæ. Quatuor ergo gradus essendi invenimus 1mo in ordine informa Substi. 1mus dicit passibilitatem obtiva ad producti, seu potentia rei ad esse, quam ab ultimo habet. 2dus Passibilitas obtiva Subjectiva. ad educi ex potentia nedi, in qua prædicamentum 2dum esse essentiæ: modo explicando in physica. 3tius actualis existentia, in quam transfertur. per actualem eductionem. 4tus Formalis Subsistentia, quod est ultimus gradus in linea Substantiali; Sed, Quia gradus essendi, 2dus, nempe potentia Subjectiva, non competit animæ rationali, Angelo &c, ideo ut doctrinam communem Subposito Creato Communem stabilitamus, ideo 3 gradus essendi cum RD distinguimus: nempe, essentiam, existentiam, et Subsistentiam. Audi RD: Intelligendum est, quod ista tria se habent per ordinem. / Hæc essentia in potentia / ecce passibilis essentiæ / hæc essentia producta in actum / hæc existentia. / hæc essentia Subsistens / ecce Subsistentia.

quid est effectus formalis nasc existentis. Sicut ergo existentia est ipsissima essentia à gradu ingressum essendi translata, ita Subsistentia est ipsissima existentia seu nasc existens a gradu ingressum essendi translata, et in gradu ultimo seu interminus essendi Constituta. Vide ergo tria prædicata sunt eadem numero essentia, seu eadem numero res, in diverso gradu essendi Constituta.

Quæres 2do Quid novi fit in natura Substantiæ completa per actum formalem Subsistendi tribuita. R. Dici: esse in illa ultimum complementum in linea perfectionis, seu novum perfectionis gradum, quo posito, nulla iam alia indigeat, ut in se Consistat, quia perfectio remania in nasc Substi. quod vocatur a RD Substantiare. ferens secum independentiam a Subto inhæsionis, est indifferens. ad dependentiam et independentiam ab alicuius Subpo sito, cum possit in sensu diviso cum utroq; conjungi. pro indeq; determinatur ad independentiam per novum gradum essendi, scilicet per Subsistentiam, quod vocat ad esse subsistere. et licet nasc Substiæ. possit dici esse radicaliter determinata ad Subsistendum, tamen pro formali determinative requirit novus gradus.

Quæres 3tio Quomodo distinguatur Subsistentia à nasc creata? Ante Resp Tub: Nota 1mo. Formam Subsistentiæ non esse modum realiter distinctum à nasc Substi, alias non posset Subponitum in recta linea hujus prædicamenti Constituere, sed esset aggregatum ex Substantia et modo. Sicut modus Quantitatis vg Figura et entitas quantitatis sunt ad diversa genera. Figura enim pertinet ad genus Qualitatis. Nota 2do Formam Subsistentiæ non esse entitatem realiter distinctam, a nasc Substantiali; quia aut entitas illa esset Substantia, aut accidens, neutrum dici pt. non ergo. Quia alias omne Subponitum esset ens per accidens. non esse. nam unum alias in eodem Subposito sicut duæ formæ Substiæ. Nota 3tio Forma Subsistentiæ est ipsamet nasc Subsiæ.

Completa. et ratio est: Quia nulla est necessitas assignandi formam distinctam, ut Substantia Completa possit in se subsistere. ergo illa est forma Substantiæ. ans. pbt. Substantia Completa est potens in se producere effectum formalem. Subsistendi, quia actus subsistendi, est debitus Substantiæ Completæ; unde si assumpta humanitas per impossibile a verbo dimitteretur, seipsam proximus subsistentem redderet. sed ex hoc

Argues. Ergo in Xto Domino est forma Subsistentiæ creatæ. Quod sic probatur. nam Subsistentia creata per se est forma Subsistentiæ, sed in Xto Domino est nam completa. ergo in Xto Domino est forma Subsistentiæ creatæ.

Rdet. aliud est forma. Cui debita est Subsistentia creata, aliud vero Subsistentia ipsa. inter quas est distinctio realis gradualis. Licet ergo in Xto Domino Sit forma. Connaturaliter exigens Subsistentiam, non tamen est Subsistentia formalis, Quia humanitas Xti Domini. post unita divinæ Subsistentiæ. præstare inse non potuit effectum formalem Subsistendi; Sicut gratia habitualis, quæ ex suo genere est forma constituens filium Dei adoptivum, Xtum Dominum, non constituit filium adoptionis. nunc adequatum.

Rdet. Subsistentiam distingui ânaã Substantiali Completa. distinctione reali graduali.

Prima pars pbt. ma. apnon. effectus distinguit. à Causa, sed Subsistentia est effectus nat Sublis Completæ

Pbt 2da ãpostendi. Quia nam Sublis Completa fuit in Xto Domino, et tamen fuit separata a proprio Subsistentia. Dft ex Clemonica Synodo Lugdi Sess. Contra Eutychianos. Idem hæretici erant, qui nihil aliud asserunt, quam ut ostendant, nam et Nestorius dixit idem, quod sane interesse differre videtur Ecclesiæ Catholicæ alumni Cognoscunt. Quod clarius

2da pars Concl. Pbt Auth. Dft. in Xto duæ ubi ait, Subsistere, non dicit aliquam entitatem ânaã, sed aliquam entitatem quidem ãentitã. Subsistere, enim dicit esse et in actu. nam autem dicit hoc ipso simpliciter et modo Concreto. quod subportari ânaã differt realiter.

PL 2da

Ph 4 2da ratne. Potentia et actus Totales. Solum gradualiter distinguuntur, Sed naa Substantialis Completa, et Subsistentia se habent tanquam potentia et actus totales. ergo de. jor estatt ex num. 23. nor ph 4 Substantia Completa Constituetur per potentiam ad Subsistendum ergo

Ph 4. Rationale in actu, et rationale in potentia sunt eadem numero essentia hominis. in diverso gradu essendi Constituta ergo Subsistens in actu et Subsistens in potentia sunt eadem numero essentia nad Subsistis in diverso gradu essendi Constituta.

Ph 4 3tio Actus Formalis non distinguit realiter entitative a Caa Formali, Sed tantum gradualiter. at Subsistentia, est actus Formalis nad Subsistis ut ph num 54 ergo non distinguit entitative Sed tantum gradualiter. jor Concedit ab adversarijs; Ideo enim asserunt. Caa efficiens a formali distinguitur, quod illa est non ista, agit per Caalitatem distinctam.

Obitur 2mo Effectus distinguitur realiter a Causa, Sed Subsistentia est effectus nad Subsistis ergo.

Reddit effectum Caa formalis realiter, gradualiter tantum ab illa distinguitur. Sed

Dices, ea quae gradualiter inter se distinguuntur, identificantur entitative. Sed naa Subsistis identificari entitative cum Subsistentia non ph. ergo de. nor ph naa est Caa formalis Subsistentiae ergo debet entitative ab ea distingui, alias esset Caa Sui ipsius.

Reddit naa existens est Caa Sui ipsius quatenus Subsistentia. sic enim hab se in 3tio d 23 Sicut nihil fit Caa Sui ipsius, quantum ad unum Suum esse, tamen aliquid fit esse Caae Sui ipsius aliquo modo, quantum ad firmius esse Ceyus modi est Subsistens.

Replicabis: Subsistentia est Condritio ad Causalitatem, ergo naa negunt esse Caalitas proprie Subsistentiae. Rpd. de 2da ans. ad Causalitatem efficientem Ido ad Caalitatem formalem. ergo ablata enim abs, Subsistentia informat et deabat.

Obitur 2da Subsistentia est accidens ergo privatur naa Subsistis., cum possit adesse et abesse absq ejus Corruptione. ergo de.

Reddit 2mo Esse accidens praedicabile, non praedicamentale.

Addo. ad Separationem unius ab alio Sufficere distinctionem realem gradualem Substantiæ et propriæ naæ. Dico. Substantia non Suscipit magis et minus ex Componi non pt ex pluralitate graduum essendi. Ista pbtr: Quia enim qualitas intenditr, per additionem gradus ad gradum, dcitr Suscipere magis et minus.

Idem dico de Triam et paritatem. Qualitas enim intenditr per additionem novæ entitatis, Compositio vero gradualis fit per translationem ejusdem numero entitatis de gradu in gradum essendi. ut ex plicuimus.

Pro Solvendis Notatis Substantiam formalem non Consistere in negatione essendi in alieno Supposito, quia negatio essendi in alieno Supposito Supponit complementum essendi positive in naa. Sicut individuabile aut impenetrabile in quantitate Significat entitatem positivam. Quinenetratio aut diuisio Supponit

Nota 2do Sicut accidens ex propria ratione est determinatum ut pendeat a Subto. Forma ut informet, actus ut actuet, ita naa Substis Completa esse, est determinata, ut in se Substet, absq; modo Superaddito.

Nota 3tio Modus quidem inseparabilis est non tamen omnes inseparabiles sunt modi; actus enim formales sunt inseparabiles a suis Causis, quas tamen modificare non dicuntur.

Nota 4to Ex eo quod modus in Divinitus est inseparabilis a Subto, Sequitur Substantiam non esse modum, quia pt separari.

Nota 5to Substantia propriæ loquendo neq; est Creata, neq; educta. Sed ut terminus ipse Creatus, eductus, translatus de potentia in actum totalem, aut de gradu in gradum ultimum essendi.

Nota 6to In Composito Substantiali ex naa et forma non dantur partes Substantiales; naa enim ma existit et Substitit per Substantiam formæ, qui est principium Individuationis; Sed quia formæ naales sunt in partes divisibiles, una quæq; earum hab et Substantiam partialem, qua omnes insere unientur ad unionem partium.

ARTICULUS 3tius.

De Quantitate.

Post divisionem entis in Substantiam et accidens. et post pertractam quæstionem de Substantia, restat nobis inquirendum de accidente, et antequam ad singula accidentium predicamenta accedamus, aliqua de accidente in communi premittimus.

De accidente.

Quæritur 1mo In quo consistat essentia accidentis

Ante Resp̃onsionem Notandum accidens dici, qd alteri accidentaliter inest, sta quod inhæret Subto; cum ergo per inhærentiam accidens, a Substantia distinguatur, videndum est per quam inhærentiam constituatur.

Nota 2do Inhærentia est dx: actualis et aptitudinalis. Illa est actualis dependentia accidentis à Subto. qua a quibus dam vocatur unio, informatio, affectus formalis. Hæc vero est exigentia inhærendi accidentis in Subto. Rursus inhærentia seu dependentia aptitudinalis dr est: Radicalis et Formalis. Illa est ordo transcendentalis accidentis ad Subtum. Cui inhæ petit. Hæc vero est ordo predicamentalis ad Subtum in actuali dependentia et consortio cui accidentis fundatus. Hunc ad quendam St.

Resolutio 1ma Inhærentia aptitudinalis. qua est dependentia Radicalis, non vero inhærentia actualis est de essentia accidentis.

Pbr Subsistentia Radicalis est de Constitutivo Substantiæ. ergo inhærentia radicalis est de Constitutivo accidentis. Quod vero inhærentia actualis non est de Constitutivo accidentis. Constat ex eo, quod accidens pt absolvi ab inhærentia actuali pt pt in accidentibus Panis et vini in Eucharistia.

Resolutio 2da Actualis inhærentia est de Constitutivo accidentis modalis sta S. D. in 3 d 3. ubi dicit: essentiam accidentium modalium, utpote relativo, motus, figura. in actuali characterizatione consistere.

Pbr Actuale exercitium est de essentia accidentium modalium, sed actuale exercitium sine inhærentia actuali intelligi nequit. ergo pro ut Tenet de essentia unionis est actuale exercitium profundi de essentia actionis est actuale exercitium agendi. et sic de cæteris ergo modalibus

* Videatur in sonius de hac inhærentia accidentis duo modo Cartesius impugnatur hæc in mea.

Pot explicationem sententiae Cartesianae de accidentibus hoc dicendum
Dubitat 2do An accidens habeat propriam existentiam.
Recta existentia duplex est. Interminata et terminata.
existentia interminata est. per quam res extrahit
a statu potentiae obiectivae, et subiective potentiae ex
tra causas. dicit interminata. quia esse est in
differens ad plures species physicas; etenim
esse albedinem ex suo genere est indifferens ad homi
nem et brutum, sicut enim hoc per albedinem
fit albus, ita albedo a subito in quo recipit
dicit humana. Existentia terminata est,
per quam res existit sub determinata specie
physica entis substantialis. ut existentia hu
mana. nunc ad dubitatum. . . . . .

Rdet 1mo Accidentia habent propriam existen
tiam interminatam. ab existentia substantiae distinc
Constat hoc ex Rō in 9tio de 22 suis verbis.
Omne accidens et precipue albedinem. aliquam
actualitatem propriam sui generis importat.

Rdet 2do Accidentia habent propriam exis
tentiam terminatam Metaphysicae. Et ratio est
quia existentia terminata dicit, per quam res
existit sub determinata specie entis, sed albedo
v.g. existit sub determinato genere. Metaphysico
et sub determinata specie qualitatis ergo &c.

Rdet 3tio Accidentia non habere propriam exis
tentiam physicam terminatam. et ratio est. Qua
existentia physica terminata est unica in compo
sito reali ab aforma substi. desumpta; hoc
enim est, quod totum physice determinat ad cer
tam speciem entis. sicuti anima rationalis adsse
hominem.

Dubitat 3tio An accidens ad v.g. genera situm
vocum aut analogum.
Rdet Accidens esse analogum transcendentale
ad sua contenta. quia ratio accidentis prae
dicat formaliter de ultimis differentiis humanum
inferiorem. quod libet enim earum est formaliter

ens in alio, cum substantia ejus non possit ojadi
Hiene ad Principale dubium. Articulo deveniendo
descendamus ad accidentia in Particulari. viz
Qo 1mo Qual est ratio formalis Constitutiva Quantitatis?
effectum formalem inquirimus. ab eo enim dicu
mus Constitutivum forte quantitatis. procujus intelligentia
Nota 2mo Non ejus hic sermonem de quanti
tate Virtutis. Qdam quam dicat vg Deus magnus
et immensus, sed de quantitate molis. qual Corpo
ri inhaerens illud extendit et magnificat; et ejus
accepta Quantitas plures habet effectus, de quibus
hic fit procedere. 1mo habet partes distinctas
in quibus integratur. 2do est divisibilis in par
tes ex quibus Componitur. 3tio habet partes
extra partes, idest habet extensionem partium
in loco divisibili. 4to habet partes impenetra
biles sive Connaturaliter excludentes Coexis
tentiam aliarum partium in eodem loco. 5to
est principium Circumscriptive in loco. 6to Quan
titas est mensura rerum Corporalium, per quan
titatem enim Cognoscit magnitudo substantiae
Porro mensura est de. una intrinseca ut quan
titas res penes Corpus Cui inest. Extrin
seca. ut tempus res penes motus Sublunaris.
Nota 2do Actualem extensionem. Impenetra
tionem et mensurationem non esse effectus par
tium quantitatis. Hae enim omnia a quantitate
divinitus separantur in Eucharistia. Etenim
quantitas Corporis Xti Dñi in sacramento existit
in extensa et penetrata, eo quod totum Xtus Cor
pus. Sit in minima hostiae particula, proprium
Quantitas panis. et vini manet in sacramento,
quini actus proprias substantias mensurant. quae
illud substantiae. iam per Consecrationem desi
nunt.
Nota 3io AD effectum amanium quantitatis
Exprimit his verbis extendi est effectus tertius

Imanius Quantitatis, extendere Subtum Idanius
pro cujus intellig entia nota
Nota ista Extensiones esse 3 ther. Entitativam
sub ex partibus realiter distinctis integrather.
hide Componit Substantiã maabi. 2da est Totalis
sive extensio partium in ordine ad totum, quan
do una pars tunc altam immediate et non alijs,
etiamsi sint penetratã in eodem loco, manus cru
xti Domini in Cœlo et in Cucharistia 6 radio et
non pedi est unita. 3tia est Situalis. Quando una
pars est extra locum altanius. 4ta Impenetrabilis
est. Quando partes extra partes ita sunt, ut duæ
in eodem loco Coexistere non possint. Differt
autem extensio impenetrabilis a situali, quia
ad Situalem Solum requiritur, quod partes sint
extra partes, licet alias penetrari possent; unde
Substantia Corporea Sub tota quantitate, posset
Continge enter Situari Sed non Impenetrabiliter.
Hactã ekis extensionibus est effectus imanius
quantitatis. non in entitativa et totalis. quæ
Convenunt Substantiã Corporeã Sub tota quantitate.
non Situalis et impenetrabilis. quia
utrãq Caret quantitas Corporis in Cucharistia.
Rebalutio. 1ma Exigentia pro prima extensionis
Situalis et impenetrabilis est effectus formalis
primanius quantitatis. dixi pro prima extensionis
ut quod. Nam extendere Substantiam utique
est effectus 2danius quantitatis italiã, quæ fen
tiam quantitatis, non per actualem extensionem,
Sed per virtutem extensivam (quod est actualis
extensionis exigentia) declarat.
2da Exigentia extensionis impenetrabilis est
imanium quod in quantitate intelligi, quæ 3tia
pte. assignata ab exigentia extensionis penetrab.
impenetrabilis dimanant alij omnes effectus
quantitatis ejusdem assignata ab exigentia extensio
nis penetrabilis dimanat actualis extensio, et ab
actuali extensione quantitatis inseparatur ex
tensio Substantiæ Corporeæ. Finis enumerat

Prius enim est Quod quantitas sit inse extensa 5tus
impenetrabiliter, quam quod extendat Substantiã.
Preterea quantitas est divisibilis in partes impene
trabiles. quia exigit extendi impenetrabiliter,
ideo pt mensuram. aut mensurare alia, quia inse
est extensa. Tandem a Supradicta exigentia
procedunt actualis extensio et impenetrabi
partium quid extendunt, ergo ab exigentia
propria est impenetrabilis. pullulant aly omnes
quantitatis effectus.

Resolutio 2da Virtus ad extendendam Substan
tiam Corpoream est effectus 2darius quantitatis
ita RR. Pbt. Prima est inse quantitatem ex
tendi, quam quod extendat Substantiam Corpo
ream. ergo ad ans pt. Si enim quantitas non poset
inse extensa ut quod, non poset Substantiam
extendere ut quo. ergo

Pt. Quantitas pt manere extensa, quin Substan
tiam Corpoream extendat, ut videre est in quan
titate Eucharistiã post Consecrationem. ergo Vir
tus ad extendendam Substantiam Corpoream
est quod 2darium in quantitate.

Obiices ama 1ta ama Resolutionem. Extensio
actualis in loco pt alteri a quantitate Convenire
ergo quantitas non Constituit per exigentiam.
ad ans pt. Substantia Corporea Sublata Omnibus
quantitate poset manere extensa in loco ergo
Rdet. Poset quidem manere extensa sed non
impenetrabiliter. et hoc per non repugnantiam,
non per exigentiam

Rdeo. Virtus extensiva in quantitate non
infert impenetrabilitatem ergo ad ans pt. Extensio
actualis non infert impenetrationem pt apparet
in Corpore xti Domini extenso et simul penetrante
lapidem in Sepulchro. et Aeras in Centesima.

Adeo

Si dices. Extensionem Actualem esse incompossibilem cum cum penetratione partium extensarum inter se, quodquod sit de penetratione cum alio Corpore. Sic Contra instant adversarij. Saltem Divinitus possunt partes quantitatis esse extensae et simul penetratae inter se. Si replicentur in eodem loco ergo nulla Solutio.

Ad 4m nego ans: ad Cujus probat: nego etiam et pantotem. et disparitas est: quia ly dis cursus actualis, non infert visum actualem necessario, et tamen discursivum infert necessario reddicale risibile.

Ob 5hes 2do Prius est quod quantitas habeat partes, quam quod illas habeat extensas ergo Constituenda est per exigentiam partium, et non per exigentiam partium extensarum.

Ad 5m Per solam exigentiam partium non intelligit quantitas Completa et adequate Constituta, quia non intelligitur distincta a Substantia Corporea, quae independenter a quantitate, dicat etiam exigentiam partium, ex quibus integratur Totum gabis Quod sit Penetrabilitas et Impenetratio. A Statim Ad 6tum Si erit penetratio est praesentia positiva seu Coexistentia duorum Corporum in eodem loco. ita impenetratio est Carentia praesentiae et Coexistentiae eorum in eodem loco. unde penetratio stat in positivo. ita penetratio vero in negativo.

1 + 2do An Quantitas sit distincta ab quantitate

Ad 1m Quantitatem esse accidens Speciale. distinctum realiter a Substantia Corporea et ab omni alio accidente. et Ratio prima est Quia Phil. Medapli Tolt & dicit: Quantitas non est Substantia, sed ens inest Substantiae Ratio 2da est Quia quantitas separat a Substantia Corporea ut pt. in Eucharistiae Sacramento, ubi quantitas panis manet non autem Substantia panis. Quod autem ibi

(ho) maneat quantitas. ex eo pt. qua manet effect formalis quantitatis, nempe extensio et impenetrabilitas

4. Tio An unica sit quantitas in Composito naali et utrum ipsa sit Subtum Commune accidentium.

Rdet affirmative, et quidem ad utrumq. Et Ratio ima partis est: Quia dnd quantitates non Possunt naturaliter penetrari, cum penetratio Sit opus Miraculosum, Sed si in Composito naali essent plures quantitates, daretur naturaliter penetratio, quantitas enim accidentalis Substancialem penetraret. ergo unica est &c.

Ratio 2de partis est: nam Contraria Habent Commune Subtum, âque mutuo se expellunt, at in hostia Consecrata ad sensum apparet hujus modi expulsio, Siccitas enim humiditatem expellit. Calor frigiditatem, ergo accidentia illa Habent Subtum Commune, nimirum quantitatem.

Ofte Productio Humiditatis in Hostia est ab agente naali ergo est eductio ex pnte supposito Subto, Creatio enim efle non pt, at tale Subtum, non efset Corpus Xti. neq. Substantia panis ergo est quantitas.

Dividit quantitatem Philosophus in Continuam et discretam, seu in magnitudinem et multitudinem. Quantitas Continua est. Cujus partes Copulantur Inter Communi. Discreta est. Cujus partes non Copulantur Inter Communi. Per Quantitatem Continuam mensuratur magnitudo Substantiæ. per discretam Qualis est unitas. (primum numen) omnis numerus mensuratur.

Quantitas Continua dividit in lineam seu versus longitudinem. in superficiem seu extensionem versus latitudinem. et in Corpus seu extensionem versus profunditatem; Unde linea dicit magnitudo ad unum nempe longitudinem, superficies dicitur, magnitudo ad duo. nempe ad longitudinem et latitudinem. Corpus autem est magnitudo ad tria. hoc est Habens longitudinem latitudinem et profunditatem.

Quantitas

Quantitas discreta est. multitudo unitatum, quæ in esse non copulantur sine communi. vtpe numerus ternarius tripidum; unde unitates debent esse plurales distincte in esse.

Dividit numerus in Numerantem et numeratum. numerus numerans. est actus intellectus, quo numerat multitudo unitatum. numerus numeratus, sunt res ipsæ quas numeramus.

Iterum dividit numerus in mathematicum et formalem. Ille est numerus arbus avulsus. vt 6. et hic. est numerus universalis, tantum existens obiective in intellectu, non enim datur aparte rei universale ârbus avulsum. numerus formalis. seu rebus Concretus. Sunt res ipsæ, quas numeramus vt 6 libri. IC RR. in 2do D 2. Docet Formam numeri esse unitatem semel talis. Sed Quæres quid sit semel talis. Et esse unitatem illam. ratione Cujus, numerus est semel talis. Explicat, hoc. Constat numerum esse, unum esse persa. Hæc unitas duo dicit, de materia dicit, duas unitates partiales. ex quibus resultat. de forma autem, dicit unitatem formalem, ex illis resultantem, hæc in binario est dualitas. in ternario tripitas. et sic de aliis. binarius enim numerus. ratione sui dualitatis est semel talis; ideo dualis est unitas semel talis, et formaliter Constitutiva. numeri binarij. idem dic de aliis.

Ex Proprietatibus Quantitatis una est non suscipere magis et minus, ea enim dicuntur suscipere magis et minus, quæ habent partes in eodem subto penetratas, at partes quantitatis non possunt esse in eodem subto penetrari. ut patet exdo. Quare si una linea potest esse major alia, non tamen potest esse magis quantitas. hæc proprietas Competit mediis stantia et relationi.

2da Proprietas est: Quantitas non habet Contraria; Contraria enim sunt, quæ ab eodem subto, maxime se expellunt, et sunt in illo 2dum gradus remissos. Sed plures quantitates non possunt esse in eodem subto, quia alias se penetrarent, quod inverum est. et hæc proprietas Convenit subtantiæ.

stia Prometas. Sunt dquale et in dquale, subindeq ma
gnum et parvum. hide prometas ex quanto mod sam
pta Computens. Omni. Solu. Semper. Etenim rela
tiones dqualitatis et in dqualitatis in sola quantitate
fundant, unde qualitas ut 6. dicit, dqualis alteri
qualitati ut 6 Sumpta proportione a quantitate.
Scito in Ultimo Deum collocandum esse inge
nere quantitatis discrete. quia numerus primus
Continet Sub Specie quantitatis discrete, et indeo
est numerus primus personarum qd non tamen
id dicendum est de quantitate Continua, testa
st Divo august. de Trinitate. Intelligimus
Deum sine qualitate bonum, sine quantitate
magnum.

Articulus 4tus
De Qualitate.

63

Qualitas tme Sumitur Pro differentia essentiali
qualificante genus; unde differentia dicit pro
dicari in quale quid. 2do Pro Omni accidenti
quod dicit pro dicari in quale extra essentiam.
3tio et proprie, pro forma accidentali distincta
ab alijs pro dicamentis, per quam respondemus
ad interrogationem de quali, sicut per quantitatem
respondemus ad interrogationem de quanto. Quali
tas ab Arist definit. 2dum quam res quales
esse dicimus. Non displicat huius modi definitio
Sed. attamen prius quam in hunc modum
Accidens absolutum perfectum Subsistit
actualit. explicat definitio. Accidens ponit
hoc genus, per quod convenit analogice cum alijs
generibus accidentium. aliq partitul. Sunt diffe
rentiae essentiales. per ly entis absolutum
differt a relatione. per ly perfectum Subdi
vidit differt a quantitate, hide enim cum
qualis differt a quantitate, hide enim cum
quatuor modum. distinguuntur enim formam, est ac
cidens Subsistens potentialis, mod enim inquit ad
formam Subsistem est in pura potentia. per ly per

perfectivum subto, differt ab actione et passione, ab actione quidem, cum actio transeat, quemadmodum vectum vehit, a passione vero, quia passio et sui generis subtum potentiale exigit; unum quod quod enim in tantum recipit in quantum est in potentia.
Quatuor sunt species qualitatis Aristo. enumerat. 1ma Habitus et Dispositio. 2da Potentia et Impotentia. 3tia Passio et passibilis qualitas. 4ta Forma et figura.
Habitus hic sumit pro habituali quadam dispositione, secundum quam res bene aut male habet in se ipsa. in quo sensu temperamentum vocamus habitum corporis. vel pro perfectione super addita potentiae, per quam habilitatur ad actus, in qua acceptione habitus duo respicit potentiam et actum.
Dispositio dicit ordinem partium in loco. 2do pro eo, quod subtum disponit ad recipiendum aliquid. 3tio pro quacumque disponente potentiam ad actum. operandi sive sit habitus sive species. sive impressus. Differunt inter se dispositio et habitus. quia ad ordinatur in subto. aqua est difficile mobilis, dispositio vero, est facile mobilis, quia parum radicata; unde sanitatem minus habilem vocamus dispositionem, diuturnam autem vocamus habitum, hinc sequitur quod dispositio et habitus maxime se bene differant. 8th et 9th. aferente. Dispositionem dyles facile mobilis de cursu temporis, non difficile mobilem, et sic transire in habitum. et sic non differunt essentialiter, sed accidentaliter, sicut infans pubens et senex de eodem subto. quare eadem numero qualitas, quando inchoata dicitur vocari dispositio, quando vero intenditur vocatur habitus.
Potentia ut ad praesens instabilem per hoc consistit in virtute immediate operativa operationis, per quod ab habitu differt, habet

habitus enim non elicit actum immediate sed habitum potentiam ad agendum disponit.

Potentia dividit a subo. in Robustam et debilem. illa est elicitiva perfectae operationis, ut potentia viva in subene, et vocat nobis potentia. hoc vero est elicitiva operationis remissae, ut potentia viva in bene. et vocat nobis impotentia; unde potentia et impotentia non differunt aliter sed accidentaliter tantum differunt, idem perfectum et minus perfectum.

3tia Species qualitatis per alterationem producta quae a subo. vocat passibilis qualitas quae dicit alterationem corporalem ut calidum et frigidum in tactu, vel quia resultat ex corporali alteratione ut rubor infacie. Differunt ergo passio et passibilis qualitas accidentaliter et per ordinem ad causas extrinsecas sed durationis. Si enim qualitas ex brevi alteratione cito transeat dicit passio, ut rubor et verecundia. Si autem ex fixa alteratione provenerit, ut rubor ex temperamento dicit passibilis qualitas.

4ta Species qualitatis est Forma et figura. Forma hic assumitur pro altera parte Corporis, sed pro dispositione partium quantitatis in toto, figura subtum denominatur formosum aut difforme. Figura etiam dicitur pro peculiari modo resultante ex quantitate terminata. Cujus ratione dicit qualitas circularis. Triangularis. Plana. recta. sed hoc potest intrinseca. Si pro veniat a forma subs. habet exigente peculiarem extensionem vel figura humana vel ab extrinseco variabilis. ut figura cubi. impressa.

Habitus hic et ante differt qualitatis ut adaequata.

Dicit affectus cum dicit et probat. Qualitas est ex pro pria ratione ut accidens perfectum subi,

actualis. Sed subjectum est solum perfectibile et mediante potentia. enim subjectum est perfectibile in linea essendi et in linea operandi. Si enim sit perfectibile solum essentiam, cum essentia physica seu modalis componat et naa forma. Ut sit perfectibilitas solum naam. Aquantitatem ei annexam, subest ytle speci. Sit perfectibile solum formam, subest 3tle speci. Si autem solum sit perfectibile solum potentiam et solum actum operandi. Sit perfectibile solum potentiam operativam perficiat per solum speciem qualitatis. Sit perfectibile solum actum perficiat per unam speciem. qual est facultas et dispositio ad actum, atque poterit has non sunt diuersa perfectibilitates subjecto actuali ga

Ct Proprietatibus qualitatis a Phil reconsent una Sabore Contrarium. Sagacitas enim adversatur Catoni. Ida est. Susceptive magis et minus. Sive intendi et remitti. Ide proprietas breuiter conveniat omni. Ida. Ut 3tia speciei qualitatis Cque unus homo est sapientior prudentior subtilior alio) non tamen conuenit quarta. nempe quod Etsi enim unus Circulus sit major altero, non tamen est magis Circulus. 5ta proprietas qualitatis est. Reddere subjectum simile aut dissimile. Similia enim sunt. quorum qualitas est una, dissimilia vero contra.

Quod Deus sit in genere qualitatis declarato ab in perfectionibus sit ex D. Augustino lib 15 de Trinit. ubi ait: Si dicas Deum sapientem, Justum, bonum, spiritum. Horum omnium nonnisi unum video. Sapientiam substantiam essentiam vero hujus substantiae qualitatem quae qualitas idem rationem possidet sit in Deo.

Sequuntur de accidentibus. Quomodo Cartesius tenebat [illegible] ipsa non idem est Pignium.

* Occasione hic desumpta. gratissimum fore omnibus arbitror Contra Sonjatheticorum inimicum Carthesium Communis Philosophiæ Veritatem, imo Contra ipsamet dogmata Fidei insurgentem arma sumere ac ejus argumenta Contra dignitatem et in cognoscendis: Deitatem admirabilis semper q profundissimo Cultu adorabilis Eucharistiæ Sacramenti solvere et vertere. Temerarius hic Sapponebatur plus Cæteris Scire, sed plus quam oportebat Sapere se aperte demonstrauit Quando quidem in præsenti mea negant dari distincta accidentia a Substantijs, dum Meditationum harum 2dæ parte n. 15 dixit. Præter Substantias et earum modos nullum aliud rerum genus agnoscimus.

Quamvis vero digna sit tanto Authore hæc sententia, attamen nec ejus de omnium quæ inventorum gloriam jure, etenim juxta dogmaticorum autorum ignorantiam ordinis nostri ornamentum Sapientissimum Thomam Valdensem Cæs ejus origo adscribit, Parmenidi Philosopho. qui non admisit 10 Prædicamenta sed unum duntaxat, ut videre est apud Aristot. 2 Phys. Cæ. et cum inquisivisset, ut num illud prædicamentum esset Substantia x accidens. Res patebat. unam esse Substantiam, quia omnia prædicamenta cum Substantia esse unum ostendebat. hujus opinionis sectator Licofron Parmenidis discipulus, illum autem secutus est Anaxagoras. ut refert Commentator 3di Physic. de sententia etiam ipsiusmet Democritus docentis ex ossa et in pulvere obvolutionis sepultæ, iterum revocata Lusitanos fuit a Joanne Vtt clasio. Circa annum 1581 in ipse enim in summa Cæ. de numero prædicamentorum versus finem ait. Notandum quod omne prædicamentum dicat Substantiam, ut bene docet noster Aristoteles, nec ut Substantia. et nexus. Omnis res est Substantia cum accidentia non sint nisi modi Substantiarum, sive sunt quantitates sive qualitates Quæ difficultas motivum quantum mis vigorum Illic Hectoreo defendendi Lancelotianam præjudicatus inimaginationes quippe reali prudentia Sti Eucharistiæ mento altaris Facilius. eam emendo si posse dolere

non speraba. quam supposita ut certa hac doctrina
quā in re fel. dñs ma demonstrata est ab anstle.
contra Parmenidem ab averroe contra Scotum stam
zegeran et adustinum contra eundem Vitelefum a
nostro Thoma Valdensi. Supposita ergo ed falsa
veritate hujus sententiā taliter q̄z realm chi pnā
tiam in Eucharistia arguebat. Accidens et sub
stantia idem sunt, sed impossibile est idem simul
esse et non esse ergo impossibile est panis eucharistie
identia esse in altari sine Substantia
non esse. Ex verba ejus relata a Valdense Cesso
dico accidens non tantum in esse sed esse subtum
et per se, quod impossibile est idem simul esse et
non esse, tam impossibile est accidens permanere sub
lato subto. Ecce fluctus hujus doctrinā Error.
Vitelefo a valdensi injungatur non defuit ultimus
hujus sententiā defensor Carthesius. qui unum etiam
de eorum erroum et stulticiarum. nostri nostrum
Judicare, solum referre placet verba Joannis Vin
centij 2da parte ii 9 to libri ait in laudem Car
thesij. Dicamus Carthesium cum suis sequentibus
decere opinionem virtutis. ut etiam si illi debeamus
omnes stultorum nobis non omnino id faceremus,
quia quamensura ille nobis mensus est, eadem
remetietur illi; defendentibus enim accidentia sa
liter sine subjecto absque substantia et ea permanere in
Sacramento Sublata substantia Le debuit: stolte pro
que ratio esse videtur ab quam non nulli hac impas
sed ab Ecclesia Romana dissentiunt. et alio mo
do sibi subjungit: Sed tamen audi mus in speranze
ventura rum temporis aliquando. quod illa opinio
quā ponit accidentia qualia, et ratione divina
Omnem prehensibilis et quorum tota in toto a toto
et quis separata et mea ejus in loco cum ut certa
et indubitata recipiebat. Licuit tamen falso
imponit nobis hanc vocabulum quod recipiebamus

ab Ecclesia Romana defendentes accidentia realia dis
tincta ab eis subsistentijs, Ita Iuste in authorem relap
di S. Thomas, Quod autem Sabellius dicebat
v. Ecclesiam non per omnibus authentabilibus Collegij et
et praecipue catharinus by aliqui, aliqui sunt quod
illum omnes Sequaces Christus. quorum solij
et doctrina Sanctt integer mundus. aliqui omnes
SS.PP. qui uno ore fatentur idem. aliqui omnium
Scholarum antesignani ut Doctor Angelicus 3
parte. qui in Corpore. Doctor Seraphicus. in 4to.
a. 5. RD. in 2da dist. 8 dubb. Item non Theolo
gi et Philosophi omnes. id dicunt Sunt aliqui
excepto isto demente: deinde dicit. ab Ecclesia
Romana defenserunt Si intelligit hanc Ecclesiam
visibilem Catholicam, mentitur in caput suum quia
omnes DD. Catholici semper Ecclesiam Romanam
ab haereticorum diente et ab ejus doctrina vindica
bant. quod clarius infra patebit, Si vero putat
se ipsum Ecclesiam Romanam esse (quamvis
dissentiens Episcopat) verum dicit ab eo omnes
recessimus, et id nostra gloria duximus quod
Spiritum Sanctum rationis non sequamur.
Omnes ergo ame recensiti ab illo vocati, aliqui
recedunt ab ejus doctrina, remanent fere illum
omnes ad his dicendi non nulli qui eum se
quuntur. inter hos unus Rabbas in suo Cho
dialogo. bene die nominato pag. 27 hunc sequit
Maignan in physica sacra. (Quis Spiritus unum
habet sententia non profanata?) 23 et in physica
suali sepe P. Casnedinus de Theologia p. 2 Metaph.
d 2 et non nulli alij. Hi tamen non omnes eodem
modo proprium sequuntur magis hunc ut ex
hoc inferiori Regnum ejus utpote medium
non duo duabitur. Non nulli ergo asserunt
in Sacramento Eucharistiae non adesse accidentia
realia panis et vini. quod dicunt physica, sed di
cunt esse quasdam species intentionales primum

accidentium Lineabus nostris impressas seu quasdam imagines panis et vini a substantia corporis Xti, quæ panis vices gerunt dimanentes, easdem substantias panis et vini repræsentantes. Dicunt ulterius hujus modi species adeo elucidas et abeodem indistinctas, vnum sibi omnia falsa sunt et paradoxa. videatur Cardinalis Petrus de Aliaco. qui ni fallor Lutheranis hujus modi dogmatum fecit, et postquam dixerit illam sic absurdam vanæ Philosophiæ stultitiam in Thaumaste de villanis vel catapse absurdam. Alij tenent species sacramentales panis licet non sit accidentia physica, sed corpus in aliquidam inde paros panis existentia, eo modo, quo aer continens in illis, quæ sunt in se sunt substantiæ, quæ tamen continenter ad veniunt substantiæ panis et vini. Quæ sunt omnia ad sic et absque absurdum. Quamvis corruptione, dicunt, accidentia. Et hoc manere in Eucharistia nisi quidem dicunt substantiæ panis et vini. Hanc sententiam fuisse mentis Carthesiandi genuinam patet Lucidissime Joannes Vincentius. Rainaldus autem Tom 6 Trac. de accidentibus in Eucharistia nostra remanentibus sect. 3 hanc rationem in pauca verba punctis dicit. Hæc doctrina non modo est temeraria aut erronea, sed etiam Haretica.

Alij tandem ubi dicunt nonsit in conversione quod licet in una eadem entitate mutabili quod unus sit substantia et accidens destruat Conceptum substantiæ remanente Conceptu accidentis; ex hoc evenire in Eucharistia ecce doctrina inter gentiles nata ab Hæreticis enutrita et [illegible] a Carthesio defensa ac propugnata in qua et quanta induxit absurda. ut vere Rex Propheta dixit te nobis ostendum est ea supradictis duplex dari accidens entitativum et modale. Accidens modale est, quod neq. Divina ab q subto esse pt. ut ex Scto Petri ab q Petro. et ratio est, quia talis accidentis essentia consistit in inhærentia seu dependentia actuali ad subto ut paulo superius dictum est, cum vero etiam Deus rerum potentius mutare non pt. hinc accidens modale neq. ut conservari sine subto. Accidens autem entitativum seu rude est quod saltem Divinitus sine subto conservari pt. talis est Color Papas oder panis in Sacro altaris.

Vitelefista et Carlostadiani admittunt solum accidentia modalia, entitativa vero excludunt: Hinc docent anni, quod quando remanent accidentia in Eucharistia, debet etiam remanere substantia. Sed vere dicunt, quod recedente substantia debent etiam destrui accidentia, et ultrig eandem rationem afferunt, quia modi nequeunt conservari absq; subtis. Contra hos ergo omnes Sct.

Resolutio 1ma. Accidentia entitativa realiter distinguuntur a substantia cui inhærent. Ita omnes Scripturarii et DD supra citati.

2da Conclusio. Qual realiter ab aliquo separantur, realiter distinguuntur ab accidentia entitativa intrinseca realia, realiter separantur a substantia. ergo &c. Inter omnia enim distinctionis realis signa, nullum est evidentius separatione reali. non post peractam consecrationem manent accidentia panis et vini in Eucharistia, minimum separata a Dor et ab alt, sine pro prijs eorum substantijs ergo accidentia &c quia communione Carlostadiani negant accidentia post consecrationem remanere et consequenter non admittunt eorum separationem a substantijs, ideo quod vera accidentia panis et vini sublato subto remanent. Sta tuendum est contra eos; antequam autem Conclusionem probamus

Sciendum est ex Hostiensi Joannis Garcia duas propositiones inter alias in materia Sacramenti Eucharistiæ a Concilijs definitas esse. 1ma In Eucharistia non manent substantia panis et vini 2da In Eucharistia manent accidentia panis et vini sine subto. Ita autem si cuti propositiones sunt distincta, ita etiam debent distinctas suas veritates. In alia quippe propositione 1ma esset vera, 2da vero falsa esset falsa: Quod pertinet substantia panis et vini penitus et omnino accidentia omnia intrinseca. Veritates ergo istas distinctas eosdem nobis proponunt, a fide. Which autem ostragatz Vitelefistæ in lib. de apostasia Christi vs vobis. In duobus stat nostra Veritas. 1ma In propositione affirmativa quod accidens sit sine subto. 2da In propositione negativa quod non remaneat substantia panis et vini post consecrationem. Ita refert Valdensis Cap 1mo pro positio Constat

ca Concil: Trident: Sess. 13 Can 2 ubi hæc habentur. Si quis dixerit in Sacro Eucharistiæ remanere substantiam panis et vini unà cum Corpore et Sanguine D. N. J. Christi negaverit q; mirabilem illam et singularem Conversionem totius substantiæ panis in Corpus et totius substantiæ vini in Sanguinem manentibus duntaxat Speciebus Panis et vini, quam quidem Conversionem Catholica Ecclesia aptissime transubstantiationem appellat. anathema sit. Ecce anathematizati subiciunt, qui dum propositionis negant veritatem, ut autem sciamus, quod judicium ferre debeamus de 2da, Sit

Resolutio 2da Vere transubstantiato pane in Corpus Xti et vino in Sanguinem remanent prioria accidentia panis et vini realia separata à propria substantiâ. ita omnes DD Orthodoxi contra Ultekeum citati asserunt, nec non Denisatkius Ivo Carth. et Conclusio sufficienter colligi videtur ex verbis recensiti Concilij Trident, et maxime ex illis: manentibus Speciebus panis et vini. Sed quia hæc verba Cartusiani una cum sectatoribus in suam detorquent partem, dicentes quod maneant species solum intencionales, non vero accidentia physica, et addentes rationem hanc providentiam, quod Ecclesia in suis decretis non sit usa nomine accidentium sed specierum, sic enim (dicunt illi) superest locus ut negatis accidentibus physicis, ad mutuant sola species intencionales panem et vinum representantes video ut hoc illorum assertum demonstretur falsum. Sit Probatio Conclusio. Nomine Specierum panis et vini id intellexit Concilium Trident, quod semper fuit intellectum ab Ecclesia, sed ab Ecclesia semper vi intellecta fuere accidentia vera et realia ergo Concilium et per consequens accidentia vera et realia ergo est innegabilis nec vero pti minus ex Concilio Coloniensi sub Paulo 3tio Celebrato A. D. 1536 C. 25 ubi hæc dicit:

Quid enim panis vinig species sunt post Consecrationem
quam species Sacramentales et accidentia sine subjecto.
Certe nisi rationis capere capacitatem et lavatorum
speciem eloptaret. at hoc Concilium fors. tam
dicent parva est authoritatis, cum non fuerint Generale
sed provinciale. Dato ergo eadem minor esse
neralibus et quidem ea Romano. At si ejus Celebratio
in qua damnata est fides Vitclefi pro posito ut post sub
retica. Accidentia panis et vini non manent sine subs
iecto in eodem Sacramento. ex qua Rei: dual Contra
dictoria non possunt esse simul verae, sed una earum
est necessario vera altera necessario falsa, sed simul
Fata propositio Vitclefi rejecta est a Concilio ut falsa
et haeretica ergo ipsius Contradictoria semper vera.
Accidentia panis et vini manent sine subs in eodem
Sacramento. est vera Catholica adjuncta. per consequens
Idem definitum fuit in Concilio Constantiensi Augusti
ni Cujus Sess. 8 iterum hae species vacant accidentia,
iterum Vitclefi fides eadem propositio damnata est, quae
damnationem postea Martinus Thus. Pp. approba
vit, et ejus. ut ejusdem Concilij Condemnatum est. hoc
dictum Joannis Hus. Non est defendo Ecclesiae
quod accidentia remanent in Eucharistia sine subjecto.
ergo Contradictoria eidem Cujus: semper est definito
Ecclesiae, quod accidentia remanent sine certo altaris
sine subjecto, est vera, circa definitum et determina
dum ab Ecclesia est, quod asserimus, et ideo recte
et rationabiliter Ecclesia Catholica pro cui judicio hu
jus Sacramenti has duas in solemnitate Corpus Chri
sti Sacerdos consecrat. Accidentia etiam sine subjecto
sunt Sacramentalia.

Tandem idipsum evincit ex Concilio Lateranensi sub In
nocentio 3tio Celebrato Capitulo Firmiter de summa Trinit
et fide Catholica. ubi dicitur has species remanere. et
ex Concilio Trident. Sess. 13. ubi etiam asserit, species
esse Sacramentales accidentia remanere in Sacramento

post Consecrationem. Si ergo species remanent ergo non
aliud quam quod prius ante Consecrationem fuerat, nihil
enim de ipso remanere, quod prius non fuit.
Constat etiam nostra Conclusio ex SS. PP. qui unani
mi assensu fatentur, idem omnes, et imprimis D. Ambro
sius Lib. 4 de sacramentis Eucharistiae agens. de his
questi ut sint quod erant et nihil aliud remanentes
quod verba ad hoc tantum intentum Dei applicat
pluribus; Quamodo verum erit quod de Eleman
dis Sacramentalibus ait Ambrosius dicit, ut sint quod
erant de usi de ejs in Sacramento aliquid reservet
et sit quod fuerat, et aliquid mutetur ut melius fiat
sed non reservatur substantia panis et vini etiam
per Catholicos ergo accidentia realia remanent.
Divus Anselmus in Tract de sacro altaris Christi
Contra omnem Eleutaris philosophiae rationem
et intellectum mutata substantia panis in aliam
substantiam ad quoddam mysterij obsequium,
quidam accidentia, quae illae inhaerabant, sic
transtulit non mutata in Corpus Domini, sicut ad
sit albedo non faciat album, nec rotunditas
rotundum, sed hujus modi omnia Dei reservavit
ut liceat in similitudinem ejus Corporis sint, non tamen
insint. Ex quibus Nota Verba. Accidentia
reservant. Hollyx quis tibi. Nonne mi magister
Libro Contra Waungarium Abrinus S. Athanasij
Socias lib 2 Cap Cuidmundus Epus cap Aversa
rius ordinis S. Benedicti qui floruit anno 160
Lib. de Veritate Eucharistiae. Valdensis dammo
alij hunc Lyperius arcensis, hunc etiam quorum
Catheloges Veritatis gratia omittit.
Ex Dictorum testimonio Constat Ecclesiam semper
eandem Sacrificium Eucharistiae earum intelligit
vera et physica accidentia panis et vini existi
nat eorum substantia relicta, Sicto ergo primis
temeraire de Deo una Christi Ecclesia Confessionis
mus Theologis sine ullo examine aedmulla

rationem suppositae Species panis esse accidentia realia
& hominum absq; cerebro, quem non puduit tandem
nobis tot sanctis doctissimos, viris imponere.
Ulterius ratione nostra Conclusio quamvis probari
posset, non probatur quid enim inde eruiret sacro
sanctis. Cujus intellectum ne obsequium fidei regula
non captivat ejusdem tot Concilia, unanimemque SS.
offensus quoties pertinaciam absq; ullo fundamento
frangere non pt. ergo Contra illum rationes reales
proferre, est idem ac aerem verberare.
Audiendus nunc est quid proferat Contra nostram con
sentiam Cum suis affectis Carthesius. in favorem ergo
sui sententiae sic.
Obicis imo Sensus non percipiunt vera accidentia
in hoc Sacramento ergo Species solum et apparentias
ans pte sensus decipi, errare aut falli in hoc Sacra
mento, ita enim docent Cyrillus Jerosolymitanus
Catechesi: ipse D. Ambrosius Cq. ad non fallendum
si in Sacramento manerent realia et vera accidentia,
non enim errarent, quoties proprium sensibile
percipiunt organ.
Rndeo Errorem et falsitatem proprie non convenire
sensibus sed intellectui, sensus ergo non fallunt
quando attingunt in Eucharistia Accidentia
Panis ut hunc vero fallerent, quoties ex per
captis illis accidentibus intellectus judicaret
ibi esse substantiam panis, ideo obro nullius est
momenti. Sensus enim a deceptione decimo in
omnes cum de accidentibus judicant sibi notis
ut ait D. Angelicus in officio Corporis Chri.
Obicit Pdo in favorem ejusdem. Pa Casimirus
et quidam D. Angelicum q 79 dicendum esse. Li
cendum quod sensui quidem appareat facta con
secratione omnia accidentia panis et vini
remanere. aequa authoritate idem Pa Cassinensis
nobis tuetur sensuum apparet aequa deducit non
remanere accidentia sed vera substantia appa
rentia et species. ergo

Dicit Ly verbum apparent non bene intellectum per
ab. Cassinuro. Quia apparere sepe reperitur pro
et non ipsam apparitionem significat: et sic de
isto dicit per 40 dies apparens eis. nunquid in
telligendum quod non in pro pro Corpore Domini
tuo et apparenti. At in Epistola ad Thess. 3
dicit apparuit Benignitas et Humanitas Salva
toris Nostri. - cum ex sententia P. Cassinuri Beni
gnitas et humanitas Dei non erat realis Dei ad
extra et apparens, quod tamen in veritate
fuit sum est.

Ida vero Carthesianorum sententia de impugnat
Illa Corpuscula intra poros Contenta an Consecrentur
vere vel non? Si Consecrentur, ergo aliquid praeter pa
nem et vinum efficit mea Consecratio, quod tamen
falsum est. Si vero non Consecrarentur, ergo mea actio
Sacerdotis ida praeter substantiam Corporis et sanguinis
Xti Dni remanet alia substantia, scz. illa
adoranda Carne latuit Deitas, quod tamen
haereticum est.

IIIa vero sententia displicent etiam ipsimet Carte
sio, tale enim de ipso fert judicium relatum a
Joanne Vincentio parte 2da. Deo quidem re idem est
ac si diceretur totam quidem Substantiam panis
mutari, sed tamen illam ejus substantiae partem
quae vocatur accidens reale remanere; quod sine non
ullis verbis, certe inconcepta contradictionem involvat,
sic, remanet haec sententia adhuc magistro impug
nata.

Jam ergo habetis sententiam Carthusianorum his in
dam rationibus, nec alias praeter illas stipatam
motivis ullum sit certa et fidei non repugnans
cum dictis, ullum vero sit etiam probabilis et
recta rationi consona ego judicetis put autem
veritatem Judicium fixatis, per pendete quaeso mecum
primo pro Carthusiana et certa Conclusio, quia vita

malo fundamento. Et enim fuisse presumum hoc esse fundamentum
Est ecce una hujus sententiæ Regulæ. De omnibus
est dubitandum. Ex qua quidnam sit dicendum Cartes
tius ipsimet ignorat Cartesius. Sed nobis recte Concludendum
est ergo debere assensum in infirmum huic sententiæ quidnon
certo et scientifice sed omnino inducenti in dubium nitetur
principio, sed dato quod iam dubitemus de omnibus ergo
et de ipsius probabilitate, et de hujus principij veritate
dubitandum est. Quomodo ergo nobis demonstrabit hoc
omnia esse vera? Jam sequitur principium 2dum
simile 1mo. Ego Cogito ergo sum at qualis Connexio
inter principia a Carthesio statuta? De ratione 1mi
principij est quod sit aliorum probativum, cæquod
ex illo sive mediate sive immediate inferantur alia.
et sic ego per principium nostrum probo reliqua.
Impossibile est videri aliquem esse Deo ergo de quolibet est affir
mativo vel negativo et de nullo eorum ambo. Statuat ergo
Carthesius ex suis principijs relatis quidquid vult
pro primo et dis cutrat nobiscum transformatur ver
bi. de omnibus est dubitandum ergo ego Cogito
ergo sum vel ita ego Cogito ergo sum ergo de omnibus
est dubitandum. Quæ dis Connexio?
Explicant se Carthesiani et dicunt. Ly de omnibus est du
bitandum, non esse principium, sed ipse præluminare
et monitorium quoddam ad rectificandum intellectum
qui primis principijs perspicuis talem præbet assen
sum ac esset de Dei. Sed quidvis Carthesius u
tum in veritate ille vult observandum esse hoc præ
luminare, an non? Si unum ergo vult argumen
tum a capite, et in veritate dubitabit de omnibus
principijs Carthesijs, ac etiam de hoc ipso. De om
nibus est dubitandum, utrum sit tenendum a non.
Si 2dum, ut quid talia ponit præluminaria, quæ
non vult observari.
Eundem ultimo numero sed ordine et perfectione primum
advertit Carthesius principium, nempe is hud.
Quidquid clare et distincte ame Cognoscitur, verum
est et de hoc docet verificari omnia quæ verifican
dasunt de principijs. Inprimis enim est probabilium
aliorum principiorum, et in illud omnia vel mediate
vel immediate deducuntur. Audi curiositatis gratia
ipsum met Carthesium, qui in sua methodo ait. Conse
quendo, etiam meam Cogitationem. Ego Cogito ergo sum.
observo illam nonesse omnibus Certam, nisi quia principio

clare et distincte quidquid in ipsa affirmo, hinc ergo tenere possum pro regula generali. quod quidquid a me clare percipitur, verum est. Hoc primi principium confirmantius videtur, Cæteris Cartesij dictis quotes supponitur, in se certum esse; sed O Julium Intellectum, qui clare et infallibiliter Deus percepit cognoscere omnia. Pro cui arrogantia habuit temeritas, nec Deum dum est primi principium id, quod intellectum nostrum redderet superbum, et ab ipsomet Cartesio fide declaratu indignum, etenim ipse in suis meditationibus sæpe ait. Plura quæ videbantur mihi evidentia, postea facta sunt dubia, hoc quod me determinavit ad dubitandum usq nunc, utrum duo et tria faciant 5 est: quia venit mihi in mentem, si forsit an talem Deum, qui me possit constituere talis quod ego fallerum etiam in illis quæ mihi evidentissima, et quotiescunq hæc cogitatio Potens ad Deum redit mihi in mentem constituit me ut fatear, fallimur esse (solum modo velit) efficere hoc in me ut ego fallar in eis met ipsis quas concipio clarissimas. at ex altera parte quando considero res. quas distincte cognosco, taliter convincor ut non possim contineri ab exclamatione: fallat me qui quis velit, nunquam tamen potent efficere, quod quando cogitem ego non sim quod unquam aliquem utantur veritate pro nihilo quod ego sim. ---- et in veritate non habeo ego occasionem credendi quod detur Deus, qui fallat, et nescio adhuc utrum sit, cum non sit ratio mihi dubij præ data, nisi exiles positione, ideo est valde debilis, aut dicendo melius non metaphysica ad dicendum ergo hoc ipsum met dubium convenit me quærere utrum sit aliquis Deus, et dato quod sit, quærendum est, at non fallere possit. Ex hac quinta Cartesiana meditationis plures possunt erui reflexiones, qui forsit an honori Cartesiano non prodessent, at his omissis, solummodo deducendum est hoc primi principium. Quidquid clare de re cognosco verum, quandoquidem est probari per aliud, nempe per istud. Datur Deus qui fallere non potest. Sivero quis tantus ulterius et Cartesio per aliud non affirmabit, quandoquidem clara sua dicto percipiens. Ergo clara perceptionem per Deum non fallere sum. Deum nec fallentem demonstrabit per clara sua perceptionem. Ecce in circulum retrocedere ex quo effugi non potuit. nos illum hic relinquamus ut Redamus ad nostrum. 2da Regula quadratum.

QUÆSTIO 2da

6tus

De Relatione.

ARTICULUS 1mus.

Quidditas, Divisio et Proprietates Relationis Isiderantur.

Relatio dicit, quâ refertur unum ad aliud. Vocatur etiam respectus, quia referre unum ad aliud est quodammodo illud respicere. dicit autem ad aliud, quod nomen ordinem simul et unum significat. In Relatione plura reperiuntur. Relatio, Relativum, Subjectum, Fundamentum, Ratio fundandi et terminus. Relatio est ordo unius ad aliud vg Paternitas. Relativum est Concretum ex Subto et relatione vg Pater. Subjectum est id cui relatio inhæret. vg Substantia Patris. Fundamentum est id, in qua relatio proxime fundatur. vg potentia generativa. Ratio fundandi est Forma. quâ posita resultat Relatio vg ipsamet generatio ad terminum. Terminus est id ad quod Relatio terminat, vg Filius respectu Patris. de singulis agemus.

Quæres An detur Relatio realis: et quid Sit? Dividitur Relatio

Resolutio 1ma Datur in rerum natâ relatio realis Li Baccenius et Angelicus Doctor.

Ob. 1mo Nomina Relationis prædicamentalis intelligimg formam, Cujus totum esse est ad aliud, Sed in rerum natura dant hujus modi formâ ergo &c. non p. Totum esse Paternitatis est ad Filium, et totum esse Filiationis est ad Patrem, Sed in rerum natura datur Paternitas et Filiatio ergo &c

Ob. 2do Æqualitas et inæqualitas est ordo unius ad aliud, Sed duæ quantitates a parte rei sunt æquales et inæquales ergo a parte rei dat. ordo unius ad aliud. a per æquens &c.

Pro Solvendis Nota 1mo Relatio formalis hujus generis, præscindit a Substantia et accidente. a Relatione Creata et increata, et totum dicit formaliter esse ad. ut vero Contracta ad relationem Creatam dicit esse in. eo enim ipso, quod sit ordo unius ad aliud, dicit esse in illo quod refert.

Nota 2da Licet ad Relationem non dicat per se motus, tamen Caa per se primo producens fundamentum proximum relationis, per se 2do relationem producit. Ideo relatio habet Caam essendi per se 2do ad illam terminatam.

Resolutio 2da Relatio praedicamentalis est forma cujus totum esse est ad aliud; est enim purus ordo unius ad aliud. Dicit forma et non accidens, ut relatio Conveniat omni relationi. Creata scilicet et increata. Caetera particula sunt differentiae, per quas differt relatio ab aliis praedicamentis.

Quia ergo relatio est ordo unius ad aliud, ideo Comprehendit ex duplici Conceptu. 2dum Conceptum In res petit fundamentum. 2dum esse ad res petit Terminum 2dum esse In est forma intrinseca, et insistens. 2dum esse ad est forma assistens, et extrinseca Tne. Conceptus In pertinet ad materiale Relationis, Conceptus vero ad ad formale, uterque tamen est de quidditate relationis. Pro cujus Clarori notitia.

Notandum est ex DD in adjacentia esse infine. Esse In posse dupliciter Consideratur seu accipi. Vel pro Inhaerentia. v inhaerentia. Inhaerentia est de Conceptu relationis generalissime acceptae. Omnis enim relatio, quamvis sit per se subsistens (ut Divina.) inhaerit alicui fundamento. Inhaerentia autem est de essentia relationis Creatae, quae est res hujus praedicamenti, et forma accidentalis: quare latius patet inhaerentia quam Inhaerentia; omnis enim inhaerentia est inhaerentia, non e contra; Quia nata humana inhaerit Dominae inhaerit Personalitati Divinae aliquo inhaerentia: unde inhaerentia est propria accidentis, inhaerentia autem pt Convenire Substantiae

Poterca Inhaerentia est duplex: Formalis et Virtualis. Illa versatur inter extrema realiter distincta. qua ratione humanitas inhaerit Personalitati Divinae. Virtualis est inter extrema identificata, et solum virtualiter distincta; unde dicimus [illegible]

innitti nad^{t} attributa ffentia Divina, et Conceptus Idearis pri maris. Quando ergo afferimus ffe In. ffe dele Conceptu ffentiali relationis, loquimur de ffe In qua tenus prescindit ab inherentia et inexistentia formali et virtuali.

Divisio Relationis.

1ma Divisio Relatis in Realem et Rationis. Illa est ordo unius ad aliud, in re existens. Ista vero est ordo ab intellectu fabricatus. Relatio realis subdit, in Physicam vg Entitas. et Intencionalem. quod fundat in re ut intelligibile. ut relatio universalis ad inferiora.

2da Divisio relatis in Eam quæ est 2dum ffe. et in eam, quæ est 2dum dici, ut dextr et Sinistr in Columna.

3tia divisio relatis in Predicamentalem et Transcendentalem. Relatio predicamentalis est purus ordo ad Tnum extrinsecum vg Similitudo. Transcendentalis est forma absoluta includens rem pectum ffentialem ad Tnum distinctum: ut actio quæ ffentialit respicit Tnum. Ideo relatio transcendentalis non est purus ordo, Sed ens absolutum Cum re pectu, omne ergo accidens est ordo transcendentalis ad subjectum, non tamen est purus ordo. Hinc Colligo. Transcendentalem relationem ffe Tnum rem pectivam 2dum ffe, et non tantum 2dum dici.

Differt inter se Relatio Transcendentales et Predicamentalis 1mo ex eo: Quod relatio predicamentalis Sit purus ordo ad Tnum, hoc est. habet unicum Munus referendi. Relatio vero Transcendentalis licet includat ordinem, non tamen est purus ordo ad Tnum. Accidens enim præter rem pectum ad subjectum, habet munus informandi et disponendi Subjectum. Hinc differunt

2do Quod relatio predicamentalis respicit Tnum ut purum Tnumens, eo quod ipsa dit purus ordo; Transcendentalis autem non respicit Tnum ut purum terminum Sed sub additu ratione. Actio enim respicit Tnum ut productum.

Tho Jeffreys

xtio differunt. Quia Praedicamentalis relatio Supponit fundamentum absolutum, realit aut virtualiter distinctum. Cui inretitur. Patnitas enim in Creatis distinguit realiter a Substantia generantis, in Divinis vero realiter. Jam autem Transcendentalis Cum in omni entitas absoluta non Supponit fundamentum absolutum ytq differunt: Quia Relatio praedicamentalis unam constituit Cathegoriam, Transcendentalis autem juxta rationem Suam omnem percurrit Cathegoriam; omne quippe accidens est ordo transcendentalis ad Subjectum.

Relatio Praedicamentalis Subdividit, una in eam quod est Idem numeratum, et in eam, quod est Idem potentiam. Relatio Idem numeratum Comprehendit omnes relationes unius Idi generis. Relatio Idem potentiam Comprehendit omnes relationes Idi generis.

Dividit 2do in mutuam et non mutuam. Mutua est: Cui intrinsece alia Correspondet relatio realis vg Patnitas, Cui Correspondet Filiatio. non mutua est: Cui intrinsece nulla Correspondet relatio realis. talis est relatio Scientiae ad Scibile, mensura ad mensurabile.

Relatio mutua Subdividit in Aequiparantiam et Disaequiparantiam. Illa est: Cui intrinsece Correspondet relatio ejusdem rationis. talis est Similitudo inter duo alba. Ista est: Cui intrinsece Correspondet relatio diversae rationis vg Patnitas Cui Correspondet Filiatio.

Tandem Relatio Praedicamentalis Subdividit a Philosopho in Tria genera. Unum fundat in unitate. Alterum in diversitate. Idem in Actione et Passione. Tertium in mensura et mensurato.

Unum Genus Relationum fundat in unitate et numero; unitas hic Convenientiam duorum significat, quae Convenientia fixit in ratione Substantiali; est relatio identitatis, ut ego inter Petrum et Paulum in ratione hominis. Sicut

Si sit convenientia in qualitate, fundat relationem similitudinis vg inter duo habentia albedinem. Si sit in extensione quantitativa: fundabit relationem aequalitatis vg inter duas ulnas. Numeras autem sumet hinc, prodiversitate et disconvenientia. Si fuerit numerus sine disconvenientia in una substantiali, dicit diversitas vg int hominem et bratum. Si in qualitate, fundabit relationem dissimilitudinis. vg inter Cygnum et Corvum. Si in extensione fundabit relationem inaequalitatis vg int patrem et filium.

2dum Genus fundat in potentia operativa. natam dum autem 3 pliciter posse accipi hujus generis relationem. Super potentiam operativam fundatam. 1ma ut fundatam super potentiam antecedenter ad actum. 2da ut fundatam in potentia exercente actum. 3tia ut fundatam in potentia transacta actione; et sic vg in generatione in 1ma acceptione dicit relatio generabilis. in 2da relatio generantis. in 3tia relatio genitoris seu patris; unde constat ma relationem 2di generis fundari super potentiam, unde per actum operandi, quia hic est transiens, ille vero manet in subto. Ideo fundamentum Relationis nigmodo potentia ese substantiam potentem generare ut quod rationem vero proximam fundendi ese potentiam generativam utqua.

Quares An Relatio Generativi Generantis et Genitoris sint inter se distincta.. Videt. Has tres, ese eandem relationem, diversimode tamen tantum materiam. et ratio est: quia ad Generativum, Generantem et Genitorem sufficit eadem potentia, diversimode tamen rata ad Subdinf. Item An filius eadem indivisibili relatione respiciat. simul Patrem et matrem: Videt affirmative. Ig relatio filiationis fundata supra dependentiam. Sed dependentia a Patre et matre est eadem in filio, quia est eadem generatio, ergo et Relatio erit eadem. Ig. Pater eadem relatione respicit matrem filios ergo duo

Thom Iorz

Vltimum Genus relationum fundat in mensurabili ad mensuram vel vg in Scientia ad Scibile. et in potentia ad objectum. Hic Sermo non est de mensura physica quantitatis, Sed de mensura intentionali et objectiva per quam rei veritatem metimur. Tanta enim est Scientia perfectio, et habitudo in veritate formali, quanta fuerit veritas intrinseca in obto, unde deficiente dicitur quod non potest extendi extra sphæram sui obti

Quod Non Relatio mensurati et mensura:
Probat negative. et ratio est: Quia ratio fundandi hoc genus est dependentia intrinseca ad specificante. Sed Scientia dependet ab objecto, et non e contra ergo

Proprietates Relationis enumerantur.
Proprietates Relationum sunt 4. Prima habere contrarium. Sanctæ fidei Catholicæ contrarietas proportione relativa inter fundamentum et Terminum, quia ejusdem ad ejusdem non est relatio realis.
2da Proprietas Suscipere magis et minus. unde duo albedines possunt dici magis et minus similia. hæc proprietas non venit relationi 2dæ ande, alias intensio et remissio, quæ ad magis et minus terminant, per se terminarent ad relationem, quod tamen est falsum, quia ad Relationem non datur per se motus; dicta ergo proprietas Convenit relationi ratione sui fundamenti, Quod dicitur quantitas pt intendi et remitti. Sed
Dices Si relatio Secundum magis et minus ratione fundamenti, possit intendi et remitti ad intensionem et remissionem sui fundamenti. Sed hoc nequit dici ergo non pt. pt albedo intendi in subto. quia intenditur relatio, imo pt relatio intendi cum remittatur albedo ergo &c
Ad solutionem hujus argumenti Nota Inter duas habentia albedinem ut g, duplicem dari relationem distinctam. quarum una fundatur in entitate specifica illarum qualitatum, et hæc manet invariata, quia species intrinseca albedinis variari non pt.

Alia

altera vero sendet in Equalitate v inequalitate graduum intensionis, et hoc non dicit relatio similitudinis sed Equalitatis saltim secundum rationem formalem. notanda intendi et remitti quando intendit et remittit subiectum. Quamdiu ergo manet albedo in subo subto, manet ps in subo relatio similitudinis, non tamen semper. manet relatio Equalitatis, quia ps untes sic in illa duo alba inequalia in intensione gradum subiectum, ut advertit Ad Accepto duobus Equaliter albis si alterum eorum fiat magis album, iam non remanent Equaliter alba, manent tamen similia, et quidem Equaliter, quia unum non est magis simile alteri, quam alterum illi, non obstante quod alterum illo sit magis album hinc ad objectionem.

Ideo Facta intensione in albedine, intendit materia aliter similitudo, manet tamen eadem formaliter, sicut manet eadem essentia albedinis formaliter, Si vero forma sit de relatione Equalitatis inter duo alba ut ly, dicendum est talem relationem stare in indivisibili, sic autem intendat albedo in altero eorum, relatio Equalitatis destruit, et succedit nova relatio inequalitatis, sicut addita v destructa numeri resultat novus numerus v forma numeri.

Tria Proprietas: Relata dicunt ad invertentiam. hoc est unum ex plicat per alterum in obliquo. Ille enim est hic est Pater Filij, et iste est Filius Patris. Ide proprietas venit etiam relativis transcendentalibus et secundum dici.

Ulta Proprietas: Relata sunt simul nata, tempore et cognitione. dicunt se simul quo ad exigentiam non quo ad exercitium; Etenim priores et posteriores sunt relata, quin possent coexistere simul. dicunt se simul tempore, quatenus formaliter relata et terminata. Videbit etiam entitas relationis esse coexistendo fundamento et procedere coexistentiam in esse simul. dicunt se simul nata. Videbit de Conclusio assignata. Finis Capite de modis. Quamen ima est.

Quod relata mutuo se inferant. 2da Quod unum non sit
causa alterius, alias non erunt simul, quia causa est prior suo effectu,
ubi nota: Pater et Filius qua correlativi sunt simultanea,
quia eo ipso quod sit Pater, est et Filius, et e contra. nec una
relatio est causa alterius, quia una relatio non est activa;
unde illa simultas, quæ est inter relata, non est inter
fundamenta, ut observat R.D. Caritas enim Patris est
prior entitate Filij, licet relationes quatenus denominati
sunt simul. denique sunt simul cognitione. Quia unum
sine alio perfecte cognosci non potest; ideo indefinitione
unius relativi, ponit alterum tanquam terminus extrinsecus

Interrogabis. utrum Deus sit in genere Relationis?
Respondet affirmative. et Ratio est: Ly in hoc nulla est im-
plicantia. Ly in Relationibus Divinis reperitur in Patribus
ut coordinari series prædicabilium a genere supremo
usq ad infimi individuum. et hujus modi sensus est prædi-
camentum ergo et Relationes Divinæ sunt res prædi-
camenti. jor ptis Quia in Patritate Divina sunt
distinguendi tres conceptus; nempe Relatio Patris,
et Patritas Divina. Quorum primus est Prior 2do,
2dus 3tio Inhærentes subsistentes Consequentia. 4to
Relatio est genus Fundamentum, Patritas est species
saltem sub alterna, et Patritas Divina Individuum. ergo

ARTICULUS 2dus.

Considerata Relatio in ordine ad suum Fundamentum

Quomodo Relatio Prædicamentalis distinguatur realiter
a Fundamento et Termino.

Resolutio Relatio Prædicamentalis est ea ordem ratione
aliter distinctum a fundamento et termino intro-
ducta in rebus fundamento. ita RD in d 28 q 1
Pro 2do ratione RD. Nomine Relationis Prædica-
mentalis intelligimus formam, quæ est quasi ordo.
2 Cujus tota ens est esse ad aliud. Sed hujus modi

Sed hujus modi forma, est realiter distincta a fundamento
et tñ ergo. for ptt nam sicut nomine Substantia, intelligi
mus rem absolutam, cujus totum est esse ad se, ita nomine
relacionis, intelligimus accidens. Cujus totum est esse ad
aliud. nor ptt. Fundamentum relacionis v est quanti
tas, v est qualitas. v est aliquid ex predicamentis abso
lutis: at nullum eorum his est purus ordo. at ptt ergo a fer
me quo est purus ordo realiter distinguit a fundamen
to et termino.

Pbt 2do Intellectus Cogit, intelligere Patrem in ordine
ad filium, ergo aliquid dat in Patre cognito, ad hujus modi
intellectionem, at hoc non est Substantia Patris. ergo
ergo est relatio distincta a substantia, in qua fundat.

Pbt 3tio Supra eadem numero fundamentum, fundant
relationes Specie diversas. ergo relatio distinguit a fundamento. ans ptt. Similitudo et Causalitas, sunt rela
ciones Specie diversas, imo et generis: hae enim predicat
ad unum genus, illa ad 2dum, at supra enhtatum ma
jorem Cathonis a fundantur relationes similitudinis
et causalitatis ad Caterum ergo ex quo produc tum ergo

Obites una ex hac Conclusione plura sequuntur absurda
ergo non. ans ptt una sequeret ad productionem unius
albi in hoc loco, mutari omnia habentia albedinem
in mundo, liquidem nova in illis relucesset relatio simi
litudinis, ad albedinem recenter productam. 2do ad
productionem unius pulicis in vertice totam naturam
omnia enim in mundo existentia sunt civilia aut
dissimilia. 3tio in minimo arena grano, essent
innumerabiles relationes similitudinis ad alias
arenas et dissimilitudinis ad alias creaturas,
at hae sunt paradoxa et absurda. ergo

Ad 1m ngdo ans. ad unum nego ans. Quia relatio simi
litudinis est congenita cum fundamento; sub inde ne
cessarium non est, ad unius albi productionem plures
in pdcexistentibus relationes resultare, et tadal
bum postenus producta. ad 2dum Producta
Pulice, incipiunt omnia denominari ei similia ad

aut dissimilia, per relationem ad minus pias Congruentiam Secundi omnia inaequalium denominari Coexistentia.
ad 3tium In grano arenae sufficit unica numero relatio similitudinis ad alia grana, quod est in dissimilitudo res pectu alterius.

Obiter 2do Si relatio distinguerit a fundamento, da rit infinitum in actu, at hoc est absurdum ergo sequela pt. Relationes similitudinis inter duo alba faciunt tot milles per alias, ista per alias. et sic in infinitum ergo

Retor. nego sequelam. ad prob. nego ans: Relatio enim similitudinis per se ipsam assimulat alteri; si actum quod est ratio formalis intendi alia, se ipsa unaquaeque extremis. et actio quod producit effectum, non producit ab alia actione.

Obiter 3tio Diversitas specifica hominis ab bruto est relatio fundamentalis indistincta ab homine ergo ans pt. Diversitas specifica ab bruto, est hominis essentialis ergo 3tia pt. Si enim haec diversitas esset accidens distinctum ab homine; hoc accidentaliter non referentialiter differret a bruto. quod est falsum ergo

Retor. Quod diversitas absoluta et fundamentalis est homini essentialis. at diversitas relativa et formalis, est accidentalis, accidit enim homini Cum paratio cum bruto; hoc ergo et brutum differunt per propias differentias essentiales, quae ex propriis manere faciunt differre. Relatio autem diversitatis Cum sit purus ordo non facit ex propriis manere differre, sed referre; est enim purus ordo inter diversa.

Dices: Inter lapidem et angelum est relatio diversitatis. at hujus modi diversitas, non est distincta ab lapide ergo non pt. accidens Corporeum, Cujus modi est illa relatio in lapide, ut pote dimanans a subto Corporeo, cui inhaerens, negatur ad Spiritum finem ergo

Rp Relationem illam non posse terminari per similitudinem; bene vero per dissimilitudinem.

Substantia

Dubitabis An Relatio Predicamentalis Sit Entitas vel modus?
Resp. esse modum fundamento necessario affixum. ita Ps d 28 q 1 a 2. ubi affirmat. Actualem inhærentiam ad fundamentum, esse de essentia relationis. at accidentia entitativa sunt seperabilia ergo &c. 2do Licet fundamentum possit esse sine relatione, relatio tamen, non potest esse sine illo. ergo Ihs actio est modus agendi circa Patrem, ergo relatio erit modus respiciendi fundamentum ad Patrem.

Si autem inquiras. aqua producat modus Relationis: Resp. Pendere a causa producente actu fundamenti, quo posito resultat, ideo pendet per eandem actionem, quia resultat per simplicem emanationem; unde diximus relationem esse proprietatem Congenitam cum fundamento. Ex qua doctrina infertur relationem, ante existentiam Patris, denominare fundamentum possime referibile, posito Pre, denominavit actualiter relatum, et sublato Pre, fundamentum denominat habitualiter relatum.

2 Arma An una Relatio possit fundari in alia:
Resp. 1mo Una Relatio non potest fundari in alia, ejusdem speciei. Quia si relatio similitudinis fundetur in se aliam relationem similitudinis, tunc haec fundetur relatam, ista aliam, et sic in infinitum.
Resp. 2do Una relatio potest fundari super aliam diversa rationis et speciei; et sic in unica substantia Patris, potest fundari relatio Causalitatis ad filium, relatio identitatis qua ad naam, relatio similitudinis qua ad qualitatem. quantitatis qua ad quantitatem.

2 2da An Relatio tendat ad absolutum, an vero ad Relatum?
Quod hic procedit. an Relatio vg Patrinitas, tendat ad entitatem absolutam filij: an vero ad Relationem filiationis? pro qua.
Nota 1mo Relationem dividi in mutuam et non mutuam. de qua superius.
Nota 2do Relationis mutuæ vg Patrinitatis duos esse

duas ẽe tres. Totalem quodest Conentum, resultans ex entitate absoluta Filij, et modo relationis. et Parcialem qui est modus et forma filius Conenti. Partialis sub dividit in modum et Formalem. Substantia genitra, est tres modis qui patrinitatis. Filiacis est tres formalis Patrinitatis que. Filius est tres adequatus

Scotistæ affirmant omnem relationem terminari ad Absolutum. Thomistæ non nulli e contra sentiunt. Nos utriq; Contrarij dicimus relationes mutuas terminari ad Relationum, non mutuas ad absolutum ideoq; Sit

Resolutio 1ma Relatio non mutua terminat formaliter ad absolutum. Ita D in 1 d 28 q 1 a 1. ubi ait: Mensuram tertiæ relationem mensurati ad Absolutum fundamentalem relatione absoluta.

Pbt, ratne fundamentali. Terminus relationis non mutuæ, est in se aliquid absolutum, licet nulla sit in eo relatio realis; in hac enim a tra relationis non tuæ distinguit, ergo 1a

Nec valet dici in tra absoluta Correspondere relationem rationis; nam huic est Terminus. de relatione tertiæ rationis Reg de relatione realis ergo. Non valet 2do dici tertium relationis non mutuæ, denominari relatum extrinsece, a relatione existente in fundamento, Cuius dicit, talis tres a fundamento extrinsece recipitur. nam Contra Sic Instatur: Denominatio extrinseca relati in tra, est posterior terminatione ergo non pt esse ratio formalis terminandi. ans pt, Prius est relationem terminari ad unum tertium, quam hunc denominari relatum; Sicut prius est terminari visionem ad obtum quam obtum denominari visum. ergo 2da

Resolutio 2da Relatio mutua tertiat formaliter ad relativum, mediate vero ad absolutum. Ita Filiacis est tres formalis qua Patrinitatis, entitatis vero absoluta Filij, est tres modis qui. Conentum vero relativum scilicet filius. est tres adequatus. 2da Pars resolutionis pt 1ma ex eo: Quia entitas absoluta fundamenti est, quod per relationem res pertinet tertium ergo entitas absoluta tertij est, quod per relationem res fuit fundamentum. 2da

2dg. Subjam rationem albedinis, denominat simile albedini albo, ergo ratione albedinis terminat relatio remissionis albedinis ergo &c. Dñi pars resolutionis pbz. Aggregatum resultans ex obto quod et obto quo est obtum adequatum scientiæ, ergo aggregatum resultans ex uno quo et quo est unus adequatus relatus vis.

Ima pars resolutionis de qua est potior difficultas. Constat ex RD in 2 d 36 qa 2 infine. ubi ait: Nil terminat relationem realem alicujus adjectum, nisi per aliquam relationem realem; Quod de Relatione mutua intelligi debet. Tametsi in una relationis non mutuæ, conceptibilis sit aliqua relatio rationis ut ait idem RD. d 29 a 1.

pbz. ima ex Palos. pha. qui ex professo affirmat servum non referri ad dominum sed ad dominum. ergo sentit relationem servitutis, non terminari ad ab solutum, quod significat ly hoc, sed ad relativum, quod ly dominus exprimit.

pbz 2da Patrias in Divinis terminat formaliter ad relativum ergo in increatis. ans pz. Patrias in Divinis terminat ad distinctum, at sola relatio Filiationis, est distincta a Patrinitate, non vero scientia ergo &c

Res potest dubis negando paritatem de Relationibus Divinis ad humanas. Sed.

Ora Relativa in humanis sunt opposita, at Patrias non opponit cum entitate absoluta Filii, sed cum Filiatione ergo &c. Dñi negat. subsumo ea genita non sunt unus formaliter Patrinitatis ergo Patrias non terminatur formaliter ad absolutum. ans pz ima Quia Substantia genita, est unus generationis ergo non relationis. ly terminus formalis debet esse unius relationi peculiaris non multis communis, sicut peculiaris est scientia objecto formale. at Substantia genita est indifferens ad terminandam generationem, relationem, ima est indifferens ad terminandas relationes diversorum generum, nempe Patrinitatis, Similitudinis &c. sub diversis rationibus ergo &c

Obicies

Obicies xmo Ibi 2dam Resolut: Relatio Paternitatis p'ract. ad entitatem absolutam Filij ergo ens pft. Id res parit Pater per paternitatem, quod perse produxit. Sed perse produxit entitatem absolutam Filij ergo

Rdet, ngdo ans. ad hujus prob. dsgno jorem: Id res parit Pater, quod perse produxit. tanquam t'num medium Ida. tanquam t'num formam quæ ngo jor. valeat dsgno eandem jorem. Id res parit t'ranscendentaliter, et ut Caa Ida relative, et prædicamentaliter, ut Pater ngo etenim ut Pater, non res parit effectum (unum enim relativum, non est Caa perse alterius, alias ad relationem daretur perse motus). Sed Cor relatum.

Dices. Filius a Patre non res parit, qua relatus sed qua genitus ergo Rdet. Res parit fundamentaliter et ut quod qua genitus, formaliter vero et utquo qua Filius.

Obicies 2do Terminus relationis, est prior relatione ergo est quid absolutum. ans pft, et Commenn pro 1aquis: Posito fundamento et t'no resultat relatio. 2do Specificativum est prius specificato Sed t'nus est specificativum relationis ergo

Rdet, ngdo ans de t'no formali. ad 1mam probat explicandam est prælaquium de t'no medio seu fundamentali; si enim fundamentum et t'nus dimanent formaliter, non resultat ex illis relatio, sed ipsa resultant, ut formalit' Correlativa. ad 2dum non requirit, prioritas ad specificativum ex t'no secum. Sed sufficit sola simultas; actio enim specificat, actus t'no, et tamen sunt in eodem instanti.

Instabis Mutua Caalitas in eodem genere regnat alias, eadem res esset prior et posterior seipsa. Sed relatio t'nat ad relativum, dant, mutua Caalitas; Paternitas enim specificant, a Filiatione et Filiatio a paternitate ergo

Rdet. Repugnare mutuam Caalitatem in genere effectivo (et ergo tantum sequens ista 1mentas) et posse nentas, in eadem re) non tamen repugnat in genere specificativo extrinseco ut pft de dicto ergo t'mino.

Obras Vlz

Obiter 2 his Duo alba non relicunt similia in relatione, sed in albedine ergo relatio similitudinis ad entitatem absolutam albedinis, non ad relationem finit.

Ddet Duo alba sunt similia fundamentaliter per albedinem, formaliter vero per relationem similitudinis. Similiter ad istud argumentum. Fundamentum relationis est quid absolutum ergo et finis. - Ddet Licet fundamentum, sed quid absolutum, ratio tamen formalis fundandi est relativa.

Obiter 3 sto Relatio definit per ordinem ad finem, sed non potest definiri per ordinem ad aliam relationem, quia alias esset vitiosa circulatio, ergo relatio ad absolutum finit, non ad relativum.

Ddet, nego dam minorem. Phus enim 5 to Metaph. cap 25 ubi monet lectorem aliquid in definitionibus relatorum - ratio est: quia unum definit per aliud in obliquo, tanquam per finem exigentia essentialis; non repugnat autem exigentia essentialis mutua, quia nata est exigi ab alio sicut duo pietates, et pro pietates exigunt mutuo. Ita vero relativa explicant mutuo, idem manus diversum. Filiacio enim ponit in definitione patris, idem manus terminandi, paternitas autem idem manus referendi. et e converso in definitione filiationis. ideo est circulus differentis.

Obiter ultimo Maternitas Dei in Bvm Maria est relatio mutua, atqui non terminatur ad relativum esse non potest. Inflo Domino ad beatam virginem nulla est relatio filiationis temporalis defectu humanae subsistentiae. ut ait D. Thomas. 3ha parte q 35 a 5.

Ddet In flo Domino est vera filiationem, ideo et relatio nem ad Bvm, in vera Conceptione et naturitate fundetam. ut ait Ad in 3 to d 8. Dato tamen. Quod in flo non esset hujus modi relatio humane filiationis ad Bvm maternitas Dei non esset relatio mutua.

ARTICULUS 3 tius

De Relatione in ordine ad Terminum.

Q. 1ma An Relatio Praedicamentalis requirat
Terminum actu existentem?

Resolutio 1ma Relatio praedicamentalis non requirit
Terminum actu existentem. ita DD in 1mo d26 q1a2a

Pbt Resolv Relatio praedicamentalis est Congenita
cum Fundamento ergo existit in illo ante positionem
Tni. Subinde non requirit Terminum actu existentem

Pbt Relatio Praedicamentalis pendet a fundamen-
to, in quo est, et eique dimanat. Ergo licet requirat
existentiam fundamenti, Tn tamen existentiam ejus

Pbt 2do Prius dicit relationem ad posterius sed
prius non requirit Coexistentiam posterioris ut pt
ergo 2da Quod autem haec relatio prioris ad posterius
sit praedicamentalis, et non transcendentalis
pt ex eo. Quia talis relatio est Contingens funda-
mento. Potest enim Contingenter esse Prior Paulo,
cum potuerit esse posterior.

Resolutio 2da Relatio amicigeneris Tnum actu
existentem non requirit. ita DD loco citato.

Pbt Relatio Similitudinis est proprietas Congenita
cum Fundamento, vg Cum albedine. Sed una alba
da, non requirit alterius existentiam ergo 3or pbt
album (ut docet Philos) non mutata intrinsece, per
positionem alterius albi, sed si in albo, ad positionem
alterius non inter resultarent relatio Similitudinis,
illud pro aliquo dubio mutabunt 3or relationem non inter
resultantem, cui adhaerentem ergo relatio Simili-
tudinis non acquirit denovo fundamento ex positio-
nem Tni, ac subinde est Congenita cum Fundamento

Resolutio 3tia Relatio 2di generis Tnum actu
existentem non requirit. ita DD.

Pbt Philosophus 5to Metaph. tex 13 relationes su-
jus generis enumerans, ait mat. non nullas fundari
in actione, qm possi appareant, ut sunt vg Patria, Similis.
alias vero relationes, actum Tdum praedicare, ex quo per
sentiam fundari. ut est relatio Calefacti ad calefactibile.
Ima pares fundat, in duplo posito quia cujus 2da fundat in
eodem quae potest, nunc sic. Relatio actum Tdum pra-
cadens, et super potentiam immediate fundata, non requirit
Tnum actu existentem. ut pt. aliquis Philo. talis est relatio
praedicamentalis 2di generis. Q.E.D.

Ad 6um

Dicendum Relationem Calefactivi non tnari ad Calorem 7mus
ut obbilem sed ad Subjectum Calefactibile actu existens ergo. sed
Ita Relatio Calefactivi Caloren formaliter, non Subtum res
pit ergo de ano pt, id respicit Calefactivum, quod, produceret in
Subto pt. Sed Subtum modo pt producere Calorem, non Subtum
ipsum. ergo relatio Calefactivi Calorem formaliter respicit
et quidem passibilem, et non Subtum ipsum actu existens.

Resolutio 5ta Relatio 5tij generis tnum actu existen
tem non exigit. ita RD.

Pbt. et eadem. Scientia actualis, dicit relationem hujusge
neris, mensurat enim ab illo. Sed Scientia actualis non
exigit objtum actu existens ergo &c. nor pt Demonstratio enim
Scientifica de naa Risi, ejus existentiam non requirit.
Deinde Scientia practica prodedit suum objtum ergo &c
Pbt idem de actu desiderij, qui mensuratur a suo objto
non existente, imo aliquando ab impassibili.

Resolutio 5ta Relatio praedicamentalis est forma
accidentalis Congenita cum fundamento proximo, et non
advenions denovo ad passionem tni. ita RD.

Pbt ratione fundamentali. Relatio praedicamentalis ad
passionem tni, incipit denominare fundamentum absq
intrinseca illius mutatione ergo non advenit illi denovo
sub indeq &c. Ita pt. ans autem est Philosophi 5to
metaphi: ubi ex eo probat adclationem, non dari permu
tatum, quia facta mutatione in uno, aut positione ad
albedinem in isto albo, album praexistens, incipit de
novo ad illud referri, absq sui mutatione. Unde dicit:
altero subeunte mutationem, non subeuno vere dicipt ad
aliud. ergo &c. Unde RD in 1mo d 28 q2 ar1. Rela
tio dicit aliquem non inter advenire, quantum ad no
tionem nam Cum sua oppositio non autem ad
relatatum albedinis, quod probasset. Consonat et
D. Angelicus. 5to Physicorum. dicens. Nihil advenit
mihi denovo per hoc, quod incepit attendi Agentis
per ejus mutationem.

Resolutio 6ta Relatio quae ad terminationem
pendet ab existentia tni. ita RD. Vlag.

Hag Relatio praedicamentalis qua adentitatem, praecipit in fundamento a principio. qua addens mensurationem autem pendet ab existentia Tni. et ratio est: quia relatio nequit Tnari, nisi determino. ergo utpote relatio Tminata requirit existentiam Tni. Sed

Dices: Relatio ex supradictis est modus ergo intelligi non potest, nisi certa Tnatur.

Rdet, Quod de scientia modificat modificare subitum, non vero certa Tnari a Tno extrinseco. Quia in sententia Thomistarum, modus Tminatus ex una generatione resultans, ad secundum filium non Tminatur, ante ejus positionem deficiente ergo Tno, deficit relatio in fundamento qua ad Tminationem, non vero qua adentitatem.

Obicies 1mo Thae 1. Resol. Relatio est ordo in fundamentum et Tnum. atqui relatio potest fundamentum certa existens. ergo et Tnum.

Rdet, negdo Thamet Sanctatem. Quia relatio in hoc esse actuali, pendet a fundamento, et non a Tno, ideoq ne quit esse sine fundamento, bene vero sine Tno.

Replicabis Relata ex Philosopho. debent esse simul naa Sed fundamentum et Tnus, sunt relata ergo debent coexistere.

Rdet, Regulam illam Philos: non in omnibus relativis tenere. Sed solum in mutuis, et in certa Tminatis. Colligit, hoc ex eodem Philosopho. in Capite aliquando ubi ait: non in omnibus relativis verum videt, simul esse naa: Subtile enim, prius scientia esse videt,

Obices 2do Entis ad non ens, non est relatio realis, at ordo fundamenti ad Tnum possibilem, est entis ad non ens ergo.

Rdet, dsdo 3or. Licet ad non ens simpliciter 2do 3or: licet ad non ens actuale, ens tamen in potentia ergo 3or. Hag sicut desiderium, certa existens in desiderante potest Tnari ad rem possibilem, ita et relatio certa existens in fundamento potest Tnari ad rem possibilem.

Obicies 3tia 2dam Resolo si relatio simpliciter existens esset congenita cum albedine, necessario in subjecto relationes inesse albo, ad infinitos Tnos quos potest Tminare.

Sed

sed hoc est implicatorium ergo. Ideſt, nego sequelam. Nam in albedine, eadem relatio omnigenis est sufficiens ad omnes suos ſ.

Obiter Ista Thesis Resolt Relatio sui generis fundat in Caſa et Caalitate. at caa non requirit effectum posſibilem sed existentem ergo. Ideſt, haec objectionem retorqueri evidenter in relatio ne transcendentali Cad ad effectum posſibilem.

Ideſt, sed informa nego nor. ad ejus prob. dsgo. nor. non pt producere effectum posſibilem, sed unde nego sub ratione posſibilis sed munerum.

24 sed Fm Relatio specificat à Fundamento unde a Fine.

Hic loquimur hic de specificativo intrinseco, quod dicitur ſ, ad differentia ſ entitati, sed de specificativo extrinseco, et a termino ſ entitatis exigentia de sumpto. Relationem sed um esse Fm specificari a fundamento, est certum: pendet quippe ab illo. in esse, in fieri et conſervari. Tertiò, ergo sed um esse ad aque specificat Progue. Nota 1mo Unitas et distinctio specifica relationum sumi non debet a fundamento mediato et remoto ac radicali, sed proximo et formali. et ratio est. Quia in ſima plici gradu Calenis fundant res pectus similitudinis et causalitatis ceteris Calarem, quæ sunt relationes genere diverſæ. Sumenda ergo est specificatio relationum à fundamento proximo et formali. quod minimum includit rationem proximam fundandi

Nota 2do non procedit hic difficultas de specificativo in genere Cad efficientis, neq; de specificativo mediati, hæc enim omnia convenirent absq; lite fundamento, æque mediate resultat relatio, et Cui inest. procedit ergo difficultas de specificativo in genere Cad formalis extrinseci, sed um quod actus dicit specificari ab ob ecto formali

Resolutio 1ma Relatio predicamentalis non specificatur formaliter a termino. ita Rd in 2 dso ab

ubi distinxit cum philosopho Species relationum non
alit nisi per fundamenta. Consonat D. Angelicus dicens
unitas relationum v pluralitas non attendit 2dum tm
sed 2dum Caam v subjectum.

Pbz ratione fundamentali Relatio predicamentalis in
sententia RD est prorsus independens ab existentia tmi,
ergo Specificari a termino non pt. ans pti ex dictis Lqr
nius. 2do pz Quia Specificatio est dependentia quidam
a Caa formali ext inseca. 3da Terminus non pt esse
Caa formalis ext inseca relationis ergo ans pz Terminus
tmus respectu relationis habent rationem Caa formalis
ext inseca, puerus tmus non esset. 4tz Ideo relatio
transcendentalis non respicit pro suum tmum,
quia respicit ut Caam v ut effectum. 5to Caa est prior
effectu. Sed tmus formalis non est prior relatione, cum
relata sint simul natura ergo

Resolutio 2da Relatio Specificat adequate a fun
damento proxima. Pta RD in 1mo d 27 aq dicens
Illæ relationes non dant ejusdem Speciei, quæ habent
diversos modos essendi, quia diversitas relationum
concurrit ex modo essendi. fundandi.

Pbz 1mo ex eodem D. modus essendi relationis, te
quit modum fundandi. Sed Specificatio relationum
sumit a modo essendi ergo et a modo fundandi. Sub:
indeq a fundamento proxima Specificat relatio.

2z 2do Relatio m 2dum esse ad res spicit fundamen
tum ergo ans pz Relatio 2dum esse ad est ordo termi
nus ad aliud. Scilicet fundamenti ad terminum.

Resp dubio. Relationem 2dum Conceptum ad funda
mentum, similiter et tmum res spicere ergo in a fun
damento et tno Specificari. Sed

Contra: Relationis 1mi et 2di generis, plus quam
Specie differunt, Sed earum diversitas, a termino
simi non pt, Quia simplex gradus Calonis treat
simul relationes Caalitatis et similitudinis, quibus
res spicit Calorem, a que sunt producta. ergo Resp

Resolutio 3tia. Relatio Specificat, extrinsece et ultimate ultimo existente, tanquam ab ultimo suo complemento. ita D.
Ob 1. Relatio 2dum esse ad res picit unum ergo dd. Ergo 2da unus saltim in obligue ponit, in definitione relationis, gad
Ob 2. Unus 2da ma unam Resol: Quidquid ordinat, ordinat specifice aliter ad aliud. Specificat formaliter ab illo. Sed relatio ordinat, essentialiter ad unum ergo dd. Jor declarat. Ideo enim actio specificat, a tno extrinseco, quia ad illum essentialiter ordinat.

Ad 1. dsdo jor. Si ab illo pendeat in suo esse. Ddo. aliter nego. Itaq relatio essentialiter respicit unum, non tamen pendet in suo esse ab illo. Sed a fundamento; ideo a fundamento et non a tno specificat. Sic ab naa, non specificat, a duis jor prietatibus, tametsi illas transcendentaliter respicat. Nec obest 1mo Quod actio specificat, a termino, actio enim sine tno esse non pt, relatio autem procedat suum tnum in fundamento. Nec obest 2do Quod terminus ponat, in definitione relationis. Quia non ponit, tanquam principium essentiale. Sed tanquam quorus tnus in obligue. Nec obest 3tio Quod ab esse tno auferat, relatio. Quia solum dificil quo ad terminationem, non quo ad entitatem.

Ob 2do. Media specificant formaliter a fine. Sed tnus se habet, tanquam finis, in quo sistit relatio, et hoc medrat inter fundamentum et tnum ergo dd.
Ad 1. Fundamentum quatenus reprehensibile ad tnum, est finis, cujus gratia ponit, in eo relatio. Sicut Cor jus ut sanabile est finis medicamentorum. Ideo relatio in fundamento quatenus reprehensibile ds sistit.
Dices. Reprehensibilitas fundamenti est propter tnum. Ergo relatio non consistit in fundamento ut reprehensibile.
Ad 2. Reprehensibilitas fundamenti est tota ad tnum, sed non est tota pro pt tnum, quod necessario esset ut illa a termino specificaretur. Resp.

Si est naa, essentialiter respicit proprietates, non tamen est propter proprietates, cum potius proprietates sunt propt naam. Hinc bene observat Albertus magnus Relativorum non definiri per alterum, sed ad alterum. Ly enim per dicit prepositivum ad pueritium tnum.

Obites ultimo Relatio una et 2 digeneris pfuntur in simplici entitate Caelis ut productiva et Terra simplex fundamentum. Relat. fundamentum in simplici entitate ut subsistit modis fundandi diversis. v quatenus exillu tanq̃ una ex radice. diversa rationes fundandi, Connaturaliter dimanant.

QUAESTIO 3tia.

De Religuis prædicamentis in Particulari

ARTICULUS 1mus.

De Actione et Passione.

Actio 2dum rationem formalem sic communius definiri solet. Est actus 2dus principij operantis. v potentiæ activæ. v mre Actus ab agente, Constituens illud formaliter. in actu 2do agens actio autem maaliter accepta, et 2dum rem, actionis. sic definit: Accidens, quô Constituit Caa in actu Cad.

Dividit actio 1mo in actionem presupponentem subtum, et non presupponentem subtum. 1ma dicit productiva. quæ est productio formæ, dependentis a subto in suo fieri et fieri. altera dicit Creativa. quæ est productio rei ex nihilo. Sui independentis a subto in esse et fieri. ut vg productio animæ rationalis. productio vero ignis ex maa, ligni, est actio eductiva, per quam ignis extrahit ex potentia subjectiva, ad esse actuale existentiæ.

Dividit 2da actio in Substantialem. et Accidentalem. Illa est productio tm substantialis vg Generatio Leonis. Hæc vero est productio tm accidentalis. ut vg Albedo Calefactiva. Hic nota actionem productivam formaliter substantialis, esse accidens physicum sub indeterminatione substantialis esse Metaphysicam attendendo.

Dividit actio in Immanentem et Transeuntem. Illa est, quæ manet in agente. vg intellectio, et volitio in suis principijs. Hæc vero ab agente transit in passum, sive transeat in diversum suppositum. ut vg Calefactio adsole. in aerem. Sive transeat ab una parte in aliam ejusdem suppositi. ut vg quando una manus alteram calefacit.

Q. An utraq actio pertineat ad hoc genus formaliter?

Actionem transeuntem Omnes in hoc genere certum est. Procedit ergo difficultas de actione Immanente. Negant Communiter Thomistæ, defendentes actionem immanentem pertinere formaliter ad genus qualitatis. at nos dicimus, quod actus immanentes vg Sinoationem, Intellectionem, Volitionem sint actiones praedicamentales, de genere actionis. Et ratio est: Quia actus immanentes, non pertinent ad genus qualitatis ergo &c. Hæc tenet ans pz, ex Philo. 2mo Ethicorum. Cap 3. ubi Luculenter affirmat operationes istas esse actiones, non esse qualitates, sed actiones, atque hinc omnia sunt operationes immanentes ergo &c.

Ratione motivadet, Q. quod immediate procedit ab agente, est actio, quod vero procedit mediate, præter qualitas sub stantias &c. Sed actus immanentes immediate procedunt ab agente. ergo &c. Q. qualitas non est tendentia in obta. Cognitio vero, Volitio &c. Sunt essentialiter tendentia in obta. Q. Qualitas producit per actionem distinctam; actus vero vitales pendent per se ipsos a principijs vitalibus, non per rationem distinctam ergo &c.

Passio est recepta effectiva actus essendi ab agente. Ratio est: quia sicuti actio, est forma, per quam agens communicat esse passo. ita passio est forma, per quam passum recipit esse ab agente.

Q. An Actio et Passio distinguant realiter?

Resp. negative. Q. denominationes producentis et producti sunt ab eadem forma, sed actio denominat producens, passio vero denominat productum ergo &c. Denominationes Cognascentis et Cogniti, desumunt ab eadem forma; eadem quippe Cognitio denominat objectum Cognitum, et potentiam Cognoscentem ergo &c. Actio ergo et Passio realiter distinguuntur formaliter intercedentibus

. Cum alia diffinitio sit actionis. alia passionis. Illa enim constituta per rem ponentem ad agens. aqua alius. hoc per rem ponentem ad finem producitur. qui ab alio egodi. Ig. actio est actus determinans. agens ad habendum finem. Passio vero. est actus determinans subiectum ad certam formam. Ad hoc sufficiunt ad distinctionem forsan in simplici entitate physica ego actio et passio solum dd

Dicunt esse in genere actionis et passionis ptt quia formaliter nominantes producens et productum. Sunt actio et passio, at in Divinis sunt formaliter denominantes producens et producens ego in divinis a vide Bachalum de Trinitate.

ARTICULUS 2dus
De Ubi et Situ.

Ubi significat presentiam rei in loco, quare non competit huic Ubi Divinum. ratione cuius est Deus presens in omni loco; nam ubi proprie, est presentia rei in aliquo loco determinato.

Ubi sive presentia localis dividit, imo in circumscriptivam. et diffinitivam. prima est presentia rei divisibilis, commensurata partibus divisibili, ita ut positio rei, corpus percipiat positionis spacij, et nonsit res tota in qualibet parte. 2da est presentia rei existentis. modo indivisibili, in parte divisibili, hoc est: quadres sit tota, in toto, et tota in qualibet parte. Talis est presentia animae rationis in corpore. et angeli in propria sphera..

Ubi diffinitivum dividit, in reale et supernaturale. Illud convenit substantiae punctuali. hoc vero potest convenire Divinitus substancia modali. vg Presentia corporis xti in Eucharistia.

Situs pt diffiniri hic: Ordinatio partium in loco. quando enim hoc stat, sedet, cubat dicit habet situationes diversas. Situs itaq est peculiaris predicamentum, distinctum ab ubi quia presentia ubicativa rei punctualis dicit solum locum. Situs vero rei punctualis coordinationem partium in loco. 2da invariata situs formaliter pt variari ubicatio. ut pt in eo qui sedens in navi movet de loco in locum; idcirca in quolibet instanti mutat diversum ubi in invariato situ; plura in corporibus simul rebq corporeis conveniunt.

Deus

Dividit Situs in Naturalem et Preternaturalem. Ille in est Corporeanaa. ut sg in homine Caput in parte superiori, in Arbore ramus dicens in infinitum. Preternaturalis acquisitus et appetitus animalis, et ad libitum. Dividit in rectum et obliquum ut sg Stacio et Sepho. Linea est divisio partium, Idem linea rectam. Idem. Idam lineam obliquam.

ARTICULUS 3tius.

De Quando et Habitu.

Quando est durabilis intrinsecarii permanentis, Temporalis, Constituens illam formaliter in tempore determinato: ratio est: quia dicatur ubi est ratio formalis, per quam aliquid quiescit. fit formaliter et actu pridens determinato Loco, 2da. Quando. debet esse ratio formalis, per quam res temporalis. Sit actu durans. in aliquo tempore determinato sg hodie Cras. Dividit Quando in ista differentias temporis scilicet in heri, hodie Cras &c.

Habitus Est ratio fortis, per quam aliquis aptus et proximus, Constituit actu indutus et vestitus. seu aliter Est habita applicatio alicujus indumenti, Cui per id hoc aptus, ut possit esse vestitum. ratio est. Qua dicatur per quando res applicatur. ali cui tempori. per ubi applicat fortis: alicui loco determinato, tanquam per formam. Sta quando aliquis de Corpus aptum induit aliquo indumento apto, dicit tale Corpus, actu vestitum per habitum tanquam per formam.

Dividit habitus Idem divisionem indumentorum. unde dividit: in habitum qui provenit ex adjacentia armorum racione cujus hoc dicit armatus. galeatus &c. et in habitum proveniens et adjacentia sg pilei. racione cujus dicit hoc pileatus &.

Rationes Predicamentales. Ubi, Situs, Quando et Habitus. nequeunt Deo attribui cum fundamento in re. nam prima dictum entium ubi dicit fortis prodeuntium Circumscriptivam rei in loco. Situs dispositionem partium existentium in loco Circumscriptive. Quando ordinem ad tempus finitum. Habitus adjacentiam vestium ad corpus. Sed inquam repugnat Immensitati Dei. Idem Simplicitati. Idem Infinitati. sg hem Immutabilitati Dei &c.

Subtilis predicamentis nequit Deus Collocari.

Lisbon

DISTINCTIO 3tia.

De Postpredicamentis.

Ad 3tiam partem Metaphys. ved. accedimus, ubi de ejus obto per accidens, et de hoc nonnullis affectionibus ro predicamenta Consequentibus agendum restat.

DISTIO 1ma.

De quinq postpredicamentis

Post predicamenta sunt 5. Talicet Oppositio, Prioritas, Simultas, Motus, et Habere. de Singulis horum, et unoquo.

ARTICULUS 1mus

De Oppositis.

Oppositio amicit pro peculiari repugnantia duorum inter se. Dividit in objectivam et Formam. Formalis dicitur inter duas propositiones Contradictorias v Contrarias, ut ig inter has. omnis homo est animal. aliquis homo non est animal. Objectiva vero dicitur inter ipsa obta repugnantia ut ig inter Calorem et Frigiditatem. Formalis oppositio est Completa. objectiva incompleta. de una horum egi mus in dialectica de 2da hac.

Oppositio objectiva vocata Simpliciter dividit in positivam seu Contrariam. Contradictoriam. Privativam. Negativam et relativam. Positiva seu Contraria versatur inter duas formas positivas. Contrarie oppositas. Contradictoria reperit inter ens et non ens. negativa datur inter formam et ejus Carentiam in subto incapaci. Privativa inter formam et ejus Carentiam in subto Capaci. Relativa versatur inter extrema relata. Relativa oppositio vocatur incompossibilitas extremorum. de his inde Dialectici cum in suis locis. Contrarie ex philosopho 10 Metaph. sunt: quæ sub eodem genere maxime distant, et eidem subto Maxime insunt, aque maxime se capiunt. hoc verba accipiuntur distant. de distancia 2dum naam non 2dum locum. ut Calor et Frigiditas maxime distant in genere qualitatis. Nec obest quod qualitates Contrarias sint in eodem subto nigredo

ingradu remisso. Quia unus Calens, in aqua expellit suum frigiditatis. 2dus 3 num. et sic de aliis. unde semetipsos expellunt 2dum proportionem.

Oppositio Contraria sub dividit in Immediatam et mediatam. Immediata excludit medium inter extrema. ut inter par et impar, simile et dissimile. idem et diversum. Et his extremis necesse est alterum subto 3 venire, cum non detur medium in qua possit esse. Mediata. Contradat medium inter extrema. ut inter Calidum et frigidum. tepidum. Medium alicui dent proprium. et aliud ext. traneum. pro priam utriusq extremi naam partiri pat. ut tepidum quod resultat ex Calido et frigido. extraneum dicat, medium per abnegationem. quia nullius extremi naam participat. ut q Color rubeus int albeum et nigrum.

Oppositio privativa est inter habitum et ejus privationem. no mine habitus intelligimus quam cuing rem cujus subtum sit caput. per privationem vero ejus intelligimus carentiam in subto capaci

Si autem inquiras in qua nam differat oppositio privativa et Contraria. Respondet Aristoteles. differre in co quod a Contrario in Contrarium datur regressus. aqua enim frigida, redit in Calidam, et rursus regredet ad frigiditatem: at in privativis. licet ab habitu detur transitus in privationem, de privatione tamen. non datur regressus ad habitum. unde abijt in proverbium. de privatione ad habitum non datur regressus.

Oppositio Contradictoria omnium est maxima, quia Opposita Contradictorie in nullo conveniunt. non in genere, quia ens et non ens, non dant genus. non in subto. quia esse et non esse, non possunt competere eidem subto. non in medio, quia inter ens et non ens non datur medium cogo in nullo conveniunt.

Contraria autem in his omnibus conveniunt. in genere. quia sunt sub eodem genere. in subto. quia de facto communicant in eodem subto. 2dum gradus remissos. in medio. quia mediat reg tepidum, inter frigidum et Calidum.

Oppositio relativa est minor alijs oppositionibus, quia in alijs unum extremum infert extremum alterius, aut saltim tendat in ejus destructionem. in oppositione autem relativa unum extremorum infert aliud. quae erabamus sunt simul naturâ.

ARTICULUS 2dus.

De Prioritate et Simultate.

2dum post praedicamentale est Prioritas, cujus 5 modos enumerat Philosophi et quidem 1mo ptefle unum prius alio. tempore. vg Adamus respectu Abelis. 2do prioritate subsequentis Consequentis, quod valet a posteriori ad prius, et a singulari ad Universale. vg Petrus est animal ergo omnis homo est animal. 3tio Ordine. ut Proemium Rationi. 4to dignitate physica v morali. ut Substantia antecedens, Rex vasallo. 5to naturâ. Quando unum pendet ab altero, esto simul sit duratione. vg sol respectu lucis. Quot sunt modi prioritatis, tot sunt modi posterioritatis. quae prioritas et posteriorias. Sunt relata tertii oppositio. oppositorum autem est eadem disciplina.

Prioritas dividit, in Realem et Rationis. Prioritas realis subdividit, in Prioritates. Temporis, nat., et originis. Prioritas temporis dicit, ingus. quando unum extremum tempore aliud praecedit. vg Pater respectu filij infantis. Prioritas nat. dicit, aqus. et est inter extrema coexistentia in eodem instanti, quorum unum pendet ab alio; et hoc unum enim independens dicit prius naturâ, dependens vero posterius. vg sol respectu lucis. Prioritas originis. quae m dicit, aqus est coexistentia duorum in eodem instanti, quorum unum procedit ab alio, absq dependentia. hoc reperit, inter Divinas Personas.

Prioritas Rationis est inter dependentia unius ab alio sibi identificato in cognosci. hic universale dicit unum Cognitum ab intellectu, et singularia dicunt posteriora, quo ad Cognosci, quare hoc prioritas est independentia in Cognosci. Posteriorias dependentia. si vero extrema terminus inferant, non dicunt habere prioritatem vel simultatem.

Amulio

Simultas prioritati opposita. dividit in ralem et ra
tionis. Realis sub dividit, in simultatem Temporis. nah.
et Originis. 1ma est Coexistentia duorum in eodem tra
pore. vg Nick de et Fleb de in eodem homine. 2da est Coe:
xistentia duorum, mutuo independentium, quorum unum
pro cedit ab altero. ut vg Persona Divina. 3tia est Coexis
tentia duorum, mutuo independentium, quorum unum
nec dependet, nec pro cedit ab altero. ut Calor et lux in sole.
Simultas in cognoscibi est: quando unum sine altero cognosci
non pt. vg Pater et Filius.

ARTICULUS 3tius.

De Motu et Habentia.

1tum Post prædicamentale. est motus. Cujus species
Philosophi 6 numerat. Generatio, Corruptio, Augmen
tatio. Diminutio. Alteratio et Latio. 1ma et 2da termi
nat, ad Substantiam. 3tia et 4ta species ad quantitatem.
5ta ad qualitatem. 6ta ad ubi. Sed de his in Physica.

5tum et Ultimum post prædicamentum est Habon
tia. quod Septimode a Philosopho sumitur. 1mo enim
pt habere qualitatem. vg Virtutem. 2do habere quan
titatem vg altitudinem. 3tio habere ornamentum
ut vg annulum. 4to habere partes. ut vg Oculus, Caput,
manus &c 5to habere Contentum vg vas liquorem.
6to habere Dominium. ut vg Rura. Possessiones.
7mo habere pertractationem ut vg habere Amicum, inimicum. Duobus addi pssunt alij modi
habendi innumeri; quia habere, in hoc sensu est
vox transcendens. ut notat DD in Cap. de Regulis.

QUÆSTIO 2da

De Ente Rationis

Ens rationis pertinere ad metaphysicam superius
innuimus. ut ergo metaphysicas Quæstiones adter
minum deducamus. de ipso hic aliqua dicemus.

Arthur

ARTICULUS IMUS.

An detur Ens Rationis.

Ens rationis dividit in verum et apparens. Verum est: quod praeter esse objectivum et intentionale, aementale, habet esse subjectivum et physicum extra intellectum. ut v.g. Deus cognitus. Ens rationis apparens seu fictum est: quod praeter esse objectivum intentionale, et ab intellectu conceptum aliud habere non potest, unde tantum habet esse totum, quando concipitur ab intellectu v.g. alter Deus.

Resolutio. Datur defacto ens rationis. sta 1D in 2do d 23 ubi ens dividit in ens in anima, et ens extra animam quod divisio est desumpta ex Phili. & Metaph. Cap ultimo

Plz. Datur ens ab intellectu Conflictum, cui repugnat existere a parte rei. ergo dd. ans pt. hoc judicium assentiendo dictum. alter Deus est existens habet se cum aliquo objectum, sed tale objectum est ab intellectu Conflictum, cui repugnat existere a parte rei ergo dd.

Dfz. Audiens Catholicus talem propositionem judicat illam esse de obto impossibili, ab hoc ratio Conflicto ergo dd

Obities. Ens rationis non potest habere esse objectivum in intellectu ergo nondet. dd. ans pt. nihil est intelligere, quod prius non fuerit in sensu, sed ens rationis, in sensu nec per visionem non pt. quia a nemine unquam fuerit visum, auditum ergo dd

Idet. Quod ens rationis in intellectu est formaliter, in sensu autem occasionaliter, adulterata quippe species sepe sepe sentiat aliter atque sunt in se. ut experimur in somnis, et vigilantibus apparet in aqua contorta virga recta.

Instabis omnis Cognitio praesupponit suum objectum sed ens rationis, ad sui Cognitionem praesupponi non pt. ergo jor pt. Quia omnis Cognitio pendet ab obto et potentia. non m. Probat. quia ens rationis pendet a cognitione in esse ergo non pt ei praesupponi

Idet. dsde jor omnis Cognitio dd. Speculativa Concedo. omnis Cognitio practica et factiva sui objecti, qualis est Cognitio entis rationis nego jorem.

Deo Gratias

Dices. Omnis cognitio specificat ab obto cogo omnis cognitio pendet ab obto. Ideat specificat extrinsece ideo intrinsece, ergo ens. et eodem modo distingvo 2m. et 3tia est: quia ache extrinsece specificat, alius, quia finis sit prior actione.

Addo. Ut actus specificat ab obto. Sufficit obtum peractum se præsentare sufficienter naliter

Dices. Ens rationis nequit cognoscibile ergo ens rationis Unum quod cognoscit per speciem obiectiue realiter mutuatam: Intellectus enim ea præconceptis specibus hircocervi, componit intra se hircocervum. Ideo ratio desumpta est a D. Thoma 2da 2dæ q 1ª) Sed ens rationis non habet speciem propriam ergo non habet ergo. 2do Cognoscibilitas est passio propria entis realis ergo

Ideat ad unum. Ens rationis est cognoscibile, et dupliciter cognoscit per speciem ab ente reali mutuatam. Intellectus enim ea præconceptis specibus hircocervi, componit intra se hircocervium. Ideo ratio desumpta est a D. Thoma 2da 2dæ q 1ª. Sicuti ex eisdem literis diversimode ordinatis, diversa significationes resultant. Ita ex diversa coordinatione specierum intenerie naturam, diversa representata resultant. hinc

Adverte 1mo Species sunt quasi et passe propriam rem idem tant obtum, 2dario vero et per accidens possunt alia obta repræsentare. Adverte 2do Ens rationis attingi intuitive (sicuti attingibile sit) ab intellectu, licet per speciem alienam entis realis attingatur, quatenus est per aliquid eminentius propria speciei.

Ideat ad 2dum Cognoscibilitas intrinseca est per propriam speciem. et passio entis realis, Cognoscibilitas vero extrinseca, et per alienam speciem competit enti rationis.

ARTICULUS 2dus

An det ens rationis realiter distinctum a cognitione.

Resolutio. Nondat ens rationis realiter distinctum a cognitione. ita R D in ama d 27.

Ante probationem supponendum est ex libris de anima. obtum intentum, quod dicit S. Thomas, dari verbum mentale, identificari realiter cum cognitione. de quo videat Logicam. hac suppositio.

Resolutio Non dat, ens rationis realit distinctum à Cognitione. ita R. P. ind d 29

Pbt Conclusio. Non datur intra mentem. Esse objectivum aut quod realiter distinctum a cognitione utque. Sed ens rationis habet esse objectivum ut quod ergo. jor Supponit nor Stat ex definitione entis rationis: quod habet tum esse objective dum Concipit, ab intellectu.

Pbt 2do Esse objectivum Stat in esse Cognito. Sed esse Cognitu non distinguit realiter a cognitione ergo non pt esse Cogniti est denominatio extrinseca a cognitione rationis

Obicies Una Cognitio identificari realiter non pt cum ente rationis ergo Id. ans pt. Ens reale identificari non pt cum ente rationis Sed Cognitio est ens reale ergo

Rdet Ens reale identificari intelligibiliter posse cum ente rationis, Sicut Substantia cum accidente; et ratio est quia ad identificari intelligibiliter, nihil amplius requirit, quam repraesentare, Sed Cognitio realis pt repraesentare ens rationis. ergo Cum dico: Alter Deus est ens rationis ego Cognitio pt identificari intelligibiliter cum ente rationis. Ut dictum.

Dices. Saltim ens rationis ingredi identificari non posse Cum Cognitione reali. Rdet, Supponi falsum, Subiectum ens rationis ingredi, quia totum illius Stat in egressu

Instabis Ens rationis est aliquid praeter Cognitionem ergo nulla Sit ratio. ans pt. Hircocervus ergo est ens rationis, Sed hircocervus est aliquid praeter Cognitionem, quia Cognitio neq est hircus neq est Cervus. ergo.

Rdet, Cognitio repraesentans hircocervum est hircus et Cervus in repraesentando licet ingredi Sit accidens physicum. Obiectivae gratia dispono ans: est aliquid praeter cognitionem in Communi Ido. praeter cognitionem in particulari. nego ans. Unde hircocervus quatenus obiective existens, Supra Cognitionem in Communi. Solum addit differentiam hujus Cognitionis in particulari, quod differentia sumi debet ab obto expressato. minorem admitto distinguo. hircocervus est aliquid praeter Cognitionem in Communi Ido. praeter hanc Cognitionem in particulari

Subs

Sub distinguo. Si hoc Cognitio sumat entitative. transeat. Si sumatur obiective et repraesentative nego rem hoc enim Cognitio addit solum gradum individualem praeter Cognitum sui.

Obicies 2do Ens rationis 2dum se obiectivum pendet realit a cognitione. Sed non pt realiter pendere a ipso ergo Reddo ngdo jor. Quia ens rationis non a cognitione sed ab intellectu pendet. pt autem pendere per scipsum. Si enim Cognitio per scipsam pendet ab intellectu. Ubi sed verte. Cognitio effective entis rationis, et atque est quia Causalitas, repraesentative et eo quod est ipsum obiectum.

2o. Quomodo distinguatur Ens rationis a Cognitione? Reddo distinguo formaliter. Quia actus et obiectum intrinsum distinguuntur formaliter. Sed Cognitio et ens rationis, sunt actus et obiectum intrinsum ergo jor pt. Cognoscere et cognosci agere et pati. distinguuntur formaliter, sed actus et obiectum. habent quod est Cognoscere et Cognosci ergo. Dices: Cognitio identificatur formaliter cum obto ineste diminuto ergo distinguitur non pt Reddo Identificatur 2dum se intelligibile et repraesentativum, quod ipsam sufficit ad formalem diem tionem intr Cognitio rem et obiectum, quia repraesentans et repraesentatum se habent sicut agens et passum, ideo distinguuntur formaliter.

ARTICULUS 3tius

De Causa et Causalitate Entis rationis.

Entis rationis dari Causam effectivam est certum, est enim non ab alio, et non ase. de hac ergo quaerimus. et quia in nobis sentimus. Ens rationis explicatur. quod totum habet de se obiective exprobrum ab anima: cum plures animae pro non tid sint. de lingulis pro eadit difficultas.

Resolutio 1ma Causalitas effectiva entis rationis, est exprobrio ejus vitalis elicita ab anima. ita RD.

2da 1ma Ens rationis tantum hab et de se obiective exprobrum ab anima ergo ejus effectiva seu Causalitas, existentia vitalis et productiva, elicita ab anima.

Ihz Ens rationis, aliud de se non habet, p se, quam obiectibile et repsentabile. Sed hujusmodi obiectibile et repsentabile prendet a cognitione, q tatenus est actus vitaliter expassibilis

Resolutio 2da Sensus extim non exprimunt ob iective ens rationis, sic q illud non efficiunt. Thom Quodlib. 2da. q. 6. Ubi ait: Visus est natus. habere actum circa obtum existens, mediante specie. ex quo sic

Pbz Conclusio. Ens rationis non pt obiicidens by extinis ergo de. Pha est evidens. ans pt. Obta sensuum extinorum, debent existere apparte rei. Sed ens rationis existere apparte rei non pt ergo de. Jor pt. Obta sensuum extinorum debent de extra rit p se. pt ergo

Pbz. Sensus extim percipiunt obta p propria p species absq eisdem obtis realit in nris as. Sed ens rationis. Cum sit posterius cognitione, in mittere realit species sui vel sensum extnum non pt ergo

Obiices 1ma Sensus extim percipiunt obta alit se sunt in se ergo efformant ens rationis. ans pt. Oculus videt baculum in aqua curvum, qui in se est rectus. 2da Per virtutem photographicam videmus arbusta diversis colorib depicta, quitamen colores in re non existunt. 3tio Colores in iride apparentes habere de solum obiective et p phm a visu ergo de

Pro solutione hujus notandum est 3 plices dari cognitionem. Intuitivam, abstractivam et mediam. Intuitiva attingit obtum physice p se presens et existens. Abstractiva est de obto absente. Media est de obto apparente. Alterum ve nauta videt montes moveri montes, quitamen in re nihil tale non movent. Ubi notat 2d hujus modi apparitionem duos actus concurrere, unum p se p suppositive et occasionaliter ex parte sensus extenioris, nempe actum potentiae visivae, quo montes simul et motum non percipit. Alterum vero ab eno interioris fantasiae s imaginativae, videlicet, quod ex praedicta p se presentatione sensione extna, et sumpta occasione ex montibus et motu navis, fingit montes moveri; quando ergo montes moveri videntur nautis, et baculus apparent in aqua curvus, apparitio illa non est vera formalit

a visu, Sed ab immaginacione et specierum confusione de permittione. ut concludit RD his verbis. Et sic habet pro conclusione quod quando apparet castrum moveri quod non est actus intuitivus visus Sed apparicio quedam, quod est actus immaginacionis. nunc

Rdet, informa negdo ans. ad hujus probacionem dicimus appariciones bacali scalring & contorta. et colorum in arbustis &c. esse actus ipsi fantasia elevatos et non a visu.

Replicabis Baculus oculo apparet Curvus in aqua ergo apparet ab oculo, et non ab Imaginacione elicitur.

Rdet, dist. ans. oculo apparet fundamentaliter Ido formaliter nego ans. et Ptam. magna enim vivacitas immaginativo, proximaq est rerum sensuum cum ipsis subordinata, ni causa sunt, ut immagina tiva obta, quasi ab oculo percipi videantur.

Obicies 2do Sonus est res, ergo pt percipere ab eum non existens ergo pt attingere non entia ut entia. ans pt cum aliqua as spicit lumen intensam, illo abeunte vel tam videntur quidem colores lucidi ante oculos. 2do quando fragor et nubium collisione ad aures nostras pervenit, non est in rerum natu. quia fulgur et tonitruum in eodem instanti resultant.

Rdet, non entia absensibus entis nullatenus posse percipi. ad 1mum dicimus in eo casu non remanere visionem luminis, sed ejus imaginem. et sic falli existimantem perseverare visionem ab lumine &c.

Ad 2dum dico. Sonus ille est subjective in aere, quando est in aure objective, sed ejus partes non pertinere, non enim recipit in nubibus se collidentibus, sed in aere resilente; experimur enim ad motionem aeris deferri sonum, Sonus ergo agitatur. et circumferri ab centris successive in altam et altam partem aeris in quibus perseverat transacta actione, priusquam fuit producitus. sicuti perseverat impulsus in lapide post actionem projectivam.

Dosh

DUBIO 3tia et Ultima.

In 2ua Relique de Ente Ldas minantes.

ARTICULUS IMUS

Utrum Deus Cognoscat Extra rationis: et Quomodo?

Hotandum 1mo Deus ab Æterno novit omnem Creaturam, et singulos ejus actus, ita ut ea Cognitione Divina defectis resultent omnes Creaturæ in esse objectivo et posse. 2dum dubia indagine et in metaphysica et deinceps.

Hota 2do Deus novit obta ab intellectu Creato Ficta, absq ulla fictione, sicut novit imperfecta absq ulla imperfectione quidem? ergo an novit Deus Extra rationis? 2do an Cognoscendo efformet?

Resolutio. Deus novit ens rationis resultative. Ita S. D. Obj. Obtum hujus propositionis Hæretica Verbum Dei non est Creatura. Est ens rationis. Sed Deus novit hujusmodi obtum, novit enim figmenta hæretica ergo 3da Si entia rationis ab intellectu humano factibilia Divinam Cognitionem subterfugiunt, hæc Comprehensiva non reflet, vi facta intellectus Creati, quod est absurdum ergo

Resolutio 2da Deus novit ens rationis extra actus nostros.

Prob: Hoc judicium non est alt Deus potest me. Deitas attingit ens rationis, sed illud non attingit in Cognitione Creata ergo ens rationis attingit Deus extra actus nostros. Sor declarat. 2uæ judicium negans, includit Cognitionem apprehensivam obti, quod negat, ab obtum qd negat judicium Divinum est ens rationis, nempe alter Deus quod non principalis sit, ad hujusmodi judicium sufficiunt Existentia Cognitionis, et repugnantia alterius Dei. atutum Est Cognoscibile à Deo extra actus nostros, atque Inobtum ab illis dependet ergo extra actus nostros.

Major Difficultas est in Cognitione Divina sit practica seu effectiva entis rationis. Pro quo notandum

1° Quod ens rationis. habet esse objectivum in intellectu, imo ex decaptione et falso offensu, cujus modi sunt figmenta hæretica et hæresim. 2do, Extra offensu attingente ens rationis Scilicet est inse, ut tum dicimus non est ens rationis. 3tio ex diffensu negante ens rationis. ut tum dicimus non datur alter Deus. Ex

Ens rationis non possit adeo confingi quomodo, est de fide. Certum autem videtur illud esse adeo cognoscibile. 2do et 3tio modo quod aut. videtur. and efficaciat hujus modi cognitio, ut ens rationis effermet adeo.

ARTICULUS 2dus.

Utrum possit dici quod Deus possit effermare ens rationis?

Resolutio. Deus cognoscens ens rationis sufficienter illud effermare dicit. Hanc conclusionem insinuat Rs in 1mo dog. 43. Ubi affirmat distinctionem rationis inter attributa Divina fieri ab intellectu Divino. Consonat Dr Angelicus parte 3tia q. 15. ubi aid. res pactus rationis, quibus multiplicant scilla. Divina non causari a rebus. Sed ab intellectu Dni.

Obat, Deus cognoscens ens rationis fundamentaliter. Ens rationis habet esse obiective expressum ab intellectu Divino ergo intellectus Dni. 3tia est evidens. Quia ens rationis aliud esse habere non pt. nisi obiective expressum; ergo nisi vere obiective, est effermari. ans pt quod a Deo cognoscuntur, habent esse obtive expressum ab intellectu Divino. Sed ens rationis adeo cognoscitur, ergo ens rationis habet esse obtive expressum ab intellectu Divino. ergo in nostra sententia, idem specificabile Speciem expressam cum cognitione est certa, non certissima, 3tia in recta forma.

Obz 2do actus dicens nihil est nihil, efficit ens rationis. Sed cognitio Divina, est actus dicens nihil est nihil. ergo non pt actus dicens nihil est nihil, exprimit omnem veritatem cum sit veritas quidam nominalis. Sed cognitio Divina, est actus exprimens omnem veritatem. ergo

Obities 1mo Ens rationis fit per cognitionem falsam et attingentem res, aliter ea sunt in se. ergo

Rdet, ng do ans. quia ens rationis pt exprimi obiective per veram cognitionem dicentem: hyrcocervus est verum ens rationis - Rdet, 2do dist do ans Si exprimat obtive per aliquam de physica ejus existentia 2do Si exprimatur per discursum ng.

Obities 2do Licet Deus cognoscat mendacium et discursum tamen non dicit discurrere, aut mentiri, ergo licet Deus cognoscat ens rationis, non dicit tamen efficere illud.

Rdet, neganda 3tia et pantatem. Quia discursus consistit in dependentia formali unius cognitionis ab alia; et cum possit Deus comprehendere nostros actus, absque eo, quod in Divino intellectu dat formalis dependentia unam et aliam cognitionem, et cognoscere nostros discursus, et mendacia sine mendacio. At vero ens rationis

at verò ens rationis. praeter esse obtive exprobatum, aliud non habet esse, Sabinde a Divino intellectu exprimi non potest, quin ab eo pendeat in esse ndo

Obiectio 3tia actus dicens, non est alter Deus destruit et non efficit ens rationis, at sacrificia Divina, est actus dicens, non est alter Deus, ergo Resp. Quod actus ille destruit aut negat existentiam physicam non intencionalem.

4 An Voluntas faciat Ens rationis?

Resp negative. Quia ens rationis non potest exprimi a voluntate. Cum hoc non sit potentia ad similitudinem, nec productiva rei, ex possibili, quod est formalis representatio obti. neq illud ad se trahit intencionaliter ogoh Quare nos ergo voluntas posit dicere ens rationis ab intellectu fictum, et representatum non tamen potest illud effirmare; aliud enim est effingere obtum, aliud formaliter affirmare ens rationis

Dices Aggregatum ex Creatura et ultimo fine est ens rationis Sed voluntas creata peccando mortaliter efficit aggregatum ex ultimo fine et creatura: ergo. jor videt Certa, quia rationes creaturae et ultimi finis sunt extrema inamplectibilia, quia tamen a voluntate creata Conjunguntur in obto actus peccaminosi

Resp. Negatio, de quo nec. Voluntas efficit aggregatum ex creatura et ultimo fine, illud extra se exprimendo obiective ego amore prosequendo obtum pro ultimo fine ab intellectu proposito. Ideo non est ita.

4 Quotuplex Sit Ens Rationis.

Non est hic sermo de Ente rationis logicali, quod in nostra sententia est ens reale, intencionale. Sed de Ente rationis metaphysico, quod sit ad similitudinem entis realis.

Ens rationis in tota sua latitudine dividit in positivum et Carenciale. Positivum fit quando cognoscit non ens, ad modum entis. quando Conveniunt tenebrae, ad modum negationis Carenciale fit quando ens Conveniat ad modum non entis. ut sit differentia irrationalis in bruto Conveniens tanquam ratio Carentiam. Quare ens rationis dicit positivum v Carenciale ad tino effecto.

Ens rationis Carenciale subdividit in Positivum et negativum. propter quae notandum 2plicem distinctionem Carentiam formae. 1ma est in subto apto. ut Carentia visus in Ceco 2da in subto in apto. ut Carentia visus in lapide. 3tia Carentia extra debitum. ut Carentia alterius mundi in praesenti in magnitudine. 1ma dicit privatio. 2da negatio. 3tia negatio extra subtum. Quatuor ergo Conveniat aliqua ex his Carentijs, ut forma positiva, fit ens rationis positivum. si verò entitas positiva Conveniat ad modum alicujus ex his Carentijs, fit ens rationis negativum.

Dices 2 negatio Conveniunt tanquam forma positiva.

Conceptorū non ens, tanquam ens. et hoc fictionaliter, quia impossibile est idem simul esse et non esse. ergo

Pbt. 2 Quod identitas inter esse et non esse repugnat a parte rei, non vero per rationem fingentem.

Dividit. insuper ens rationis. in hymericum et non hymericum. Hymericum est, quando in re nullum est fundamentum vg alter Deus. non hymentum est. quando apprehenditur cum fundamento gravi. ut cum cognoscitur possibilitas, aut impossibilitas substantiae sed suppositales. quia pro utraq sententia possunt esse gravia fundamenta, et tamen in re est una illarum falsa. Ens rationis hymericum. vocatur inutile. sine fundamento, et rationis ratiocinantis. non hymericum dicitur utile cum fundamento. et ens rationis ratiocinatae.

ARTICULUS 3tius et ultimus.

Utrum Carentia a parte rei sint admittenda.

Nomine Carentiae intelligimus extremum Contradictionis oppositum entis positivi, ideo in rigore, non convenit ei esse, imo potius remotio entis positivi. ergo adquisitum

Obt. affirmative Cum DD in 2do dist. dicente. Privatio detinuit aliquid sibi subtum. et per consequens sua mala informat et denominat sicut pot. 2ura alicuius tate, dicit aliquis formaliter Caecus, et ab impotentia dicit aliquis impotens.

Pbt. Caecitas est Carentia visus. Sed Caecitas dicit a parte rei ergo non potest denominacio sumatur a forma existente a parte rei. Sed caecitas denominat formaliter Caecum animal ergo

Pbt. 2do Obtum propositionis verae et independens a consideratione intellectus dicit a parte rei. Sed Carentia alterius mundi. est obtum propositionis verae, et independens a consideratione intellectus. ergo

Dividit. Carentia in privativam et negativam. ut ind. videlicet. differunt autem in eo. quod privatio sibi detinet subtum, in quo subjicitur aptitudo ad formam. negatio autem nullam sibi detinet subtum. quia negatio visus non magis sapit dicit non ignit apprehenditur.

Privatio dividit in eam q. ab omnino privat. et in eam q. dicitur omnino privat. Prima est privatio formae 2dum existentiam. 2da est privatio formae 2dum perfectionem. sic debilitas seu impotentia de 2da specie qualitatis. non est privatio omnino privans. sed privans visu perfecto.

Privationes interse distinguuntur per formas quibus privant. 2ura privatio est non esse forma in subto. unde per formam cognoscit et non sua. ergo per formas distinguuntur privationes.

Et de his sufficiat pro ista materia de ente rationis. in quo quidquid longum dictum vel intellectum est. Cadet.

Sit M.D.G. B.V.M. DD PP R.C.O.S.S. Cultum asserenda ratione.

Finis. Finita 26 die 19 Anno 1756

Rkps. Nr. 335.
K 235.

Skanowanie i opracowanie graficzne na CD-ROM :

ul. Krzemowa 1
62-002 Suchy Las
www.digital-center.pl
biuro@digital-center.pl
tel./fax (0-61) 665 82 72
tel./fax (0-61) 665 82 82

Wszelkie prawa producenta i właściciela zastrzeżone.
Kopiowanie, wypożyczenie, oraz publiczne odtwarzanie w całości lub we fragmentach zabronione.

All rights reserved. Unauthorized copying, reproduction, lending, public performance and broadcasting of the whole or fragments prohibited.